

Afaan kun meeshaa hiikkaa Al fayyadamuun kan hiikame yoo ta'u;
mee yoo danda'ame isa jalqabaa Ingiliffaa ilaalaa.

Hiikkaa Mul'ata
-nAsxaaleefiRhema jedhamtu

Hiikkaa Mul'ata Loogoosii fi Reemaa

Mirga garagalchuu © 2023 Clare HC Song

Waxabajjii 21, 2023

Kutaawwan macaafa qulqulluu hundinuu Kitaaba Qulqulluu Qubee Biluu, qabeenya qo'annaa Macaafa Qulqulluu toora interneetii irraa tolaan kan fudhatamanidha.

Hayyama barreeffamaa barreessaan duraan kenname malee, qabiyyee kitaaba kanaa keessaa kutaan kamiyyuu guutummaatti ykn gartokkoon isaa fooyya'uu, ykn bifa kamiinuu ykn karaa kamiinuu baay'ifamuu hin danda'u.

Kaayyoon maxxansa kanaa akkuma guyyaan furuu dhiyaachaa jiruun Wangeela hubachuu fi Hafuura Qulqulluun akka chaappaa godhaman gargaaruuf lubbuuwwan hamma danda'ame bira ga'uudha, akkasumas kitaaba kana tola marsariitii armaan gadii irratti dubbisuu dandeessu:

www.therhemaofthelord.com irratti kan argamudha

[1] .Gabatee qabiyyee

[1] .Gabatee qabiyyee.....	ii
[2] Sarara Yeroo Raajii Mul'ataa.....	xii
[3] Torban 70 Daani'eel.....	xx
[4] Akkaataa dubbisuu.....	xxi
[5] Tarree dhiheessi viidiyoo "The Rhema of the Lord' website.....	xxii
.....	xxii
C. Chapter 1. Afaan Oromoo.....	1
(Mul 1:1-2) Mul'ata Yesus Kiristoos.....	1
- .Logos Waaqayyoo.....	1
[Fakkii 1-a] Wangeela logos Waaqayyoo.....	3
[Fakkii 1-b] Jecha (logos & rhēma) jedhu	4
(Mul 1:3) Dubbistoanni loogoos raajii eebbifamaniiru (Yeroon dhiyaateera)	5
(Mul 1:4) Waldoota 7 & Hafuurota 7.....	5
(Mul 1:5) Yesuus Kiristoos: Bulchaa moototaa fi bulchitoota lafaa.....	5
(Mul 1:6) Iyyasuus Kiristoos: Waaqayyoo fi Abbaa isaatiif mootii fi luboota nu godhe.....	6
(Mul 1:7) Duumessa qabatee dhufa.....	6
- .Ilma namaa& .Ilma Waaqayyoo.....	7
(Mul 1:8) Gooftaa, Hundumaa Danda'aa.....	7
(Mul 1:9) Logos Waaqayyoo , Dhugaa ba'umsa Yesus Kristoos.....	8
[Fakkii 1-c] (Ergamoota) Duuka buutota Humnaa fi Aangoo qaban.....	10
(Mul 1:10-11) Guyyaa Gooftaa (Xurumbaa, hafuuraan)	10
- .Kan jalqabaa& .kan dhumaa.....	11
[Fakkii 1-d] Firii hafuuraa.....	12
(Mul 1:12-13) Shugguxii torban.....	13
(Mul 1:14-15) Rifeensa adii mataa Isaa, ija isaa, miilla isaa, & sagalee isaa.....	13
(Mul 1:16) Urjiilee torban & billaa qara qabu kan qara lama qabu.....	14
(Mul 1:17-18) Inni duraa fi isa dhumaa (Furtuuwwan si'ool fi kan du'aa)	15
(Mul 1:19-20) Iccitii urjii 7 (ergamoota waldoota 7) & shugguxii warqee 7 (waldoota 7)	15
.....	15
Boqonnaa 2.....	16
(Mul 2:1-7) (1) Ergamaa waldaa Efesoon.....	16
- Waldaan Efesoon: Jaalala kee isa jalqabaa dhiiste.....	16
- Inni jalqabaa ni hojjeta.....	18
[Fakkii 2-a] Irbaata.....	20
- Muka jireenyaa: Warra mo'ataniif jannata Waaqayyoo gidduutti.....	21
(Mul 2:8-11) (2) Ergamaa waldaa Ismirnaatti.....	22
- Guyyaa 10f Rakkina ni qabaatta- Ibiroota, Israa'el, & Yihudoota.....	24
[Fakkii 2-b] Dhaloota Addaam irraa kaasee hanga Yesusitti.....	26
[Fakkii 2-c] Israa'el & Ilmaan Israa'el.....	27
[Fakkii 2-d] Waaqayyo gooftaan (kee ta'a).....	28
Guyyaa 10f Rakkina (Gonfoo jireenyaa)	29
[Fakkii 2-e] Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Duka bu'oota vs Ergamoota)	31
[Fakkii 2-f] Naazarii Waaqayyoof (Rifeensa Mataa)	32
- Du'a lammaffaa.....	33
(Mul 2:12-17) (3) Ergamaa waldaa Pergamos.....	33
- Seeyfii qara 2 qabu.....	33
[Fakkii 2-g] Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa.....	35
- Manna dhokataa.....	36
[Fakkii 2-h] Manna dhokataa.....	36
[Fakkii 2-i] Hiikkaa Caaffata Qulqullaa'oo kakuu haaraa.....	36
(Mul 2:18-29) (4) Ergamaa waldaa Tiyaatiraa.....	39
- Hojiin kee, jaalala kee, tajaajila kee, amantii kee, obsa kee, & kan dhumaa kan duraa caalaa ta'uuf.....	40
[Fakkii 2-j] Gaabbii, Cuuphaa, & Hafuura Qulqulluu.....	41
[Fakkii 2-k] Kenna Hafuura Qulqulluu.....	42

[Fakkii 2-l] Amantii.....	43
- Warra Izaabel utuu hin gaabbiin rakkatan: Rakkina Guddaatti darbataman.....	44
- Warri barumsa Izaabel hin qabne: Hanga dhufaatii Isaa jabeessanii qabachuu qabu.....	44
- Warra mo'an: Saboota Ormaa irratti aangoo kennameef.....	44
.....	45
Boqonnaa 3.....	46
(Mul 3:1-6) (5) Ergamaa waldaa Sardis (Maqaa Kitaaba Jireenyaa)	46
- Hojiin Waaqayyo duratti hin raawwatamu.....	46
[Fakkii 3-a] 1. Faasikaa 2. Daabboo Raacitii Hin Qabne.....	48
[Fakkii 3-b] Dhaloota Iyyesuus Kiristoos (Hidda dhaloota Yesuus Addaam irraa gara Waaqayyootti)	48
[Fakkii 3-c] Jecha cimaa (The logos) & Hojii Waaqayyoo (2/2)	49
- Gooftaan akka hattuutti ni dhufa, garuu sa'aatii dhufaatii isaa hin beektu.....	50
- Sardis keessatti muraasni uffata isaanii hin xuroofne, adii & kan malu.....	50
- Warri injifatan uffata adii ni uffatu & maqaan isaanii Kitaaba Jireenyaa keessatti ni qabaata.....	50
(Mul 3:7-13) (6) Ergamaa waldaa Filadelfiyaatti.....	51
- Warra loogoo qabatanii maqaa Isaa hin ganne.....	53
[Fakkii 3-d] Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)	55
- Mana sagadaa seexanaa.....	56
- Warri loogoo eegan sa'aatii qormaataa irraa ni eegamu.....	56
- Gonfoo kee jabeessitee qabadhu.....	56
- Warra mo'an: Mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti utubaa tolche.....	57
- .Golgaa mana qulqullummaa.....	59
[Fakkii 3-e] Tariiba yeroo fannifamuu Yesuus ta'uu danda'u.....	61
(Mul 3:14-22) (7) Ergamaa waldaa warra Laodiqee.....	62
- HiikkaaJhn1:1.....	65
- Qorqorroos ta'ee ho'aa miti.....	66
[Fakkii 3-f] 3. Fuduraalee jalqabaa.....	67
- Luukaa'aa.....	68
[Fakkii 3-g] Fakkeenya: Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo.....	70
- Gaafa Inni si adabu tawbadhu.....	72
- Gooftaan balbala & rukutaa jira.....	73
- Warri Injifatan Hoolicha waliin teessoo isaa irra taa'u.....	73
.....	73
Boqonnaa 4.....	74
(Mul 4:1-4) Balballi tokko samii irratti baname: Hoolaa & jaarsolii 24.....	74
- Teessoo samii irratti arguu Hafuuraan.....	74
- Ibsa teessoo Waaqayyoo.....	74
- Maanguddoonni 24 teessoo isaanii 24 irra taa'aniiru.....	74
(Mul 4:5) Ifa ibiddaa 7 & Hafuurota Waaqayyoo 7.....	75
(Mul 4:6-7) Uumama lubbuu qaban afran (4).....	75
(Mul 4:8) Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa (kan ture, kan jiru, dhufuuf jirus)	76
- .Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa.....	76
- MaalifYesuus KiristoosdhaGooftaakeenyaWaaqahanga bara waan hundumaa deebisanii dhaabuutti?	79
- .Eenyu ...dhaMelkisedeq.....	80
- .Kiristoos Abrahaam dura ture.....	82
- .Kiristoos Gooftaa.....	86
- .Tinni Gooftaa Hundumaa Danda'u(Mul 1:8) & .Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa(Mul 4:8)	90
(Mul 4:9-11) Waaqayyo uumaa samii fi lafaa samii irratti waaqeffama.....	91
.....	92
Boqonnaa 5.....	93
(Mul 5:1-6) Kitaaba chaappaa 7n cufame.....	93
- Namni kitaaba chaappaa qabu banuuf hin malu.....	93
- Leenca gosa Yihudaa, Hundee Daawit kitaabichaa banuuf 7chaappeessuus.....	93
- Hoolichi ajjeefamee gaanfa 7 & ija 7 qaba (Hafuurota Waaqayyoo 7).....	94
(Mul 5:7-14) Qulqullooni Qulqullooni (warri Kiristoosiin Yesusiin rafan) Waaqayyoof mootii fi luboota taasifamu.....	96
- Uumamtoonni lubbuu qaban 4 & maanguddoonni 24 kadhannaa qulqulloota qulqullootaa (harp & golden bowls full of incense) qabu	96

- Qulqulloonni qulqulloonni (warri Kiristoosiin Yesusiin rafan) Waaqayyoo fi luboota taasifamu.....	96
- Baay'ina ergamootaa waa'ee teessoo.....	98
- Hoolichi ajjeefamee malu.....	99
- Teessoo Waaqayyoo fi hoolaa (uumamtoonni samii fi lafa keessa jiran hundi Waaqayyoon & Hoolicha waaqessu).....	99
.....	100
Boqonnaa 6.....	101
(Mul 6:1-2) Baniinsa chaappaa 1ffaa (farda adii, xiyya & gonfoo)	101
- Farda adii & xiyya (gonfoo kennameef)	101
[Fakkii 6-a]. Kakuu, Dhaqna qabaa alaa, dhaqna qabaa keessaa.....	105
(Mul 6:3-4) Banamuu chaappaa 2ffaa (farda diimaa, lafa irraa nagaa fudhadhu)	106
(Mul 6:5-6) Baniinsa chaappaa 3ffaa (farda gurraacha, harqoota lama safartuuf)	107
- Safartuu qamadii goggogaa diinaariyoo tokkoof, safartuu barbarea 3 diinaariyoo tokkoof (The oil & the wine are not offended)	108
.....	110
- .Kurnoo lafaa(Firii jalqabaa keessaa inni jalqabaa, firii jalqabaa immoo)	110
I Aarsaa cubbuu.....	111
1.1 Aarsaa foon itti fufiinsa qabu.....	111
I Aarsaa fooniifi dhugaatii itti fufiinsa qabu (Hoolaa lama ^{H3532} : tokko ganama + tokko galgala)	111
I Aarsaa gubamaa yeroo hunda kan dhihaatu.....	112
[Fakkii 6-b] Guyyoota "Ayyaana Faasikaa" dura	117
[Fakkii 6-c] "Ayyaana Faasikaa" guyyaa jaha dura	117
- .Qamadii.....	118
- Hiikkaan " .dēnarion jedhamu tokko".....	119
- .Qamadii, .barbaree, .fizayitii sana, .wayinii sana.....	121
(Mul 6:7-8) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)	122
- .Jalqaba Fara'oon.....	123
- .Du'aa ka'uu gara jireenyaattivs. Du'aa ka'uu gara firdiitti.....	124
[Fakkii 6-d] (Foon, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23.....	128
(Mul 6:9-11) Baniinsa chaappaa 5ffaa (Lubbuuwwan ajjeefaman)	129
Gooftaan (despotēs) yoom dhiiga irratti murteessa & haaloo ba'a.....	129
(Mul 6:12-17) Banamuu chaappaa 6ffaa (Guyyaan guddaan dheekkamsa Hoolichaa dhufeera)	130
- .Aduu, ji'aa fi urjiilee.....	132
[Fakkii 6-1] Hiika hafuuraa aduu, ji'aa fi urjiilee.....	134
[Fakkii 6-2] Barbaachisummaa hafuuraa qaamolee gosa adda addaa.....	136
[Fakkii 4-a] Dhaloota Addaam hanga Abrahaam + Dubartii.....	137
[Fakkii 6-e] Addaam isa jalqabaa & Addaam isa dhumaa.....	138
[Fakkii 6-f] Dirree dhiigaa (Qabeenya)	138
.....	138
Boqonnaa 7.....	139
(Mul 7:1) Ergamoota 4 golee lafaa 4 irratti.....	139
(Mul 7:2-3) Tajaajiltoonni Waaqayyoo (Morma isaanii irratti chaappaan)	139
(Mul 7:4-8) 144,000 (sabni Waaqayyoo tokko lafara jiru, Israa'el, durboota ogeeyyii) kan cufame.....	140
- Barbaachisummaa lakkoofsa 12. 12., .1,000 ta'a, . & .10,000 ta'aMacaafa Qulqulluu keessatti.....	140
- .144,000 ta'an(Jalqaba Kiristoos)	142
- .Tartiiba du'aa ka'uu Kiristoos keessatti.....	142
[Fakkii 7-a] 3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000)	144
(Mul 7:9-12) Tuuta guddaa lakkoofsa hin qabne (Saba, gosa, namoota, afaan hunda)	145
- .Tuuta guddaa lakkoofsa hin qabne.....	145
(Mul 7:13-15) Warri Rakkina Guddaa keessaa bahan uffata adii uffatani.....	145
(Mul 7:16-17) Hoolaa (tinni tiksee) ni soora & gara burqaa bishaanii jiraataatti isaan geessa.....	146
.....	146
Boqonnaa 8.....	147
(Mul 8:1-5. 5.) Baniinsa chaappaa 7ffaa.....	147
- Kadhannaan qulqulloota qulqullootaa Waaqayyoo duratti ol ba'e.....	147
[Fakkii 8-1] Ayyaanota Gooftaa torban.....	149
(Mul 8:6) Ergamoonni 7 xurumbaa 7 qaban dhageessisuuf qophaa'u.....	150
(Mul 8:7) Ergamaan 1ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 muka & margi magariisaa hundi gubate)	150
(Mul 8:8-9) Ergamaan 2ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 galaana, uumamtoota lubbuu qaban, & dooniiwwan barbadaa'an) .	

.....	150
(Mul 8:10-11) Ergamaan 3ffaan xurumbaa dhageessise (Wormwood lageen 1/3 irratti kufe)	150
(Mul 8:12-13) Ergamaan 4ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 aduu, ji'a, & urjiileen dukkanaa'an)	151
.....	151
Boqonnaa 9	152
(Mul 9:1-5) Ergamaan 5ffaan xurumbaa dhageessise (The 1st owe)	152
(Mul 9:6) Duuti nama jalaa baqata.....	152
(Mul 9:7-10) Fakkaata awwaannisaa (Ji'a 5 nama miidhu)	153
(Mul 9:11) Mootii ergamaa boolla gadi fagoo (Apollyon)	153
- .Badiisaavs.Fayyina.....	154
(Mul 9:12) Xumura wayyoo 1ffaa.....	155
(Mul 9:13-16) Ergamaan 6ffaan xurumbaa dhageessise (Inni 2ffaan liqii: Ergamoonni 4 laga guddaa Efraaxis irratti hiikkaman)	155
.....	156
- .Lakkoofsi 1,000, 10,000, .& .10,000 ta'a.....	156
- .Kutaa dachaa.....	156
(Mul 9:17-19) Dhiironni 1/3 ibidda, aarri, & dhagaa cileetiin ni ajjeefamu.....	157
(Mul 9:20-21) Namoonni hafan hojii harka isaanii irraa hin tawbanne.....	157
.....	158
Boqonnaa 10	159
(Mul 10:1-2) Kitaaba xiqqoo (Miilli mirgaa ergamaa jabaa galaana irratti & miilli bitaa lafa irratti)	159
(Mul 10:3-4) Wantoota qilleensa 7n dubbatan chaappeesse.....	159
(Mul 10:5-6) Ergamaan Waaqayyooof kakate (Uumaa samii, lafaa, galaana)	159
(Mul 10:7) Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatame yeroo 7 th xurumbaa dhageessisuuf jedha.....	160
(Mul 10:8-11) Kitaaba xiqqoo (Receive & devour ammas raajii dubbachuuf)	161
>> [Fakkii 10-1] Mallattoo guyyoota dhuma addunyaa kanaa (Jesus & duuka buutota isaa).....	163
- Mallattoo dhufaati ilma namaa & Gooftaa dhuma addunyaa kanaa irratti.....	163
(1) .Dhufaati guyyaa: Yihudoonni yeroo jedhan “Namni maqaa Waaqayyootiin dhufu eebbifamaa dha”	163
(2) .Dhufaati ilma namaa(Guyyaan & sa'aatiin hin beekamu)	164
(3) .Dhufaati Gooftaa(Sa'aatiin hin beekamu)	165
A. Mallattoon dhuma addunyaa kanaa maal ta'a (mallattoo 2)?.....	165
- .Tjedhee jalqaba mallatteessa(kan dhuma addunyaa kanaa)	165
Xumura Gidiraa(Thingings kan duuka buutonni mallattoo lammaffaa dura fuulduratti ta'an, .Mul 13:15)	166
- Duuka buutonni garaRakkina.....	167
- Hedduun ni mufatu.....	168
Cehumsi irraaRakkinagaraRakkina Guddaa.....	169
- .Mallattoo lammaffaa(kan dhuma biyya lafaa)	170
B. B.Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yeroo raawwatamuuf jedhan mallattoon akkamii ta'a?.....	170
- .Tinni dhufaati ilma namaa (scene on earth) mallattoo agarsiisa)	170
C. Wantoonni kun hundinuu (torban 70ffaan Daani'eel) akka xumuraman mallattoon maal ta'a?.....	171
- Yoom akka baqatan (Battala Rakkina & Jalqaba Gidiraa Guddaa booda).....	171
<Rakkina Guddaa>.....	172
D. Wantoonni kun (dhufaatiin Gooftaa) yoom ta'u?.....	172
- .Jibbisiisoo diigamuu.....	172
- .Guyyoota haaloo bahuu.....	173
- .Guyyaan filatamaniif jecha ni gabaabbama.....	174
E. Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yoom ta'u?.....	175
1.1 1ffaa butamuu warra 144,000 (Dhufaatiil ilma namaa)	175
- Guyyaa & Sa'aatiin dhufaati ilma namaatiif hin beekamu.....	175
- .Arrabsoo logos & rhema irratti.....	177
[Fakkii 10-b] Hattoonni lamaan Jesus cinatti fannifaman.....	178
2ffaaQulqulloota Gidiraa Guddaaf butamuu 2ffaa(Dhufaati Gooftaa)	181
- .Sa'adhufaati isaaf hin beekamuGooftaa.....	181
- .Guyyaa fi Sa'aatii.....	181
[Fakkii 10-2] Midhaan 3 & Sa'aatii 4.....	183
[Fakkii 10-c] Du'aa ka'uu Gooftaa Iyyasuus Kiristoos.....	187
- .Loogoon gurra keessanitti gadi haa lixu.....	189
F.Mallattoon dhufaati keetii maal ta'a(dhufaati Gooftaa)?.....	193

- .Mormitoota Kiristoos, .Kiristoos sobaa, . & .raajii sobaas.....	193
G.Wantoonni kun (dhufaatiin Gooftaa) yoom ta'u?.....	194
- Qaamni saba Waaqayyoo maaltu ta'a?.....	195
[Fakkii 10-3] Du'aa ka'uu warra du'anii.....	197
.....	197
Boqonnaa 11	198
(Mul 11:1-2) Mana qulqullummaa Waaqayyoo safaruu.....	198
(Mul 11:3-4) Ragoonni lamaan (2).....	199
- Ragoonni lamaan (2) eenyufa'i?.....	199
- Muka ejersaa bosona & Muka ejersaa gaarii.....	200
(Mul 11:5-6) Aangoo ragaa lamaa.....	205
- .Guyyaa guddaa & sodaachisaa Gooftaa dura.....	205
(Mul 11:7) Bineensichi boolla gadi fagoo keessaa ol bahee (dhugaa ba'oota 2 ajjeesa)	206
(Mul 11:8) Reeffi namoota ragaa lamaanii.....	207
[Fakkii 11-a] 1. Faasikaa.....	211
(Mul 11:9) Reeffi namoota ragoota lamaanii guyyaa 3 1/2 hundaan ni arga.....	212
(Mul 11:10-13) Du'aa ka'uu raajota 2.....	212
(Mul 11:14) Xumura wayyoo 2ffaa (Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatamu yeroo xurummaa 7ffaa dhageessisuuf jedhudha) .213	
>>Butamuu qulqulloota 2ffaa(Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatamu yeroo xurummaa 7ffaan dhageessisuuf jedhudha)	213
(Mul 11:15-16) Ergamaan 7ffaan xurummaa dhageessise (Gooftaan keenya fi Kiristoos isaa mootummoota biyya lafaa kana deebisanii haa deebisu)	214
- .Waaqni keenya bara baraan mooti.....	214
- .Ilmaan du'aa ka'uu GONKUMAA HIN DU'ANII waan ta'eef DU'A HIN mudatu.....	215
- .Dhumni ni dhufa.....	215
- .Du'aa ka'uu warra du'anii.....	216
- .Gooftaan (kyrios) jedhamu.keenya Waaqa (theos) jedhu) = tokko Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama)	217
- Saduuqonni (du'aa ka'uu hin amaniin)	217
- .Kadhannaa Yesuus Abbaa isaa samii (Maqaa Waaqayyoo GOOFTAA)	219
- Fayyadama maqaa “.Waaqayyoo gooftaa”	223
[Fakkii 11-b] Rhema dhugaa ba'oota Waaqayyoo filataniif.....	224
(Mul 11:17) Gooftaan Waaqayyoo inni hundumaa danda'u ni moo'a.....	225
(Mul 11:18) Dheekkamsa Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u (Waaqayyoo) & mindaa.....	225
- .Dheekkamsa Waaqayyoo(Guyyaa Waaqayyoo isa guddaa fi sodaachisaa dha)	226
- Gosa 3badhaasa.....	226
(Mul 11:19) Manni qulqullummaa Waaqayyoo ni banama (Gaa'elli hoolaa ni jalqaba)	231
.....	231
Boqonnaa 12	232
(Mul 12:1-2) Samii irratti mallattoo guddaa: Dubartii.....	232
(Mul 12:3) Mallattoon biraa samii irratti mul'ata (Jawwee diimaa guddaa mataa 7, gaanfa 10, & diadems 7 qabu).....	232
- .10 diadems vs 7 diadems.....	234
(Mul 12:4-5) Dubartiin tokko (Yerusaalem samii) ilma dhiiraa deesse (The 144,000)	236
[Fakkii 12-a] Lafa & Lafa.....	239
(Mul 12:6) Dubartiin kun guyyaa 1,260 soorata argachuuf gara lafa onaa baqatte.....	240
(Mul 12:7-9) Waraana samii (Jawween guddaan & ergamoonni isaa samii irraa gara lafaatti darbataman)	240
- Jawwee Guddaa, bofa dulloomaa, Diyaabiloos & Seexana.....	240
(Mul 12:10-11) Fayyinni, humni, mootummaan Waaqayyoo keenyaa, & aangoo Kiristoos Waaqayyoo dhufeera.....	242
(Mul 12:12-13) Jawween, yeroo gabaabaa qabu, dubartii sana ari'ata (Dheekkamsa seexanaa)	243
(Mul 12:14) Dubartiin kun “waggaa tokkoof, waggaa tokkoo fi walakkaa waggaa”	243
[Fakkii 12-b].Yeroo tokkofiyeeroof walakkaa yeroo(qoqqoodinsa yeroo, yookaanwalakkaa)	243
- Abjuu & mul'ata mootii Baabiloon Haaraa.....	247
- .Jibbiisaan badii (torban 70 Daani'eel, .Dan 9:24-27)	249
- .1,290 ta'eera& .guyyaa 1,335.....	250
- .2,300 galgalafiganama ganama(Qulqullooni qulqullooni hanga guyyaa 2,300tti qajeeloo ta'u)	251
[Fakkii 12-c] Galgalaa fi ganama 2,300.....	252
(Mul 12:15-16) Lafti lolaa afaan jawwee keessaa darbatame liqimsite.....	252
(Mul 12:17-18) Jawween dheekkame sun haftee sanyii dubartii sanaa wajjin lola gochuuf deeme.....	253
.....	253

Boqonnaa 13	254
(Mul 13:1) Bineensi galaana keessaa ba'e 1ffaa (mataa 7, gaanfa 10, & gonfoo 10 maqaa arrabsoo qabu)	254
(Mul 13:2) Bineensi 1ffaa galaana keessaa ba'e (risaa, risaa, & leenca)	254
(Mul 13:3) Mataa 7 keessaa tokko (Mootummaa Roomaa) ajjeefamee garuu fayye (Mootummaa Roomaa Haaraa)	256
(Mul 13:4-7) Jawwee fi bineensi 1ffaa kan waaqeffamu warri lafa jiraatan hundi.....	257
- .Ji'oota 42.....	257
- .Yeroo fi yeroo fi qoqqoodinsa yeroo(Yeroo 7yookaanWaggaa 7, .Dan 4:23-25)	258
- .Hiika ji'a 12.....	259
(Mul 13:8-9) Bineensi 1ffaan warri lafa jiraatan hundaan waaqeffama.....	261
(Mul 13:10) Obsaa fi amantii qulqulloota qulqullootaa (taken captive & be killed)	263
(Mul 13:11) Bineensi 2ffaan lafa keessaa bahe (akka Hoolaa gaanfa 2 qaba)	264
- Bineensonni eenyufa'i?.....	264
(Mul 13:12-13) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan dirqisiisee bineensa 1ffaa akka waaqeffatan taasisa.....	266
(Mul 13:14) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan karaa mallattootiin gowwoomsa.....	266
(Mul 13:15) Hafuurri fakkii bineensichaa akka dubbatuuf kennama.....	267
(Mul 13:16) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan harka mirgaa ykn morma isaanii irratti mallattoo akka argatan dirqisiisa.....	267
(Mul 13:17) Mallattoo, maqaa bineensichaa, & lakkoofsa maqaa isaa malee namni bitu ykn gurguru hin jiru.....	268
(Mul 13:18) 666 (Lakkoofsa bineensichaa lakkaa'i, inni lakkoofsa namaati)	269
- .6. 6.(Lakkoofsa nama tokkoo)	270
[Fakkii 13-a] Tarkaanfiiwwan Uumamaa.....	272
- .Bifavs.Fakkaachuu.....	273
[Fakkii 13-b] Lafee cinaachaa namaa & Foon tokko.....	275
[Fakkii 13-c] Qaayin caalaa aarsaa Abeel baay'ee gaarii ta'e.....	276
[Fakkii 13-d] Kitaaba dhaloota Addaam.....	277
- .6. 6.(Nama guyyaa 6ffaa)	277
- .660 ta'e(Lakkoofsa bineensichaa)	278
- .666. 666(Lakkoofsa nama bineensicha keessaa ta'e)	278
- .666. 666(Adonikam jedhamuun beekama)	278
- .666. 666(Solomoon)	278
[Fakkii 13-0] Godoo dulloomaa lafa irra jiru (Yerusaalem durii harkaan hojjetame)	283
[Fakkii 13-1] Mootummoota 7 (abjuu fi mul'ata Daani'eel)	284
[Fakkii 13-2] Hafuurota samii 4 (Daani'eel 7-8)	286
- .Kakuu dhaqna qabaa kakuu bara baraaf.....	291
- .Durii Guyyootaa.....	292
- .Mootummaa Bara Baraa.....	293
[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel & Mul'ata keessatti.....	294
[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon.....	298
.....	298
Boqonnaa 14	299
(Mul 14:1-5) Hoolaa & 144,000 (durboota ogeeyyii) gaara Tsiyoon irratti dhaabbatan (The 1st rapture harvest)	299
>>Butamuu 1ffaa(Dubboota ogeeyyiif butamuu 1ffaa): Dhufaatii Ilma namaa.....	299
- .Gosoota 3nvirgins jedha(Beekaan, .Warra gowwaa, & .Inni kaan)	300
- .Tinni dhumaa dursa ta'a, .kan jalqabaa isa dhumaa.....	303
- .Fakkeenya muka harbuu(Muka harbuu& .muka hunda)	303
[Fakkii 14] Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa'el.....	305
(Mul 14:6-7) Ergamaa 1ffaa samii gidduu (Wangeela bara baraa)	306
(Mul 14:8) Ergamaa 2ffaa samii gidduu (Kufaatii Baabiloon magaalaa guddittii)	306
(Mul 14:9-11) Ergamaa 3ffaa samii gidduu (Dheekkamsa Waaqayyoo)	306
(Mul 14:12-13) Warri du'an kana booda Gooftaa keessatti du'an eebbifamaa dha.....	307
<Guyyaa Gooftaa Iyyesuus>.....	307
(Mul 14:14-16) Haamaa (Butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa)	308
>>Butamuu 2ffaa(Dubboota gowwootaaf eegumsa 3ffaa): Dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos.....	308
(Mul 14:17-20) Haama tuutaa muka wayinii lafaa (Dheekkamsa Waaqayyoo)	308
- Dhiigni bakka wayinii (1,600 furlongs) keessaa ba'e	310
- .1,000 ta'a.....	310
- .600 ta'e.....	311
- Dhufaatii kanIlma Namaaakkasumas bara Nohi.....	312

- .Murtii Waaqayyoo logos & rhema tiin(akkuma bara Nohi)	312
.....	313
Boqonnaa 15	314
(Mul 15:1) Dheekkamsa Waaqayyoo (Dhi'icha 7 isa dhumaa)	314
(Mul 15:2) Mo'attoota galaana geejjibaa ibiddaan makame irra dhaabbatan.....	314
(Mul 15:3-4) Faarfannaa Musee & faarfannaa hoolaa (Qajeelummaan Waaqayyoo seera malee mul'ata)	315
(Mul 15:5) Baniinsa Mana qulqullummaa mana qulqullummaa godoo dhuga ba'umsaa samii irratti.....	315
(Mul 15:6) Dha'icha 7.....	315
(Mul 15:7) Qaruuraa warqee 7 (dheekkamsa Waaqayyootiin guutame)	316
(Mul 15:8) Namni tokkollee mana qulqullummaa seenuu hin danda'u (hanga dha'ichi 7 ergamoota 7 xumuramutti)	316
.....	316
Boqonnaa 16	317
(Mul 16:1) Qaruuraa 7 dheekkamsa Waaqayyoo (The 3rd owe)	317
(Mul 16:2) Qaruuraa 1ffaa (lafa irratti): madaa hamaa fi gaddisiisaa.....	317
(Mul 16:3) Qaruuraa 2ffaa (galaana irratti): lubbuun lubbuun jirtu hundi ni duute.....	317
(Mul 16:4-7) Qaruuraa 3ffaa (lagaa fi burqaa bishaanii irratti): dhiiga ta'e.....	317
(Mul 16:8-9) Qaruuraa 4ffaa (aduu irratti): dhiirota ibidda keessatti gubate.....	318
(Mul 16:10-11) Qaruuraa 5ffaa (teessoo bineensichaa irra): Mootummaan (kan Addunyaa Tokko) dukkanaa guutame.....	318
(Mul 16:12-14) Qaruuraa 6ffaa (laga guddaa Efraaxis irratti): Bishaan ni goga & hafuurota xuraa'oo 3.....	318
3 hafuurota xuraa'oo akka reebicha.....	319
(Mul 16:15) Gooftaa fi Fayyisaan Iyyasuus Kiristoos hattuu ta'ee ni dhufa.....	319
<Guyyaa Gooftaa>.....	320
- .Guyyaa 1 Gooftaa wajjin=a waggaa 1,000(1,000) ta'awaggoota= guyyaa 1)	320
<(Raapture 2ffaa sa'aatii 3ffaa) .Dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos>.....	320
<Guyyaa Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos>.....	320
(Mul 16:16) Jalqaba Armaagedoon (Lola guyyaa guddaa Waaqayyoo isa hundumaa danda'u)	321
(Mul 16:17-18) Vial 7ffaa (qilleensa keessa): Ni raawwatama (A mighty & great earthquake on the ground)	322
(Mul 16:19-21) Magaalaa guddittii Baabiloon bakka 3tti qoodamti (Xoofoo wayinii hamaa dheekkamsa Waaqayyoo)	322
- [Fakkii 16-a].Chaappaawwan 7.....	324
- [Fakkii 16-b].7 Xurumbaa.....	324
- [Fakkii 16-c].7 Viilii.....	324
<Dheekkamsa Waaqayyoo & guyyaa dheekkamsa Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u>.....	325
.....	327
Boqonnaa 17	328
(Mul 17:1-2) Murtii ejjituu guddittii.....	328
(Mul 17:3-4) Bineensa diimaa (dubartii)	328
(Mul 17:5-6) ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJJAATOOTAA FI JIBBAA LAFA.....	329
- .ICCITII, BAABILOON GUDDAA, .HAADHA EJJOOTAA FI JIBBAA LAFA(Mul 17:5)	330
(Mul 17:7) Iccitii dubartii (Bineensi 2ffaan ejjituu guddicha baata, Mataa 7 fi gaanfa 10)	330
- Bineensi 2ffaan ejjituu guddicha baata (Mataa 7 fi gaanfa 10)	330
- (Mul 17:8) Bineensi 2ffaa (kan ture, hin jirre, dhufuuf jirus)	330
(Mul 17:9) Mataa 7 (mootummaa 7) = gaara 7.....	331
- Mataa 7 & gaara 7 kan dubartiin irra teesse.....	331
(Mul 17:10) Mootota 7 keessaa 5 ni kufan, mootiin 6ffaan ni bulcha, mootiin 7ffaan immoo bakka gabaabaa bulcha.....	331
- .mootummoota 7.....	332
- .5 moototakufaniiru.....	332
- .Mootii 6ffaa(kan mootummaa Roomaa) ni bulcha.....	332
- .Mootii 7ffaa(kan Mootummaa Baabiloon ammaa) hanga ammaatti hin dhufne (Mul 17:8)	332
(Mul 17:11) Bineensi 2ffaan, inni mootii 8ffaa ta'e, mootota 7 keessaati, & gara badiisaatti seena.....	333
(Mul 17:12-13) Mootonni 10 hanga ammaatti mootummaa tokkollee hin arganne, garuu bineensa 1ffaa wajjin sa'aatii 1f aangoo mootota ta'anii argataniiru.....	334
- Mootonni 10n aangoo fi aangoo isaanii bineensa 1ffaaf kennan.....	334
(Mul 17:14) Mootonni 10n bineensa 1ffaa waliin hoolaa (Gooftaa gooftotaa, fi Mootii moototaa)	335
(Mul 17:15) Bishaan ejjituun taa'u (ummata, tuuta, saboota, & arraba)	335
(Mul 17:16) Bineensicha (1ffaa) irratti gaanfonni 10n ejjituu sana gube.....	335
(Mul 17:17) Bineensi (1ffaan) mootummaa ummatootaa, tuuta, sabaa fi afaanota fudhata.....	335
(Mul 17:18) Dubartii (Ejjituu guddittii) = Magaalaa guddittii.....	336

.....	336
Boqonnaa 18	337
(Mul 18:1-2) Kufaatii Baabiloon guddittii.....	337
(Mul 18:3) Saboonni hundi, mootonni fi daldaltoonni lafaa wayinii dheekkamsa ejja ishee dhuganiiru.....	337
(Mul 18:4) Baabiloon guddittii keessaa ba'aa.....	338
(Mul 18:5-8) Cubbuun Baabiloon Waaqayyo gooftaan itti murtaa'a.....	338
(Mul 18:9) Mootonni lafaa Baabiloon waliin ejja raawwatan.....	340
(Mul 18:10-20) Firdiin magaalaa guddittii Baabiloon irratti sa'aatii 1 keessatti.....	341
- Hiikkaan " .tokko(1. 1.) .sa'a".....	342
[Fakkii 18-a] Guyyaa guddaa fi beekamaa Gooftaa.....	344
(Mul 18:21-24) Magaalaa guddittii Baabiloon (kana booda hin argamtu)	345
.....	346
Boqonnaa 19	347
(Mul 19:1-2. 2.) Aleeluiyaa 1ffaa (Faarfannaa: tuuta guddaa samii irratti)	347
(Mul 19:3) Aleeluiyaa 2ffaa (Faarfannaa: tuuta guddaa samii irratti) samii irratti.....	348
(Mul 19:4-5) Aleeluiyaa 3ffaa (Faarfannaa: Jaarsolii 24 & uumamtoota lubbuu qaban 4)	348
(Mul 19:6) Aleeluiyaa 4ffaa (Hundi samii irratti: Waaqayyo Gooftaan inni hundumaa danda'u ni moo'a)	348
(Mul 19:7) Gaa'elli Hoolichaa dhufeera.....	349
(Mul 19:8) Dubartii Hoolichaa = Qajeelummaa qulqullootaa.....	350
(Mul 19:9) Logos Waaqayyoo isa dhugaa (Irbaata gaa'elaa Hoolichaa)	350
(Mul 19:10) Dhugaa ba'umsa Yesuus = Hafuura raajii.....	350
- .Mul'ata Yesus Kiristoos.....	350
[Fakkii 19-a] (Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo.....	353
(Mul 19:11) Samiin baname (Isa farda adii irra taa'e)	354
(Mul 19:12-14) Armaagedoon (Logos Waaqayyoo & loltoota samii keessa jiran)	354
(Mul 19:15) .Tinni hammeenya fi dheekkamsa Waaqayyoo isa hundumaa danda'uu ni qara.....	354
(Mul 19:16) Armaagedoon (MOOTII MOOTOOTAA, FI GOOFTAA GOOFTAA)	355
- Armaagedoon (Goog & Maagoog & dhufaatii Gooftaa Iyyasus Kiristoos dabalateeFaarfannaa 83)	355
- .Yeroo lammataaf haftee saba Waaqayyoo Israa'el deebifachuuf.....	357
- .The lafa Kana'aan(Lafti Israa'el)	357
[Fakkii 19-1] Lola Goog fi Maagoog lama & Armaagedoon.....	358
[Fakkii 19-2] Gufuu Israa'el Weest Baankii.....	359
- Waraana ammaa & .Nagaa fi Nageenya.....	360
- Badiisni tasaa yeroo dukkanaa akka hattuutti ni dhufa.....	361
- .Sodoomii fi Gomoraaguyyaa Gooftaa dura (ergaa Waaqayyo garbicha tokkoof)	364
- .Lola Armaagedoon.....	368
- Lola Armaagedoon (Zak 14:1-5)	368
- Lola Armaagedoon (Faar 83:11-18 irratti)	369
- Lola Armaagedoon (His 38:19-20)	370
- Lola Armaagedoon (Zak 12:10)	370
- Xumura Armaagedoon (His 39:1-5)	370
- Meeshaa waraanaa waggaa 7f ibidda qabsiisuu (His 39:9-10)	371
- Goog (Farra Kiristoos) & tuuti isaa nibe gammoojjii Hamongog keessatti awwaalame (His 39:11-16)	372
- Saboonni hundinuu firdii isaa booda Waaqayyo gooftaa ni beeku.....	373
(Mul 19:17-18) Irbaata Waaqa guddaa.....	373
(Mul 19:19) Bineensichi, mootonni lafaa, & waraanni isaanii Waaqayyo irratti lola.....	373
(Mul 19:20) Bineensi 1ffaan & raajiin sobaa lubbuun haroo ibiddaatti darbatamu.....	374
(Mul 19:21) Gooftaa Iyyasus Kiristoos kan haftee fixa.....	374
.....	376
Boqonnaa 20	377
(Mul 20:1) Furtuu boolla gadi fagoo & Sansalata guddaa.....	377
(Mul 20:2-3) Jawwee (bofa dulloomaa, Diyaabiloos, Seexana): Waggaa 1,000f boolla gadi fagoo hin qabnetti cufame.....	377
- .Umrii maatii lafaa waggoota 1,000 keessatti.....	377
- .Tinni jalqaba waggaa 1,000 (Iddoo dhaabaa Eden)	377
(Mul 20:4) Qulqullooni 144,000 fi Gidiraa Guddaan Kiristoosiin waggaa 1,000 akka bulchan.....	379
<Guyyaa Kiristoos>.....	380
- .Warri mo'an Kiristoosiin waggaa 1,000 jiraachuu fi bulchuuf.....	381

(Mul 20:5-6) Du'aa ka'uu isa jalqabaa (Midhaan 3ffaa eega 4ffaa)	383
>>Sassaaba 3ffaakan 4ffaa watch fordurboota kaan.....	383
(Mul 20:7-8) Waggaan 1,000 xumurame (Goog fi Maagoog)	383
(Mul 20:9-10) Seexanni haroo ibiddaa & dibataatti darbatame.....	384
(Mul 20:11) Teessoo adii guddaa.....	384
(Mul 20:12) Kitaabonni lama Waaqayyo duratti banaman: (1) Kitaabota, (2) Kitaaba Jireenyaa.....	384
(Mul 20:13) Galaanaa fi du'aa & si'ool firdii isaaniif warra du'an kennan.....	385
(Mul 20:14) Du'a lammaffaa = Du'aa fi Jahannam.....	386
(Mul 20:15) Maqaan isaanii Kitaaba Jireenyaa keessatti hin barreeffamne = Haroo ibiddaa.....	386
- .Tartiiba murtii.....	386
.....	387
Boqonnaa 21	388
(Mul 21:1) Samii Haaraa fi Lafa Haaraa.....	388
(Mul 21:2-3) Yersaalem Haaraa (Magaalaa Qulqulleettii mana qulqullummaa godoo Waaqayyoo)	388
(Mul 21:4) Addaam inni duraa (si duraanii, ni darba)	390
(Mul 21:5-6) Wanti hundinuu haaromfama (True & faithful logos: Ni raawwatameera)	391
(Mul 21:7) Warra mo'an (Ilmaan Waaqayyoo)	391
[Fakkii 21-a] (Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2.....	393
[Fakkii 21-b] (Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 2/2.....	394
[Fakkii 21-c] Wantoonni hundinuu kan Waaqayyooti.....	395
(Mul 21:8) Du'a lammaffaa.....	396
(Mul 21:9) .1.1Haadha manaa Hoolichaa.....	396
(Mul 21:10-14) Qulqulleettii Yersaalem (Qulqulluu Qulqullummaa godoo Waaqayyoo keessatti)	396
- Qulqulleettii Yersaalem.....	397
(Mul 21:15-16) Safartuu Qulqulleettii Yersaalem (Qulqulluu Qulqullummaa godoo Waaqayyoo)	397
(Mul 21:17) Safartuu dallaa Yersaalem Qulqulleettii.....	398
(Mul 21:18-20) Dhagaa gati jabeessa dallaa magaalattii.....	399
(Mul 21:21) Karra 12 irratti luqqisii 12 & magaalaa warqee qulqulluu.....	400
(Mul 21:22) Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa fi Hoolichaa.....	400
(Mul 21:23) . Ulfina Waaqayyoo(mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti)	401
[Fakkii 21-d] Asxaaleen kuusaa keessatti kan qabaman yoo ta'u, ibiddaaf kan qabamanidha.....	402
[Fakkii 21-e] Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa & Hoolaa = Mana qulqullummaa.....	403
(Mul 21:24) .2ffaa Mootota lafaa& .3ffaaSaboonni fayyan.....	404
(Mul 21:25-26) .3ffaaSaboonni fayyan.....	404
(Mul 21:27) Maqaawwan Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman.....	404
[Fakkii 21-1] Sabni Waaqayyoo akkamitti gara dunkaana Waaqayyooti akka seenu.....	405
- .Qaama qabeenya gadi aanaa irraa kaasee hanga qaama ulfina qabeessaatti.....	405
- .Sabni Waaqayyoo ulfina adda addaa fiduudhaan gara dunkaana Waaqayyoo ni seenu.....	406
[Fakkii 21-2] Godoo qulqullaa'aa haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo.....	407
[Fakkii 21-f] Godoo Waaqayyoo.....	408
.....	408
Boqonnaa 22	409
(Mul 22:1) Teessoo Waaqayyoo fi kan hoolaa (Laga qulqulluu bishaan jireenyaa)	409
(Mul 22:2) Muka jireenyaa (laga qulqulluu bishaan jireenyaa irraa biqile)	409
(Mul 22:3-4) Tajaajiltoonni Waaqayyoo fuula Waaqayyoo ni argatu (Guyyaa Waaqayyoo)	409
<Guyyaa Waaqayyoo>.....	409
(Mul 22:5) Tajaajiltoonni Waaqayyoo bara baraan ni moo'u.....	410
(Mul 22:6) The logos (Amanamaa fi dhugaa)	410
- .Asxaaleen& .rhema Waaqayyoo.....	411
(Mul 22:7) Logos raajii Kitaaba kanaa eeggadhaa (dafee dhufaa jira)	411
(Mul 22:8-9) Ergamaan Yohaannis wajjin hojjetaa, obbolootaa fi raajota ture.....	411
(Mul 22:10) Loogoo raajii kitaaba kanaa irraa hiikaa.....	412
(Mul 22:11) Qajeelaa (qulqulluu) vs. Qajeelaa (qulqulluu hin qabne)	412
(Mul 22:12-13) Dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos & mindaa Isaa.....	413
(Mul 22:14) Karra mana godoo Waaqayyoo.....	413
(Mul 22:15) Warra magaalaa qulqulluun ala jiran.....	415
(Mul 22:16) Urjii ifa & Ganamaa (Gooftaa Iyyasuus Kiristoos)	415

(Mul 22:17) Kottaa bishaan jireenyaa bilisaan fudhadhaa.....	416
(Mul 22:18) Loogoo raajii kitaaba kanaa irratti hin dabalinaa.....	416
(Mul 22:19) Loogoo raajii kitaaba kanaa irraa hin fudhatinaa.....	417
(Mul 22:20) Gooftaan Yesuus dafee dhufaa jira.....	417
(Mul 22:21) Ayyaana Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos.....	418
Kadhannaa hoolaa (kee) Tiksee (Hoolaa)	419
[Fakkii 22-a] Imala Fayyinaa.....	420
.....	420
[Ergaa dhumaa] Iccitii Kiristoos (Ormoota, Saboota hundumaa)	421
- .Ergaa Phaawuloos Yihudootaaf & .tinni Qulqulloota(1/10)	422
- Yihudoota & dhaqna qabaa (2/10)	422
- Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos (3/10)	423
- .Yihudoota, Giriikota, & Ormoota(4/10).....	425
- .Saba tokkicha Waaqayyoo vs. Saboota Ormaa(5/10) jedhu.....	426
- .From Yihudoota irraa gara saboota Ormootaatti (6/10)	426
- Gooftaa, Gooftaa Yesuus, & Gooftaa Yesuus Kiristoos (7/10).....	427
- Fayyina waaqayyoo hundaaf (8/10).....	428
- Iccitii & Saboota Ormaa (9/10).....	429
- Bulchaa amanamaa fi ogeessa Gooftaa ta'i (10/10)	430
* Tajaajiltoota haqa dhabuu hundumaaf (Amanamaa fi ogeessa bulchaa Gooftaa ta'i)	431
* Yoo butamuu isa jalqabaa si jalaa darbe kana raawwadhu.....	431
.....	432
B. Bibliyoogiraafii.....	433

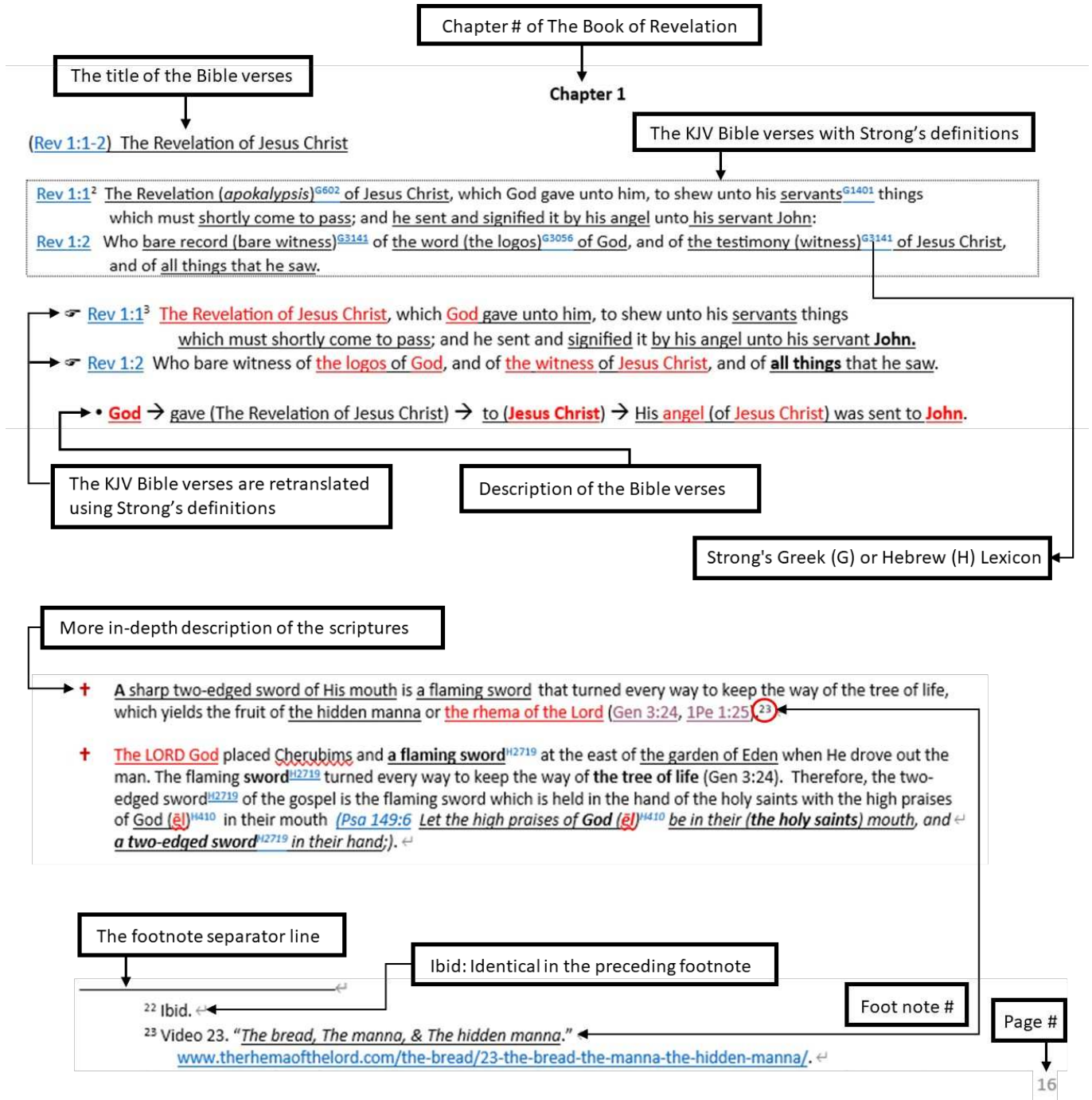
The 1st half of Daniel's 70th week		The 2nd half of Daniel's 70th week	
Gentiles' time		The Winter Feasts of the LORD	
The Spring Feasts of the LORD		The Fall Feasts of the LORD	
Tribulation (3.5 years)		Great Tribulation (3.5 years)	
* AOD		* WOG: The wrath of the Lamb (Rev 6:17), of the Lord God Almighty (Rev 8:1-11:18), of God (Rev 15-16)	
* Abomination of Desolation		* Wrath of God	
	→ 1st rapture harvest (Rev 7:4-8)	→ 2nd rapture harvest (Rev 7:9; 11:14; 14:14; 16:15)	→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)
	→ 3rd rapture harvest (Rev 20:5-6)	→ 3rd harvest (Rev 20:5-6)	
	1,000 years (The remnants are in the garden of Eden in the paradise of God)	Heavenly Jerusalem	The Holy Jerusalem
	The New Jerusalem		
Tribulation	AOD	The Great Tribulation	1,000 years (The remnants are in the garden of Eden in the paradise of God)
	1 Hour	WOG	Heavenly Jerusalem
	The hour of temptation	1 Hour	The New Jerusalem
(Rev 1:1-2)	The Revelation of Jesus Christ		
(Rev 1:3)	The readers of the logos of prophecy are blessed (The time is at hand)		
(Rev 1:4)	The 7 churches & The 7 Spirits		
(Rev 1:5)	Jesus Christ: The ruler of the kings and the rulers of the ground		
	(Rev 1:7) He comes with clouds		(Rev 1:6) Jesus Christ (made us kings and priests to God and His Father)
	(Rev 1:8) The Lord, the Almighty		
	(Rev 1:9) The logos of God, The witness of Jesus Christ		
	(Rev 1:10-11) On the Lord's day (A trumpet, in the Spirit)		
	The seven candlesticks		
(Rev 1:12-13)	White hairs of His head, eyes, feet, & voice		
(Rev 1:14-15)	The seven stars & A sharp two-edged sword		
(Rev 1:16)	The first and the last (The keys of hell and of death)		
(Rev 1:17-18)	The revelation of the mystery of the 7 stars (the angels of the 7 churches) & the 7 golden candlesticks (the 7 churches)		
(Rev 1:19-20)			
			(Rev 2:1-7) (1) Unto the angel of the church of Ephesus (The tree of life)
			(Rev 2:8-11) (2) Unto the angel of the church of Smyrna (10 days of Tribulation)
			(Rev 2:12-17) (3) Unto the angel of the church of Pergamos (The hidden manna)
			(Rev 2:18-29) (4) Unto the angel of the church in Thyatira (the Great Tribulation)
			(Rev 3:1-6) (5) Unto the angel of the church in Sardis (Name in the Book of Life)
			(Rev 3:7-13) (6) Unto the angel of the church in Philadelphia (A pillar)
			(Rev 3:14-22) (7) Unto the angel of the church of the Laodiceans (Neither cold nor hot)
			(Rev 4:1-4) A door opened in heaven: The Lamb & the 24 elders
			(Rev 4:5) 7 lamps of fire & the 7 Spirits of God
			(Rev 4:6-7) The four (4) living creatures
			(Rev 4:8) The Lord God Almighty (who was, and is, and is to come)
			(Rev 4:9-11) God is worshipped in heaven

The 1st half of Daniel's 70th week		The 2nd half of Daniel's 70th week	
Gentiles' time		The Winter Feasts of the LORD	
The Spring Feasts of the LORD Tribulation (3.5 years)		The Fall Feasts of the LORD Great Tribulation (3.5 years)	
* AOD		* WOG: The wrath of the Lamb (Rev 6:17), of the Lord God Almighty (Rev 8:1-11:18), of God (Rev 15-16)	
* Abomination of Desolation		* Wrath of God	
	→ 1st rapture harvest (Rev 7:4-8)	→ 2nd rapture harvest (Rev 7:9; 11:14; 14:14; 16:15)	→ 3rd harvest (Rev 20:5-6)
	→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)	1,000 years (The remnants are in the garden of Eden in the paradise of God)	
Tribulation	AOD	Amageddon	Heavenly Jerusalem
	The hour of temptation	1 Hour	The New Jerusalem
	(Rev 12:1-2) A great sign in heaven: The Woman		The Holy Jerusalem
	(Rev 12:3) Another sign appears in heaven (A great red dragon having 7 heads, 10 horns, & 7 diadems)		
	(Rev 12:4-5) A woman (heavenly Jerusalem) brought forth a male son (The 144,000)		
	(Rev 12:6) The woman fled into the wilderness to be nourished for 1,260 days		
			(Rev 12:7-9) War in heaven (The great dragon & his angels were cast out from heaven to the ground)
			(Rev 12:10-11) Salvation, power, the kingdom of our God, & the authority of God's Christ have come
	(Rev 12:12-13) The dragon, who has a short time, persecutes the woman (The wrath of the devil)		
	(Rev 12:14) The woman is nourished for a time, and times, and half a time		
	(Rev 12:15-16) The ground swallowed up the flood that was cast out of the dragon's mouth		
	(Rev 12:17-18) The angry dragon went to make war with the remnant of the woman's seed		
	(Rev 13:1) The 1st beast out of the sea (7 heads, 10 horns, & 10 diadems with a blasphemous name)		
	(Rev 13:2) The 1st beast out of the sea (a leopard, a bear, & a lion)		
	(Rev 13:3) One of the 7 heads (the Roman) was slain but was healed (the New Roman Kingdom)		
	(Rev 13:4-7) The dragon and the 1st beast are worshiped by all who dwell on the ground		
	(Rev 13:8-9) The 1st beast is worshiped by all who dwell on the ground		
	(Rev 13:10) The patience and the faith of the holy saints (taken captive & killed)		
	(Rev 13:11) The 2nd beast out of the ground (has 2 horns like a Lamb)		
	(Rev 13:12-13) The 2nd beast forces the ground dwellers to worship the 1st beast		
	(Rev 13:14) The 2nd beast deceives the ground dwellers through the signs		
	(Rev 13:15) The spirit is given to the image of the beast to speak		
	(Rev 13:16) The 2nd beast forces the ground dwellers to receive a mark on their right hand or foreheads		
	(Rev 13:17) No one to buy or sell without the mark, the name of the beast, & the number of his name		
	(Rev 13:18) 666 (Count the number of the beast, who is the number of a man)		

The 1st half of Daniel's 70th week		The 2nd half of Daniel's 70th week	
Gentiles' time		The Fall Feasts of the LORD	
The Spring Feasts of the LORD		The Winter Feasts of the LORD	
Tribulation (3.5 years)		Great Tribulation (3.5 years)	
* AOD		* WOG: The wrath of the Lamb (Rev 6:17), of the Lord God Almighty (Rev 8:1-11:18), of God (Rev 15-16)	
* Abomination of Desolation		* Wrath of God	
	→ 1st rapture harvest. (Rev 7:4-8)		→ 2nd rapture harvest. (Rev 7:9; 11:14; 14:14; 16:15)
			→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)
			→ 3rd harvest. (Rev 20:5-6)
			1,000 years (The remnants are in the garden of Eden in the paradise of God)
			Heavenly Jerusalem
			The New Jerusalem
			The Holy Jerusalem
			The judgment of the great harlot
			(Rev 17:1-2)
			(Rev 17:3-4) A scarlet beast & the woman
			(Rev 17:5-6) MYSTERY, BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF HARLOTS & ABOMINATIONS OF THE GROUND
			(Rev 17:7) The mystery of the woman (The 2nd beast carries the great harlot. The 7 heads and 10 horns)
			(Rev 17:8) The 2nd beast. (who was, is not, and is to come)
			(Rev 17:9) 7 heads (kingdoms) = 7 mountains
			(Rev 17:10) 5 out of 7 kings fell, the 6th king reigns, and the 7th king reigns a short space
			(Rev 17:11) The 2nd beast, who is the 8th king, is of the 7 kings, & goes into the perdition
			(Rev 17:12-13) The 10 kings with no kingdom received authority as kings for 1 hour with the 1st beast
			(Rev 17:14) The 10 kings with the 1st beast will make war with the Lamb (Lord of lords, and King of kings)
			(Rev 17:15) The waters which the harlot sits (peoples, multitudes, nations, & tongues)
			(Rev 17:16) The 10 horns on the (1st) beast burned the harlot
			(Rev 17:17) The (1st) beast takes the kingdom of peoples, multitudes, nations, and tongues
			(Rev 17:18) The woman (The great harlot) = The great city
			(Rev 18:1-2) The fall of Babylon the great
			(Rev 18:3) All nations, the kings & ground merchants drank the wine of the wrath of fornication
			(Rev 18:4) Come out of Babylon the great
			(Rev 18:5-8) The sins of Babylon are judged by the Lord God
			(Rev 18:9) The 10 kings of the ground committed fornication with Babylon
			(Rev 18:10-20) The judgment on the great city Babylon in 1 hour
			(Rev 18:21-24) The great city Babylon (no longer be found)

The 1st half of Daniel's 70th week		Gentiles' time		The 2nd half of Daniel's 70th week	
The Spring Feasts of the LORD Tribulation (3.5 years)		Summer Feasts Tribulation		The Winter Feasts of the LORD	
* AOD		* AOD		* WOG; The wrath of the Lamb (Rev 6:17), of the Lord God Almighty (Rev 8:1-11:18), of God (Rev 15-16)	
* Abomination of Desolation		* Abomination of Desolation		* Wrath of God	
→ 1st rapture harvest (Rev 7:4-8)		→ 2nd rapture harvest (Rev 7:9; 11:14; 14:14; 16:15)		→ 3rd harvest (Rev 20:5-6)	
→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)		→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)		→ The Wrath of God (The great and dreadful day of the LORD, Mal 4:5; Rev 6:17)	
Tribulation	1 Hour	The Great Tribulation	WOG	1,000 years (The remnants are in the garden of Eden in the paradise of God)	Heavenly Jerusalem
	1 Hour	The hour of temptation	1 Hour	The New Jerusalem	The Holy Jerusalem
				(Rev 21:9) ① The Lamb's wife	(Rev 21:9) ① The Lamb's wife
				(Rev 21:10-14) The Holy Jerusalem (The Holy of Holiest)	(Rev 21:10-14) The Holy Jerusalem (The Holy of Holiest)
				(Rev 21:15-16) Measurement of the Holy Jerusalem	(Rev 21:15-16) Measurement of the Holy Jerusalem
				(Rev 21:17) Measurement of the wall of the Holy Jerusalem	(Rev 21:17) Measurement of the wall of the Holy Jerusalem
				(Rev 21:18-20) Precious stones of the wall of the city	(Rev 21:18-20) Precious stones of the wall of the city
				(Rev 21:21) 12 pearls on 12 gates & pure gold city	(Rev 21:21) 12 pearls on 12 gates & pure gold city
				(Rev 21:22) The Lord God Almighty and the Lamb	(Rev 21:22) The Lord God Almighty and the Lamb
				(Rev 21:23) The glory of God (in the temple of God)	(Rev 21:23) The glory of God (in the temple of God)
				(Rev 21:24) ② The kings of the ground & ③ The saved nations	(Rev 21:24) ② The kings of the ground & ③ The saved nations
				(Rev 21:25-26) ③ The saved nations	(Rev 21:25-26) ③ The saved nations
				(Rev 21:27) Names written in the Lamb's Book of Life	(Rev 21:27) Names written in the Lamb's Book of Life
				(Rev 22:1) The throne of God and of the Lamb (A pure river of water of life)	(Rev 22:1) The throne of God and of the Lamb (A pure river of water of life)
				(Rev 22:2) The tree of life (grown from a pure river of water of life)	(Rev 22:2) The tree of life (grown from a pure river of water of life)
				(Rev 22:3-4) The servants of God will see God's face (The day of God)	(Rev 22:3-4) The servants of God will see God's face (The day of God)
				(Rev 22:5) The servants of God will reign forever	(Rev 22:5) The servants of God will reign forever
				(Rev 22:6) The logos (Faithful and true)	(Rev 22:6) The logos (Faithful and true)
(Rev 22:7) Keep the logos of the prophecy of this Book (I am coming quickly)					
(Rev 22:8-9) The angel was John's fellow servant, brethren, and prophets					
(Rev 22:10) Unseal of the logos of the prophecy of this book					
(Rev 22:11) Righteous (holy) vs. Unrighteous (unholy)					
				(Rev 22:12-13) The coming of the Lord Jesus Christ & His reward	(Rev 22:12-13) The coming of the Lord Jesus Christ & His reward
				(Rev 22:14) The gates of the house of the tabernacle of God	(Rev 22:14) The gates of the house of the tabernacle of God
				(Rev 22:15) Those who are outside of the holy city	(Rev 22:15) Those who are outside of the holy city
				(Rev 22:16) The Bright & Morning Star (The Lord Jesus Christ)	(Rev 22:16) The Bright & Morning Star (The Lord Jesus Christ)
(Rev 22:18) Do not add to the logos of the prophecy of this book				(Rev 22:17) Come and take the water of life freely	(Rev 22:17) Come and take the water of life freely
(Rev 22:19) Do not take away from the logos of the prophecy of this book					
(Rev 22:20) The Lord Jesus is coming quickly					
				(Rev 22:21) The grace of our Lord Jesus Christ (be with you all). Amen.	(Rev 22:21) The grace of our Lord Jesus Christ (be with you all). Amen.

[4] Akkaataa dubbisuu

[5] Tarree dhiheessi viidiyoo “The Rhema of the Lord’ website¹

- [01] Guyyoota torban kanUumama Waaqayyoo
- [02] Iddoo dhaabaa Eden
- [03] Lafee cinaachaa nama tokkoo maal ture?
- [04] Firii lafaa vs. Firii qajeelummaa
- [05] Jijjiirama Addaam gara Durbee ogeettii
- [06] Kitaaba dhaloota Addaam irraa kaasee hanga Yesusitti (The sons of Israel & Israel) .
- [07] Dhaloonni Addaam irraa kaasee hanga Abrahaam + Dubartii (Fakkii fi fakkeenya) .
- [08] Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa'el (Yesuus mucaa dhiiraa irraa kaasee hanga Gooftaa) .
- [09] [Ayyaanota Waaqayyoo] 1. Faasikaa
- [10] “Ayyaana Faasikaa” dura guyyoota muraasa dura.
- [11] (Uffata Yesuus) “Ayyaana Faasikaa” dura .
- [12] [Ayyaanota Waaqayyoo] (1) Faasikaa & (2) Buddeena Raacitii Hin Qabne (Dhaloota Yesus Kiristoos) .
- [13] Jecha (logos & rhēma) jedhu .
- [14] Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu
- [15] Wangeela logos Waaqayyoo (Jesus & Jesus Christ of Nazareth) .
- [16] Ormoota (Iccitii Kiristoos) .
- [17] [Ayyaanota Waaqayyoo] (3) Firii jalqabaa (Mana Waaqayyoo gooftaa) .
- [18] [Ayyaanota Waaqayyoo] (3) Firii jalqabaa (The 144,000) .
- [19] Lafa & Lafa
- [20] (Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa
- [21] Kakuu, dhaqna qabaa alaa, dhaqna qabaa keessaa
- [22] Hiikkaa Caaffata Qulqullaa'oo kakuu haaraa
- [23] Buddeena, Manna, & Manna dhokataa
- [24] Mana Waaqayyoo (Ati Qulqulleettii Yerusaalem dha) .
- [25] Jecha cimaa (The logos) & Hojii Waaqayyoo
- [26] Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa) .
- [27] Foon, Lubbuu, & Hafuura Faarfannaa 23
- [28] Firii hafuuraa
- [29] (Ayyaana Faasikaa Gooftaa) Duuka bu'oota vs Ergamoota - Sa'aatiin ga'eera
- [30] Irbaata Irbaata
- [31] Naazarii Waaqayyoof (Rifeensa Mataa) .
- [32] (Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa - Wanti hundinuu kan Waaqayyooti
- [33] Gaarii kanaan ofitti makami
- [34] Akka Hafuura & Ayyaana jalaatti (The rhema: dhugaa baatota Waaqayyoo filataniif) .
- [35] (Ergamoota) Duuka buutota Humna & Aangoo qaban
- [36] Fakkeenya Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo
- [37] Dirree dhiigaa (Qabeenya) & Gatii (kabaja) tiin bitamta .
- [38] Fannifamuu Yesuus & Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman
- [39] Tariiba yeroo fannifamuu danda'u, Addaam isa jalqabaa fi isa dhumaa, & Du'aa ka'uu warra du'anii
- [40] [Ayyaanota Waaqayyoo] 4. Pheenxeqoosxee
- [41] Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhu
- [42] [Ayyaanota Gooftaa] 5. Xurumbaa
- [43] (Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo
- [44] Logos & rhema bara dhumaa (2 Phexros 3) & Raajii macaafa qulqulluu (2 Phexros 1 & 3) .
- [45] [Ayyaanota Waaqayyoo] 6. Araarsa
- [46] Du'aa ka'uu Jireenyaa
- [47] [Ayyaanota Waaqayyoo] 7. Godoowwan
- [48] [Ayyaanota GOOFTAA] 8. Hanukkah
- [49] Imala Fayyinaa (cuunfaa viidiyoo #1 hanga #48) .

¹49 viidiyoo irraa www.theRhemaOfGooftaa.com.

namni Waaqayyoon hin amanne sobduu isa godheera; sababni isaas inni galmee sana waan hin amanneef

Waaqayyo ilma isaa irraa kenne.

[1Yo 5:11](#) Kunis galmee (ragaa) dha, .^{G3141} sana Waaqanuuf kenneera jireenya bara baraa, .
kanas jireenya ilma isaa keessa jira.

- **Ragaan:** “ .Waaqanuuf kenneera (amantoota) jireenya bara baraa, fi kana jireenya keessa jira ilma isaa.”
→ **Ragaan** kan Waaqawaa'ee ilma isaa dhugaa ba'a, akkasitti kan qabu ilma Waaqayyoo qaba-icha dhuga baatuu (jireenya) ofii isaa keessatti.

[1Yo 5:13](#) Wantoota kana isin warra maqaa isaatti amantan isiniif barreesse ilma Waaqayyoo;
akka dandeessanitti beeki akka qabdan jireenya bara baraa, akkasumas akka
dandeessanitti amanuumaqaa irratti ilma Waaqayyoo.

[1Yo 4:15](#) Namni sana himatu Yesuus dha ilma Waaqayyoo, .Waaqaisa keessa jiraata, inni immoo in Waaqa.

→ Yohaannis wantoota kana kan barreesse akka isin ta'uuf

(1) maqaa kanatti amanu ilma Waaqayyoo (sana Yesuus dha Kiristoos jedhama, .ilma Waaqayyoo,

[Yoh 20:31 irratti](#)), fi

(2) akka amantee, ni qabaatta jireenya karaa maqaa isaa (Yoh 20:31 irratti), akkasumas akka ati qaba jireenya bara baraa.

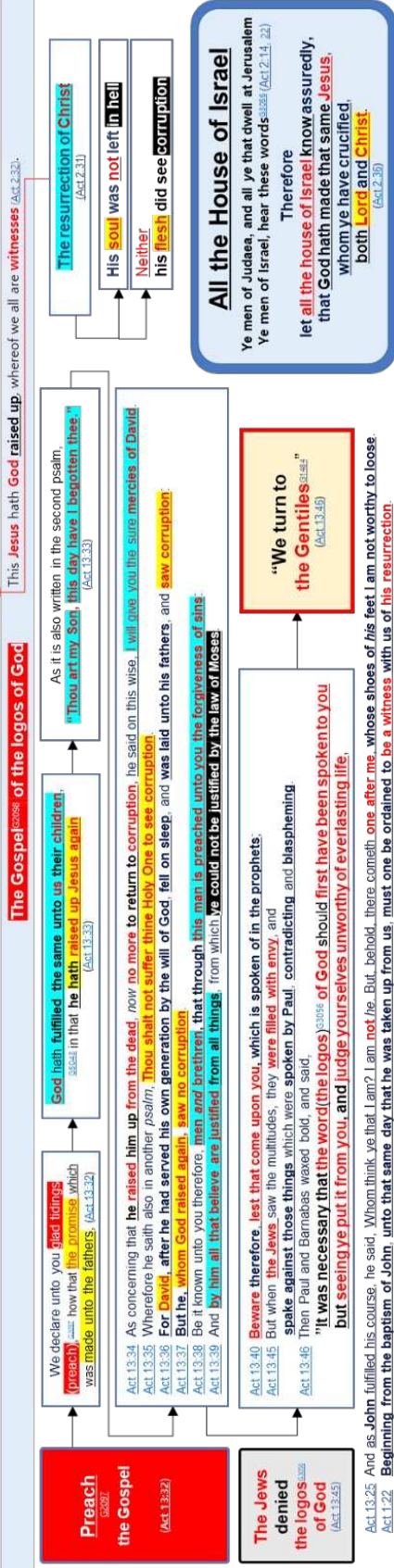
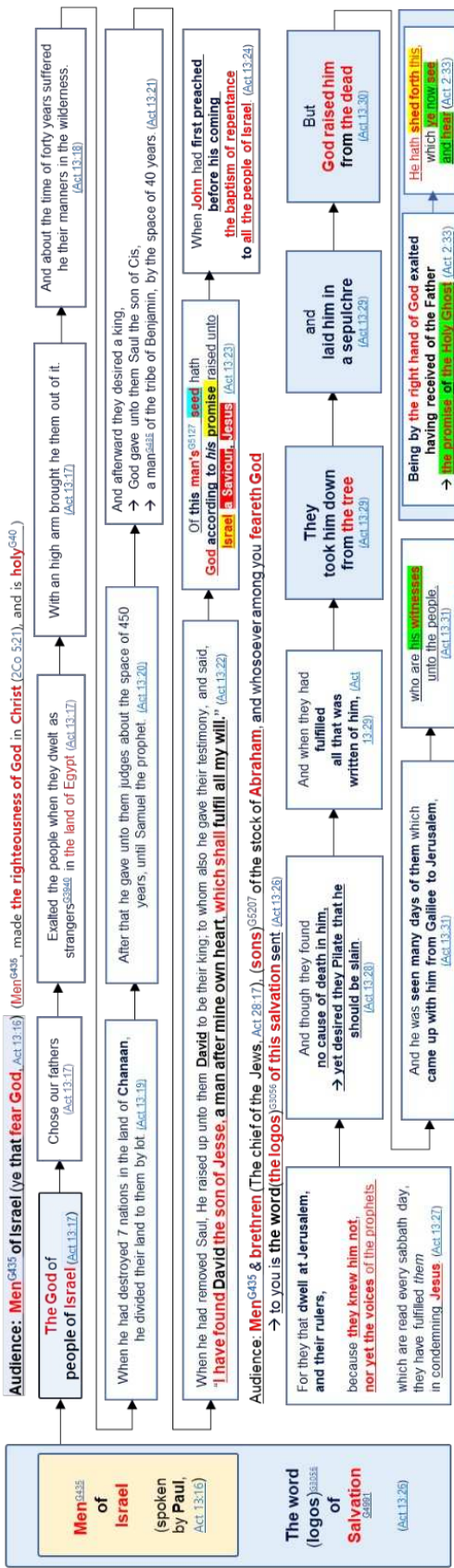
→ Yohaannis nama Waaqayyoo biraa ergame, Wangeela Yohaannis barreesse
([Yoh 1:6](#), .[1 Yohaannis](#), .[2 Yohaannis](#), fi [3 Yohaannis](#)).

- † Akkamitti akka ta'e baruuf viidiyoo 13 ilaali Yesuus dha Kiristoos jedhama, .Gooftaa, fi
akkamitti asxaawwan jedhaman ta'a kan rhema jedhu.⁶

⁶“[Fakkii 1-b]” ykn Viidiyoo 13 ilaali. “Jecha (logos & rhema).”

www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ .

The logos of salvation

All the House of Israel
Ye men of Judaea, and all ye that dwell at Jerusalem Ye men of Israel, hear these words: (Act.2:14, 22)

Therefore let all the house of Israel know assuredly, that God hath made that same Jesus, whom ye have crucified, both Lord and Christ. (Act.2:36)

⁷Viidiyoo 15. "Wangeela loogoos Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/.

(Mul 1:3) Dubbistoonni loogoos raajii eebbifamaniiru (Yeroon dhiyaateera) .

Mul 1:3 Kan dubbisu, warri dubbii (logos) dhaga'an eebbifamaa .^{G3056} kan raajii kanaa, .^{G4394} yeroon isaa waan dhihaateef, wanta achi keessatti barreeffame sana eeggadhu.

☐ **Mul 1:3 Eebbifamaa** kan dubbisu, warri dhaga'us **asxaawwan jedhaman** kana keessaa **raajii dubbate**, . wanta achi keessatti caafaman sanas eeggadhaa **yeroon isaa dhihaateera**.

- **Dubbistoonni loogoos raajii maaliif eebbifamuu qabu?**
 - Mootummaa keessatti buddeena waan nyaataniif eebbifamaniiru **Waaqa**. Jechuun, ni raawwatu jechuudha kana booda firii wayinii sanaa hin dhuginaa (**asxaawwan jedhaman**), hanga guyyaa sanaa isa haaraa dhuganiitti (**kan rhema jedhu**) .

mootummaa keessatti **Waaqa**.

→ **Chaappeessuu**^{G4972} jecha miti (**asxaawwan jedhaman**) .^{G3056} kan raajii kitaaba kanaa: yeroon isaa waan dhihaateef
(Mul 22:10).

(Mul 1:4) Waldoota 7 & Hafuurota 7

Mul 1:4 Yohaannis waldoota torba warra Eeshiyaa keessa jiraniif: Ayyaanni, nagaan isiniif haa ta'u; ^{G1515} isa jiru, isa turee fi isa dhufu irraa; Hafuurota torban teessoo isaa dura jiran irraas;

☐ **Mul 1:4** Yohaannis gara **waldoota torban** kanneen Eeshiyaa keessa jiran: Ayyaanni, nagaan isiniif haa ta'u, . isa irraa kan **dha**, fi kan **ture**, fi kan **dhufuuf jira**; fi irraa **Hafuurota torban** kanneen ta'an teessoo isaa duratti;

→ **Who kan jiru, kan ture, kan dhufuuf jirudha? Gooftaa Hundumaa Danda'aa.**⁹

→ **Who Hafuurota torban teessoo isaa duratti qaba? Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** Hafuurota torban qaba (ilaali **Mul 5:6**).

(Mul 1:5) Yesuus Kiristoos: Bulchaa moototaa fi bulchitoota lafaa

Mul 1:5 Yesuus Kiristoos isa dhugaa ba'aa amanamaa ta'e irraas; ^{G3144} warra du'an keessaas angafa, . akkasumas mootii (bulchaa) .^{G758} kan moototaa ^{G935} kan dachii (lafa) .^{G1093} Isa nu jaallate, dhiiga ofii isaatiin cubbuu keenya irraa nu dhiqeeff;

☐ **Mul 1:5** Irraa immoo **Yesuus Kiristoos**, inni dhugaa ba'aa amanamaa, warra du'an keessaas angafa dha; akkasumas bulchaa mootota lafaa. Isa nu jaallate, cubbuu keenya irraas kan isaa keessatti nu dhiqeeff **dhiiga**.

• **Lafti maali?**

- Keessa **Luuq 8:27**, lafa (Strong's G1093) .¹⁰ irra caalaa "lafa" jedhamee hiikama. Akka jedhutti **Bau 3:5** fi **Hojii Ergamootaa 7:33**, lafa (Strong's G1093) irraa **Mat 6:10**, "Mootummaan kee haa dhufu. Fedhiin kee ta'a lafa irratti raawwatame, .^{G1093} akkuma samii irratti ta'u," jedhus "lafa" jedhamee hiikamuu qaba: "Mootummaan kee haa dhufu. Fedhiin kee haa raawwatamu (irratti) .^{G1909} (lafa), ^{G1093} akkuma samii irratti."¹¹

• **Who bulchaa mootota lafaati?**

- **Jesus Kiristoos** (**Mul 1:5**) .

⁹Konkolaataan bakka bu'iinsa Gooftaa isa jiru, kan turee fi dhufuuf jiruu dha, "Hundaa Danda'aa (Fayyisaa Yesuus Kiristoos)" kan deebi'ee nuuf dhufu (**2Phe 3:10**, **Isa 66:15**, & ilaali **Mul 4:6-11**).

Viidiyoo 33. "Gaarii kanaan ofitti makami." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/.

¹⁰Yoo haala biraatiin ibsame malee, hiikoorni jechoota Ibirootaa fi Giriikii wajjin jiran hundinuu irraa kan dhufanidha <https://www.macaafa-qulqulluu-afaan-orumoo.org/kjv>.

¹¹Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

- **Who moototaa fi bulchitoota lafaati?**
 - Mootota^{G935} lafa gooftaa fi Kiristoosiin dura dhaabbatan keessaa Heroodisii fi Phonxoos Philaaxos dha.
 - Tinni bulcha^{G758} lafti angafa lubootaa dha^{G749} fi jaarsolii.^{G4245}

[Hojii Ergamootaa 4:23](#) Gadi gadhiifamanis gara dhaabbata ofii isaaniitti dhaqan, . kana hundumaas abbootii lubootaa ni himatan^{G749} fi jaarsolii^{G4245} jedhee ture.

[Hojii Ergamootaa 4:26](#) Mootonni^{G935} kan dachii(lafa) .^{G1093} ka'anii, bulchitoonnis^{G758} ture irratti walitti qabaman **Gooftaa**, fi kan isaa irratti **Kiristoos**.

[Hojii Ergamootaa 4:27](#) Dhugaa kee irratti waan ta'eef **mucaa qulqulluu Yesuus**, isa ati dibde, . lachuu **Heroodis**, fi **Phonxoos Philaaxos**, waliin **warra Ormootaa**, .^{G1484} fummata^{G2992} **kan Israa'el**, ture walitti qabaman, .

- **Kan fannise Yesuus, . Gooftaafi Kiristoos?**
 - Manni Israa'el hundi: moototaa fi bulchitoota, Ormoota, & saba Israa'el ([Hojii Ergamootaa 2:36](#)).¹²

✚ **Jesus Kiristoos** bulchaa mootota lafaa ti, garuu Inni mana Israa'el hundaan fannifame.

[\(Mul 1:6\)](#) Iyyasuus Kiristoos: Waaqayyoo fi Abbaa isaatiif mootii fi luboota nu godhe

[Mul 1:6](#) Mootota nu godheera^{G935} fi luboota^{G2409} Waaqayyoo fi Abbaa isaatiif; bara baraan ulfinni fi bulchiinsi isaaf haa ta'u. Ameen.

☐ [Mul 1:6](#) Moototaa fi luboota nu godheera **Waaqafi Isaa Abbaa**, ulfinni fi bulchiinsi bara baraan isaaf haa ta'u fi yoomiyyuu. Ameen.

- **Rakkina Guddaa qulqullootani taasifama moototafi luboota gara Waaqa**, waggaa 1,000 lafa irrattis ni bulchu.¹³

[\(Mul 1:7\)](#) Duumessa qabatee dhufa

[Mul 1:7](#) Kunoo, inni waliin dhufa^{G3326} duumessa,^{G3507} ijji hundinuu isa in arga, warri isa bocanis ni argu. fi gosa (gosoota) hunda .^{G5443} kan dachii (lafa) .^{G1093} sababa isaatiin ni boo'a. Kanas ta'e sana Ameen.

☐ [Mul 1:7](#) Kunoo, Inni (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**¹⁴) waliin dhufa **duumessa**; iji hunduus isa in arga, . warra Isa bocanis (**Yesuus**, lachuu **Gooftaafi Kiristoos**, . [Hojii Ergamootaa 2:36](#)): gosti lafaa hundinuu sababa isaatiin ni boo'u. Kanas ta'e sana Ameen.

- **Fenyuduumessa waliin ni dhufa?**
 - Kan duumessa irra ta'a'e, . Ilma Waaqayyoo (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**) duumessa waliin ni dhufa.¹⁵
 - . **C. Csagalee guddaa**^{G3507} : 1.1.C. Csagalee guddaa kan qabu "duumessa^{G3509} kan ragaa ba'oota^{G3144} kan Yesuus"¹⁶ kan waliin dhufa **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.
 - . **Yesuus** gara Isaatti ol ba'e **Abbaafi Waaqa**, kanaaf **Waaqata'e Abbaafi Waaqa** Maariyaam Magdalaaf ([Yohaannis 20:17](#)).

¹²Viidiyoo 15. "Wangeela loogoos Waaqayyoo." [www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/ ..](http://www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/)

¹³"[\(Mul 5:7-14\) Qulqulloonni Qulqulloonni Waaqa keenyaaf mootii fi luboota taasifamu.](#)"

¹⁴"[\(Mul 14:14-16\) The Harvest, The rapture \(Butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa\).](#)"

¹⁵Irraa qabame [Mul 1:12-13](#). Ilmi namaa shugguxii torban (ykn waldoota) gidduu jira, garuu jechi "akka^{G3664} uumama ilma namaa fakkaatu ykn fakkaatu ibsuuf itti fayyadama. [Mul 1:16](#) kan ilaalu ibsa ilma namaa wajjin wal fakkaata akka isa "billaa qara qabu qara lama qabu" kan qabate yoo ta'u kunis billaa abiddaa (the rhema) Isaa keessatti afaan. Sababni isaas rhema ergamoota Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos duratti dubbatame ([Id 1:17](#)), ilma namaadkeessatti barreeffame

[Mul 1:13](#) Gooftaa Iyyasuus Kiristoos ilma Waaqayyoo kan ilma namaa fakkaatudha.

¹⁶(1) ilaali. [Ibr 12:1](#), "Kanaaf arginee duumessa guddaa akkasiitiin marfamneerra^{G3509} kan ragaa ba'oota, .^{G3144} .."

→Haaluma walfakkaatuun, **Waaqa** akkasumas ta'e **Abbaafi Waaqa** kan nama hamaa raawwate, kan amantiidhaan " **.jedhee amane**" sana **Yesuus** gara Isaatti ol ni ol ba'a **Abbaa**, Kan isaa **Waaqa** lafa abaaramaa jalaa isa baasuuf.¹⁷

- **.Ilma namaa & .Ilma Waaqayyoo**

Rom 1:3 Ilma isaa ilaalchisee **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**, kan sanyii Daawit irraa tolfame **akka jedhutti foon**;

Rom 1:4 Akkasumas labsame (muudame) .^{G3724} ta'uu **Ilma Waaqayyoo** waliin (**keessa**) .^{G1722} **aangoo**, .^{G1411} **akka jedhutti hafuura qulqullummaa**, du'aa ka'uudhaan:

- **Ilma namaa** (foon): **Kan Waaqayyoo** Ilma **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa** akka jedhutti **foon**.
- **Ilma Waaqayyoo** (hafuura): **.Ilma namaa** akka ta'uuf muudameera **Ilma Waaqayyoo aangoo irra jiru**, .¹⁸ **akka jedhutti hafuura qulqullummaa**, .^{G42} by **du'aa ka'uu**.¹⁹

Lug 1:35 Ergamichis deebisee ishee (Maariyaam) **.Hafuura Qulqulluusitti ni dhufa**, .
fi **aangoo** ^{G1411} **kan Ol'aanaa** ^{G5310 jedhamuun beekama} si golgu;
kanaafis wanti qulqulluun sun ^{G40} **kan sirraa dhalatuni waamama Ilma Waaqayyoo**.

→ Yoom **Hafuura Qulqulluu** irratti dhufa **logos Waaqayyoo** akka Ilmi namaa si keessatti facaase, .
humni Isa Ol Aanaa si golgu. Yommuus **Ilma Waaqayyoo** ni dhufa, siif kenna **hubannoo**, akka Isa beektuuf (**Waaqa**) eenyu ...dha **dhugaa**, ati immoo Isa keessa jirta (**Waaqa**) .
sun ...dha **dhugaa**, Ilma isaa keessatti illee **Yesuus Kiristoos**. Kuni ..dha **Waaqa dhugaa**, **fijireenya bara baraa** (**1Yo 5:20**).

- **The Ilma Waaqayyoo**

- **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa** (**Rom 1:3** akka foonitti) jechuun **Kiristoos jedhama**, **.Ilma Waaqayyoo** (**Yoh 11:27**, .
Hojii Ergamootaa 8:37), **.Mootii Israa'el** (**Yoh 1:49**).
- Kana **Yesuus Kiristoos**, kan nutti ergame, nu jiraachisa **Kiristoos** (**Efe 2:5**) fi samii keessatti nu kaasi iddoowwan eebba hafuura hunda qaban keessatti **Kiristoos Yesuus** (**Efe 1:3**, **Efe 2:6**), . Inni keenya waan ta'eef **Gooftaa** (**Fil 3:8**), .
akkasumas qaama keenya fokkisaa (kan gadi aanaa) gara **qaama ulfina qabeessakan fayyisaa**, .
Gooftaa Iyyasuus Kiristoos (**Phl 3:20-21, 21 .Rom 8:30**), .²⁰ eenyu ...dha **Hoolicha**, **.Kiristoos jedhama**, fakkii kan **Waaqa**.²¹

(**Mul 1:8**) **Gooftaa, Hundumaa Danda'aa**

Mul 1:8 Ani Alfaa fi Omega, jalqabaa fi dhuma, jedha **Gooftaan**, ^{G2962}
kan jiru, kan ture, kan dhufus, kan hundumaa danda'u. ^{G3841}

☐ **Mul 1:8** Ani Alfaa fi Omega, jalqabaa fi xumura jedha **Gooftaa**, .
kan jiruu fi kan turee fi kan dhufu, **.kan hundumaa danda'u**.

- **Gooftaa Hundumaa Danda'aa**²²

- **.Gooftaan**: Alfaa fi Omega, jalqabaa fi xumura.

¹⁷Viidiyoo 38. "Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

¹⁸"[Fakkii 2-a] Irbaata" ilaali.

¹⁹Du'aa ka'uu ilaalchisee, "The 144,000 (The firstfruits of Christ)" boqonnaa 7 irraa ilaali.

²⁰Viidiyoo 39. "Du'aa ka'uu warra du'anii." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

²¹Bal'ina dabalataaf "Melkiisedeq buddeenaa fi wayinii ni baase (Yesus Kiristoos agarsiisa)" ilaali.

²²Viidiyoo 33. "Gaarii kanaan ofitti makami." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/.

- **Hundumaa danda'u**: Kan jiru, ture, dhufuuf jirus.²³

→Hubachuu**Gooftaa Hundumaa Danda'u** irraa "(**Mul 4:8**) Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa (kan ture, kan jiru, kan jirus kottu)."

→Haala dubbii "keenya**Gooftaa**, fi kan**Kiristoos isaa**" keessa**Mul 11:15**, isa dhufuuf jiru.²⁴

(**Mul 1:9**) Logos Waaqayyoo , Dhugaa ba'umsa Yesus Kiristoos

Mul 1:9Ani Yohaannis obboleessa keessan (obboloota) .^{G80}fi hiriyaa (hirmaataa) .^{G4791}**rakkina keessatti** .^{G2347} mootummaa fi obsa Yesus Kiristoos keessatti, odola Phaamoos jedhamtu keessa ture; jecha (logos) jedhuuf .^{G3056}kan Waaqayyoo, akkasumas ragaa ba'uuf (ragaa) .^{G3141}kan Yesus Kiristoos.

- **Mul 1:9**Ani Yohaannis obboloota keessan, hirmaachaas**rakkina**, akkasumas mootummaa fi obsa kan**Yesuus Kiristoos**, odola Paatmos jedhamtu keessa ture, .
-f**logos Waaqayyoo**, fi kan jedhuuf**ragaa ba'a**kan**Yesuus Kiristoos**.
- **Loogoo lallabuu**& kan rhema jedhamu (Lallaba irra**asxaawwan jedhaman**) .
- Waaqayyo erge**asxaawwan jedhaman** ilmaan Israa'elittis akkas isaan barsiise**Yesuus Kiristoos**dha**Gooftaa**hunda keessaa.

(Itti lallabaa...**kan rhema jedhu**) .
- Waaqayyo Yesus nama Naazireet hafuura qulqulluu fi humnaan dibee, guyyaa sadaffaatti isa kaase, . akkasumas ifatti Isa (Yesus Kiristoos Naazireet) nutti agarsiise, namoota hundumaaf osoo hin taane, "nuti," warra
Waaqayyo duratti dhuga-baatota filatamoo ilma namaa erga du'aa ka'ee booda waliin nyaatanii fi dhugan.

→Namni kamiyyuu logos yoo fudhate, dhiifama cubbuu ni argata, Hafuurri Qulqulluun warra... kana amanaa rhema (**Hojii Ergamootaa 10:36-44**).
- **Obboloonni kee Yohaannis eenyu?**
- Obboloota (raajota, **Mul 22:9**) warra Abbaan isaanii samii (**Mat 23:9**), akkasumas warra argan Bakka jireenyaa Gooftaa, guyyaa sanattis Isa bira jiraachaa, argataniiru**kan Masihiid jedhu**, **Kiristoos jedhama** (**Yoh 1:39-41**).²⁵

- Yohaannis inni Wangeela Yohaannis barreesse obboloota keessan, hirmaataa rakkinaati²⁶mootummaa keessatti fi obsa kan**Yesuus Kiristoos**. Inni ragaa ba'aa ture**Yesuus Kiristoos**, .**asxaawwan jedhaman**kan**Waaqa**.
- **Rapture jechuun ni danda'ama**(qabame,**harpazō jedhamuun beekama**) .
- Seerri fi raajonni hanga Yohaannis, fi**Rakkina** bara Yohaannis irraa jalqabe kan Cuuphaa.²⁷

Mat 11:12Bara Yohaannis cuuphaa irraa kaasee hanga ammaatti mootummaan samii dhiphina qaba jeequmsa (humna fayyadamuu) ., .^{G971}fi jeequmsa (humna jeequmsaa) .^{G973}fudhachuu (qabame, **harpazō jedhamuun beekama**) .^{G726} it (isa) .^{G846}-nhumna (**harpazō jedhamuun beekama**) .^{G726}

→Bara Yohaannis cuuphaa irraa kaasee hanga ammaatti, **mootummaa samii** humnaan fudhatama, .

²³"Gooftaa Hundumaa Danda'u" jedhu ilaali.**Mul 1:8**& "Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'u"**Mul 4:8**."

²⁴"(**Mul 11:15-16**) **Ergamaan 7ffaan xurummaa dhageessise** (Gooftaan keenya fi Kiristoos isaa mootummoota kanaa deebisa addunyaa)."

²⁵Viidiyoo 17. "3. Fuduraalee jalqabaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/17-jalqaba-firii-mana-waaqa-gooftaa/.

²⁶"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

²⁷"[Fakkii 1-c] (Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban" ilaali.

namoonnis qabamuu (**harpazō jedhamuun beekama**) humna jeequmsaatiin gara samiitti.

Luq 16:16Seerri fi raajonni hanga Yohaannis ture, yeroo sanaa kaasee mootummaan Waaqayyoo ni jira lallabame, namni hundinuu (hunduma) .^{G3956}dhiibaa (humna fayyadamuu) .^{G971}itti seenu.

→ Seerri fi raajonni hanga Yohaannis ture, ergasii **mootummaa Waaqayyooni** lallabama, .
namni hundis karaa isaa itti dhiibaa jira.

→ Seerri fi raajonni hanga Yohaannis, fi **mootummaa Waaqayyoo** ergasii lallabama.

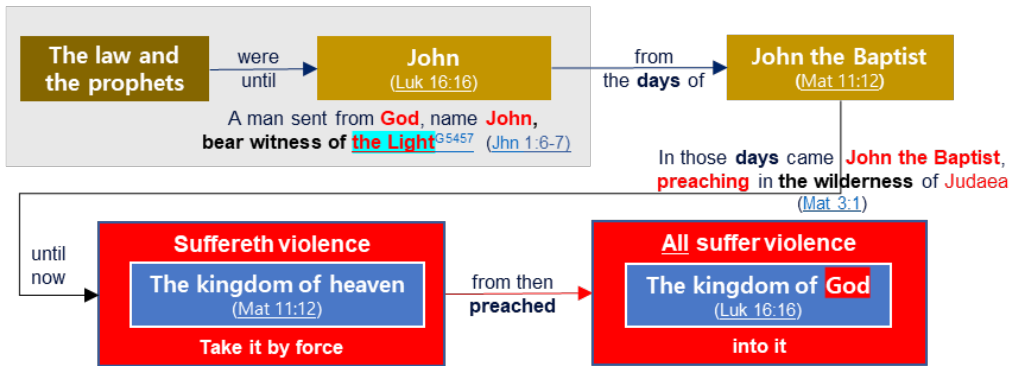
Bara Yohaannis cuuphaa irraa kaasee hanga ammaattis, namni karaa isaanii itti dhiibamu hundumaas **mootummaa Waaqayyoo**, qabamee jira (**harpazō jedhamuun beekama**) gara keessaatti **mootummaa**

samii humna jeequmsaatiin.

→ Akkasitti **rakkina** eegale, kanaafis Yohaannis obboloota keessan ta'e **rakkina** mootummaa keessatti fi **obsa kan Yesuus Kiristoos**.²⁸

²⁸“[3] Torban 70 Daani’el” ilaali.

(Apostles) Disciples with Power and Authority

Mat 10:5 These **twelve Jesus sent forth**,
 • The twelve are given power and authority over all devils and to cure diseases as Jesus's disciples (Luk 9:1), and equipped to preach the kingdom of God and to heal the sick, (Luk 9:2).
 • Meaning, they have **the Light^{G5457} of God** (1Jo 1:5), and **God** (who commanded **the light^{G5457}** to shine out of darkness) has shined in their hearts, thus they were **lightened^{G5462} of the knowledge of the glory of God** in the face of **Jesus Christ** (2Co 4:6).
 • A **village^{G2968}** is the place where the gospel is preached, where healing takes place, and where **meat** for the people is (Mat 14:15). Having **the glory of God**, which is **the light^{G5458} of God**, clear as crystal (Rev 21:11), the apostles become the **the Light^{G5457} of the world (= the field, Mat 13:38)**, and each of them is **a city** that is laid^{G2749} in **a village of a mountain^{G3735}** that cannot be hidden because of **God's light** that they bring (Mat 5:14).

The kingdom of God
(Luk 9:2)

Jesus called his twelve **disciples** together, and
 → gave them **power** and **authority** over all devils, and
 → to **cure diseases** (Luk 9:1)

And **he sent them**
 → to **preach the kingdom of God**, and to **heal the sick** (Luk 9:2)

Behold,
the kingdom of God is within you
 (Luk 17:21).

Whosoever will not receive you, (Luk 9:5)

- when **ye go out of that city,**
- **shake off, and the dust of your feet**

When you enter into whosoever **house,**
 → **Abide,** and **thence go** (Luk 9:4)

They departed, and went through the towns(villages)^{G2968}, (a village^{G2968} = from lie, be laid, set^{G2749})
 → **preaching the gospel,** and **healing every where** (Luk 9:6)

Ye are **the Light^{G5457} of the world(the field, Mat 13:38)**
 → **A city^{G4172}** that is **set (laid on a village)^{G2749} on an hill(of a mountain)^{G3735} cannot be hid** (Mat 5:14).
Go not into the way of the Gentiles, and into any **city^{G4172} of the Samaritans enter ye not** (Mat 10:5)

The kingdom of heaven is at hand (Mat 10:7)	House = Worthy (Mat 10:13)
The house of Israel (Mat 10:6) City (Mat 13:38) Lost sheep (Mat 10:6) You = The Light of the world	logos Received

Ye (disciples) go, preach, saying,
 → **The kingdom of heaven is at hand** (Mat 10:7)

When you enter,
 • **City or Town(Village)^{G2968}**
 → **Seek who in it is worthy** (Mat 10:11)
 → **Abide till ye go thence** (Mat 10:11)

When you enter into **an house,**
 → **Salute it** (Mat 10:12)

- **Heal the sick, cleanse the lepers,**
- **raise the dead, cast out devils:**
 freely ye have received, freely give. (Mat 10:8)

Whosoever not receive you, neither hear your **logos,^{G3056}**

- when **ye go out of that house or city,**
- **shake off the dust of your feet** (Mat 10:14)

They departed to teach & to preach in his city (Mat 11:1)

(Mul 1:10-11) Guyyaa Gooftaa (Xurumbaa, hafuuraan) .

Mul 1:10 Guyyaa Gooftaa hafuuraan ture, duuba kootti sagalee guddaa akka xurumbaa dhaga'e;

²⁹Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

[www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka buutota-aangoo-aangoo-qaban/](http://www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/).

[Mul 1:11](#) Ani Alfaa fi Omeegaa, isa duraa fi isa dhuma, waan argite kitaaba keessatti barreessi, .
waldoota torba warra Eeshiyaa keessa jiranittis ergaa; gara Efesonitti, Ismirnaatti, hamma Pergamositti;
gara Tiyaatiraa, Saardiis, Filadelfiyaa fi Laodiqeeyaattis.

- [Mul 1:10](#) Hafuura keessa ture irratti **kan Gooftaa guyyaa**, sagalee guddaa na duubaan dhaga'e, akka **xurumbaa**, .
- [Mul 1:11](#) Jechuun, Ani jira **Alfaa** fi **Omega jedhamuun beekama**, . **kan jalqabaa** ^{G4413} **fi kan dhuma**: 1.1. ^{G2078} akkasumas,
Waan argitu, ^{G991}
barreessu kitaaba tokkoon ergaa, waldoota torba (7) warra Eeshiyaa keessa jiraniif ergi; gara Efesonitti, fi
hamma Ismirnaa, Pergamoos, Tiyaatiraa, Saardiis, Filadelfiyaa fi
gara Laodiqeeyaatti.

- Irra **guyyaa Gooftaa**, sagalee guddaan, akka xurumbaa, hafuuraan ni dhaga'ama, namni gurra qabus waan Hafuurri Waldoota Torbanitti jedhu ni dhaga'a, isaanis ergamoonni si beekan (ati warra ijaan argan ulfina isaa ta'an. humnaa fi dhufaatii keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, . [2Phe 1:16](#)).³⁰

- **Kan jalqabaa & kan dhuma** ³¹

- **Tinni dursa**: Ilma namaa kan sanyii gaarii facaasu, innis **logos Waaqayyoo** ([Mat 13:37](#)).³²
- **Tinni ni tura**: 1.1. **Rema logos Waaqayyoo**.³³

(Guyyaa dhumaatti ka'i)

[Yoh 6:40](#) Kuni immoo fedha isaati (**Waaqa**) kan na erge (**Ilma**), .

akka hundumaa kan **seethi** ^{G2334} **Ilma, fini amana** isa irratti, qabaachuu danda'a **jiireenya bara baraa**: 1.1.
anis nan godha **kaasuusa ol kaase guyyaa dhuma irratti**.

[Yoh 6:54](#) Kan koo nyaatu **foon**, kan koos ni dhuga **dhiiga**, qaba **jiireenya bara baraa**;
anis nan godha **kaasuusa ol kaase guyyaa dhuma irratti**.

→ Lakki qabda **jiireenya** foon kan nyaattan malee isin keessa **Ilma namaa**, fi kan isaa dhuguudha **dhiiga** ([Yoh 6:53](#)). Garuu namni arge hundi **Ilma Waaqayyoo**, . fi **jedhee amana** isa irratti, ni qabaata **jiireenya bara baraa** ni ta'u **ol kaafame** ol **guyyaa dhuma irratti**.³⁴

³⁰ Viidiyoo 44. "Rajii macaafa 2 Phexros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

³¹ "[Fakkii 1-d]," ykn Viidiyoo 28 ilaali. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/.

³² Viidiyoo 37. "Dirree dhiigaa (Qabeenya)." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/"

fi "[Fakkii 1-b] Jecha (logos & rhēma)."

³³ "[Fakkii 10-2] Midhaan 3 fi Sa'aatii 4" ilaali.

- Yeroo sanyii hin mancaane (logos Waaqayyoo, [1Phe 1:23](#)) kan **Yesus Kiristoos** (Mootii bara baraa), firii kan fida qajeelaa (rema logos Waaqayyoo) si keessa ([1Xim 1:16](#)), Yesuus Kiristoos Mootii kee isa bara baraa ta'ee ni uffatta Du'uu hin dandeenyebara baranis jiraadhu ([1Xim 1:17](#)).

³⁴ Tariiba du'aa ka'uu ilaalchisee "The 144,000 (The firstfruits of Christ)" irraa ilaali [Mul 7:4-8](#).

[Fakkii 1-d] Firii hafuura³⁵

³⁵Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.thehemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/.

namaatti, .

uffata uffatee (uffatee) .^{G1746} hanga miilaatti gad, .
fi girt^{G4024} waa'ee paps (garaa) .^{G3149} girdoo warqee qabu.^{G2223}

☐ [Mul 1:12](#) Ani (Yohaannis) immoo garagalee sagalee natti dubbatu sana arge.

Yeroon garagalee, shugguxii warqee torba arge;

[Mul 1:13](#) Akkasumas shugguxii torban (7) gidduutti Tokko akka **Ilma namaa**, .

uffatee (uffata) hanga miilaatti gad bu'ee, garaa isaa irrattis girdoo warqeetiin hidhamee.

• Wkophee jechuun shugguxii torban (7) dha?

- Manneen amantaa torban (7) ([Mul 1:20](#)).

• Tokko akka Ilma namaa shugguxii 7 (ykn waldoota 7) gidduu jira, garuu jechi “akka” jedhu uumama Ilma namaa fakkaatu ibsuuf akka itti fayyadamu hubadhu. [Mul 1:16](#) isa Ilma namaa wajjin wal fakkaatu isa “billaa qara qabu qara lama qabu” kan qabu ta'uu ibsa innis **billaa abiddaan gubatu (kan rhema jedhu)** afaan Isaa keessatti.

Sababni isaas **kan rhema jedhu** ergamoota keenya duratti dubbatame **Goftaa Iyyasuus Kiristoos (Id 1:17)**, . **Ilma namaa** adkeessatti barreeffame [Mul 1:13](#) dha **Goftaa Iyyasuus Kiristoos**, . **Ilma Waaqayyoo** eenyu ...dha **Ilma namaa**.³⁶

• Kan shugguxii torban gidduu jiru?

- **Ilma Waaqayyoo** kan Ilma namaa fakkaatu (**Goftaa Iyyasuus Kiristoos**, [Mul 1:13](#)).

([Mul 1:14-15](#)) Rifeensa adii mataa Isaa, ija isaa, miila isaa, & sagalee isaa

[Mul 1:14](#) Mataa isaa fi rifeensa isaa^{G2359} akka suufii adii, akka qorraa adii turan; iji isaas akka abidda ibiddaa ta'e;

[Mul 1:15](#) Miilli isaas akka sibiila diimaa gaarii, akka waan ibidda ibiddaa keessatti gubateetti; sagalee isaas akka sagalee bishaan baay'ee.

☐ [Mul 1:14](#) Mataan isaa fi rifeensi isaa akka suufii adii ture, akka **adii akka qorraatti**;

iji isaas akka **abidda ibiddaa**;

• Hiikni rifeensa adii mataa maali?

- Halluun rifeensa mataa Kiristoos keessatti bilchina kan argisiisudha. Haala kanaan, halluun rifeensa Ilma namaa akka qorra akka suufii adii ta'uun isaa, Ilma namaa akka uumama guutummaatti bilchaatee fi cubbuu hin qabneetti bakka bu'a.³⁷

• Supheen fiber rifeensa uumamaa waggaa guutuu bineensota adda addaa irraa kan oomishamu yoo ta'u, hoolaa dabalatee (alaan mul'achuuf). Annhaala dubbii kanaa, “suufii” rifeensa uumamaa hoolaa argisiisa.

☐ [Mul 1:15](#) Miilli isaas akka **naasaa gaarii**, akka waan iddoo ibiddaa keessatti gubaniitti;

sagalee isaas akka sagalee namoota hedduutti **bishaan**.

• Hiikni hafuura bishaanii maali?

- Bishaan loogoo, fi **Yesuus Kiristoos** jechuun Ilma namaa, bishaan (logos) fi dhiigaan kan dhufe **addunyaa ifa jireenyaa qabaachuuf**.

- Bishaan samii jala jiru logos Yesus osoo lafa irra jiruu sitti dubbate ([Yoh 15:3](#)).

- Bishaan samii gubbaa jiru rhema isa Yesus yeroo Galiilaa ture nutti dubbate, innis

Yesuus erga Kiristoos du'aa ka'ee gara Abbaa isaatti, gara Waaqa isaattis akka ol ba'u akka yaadannu nutti hime

([Yoh 20:17](#)).³⁸

³⁶Viidiyoo 20. “(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu.”

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

³⁷Viidiyoo 31. “Namni Naazarii Waaqayyoo (Rifeensa Mataa).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyoo-riifeensa-mataa/.

³⁸Viidiyoo 25. “Jecha cimaa (The logos) 1/2.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

(Mul 1:16) Urjiilee torban & billaa qara qabu kan qara lama qabu

Mul 1:16 Innis harka mirgaa isaa keessatti urjii torba qaba ture.

afaan isaa keessaas qara tokkodu ba'e ^{G3691}qara lama kan qabu ^{G1366}billaa (ῥομφαία, romphaa jedhamtu): ^{G4501}fuulli isaas akka aduun humna isaatiin ifu ture.

□ Mul 1:16 Harka mirgaa isaa keessattis urjii torba (7) qaba ture;

afaan isaa keessaa billaan qara qabu qara lama qabu tokko ni ba'e.

fuulli isaas akka aduun humna isaatiin ifu ture.

• Urjiileen torban (7) maali?

- .The ergamoota waldoota torban (7) (Mul 1:20).

• Wkophee afaan?

- Afaan bakka jechoonni (dābār, *.kan rhema jedhu*). ^{H1697}kan GOOFTAA ni kaa'amu

(Erm 1:9 Yihowaan immoo, "Kunoo, ani dubbii koo kaa'eera" naan jedhe ^{H1697}afaan kee keessa.) .

• Why "jechoota" keessatti Erm 1:9 kan rhema jedhu?

Deu30:14 irratti Garuu jechi (*dābār jedhamuun beekama*). ^{H1697}afaan kee fi garaa kee keessatti baay'ee sitti dhihaata;

akka ati raawwattuuf.

Rom 10:8 Garuu maal jedha? Jechi (*kan rhema jedhu*). ^{G4487}sitti dhihoo jira, .

afaan kee keessattis, garaa kee keessattis;

jechuun jecha (*kan rhema jedhu*). ^{G4487}kan *amantii*, kan nuti lallabnu;

→ Jechi (Strong's ^{G4487}) kan *amantii* keessa Rom 10:8 dha *kan rhema jedhu*, akkasitti jechi

(Strong's ^{H1697}) keessa

Deu30:14 irratti wabii wal fakkaatu qabaachuu qaba, " *.kan rhema jedhu*." ³⁹

• Wkophee billaa qara qara lama qabuudha ^{G4501}?

- Jecha (*asxaawwan jedhaman*). ^{G3506}kan Waaqayyoo saffisaa, humna guddaa kan qabuu fi kan kamiyyuu caalaa qara dha *billaa qara lama qabu*.

- Billaan hafuura qara qara lama qabu, ykn jecha (*kan rhema jedhu*). ^{G4487}kan *Waaqa* kan dhufa afaan ilma Waaqayyoo keessaa bahee (Mul 1:13, Efe 6:17). ⁴⁰

† **QEENXEE** billaa qara lama qara qabu kan afaan Isaa jechuun billaa abiddaa karaa muka jireenyaa eeguuf karaa hundumaa garagalee, kan firii mannaa dhokataa ykn *rhema Gooftaa* (Uma 3:24, 1Phe 1:25). ⁴¹

† Waaqayyo gooftaa kaa'e Kiruubelota fi *billaa abiddaan gubatu* ^{H2719}baha iddoo dhaabaa Eden yeroo Inni namicha ari'u. Seeyfii abiddaan gubatu ^{H2719}karaa muka jireenyaa eeguuf karaa hundumaa garagalee (Uma 3:24). Kanaaf, billaa qara lama ^{H2719}kan wangeelaa billaa abiddaa kan harka qulqulloota qulqullootaatti qabamee galata Waaqayyoo ol aanaa (*ēl*). ^{H410}afaan isaanii keessa (Psa149:6 irratti Galanni Waaqayyoo ol aanaan (*ēl*). ^{H410}afaan isaanii (qulqulloota qulqulloota) keessa ta'aa, .

dand billaa qara lama qabu ^{H2719}harka isaanii keessa jiru:).

(Mul 1:17-18) Inni duraa fi isa dhumaa (Furtuuwwan si'ool fi kan du'aa) .

Mul 1:17 Yeroon isa argus akka nama du'etti miila isaa jalatti kufe. Innis harka isaa mirgaa narra kaa'ee naan jedhe;

Hin sodaatin; Ani isa jalqabaa fi isa dhumaa ti:

³⁹Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqa keessan in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

⁴⁰Ibid.

⁴¹Viidiyoo 23. "Buddeena, Manna, & Manna dhokataa."

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

[Mul 1:18](#) Ani isa jiraataa fi du'ee ture; kunoo, ani bara baraan jiraadha Ameen; furtuu si'ool fi du'aas qabaadhu.

- [Mul 1:17](#) Yeroon isa argus akka nama du'etti miila isaa jalatti kufe. Innis harka isaa mirgaa narra kaa'ee naan jedhe; Hin sodaatin; Ani ... dha [kan jalqabaafikan dhumaa](#): 1.1.
- [Mul 1:18](#) Ani isa jiraataa fi du'ee ture; kunoo, ani bara baraan jiraadha Ameen; furtuu si'ool fi du'aas qabaadhu.

- [Who isa duraa fi isa dhumaa dha?](#)

- Yohaannis ragaa ba'a [logos Waaqayyoo](#), .[Mul'ata Yesus Kiristoos](#), gara waldoota torbanitti gara sana ifa godha [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), hundee fi sanyii Daawit, sanyii Daawit irraa kan uumame akka foonitti.

- [Gooftaan Iyyesuus Kiristoos kun](#) jechuun Alfaa fi Omeegaa, jalqabaa fi dhuma, isa jalqabaa fi isa dhumaa, fi

- Dafee dhufee tokkoon tokkoon namaa akka hojii isaaniitti ni badhaasa.⁴²

[\(Mul 1:19-20\)](#) Iccitii urjii 7 (ergamoota waldoota 7) & shugguxii warqee 7 (waldoota 7) .

[Mul 1:19](#) Wantoota argite, wanta jiranii fi wantoota gara boodaatti dhufan barreessi;

[Mul 1:20](#) Iccitii urjiilee torban harka mirgaa kootti argitee fi ibsitoota warqee torban.

[Urjiileen torban ergamoota waldoota torbaniiti](#): 1.1.

ibsituuwwan torban ati argite immoo waldoota torba.

- [Mul 1:19](#) Wantoota argitee fi wantoota jiran barreessi; wantoota aakhiratti dhufanis;
- [Mul 1:20](#) Iccitii urjii torbaa (7) harka mirgaa kootiin argite, . akkasumas shugguxii warqee torban (7) ta'an.

- ✦ [Kitaaba Mul'ataa](#) iccitii waan argame, jiruu fi ta'u, warra gurra qabaniif waan Hafuurri waldoota 7n jedhu dhaga'uuf mul'isa, kan Yohaannis waldoota 7 warra mirgaa keessa jiraniif barreesse [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#). Warra...[dandamachuu](#), Isaan irraa akka nyaatan ni kenna [muka jireenyaa](#) keessa [iddoo biqiltuu Eden](#), kan gidduu jiru [jannata Waaqayyoo](#).⁴³

⁴²"[Fakkii 1-d],” ykn Viidiyoo 28 ilaali. "Ija hafuuraa.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/ ..

⁴³" 10" jedhu ilaali. [Mul 2:7](#)."

Boqonnaa 2

(Mul 2:1-7) (1) Ergamaa waldaa Efesoon

Mul 2:1Ergamaa waldaa Efesonitti barreessi;
Inni urjiilee torban harka mirgaatiin qabate kana jedha;
inni ibsitoota warqee torba gidduutti deddeebi'u;

☐ **Mul 2:1**Ergamaa waldaa Efesonitti barreessi;
Wanti urjii torba (7) harka mirgaatiin qabate kana jedha;
kan ibsitoota warqee torba (7) gidduutti deddeebi'u;

- Who urjii 7 (ergamoota waldoota 7) harka mirgaatiin qabatee shugguxii warqee torban (7) (waldoota 7) gidduutti adeemsifama)?
- .Ilma Waaqayyoodha **Yesuus Kiristoos**, keenya **Gooftaa**.⁴⁴

- Waldaan Efesoon: Jaalala kee isa jalqabaa dhiiste

Mul 2:2Hojii kee, dadhabbii kee, obsa kee nan beeka;^{G5281}
akkam warra hamoo ta'an obsuu hin dandeessu;
warra ergamoota dha jedhan, garuu hin taane qorattee, sobdoota ta'anii argiteetta.
Mul 2:3Innis obsa qaba, .^{G5281}maqaa kootiif jettee dadhabdee hin dadhabne.
Mul 2:4Haa ta'u iyyuu malee, jaalala kee isa jalqabaa waan dhiisteef, hamma tokko si irratti qaba.

☐ **Mul 2:2**Hojii kee, dadhabbii kee, obsa kee nan beeka;
akkam warra hamoo ta'an obsuu hin dandeessu;
warra ta'an jedhan immoo qorteetta **ergamoota**, hin jiran, sobdoota isaan argateera.
☐ **Mul 2:3**In obsite, obsa qaba, maqaa kootiif jettee dadhabdee, hin dadhabne.
☐ **Mul 2:4**Haa ta'u iyyuu malee, ati waan kee dhiistee deemteef, hamma tokko si irratti qaba **jaalala jalqabaa**.

- Who jiru **ergamoota**?

- Duuka bu'aan jechuun barataa jechuudha, isaanis argan "Yesus magaalotaa fi gandoota hundumaa keessa naanna'ee barsiisaa ture
mana sagadaa isaaniitti, wangeela mootummaa lallabuu, dhukkuba hundumaa fi nama hundumaa fayyisuu dhukkuba ummata biratti" (**Mat 9:35 irratti**).
- Yesuus (Kiristoos jedhama) du'aa ka'ee duuka bu'ootaan Gooftaa jedhamee erga waamamee booda, Inni itti mul'atee Hafuura Qulqulluu isaaniif kenne.
- Duuka buutonni Yesus irraa erga "baratanii" booda, hafuura xuraa'aa akka baasan, akka fayyisan aangoo isaaniif kenneera
dhukkubaa fi dhukkuba, akkasumas duuka buutota 12 kana raawwachuuf humni fi aangoo kenneef wantootni "ergamoota" jedhamanii waamamu.
- Ergamaa (Apostolos) .^{G652}ajaja fi jecha hundee isaa kan Strong irraa ergame jechuudha **G649** (apostellō) jedhu ^{G649} ., hiikni isaa "erguu."
- Erguu ^{G649}(**ἀποστέλλω jechuun kan beekamu** apostellō): Abbaan samii Yesusiin akka duuka buutonni akkasumas gara biyya lafaatti ergamuu (pempo) ni danda'a (Hubadhu Yihudaan Isqariot ergamoota 12 qaban keessaa tokko ture
hafuura qulqulluu gooftaa biraa argate, jechuunis warri humnaa fi aangoo kenneef fi ergamoota ta'an Yesusiin akkasuma dabarsuu danda'u).⁴⁵

⁴⁴ **Mul 1:13, .1Yo 4:15, .2Qor 1:19, .& . Yoh 11:27.**

⁴⁵ Viidiyoo 40. "4. Pheenxeqoosxee." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/40-ayyaanota-gooftaa-4-pheenxeqoosxee/.

- .Yeroo sa'aatiin ga'e, .YesuusErgamoota 12 waliin taa'ee osoo inni hin dhiphatin Ayyaana Faasikaa nyaate. Yommuus

Yesuusxooffoo sana fudhatee ergamootaaf kennee akka isaan waliif qoodanii hin dhugu jedha firii muka wayinii hamma mootummaan Waaqayyoo dhufutti.

- Ergamootaaf, Yesus buddeenni qaama isaa isa cabee "isin" jedhee kenname akka ta'e, isaanis keessa hojjechuu akka qaban dubbateera
yaadannookan Isaa.

- Ergamootaaf, Yesus xooffoo kakuu haaraa dhiiga isaatiin, kan isiniif dhangala'u akka ta'e dubbateera.
→Xooffoon ergamoonni qoodan dhiiga kakuu haaraa, kan namoota baay'eedhaaf dhangala'eedha dhiifama cubbuu. Ati (akka mucaa ergamaa jaallatamaa) karaa wangeelaa kan dhalatte ergamoota ta'anii mucaa isaanii isa jaallatamaa ta'e. Haala kanaan, akka isaan fidaniif isaan hordofuu qabda isin karaa ergamaa Phaawuloos ittiin yaadachuufKiristoos.⁴⁶

→Namni kamiyyuu cuuphaa bishaanii (logos) dhorkuu hin danda'u sababni isaas Ormoonni hin dhaqnamin turan cuuphamanis ergamoota ta'anii Hafuura Qulqulluu fudhatan. Akkasitti Phexros warra turan ajaje fooniin dhaqna qabamee maqaan cuuphamuufGooftaa (Hojii Ergamootaa 10:48).⁴⁷

→Yeroo waliin turreGooftaa Iyyasuus Kiristoosgaara qulqulluu Tsiyoon keessatti sagaleen samii irraa dhufe ulfina guddaa irraa, "Kun ilma koo isa jaallatamaa isa ani itti gammadudha" jedhu irraa, nutis ni jirra ulfina Isaa ijaan argan. Ergamoonni humnaa fi dhufaatii keenyaa isin beeksisaniiru
Gooftaa Iyyasuus Kiristoos.⁴⁸

→ The waldaa Efesoon amantii gatii guddaa qabu, beekumsa Waaqayyoo ulfina argachuuf hojjete, dhama'e fi safuu, of to'achuu fi obsa, garuu beekumsa keenya keessatti firii ta'uu hin dandeenye
Gooftaa Iyyasuus Kiristoos (2Phe 1:8).⁴⁹

• **Maali jaalala jalqabaa?**

- Garaan kee bakka qabeenyi kee jiru waan ta'eef (Luq 12:34, .Mat 6:21), abboommii jalqabaa ni gaafata nuuf toWaaqayyoo gooftaa keenyagaraa, lubbuu, sammuu fi humna (Mar 12:30 irratti). Yoo kan ijoolleen Waaqayyoo Waaqayyoon ni jaallatu, abboommii isaa ni eegu (1Yo 5:2) fi jaalala Isaa keessa jiraadhaa. Garuu kan...

waldaan Efesoon abboommii isaa isa jalqabaa eeguu dadhabde, kanaanis isa lammaffaa eeguu dadhabde abboommii, innis akka ofii isaaniitti ollaa isaanii jaallachuudha.⁵⁰

• **Qabeenyi maali?**⁵¹

- .Waaqadhaifaakkasumas ifni (Waaqayyoo ofii isaatii) dukkana keessaa akka ifu ajajee keenya keessatti ifee jira garaawwan ifa beekumsa ulfina Waaqayyoo fuula Iyyesuus Kiristoos (qabeenya) kennuuf. Akkasitti, qabeenya kana (kanneen ifa beekumsa ulfina Waaqayyoo ta'an) keessatti kuufachuu qabna samii (lafa irratti osoo hin taane) akka caalmaan humna Waaqayyoo nu keessaa, keenya keessatti mul'atuuf garaa, mootummaa Waaqayyoo, bakka qabeenyi kee itti kuufame.

- Waldaa Efesoon, .Waaqaqabeenya kana akka kuufataniif garaa biraa isaaniif kennuu barbaada. Qabeenya kana mi'a biyyee keessatti qabaachuudhaan, garaan isaanii ni jajjabeeffama, jaalalaan walitti hidhama

⁴⁶Viidiyoo 34. "Akka hafuuraatti & Ayyaana jala."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁴⁷Ibid.

⁴⁸Viidiyoo 44. "Rajii macaafa (2 Phexros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁴⁹Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/.

⁵⁰Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhema) jedhu." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/.

⁵¹Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

badhaadhummaa hundumaaf mirkaneessa hubannoo guutuu hamma icciti Waaqayyoo beekamtii kennuutti, fi kan

Abbaa, fi kan Kiristoos, qabeenyi ogummaa fi beekumsa hunduu isa keessa dhokate (Qol 2:2-3).

- Inni jalqabaa ni hojjeta

Mul 2:5Kanaaf eessaa akka kufte yaadadhu, qalbii jijjiirradhus hojiiwwan jalqabaa hojjedhu; yoo ta'uu baannaan dafee gara kee nan dhufa, ati qalbii jijjiirratte malee, ibsaa kee bakka isaa irraa nan buqqisa.
Mul 2:6Garuu kana qabda, hojii (hojii) akka jibbitu . ^{G2041}kan warra Nikolaayitaa, kan anillee jibbu.

- **Mul 2:5**Kanaaf eessaa akka dhufte yaadadhu **kufe**, qalbii diddiirradhaas raawwadhaa **inni jalqabaa ni hojjeta**; yoo ta'uu baannaan dafee gara kee dhufee, ibsaa kee bakka isaa irraa nan buqqisa; si malee **qalbii jijjiirradhaa**.
Mul 2:6Garuu kana qabda, hojii (hojii) akka jibbitu . ^{G2041}kan warra Nikolaayitaa, . kan anillee jibbu.
 - **Wkophee jechuun **inni jalqabaa ni hojjeta**?**
- Ilma namaatti amanuu fi Ilma Waaqayyoo isa Waaqayyoo erge keessa jiraachuudhaan, buddeena dhugaa samii irraa Abbaan nuuf kenne nyaachuudhaan hojii Waaqayyoo hojjenna.⁵²
 - **Bakka qabdu akkamitti beekta **kufe**?**
- **.Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**sanyii (isperma) irraa hojjetame . ^{G4690 jedhamuun beekama} akka fooniitti, akkasitti logos isin keessa jiru Yesus Kiristoos wajjin du'ee ka'ee, sanyii (isperma) yoo hin fudhanne malee . ^{G4690 jedhamuun beekama} ykn Rhema Gooftaa Iyyasuus Kiristoos, cubbuu kee isa durii irraa qulqullaa'uu kee waan dagatteef jaamaa taatee fagootti arguu hin dandeessu. Obboloota yoo taatan wantoota kana gochuu qabdu (**2Pe 1:3- .2Phe 1:7**) akka ati yoomiyyuu hin kufneef.⁵³
 - **Maal jechuudha **qalbii jijjiirradhaa**?**
Those cuuphaa Yohaannis fudhate cuuphaa gaabbiin cuuphama, jechuunis, waa'ee Hafuura Qulqulluu hin dhageenye. Haala kanaan, qalbii diddiirrachuu fi maqaa Yesus Kiristoosiin cuuphamuu jechuun cubbuun kee dhiifama argachuu isaa beekuu (hin dagachuu) jechuudha. Haala kanaan kennaa Hafuura Qulqulluu ni argatta.⁵⁴
- Gaabbii jechuun egaa, Yesus Kiristoos keessatti eenyu akka taate beekuun, hundi keenya akka qaama tokkootti buddeena tokko akka hirmaannu beekuudhaan minjaala Gooftaa irratti hirmaachuudhaan hafuura qulqulluu keessa turuu jechuudha **Kiristoos**.⁵⁵
- ✦ Haala kanaan, gaarummaa fi araari Waaqayyoo bara jireenya keenyaa hundumaa mootummaa samii keessatti nu ari'a, nuti immoo mana Gooftaa keessa guyyoota dheeraadhaaf, xoofoo reemaa wajjin figu dhugnee, akkasitti guyyaa dhumaatti mootummaa Waaqayyootti galuudhaaf akka kaafanne.⁵⁶
 - ✦ Akkuma waldaan (warri reemaa fi loogoo Waaqayyoo ulfoofte) Kiristoosiin bitamu, . shugguxiin kee (ykn ati, waldoota torban keessaa tokko ta'uudhaan) harka mirgaa Ilma namaa irraa ni buqqa'a Anf qalbii diddiirrachuu didde (ykn yoo Hafuura Qulqulluun guutamuu dadhabde akkasitti firii kan hin qabne taate).

⁵²Video 25. "Jecha cimaa The logos) & Hojii Waaqayyoo 2/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

⁵³"[Fakkii 2-a]," ykn Viidiyoo 30. "Irbaata" ilaali.www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/.

⁵⁴Viidiyoo 12. "1 . Faasikaa | 2 . Daabboo Raacitii Hin Qabne."www.therhemaofthelord.com/kan-hin-ramadamne/12/ .

⁵⁵"[Fakkii 2-a]," ykn Viidiyoo 30. "Irbaata" ilaali.www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/.

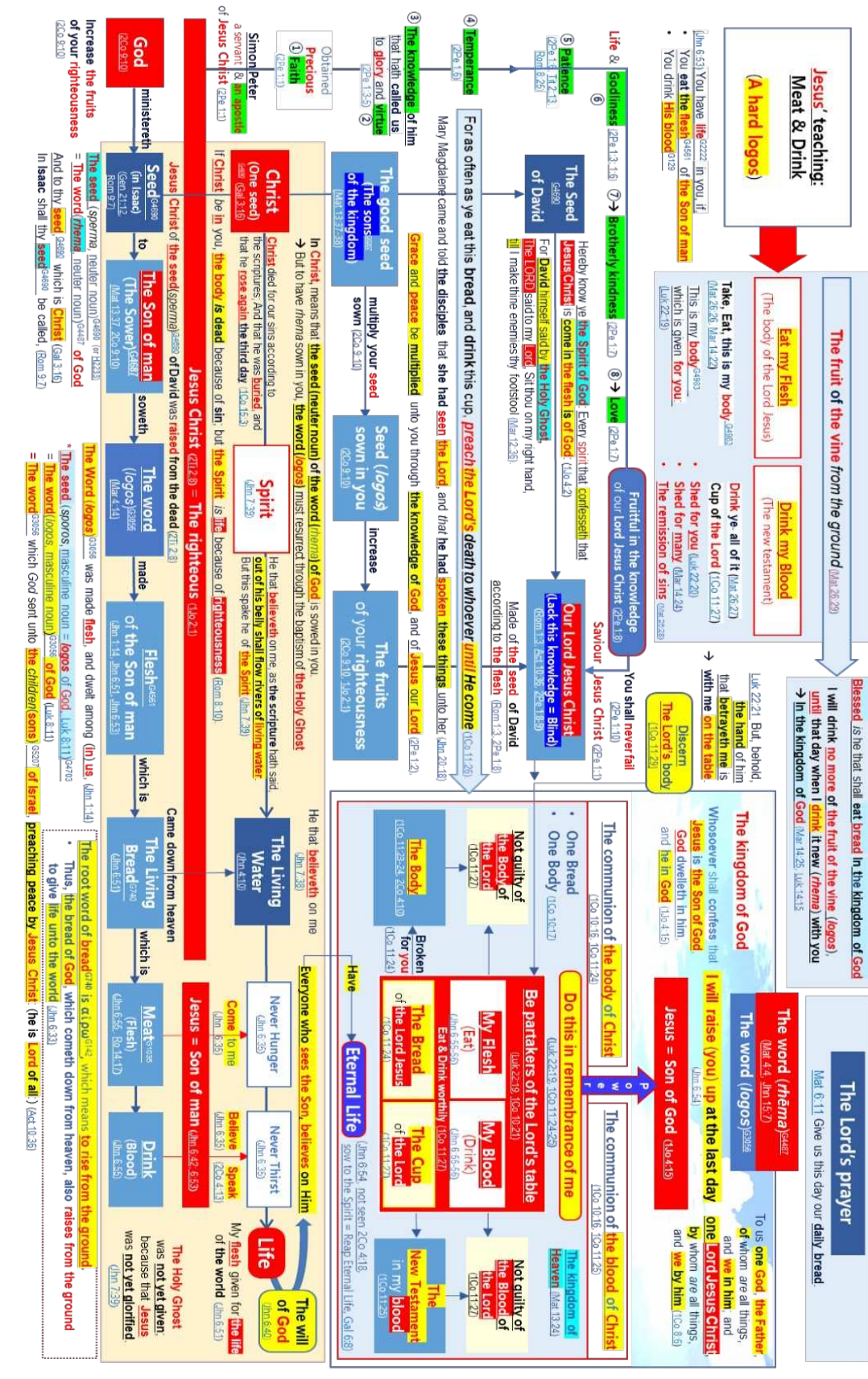
⁵⁶Viidiyoo 27. "(Foonii , Lubbuu , & Hafuura) Faarfannaa 23."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

→ Garuu **Ima Waaqayyo**waldaan Efesoon hojii warra Niqolaa akka jibban ni galateeffata.

[Fakkii 2-a] Irbaata⁵⁷

⁵⁷Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/.

Warra mo'ataniif jannata Waaqayyoo gidduutti

MUL 2:7 Namni gurra qabu, wanta hafuurri waldoota mana kiristaanaatti jedhu haa dhaga'u; Nama mo'eef muka jireenyaa isa jannata Waaqayyoo gidduu jiru akka nyaatu nan kenna.

- ☐ [Mul 2:7](#) Namni gurra qabu, waan hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga'u; Nama mo'eef ani nyaatu nan kenna [muka jireenyaa](#), kan gidduu jiru [jannata Waaqayyoo](#).

Warri mo'ataniif maal jechuudha of nyaatu [muka jireenyaa](#) kan jedhu gidduutti [jannata Waaqayyoo](#)?

- Taatee keessatti... [Yesuus \(Gooftaa\)](#) miila Pheexiroos dhiqatee uffata Isaa fudhate ([Jhn 13:12 irratti](#)) jechuun akkas jechuudha [Yesuus](#) meeshaa waraanaa qaba [Kan Waaqayyoon](#) namoota abadii mo'achuuf ([1Yo 2:14](#), [.Mat 16:18](#)) Pheexiroos (duuka bu'aa isaa) uffata adii qulqulluu (Isa ta'ee wajjin) uffachuudhaan [logos Waaqayyoo](#) ([Yoh 13:12](#)). [Yesuus](#) Pheexiroosiin miila namoota biroo akka dhiqatu (logos Waaqayyoo akka [babal'isu](#) itti hime) akka maqaan hojjettoota wangeelaa (Israa'el) keessa ta'uuf [kitaaba jireenyaa](#) ([Phl 4:3 irratti](#)), duras lafa qulqulluu irra ni dhaabbatu [Waaqa](#).⁵⁸
- Hattoota lamaan Yesus cinatti fannifaman keessaa tokko akkana jedhe (deebi'ee hiikame irraa [Lug 23:42](#))⁵⁹, . "[.Gooftaa](#), akka taate nan amana [Yesuus Kiristoos](#), [.Ilma Waaqayyoo](#), gara keettis akka ol baatu [Abbaa](#) fi koo [Abbaa](#), fi gara keessaniitti [Waaqafi](#) koo [Waaqa](#). Kanaaf, amantii koo yaadadhu, yeroo seentu [mootummaa kee](#)."

→ Yesuus immoo deebisee, "Dhugumaan sitti hima, [.Har'ajannata keessatti anaa wajjin taata](#)."

- Yoomfiriin sanyii hamaa sirraa cite, ati lubbuu kee injifatteettagara gaara Tsiyoon, gara mandara Waaqayyoo isa jiraataattis dhufaa; [Yerusaalem ishee samii](#).⁶⁰ Sana booda ni gootaargachuu danda'u [muka jireenyaa](#) keessa [iddoo biqiltuu Eden](#) kan jedhu gidduutti [jannata Waaqayyoo](#), bakka namni jalqabaa Addaam, inni uumame qeenxeelubbuu lubbuu qabdu-n [Waaqayyoo gooftaa](#), jalqaba irratti kaa'ame ([Uma 2:8](#), [.1Qor 15:45](#)).⁶¹ (Yaadannoo: [Iddoo biqiltuu Eden](#) ([Uma 3:24](#)) qaba [muka jireenyaa](#), kan gidduu jiru [jannata Waaqayyoo](#).)
- Now dubbisaa [Mul 22:1-2](#),⁶² "Laga qulqulluu kan [bishaan jireenyaa](#), akka kiristaala ifa ta'e, teessoo keessaa ba'ee kan [Waaqafi kan Hoolicha](#). Daandii ishee (magaalaa Qulqulleettii) gidduutti, fi gama lamaan laga sanaa, ture [-icha muka jireenyaa](#), kan firii 12 kan godhate si'a ta'u, tokkoon tokkoon mukaa ji'a ji'aan firii isaa kan argamsiisu ture. Baalli mukaa sanaa ture [mana saboota tajaajiluuf](#)."
- [Muka jireenyaa](#) kan jedhu gidduutti [iddoo biqiltuu sanaa](#) kan jannataa kan [Waaqa](#), gama lachuutti argama laga gidduu daandii kan [magaalaa Qulqulleettii](#), eessa [laga qulqulluu kan bishaan jireenyaa](#) galii argataala kan teessoo kan [Waaqafi](#) kan [Hoolicha](#).⁶³
- ✦ Hafuura qulqulluun yoo geggeeffamte, hafuurri waldaa Efesonitti maal akka jedhu dhagahuu ni dandeessa ([Mul 2:1-7](#)) sababni isaas Hafuurri Abbaa ykn Hafuurri Qulqulluun isin keessa waan dubbatuuf ([Mat 10:20 irratti](#), [.Mar 13:11](#)).

([Mul 2:8-11](#)) (2) Ergamaa waldaa Ismirnaatti

[Mul 2:8](#) Ergamaa waldaa Ismirnaattis barreessi; Inni duraa fi inni boodaa, inni du'ee fi lubbuun jiru kana jedha;

- ☐ [Mul 2:8](#) Ergamaa waldaa Ismirnaattis barreessi; Inni duraa fi inni boodaa, inni du'ee fi lubbuun jiru kana jedha;

⁵⁸Viidiyoo 11. "(Uffata Yesuus) "Ayyaana Faasikaa" dura. www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

⁵⁹Viidiyoo 38, "Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

⁶⁰Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa." www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

⁶¹"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

⁶²Irra deebiin kan hiikame [Mul 22:1-2](#).

⁶³[Uma 2:9](#), & " ([Mul 22:14](#)) [Muka jireenyaa](#)."

- Who isa duraa fi isa dhumaa, du'ee lubbuun jira?
- .**Gooftaa Iyasaus Kiristoos (Ilma Waaqayyoo).**⁶⁴

Mul 2:9 Hojii kee nan beeka, ^{G2041} rakkina, ^{G2347} fi hiyyummaa, ^{G4432} (ati garuu sooressa dha) fi beekaarrabsoo warra Yihudoota dha jedhan, garuu hin taane, mana sagadaa Seexanaa ta'an. ^{G4567}

- **Mul 2:9** Anhojii kee, rakkina kee, fi **hiyyummaa, (ati garuu sooressa dha)** fi Anarrabsoo warra Yihudiidha jedhanii, hin taane, . garuu ni jiru **mana sagadaa Seexanaa.**

- **Fenyu ...dha Seexana?**
- .Seexanni Diyaabiiloos, bofa moofaa, jawwee guddaa (ilaali **Mul 12:9** bal'ina dabalataaf).
- **What arrabsoo Yihudootaa ture, isaanis dhugaa dubbachuuf mana sagadaa Seexanaa?**
- Tuutni guddaan Yihudootaa fi Giriikonni yeroo ergamoonni lamaan (Phaawuloos fi Barnaabaas) mana sagadaa Yihudootaa keessatti isaanitti dubbatan ni amanan, jechuunis isaan turan **dhaqna qabaakan garaa hafuura keessa jiru**, hundi isaanis ta'an **Yihudii hafuura ta'e**. Garuu Yihudoonni hin amanne saba Ormootaa kakaasuun sammuu isaanii hamaa obboloota irratti akka miidhamu godhan (Obboloonni warra akaakayyuu uumamaa waloo kan qooddatanidha, kanaaf obboloonni haala kana keessatti Giriikota Ormootaa warra Giriikota amantoota morman agarsiisu). Ergamoonni garuu mallattoo fi dinqii harka isaanitiin hojjetamaniin waa'ee loogoos dhugaa ba'uuf Gooftaa keessatti ija jabinaan dubbatan. Yeroo sanatti tuutni magaalattii warra Yihudoota cinaa dhaabbachuu fi ergamoota cinaa dhaabbachuutti qoodame. Achiis, sabni Ormootaas ta'e Yihudoonni bulchitoota isaanii wajjin, ergamoota lamaan dhagaadhaan rukutuuf haleellaa raawwatan.⁶⁵

Ummanni Ormootaa logos Waaqayyootti amanan, rhema Waaqayyoo in fudhatan **Hojii Ergamootaa 13:42**.⁶⁶ Yihudoonni magaalattii guutuun Phaawuloos loogoos Waaqayyoo dubbatu dhaga'uuf dhufuu isaa yommuu argan, hinaaffaadhaan waan guutamaniif akkasitti isa irratti dubbatanii arrabsan. Sanbata hundumaatti Phaawulos Yihudootaa fi Giriikota mana sagadaa keessatti amansiisee ture. Yesuus Kiristoos ta'uu isaa Yihudootaaf yommuu dhugaa ba'u garuu isaan mormaniiru, arrabsaniiru, kanaaf Phaawuloos uffata isaa raasee ^{G2440 jedhamuun beekama} jedheen, "Dhiigni keessan mataa keessan irratti haa ta'u; Ani qulqulluu dha, kana booda gara saba Ormootaatti nan deema."⁶⁷

Yihudoonni loogoos Waaqayyoo irratti waan dubbataniifi arrabsoo waan turaniif, Phaawulosii fi Barnaabaas Yihudoonni jireenya bara baraa argachuuf akka hin malle ofitti murteessuu isaanii arganii, "Dura loogoos Waaqayyoo isinitti himamuun barbaachisaa ture" jedhan. Kunis saba ormootaatti deebi'uuf sababa gahaa ta'e kan isaan raajii Musee raawwate, "Ani warra saba hin taaneen isin hinaaffaa, saba gowwaatiin immoo isin aarsa (**Rom 10:19**) .." **Logos Waaqayyoo** jalqaba Yihudootaaf kan dubbatame yoo ta'u, garuu saboota Ormaa kan ulfina kennan fi kan logos Gooftaa amananii fi rhema fudhatan, Yihudoota hinaaffaa kan kakaasan. Yihudoonni Phaawuloos teessoo murtii duratti, inni namoota seera faallaa ta'een Waaqayyoon akka waaqeffatan amansiisa jedhanii fincila kaasan. Haa ta'u malee, itti aanaan Akaayaa (Galiyoo) gaaffiin isaanii loogoo, maqaa fi seera isaanii waan ta'eef teessoo murtii keessaa isaan ari'e. Ergasii Giriikonni (sabni Ormootaa) hundinuu bulchaa mana sagadaa sanaa (Sosteenes, hiriyaa Phaawuloos) teessoo firdii fuulduratti reeban. Mana sagadaa keessatti Phaawuloos wantoota mootummaa Waaqayyoo irratti wal falmee amansiise, garuu namoonni hin amanne namoota hedduu duratti akkasitti hamaa yeroo dubbatan duuka buutota wajjin ba'e, mana barumsaa murtaa'aa Tiraanos keessattis guyyaa guyyaan wal falmaa ture. Waggaa lama booda Yihudoonni fi Giriikonni Eeshiyaa keessa jiran loogoos Gooftaa Yesuus dhaga'anii, Waaqayyoo harka Phaawuloosiin humna addaa hojjetee isaan fayyise, dhukkuboonni fi hafuuronni hamoon isaan dhiisanii deeme.

⁶⁴ Ilaali **Rom 1:3**, **Mul 1:13-18**, & video 16, "Oromoo (Iccitii Kiristoos)."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ ..

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Waa'ee Phaawuloos rhema-lallaba bara **Hojii Ergamootaa 13:42**, viidiyoo 15, "Wangeela loogoos Waaqayyoo" jedhu ilaali.

www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/ ..

⁶⁷ "[Ergaa dhumaa] Iccitii Kiristoos (Ormoota, Saboota Hundaa)" ykn

video 16. "Oromo, Saboonni hundi 6/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ ..

Hafuurri hamaan humna maqaa Gooftaa Yesuus Phaawuloos dubbate ni beeka ture, garuu Yihudoota babal'atan kanneen jinniiwwan baasan fi ilmaan luba angafa Yihudootaa torbanitti yeroo kakatu hin beekne, kanaaf namichi hafuura hamaa qabu sun utaalee itti fufe isaan, isaan irratti ol'aantummaa qabaatee, isaan injifate, qullaa fi madaa'anii manaa akka baqatan isaan taasisse. Yihudoonni fi Giriikonni Efesoon keessa jiran hundinuu yommuu isaanitti beekamu sodaatan, maqaan Gooftaa Iyyesuu guddifamee, loogoon Waaqayyoo humnaan guddatee injifate.

Phaawulos jaarsolii waldaa waamee osoo Yihudoonni isa irratti shira xaxan Gooftaa tajaajiluu isaa, akkasumas ifatti jaarsolii manaa manaa barsiisaa ture, Yihudootaa fi Giriikotaaf dhugaa ba'uu, gara Waaqayyoo gaabbii deebi'uu, gara Waaqayyoo immoo amantii akka barsiise itti hime Gooftaa keenya Iyyasuu Kiristoos. Hafuurri Qulqulluun Phaawuloos Yerusaaleemitti hidhaa fi rakkinni akka isa eeggatu dhugaa ba'us, adeemsa isaa fi tajaajila, wangeela dhugaa ba'uuf Gooftaa Yesuus irraa argate akka xumuruuf lubbuu isaa akka jaallataatti ofitti hin lakkaa'in ayyaana Waaqayyoo fi lallaba mootummaa Waaqayyoo.⁶⁸

□ Wkophee ta'uu jechuudha **hiyyeessa garuu sooressa?**

- Gooftaan Iyyasuu Kiristoos hojii kee, rakkina kee, fi hiyyummaa kee ni beeka, garuu ati dhugaa dubbachuuf sooressa waan taateef mul'achuun iccitii jalqaba biyya lafaa irraa kaasee dhokatee ture, amma qulqulloota Waaqayyoo qulqulloota Waaqayyoo abboomamuu amantii akka lallaba mul'ata Yesuus Kiristoos ([Rom 16:26](#)). Akkasumas badhaadhina ulfina iccitii saboota ormaa (dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa dhabuu fooniin) dhokataan "**Kiristoosisin keessa abdiin ulfinaa**" ([Qol 1:27](#)).⁶⁹

Ilmi namaa sanyii gaarii facaase (ilmaan mootummaa, [Mat 13:38 irratti](#)) dirree (addunyaa) Isaa keessatti. Akkasuma mootummaan samii ilmaan mootummaa qaba, innis addunyaa kana irratti logos Waaqayyoo qaba. Garuu yeroo isaan (ilmaan mootummaa) rafan (ykn hin dammaqne, [.1Th 5:10](#)), diinni biyya lafaa dhufee, qamadii (logos Waaqayyoo) gidduutti marga facaase.⁷⁰

- Facaasaa: Ilma namaa (Inni sanyii gaarii facaasu ilma namaati, [Mat 13:37](#)).

Ilmi namaa ilmaan mootummaaf sanyii (logos Waaqayyoo) lafa (abaaramaa)tti darbata. Akkasumas ilmaan mootummaa halkanii guyyaa rafanii fi ka'aa jiranii (kan lafa irraa gara qaama samiitti lammata dhalatan jechuudha), loogoos waaqayyoo akkamiin akka ta'e osoo hin beekin ka'ee guddate. Lafti firii (logos Waaqayyoo) ofii ishee (kan gaarii ta'e) fiddi logos gara rhema: cirraachaatti jijjiiruuf → gurra → qamadii guutuu gurra keessa jiru. Ergasii Ilmi namaa midhaan (ilmaan mootummaa samii) waan dhufee (ilmaan samii kanneen reemaa qaban gara mootummaa Waaqayyoo akka seenaniif) qaccee kaa'a.⁷¹

Mootummaa samiiqabeenya maasii (ykn addunyaa ([Mat 13:44 irratti](#)), innis firii sanyii gaarii (rema) kan jalqaba maasii (logos Waaqayyoo) ilma namaatiin facaafame ([Mat 13:24](#)). Qabeenya gatii guddaa qabu mootummaa samii (rema) kan arganii fi barbaadan amantoota abboomaman qofa, innis firii loogoos Waaqayyoo kan maasii isaa keessatti biqile (du'ee du'ee ka'e ykn lammata dhalate). Daldalaan (amanni ajajamu qabeenya gatii guddaa qabu kana (ykn luqqisii gaarii) kan reemaa ta'e kana waan barbaaduuf) luqqisii gatii guddaa qabu (rema) yeroo argatu, gammachuudhaan dhaqee waan qabu hunda gurgura (innis logos of Waaqayyoo mootummaa samii keessatti) fi dirree sana (innis rhema ta'e) ni bita [Mat 13:44 irratti](#) mootummaa Waaqayyoo keessatti, hiyyeeyyiif (logos Waaqayyoo hundumaa) ni kenna.

Amaanaan ajajamu sana booda gara Yesuus dhufee Isa duukaa bu'a ([Mat 19:21](#)) qabeenya isaanii kuufachuuf^{G2344} (the rhema) samii irratti. Kana gochuudhaan dargaggeessi mudaa kan hin qabne ta'a. Kanaaf, yoo ta'uu barbaadde **mudaa kan hin qabne**.

- **Gara nama mudaa hin qabnetti guddadhu**
[Efe 4:12 Fkan fixaan baasu kan qulqulloota](#), ^{G40} **fojii kan tajaajilaa**, .

⁶⁸Video 16. Ormoota, Saboota hundumaa (Gooftaa, Gooftaa Yesuus, & Gooftaa Yesuus Kiristoos) 7/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

⁶⁹Ibid.

⁷⁰Viidiyoo 26. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-gooftota-fakkaa-kakuu-haaraa/.

⁷¹Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhema)." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/.

ijaaruuf kan **gaama Kiristoos**: 1.1.

[Efe 4:13](#) Hanga hundi keenya tokkummaa amantii, fi kan beekumsa **Ilma Waaqayyoo**, .
gara **nama mudaa hin qabne**, .
hamma safartuu dheerina guutummaa kan **Kiristoos**: 1.1.

[Efe 4:14](#) Kana booda ijoollee, asii fi achi akka hin jirre, .
bubbee barsiisaa hundumaa wajjinis naanna'aa turan, .
haxxummaa namootaatiin, haxxummaa haxxummaadhaan, gowwoomsuuf ittiin ciisan;

[Efe 4:15](#) Garuu jaalalaan dhugaa dubbachuun, may **guddadhu** gara isaatti **galchawaan hundumaa keessatti**, .
kan mataa ta'e, illee **Kiristoos**: 1.1.

→ **Dhugaa jaalalaan dubbadhu**, fi beekumsa gaarii hundumaan guddatu **Ilma Waaqayyoo**, hamma safaraatti kan dheerina guutummaa kan **Kiristoos**, fi ta'uu **nama mudaa hin qabne**.

- Guyyaa 10f Rakkina ni qabaatta- Ibiroota, Israa'el, & Yihudoota
Abraam nama Ibirootaa ture ([Uma 14:13](#)) fi Waaqayyoo ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) akka ta'u Abraamiif
kakuu seene

abbaa saba hedduu fi maqaa isaa Abrahaam jedhee moggaase.

[Mat 22:32 irratti](#) Ani Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaq, Waaqa Yaaqoob ti?
Waaqayyoo Waaqa warra du'anii osoo hin taane, kan warra jiranii ti.

- . **Waaqa** kakuu isaa kan eege karaa sanyii Abrahaam Yisihaaq isa Israa'el keessaa qofa.

[Rom 9:6](#) Akka waan jechi (logos) jedhutti miti .^{G3056} kan **Waaqa** bu'aa tokkollee hin arganne.
Isaan hundinuu Israa'el warri Israa'el irraa dhufan miti;

[Rom 9:7](#) Sanyii Abrahaam waan ta'aniif, hundi isaanii ijoollee miti;^{G5043}
garuu, "Sanyiin kee Yisihaaqiin in waamama."

- . Ilmi Yisihaaq, Yaaqoob ilmaan 12 kan gosoota Israa'el 12 ta'an qaba ture. Musee fi Yesuus ta'anis lamaan isaanii iyyuu gosoota Israa'el 12 irraa kan dhufan yoo ta'u, abbootiin isaanii tokko (Abrahaam, Yisihaaq, fi Yaaqoob) isaan gosa adda addaa irraa kan dhufanidha: Musee Ibiroota gosa Leewwii keessaa, fi **Yesuus** gosa Yihudaa irraa.⁷²

- Kana **Yesuus**, kan jedhamu **Kiristoos** ([Mat 1:16](#)), . **Gooftaa** ([Hojii Ergamootaa 2:36](#)) Yihudoota keessaa biqilan ture
Yihudaan, garuu Inni mana Israa'el hundaan fannifame ([Hojii Ergamootaa 2:36](#)).

[Ibr 7:14](#) Gooftaan keenya Yihudaa keessaa akka biqile ifaadha;
gosa kana Museen waa'ee lubummaa homaa hin dubbanne.

[Mar 15:2](#) Philaaxos immoo, Ati Mootii Yihudootaa?
Innis deebisee, "Ati akkas jetta" jedheen.

- . Yihudoonni (keessaa fi alaa): Yihudoonni uumamaan akka isaanii cubbamoota saba Ormootaa miti ilmaan Israa'el warra fooniin dhaqna qabatanii dha. Garuu isa, kan garaan isaa keessa jiru hafuuraan dhaqna qabame, Yihudii mootiin isaa ta'eedha **Gooftaa** ([Yoh 12:15](#)) kan samii fi lafaa (lafa, [Hojii Ergamootaa 17:24](#)).⁷³

[Rom 2:28](#) Inni Yihudii isa alaa tokko ta'e miti; dhaqna qabaan sunis miti, .
innis foon keessatti kan alaa ta'e;

[Rom 2:29](#) Inni garuu Yihudii dha, innis keessaan tokko; dhaqna qabaan immoo kan garaa ti, .
hafuuraan, xalayaa keessatti osoo hin taane; galatni isaanii kan namaa utuu hin ta'in kan Waaqayyooti.)

⁷² "[Fakkii 2-b] Dhaloonni Addaam irraa kaasee hanga Yesusitti," "[Fakkii 2-c] Israa'el & Ilmaan Israa'el," fi "[Fakkii 2-d] . Waaqayyoo gooftaan (kee ta'a) Waaqayyoo."

⁷³ "([Mul 11:3-4](#)) Ragoonni lamaan (2)."

- .Garuu Yihudoonni loogoos Waaqayyoo gananii jireenya bara baraa akka hin malle ofitti murteessan ([Hojii Ergamootaa 13:46](#)), ifni fayyinaa gara Ormootaatti, akkasumas gara dhuma lafaatti garagale ([Hojii Ergamootaa 13:46-47](#)).

Jaamummaan gartokkoon Israa'el mudate (jaamummaan Yihudoota logos Waaqayyoo didan agarsiisa) . hamma guutummaan Ormootaa galutti itti fufa, kunis guyyaa Gooftaa keenya Yesus ni ta'a Kiristoos ([1Qor 1:8](#)).⁷⁴

[Rom 11:25](#)*Obboloota koo, iccittii kana akka hin beekne hin barbaadu.
of tuulummaa ofii keessaniin ogeeyyii akka hin taaneef;
jaamummaan gartokkoon Israa'el irratti akka raawwatame, hamma guutummaan
Ormootaa dhufutti.*

[Rom 11:26](#)*Akkasitti Israa'eloonni hundinuu in fayyu;
Namichi Tsiyoon keessaa in ba'a, Yaaqoob irraas Waaqayyoon hin sodaanne in deebisa.*

⁷⁴“[3] Torban 70 Daani'el,” fi “([Mul 19:15-16](#)) Armaagedoon (Dheekkamsa Waaqayyoo isa hundumaa danda'u).”

The book of the generations from Adam to Jesus

- ✓ The first line of the Bible (the book of Genesis) records **God** (אֱלֹהִים, *’elohim*)^{H1453} as the **creator** (יָצָר, *bara’*)^{H1254} of the heaven and the earth (Gen 1.1).
- ✓ **The LORD God** is then mentioned in the second chapter of Genesis as **the maker** (סָדָה, *made*)^{H6213} of the earth and the heavens (Gen 2.4).

The generations from Adam to Abraham (Genesis 5)

- **Adam** → Seth → Enos → Cainan → Mahalaleel → Jared → Enoch → Methuselah → Lamech → Noah → Shem → Arphaxad → Salah → Eber → Peleg → Reu → Serug → Nahor → Terah → **Abraham**
- As per Genesis’ narrative, Jewish identity is passed down through biological descent as Jews are those descended from Abraham, Isaac, and Jacob.
- Then, beginning with Enos (which means **man**),^{H583} Gen 4:26 records that men began to call on the name of **the LORD** (יהוה, *YHWH*), **Yahweh**^{H3068}.

The generations of Adam to Moses (Genesis 5)

- **Adam** → Seth → Enos → Cainan → Mahalaleel → Jared → Enoch → Methuselah → Lamech → Noah → Shem → Arphaxad → Salah → Eber → Peleg → Reu → Serug → Nahor → Terah → **Abraham** → **Isaac** → **Jacob** → **Levi** → **Moses**
- But the absence of genealogies from the time of Moses indicates that the men of Yahweh are identified according to the seed of **Isaac**, who are **“the children”**^{H6043} of **promise**^{H2500} who are of **“Israel”**, and who are counted as **“the children of God”** (Rom 9:7-8) by the word (logos)^{H3068} of **promise** (Rom 9:9).

One nation of Israel - The 12 sons of Jacob / The 12 Tribes of Israel

Reuben → Simeon → **Levi** → **Judah** → Dan → Naphtali → Gad → Asher → Issachar → Zebulun → **Joseph** → Benjamin.

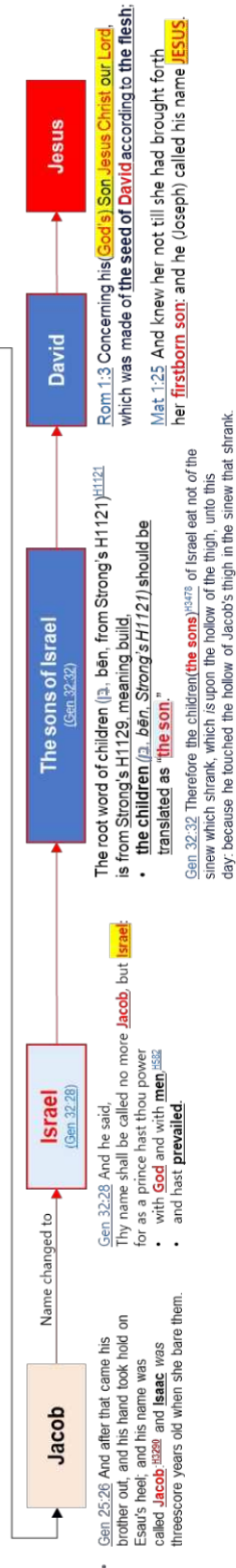
Moses and Jesus are both descended from the 12 tribes of **Israel**, but from different tribes. However, they share the same forefathers: Abraham, Isaac, and **Jacob**.

- **Moses** - from a Hebrew of the tribe of **Levi**
- **Jesus** - from the tribe of **Judah**.

The generation of Jesus Christ (The son of David, The son of Abraham, Matthew 1)

Abraham → **Isaac** → **Jacob** → **Judas** → Phares → Esrom → Aram → Aminadab → Naason → Salmon → Boaz → Obed → Jesse → **David**
David → Solomon → Roboam → Abia → Asa → Josaphat → Joram → Ozias → Joatham → Achaz → Manasses → Amon → Josias → **Jechonias**
Jechonias → Salathiel → Zerobabel → Abiud → Eliakim → Azor → Sadoc → Achim → Eliud → Eleazar → Matthan → Jacob → **Joseph** → **Jesus**

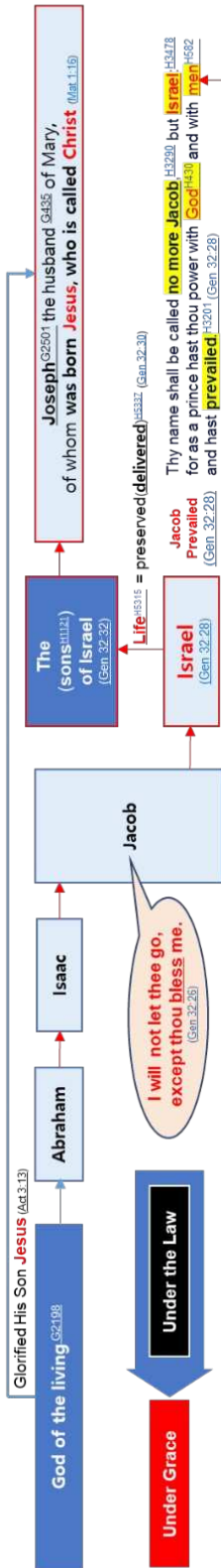
- (14 generations) From Abraham to David
- (14 generations) From David until the carrying away into Babylon
- (14 generations) From the carrying away into Babylon unto Jesus

⁷⁵Viidiyoo 6. “Macaafa dhaloota Addaam irraa kaasee hanga Yesusitti.”

Israel & The sons of Israel

[One nation of Israel (2Sa 7:23) • The 12 sons of Jacob / the 12 Tribes of Israel] Reuben → Simeon → Levi → Judah → Dan → Naphtali → Gad → Asher → Issachar → Zebulun → Joseph → Benjamin.

Jacob wrestled (Gen 32:24) with him (Gen 32:24) until the breaking (Gen 32:24) of the day (Gen 32:24)

Jacob a fleshly man, belonged in the "darkness (or night)," governed by lessor light (Genesis 1). In Gen. 32:24, Jacob wrestled with a man (Gen 32:24), whom he refers to as "God" (Gen 32:30). A man (Strong's H376) refers to "husband, or 'the life of the Soul.'" Thus, Jacob to prevail between God (Spirit, Jhn. 4:24) and men (flesh) means Jacob's life in his flesh is delivered (Gen 32:30) to his Soul.

The meaning "prevailed" (H3201) is "to endure to overcome."

→ In other words, he beseeched God to deliver him from being governed by the lesser light (under the law) to the greater light (under grace), the source of which is God ("Let there be light," Gen. 1:3).

→ Jacob would have died if he had seen God face-to-face while ruled by the lesser light, but his life is preserved because he overcame to be ruled by the greater light (under the light of God, or under God's grace, Gen. 32:30).

Abraham → Isaac → Jacob → Judas → Phares → Esrom → Aram → Aminadab → Naason → Boaz → Obed → Jesse → David (14 generations)

The LORD (H3068) told David that he will set up David's seed (H1223) which shall proceed (bring forth) (H4578) out of thy bowels, to establish his kingdom.

→ David's seed out of his bowels (which is Solomon), shall build (H1129) an house (H1004) for my name, (H6924) and I will stablish (H3559) the throne (H4467) of his kingdom (H4467) forever.

→ And thine house (H1004) and thy kingdom (H4467) shall be established for ever before thee: thy throne shall be established for ever. (2Sa 7:12, 13, 16)

David's answer: The house of David for a great while to come for Israel (2Sa 7:18-29, Luk 1:27)

2Sa 7:18 Then went king David in, and sat before the LORD (H3068) and he said, Who am I, O Lord (H136) (H6924) GOD (H136) (H6924) (H6924) that thou hast brought me hitherto?

2Sa 7:19 And is this the manner of man, O Lord (H136) (H6924) GOD? (H6924) (H6924) but thou hast spoken also of thy servant's house for a great while to come.

2Sa 7:20 And what can David say more unto thee? for thou, Lord (H136) (H6924) GOD (H6924) knowest thy servant.

2Sa 7:21 For thy word's (H157) sake, and according to thine own heart, hast thou done all these great things, to make thy servant know them.

2Sa 7:22 Wherefore thou art great, O LORD (H3068) GOD (H6924), for there is none like thee, neither is there any God beside thee, according to all that we have heard with our ears.

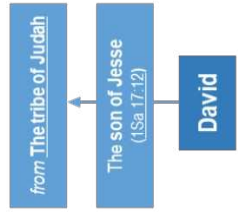
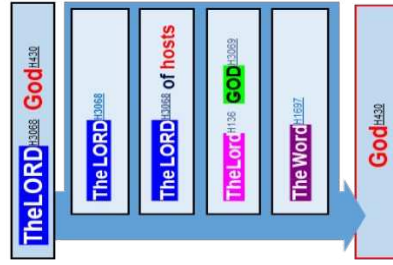
2Sa 7:23 And what one nation (H1471) in the earth (H772) is like thy people, even like Israel (H3473) whom God went to redeem for a people to himself, and to make him a name, and to do for you great things and terrible: for thy land (H542), before thy people, which thou redeemedst (H4556) to thee from Egypt, from the nations (H1471) and their gods? (H430)?

2Sa 7:24 For thou hast confirmed to thyself thy people Israel to be a people unto thee for ever; and thou, LORD (H3068) art become (H1505) their God. (H6924)

2Sa 7:25 And now, O LORD (H3068) GOD (H6924), hast revealed to thy servant, saying, The LORD (H3068) of hosts (H6924) is the God (H430) of Israel (H3473), and let the house of thy servant David be established before thee.

2Sa 7:26 For thou, O LORD (H3068) of hosts (H6924) God (H430) of Israel (H3473), hast revealed to thy servant, saying, I will build thee an house, therefore hath thy servant found in his heart to pray this prayer unto thee.

2Sa 7:28 And now, O Lord (H136) GOD (H6924) (H6924) of hosts (H6924) God (H430) of Israel (H3473), name of the supreme God amongst the Hebrews (H4308) thou art that God (H6924), and thy words be true; and thou hast promised this goodnes (H6924) unto thy servant: for thou, O Lord (H136) GOD (H6924) (H6924) hast spoken it, and with thy blessing let the house of thy servant be blessed for ever.

⁷⁶Viidiyoo 6. "Israa'el & Ilmaan Israa'el."

[Fakkii 2-d] Waaqayyo gooftaan (kee ta'a).⁷⁷

⁷⁷Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqayyo (keessan) in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

hamma du'aatti amanamaa ta'i, anis gonfoo siif nan kenna^{G4735} kan jireenyaa.

☐ [Mul 2:10](#)Rakkina si mudatu keessaa tokko illee hin sodaatin!

kunoo, diyaabiloos gariin keessan mana hidhaatti in darbata;
akka qoramtaniif; isinis ni qabaattu^{G2347}rakkina kudhaniif (10. 10.) .guyyoota: 1.1.
hamma du'aatti amanamaa ta'i, ani siif nan kenna^{G4735}gonfoo tokko kan jireenyaa.

- **rakkina guyyaa 10**

- Warri waldaa Ismirnaa injifatan du'a 2ffaa ([Mul 2:11](#)), jechuun akkas jechuudha isaanis bara bulchiinsa Kiristoos waggaa 1,000tti lafa irratti hafan ta'u.

- Goog dhuma waggaa 1,000 irratti waraana dhumaa Googii fi Maagoog ni karoofata, kanaanis guyyoota 10 rakkina

kan waldaa Ismirnaa mudatuwaraana isa dhumaa sanaan kan wal qabatu ta'uu danda'a, kunis waldaa kan barbaadu ta'a

amantii Ismirnaa hanga du'aatti.⁷⁸

- **Akkamitti arganna^{G4735}gonfoo jireenyaa⁷⁹**

- Ilmaan Israa'el hojii dinqisiisaa hojjechuuf Waaqayyoo of qulqulleessuuf yeroo addaan ba'an, isaan Gonfoon Waaqa isaanii isa qulqullaa'e mataa isaanii irra waan jiruuf, Waaqayyoo qulqulluu dha. Jecha (rhēma) jedhu^{G4487} .^{H1697}, dinqisiisaa Waaqayyoo, Waaqa foon hundumaatti in hojjeta;Waaqa Jireenyaa isa dhugaa^{H2416} ([Erm10:10 irratti](#)). Inni dachii uume^{H776} humna isaatiin^{H3581} ([Erm10:12 irratti](#)), ulfinni dargaggootaas ni humni isaanii, kabajni maanguddootaas mataa hoary, kan^{G4735}gonfoo ulfinaa dha, . karaa qajeelummaatti argamu.

[Yaa 1:12](#)Namni qorumsa dandamatu eebbifamaa dha;

^{G4735}gonfoo(στέφανος jechuun kan beekamu, isteefaanos) .^{G4735} kan jireenyaa, . kam^{G4735}Gooftaarra isa jaallataniif waadaa galeera.

- .Saa'ol, inni Phaawulos jedhamus ([Hojii Ergamootaa 13:9](#)), akkas lallabe^{G4735}Kiristoosdhalma Waaqayyoo yoomifa tokko(kan Waaqayyoo) .

samii irraa naannoo isaa ibse ([Hojii Ergamootaa 9:20](#)). Badhaasni akka jiru beekke wangeela lallabe

warra fedhiidhaan raawwataniif, badhaasni wangeela lallabuu immoo to^{G4735}wangeela kan

^{G4735}Kiristoos himannaa malee, akka^{G4735}aangoo wangeelaa kan hin fayyadamne. Wangeela nuti lallabnu immoo, . gaara Tsiyoon Yersaalem irraa nuuf fidamee hojii keessaniif badhaafamta

Gooftaa(^{H136}'ādōnāy jechuun ni danda'ama) .^{H136}WAAQA (y^{H3069}hōvâ jedhamuun beekama) .^{H3069}Lallaba wangeelaa namoota hedduu horachuuf, .

Yihudoota, warra seera jala jiran, warra seera hin qabne (waan

isin seera jala ta'uu keessan to^{G4735}Kiristoos), fi warra dadhaboo wangeelaaf jecha, ta'uuf

isaan waliin hirmaattoota. Fiigicha keenya fiigicha keenya fiiguun tokko qofti badhaasa akka argatu beeknee fiiguu qabna, fi

warri dorgommii kana injifachuuf carraaqan a

gonfoo hin mancaane.^{G4735}Kana gochuuf qaama keenya to'achuu fi of jala galchuu qabna, akka, .

warra kaanitti lallabnee, ofii keenyas namoota gataman taana.⁸⁰

- ✦ Ifni Waaqayyoo samii irraa Damaasqootti lafa Phaawuloos irratti osoo hin bu'iin dura Phaawuloos Yesusiin ari'atee luboonni angafoota Phaawuloos wantoota maqaa Yesus nama Naazireet faallaa ta'an hedduu akka qulqulloota mana hidhaatti galchuu, ari'uu, adabuu fi ajjeesuu akka hojjetu aangoo kennan isaan, akkasumas akka arrabsan dirqisiisuu.⁸¹

⁷⁸“(Mul 19:19) Bineensichi, mootonni lafaa, & waraanni isaanii Waaqa guddaa sana irratti lola gochuuf walitti qabamaniiru.”

⁷⁹“[Fakkii 2-f],” ykn Viidiyoo 31 ilaali.

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyoootti-rifeensa-mataa/.

⁸⁰Viidiyoo 24. “Ati Qulqulleettii Yersaalemni Gaara Tsiyoon Iyyarsaalem irraa gara nuuf fidamte (1/3).”

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yersaalem/.

⁸¹Viidiyoo 16. “Oromo, Saboonni hundi (Ergamaa Phaawuloos) 1/10.” www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/..

Ergamoota 12 Hafuura Qulqulluu Gooftaa biraa fudhatan keessaa Yihudaan Isqiyoot tokko ture. Kana jechuun, duuka buutonni aangoo fi aangoo kennameefii ergamaa ta'an Yesusiin akkasuma gantuu ni danda'u, harki diinaa (ilmi isa jal'aa) kan Yesusiin dabarsee kenne immoo isa waliin minjaala irra ture. Ati garuu ergamaa qorumsa isaa keessatti Yesus wajjin itti fufteha; kanaaf, Yesus akkuma Abbaan isaa mootummaa isaaf muude, mootummaa siif muude. Akkasuma ergamoota keessaa inni angafa ta'e isa tajaajiludha, akkuma Yesus isaan keessaa tajaajiluuf ([Luq 22:24-30](#)).

→ “[Fakkii 2-a]” gargarummaa duuka buutotaa fi ergamoota gidduu jiru agarsiisa.⁸²

- [Hanga du'aatti amanamaa](#)
 - Ulfina dhaala isaa keessatti akka badhaadhamtuuf qormaanni amantii keessanii ibiddaan ni mirkanaa'a qulqulloota yeroo iji hubannoo keessanii ifa ta'u, kan isin keessatti argamuuf galateeffannaa fi ulfinaa fi ulfina yeroo mul'achuu lyyasuus Kiristoos argadhaa fayyina lubbuu keessanii argadhaa dhuma amantii keessanii irratti. Kunis warra wangeela itti lallabaniin isin tajaajilu isin Hafuura Qulqulluu samii irraa bu'ee wajjin.⁸³
 - [Gonfoo jireenyaa](#)⁸⁴
 - [.GOOFTAAN](#), [.kan dhugaa ta'e](#) [Waaqa jireenyaa](#) humna Isaatiin dachii tolche, biyya lafaa kan Isaatin hundeesse ogummaa, hubannoo Isaatiin samii diriirsee. [GOOFTAAN](#), . Waaqni foon hundumaa, ni godha hojii ajaa'ibaa lafa irratti (lafa goggogaa, bu'uura foon namaa) karaa [asxaawwan jedhaman](#) [kan Waaqa](#) gara jijjiiruun [kan rhema jedhu](#), haal-duree ilmaan Israa'el (dhiiras ta'e dubartii) akka fedhan jalatti [addaan of baasu](#) Naazarii dhaaduudhaan of qulqulleessuuf^{H5139} akka inni gooftaatti hojii ajaa'ibaa hojjedhu ([Lak 6:2](#)).
 - Yoo Isaaf ajajamte ilma (Ilma namaa) ni qabaatta, innis [asxaalee waadaa](#), gara keessa nu qajeelcha [fayyina](#) ([Rom 9:9](#)). Ulfinni dargaggootaa humna isaaniiti, kabajni maanguddootaas kan... mataa hoary. Mataan hoary immoo [gonfoo ulfinaa](#), kan karaa qajeelummaa keessatti argamu.
 - Ilmaan Israa'el hojii dinqisiisaa hojjechuuf Waaqayyoo of qulqulleessuuf yeroo addaan ba'an, isaan qulqullaa'aniiru [GOOFTA](#) aguyyaa guutuussababni isaas warri qulqullaa'an [gonfoo](#) kan isaanii [Waaqamataa](#) isaanii irra jira.
- Logos dhugaa, wangeela fayyina keetii erga dhageessee booda ni amanamta. Erga amantee booda ati Hafuura Qulqulluu abdiitiin mallatteeffamanii jiru ([Efe 1:13](#)).

[Yaq 1:12](#) Namichi eebbifamaadha^{G435} kan qorumsa dandamatu;^{G3986} sababni isaas yeroo qoratamu (raggaasifamu), .^{G1384} ni argata [gonfoo](#)^{G4735} [kan jireenyaa](#), . kam [Goofta](#) warra isa jaallataniif waadaa galeera.

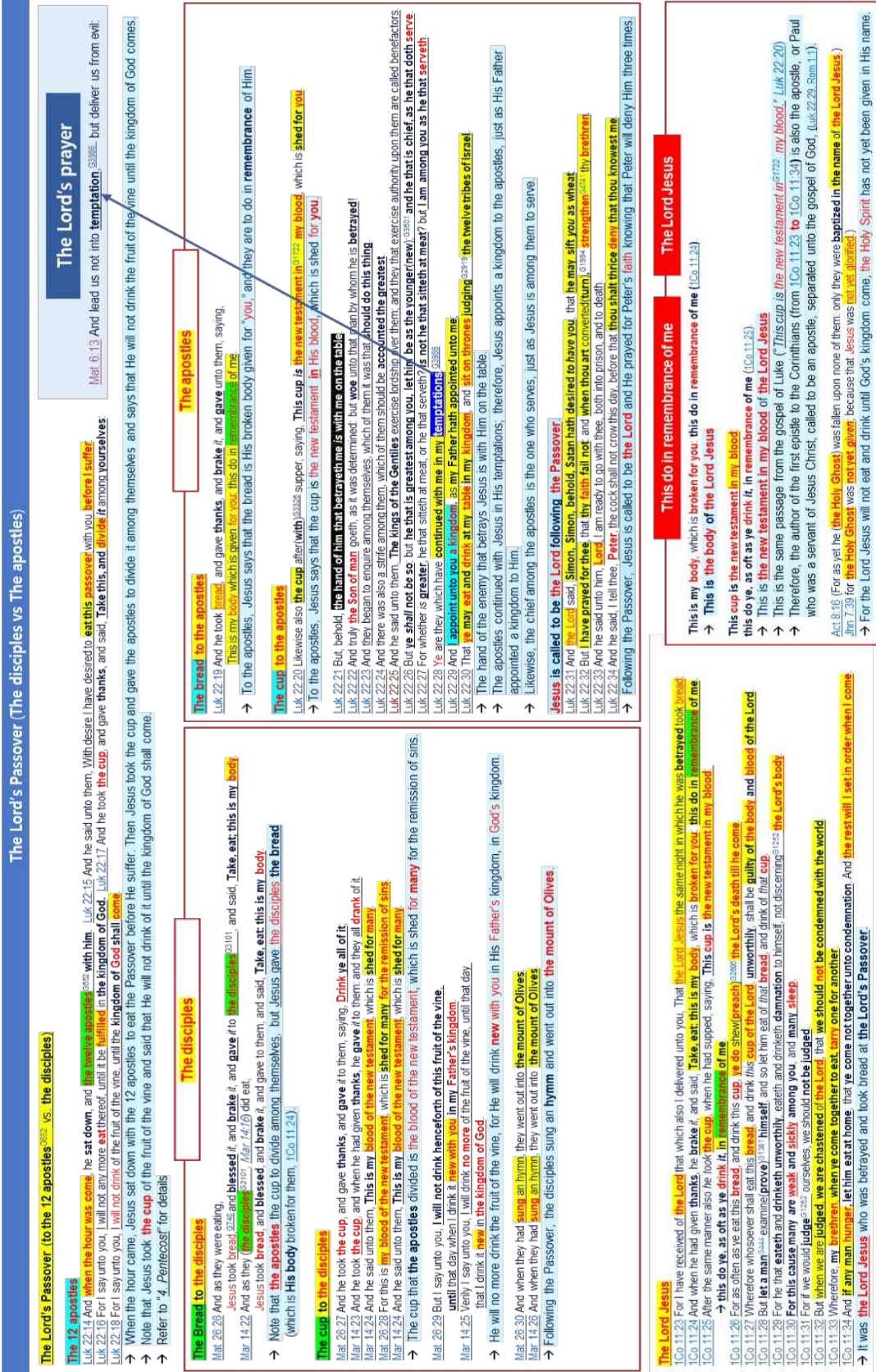
⁸² “[Fakkii 2-e],” ykn Viidiyoo 29 ilaali. “Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Duuka buutonni vs ergamoota).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/29-gooftota-faasikaa-bartoota-vs-ergamoota-sa'aatiin-dhufa/.

⁸³ Viidiyoo 43. “(Hafuurri geggeesse) Ilmaan Waaqayyoo.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

⁸⁴ “[Fakkii 2-f],” ykn Viidiyoo 31 ilaali.

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

⁸⁵Viidiyoo 29. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Dukka bu'oota vs ergamoota)."

- Du'a lammaffaa

[Mul 2:11](#) Namni gurra qabu, wanta hafuurri waldoota mana kiristaanaatti jedhu haa dhaga'u;
Namni injifate du'a lammaffaa hin miidhamu.

☐ [Mul 2:11](#) Namni gurra qabu, waan hafuurri waldootaan dubbatu haa dhaga'u;
Kan injifate hin miidhamu-**ichalammaffaa(2ffaa) .du'a**.

• **Du'a 2ffaa**

- Warri waldaa Ismirnaa injifatan warra du'an hafan kanneen lafa irratti hafan garuu waggaa 1000 booda lubbuun dhufan ta'a, kunis du'aa ka'uu isa jalqabaati, akkasitti mo'attoonni kun du'a 2ffaa irraa hin miidhaman.⁸⁷

✦ Hafuura qulqulluun yoo geggeeffamte, hafuurri waldaa Ismirnaatti maal akka jedhu dhagahuu ni dandeessa ([Mul 2:8- .11. 11.](#)) sababni isaas Hafuurri Abbaa ykn Hafuurri Qulqulluun, isin keessa waan dubbatuuf ([Mat 10:20 irratti](#), [.Mar 13:11](#)).

([Mul 2:12-17](#)) (3) Ergamaa waldaa Pergamos

[Mul 2:12](#) Ergamaa waldaa Pergamoosittis barreessi;
Wanti billaa qara qabu kana jedha^{G4501} qarqara lama kan qabu;

☐ [Mul 2:12](#) Ergamaa waldaa Pergamoosittis barreessi;
Kan qabu kana jedha**kan qara qabubillaa waliinqarqara lama qaba**;

• **Wkophee jechuun billaa qara qabu kan qara lama qabu^{G4501}?**

- **.Rema Gooftaa** (ilaali[Mul 1:16](#), “ .Wkophee billaa qara qara lama qabuudha^{G4501}?”)

• **Who qaba billaa qara qabu kan qara lama qabu^{G4501}?**

- Seeyfii qara qabu kan qara lama qabu^{G4501} afaan keessa ba'a **Gooftaa Iyasaus Kiristoos**, **.Ilma Waaqayyoo** ([Mul 1:13](#)).

- Seeyfii qara 2 qabu

[Mul 2:13](#) Hojii kee, bakka ati jiraattu, teessoo seexanaa (teessoo) illee nan beeka ^{G2362} dha: 1.1.
ati immoo maqaa koo cimsitee qabattee jirta, guyyoota sanatti illee amantii koo hin ganne
kan Antiphaas wareegama koo amanamaa ture, inni isin gidduutti ajjeefame, bakka Seexanni jiraatu.

[Mul 2:14](#) Ani garuu waan muraasa sirratti qaba, .
sababni isaas ati achitti warra barumsa Bala'aam isa Bala'aaq barsiise qabattee jirta^{G904}
ijoollee (ilmaan) duratti gufuu darbachu .^{G5207} kan Israa'el, wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an
nyaachuuf, .
ejja raawwachuufis.

[Mul 2:15](#) Warra barumsa warra Nikolaayitaa qabataniis akkasuma qabda.

[Mul 2:16](#) Tawbadhaa^{G3340 jedhamuun beekama} yoo kana hin taane dafee gara kee nan dhufa, .
akkasumas billaadhaan isaan irratti ni lola^{G4501} kan afaan kootii.

☐ [Mul 2:13](#) Hojii kee, bakka ati jiraattu, bakka teessoo seexanaa jiru nan beeka.

Isin immoo maqaa kootti cimsitee qabattee, guyyoota itti jiranittillee amantii koo hin ganne
Antipas wareegama koo amanamaa ture, kan isin gidduutti ajjeefame, bakka Seexanni jiraatu.

☐ [Mul 2:14](#) Ani garuu waan muraasa sirratti qaba, .

sababni isaas achitti warra barumsa qabataniis waan qabdaniif **Balaam**, .

Bala'aaq ilmaan Israa'el duratti gufuu akka kaa'u barsiise;
wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an nyaachuuf, saalqunnamtii raawwachuus.

☐ [Mul 2:15](#) Warra barumsa warra Nikolaayitaa qabataniis akkasuma qabda.

☐ [Mul 2:16](#) Tawbadhaa, yoo kana hin taane dafee sitti dhufee billaa Kootiin isaan lola **afaan**.

⁸⁷“([Mul 20:5-6](#)) Du'aa ka'uu isa jalqabaa (The 4th watch) ..”

- **Maal godha Balaam jechuun?**
 - Balaak (kan Jabaa [G904](#)) .^{G904} hiikni isaas “nama balleessu ykn nama balleessu, mootii Mo’aab” jechuudha .⁸⁸
 - Balaam (kan Jabaa [G903](#)) jechuun “tarii” jechuudha.⁸⁹ kan hundee isaa hiika Strong irraa qabu [H1109](#), “kan miti ummata.”⁹⁰
 - Karaa Bala'am hordofuu jechuun mindaa jal'ina (kan akka aarsaa nyaachuu) jaallachuu jechuudha wantoota waaqa tolfamaa fi ejja keessatti raawwachuu), kunis karaa sirrii Yesus Kiristoosiin faallaadha, kan qajeelaa ([1Yo 2:1](#)).
*[2Phe 2:15](#) Warra karaa qajeelaa dhiisanii karaa irraa maqan;
karaa Bala'aam hordofu^{G903} ilma Bosor, .
kan mindaa (badhaasa) jaallate .^{G3408} kan jal'ina;^{G93}*
- † **Jal'inni hundi cubbuu waan ta'eef cubbuun du'aaf hin geenye ni jira ([1Yo 5:17](#)).** Duuti Addaam irraa kaasee hanga Museetti moote, garuu **Kiristoos Yesuus** cubbamoota fayyisuuf gara biyya lafaa dhufee fi **Waaqa** waliin nu guddiseera **Kiristoos** akkasumas iddoowwan samii keessa waliin teessee **Kiristoos Yesuus**. Sababni isaas akkuma Addaam keessatti hundinuu ni du'u, garuu in **Kiristoos**, hunduu ni jiraachisa ([1Qor 15:22](#), . [Rom 5:14](#), . [Efe 2:6](#)).⁹¹
- † Nama irraa dhalate ni beekna **Waaqa** cubbuu hin hojjenne; kan irraa dhalate garuu **Waaqa** of eega, inni hamaan sun isa hin tuqne ([1Yo 5:18](#)). Kanas ni beekna **nuti kan Waaqayyooti**, addunyaan guutuun immoo jal'ina keessa jira ([1Yo 5:19](#)).
- **Afaan jechuun bakka jechootni**^{H1697} kan GOOFTAAni kaa'amu ([Erm 1:9](#)) .fi billaa^{G4501} **dharhema Gooftaa** ([Mul 1:16](#)). Ilmi namaa billaadhaan ni lola^{G4501} kan afaan Isaa ykn rhema Gooftaawarra jal'oota barumsa Bala'aam (kan Balaac barsiise) fi barumsa warra Niikoolaayitaa qabatani, ilmaan Israa'el duratti gufuu gufuu godhanii, wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an akka nyaataniifi ejja akka raawwatan godhan irratti.⁹²

⁸⁸"G904 - balak - Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 2 Mar, 2023 kan argame.

[https://www.bluetterbible.org/lexicon/g904/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g904/kiv/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁸⁹"G903 - balaam - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 2 Mar, 2023 kan argame.

[https://www.bluetterbible.org/lexicon/g903/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g903/kiv/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹⁰"H1109 - bil'am - Galmee Jechoota Ibirootaa Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 2 Mar, 2023 kan argame.

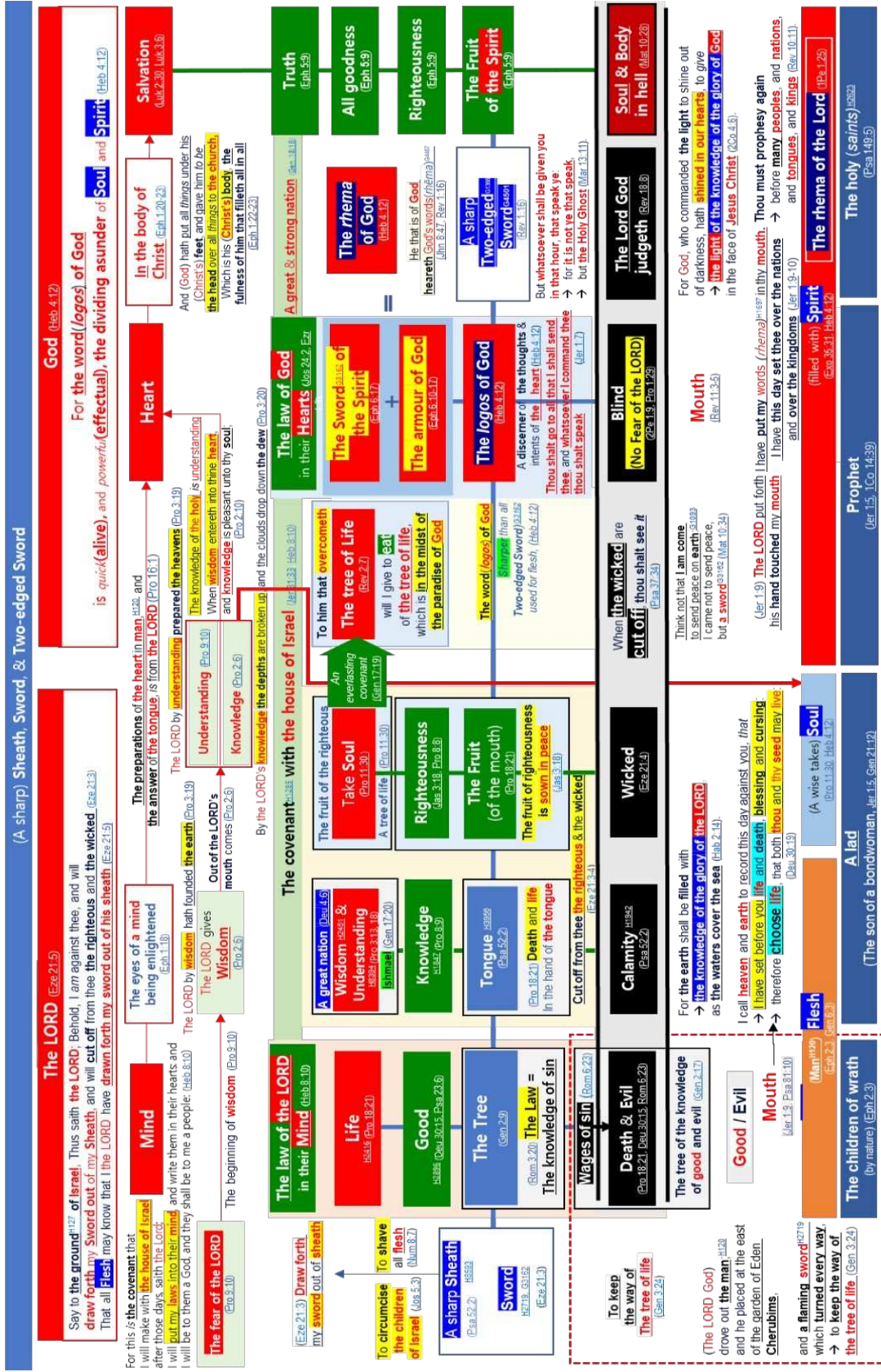
[https://www.bluetterbible.org/lexicon/h1109/kiv/wlc/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/h1109/kiv/wlc/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹¹Viidiyoo 12. "Dhaloota Iyyesuus Kiristoos (Hidda dhaloota Yesuus Addaam irraa gara Waaqayyooti)."

[www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/.](http://www.therhemaofthelord.com/kan%20hin%20ramadamne/12/)

⁹²"[Fakkii 2-g], [Fakkii 2-h], & [Fakkii 2-i]," ykn Viidiyoo 20 ilaali.

[www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.](http://www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/)

⁹³Viidiyo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa."
www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

[Fakkii 2-i] Hiikkaa Caaffata Qulqullaa'oo kakuu haaraa⁹⁷

- Ergaan Kiristoos ykn rhema ergamoonni gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin dubbataman waliin miti kan barreeffame inkii malee Hafuura Waaqa jiraataa ([2Qor 3:3](#)).
- Waaqayyo macaafa qulqulluu hundumaa barsiisaaf, ceepha'uuf, sirreeffamaaf, qajeelummaa barsiisuuf bu'aa akka qabaataniif kenneera ([2Xim 3:16](#)).

Hiikkaa kan Namafi Dubartii Hafuura Waaqayyoo isa jiraataatiin → “the rhema” jedhuun .

1.1 [Mat 4:4](#) Namni buddeena qofaan hin jiraatu;

garuu dubbii afaan Waaqayyoo keessaa ba'u hundumaan.

→ Nama ^{H120} kan garbittii buddeena qofaan jiraatti ^{G740} kophaa isaa, garuu dhiirri dubartii bilisaa ittiin jiraata dubbiin afaan Waaqayyoo keessaa ba'u hundinuu. ([Uma 2:18](#), [.Mat 4:4](#)) .

2ffaa [Efe 5:25](#) Abbootii warraa, ^{G435} haadhotii manaa keessan jaalladhaa, ^{G1135}

→ Abbootiin manaa (nama qajeelaa), ^{G435} haadhotii manaa keessan akkuma Kiristoos jaalladhaa ([Efe 5:25](#), [.Yoseef abbaan manaa ishee](#), .

nama haqaa ta'uu ([Mat 1:19](#)) ..

→ Ati nama qajeelaan ayyaana Waaqayyoo jalatti miseensa qaama Kiristoos isa jala jiru jaalladhu seera, abdii kakuu Gooftaan sanyii (dubbii Waaqayyoo) isin keessa jiru raawwachuuf. ([Efe 5:25-26](#), [26. Uma 2:18, 19. Uma 17:19](#), [.Luqaas 8:11](#)) .

3ffaa [1Qor 14:34](#) Dubartoonni keessan haa ^{G1135} waldoota keessatti callisaa, dubbachuun isaaniif waan hin hayyamamneef; garuu ajajamuu fi seera jala akka jiraatan ajajamaniiru.

- Yoo [1Qor 14:34](#) jechuun xalayaan hiikama → “Dubartoonni waldoota keessatti dubbachuun hin hayyamamu.”
- Yoo [1Qor 14:34](#) jechuun Hafuura Waaqayyoo isa jiraataatiin hiikama: → “ **.Warri garbummaa keessa jiran garuu dubbii Waaqayyoo barsiisan seeraan hidhaman, callisanii haa jiraatan waldoota, xalayaan sun waan nama ajjeesuuf**” ([2Qor 3:6](#)).

4 [1Qor 14:35](#) Waan tokko barachuu yoo barbaadan immoo mana keessatti abbaa manaa isaanii haa gaafatan, salphina waan ta'eef

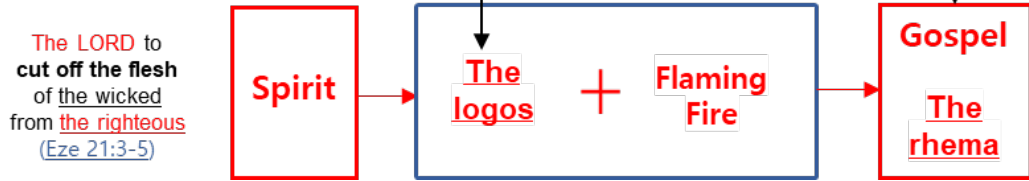
dubartoonni waldaa keessatti akka dubbatan.

- Warri garbummaa keessa jiran waan tokko yoo baratan, hafuurri jireenya waan kennuuf, nama dubartii bilisa ta'e, isa dubbii afaan Waaqayyoo keessaa ba'u barsiisu haa gaafatan. ([2Qor 3:6](#)).
- Dubbiin kakuu haaraa Gooftaan keenya dubbate “rema,” innis abidda waliin dhufa ^{H3851} kan **ibiddaa** ^{H784} fi billaa ^{H2719} kan Gooftaa foon hundumaaf ([Isa 66:15-16](#))
 - Gooftaan warra hojii fi yaadni isaanii qulqullaa'ee fi qulqullaa'e muka beekumsa gaarii fi hamaa ([Isa 66:15-17](#)).
 - Saboonni fi afaan hundinuu obboloota saba hundumaa keessaa gara gaara qulqulluu Waaqayyoo, Yerusaaemitti, aarsaa Waaqayyoof in fidu ([Isa 66:18-24](#)).

⁹⁷Viidiyoo 22. “Hiika Caaffata Qulqullaa'oo kakuu haaraa.”

www.therhemaofthelord.com/interpretation/22-hiikkaa-caaffata-kakuu-haaraa/.

But the word (*rhema*)^{G4487} of the Lord endureth for ever.
 And this is the word (*rhema*)^{G4487} which by the gospel is preached unto you (1Pe 1:25).
 Through faith we understand that the worlds were framed by the word (*rhema*)^{G4487} of God,
 so that things which are seen were not made of things which do appear
 (Heb 11:3).

Mul 2:18 Ergamaa waldaa Tiyaatiraattis barreessi;
Ilmi Waaqayyoo akkana jedha;
kan ija isaa akka abiddaa qabu ^{G5395} kan ibiddaa, . ^{G4442} miilli isaas akka sibiila diimaa ti, ^{G5474}

- **Mul 2:18** Ergamaa waldaa Tiyaatiraa immoo barreessi, .
Wantoota kana jedha Ilmi Waaqayyoo inni ija akka **abidda ibiddaa**, miilli isaas akka sibiila diimaa gaarii;
- **Ija abidda ibiddaa, miilli immoo sibiila diimaa gaarii dha?**
- **.Gooftaa Iyyasuus Kiristoos (The Ilma Waaqayyoo)** .⁹⁸
 - **Maaliibidda tokko?**
 - Qofa miti **Yesuus** billaa erguuf lafa dhufe ^{G3162} (**Mat 10:34 irratti**), garuu erguufis dhufe **abidda**, .
kan garagale **asxaawwan jedhaman** jecha (**rhema jedhamuun beekama**) . ^{G4487} kan **Waaqa**.⁹⁹
 - Kan Yohaannis booda dhufe ture **Kiristoos Yesuus** fi **Hafuura Qulqulluu** warra jiran irratti ni dhufa maqaan cuuphame **Gooftaa Yesuus**; sana booda kennaawwan hafuura akka argatan isaan dandeessisu ni argatu
afaan biraa dubbachuu fi raajii (**Gocha 19: 1.1.4-6**, . **1Qor 12:1**).
 - ✦ **Addunyaa (samii fi lafa)** . ^{G3056} kan amma ija uumamaa keenyaan arginu ni **asxaawwan jedhaman** innis akka mul'atutti wantoota irraa hin tolamne, garuu kuufamee, kan eegame **abidda** (mul'isuuf **kan rhema jedhu kan Waaqa**) guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne (**Ibr 11:3**, . **2Phe 3:7**).¹⁰⁰
 - **Maal godha abidda ibiddaa jechuun?**
 - **.GOOFTAAN** foon hundumaa ni kadhata by **abidda** akkasumas billaa Isaatiin ^{H2719}, warra hojii isaaniis ni ajjeesa yaadonnis muka gaarii fi hamaa beekuutiin qulqullaa'aniiru, qulqullaa'aniiru.¹⁰¹
 - **Jechoota kakuu haaraa** dubbate kan keenya **Gooftaadha "kan rhema jedhu"**, kan jedhu waliin dhufu **abidda** kan **abidda** fi billaa kan **Gooftaa** foon hundumaaf (**Isa 66:15-16**).¹⁰²
 - Sababni isaas **Waaqa** qotee bulaa yoo ta'u Ilmi isaas muka wayinii dhugaati, nuti akka dameetti keessa turuu qabna
Ilma Waaqayyoo, kan haaraa dhugu (**rhema jedhamuun beekama**) keessa **mootummaa Waaqayyoo**. Warra Isa keessa jiraatan
firii mootummaa baay'ee fiduudhaan akkasitti eebbifamu. Yoo Isaa keessa hin jiraanne **rhema jedhamuun beekama**, ni ta'a
akka damee fi gara keessaatti gatamuu **ibidda** gubatamus, garuu sodaachuun si hin barbaachisu **GOOFTAA** waan guddaa lafatti ni hojjeta.¹⁰³
 - ✦ Erga cuuphaa gaabbiitiin cuuphamtee booda Kiristoos Yesuusitti (inni hafuura qulqulluudhaan, ibiddaan si cuuphu) amantee maqaa Gooftaa Yesusiin cuuphamta. Sana booda Hafuurri Qulqulluun warra logos gara rhemaatti jijjiiramu, kan duraan raajota qulqullootaan dubbatame, akkasumas abboommii ergamoota Gooftaa fi Fayyisaa (**2Phe 3:2**). **Gooftaa Yesuus** samii irraa ni mul'ata jechuun akkas jechuudha **logos dhugaa** (wangeela fayyina keessanii) ni gubata **ibidda abiddaan gubatu** karaa wangeela keenyaatiin rhema mul'isuuf **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**. Erga amantee fudhattee booda **Kiristoos**, ittiin chaappeffamte **Hafuura Qulqulluu** kan waadaa gale. Ati saba Waaqayyoo hundumaa keessaa saba Tokko, ykn 144,000 (**firii jalqabaa Kiristoos**), kanneen maqaan Abbaa isaa morma isaanii

⁹⁸ Ilmaali **Mul 1:12**.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Viidiyoo 44. "Rajii macaafa qulqulluu (2 Phe xros 3) 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

¹⁰¹ Viidiyoo 22. "Hiika Caaffata Qulqullaa'oo kakuu haaraa." www.therhemaofthelord.com/interpretation/22-hiikkaa-caaffata-kakuu-haaraa/.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/.

irratti barreeffame gaara Xiyoon irratti Hoolaa tokko waliin dhaabbatan.¹⁰⁴ Wangeelli Iyyesuus Kiristoos waa'ee ilma Waaqayyoo waan ta'eef wangeelli waldaa Waaqayyoo keessa galte **asxaalee**, keessa **aangoo**, fi keessatti **Hafuura Qulqulluu**, jechuunis **kan rhema jedhu**.¹⁰⁵

- † **Yesuus** lafarra nu waliin deeme (**Luk8:27 irratti**), miilli isaa garuu lafa abaaramaa sanaa ol ture^{G5476} yeroo Muka irratti fannifamee fannifame. Akkasumas, miilli Filiphosii fi eenchichi konkolaataa keessa waliin taa'anii hamma bishaan tokko bira ga'anitti lafa hin tuqne (**Hojii Ergamootaa 8:31**). Gooftaan lafa qulqulluu irra akka dhaabbataniif cuuphaadhaaf gara bishaaniitti osoo deemaa jirani miilli isaanii qulqulluu godheera.¹⁰⁶

- Hojiin kee, jaalala kee, tajaajila kee, amantii kee, obsa kee, & kan dhuma kan duraa caalaa ta'uuf

Mul 2:19 Hojii kee nan beeka, ^{G2041} fi sadaqaa (jaalala), ^{G26} fi tajaajila (tajaajila), ^{G1248} akkasumas amantii, ^{G4102} obsa kees, ^{G5281} hojii kees; ^{G2041} kan dhuma immoo isa duraa caalaa akka ta'u.

- **Mul 2:19** Hojii kee, jaalala kee, tajaajila kee, **.amantii**, fi obsa keessan; hojiin keessan immoo, warri boodaa warra duraa caala.

- **Faith jedhu**

- Mootummaa Naannoo Oromiyaa **Waaqa** kan jedhu logos qofa keessatti osoo hin taane, in **rhema jedhukan Waaqayyoo**, fi **amantii** dhagahuun dhufa **rhema Waaqayyoo**, kan keessa jiru **aangoo** fi keessatti **Hafuura Qulqulluu**.¹⁰⁷

- Booda **amantii** dhufa, kana booda abbaa mana barumsaa jala osoo hin taane ilmaan **Waaqa-namantii keessa Kiristoos Yesuus**.¹⁰⁸

- **Ibr 11:3** galmeessee, "Karaa **amantii** sana ni hubanna **addunyaalee** (samii fi dachii) . kan ta'an mudaa kan hin qabne ta'aniiru **kan rhema jedhukan Waaqa**" jedhu akkasumas akkamitti akka ta'e adda baafamuu sadii qaba **Waaqa** samii fi lafa "frame" godhe.

→ **Rema Waaqayyoo** sadarkaa adda addaa sadiitti kan frame ta'e dha:

- Wantoota "Uumaman, ^{H1254} Hojjetame (hojjetame), ^{H6213} fi fide ^{H3318 & H8317} ¹⁰⁹

¹⁰⁴ Viidiyoo 18. "Firii-jalqabaa (The 144,000)." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

¹⁰⁵ Adeemsa cuuphaa hubachuuf viidiyoo #14 fi #35 ilaalaa.

"[Fakkii 2-g] & [Fakkii 2-h]," ykn Viidiyoo 14 ilaali. "Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu, & Kenna Hafuura Qulqulluu." www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

¹⁰⁶ Viidiyoo 33. "Gaarii kanaa ofitti makami." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/.

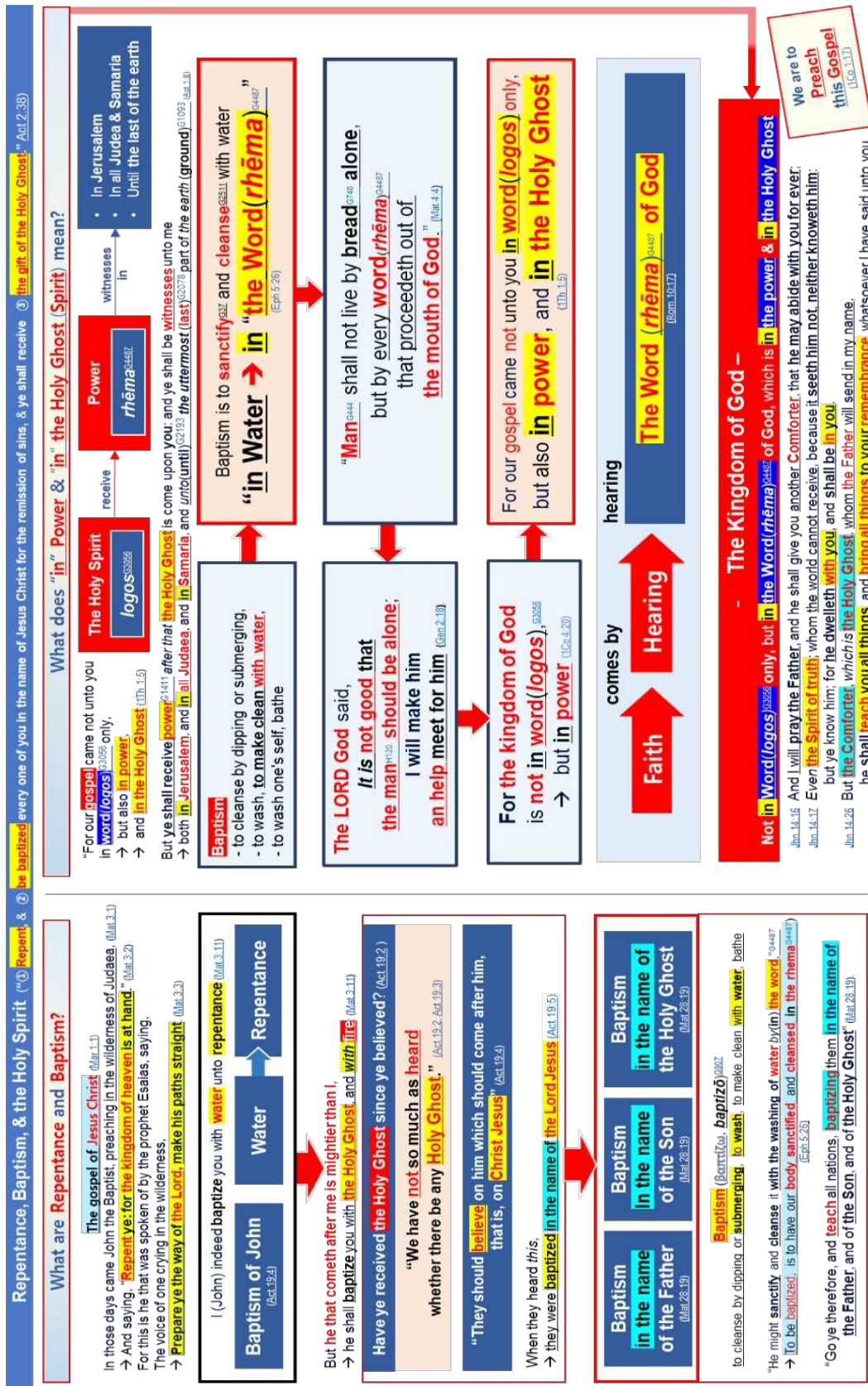
¹⁰⁷ "[Fakkii 2-j] & [Fakkii 2-k]," ykn Viidiyoo 14 ilaali. "Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu."

www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

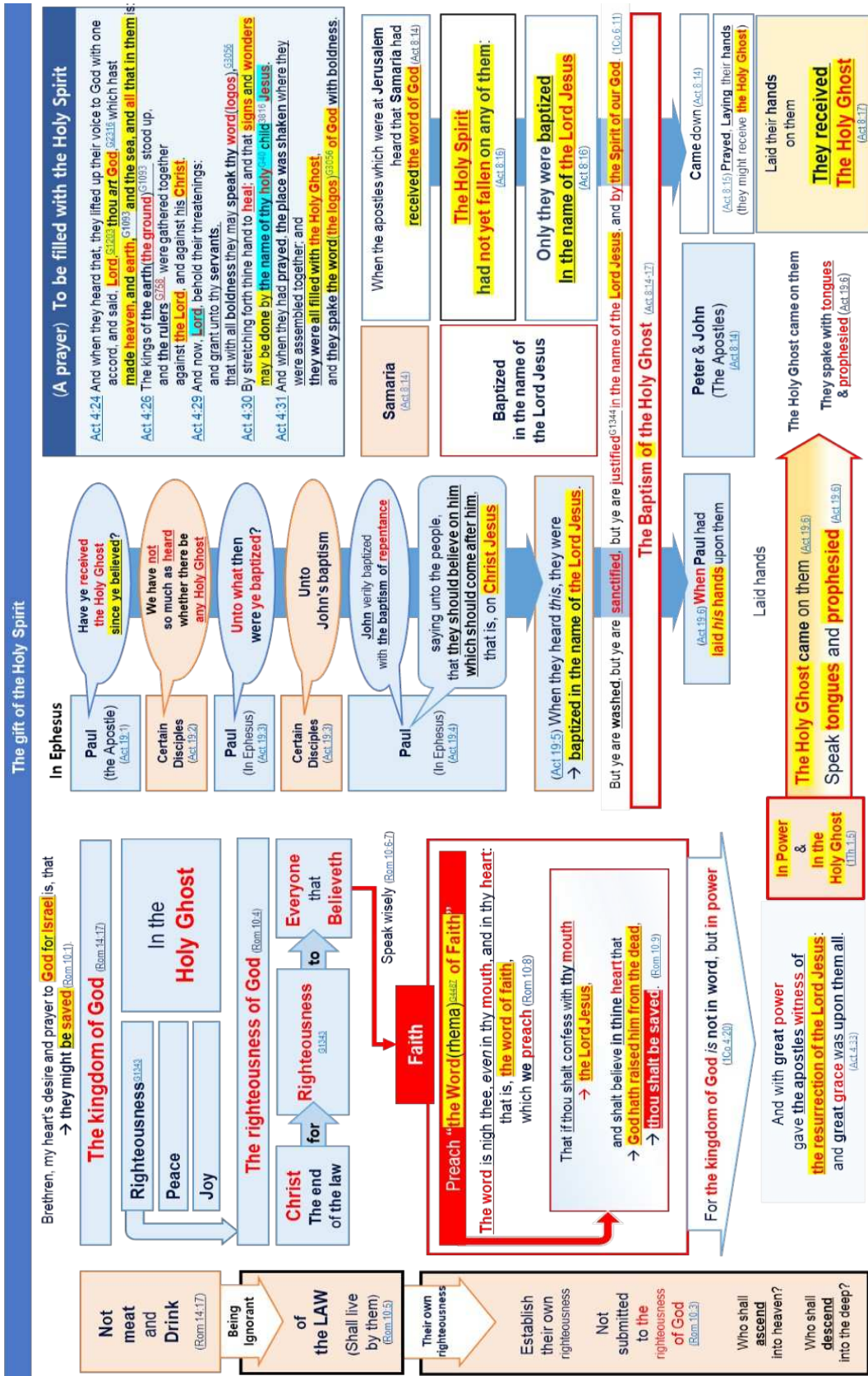
¹⁰⁸ Amantii ilaalchisee, "[Fakkii 2-j], [Fakkii 2-k], & [Fakkii 2-l]," ykn Viidiyoo 42, "5. Xurumbaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/42-ayyaana-gooftaa-5-frumpets/.

¹⁰⁹ Viidiyoo 1. "Guyyoota torba uumama Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/.

¹¹⁰Viidiyoo 14. "Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu, & Kenna Hafuura Qulqulluu."

¹¹¹Viidiyoo 14. "Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu, & Kenna Hafuura Qulqulluu." www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

- Warra Izaabel utuu hin gaabbiin rakkatan: Rakkina Guddaatti darbataman

[Mul 2:20](#) Waan muraasni sirratti qabaadhus, .
sababni isaas ati dubartii lizaabel ishee raajii ofiin jettu sanaaf ni dhiifama.
barsiisuufi tajaajiltoota koo sossobuuf [G1401](#) eja raawwachuuf, akkasumas wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an nyaachuuf.

[Mul 2:21](#) Halalummaa ishee irraa akka qalbii diddiirrattus iddoo kenneera; isheen immoo hin qalbii diddiirranne.

[Mul 2:22](#) Kunoo, ani siree irra ishee nan gata, warri ishee wajjin eja raawwatanis gara guddaatti nan gata [G3173](#) rakkina, . [G2347](#)
hojii (hojii) isaanii irraa towbatan malee. [G2041](#)

[Mul 2:23](#) Ijoollee ishees nan ajjeesa [G5043](#) du'a waliin;
waldoota hundumaas [G1577](#) ani nama hidhaa qoratu ta'uu koo ni beeka [G3510](#) jedhamuun beekama fi qalbii: 1.1.
tokkoon tokkoon keessaniif akka hojii keessaniitti nan kenna. [G2041](#)

- [Mul 2:20](#) Haa ta'u iyyuu malee, lizaabel dubartii sanaaf waan hayyamuuf, waan muraasa si irratti qaba; kan raajii ofiin jettu, garboota koo barsiisuu fi sossobuun eja raawwachuuf wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'anis ni nyaatu.
- [Mul 2:21](#) Halalummaa ishee irraa akka qalbii diddiirrattu yeroo kenneef, isheen garuu hin qalbii diddiirranne.
- [Mul 2:22](#) Kunoo, ani siree irra ishee nan gata, warra ishee wajjin ejjanis gara sireetti nan gata **guddaarakkina**, .
- [Mul 2:23](#) Ijoollee ishee du'aan nan ajjeesa, .
waldoonni hundinuus ani isa hidhaa fi garaa sakatta'u ta'uu koo ni beeku.
Tokkoon tokkoon keessaniif akka hojii keessaniitti nan kenna.

- **Ilma Waaqayyoo** waldaa Tiyaatiraa irratti waan muraasa qaba sababiin isaas dubartii lizaabel raajii ofiin jettu, garboota isaa akka eja raawwatan barsiisuu fi sossobuu, wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an akka nyaattu waan hayyamaniif.

Gaabbi akka galto yeroo isheef kenne, isheen garuu halalummaa ishee irraa hin qalbii jijjiirre. Kanaaf siree irra ishee ni gata, warra ishee wajjin ejjanis gara sireetti ni gata **Rakkina Guddaa** hojii isaanii irraa yoo tawbatan malee. Ijoollee ishee du'aan ni ajjeesa waldoonni hundinuu akka hojii keessaniitti tokkoon tokkoon keessaniif kan kennan hidhaa fi garaa sakatta'u ta'uu isaa ni beeku.

→Hojii isaanii irraa yoo gaabban malee waldaan Tiyaatiraa keessa ni gatama **Rakkina Guddaa**.

- Warri barumsa Izaabel hin qabne: Hanga dhufaatii Isaa jabeessanii qabachuu qabu

[Mul 2:24](#) Ani garuu isiniin jedha, warra Tiyaatiraa keessa jirani fi warra barumsa kana hin qabneef;
kanneen akka dubbatanitti gadi fageenya Seexanaa hin beekne; Ba'aa biraa sitti hin kaa'u.

[Mul 2:25](#) Waan isin duraan dursitanii jirtan garuu hamman dhufutti jabeessanii qabadhaa.

- [Mul 2:24](#) Amma isinin jedha, warra kaanis Tiyaatiraa keessa jiraniin, warra barumsa kana hin qabneef; warri gadi fageenya seexanaa hin beekne, ba'aa biraa isin irratti hin kaa'u akkuma jedhan.
- [Mul 2:25](#) Garuu hamman dhufutti waan qabdan jabeessaa qabadhaa.
- Tinni barumsa Izaabel kan hin qabne Tiyaatiraa keessatti boqota
- Gad fageenyi seexanaa waan hin beekneef ilmi Waaqayyoo ba'aa isaanitti hin ba'u, Rakkina Guddaattis hin gataman. Isaan garuu akka gabroota isaatti waan inni duraan isaanitti agarsiise jabeessanii qabachuu qabu.

- Warra mo'an: Saboota Ormaa irratti aangoo kennameef

[Mul 2:26](#) Kan injifatus, . [G3528](#) hojii koos ni eega [G2041](#) hanga dhumaatti, . [G5056](#)
aangoo(aangoo) isaaf nan kenna . [G1849](#) saboota irratti: [G1484](#)

[Mul 2:27](#) Innis ni bulcha (nyaata) . [G4165](#) uleedhaan isaan [G4464](#) kan sibiilaa, [G4603](#)
akka mi'a suphe dhooftuutti ni caccabu(caccabsa). [G4937](#)
akkuma Abbaa koo irraa argadhetti.

[Mul 2:28](#) Ganamas nan kennaaf [G4407](#) urjii. [G792](#)

[Mul 2:29](#) Namni gurra qabu, waan hafuurri waldoota waldootaan dubbatu haa dhaga'u.

- ☐ [Mul 2:26](#) Nama mo'ee hojii koo hanga dhumaatti eegu immoo saboota irratti aangoo nan kennaaf.
- ☐ [Mul 2:27](#) Inni isaan ni nyaachisa [ulee sibiilaa](#);
Isaan akka mi'a suphe dhooftuutti in caccabu;
- ☐ [Mul 2:28](#) Anis isaaf nan kenna [urjii ganama](#).
- ☐ [Mul 2:29](#) Kan gurra qabu hafuurri waldootaan maal akka jedhu haa dhaga'u.

→ Waldaan Tiyaatiraa warra dubartii lizaabel (kan raajii ofiin jettu, .
garboota isaa barsiisuu fi sossobuudhaan halalummaa akka raawwatan, wantoota waaqa tolfamaadhaaf aarsaa ta'an nyaachuuf), .
garuu warri qalbii geddaratan Rakkina Guddaa duras akkuma warra Tiyaatiraa keessa jiran kanneen barumsa lizaabel hin qabu ture ([Mul 2:20-23](#)).

- [Ulee sibiilaa](#)
- Injifattoota hojiiwwan eeggatan [Ilma Waagayyoo](#) hanga dhumaatti irratti aangoo ni kennamaaf saboota (durboota biroo waggoota 1000 keessatti lafa irratti hafan) .ittiin nyaachisuuf ulee sibiilaa akka mi'a suphe dhooftuu akkuma Abbaa Isaa irraa argate caccabee caccabee.
- [Urjii ganama](#)
[Mul 22:16](#) An [Yesuus](#) waldoota keessatti wantoota kana akka isiniif dhugaa ba'uuf ergamaa koo ergeera.
Ani ... dha [hundee fi sanyii Daawit](#), fi [kan ifaa ta'efi urjii ganama](#).

→ Bal'ina waa'ee... [kan ifaa ta'efi urjii ganama](#), ilaali
“([Mul 22:16](#)) [Urjii Ifa & Ganamaa \(Gooftaa Iyyasuus Kiristoos\)](#).”

- ✦ Hafuura qulqulluun yoo geggeeffamte, hafuurri abbaa ykn hafuurri qulqulluun, si keessa waan dubbatuuf, wanta hafuurri waldaa Tiyaatiraatti dubbatu dhagahuu ni dandeessa ([Mat 10:20 irratti](#), [Mar 13:11](#)).

Boqonnaa 3

(Mul 3:1-6) (5) Ergamaa waldaa Sardis (Maqaa Kitaaba Jireenyaa) .

Mul 3:1 Ergamaa waldaa Saardiis barreessi;

Hafuurota Waaqayyoo torban fi urjii torba qabu kana jedha;
Maqaa ati jiraattu, duutees akka qabdu, hojii kee nan beeka.

☐ **Mul 3:1** Ergamaa waldaa Saardisitti immoo barreessi, .

'Wantoota kana jedha Inni qabu [kanneen torban\(7. 7.\)](#) . [Hafuurota Waaqayyoo fi kanneen torban\(7. 7.\)](#) . [urjiilee](#): 1.1.

“Ani hojii kee nan beeka, maqaa ati lubbuun jirta, garuu duute.

• **Who isa Hafuurota Waaqayyoo torba, urjii torba qabudha?**

- A ajjeefame [Hoolaa](#) (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} dha [Ilma Waaqayyoo](#) kan qabu [Hafuurota Waaqayyoo torban\(Mul 5:6\)](#) fi urjiilee torban, .

yookaan [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos\(Mul 1:13, .Mul 1:16\)](#) .

→ [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) jechuun waldaa Saardisitti dubbachaa jira “maqaa akka ati lubbuun jirtu, . isin garuu du'aniiru.”

✦ Ajajni Waaqayyoo nama tokkoof kenne^{H120} jechuun foon Ilma namaa (logos Waaqayyoo) isa sanyiitiin biqile nyaachuudha [Kiristoos](#)¹¹³ lafa irratti akka ati firii muka jireenyaa ishee irraa fudhattee, jireenyi lubbuu namichaas akka keessa buufatuuf [Yesuus Kiristoos](#) . Yeroo qodaa bishaanii ja'an (hafuurri ogummaa, hubannoo, gorsa, humna, beekumsaa fi sodaa Gooftaa) hanga qarqaraatti bishaaniin guutaman, hafuurri Gooftaa isin irra ni boqota, firii qajeelummaan kee akka logos (bishaan) si keessa jirutti rhema (wayinii) waliin ta'a [hafuurota Waaqayyoo torban \(Isa 11:2\)](#) Hafuura Qulqulluudhaan.

Gaarummaa fi qajeelummaa fi dhugaa hundumaa keessatti firii hafuura qabaachuu ([Efe 5:9](#)), ragaa taata [du'aa ka'uu Kiristoos](#) .¹¹⁴ wantoota loogoos Waaqayyoo keessatti lafa irratti socho'an hundumaa, jireenya lubbuu samii banaa samii keessatti lafa gubbaa balali'u, jireenya lafa irrattis of jala galchi.¹¹⁵

✦ Qaama Oromoo [Yesuus](#) (ykn qaama Ilma namaa isa buddeena Waaqayyoo ta'e) kan huccuu quncee talbaa qulqulluu (uffata) itti cuuphame [dhiiga](#), jechuun Dubbii ([asxaalee](#)) kan [Waaqa Ilma Waaqayyoo](#) dhiira miti^{G444} kan buddeena qofaan jiraatan, garuu Inni mataan isaa qaama Waaqayyooti, inni keessa gara keenya dhufe [asxaawwan jedhaman](#) kan [Waaqa](#) keessa [aangoofi](#) fi keessatti [Hafuura Qulqulluu](#), jechuunis [kan rhema jedhu](#) .

Foon sun kan [Waaqa](#) jireenya bara baraa nuuf kennuuf Ilma namaa keessatti mallatteessee jira, dha [rhema Kitaabnichaa](#), kan yeroo dhumaatti chaappaa godhame ([Dan 12:4](#)) . [Logos Waaqayyoo](#), chaappeffame hanga yeroo dhumaatti kan agarsiisudha [Yesuus Kiristoos](#) .¹¹⁶

- Hojiin Waaqayyoo duratti hin raawwatamu

Mul 3:2 Dammaqaa, wantoota hafan du'uuf qophaa'an jabeessaa!^{G592}

hojii kee guutuu hin arganne (raawwadhu) .^{G4137} Waaqayyoo duratti.

☐ **Mul 3:2** Dammaqaa, wantoota hafanii fi du'uuf qophaa'an jabeessaa;

hojiin kee Waaqayyoo duratti raawwatamee waanan hin arganneef.

¹¹³“[Fakkii 3-a],” ykn Viidiyoo 12 ilaali. “1 . Faasikaa | 2 . Daabboo Raacitii Hin Qabne.”

www.therhemaofthelord.com/kan-hin-ramadamne/12/ .

¹¹⁴“[Fakkii 3-b],” ykn Viidiyoo 12 ilaali. “Dhaloota Yesuus Kiristoos.” www.therhemaofthelord.com/kan-hin-ramadamne/12/ .

¹¹⁵Viidiyoo 27. “(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/ .

¹¹⁶Viidiyoo 41. “Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/ .

- Wantoonni hafan jabeessuu qaban, du'uuf qophaa'an maali?
Jireenya hafuuraan du'aa ka'uuf, logos lafa (foon) ofii keessatti fudhatame, karaa cuuphaa maqaa [Yesuus Kiristoos](#). Warri kana amanan kennaa kan [Hafuura Qulqulluu](#) fi firii hedduu kan [kan rhema jedhu](#).

→ “Waaqayyo duratti hin raawwatamne” jechuun [logos Waaqayyoo](#) dhaabame foon ofii isaanii keessatti ammallee hin duune, akkasitti foon ammallee haala du'aa ka'uuf jiru keessa hin jiru.

□ Why hojiin isaanii Waaqayyo duratti hin raawwatamne?

- Hojiiwwan kan hojjenna [Waaqa](#) ilma namaatti amanuu fi ilma Waaqayyoo isa Waaqayyo erge keessa jiraachuudhaan, guyyaa dhumaattis du'aa ka'uudhaan.¹¹⁷ Garuu [waldaa Sardis keessatti argamukana](#) hin amanu, kanaafis qalbii diddiirrachuu qabu.

¹¹⁷ “[Fakkii 3-c],” ykn Viidiyoo 25 ilaali. “Jecha cimaa (The logos) & Hojii Waaqayyoo 2/2.”
www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

[The 7 feasts of the LORD] 1. Passover | 2. Unleavened Bread Spring

The generations of Adam to Moses

Adam → Seth → Enos → Cainan → Mahalaleel → Jared → Enoch → Methuselah → Lamech → Noah → Shem → Arphaxad → Salaah → Eber → Peleg → Reu → Serug → Nahor → Terah → Abraham → Isaac → Jacob → Levi → Moses

Adam^{H21} is the one who fell into a deep sleep (Gen 2:21), and listened to his wife and ate from the forbidden tree (Gen 3:17)

Adam	Adam	Came	To	Result	Charged against	Death Reigned	Including
1 st Adam	Sin entered into the world (Rom 5:12)	Death by sin	All men	All have sinned	The law	Until Moses (Rom 5:14)	Those who had not sinned
2 nd Adam	The figure of the first Adam to come, Christ (1Co 15:22)						

The generation of Jesus Christ (Genealogy of Jesus from Adam to God)

The generation of Jesus Christ (The son of David, The son of Abraham)

Abraham → Isaac → Jacob → Judas → Phares → Esrom → Aram → Aminadab → Naason → Booz → Obed → Jesse → David (14 generations)

David → Solomon → Roboam → Abia → Asa → Josaphat → Joram → Ozias → Achaz → Ezekias → Manasses → Amnon → Josias → Jechonias (14 generations - from David until the carrying away into Babylon)

Jechonias → Salathiel → Zorobabel → Abiud → Eliakim → Azor → Sadoc → Eleazar → Eleazar → Mathan → Jacob → Joseph → Jesus (14 generations - from the carrying away into Babylon unto Jesus)

1st & 2nd Adam (1Co 15:45-49) For Christ also hath once suffered for sins, the just for the unjust, that he might bring us to God, being put to death in the flesh, but quickened by the Spirit: (Act 26:23)

Adam	Made	Body	of	Image	Came	In each Adam
The First man	A living soul	Natural	The earth	Earthly	Death	In Adam, we all die
The Last	A quickening spirit	Spiritual	The Lord from heaven	Heavenly	The resurrection of the Dead	In Christ, we all be made alive
1Co 15:45	1Co 15:44	1Co 15:44	1Co 15:47	1Co 15:48	1Co 15:51	1Co 15:52

Act 26:23 That Christ should suffer, and that he should be the first that should rise from the dead, and should shew light unto the people, and to the Gentiles.

¹¹⁸Viidiyoo 12. "1. Faasikaa | 2. Daabboo Raacitii Hin Qabne." [www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/.](http://www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/)

¹¹⁹Viidiyoo 12. "Dhaloota Yesuus Kiristoos." [www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/.](http://www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/)

- Gooftaan akka hattuutti ni dhufa, garuu sa'aatii dhufaatii isaa hin beektu

Mul 3:3Kanaaf akkamitti akka fudhatte, akkamitti akka dhageesse yaadadhu, jabeessitee qalbii jijjiirradhu.
Kanaaf dammaqinaan yoo hin dammaqne;
Ani akka hattuutti sitti nan dhufa, ati immoo sa'aatii kam akkan sitti dhufu hin beektu.

- **Mul 3:3**Kanaaf akkamitti akka argattan yaadadhaa ([asxaawwan jedhaman kan Waaga](#), .1Th 1:5).
fi dhaga'e ([kan rhema jedhu kan Waaga](#), .Rom 10:17); jabaadhaa qabadhaa tawbadhaa.
Kanaaf yoo dammaqnuu baate akka hattuutti sitti nan dhufa, .
maal akka ta'es hin beektu [sa'a Sitti nan dhufa](#).

→ Sa'aatiin dhufaatii Gooftaa hin beekamu ([Mat 24:42 irratti](#)), akkasitti waldaan Sardis Guddittiidha Rakkina Qulqulloota maqaan isaanii macaafa jireenyaa hin haqamne.

- Sababni isaas logos isaan keessa jiru ammallee lafa isaanii (foon du'aa) keessa waan jiruuf inni firii hafuura godhachuu hin dandeenye, qalbii diddiirrachuu isaan barbaachisa. Yoo hin taane, Gooftaan sa'aatii akkamii akka isaanitti dhufu waan hin beekneef hattu ta'ee ni dhufa ("Guyyaa fi sa'aatiin" dhufaatiif akka hin beekamne hubadhu [Ilma namaa](#) yeroo ta'u, dhufaatii kan hin beekamne "sa'aatiin" qofa [Gooftaa](#) ([Mat 24:43 irratti](#)).
- Tkanaaf dhageeffattoonni waldaa Sardiis Yihudootaa fi [Rakkina Guddaa](#) qulqulloota kanneen dhufaatii eeggachuu qaban [Gooftaa](#).

- Sardis keessatti muraasni uffata isaanii hin xuroofne, adii & kan malu

Mul 3:4Saardii keessatti illee maqaa muraasa uffata isaanii hin xureessine qabda, G2440 jedhamuun beekama
isaanis uffata adii uffachuun ana wajjin in deemu;

- **Mul 3:4**Saardii keessatti illee maqaa muraasa uffata isaanii hin xureessine qabda;
isaanis kan malu waan ta'eef, uffata adii uffachuun Ana waliin ni adeemu.
- [Uffata quncee talbaas](#) awwaala bakka [Yesuus](#) diriirfame, uffata Isaa keessatti cuuphame [dhiiga](#) jedhama, .[logos Waaqayyoo](#), kan loltoonni samii keessa jiran uffatan, .[adiifi qulqulluu](#).¹²¹
 - † [Uffata adii](#)
Yoom [Yesuus](#) ([Gooftaa](#)) miila Pheexiroos dhiqee uffata Isaa fudhate, Inni ([Gooftaa](#)) saba Waaqayyoo hammeenya mo'uuf hidhachiisaa ture ([1Yo 2:14](#), .[Mat 16:18](#)), Pheexiroosiin uffata adii qulqulluu uffachuun (Isa ta'uudhaan [logos Waaqayyoo](#)). Yesus Pheexiroosiin miila namoota biroo akka dhiqatu (ykn loogoo akka babal'isu) akka isaan adii uffatan isa waliin deemanii fi dura lafa qulqulluu (Israa'el) irra dhaabbachuuf akka malu itti hime [Waaqa](#), maqaan hojjetoota wangeelaa (Israa'el) keessattis ni ta'a [kitaaba jireenyaa](#) ([Fill 4:3](#)).¹²²

- Warri injifatan uffata adii ni uffatu & maqaan isaanii Kitaaba Jireenyaa keessatti ni qabaata

Mul 3:5Kan injifate, uffata adii (uffata) ni uffata, G2440 jedhamuun beekama
maqaa isaas macaafa jireenyaa keessaa hin haqee, .
garuu nan godha Abbaa koo duratti, ergamoota isaa durattis maqaa isaa himadhu.

- **Mul 3:5**Kan injifate ni uffata [uffata adii](#), .
maqaa isaas hin balleessu [Kitaaba Jireenyaa](#);
garuu maqaa isaa duratti nan himadha [Abbaa](#) ergamoota Isaa duras.

¹²¹Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

¹²²Irraa qabame [Mul 2:7](#), .yookaan Viidiyoo 11. "(Uffata Yesuus) "Ayyaana Faasikaa" dura. www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

- Warri warqee ibidda keessatti yaalan hafuuraan sooreyyii dha; uffatanii jiru **uffata adii** (innis **Kiristoos**, .[Gal 3:27](#)), qullaa ta'uus hin argin.¹²³ Garuu waldaa Sardis keessatti maqaa muraasa qofatu uffata isaanii hin xureessine.
- Walgahii walii galaa fi waldaa angafa (kan du'an keessaa angafa kan ta'e **Kiristoos**, .[Qol 1:18](#)) waldoota **Kiristoos**, kan barreeffaman (in **kitaaba jireenyaakan Hoolicha**) samii irratti, eessatti **Waaqa** firdii hundumaati hafuurri warra qajeelota ta'aniis ni **fiixaan ba'edhiigaan fi amantiidhaan**.¹²⁴

Mul 3:6 Namni gurra qabu, waan hafuurri waldoota waldootaan dubbatu haa dhaga'u.

☐ **Mul 3:6** Kan gurra qabu hafuurri waldootaan maal akka jedhu haa dhaga'u.

- ✦ Warra ragaa bahaa fudhatan **Kiristoos**, Waaqayyo dhugaa ta'uu isaa chaappaa isaa irratti kaa'aniiru, Waaqayyos akka isaan rhema Waaqayyoo dubbataniif Hafuura isaaniif kenna).¹²⁵
- ✦ Hafuura qulqulluun yoo geggeeffamte, hafuurri abbaa ykn hafuurri qulqulluun, si keessa waan dubbatuuf, wanta hafuurri waldaa Sardisitti dubbatu dhagahuu ni dandeessa ([Mat 10:20 irratti](#), .[Mar 13:11](#)).

(Mul 3:7-13) (6) Ergamaa waldaa Filadelfiyaatti

Mul 3:7 Ergamaa waldaa Filadelfiyaattis barreessi;

Wanti qulqulluun, inni dhugaan, .^{G228} kan furtuu qabu ^{G2807} kan **Daawit**, .
kan banu, .^{G455} namni tokko illee hin cufu, ^{G2808} ni cufa, .^{G2808} namni tokko illee hin banu; ^{G455}

☐ **Mul 3:7** Ergamaa waldaa Filadelfiyaattis barreessi, .

'Wantoota kana jedha Inni qulqulluu, Inni dhugaa ta'e, "Inni qabu **furtuu Daawit**, .
Kan bane namni hin cufne, cufee namni hin banu

• **Kan dhugaa furtuu Daawit qabu eenyu?**

- Furtuu (Strong's H4668): Afaan Ibrootaatiin, jecha "furtuu" jedhu .^{H4668 jedhamuun beekama} jechuun "to **banaa**"^{H6605} (H6605 kan cimaa, בַּנְיָוִן, pāṭāḥ) jedhu.

→ Banaa^{H6605} (Kakuu Moofaa keessatti) kan argisiisu "balbaloota" samii kan **Waaqa** banamee ture.
([Faar 78:23](#) Inni (Waaqayyo) duumessa gubbaadhaa ajajee, banus^{H6605} -**icha balbalootakan samii**, .

- **Furtuu** (Strong's G2807 jedhamuun beekama): Afaan Giriikiitiin, jecha "furtuu" jedhu .^{G2807} jechuun "to **cufuu**"^{G2808} (G2808 kan Strong, κλειῶν, kleiō) jedhu.

→ "Cufachuu" (Kakuu Haaraa keessatti) "balballi" gaa'ela booda cufamuu agarsiisa misirroo (Ilmi namaa) dhufe.

([Mat 25:10](#) Isaan (durboonni gowwoonni) bitachuuf utuu deemaniis, misirrichi (Ilmi namaa) .
dhufe; warri qophaa'an (durboonni ogeeyyiin) immoo isa wajjin gara gaa'elaatti in seenan. balballi sunis cufame.^{G2808}) .

→ "Cufachuu" jechuun balbala samii, kan fakkeessitootaaf cufame agarsiisa ([Mat 23:13](#), barsiisota seeraa fi Fariisota).

- Tinni balbala samii banu ni **Waaqa**, fi cufa samiin ni **GOOFTAA**.
- Tinni balballi samii akka "bannama" ajaje **Waaqa** ([Faar 78:23](#)).
- Tinni samiin "cal'i" jedhee ajajuu kan danda'u dha **GOOFTAA** (הַיְהוּדָיִם, Y'hōvâ jedhu) .^{H3068}

¹²³Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu."
www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-gola-qara-qara-lamaa-2/ .

¹²⁴Viidiyoo 24. "Ati Qulqulleettii Yerusaaalem (3/3) dha."
www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaaalem/ .

¹²⁵Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/ .

[2Sen 7:13](#)Ani (Gooftaan) akka bokkaan hin roobneef samii yoo cufe, ykn awwaannisni akka nyaatan yoo ajaje

lafa (lafa), .^{H776}yoo ani saba koo gidduutti dha'icha yoo erge;

- **Tinni Waaqayyo gooftaa**

- .Waaqa, .GOOFTAA, maqaa 'el' jedhuun Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoobitti mul'ate^{H410}saday jedha^{H7706} jedhamuun [beekama](#), garuu Inni hin turre

maqaa isaaniitiin kan beekaman, .GOOFTAA (Yaahiwwee).^{H3068}Yihowaan immoo ilmaan Israa'el keessaa in baasa

ba'aa warra Gibxii fi garbummaa isaanii jalatti, akka isaan saba isaa ta'aniif, inni immoo isaanii ta'a [Waaqa](#), kanas ni beekuGOOFTAA(Yaahiwwee)^{H3068} [Waaqa](#)garbummaa jalaa isaan baase Warra Gibxii ([Bau 6:7](#)).

↓

- **Waaqayyo gooftaa =C. Christ = Ilma Waaqa jiraataa**

- .GOOFTAAN kan keeWaaqa([Deu30:20 irratti](#)) jechuun jireenya keeti^{H2416} kan itti maxxanuu qabdan, kanasKiristoosjireenyi keenya^{G2222}

([Qol 3:4](#)), kanaaf Inni (GOOFTAA kan keeWaaqa) dhaKiristoos jedhama, .Ilma Waaqa jiraataa ([Mat 16:16](#)).¹²⁶

↓

- **The Ilma Waaqayyoo =Yesuus Kiristoos=Kan dhugaa “.Waaqa”**

- .Ilmi Waaqayyoo akka dhufee, isa sana akka beeknuuf hubannaa akka nuuf kenne ni beekna dha[dhugaa](#), .^{G228}nuti immoo isa jiru keessa jirra[dhugaa](#), .^{G228}Ilma isaa keessatti illeeYesuus Kiristoos. Kun dhugaadha^{G228} [Waaqa](#), fi

[jireenya bara baraa](#)([1Yo 5:20](#)).

↓

- **Tinni Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**

- Manni Israa'el hundinuu mirkanaa'ee haa beekan, akkaWaaqaakkasuma godheeraYesuus, isa isin fannifan, . lachuuGooftaafiKiristoos, hiika,Yesuusjechuun lamaan isaanii iyyuu dhaGooftaafiKiristoos([Hojii Ergamootaa 2:36](#)) yookaanYesuus Kiristoos, eenyu ...dhaGooftaa hunda keessaa

([1Yo 5:20](#), [Hojii Ergamootaa 10:36](#)).

→ Kanaaf, namni injifate gonfoo isaa eeguu qaba^{G4735} hanga deebi'ee Isaa (Gooftaa Iyyasuus Kiristoos).¹²⁷

- **Tinni injifata**

- .Warri injifatan balbala ofGooftaa(tiksee hoolaa, [Far23:1 irratti](#), [Jhn10:2](#)) fi

kana booda dheedichaa keessaa bahee maqaa isaa haaraa isa irratti barreeffameen hin fayyuu ([Jhn10:9 irratti](#)).¹²⁸.

→ [Kan Waaqayyoo ilma](#), .Gooftaa Iyyasuus Kiristoos(ilaali[Mul 3:14](#)) . akka fooniitti sanyii Daawit irraa kan uumame dha

([Rom 1:3](#)), kanaaf qaba[furtuu Daawit](#). Hiikni isaas, kan furtuu Daawit qabuGooftaa

[Yesuus Kiristoos](#), ilma Waaqayyoo, kan waldaa Filadelfiyaatti dubbachaa jiru.

- **Kan dhugaa furtuu Daawit qabu eenyu?**

- .Ilma Waaqayyoo(Gooftaa Iyyasuus Kiristoos) .

- Warra loogoo qabatanii maqaa Isaa hin ganne

[Mul 3:8](#)Hojii kee nan beeka;^{G2041}kunoo, ani fuula kee duratti banaa kaa'eera^{G455}balbala, namni kamiyyuu cufuu hin

¹²⁶Viidiyoo 23. “Buddeena, Manna, & Manna dhokataa.”

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

¹²⁷Viidiyoo 24. “Ati Qulqulleettii Yerusaaalem (3/3) dha.”

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaaalem/.

¹²⁸Viidiyoo 27. “(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23,” .

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

Mana qulqullummaa Waaqayyoo seenuuf akkamitti akka mo'an bal'inaan viidiyoo 47 ilaali. “7. Godoo Qulqullaa'oo” .

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkaana/.

& video 11. “(Uffata) Ayyaana Faasikaa dura.”

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

danda'u^{G2808} isa: 1.1.

humna (humna) xiqqoo waan qabduuf, .^{G1411} dubbii koos (logos) eegeera, .^{G3056}
maqaa koos hin ganne.

- [Mul 3:8](#) Hojii kee nan beeka. Kunoo, ani balbala banaa si dura kaa'eera, namni tokko illee cufuu hin danda'u; humna xiqqoo waan qabduuf, eegde **Koo asxaalee**, hin haalne **Maqaa koo**.

- [Jechi \(asxaawwan jedhaman\)](#) .^{G3056}

- (Itti lallabaa... **asxaawwan jedhaman**) . **Waaqargeasxaawwan jedhaman** ilmaan Israa'elittis akkas isaan barsiise **Yesuus Kiristoos** dha **Gooftaa** hunda keessaa.

- (Itti lallabaa... **kan rhema jedhu**) . **Waaqadibamaniiru Yesuus nama Naazireet waliin Hafuura Qulqulluufi waliin aangoo**, .

guyyaa sadaffaatti Isa kaase, ifattis Isa agarsiise (**Yesuus Kiristoos nama Naazireet**) .
nuuf.¹²⁹ Garuu namoota hundumaaf osoo hin taane, nuuf, "dhuga-baatoota filatamoo Waaqayyo duratti ilma namaa erga du'aa ka'ee booda waliin nyaatee dhuge."

- Namni argate kamiyyuu **asxaawwan jedhaman**, dhiifama cubbuu ni argatu, akkasumas **Hafuura Qulqulluu** amantoota sana irratti ni bu'a akka **asxaa jedhus** isaan keessaa gara **icharhema jedhamuun beekama** (**Hojii Ergamootaa 10:36-44**).¹³⁰
→ Mootummaan **Waaqaa** kan jedhu logos keessa osoo hin taane in **aangoo** garuu warri loogoo eegan humna of **du'aa ka'uu** firii reemaa hedduu fiduuf. Isaan garuu humna isaanii isa xinnotiin loogoo Isaa eegan, . kanaaf seensa¹³¹ in baay'inaan isiniif tajaajila **mootummaa bara baraa** kan keenya **Gooftaafi Fayyisaa Yesuus Kiristoos** (**2Phe 1:11**).¹³²
- **Waaqayyo sanyii facaafame kee baay'isa, fiiirrii qajeelummaa keetii ni dabala**¹³³

- **Sanyii**^{G4703} (**isporota jedhaman**, .maqaa dhiiraa) .^{G4703} = Sanyii (maqaa dhiiraa = **asxaalee** kan **Waaqayyoo**) .
(**Amma fakkeenyi akkana: Sanyii**^{G4703} **jecha** (logos) **jedhudha**.^{G3056} **kan Waaqayyoo**, .**Luk8:11 irratti**) .^{G4703}: 1.1.

- **Sanyii**^{G4690 jedhamuun beekama} (**isparmaa**, .maqaa neuter) .^{G4690 jedhamuun beekama} (yookaan H2233) = Jecha (rhema, maqaa neuter) .^{G4487}: 1.1.

Sanyii^{G4690 jedhamuun beekama} kan jedhu agarsiisa **kan rhema jedhu** kan maqaa neuter walfakkaataa, innis sanyii Yisihaaq keessatti argamuun tokko
(Sanyiin kee Yisihaqiin in ta'a^{G4690 jedhamuun beekama} **waamamuu**, .**Rom 9:7**) .

- **Facaasaa**^{G4687}: Ilma namaa (Isa facaasu^{G4687} **kan gaariisanyii**^{G4690 jedhamuun beekama} **dhallma namaa**, .**Mat 13:37**) .

- **Sanyii**^{G4690 jedhamuun beekama} **kan waadaa gale=Kiristoos**
- **Ilma namaa** jireenya biyya lafaatiif foon Isaa kenna (**Jhn6:51 irratti**) fi facaasa **ijoollee**^{G5043} **kan waadaa gale** keessa mootummaa samii (**Mat 13:24**) .

¹²⁹Viidiyoo 15. "Wangeela logos Waaqayyoo (Yesus & Yesuus Kiristoos Naazireet)."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/ .

¹³⁰Viidiyoo 16. "Oromo, Saboonni Hunda (Yihuudota irraa kaasee hanga saba Ormootaatti) 6/10."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

¹³¹"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

¹³²Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhema) jedhu." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ .

¹³³"[Fakkii 3-d], " ykn Viidiyoo 26 ilaali. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-gooftota-fakkaa-kakuu-haaraa/ .

- .Waaqatajaajiltoota **sanyii Kiristoos** (yookaan **kan rhema jedhu**) . [G4690 jedhamuun beekama](#) gara **Ilma namaaf** [fajjoollee^{G5043}](#) **kan waadaa gale** mootummaa samii keessatti.

→ **Waaq**akkasumas foon ilma namaa kan ta'e foon keessaniif buddeena soorataa (logos) tajaajila ([Jhn6:55 irratti](#)), fi baay'isuu **logos Waaqayyoo**si keessatti facaafame, fi dabalufirii **qajeelummaa keetii**.

- † Ati (ergamaan, ambaasaaddara Kiristoos, . [2Qor 5:20](#)) Kiristoos wajjin fannifamaniiru, kanaaf Kiristoos isin keessa jiraata. Amantii ilma Waaqayyoo isa si jaalatee, siif kenneen foon (kan du'aa) wajjin jiraatta ([Gal 2:20](#)). Kanaaf Kiristoosiif jettanii dadhabina, arrabsoo, barbaachisummaa, ari'atama, dhiphinaatti gammadda, yeroo dadhabdan sana booda jaba ([2Qor 12:10](#)).
- † B. B. Sababni isaas maqaa ilma namaa (**logos Waaqayyoo**) namoota duratti, Ergamoota Waaqayyoo, fi Abbaa isaa samii ([Mat 10:32 irratti](#), . [Lug 12:8](#)).

The Lord's Passover (The New Testament)

God multiplies your seed sown, and increases the fruits of your righteousness

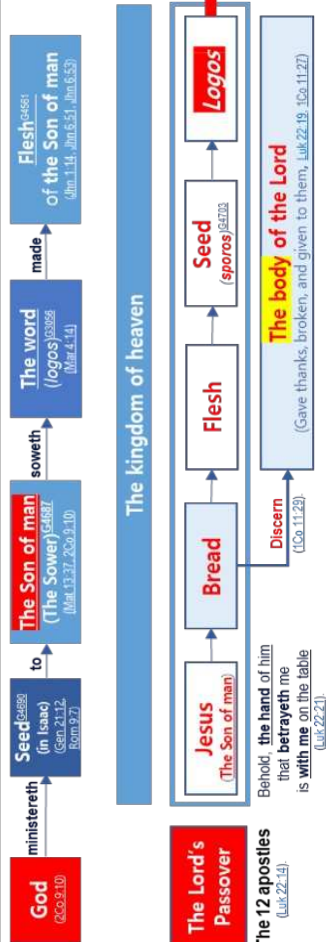
- 2Co.9:10 Now he (God) that ministereth seed ^{6466B} to the sower ⁶⁴⁶⁷ both ministereth bread ⁶⁷⁴² for your food (meat) ⁶¹⁸² and multiply your flesh ⁶⁴⁷⁰
- Seed ⁶⁴⁷⁰ (sporos; masculine noun) ⁶⁴⁷⁰ = The seed (masculine noun) = Logos of God. (Now the parable is this. The seed ⁶⁴⁷⁰ is the word (the logos) ⁶³⁸⁵ of God. Luk 8:7-9)
- Seed ⁶⁴⁶⁹ (sperma; neuter noun) ⁶⁴⁶⁹ = The word (rhema; neuter noun) ⁶⁴⁶⁹. The seed ⁶⁴⁶⁹ refers to the rhema of the same neuter noun, which is the same as the seed. In Isaac. (In Isaac shall thy seed ⁶⁴⁶⁹ be called. Rom 9:7)
- The sower ⁶⁴⁶⁷: The Son of man (He that soweth) ⁶⁴⁶⁷, the good seed ⁶⁴⁶⁷, is the Son of man. Mat 13:37

The seed of God = Jesus → Bread ⁶⁷⁴⁰ = Flesh ⁶⁴⁵¹ = Seed ⁶⁴⁷⁰ = Logos ⁶³⁸⁵
 Jhn 6:61 I am the living bread ⁶⁷⁴⁰ which came down from heaven. If any man eat of this bread, he shall live for ever, and the bread ⁶⁷⁴⁰ that I will give is my flesh ⁶⁴⁵¹, which I will give for the life of the world ⁶⁴⁵².
 Jhn 1:14 And the Word (logos) ⁶³⁸⁵ was made flesh ⁶⁴⁵¹, and dwelt among us. This seed ⁶⁴⁵¹ is the word (logos) ⁶³⁸⁵. Luk 8:11-12
 Jhn 6:53 Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Except ye eat the flesh of the Son of man, and drink his blood, ye have no life in you.
 → The bread is the flesh of the Son of man, who was the logos, and is the seed.
 → To have life, you need to eat His flesh (the spiritual meat, 1Co.10:3) and drink His blood (the spiritual drink, 1Co.10:4).

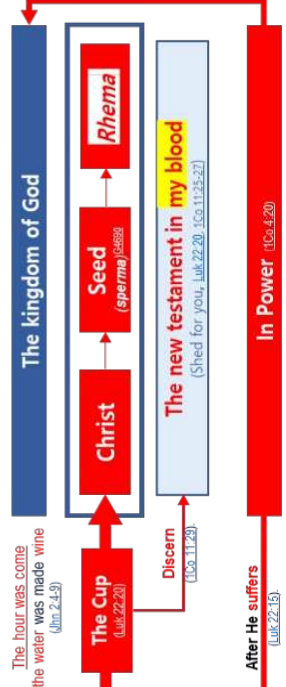
The seed of promise = Christ → Seed ⁶⁴⁶⁹ = Rhema ⁶⁴⁶⁹
 Gal 3:16 Now to Abraham and his seed ⁶⁴⁶⁹ were the promises made. He saith not, And to Isaac, as of many, but as of one. And to thy seed ⁶⁴⁶⁹, which is Christ.
 Rom 9:7 Neither, because they are the seed of Abraham, are they all children ⁶⁴⁶⁹; but, in Isaac shall thy seed ⁶⁴⁶⁹ be called.
 Mat 4:4 Man shall not live by bread (logos) ⁶³⁸⁵ alone, but by every word (rhema) ⁶⁴⁶⁹ that proceedeth out of the mouth of God.
 → Mat 4:4 is reinterpreted as follows: "Man shall not live by logos alone, but by every rhema that proceedeth out of the mouth of God."

The children of promise
 Mat 13:38 The field ⁶⁴⁶⁸ is the world, ⁶⁴⁶⁸ the good seed ⁶⁴⁶⁸ are the children (the sons) ⁶⁴⁶⁸ of the kingdom, but the tares are the children (the sons) ⁶⁴⁶⁸ of the wicked one.
 Gal 4:28 Now we, brethren, as Isaac was, are the children ⁶⁴⁶⁸ of promise.
 Rom 9:8 That is, They which are the children ⁶⁴⁶⁸ of the flesh, these are not the children ⁶⁴⁶⁸ of God; but the children ⁶⁴⁶⁸ of the promise are counted for the seed ⁶⁴⁶⁸.
 → The Son of man gives His flesh for the life of the world (Jhn 6:51) and sows the children ⁶⁴⁶⁸ of promise in the promise of heaven (Mat 13:24).

2Co.9:10 Now he (God) that ministereth seed ⁶⁴⁶⁶ to the sower (the Son of man) ⁶⁴⁶⁷, both ministereth bread ⁶⁷⁴⁰ for your food (meat) ⁶¹⁸²
 → God ministers the seed of Christ (or the rhema) ⁶⁴⁶⁶ to the Son of man to sow the children ⁶⁴⁶⁸ of promise in the kingdom of heaven. God also ministers nourishing bread (logos) for your meat, which is the flesh of the Son of man (Jhn 6:53).
 2Co.9:10 and multiply your seed ⁶⁴⁷⁰ sown, and increase the fruits of your righteousness.
 → and multiply the logos of God sown in you, and increase the fruits of your righteousness.

The Lord's Passover of the new testament
 (Jhn 2:4 Jesus saith unto her, Woman, what have I to do with thee? mine hour is not yet come.)
 (Jhn 2:6 And there were set there six waterpots of stone, after the manner of the purifying of the Jews containing two or three firkins apiece.)
 (Jhn 2:7 Jesus saith unto them, Fill the waterpots with water. And they filled them up to the brim.)
 (Jhn 2:8 And he saith unto them, Draw out now, and bear unto the governor of the feast. And they bare it.)
 (Jhn 2:9) When the ruler of the feast had tasted the water that was made wine, and knew not whence it was: → When the hour was come, the water was made wine.
 Luk 22:14 And when the hour was come, he sat down, and the twelve apostles with him.
 → When the hour came to sit down at the table of the Lord's Passover, the status of the disciples ⁶³¹⁰ of Jesus are changed to apostles ⁶⁵⁸² in the gospel of John (refer to "Particosf" for details).
 Luk 22:15 And he said unto them, With desire have I desired to eat this passover with you before I suffer.
 Luk 22:16 For I say unto you, I will not drink of the fruit of the vine, until the kingdom of God shall come.
 Luk 22:17 And he took the cup, and gave thanks, and said, Take this, and divide it among yourselves. (1Co.10:20) For the kingdom of God is not in word (logos) ⁶³⁸⁵ but in power.
 → Jesus meant that He will no more eat the Passover of the bread or the logos of God with us (the old testament), because after He suffers, the water (the logos) will be made into the wine (the rhema) that is in the kingdom of God (the new testament), which will be done in power.
 Luk 22:19 And he took bread ⁶⁴⁵⁰ and gave thanks, and brake it, and gave unto them, saying, This is my body ⁶⁴⁵⁰, which is given for you: this do in remembrance of me.
 Luk 22:20 Likewise also the cup after supper, saying, This cup is the new testament in my blood, which is shed for you.
 Luk 22:21 But behold, the hand of him that betrayeth me is with me on the table.
 Luk 22:22 And truly the Son of man goeth, as it was determined: but woe unto that man by whom he is betrayed!
 Luk 22:23 And they began to enquire among themselves, which of them it was that should do this thing. (1Co.11:29) For he that eateth and drinketh unworthily, eateth and drinketh damnation to himself, not discerning the Lord's body!
 → The bread that Jesus broke is His body, and the cup is the new testament in His blood.
 → But because the hand of a traitor (Judas) was with Jesus at the Lord's table, we must discern the Lord's body when eating, the Lord's Passover at His table.

- Mana sagadaa seexanaa

Mul 3:9Kunoo, mana sagadaa Seexanaa keessaa warra Yihudoota dha jedhan, warra hin taane, soba malee nan godha; kunoo, miilla kee duratti akka sagadan, akkan si jaalladhes akka beekan nan godha.

- **Mul 3:9**Kunoo, warra mana sagadaa Seexanaa keessaa warra Yihudoota miti jedhanii soba malee nan godha; Kunoo, isaan dhufanii miila kee duratti akka sagadan nan godha, akkan si jaalladhes akka beekan nan godha.
- Mana sagadaa Seexanaa: Ilaali[Mul 2:9](#).
- Yihudoonni mana sagadaa Seexanaa: Miila waldaa Filadelfiyaa duratti dhufanii akka waaqeffatan ni taasisa.

- Warri loogoo eegan sa'aatii qormaataa irraa ni eegamu

Mul 3:10Sababni isaas ati jecha (logos) eegde .^{G3056}kan obsa kooti, . Sa'aatii qorumsa irraas si nan eega;^{G3986}inni addunyaa hundumaa irratti in dhufu, .^{G3625} yaaluuf (qoruu, mirkaneessuu) .^{G3985}warra dachii (lafa) irra jiraatan.^{G1093}

- **Mul 3:10**Asxaa obsa koo waan eegdeef, . Akkasumas isin irraan eega**sa'aatii qormaataa**, . warra lafa irra jiraatan qorachuuf biyya lafaa hundumaa irratti in dhufa.
 - **Addunyaa**(samii fi lafa) kan amma ija uumamaa keenyaan arginu logos kan akka mul'atutti wantoota irraa kan hojjetame osoo hin taane, kuusaa keessatti kan eegame, ibiddaaf (mul'isuuf) kan eegamedha**rhema Waaqayyoo**) guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne (**Ibr 11:3**). Kanaaf yoom**guyyaa Gooftaa** halkan akka hattuutti ni dhufa, samiin sagalee guddaadhaan ni darba, wantoonni, akkasumas lafti ho'a cimaadhaan ni baqu, hojiin achi keessa jirus ni gubata.¹³⁵
 - **Tinni sa'aatii qormaataa** sa'aatii Gidiraa Guddaa dura ture, akkasumas "dheekkamsa Hoolichaa (**Mul 6:16**), kan Waaqayyoo (**Mul 14:15-20**), akkasumas kan Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'u (**Mul 8:1- .Mul 11:19**).¹³⁶
- Garuu irraa ni eegamta**sa'aatii qormaataa**kan warra irra jiraatan irratti dhufa lafa addunyaa guutuu yeroo rakkinaatti amantii isaanii qormaata keessa galchuuf sababni isaas isin ni taata **qabame ykn butamee akka kanneen 144,000 ta'an**.¹³⁷

- Gonfoo kee jabeessitee qabadhu

Mul 3:11Kunoo, ani dafee dhufa, namni tokko gonfoo kee akka hin fudhanne, waan qabdu sana jabeessee qabadhu.^{G4735}

- **Mul 3:11**Kunoo, .**Dafee dhufaa jira!** Wanta qabdan jabeessitee qabadhu, namni tokko akka kee hin fudhanne**gonfoo**.
- Ilmi namaa waldaa Filadelfiyaa ishee durboota ogeeyyii ta'aniif dafee ni dhufa. Isaan booda qorumsa obsan, ni argatu**gonfoo qajeelummasanaGooftaa**jedhee waadaa galeera.¹³⁸
- **Gonfoo**^{G4735}:.
 - .B. Behold, ani (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, **Mul 3:1**) dafee ni dhufa: jabeessitee qabadhu**gonfoo** kam **Gooftaa** warra isa jaallataniif waadaa galeera, kanaaf namni gonfoo kee hin fudhatin.

¹³⁵ Ilaali[Mul 2:18](#).

¹³⁶“(**Mul 18:10-20**) Firdiin magaalaa guddittii Baabiloon irratti sa'aatii 1 keessatti.”

¹³⁷“(**Mul 7:4-8**) 144,000 (sabni Waaqayyoo tokko lafara jiru. Israa'el, durboota ogeeyyii) kan cufame.”

¹³⁸“(**Mul 6:1-2**) Baniinsa chaappaa 1ffaa (farda adii).”

- Warra mo'an: Mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti utubaa tolche

Mul 3:12 Nama mo'u mana qulqullummaa keessatti utubaa nan godha^{G3485} kan Waaqa kooti, kana boodas hin ba'u; maqaa Waaqa kootii fi maqaa mandara Waaqa koo isa irratti nan barreessa; isheen Yerusaaalem haaraan Waaqa koo biraa samii irraa bu'aa jirtudha. ani immoo isa irratti nan barreessa koo^{G3450 jedhamuun beekama} maqaa haaraa.

- Mul 3:12 Kan injifate, utubaa itti nan godha mana qulqullummaa kan KooWaaqa, . kana boodas hin bahu. Isarratti nan barreessa maqaa jedhu kan KooWaaqa fi maqaa jedhu kan magaalattii kan KooWaaqa, . Yerusaalem Haaraa, . kan koo irraa samii keessaa gadi bu'u Waaqa, fi maqaa koo haaraa.

→ Yerusaalem Haaraa, . magaalaa qulqulluu, Mul'ata 21 irratti ibsame " .Qulqulluu namoota" yookaan "Qulqulluu qulqulloota" kan jedhamtu akka misirroo abbaa manaa isheetiif faayamteetti qophaa'ee samii keessaa Waaqayyoo biraa ni bu'a (Mul 21:2)..

- Maqaa koo haaraa: Maqaa haaraa kan beeku hin turre-icha Hoolaa (arniyoon, .^{G721} Mul 5:6), garuu Inni ofii isaatii.

(Mul 19:12) *ijji isaa akka abidda ibiddaa, mataa isaa irrattis gonfoo hedduutu ture; maqaa inni ofii isaa malee namni hin beekne barreeffame qaba ture.*

- Maqaa Waaqa Koo (Maqaa Waaqayyoo kan -icha Hoolaa) fi maqaa magaalaa Waaqa koo (-icha Hoolaa) (arniyoon, .^{G721} Mul 5:6):

→ Magaalaa Waaqayyoo iddoo qulqulluu dankaana (Far 46:4), jechuunis Yerusaalem Haaraa.
Far 46:4 *Lagni tokko jira, sululawwan isaa ni gammachiisu magaalaa Waaqayyoo, . qulqulluu iddoo kan godoo qulqullaa'oo kan isa hunda caalaa Ol'aanaa ta'e.*

- Ati mana qulqullummaa Waaqayyoo jiraataa isa qulqulluudha

1Qor 3:17 *Namni mana qulqullummaa Waaqayyoo yoo xureesse, Waaqayyoo isa in balleessa; manni qulqullummaa Waaqayyoo qulqulluu waan ta'eef, mana qulqullummaa kana isin ta'a.*

1Qor 6:19 *Maal? qaamni keessan mana qulqullummaa hafuura qulqulluu isa isin keessa jiruu akka ta'e hin beekinaa;*

kan isin irraa qabdan Waaqa, isin immoo kan keessan mitii?

2Qor 6:16 *Manni qulqullummaa Waaqayyoo immoo waaqa tolfamaa wajjin waliigaltee akkamii qaba? isin mana qulqullummaa Waaqayyoo isa jiraataa waan ta'aniif;*

akka Waaqajedheera, isaan keessa nan jiraadha, isaan keessas nan jiraadha; fi Ani Waaqa isaanii nan ta'a, fisaan saba koo ta'u.

→ Ati ...dha mana qulqullummaa Waaqayyoo kan qulqulluu ta'e, qaamni kee immoo mana qulqullummaa hafuura qulqulluu si keessa jiruudha, innis

kan Waaqayyooti, akkasitti qaamni kee kan kee miti. Mootummaan Waaqayyoo si keessa waan jiruuf (Lug 17:21), .

isin mana qulqullummaa Waaqayyoo isa jiraataa tikan si keessa jiraatu, kan si keessa deemu, Innis kan kee ta'a Waaqa, isin hoo ta'a Ummata isaa.

- Gamoonni hundinuu gara mana qulqullummaa qulqulluu Gooftaa keessatti guddachuu qabu
Efe 2:19 *Egaa amma booda namoota qulqullootaa wajjin lammii ta'uu malee orma, orma miti; fi kan manaa Waaqa;*

Efe 2:20 *Bu'uura ergamootaa fi raajotaa irrattis ijaaramaniiru;*

Yesuus Kiristoos ofii isaatii dhagaa golee isa guddaa ta'ee;

Efe 2:21 *Gamoon hundinuu gara mana qulqullummaa qulqulluu Gooftaa keessatti in guddata.*

→ Mana hafuura karaa Waaqayyoo biratti fudhatama qabu ta'ee ijaaramaa jirta **Yesuus Kiristoos**. Hiikni, ati bu'uura ergamootaa fi raajotaa irratti ijaaramte waliin **Yesuus Kiristoos** Ofii isaatii dhagaa bu'uura isa guddaa ta'uu; kanaaf, gamoowwan hundinuu gara mana qulqullummaa qulqulluutti guddachuu qabu **Gooftaa**, kan isin ofii keessanii bakka jireenyaaf waliin ijaaramaa jirtan **Waaqa** keessa **hafuura** (Efe 2:21-22).¹³⁹

- **Mana qulqullummaa qaama Yesuus** (goolcha = Foon Isaa) .
[Luq 23:45](#) Aduun ni dukkanaa'e, golgaan immoo ni dukkanaa'e ^{G2665} kan mana qulqullummaa ^{G3485} gidduutti kireeffame ture.
[Mar 15:38 irratti](#) Akkasumas golgaa ^{G2665} kan mana qulqullummaa ^{G3485} lamatti (lama) kireeffame . ^{G1417} **gubbaa irraa hanga jalaatti**.
[Mat 27:51 irratti](#) Kunoo, golgaa sanas ^{G2665} kan mana qulqullummaa ^{G3485} lamatti (lama) kireeffame . ^{G1417} **gubbaa irraa hanga jalaatti**; lafti ni raafamte, dhagaan immoo ni ciccite;

(1) Golgaa dunkaana 1ffaa: Iddoo qulqulluu lafaa

[lbr 9:1](#) Ergasii dhuguma kakuun inni duraa sirna (qajeelummaa) qaba ture . ^{G1345} **kan tajaajila waaqummaa** .
fi kan addunyaa (lafa) . ^{G2886} **bakka qulqulluu (Qulqulluubakka qulqulluu)** . ^{G39}
[lbr 9:2](#) Godoo qulqullaa'aan tokko ni hojjetame; inni jalqabaa, shugguxii fi minjaalli keessa ture;
buddeena argisiisaas; kan jedhamtu iddoo qulqulluu (**Qulqulluubakka qulqulluu**) . ^{G39}

→ Godoo 1ffaa (durii) akka **Qulqulluubakka qulqulluu**, kan fooniifi dhugaatii qofa keessa dhaabbate, fi divers dhiqannaa, fi **qajeelummaa foonii**, hanga bara haaromsaatti isaan irratti fe'ame ([lbr 9:10](#)).

[lbr 10:19](#) Kanaaf yaa obbolloota koo, gara iddoo qulqulluutti galuudhaaf ija jabina qabaadhaa (**qulqulluu qulqulluu**) . ^{G39}

dhiiga kan **Yesuus** .

[lbr 10:20](#) Karaa haaraa fi jiraataa isa inni nuuf qulqulleeseen, golgaa keessaa; ^{G2665} jechuun foon isaa;

→ Godaansi 1ffaan aarsaa fi aarsaa cubbuutiif seeraan, garuu dhiiga kan **Yesuus** qaba karaa (1ffaa) golgaa, ykn foon kan **Yesuus**. Kanaaf obbolloonni ta'uu qabu jajjaboo keessa seenuuf **qulqulluus sanctuary** ^{G39} samii irratti.

(2) Godoo godoo 2ffaa (haaraa): Iddoo qulqulluu qulqulluu

[lbr 9:11](#) Garuu **Kiristoos** waan gaarii dhufuuf angafa lubaa ta'ee dhufee, isa guddaa fi **godoo qulqullaa'aa caalaatti mudaa hin qabne**, harkaan kan hin hojjetamne, jechuunis kan gamoo kanaa miti;

[lbr 9:12](#) Dhiiga re'ee fi re'eetiin osoo hin taane, dhiiga ofii isaatiin al tokko seene **iddoo qulqulluu (Qulqulluu qulqulluu)** . ^{G39} erga argateen booda **furuu bara baraanuuf**.

→ (The more perfect tabernacle) Beekumsi cubbuu karaa seeraa waan dhufuuf, foon kamiyyuu hojii seeraatiin qajeelaa hin ta'u ([Rom 3:20](#)). Garuu kan Isaatiin **dhiiga** . **Kiristoos** al tokko keessa seene **Qulqulluubakka qulqulluu** . ^{G39} innis godoo qulqullaa'aa harkaan hin hojjetamne (ijaarsa mana qulqullummaa), dhiiga re'ee fi re'eetiinis ta'e, erga argateen booda mudaa hin qabne dhaka **kan barabaraa baraaruu** nuuf.

- **Golgaa 2ffaa: 1.1. Waaqa** isa jalqabaa (gollaana godoo qulqullaa'aa seeraan aarsaa fi aarsaa cubbuu barbaada ture, akkasitti godoo qulqullaa'aa caalaatti mudaa hin qabne ykn godoo qulqullaa'aa lammaffaa barbaachisa) karaa qaama of **Yesuus Kiristoos** al tokko hundaaf ([lbr 10:8-10](#)).

(3) Godoo 2ffaa (haaraa) "booda" kan **2. 2.nd golgaa**: .Iddoo qulqulluu hunda caalu

¹³⁹Viidiyoo 41. "Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

[lbr 9:3](#) Godoo isa lammaffaa boodas godoo qulqullaa'aa isa jedhamu
kan Qulqulluu ta'e (bakka qulqulluu) .hunda keessaa;^{G39G39}

kan
fi
→ Godoo 2ffaan (haaraa) “booda” golgaa 2ffaa jedhama **Qulqulluu Qulqullootaa (bakka qulqulluu)** .
hunda^{G39G39} ([lbr 9:3](#)). Bakki kun bakka...**Gooftaa** (Yaahiwwee, **Kiristoos jedhama**) .^{H3068} ni wal argu
ilmaan Israa'el wajjin haasa'aa ([Bau 25:2-22](#)).

- **Golgaana mana qulqullummaa**¹⁴⁰

- Golgaana mana qulqullummaa: gidduutti kireeffame (osoo golgaana mana qulqullummaa gubbaa irraa hanga jala) .

- ① Aduun immoo ni dukkanaa'e ([Luk23:45 irratti](#)) .
- ② golgaana mana qulqullummaas jalqaba gidduutti ciccirame^{G3319} ([Luk23:45 irratti](#)) .

- **Tinni golgaa mana qulqullummaa: lamatti kiraa**

- ③ kunoo, golgaana mana qulqullummaa, . lamatti kireeffamegubbaa irraa gara jalaatti ([Mat 27:51 irratti](#)) .
- ④ lafti ni raafamte, dhagaan ni ciccirame ([Mat 27:51 irratti](#));
- ⑤ awwaalichaas^{G3419} banamaniiru; ([Mat 27:52 irratti](#)) .
- ⑥ akkasumas qaamota qulqulloota qulqullootaa hedduu^{G40} kan rafe ka'e ([Mat 27:52 irratti](#)) , .
- ⑦ awwaala keessaas ni ba'e^{G3419} du'aa ka'uu isaa booda, .
- ⑧ gara mandara qulqulluuttis in seene, .
- ⑨ namoota hedduuttis mul'ate ([Mat 27:53 irratti](#)).

• **Du'aa ka'uu warra du'an dura**¹⁴¹

- **Duuti** Addaam irraa kaasee hanga Museetti moote, kanaaf reeffawwan bara bulchiinsa bara **du'aawwaala** cufame keessa jiru^{G3419} ([Mat 27:52 irratti](#), [.Rom 5:14](#)).

• **Du'aa ka'uu warra du'anii booda**

- Reeffi ilmaan mootummaa awwaala keessaa bahe^{G3419} gara mandara qulqulluuttis seene ([6-8](#)).

- [.Mat 27:51-53 irratti](#) taatee Yesu fannoo irratti hafuura isaa erga dabarsee booda ta'eedha, garuu akka ta'e hubadhu
jechuun mul'ata du'aa ka'uu Isaa booda mul'ate ibsa.

→ **Yesuus Kiristoos** erga du'ee booda awwaalamee guyyaa sadaffaatti akka macaafa qulqulluutti deebi'ee ka'e ([1Qor 15:4](#)), kanaaf [Mat 27:52 irratti](#) jechuun taatee “du'aa ka'ee booda” raawwatamuuf ibsa .wkunoo reeffa qulqulloota baay'ee kan rafan ni ka'u.

• **Namoonni magaalaa Qulqulleettii = Magaalaa guddittii = Qulqulleettii Yerusaaalem**

- **Haadha manaa Hoolicha** magaalaa guddittii, Yerusaaalem qulqulleettii samii keessaa gadi bu'u ni taasisa **Waaqa**

([Mul 21:10](#)) kam **Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'ufi Hoolicha** dha **mana qulqullummaa** ([Mul 21:22](#)) fudhachuudhaan

ifa kan Waaqa ([Mul 21:3](#)). Kana booda abaarsi ykn halkan hin jiraatu, shugguxii ykn kan ifa aduu sababni isaas **ulfina Waaqayyooni** salphisaa.¹⁴²

¹⁴⁰“[Fakkii 3-e]” ykn

Viidiyoo 39. “Tartiiba yeroo fannifamuu Yesu ta'uu danda'u.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

¹⁴¹Ibid.

¹⁴²Viidiyoo 24. “Ati Qulqulleettii Yerusaaalem (3/3) dha.”

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaaalem/, & .

→Ati (misirroo, [.dubartii Hoolichaa](#)) ta'a [haadha manaa Hoolichaa](#) keessa [Qulqulleettii Yersaalem](#) kam Waaqayyo biraa samii irraa bu'a ([Mul 21:10](#)).¹⁴³

- [Qulqulleettii Yersaalem](#) ([Mul 3:12](#) irra deebi'amee hiikame) .

→Kan mo'u ([haadha manaa Hoolichaa](#)), AN ([Hoolicha](#)) keessatti utubaa ni tolcha [mana qulqullummaa Waaqa](#)

[kooti](#)

barreessa

(kan keessa jiru [Qulqulleettii Yersaalem](#) Yersaalem Haaraa keessatti), ¹⁴⁴kana boodas hin ba'u, anis nan

isa irratti maqaan koo [Waaqa](#), akkasumas maqaa magaalaa Waaqa koo (innis Yersaalem Haaraa bara [Yersaalem samii](#), [.lbr 12:22](#)), ¹⁴⁵kan samii irraa gadi bu'u [Waaqa koo](#) ([hoolaa kan Waaqa](#)): maqaa koo isa haaraa immoo isatti nan barreessa.

→ [Qulqulleettii Yersaalem](#), magaalaa guddittii " [.misirrooni](#), yookaan [haadhotii manaa Hoolichaa](#)" dha, tolchuudha [magaalaa guddittii](#) ([Mul 21:9-10](#)).

[Mul 3:13](#) Namni gurra qabu, waan hafuurri waldoota waldootaan dubbatu haa dhaga'u.

- Ilaali [Mul 21:10](#) bal'ina isaaf.

† Hafuura qulqulluun yoo geggeeffamte, Hafuurri Abbaa ykn Hafuurri Qulqulluun, si keessa waan dubbatuuf, wanta hafuurri waldaa Filadelfiyaatti jedhu dhagahuu ni dandeessa ([Mat 10:20 irratti](#), [.Mar 13:11](#)).

Viidiyoo 36. "Fakkeenya: Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/36-fakkeenya-mootummaa-samii-mootummaa-waaqayyoo/ .

¹⁴³Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

¹⁴⁴"[Fakkii 21] Godoo qulqullaa'aa haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo" ilaali.

¹⁴⁵Viidiyoo 24. "Mana Waaqayyoo (Seera Uumamaa 28)."

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yersaalem/.

(Mul 3:14-22) (7) Ergamaa waldaa warra Laodiqee

Mul 3:14 Ergamaa waldaa warra Laodiqeettis^{G2994} barreessuu;
Wantoota kana jedha Ameen (dhuguma), .^{G281} warra amanamoo fi dhugaa ta'an^{G228} dhuga baatuu, ^{G3144}
jalqaba uumama Waaqayyooti;

□ Mul 3:14 Ergamaa waldaa warra Laodiqeeyaattis barreessi;
Wantoota kana jedha Ameen, Ragaa Amanamaa fi Dhugaa, Jalqaba uumama **Waaqa**: 1.1.

➤ Jalqaba uumama Waaqayyoo dhugaa ba'aa amanamaa fi dhugaa kan ta'e eenyu?

• **Jalqaba uumama Waaqayyoo**

Uma 2:4 Isaan kun dhaloonni^{H8435} kan samii^{H8064} akkasumas kan lafaa^{H776}
yeroo uumaman, .^{H1254}
guyyaa keessatti^{H3117} sana **GOOFTAA** (Yaahiwwee)^{H3068} **Waaqa**^{H430}
hojjetame^{H6213} dachii^{H776} samii immoo^{H8064}.

→ Keessa Seera Uumamaa 1, **Waaqa** ('ēlōhīm) jedhu) .^{H430} samii fi dachii fi loltoota isaanii hundumaa
uume. Yommuus
irraa Uma 2:4, **GOOFTAA** (Yaahiwwee)^{H3068} **Waaqa** turemaal irratti waantota hojjechuu keessatti
hirmaatu **Waaqa** uumame.¹⁴⁷

→ Yoo akkas ta'e kun eenyu **GOOFTAA** (Yaahiwwee)?

• **Dhugaa ba'aa dhugaa fi amanamaa**

Erm 42:5 Achii Ermiyaasiin, . **GOOFTAAN**^{H3068} ta'i **qeenxeedhugaa**^{H571} fi **amanamaa** (amanuu)^{H539}
dhuga baatuunu gidduutti, akka waan hundumaatti illee yoo hin goone (rhema^{H1697}) .¹⁴⁸
kan jedhuuf **GOOFTAA** (Yaahiwwee)^{H3068} kee **Waaqa** ('ēlōhīm) jedhu. ^{H430} gara keenyatti si erga.

→ **GOOFTAAN** (Yaahiwwee)^{H3068} ragaa dhugaa fi amanamaa dha, fi **Waaqayyo gooftaa** (Yaahiwwee
ēlōhīm)
hunda keessan erga **kan rhema jedhu**.

1Yo 5:20 Kanas ni beekna **Ilma Waaqayyoo** dhufee hubannaa nuuf kenneera;
akka isa beeknuuf (**Waaqa**) sun ...dha **dhugaa**^{G228}, nuti immoo isa jiru keessa jirra **dhugaa**, .^{G228}
Ilma isaa keessatti illee **Yesuus Kiristoos**. Kun dhugaadha^{G228} **Waaqa**, fi bara baraa **jiireenya**.

Hojii Ergamootaa 10:36 Jecha (logos) jedhu .^{G3056} kan Waaqayyo ijoollee (ilmaan)tti erge .^{G5207} kan Israa'el, .
lallaba nagaa by **Yesuus Kiristoos**: (inni ... dha **Gooftaa** hunda keessaa:)

→ Inni dhugaan... **Waaqa**, fi dhugaadha **Waaqadha** (Yaahiwwee) .^{H3068} eenyu ...dha **Kiristoos**, kana
keessas jirra
Waaqayyo dhugaa keessa **Kan Waaqayyoo Ilma Yesuus Kiristoos**, eenyu ...dha **Gooftaa**^{G2962} hunda
keessaa (Hojii Ergamootaa 10:36 Asxaawwan gara...
ilmaan Israa'el; **Yesuus Kiristoos** dha **Gooftaa** hunda keessaa).

Hojii Ergamootaa 4:24 Isaanis (ergamoonni) kana yommuu dhagahan sagalee isaanii ol kaasanii **Waaqa** yaada
tokkoon, .

Gooftaa (abbaa aangoo (despotēs).), .^{G1203} ati jirra **Waaqa** (θεός, tiyoos), .^{G2316} kan tolche^{G4160} jedhamuun.
^{beekama} biyya waaqaa, ^{G3772}
fi dachii (lafa), .^{G1093} galaanas, .^{G2281} fi hunda^{G3956} kan keessa^{G1722} isaanis: 1.1.

¹⁴⁷ Viidiyoo 1. "Jalqaba & Tarkaanfiiwwan Uumamaa keessatti." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

¹⁴⁸ Viidiyoo 11. "Namni Naazarii Waaqayyoof (Rifeensa Mataa)."

<https://therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/>

- **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) .^{G1203} kan kee **Waaqa**=**GOOFTAAN**(Yaahiwwee)^{H3068} kan kee **Waaqa**^{H430}
 - **Waaqayyo gooftaa**: Akka ergamoonni jedhanitti, **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) .^{G1203} kan kee **Waaqa** kan hojjete
 samii fi dachii (lafa, galaana, fi raayyaan isaanii hundinuu, **Hojii Ergamootaa 4:24**), jechuun tokko **GOOFTAAN**(Yaahiwwee)^{H3068} kan kee **Waaqa**^{H430} keessa **Uma 2:4**.
 - Kanaaf, **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) jedhu kan agarsiisudha **GOOFTAAN**(Yaahiwwee) keessa **Uma 2:4**.
 † Akka namoota ulfina isaa ijaan arganitti ergamoonni humnaa fi dhufaatii keenyaa isin beeksaniiru **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.¹⁴⁹
 † Tajaajiltoonni jala jiru **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).), kan amanamaa (**1Xim 6:2**), qulqulluu, fi dhugaa (**Mul 6:10**), fi **GOOFTAAN** (Yaahiwwee) dhugaa fi amanamaa dha, fi **Waaqa** kan dhugaa ta'edha, dhugaan isaas Ilma Isaa keessa jira, **Yesuus Kiristoos**, eenyu ...dha **Gooftaa** hunda keessaa.

Kanaaf, **Mul 3:14** akka armaan gadiitti irra deebi'amee barreessuu ni danda'ama:

→ **Mul 3:14** Wantoota kana jedha Ameen: **Gooftaa keenya Waaqa (Yaahiwwee Waaqa keenya)** .
amantoota fidhugaa dhuga baatuu, **jalqabakan uumama Waaqayyoo**;

- Yoo Gooftaan (**abbaa irree**) .^{G1203} jechuun **GOOFTAAN (Yaahiwwee)** .^{H3068} keessa **Uma 2:4**, egaa eenyu **Gooftaa (abbaa irree)** .^{G1203} ?
Mul 6:10 Isaanis sagalee guddaadhaan, "Hanga yoomitti, O **Gooftaa (abbaa irree)** , .^{G1203} qulqulluu fi **dhugaa** , . warra lafa (lafa) irra jiraatan irratti murtii fi haaloo dhiiga keenya hin baafu .^{G1093} ?

(Gooftaa (kan Jabaa **G1203**, δεσπότης, abbaa irree) vs. Gooftaa (kan Jabaa **G2962**, κύριος, kiiriyoo jedhaman))

- **Gooftaa** (Strong's **G1203**, δεσπότης, abbaa irree) .
Luq 2:29 **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) .^{G1203} amma garbicha kee gadhiisi^{G1401} akka dubbii keetiitti nagaadhaan deemi (**rhema jedhamuun beekama**) .^{G4487}
 → Rhema kan kennamu kan **-icha Gooftaa (abbaa irree)** .^{G1203}
1Xim 6:1 Gabroonni harqoota jala jiran hamman gooftaa ofii haa lakkaa'an (**Gooftaa** . **abbaa irree**) .^{G1203}
 kabaja hundumaa kan malu, kan maqaan **Waaqa** (θεός, tiyoo) .^{G2316}
 barumsi isaas hin arrabsin .^{G987}
1Xim 6:2 Warri amanuu qabanis (**amanamaa**) .^{G4103} gooftolii (**Gooftaa** , **abbaa irree**) .^{G1203}
 isaan hin tuffatin, .
 obboloota waan ta'aniif; ^{G80} garuu tajaajila isaaniif godhaa, sababni isaas isaan amanamoo dha ^{G4103} fi jaalatamtoota, .^{G27} hirmaattoota faayidaa kanaa. Wantoonni kun ni barsiisu, ni gorsu.
1Xim 6:3 Namni kamiyyuu yoo waan biraa barsiise, fayya qabeessa (**sagalee**) .^{G5198} jechoota (**asxaalee**) .^{G3056}
 jecha keenya illee **Gooftaa Yesuus Kiristoos**, gara barumsa isa akka Waaqayyoon sodaachuuttis;
1Xim 6:4 Inni of tuulaadha, homaa hin beeku, garuu gaaffii fi waldhabdee jechoota kan jaallatudha (**asxaawwan**) .^{G3056} inaaffaa, waldhabdeen, arrabsoo, yaadni hamaan kana keessaa dhufa;
1Xim 6:5 Falmii jallaa namoota sammuu manca'aa fi dhugaa dhaban; ^{G225}
 bu'aan waaqayyummaa akka ta'e yaaduudhaan: warra akkasii irraa of baasi.)
 → Tajaajiltoonni jala jiru **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) kabaja maqaa **Waaqa** kanaaf barumsi Isaa akka hin taaneef
 arrabse.
 → **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) amanamaa dha ^{G4103} .
 → **Asxaalee sagalee kan Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) kan jedhudha **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.

¹⁴⁹Viidiyoo 44, "Rajii macaafa qulqulluu (2 Phexros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

[2Xim 2:21](#) Yoo dhiirri (nama kamiyyuu) . [G5100 jedhamuun beekama](#) kanaaf isaan kana irraa of qulqulleessi, inni meeshaa kabajaa ta'a;

qulqullaa'ee, itti fayyadama gooftaaf kan walga'u **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).), . [G1203](#)
hojii gaarii hundumaafis qophaa'e.

→ **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) "hojii gaarii" hundaaf si qopheessa.

[2Phe 2:1](#) Raajonni sobduu garuu namoota keessa turan;

akkuma barsiisonni sobduu isin gidduu jiraatan, .

kan dhoksaadhaan bidiyaa abaaramaa fidu, illee ni ganu **Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).), . [G1203](#)
kan bite(furee) . [G59](#) isaan, badiisa ariifataa ofitti fidu.

→ **Icha Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) dhiiga qaalii kan **Kiristoos**.

- **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . [G1203](#) **Waaqa**=**Gooftaan** (kyrios) jedhamu. [G2962](#) **Yesuus Kiristoos**

[Id 1:4](#) Namoonni durii dura murtii kanaaf muudaman tokko tokko utuu hin beekin seenanii seenan jiru.

namoota Waaqayyoon hin sodaanne, ayyaana keenya garagalcha **Waaqa** [G2316](#) gara saalqunnamtiitti, .
fi tokkicha ganuu **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . [G1203](#) **Waaqa** . [G2316](#) fi (Illee) . [G2532](#) keenya **Gooftaa Iyyasuus**

Kiristoos.

→ Qofa **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . [G1203](#) **Waaqa** dha **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. [G2962](#) **Yesuus Kiristoos**.

[Mul 6:10](#) Isaanis sagalee guddaadhaan iyyan;

Hamma yoomiitti, O **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) ., . [G1203](#) qulqulluu [G40](#) fi dhugaa, . [G228](#)

warra lafa (lafa) irra jiraatan irratti murtii fi haaloo dhiiga keenya hin baafu . [G1093](#)?

→ **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) ., . [G1203](#) dhugaadha [G228](#) .

- † **Gooftaan** (abbaa aangoo (despotēs).) = Dhiiga kan **Kiristoos** (**Yesuus** akka **hoolaa aarsaa** [G286](#) mudaa malee & tuqaa hin qabne, kan ta'e **Kiristoos** (**Hoolaa bulchaa jiru** [G721](#)) Faasikaa keenya).

→ **Gooftaan** (despotēs) hojii gaarii hundaaf si qopheessa ([2Xim 2:21](#)).

Dhiiga qaaliin bitamte (bitamte) kan **Kiristoos** (Dhiiga kan... **Kiristoos** (**Yesuus**

akka **hoolaa tokko** [G286](#) mudaa malee & tuqaa hin qabne kan ta'e **Kiristoos** (**Hoolichaa** [G721](#)) Faasikaa

keenya, .

[1Phe 1:19](#)), fi **-icha Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) kan si bite ([2Phe 2:1](#)).

- Asxaan sagalee isaa maqaa kan **Waaqa** fi barumsa Isaa kan **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, .

akkasumas akka rhema isaatti gabroota Isaa nagaan akka deeman taasisa ([Luq 2:29](#)).

→ Kanaaf, qofa **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . **Waaqa** dha **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. **Yesuus**

Kiristoos ([Id 1:4](#)).

Gooftaan (hojii aangoo) = **GOOFTAA** (Yaahiwwee)

- Akkasumas, ergamoota irraa **Hojii Ergamootaa 4:24**, akka ta'e ifaadha **Gooftaa** (abbaa abbaa irree, . **Hojii Ergamootaa 4:24**) . **Waaqa** kan jedhu agarsiisa

GOOFTAA (Yaahiwwee) **Waaqa** keessa [Uma 2:4](#). Keessa [2Sa 7:24](#), . **GOOFTAA** (Yaahiwwee) . [H3068](#) saba Isaa

Israa'el qopheessa
bara baraan saba Isaaf ta'uuf, fi **GOOFTAA** (Yaahiwwee) [H3068](#) ta'e **-icha Waaqa** [H430](#) ummataaf
Israa'el bara baraan. ¹⁵⁰

GOOFTAA (Yaahiwwee) [H3068](#) **Waaqa** [H430](#) = **Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . [G1203](#) kan kee **Waaqa**

- Kana **GOOFTAA** (Yaahiwwee) [H3068](#) **Waaqa** [H430](#) samii fi dachii, akkasumas humni isaanii hunda maal irratti uume **Waaqa** jalqaba irratti uumame, fi rhema hunda siif erga ([Erm 42:5](#)).

Kana **GOOFTAA** (Yaahiwwee) **Waaqa** ([Uma 2:4](#)) . kan jedhu kan **Gooftaa** (despotēs) kan kee **Waaqa**, kan samii fi lafa (lafa, galaana, fi loltoota isaanii hundumaa, . **Hojii Ergamootaa 4:24**).

¹⁵⁰ Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqayyo (keessan) in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

→ Jecha biraatiin, .**Kiristoos**([Hojii Ergamootaa 2:36](#), .[Qol 3:4](#)), Ilma warra jiranii **Waaqa**, eenyu ...dha **GOOFTAA**(Yaahiwwee)
kan kee **Waaqa**([Bau 6:7](#), .[Deu30:20 irratti](#)), “jireenya” kee ti. **Yesuus** buddeena jireenyaati, fi **jireenya kan buddeena sanaadha Kiristoos**, isa waliin ulfinaan mul'anna ([Qol 3:4](#)).

Yesuus jechuun kanuma **Kiristoos**, Ilma Waaqayyoo (by **amanuu**, qabda **jireenyamaqaa Isaatiin**, .[Yoh 20:31 irratti](#)), fi kana **Yesuus Kiristoos** dha **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} hunda keessaa (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, .[Hojii Ergamootaa 2:36](#), .[Qol 3:4](#)).¹⁵¹

* Irra deebi'ee ibsuuf, .**Gooftaa** (despotēs) jechuun kan agarsiisudha **GOOFTAA**(Yaahiwwee), fi-
ichaGOOFTAA(Yaahiwwee)
kan kee ta'e **Waaqa**(Waaqayyoo foon hundumaa) jechuun **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.¹⁵²

[Yoh 2:1](#) Tsiyoon keessatti xurummaa afuufaa, gaara koo isa qulqulluu irrattis sagalee dhageessisaa, hundinuu haa

jiraattota biyyattii(*dachii*) .^{H776} raafama: guyyaa Waaqayyootiif (**Yaahiwwee**) .
dhihaatee waan jiruuf ni dhufa;

[Yohaannis 3:17](#) Akkasitti ani Gooftaa ta'uu koo in beektu (**Yaahiwwee**) kan kee **Waaqa** Tsiyoon keessa jiraatu, .
gaara koo isa qulqulluu, Yerusaalem in qulqulloofti, ormis hin darbu karaa ishee kana caalaa.

† **Yesuus** dha **hoolaa sana** (amnōs) jedhamu. ^{G286} **kan Waaqayyoo**, kan cubbuu biyya lafaa irraa fuudhu ([Yoh 1:29](#)), ati immoo **raacitii hin qabne** akka **Kiristoos** keenya **Faasikaanuu** wareegame ([1Qor 5:7](#)). Haala kanaan, akka shugguxiitti asxaa raajii caalaatti jabaa ta'e qabna ^{G3088} (**Hoolicha**) kan bakka dukkanaatti ibsu hanga guyyaan bari'utti dukkana halkanii fi **Iifa Waaqayyoo** garaa keessan keessatti ifa kennuudhaaf ka'a ([2Phe 1:19](#)) .¹⁵³

- Jalqaba irratti logos ture, logos immoo Waaqayyoo wajjin ture, logos immoo Waaqayyoo ture ([Jhn1:1](#)).
Garuu yeroo ifni Waaqayyoo ka'ee laphee keessan keessatti shugguxii Hoolichaa ibsu, ibsi ta'ar **rhema Waaqayyoo**.

- Hiikkaa [Jhn1:1](#)

→ Jalqaba irratti ture **asxaawwan jedhaman**, fi **asxaawwan jedhaman** (**Hoolicha**, kan bakka dukkanaa'aa ibsu) waliin ture **Waaqa**, .
fi **asxaawwan jedhamanture Waaqa** (hanga guyyaan bari'u dukkana halkanii keessaa cabsutti). **Hoolaa** dha-
icha
GOOFTAA kan ta'e **Waaqa** kan foon hundumaa, kanaaf gaafa guyyaan bari'u dukkana halkanii keessaa cabsu
(**asxaawwan jedhamanture Waaqa**), . **ifa Waaqayyoo** garaa keessan keessatti ni ka'a, ni yaadattu **kan rhema jedhu** kam
kan dubbataman raajota qulqullootaan, abboommiin kan **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. ^{G2962} fi **Fayyisaa** ([2Phe 3:2](#)) ergamootaan dubbatame.

† **Ilma Waaqayyoo**, .**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, waldaa warra Laodiqeetti dubbachaa jira.

- Qorqorroos ta'ee ho'aa miti

¹⁵¹Viidiyoo 23. “Buddeena, Manna, & Manna dhokataa.”

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

¹⁵²Viidiyoo 31. “Namni Naazarii Waaqayyoo (Rifeensa Mataa).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyoootti-rifeensa-mataa/.

¹⁵³Viidiyoo 44. “Rajii macaafa qulqulluu (2 Phe 3) 1/2.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

[Mul 3:15](#)Hojii kee nan beeka, akka ati qorraas hin taane^{G5593}yookaan ho'aa: 1.1. ^{G2200 jedhamuun beekama}Ani qorra ykn ho'aa ta'uu nan barbaada.

□ [Mul 3:15](#)Hojii kee nan beeka, akka ati qorraas akka hin ho'isne. Osoo qorra ykn ho'aa ta'ee natti tola.

- Jechi "qorqorroo" jedhu, akka Yesus bara[Mat 10:40 irratti-42](#), badhaasa agarsiisa, garuu[Mat 10:24](#)hubachuun dura hubatamuu qaba[Mat 10:40 irratti](#).

- **Duuka bu'aa, gooftaa, hojjetaa fi Gooftaa ol kan ta'e eenyu?**

[Mat 10:24](#)Duuka bu'aan^{G3101}gooftaa isaa (Rabboni) ol miti^{G4462}, gooftaa (kyrios) .^{G2962}, .^{G1320} garbichas ta'e^{G1401} gooftaa isaa (kyrios) olitti.^{G2962}

→Gooftaa^{G1320} jedhama ture "Rabbi^{G4461} dura**Yesuus'** fannifamuu (ykn Ilma namaa), garuu Raaboonii jedhama^{G4462}" erga fannifamee booda (**Kiristoos**). Yeroo duuka buutonni "Rabbi^{G4461} amantiidhaan, "Rabbi^{G4461} Rabbooni isaanii ta'a^{G4462}ykn isaanii**Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962}(ykn Ilma Waaqayyoo), Hafuurri Qulqulluunis isaaniiif kennama. Kana jechuun duuka buutonni Raabooni fudhatan Rabbi ol miti sababni isaas**Yesuus**dha**Kiristoos**, fi sana**Yesuus Kiristoos**dha**Gooftaa**(kyrios jedhamuun beekama) .¹⁵⁴.

→Tajaajiltoonni, .^{G1401}kan kabajaa maqaa**Waaqa**akka barumsi Isaa hin arrabsamneef, jala jiru**Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) (ilaali[Mul 3:14](#)). Hiikni, tajaajiltoonni jala**Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) ol miti**Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .sababni isaas**Gooftaa** (abbaa aangoo (despotēs).) dha**GOOFTAA**(Yaahiwwee) kan kee ta'e**Waaqa**.

- **Fudhachuu jechuun maal jechuudha?**

[Mat 10:40 irratti](#)akka armaan gadiitti irra deebi'amee hiikama: 1.1.

→"Namni isin (bartoota) simatu ana (Rabbi^{G4461}, .[Mat 10:24](#)), fi inni kan na simata (Rabboni^{G4462}, .[Mat 10:24](#)) isa na erge (Abbaa samii, .[Mat 10:32 irratti](#))."

→Hiikkaa kan[Mat 10:40 irratti](#)

→Duuka bu'oota kan fudhatu, ni fudhata**Ilma namaa**, kan fudhatu**Ilma Waaqayyoo**, Abbaa samii isa ilma isaa gara laphee keessanitti erge fudhata, akka ilmaan Waaqayyootti Abbaa, Abbaa ([Gal 4:6](#)).

¹⁵⁴“[Fakkii 3-f],” ykn Viidiyoo 17 ilaali. “3. Fuduraalee jalqabaa”www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/17-jalqaba-firii-mana-waaqa-gooftaa/.

[Mul 3:16](#) Egaa ati ho'aa waan taateef, qorras ta'e ho'aa waan hin taaneef, ani afaan koo keessaa si nan dhangalaasa.

[Mul 3:17](#) Sababni isaas, ani sooreessaa dha, qabeenyaan baay'ateera, .^{G4147}homaas hin barbaachisu; gadhee, gaddisiisaa, hiyyeessa, jaamaa akka taate hin beektu; ^{G5185}fi qullaa:G1131 jedhamuun beekama

[Mul 3:18](#) Warqee ibidda keessatti qoramee akka sooreessa taattuuf na irraa bitadhu jedheen si gorsa, ^{G4147} fi uffata adii (uffata), .^{G2440} jedhamuun beekama akka uffattuuf, . salphinni qullaa kee akka hin mul'anne; akka argituttis ija kee qoricha ijaatiin diba.

- [Mul 3:16](#) Kanaafuu egaa, ati waan jirtuuf **lukewarm jedhamuun beekama**, qorras ta'ee ho'aa miti, afaan koo keessaa si nan dhangalaasa.
- [Mul 3:17](#) Sababni isaas, ani jira jetta **sooreessa waliin dabalaniiru shaqaxa**, .^{G4147} homaa hin barbaachisu, . akka ati gadhee, gaddisiisaa, hiyyeessa, .**garoo kan hin qabne**, fi qullaa.
- [Mul 3:18](#) Anarraa akka bitattan isin gorsa **warqee ibidda keessatti qulqullaa'e**, akka taattaniif **sooreessa**; fi **uffata adii**, akka uffattaniif, akka salphina keessaniif **qullaa ta'uu** ta'uu dhiisuu danda'a mul'ifame; **fijja kee qoricha ijaatiin dibadhu**, akka isin **ilaaluu**.

- **Lukewarm jechuun ni danda'ama**

- Warri qorraa fi ho'aa ta'e 'warra gad of deebisani' hojii gaarii isaaniitiin mindaa argatan, . akkasitti qorraa fi ho'aa waan gaarii wajjin wal qabata. Amantoonni lallaafaa gama biraatiin ammoo sooreyyiidha garaa isaani yaada isaaniitti boonuu guutuudhaan.

- **Goodwanta**¹⁵⁶

- **Oduu gammachiisaa (lallabaa)** .^{G2097}
→ Oduu gammachiisaa ("euangelizō")^{G2097} jechuun waan "gaarii" lallabuu jechuudha, kunis akka "lallabuuf" ergaawwan Phaawuloos keessatti. Keessa [Mat 19:17](#), Yesus kan barsiisu " **.Waaqa** " dhagaarii; kanaaf, gara waa'ee " **.gaarii** " jechuun waa'ee " **.Waaqa** ."
 - **Wangeela**^{G2098}
→ Hiikkaa wangeelaa ("euangelion") .^{G2098} jechuun lallaba ("euangelizō") .^{G2097} Phaawulos immoo nutti lallabe **wangeela**^{G2098} kan **Waaqayyoo**, kan nama booda osoo hin taane mul'ata Yesus Kiristoosiin barsiifamte.
 - **Wangeela lallabaa**^{G2098}
→ Phaawulos wangeela lallabe warra fedhiidhaan raawwataniif badhaasni akka jiru beekke, akkasumas badhaasni wangeela lallabuu wangeela Kiristoos kaffaltii malee gochuudha, akka aangoon kan wangeelaa hin fayyadamu.
 - Lallaba wangeelaan namoota baay'ee horachuuf, tajaajiltoota hundaaf ta'uu qabna, dabalatee Yihudoonni, warra seera jala jiran, warra seera hin qabne (isin seera Kiristoosiin jala jirtanii) fi wangeelaaf jecha dadhaboo, isaan waliin hirmaachuudhaaf. Fiigicha keenya fiiguu qabna fiigichaan tokko qofti badhaasa akka argatu beekuudhaan, warri fiigicha kana injifachuuf carraaqanis sochii qaamaa gochuu qabu gonfoo hin mancaane argachuuf waan hundumaa irratti of to'achuu.^{G4735}
 - Qaama keenya to'annaa jala oolchuu fi of jala galchuu qabna, akka namatti lallabnee, akka hin taaneef ofii keenyaa castaways.
- **Sooressa- .Meeshaalee waliin dabaleera**^{G4147}
- Dargaggeessi qabeenya guddaa qabu jechuun beekumsa seeraa guddaa qaba ture jechuudha. Haa ta'u malee, Yesus

¹⁵⁶Viidiyoo 24. "Ati Qulqulleettii Yerusaalemti) Gaara Tsiyoon Iyyarusaleem irraa gara nuuf fidamte (1/3)." www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaalem/.

sooressi (kan beekumsa seeraa) mootummaa samii (for the xalayaan nama ajjeesa, hafuurri garuu jireenya in kenna; [2Qor 3:6](#)). Kanaaf, bu'uuraan sooressi tokko waliin qabeenya guddaa garuu hanqina qabal [logos Waaqayyoo](#) mootummaa bara baraa seenuuf firii baay'ee fiduuf.¹⁵⁷

¹⁵⁷“[Fakkii 3-g],” ykn Viidiyoo 36 ilaali. “Fakkeenya Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/36-fakkeenya-mootummaa-samii-mootummaa-waaqayyoo/.

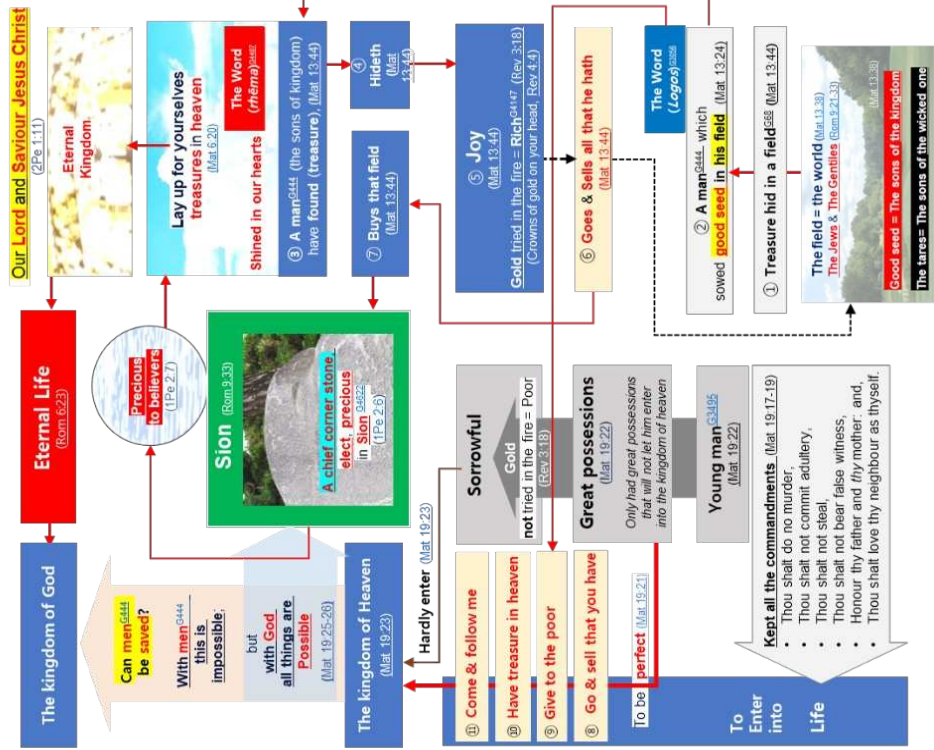
The parables: The kingdom of Heaven & The kingdom of God

The kingdom of heaven is like unto **treasure hid in a field** (Mat 13:44).
Treasure is the light of the knowledge of the glory of God (2Co. 4:6).
 → The word refers to heaven and earth (God's first to sixth day creation, or Soul and flesh), thus, a man^{244L}, who sowed **good seed** in his field (or in the world (Mat 13:38)), means that the logos of God was sown to the soul and flesh of the sons of kingdom (Mat 13:24).

When a man^{244L} hath found (the treasure, or, the rhema), he hideth (this treasure in earthen vessels, that the excellency of the power may be of God, and not of him. 2Co. 4:7, 2Ti. 2:20), and for joy thereof goeth (back to the world) and selleth all that he hath, and buyeth that field (of blood, or word dipped in blood, of Jesus that belongs to the potter in the house of the LORD. Zec. 11:13) (Mat 13:44). (Whosoever shall give to drink unto one of these little ones a cup of cold water only in the name of a disciple, he shall in no wise lose his reward. Mat. 10:42), and he shall have **treasure^{224L}** (rhema) in heaven (lay up for yourselves treasures, rhema, in heaven. Mat. 6:20) and **come and follow me (Jesus)** (Mat. 19:21). (If a man therefore purge himself from these, he shall be a vessel unto honour, sanctified, and meet for the master's use, and prepared unto every good work (2Ti. 2:21).

Mount Zion
 Heb. 12:22 But ye are come unto **mount Zion** and unto **the city of the living God, the heavenly Jerusalem**, and to an **innumerable company of angels**, Heb. 12:23 To the general assembly and church, of the **firstborn**, which are written in **heaven**, and to **God the Judge of all**, and to the **spirits of just men made perfect**.
 → The mount Zion is the heavenly Jerusalem where church of the firstborn, which the spirits of righteous ones^{134L} are made perfect.

The servant of Christ always labours fervently for other **Christ's servant** in prayers, that **ye** may stand **perfect** and **complete in all the will of God** (Col.4:12).
 • **The servant of the Lord** must not strive, but be gentle unto all men, apt to teach, patient (2Ti. 2:24).
Follow me
 → In Luk 9:59; this certain man said, "I see you Lord, but let me go back to the earth of Canaan to take care of my earthly father's business first" (As is the earthy, such are they also that are earthy, and as is the heavenly, such are they also that are heavenly (1Co. 15:48).
 → **The servant of the Lord follows heavenly Father's business.**
Jesus said unto him,
 • **Let the dead bury their dead:** (meaning, **Let the earthy ones follow their earthly father**) (1Co. 15:50 Now this I say, brethren, that **flesh and blood** cannot inherit **the kingdom of God**: neither doth corruption inherit incorruption.)
 • **No man, having put his hand to the plough, and looking back (meaning "to the earthy work, not to the heavenly"), is fit for the kingdom of God** (Luk. 9:59-62)
 • A man of soul^{244L} borne the image of the earthy, so they are to till the ground (Gen 2:5).
 • But after he finds the treasure, he will also bear the image of the heavenly (1Co. 15:49).
 • Rom 12:1 I beseech you therefore, brethren, by the mercies of God, that ye present your bodies a living sacrifice, holy, acceptable unto **God**, which is your reasonable service.
 • Rom 12:2 And be not conformed to this world; but be ye transformed by the renewing of your mind, that ye may prove what is that good, and acceptable, and perfect, will of **God**.

- **Kan hin qoratamne badhaadhinakan Kiristoos**

- .Ilmaan namaailmaan Israa'el ykn Yihudoota fooniin harkaan dhaqna qabaman argisiisa.¹⁵⁹

Ayyaana Waaqayyootiin Phaawuloos tajaajilaa ta'ee waan hin qoratamne lallabuuf

muudame **badhaadhinakan Kiristoos** saba Ormootaa ilmaan Israa'el hin turre, fooniin dhaqna hin qabanneef.¹⁶⁰

Qol 2:1 Waldhabdee guddaa akkan isinii fi isaaniif Laodiqeeyaatti qabu utuu beektanii nan barbaada.

warra fooniin fuula koo hin argine hundumaafis; Garaan isaanii akka jajjabeeffamuuf, .

jaalalaan walitti hidhamaniiru, hundumaafis **badhaadhinakan mirkaneessa hubannoo guutuu ta'e**, .

gara iccitii Waaqayyoo, kan Abbaa, fi kan Kiristoos beekamtii kennuutti; (Qol 2:2) .

Keessaeenyu (**Kiristoos**) qabeenya hunda dhokfamaniiru^{G2344} kan ogummaa fi beekumsa. (Qol 2:3) .

Kiristoos qulqulluu dha, .so akkamitti qabeenya samii mi'a biyyee (innis kan lafaa) keessa qabaachuu dandeenya (2Qor 4:7)?

→ Sababni isaas ni danda'ama **Kiristoos Yesuus** gara addunyaatti dhufecubbamoota fayyisuuf (1Xim 1:15). Isa keessa jiraanna, .

fi socho'aa, jiraachuu keenyas qabaadhaa (Hojii Ergamootaa 17:28). Nuti isa keessa akka jiraannu, inni immoo nu keessa akka jiraannu kanaan beekna.

hafuura isaa irraa waan nuuf kenneef (1Yo 4:13). Qabeenya kana mi'a biyyee keessaa waan qabnuuf, .

Kiristoos keessa yoo jiraanne malee qabeenya samii qabaachuun nuuf hin danda'amu, innis sana mirkaneessa

caalmaan humnaa kan Waaqayyooti malee kan keenya miti (2Qor 4:7).¹⁶¹

- **B. Blind jedhamuun beekama**

Yoo arguu barbaaddan **Yesuus kan Naazireet**, ilma Yooseef, waa'ee isaa kakuu moofaa keessatti dubbisee achitti isa argadhu akkuma Musee seeraa fi raajota keessatti barreesse.

Yoh 1:45 Filiphoos Naataanaa'eel argatee, "Nuti isa waa'ee isaa arganneerra" jedheen

Musee seera keessatti, raajonnis ni barreessaniiru, .Yesuus nama Naazireet, ilma Yooseef.

- Yoo arguu barbaadde **Yesuus Kiristoos kan Naazireet**¹⁶²

1. **Jechuusana Yesuus** dha **Ilma Waaqayyoo**, .fi Mootii Israa'el (Jhn1:49 irratti), fi isa qulqulluu kan **Waaqa** (Mar 1:24; Mar 1:9).
2. **Amanuusana Kiristoos** sanyii Daawit keessaa fi magaalaa Beetaliehem bakka Daawit ture keessaa dhufa (Jhn7:42 irratti).
3. **Iyyi** guddaadhaan yaa ilma Daawit ati Kiristoos sanyii Daawit keessaa dhufedha naaf araarami (Mar 10:48 irratti).
4. Yesus jajjabina gaarii akka argattu yommuu sitti himu ka'i; (sababni isaas) jedhee waame^{G5455} ati (Mar 10:49 irratti).
5. Keessa Mat 10:41 irratti, Yesus, "Maal akkan si godhu barbaadda?
→ Ergasii ati, **Rabboni**, .^{G4462} akkan isin Arguuf ija koo fudhadhuuf (Mar 10:51 irratti).
6. Barximaas inni jaamaa ta'e, Yesuusitti iyyuudhaan, isa waamuun, amantii isaatiin ija isaa argate (Rabboni^{G4462}), kan waamuuf gara addunyaa dhufe dukkana keessaa baatee warra amantiin maqaa isaa waamaniif araarami).

¹⁵⁹ Hiika Yihudootaa fi Ormootaaf, viidiyoo 16, "Oromo, Saboonni hundi (Ergamaa Phaawuloos) 1/10) ilaali.

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

¹⁶⁰ Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni Hundi (Iccitii & Saboota Ormaa) 9/10").

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

¹⁶¹ Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

¹⁶² Viidiyoo 15. "Yesus nama Naazireet & Yesus Kiristoos nama Naazireet." www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/ .

7. Yoom **Yesuus** jedha, “Dhaqi, amantiin kee si fayyisee, battalumatti arguu kee akka argatte beeki” jedha. then Yesusiin duukaa bu'aa ([Mar 10:52 irratti](#)). Waamuuf gara biyya lafaa dhufe ^{G2564} dukkana keessaa baatee gara ifa isaa isa dinqisiisaatti galchi, warra amantiidhaan maqaa isaa waamanis araarami ([1Phe 2:9](#)).

- **Ija kee qoricha ijaatiin diba**

[Jhn9:6](#) Yeroo inni (Yesus) akkas jedhee dubbate (“Ani ifa ^{G5457} kan biyya lafaa” [.Jhn9:5 irratti](#)), . jedhee lafa tufe, . ^{G5476} tufficha irraas suphee tolche, . ija nama jaamaa sanaas supheedhaan dibe;

[Jhn9:7](#) Innis, “Dhaqiiti bishaan kuufamaa Siilo'aam keessatti dhiqadhu; **Erge** ^{G649}). Kanaaf karaa isaa deeme, dhiqatee dhufe **arguu**.

- **See**

- Akkuma awwaara lafaa fi guutummaa lafaa bishaan obaase (jalqaba uumama, [.Uma 2:6](#)), awwaara samii irraa bu'e bifa **Yesuus Kiristoos** ([2Qor 4:6](#)) kan lafatti dhufe. Sana booda tufficha irraa suphee tolchee ija jaamaa suphee sanaa dibe kennuuf **ifa Waaqayyoo**. Jaamaa Yesusiin ajajamee deemee bishaan kuufamaa Siilo'aam (jechuun, Ergame) keessatti yeroo dhiqatu, jaamaatu dhufe **arguu**.

- **Warqee keessaa yaale-icha abidda**

- Warri warqee ibidda keessatti yaalame hafuuraan dureeyyii dha; uffata adii (kan keessa jiru) uffataniiru **Kiristoos** ¹⁶³ qullaas hin argin. Qormaanni amanti keessanii ibiddaan qoramee akka isin ulfina dhaala isaa qulqulloota keessatti badhaadhan yeroo iji hubannaa keessan ifa ta'u, isa keessatti mul'achuu Yesus galateeffannaa fi ulfina fi ulfina akka argattan Kiristoosiin dhuma amanti keessaniitti fayyina lubbuu keessanii argadhaa. Kunis warri Hafuura Qulqulluu samii irraa gadi bu'een wangeela isinitti lallabaniin isin tajaajilu. Kanaaf, ciminaan **jaalalag** garaa qulqulluudhaan waliifinnis firii warra qajeelotaa fi firii hafuuraatiin baay'ee guutame. ¹⁶⁴

- **Hin ta'inaa qullaa**

Akkasitti warqee ibidda keessatti qorame bitadhu, akka hin taaneef sooressa, uffata adii uffadhu **qullaa**. ¹⁶⁵

- Ati badhaadhina **Yesuus Kiristoos** waan hundumaa keessatti, dubbii hundumaa keessatti, akkasumas beekumsa hundumaa keessatti, isa dhugaa ba'u **Kiristoos** si keessatti mirkanaa'eera. Akkasitti, akka keenyatti godoo kee ofirraa baasuu akka qabdu beektee, amanti qabaachuu fi qulqulloota qulqulloota Gooftaa Yesusitti jaallachuu qabda **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** nutti agarsiiseera. Haala kanaan dhufatii keenya eeggachaa kenna tokko malee duubatti dhufu **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, guyyaa keenyas mudaa hin qabne ta'aa **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**. ¹⁶⁶

- Gaafa Inni si adabu tawbadhu

[Mul 3:19](#) Hamman jaalladhu nan ceepha'a, nan adabas; ^{G3811} kanaaf hinaaffaa qabaadhaa, qalbii jijjiirradhaa.

☐ [Mul 3:19](#) Hamman jaalladhu nan ceepha'a fi **adabuu**. ^{G3811} Kanaaf hinaaffaa fi **qalbii jijjiirradhaa**.

- **B. Be adabame & qalbii jijjiirradhaa**

- Yesuus duuka buutonni gara hoolota mana Israa'el bade sanaa akka deeman itti hime ([Mat 10:6](#)), cubbamoota argachuuf kan barbaadan **qalbii diddiirran** mootummaa samii immoo lallabaa, kanaaf ta'uu hin sodaatinaa

¹⁶³“ 10” jedhu ilaali. [Mul 3:5](#).”

¹⁶⁴Viidiyoo 20. “(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu.” www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-gola-qara-qara-lamaa-2/.

¹⁶⁵Viidiyoo 11. “(Uffata Yesuus) “Ayyaana Faasikaa” dura.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/

& .viidiyoo 47. “7. Godoo Qulqullootaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkaana/.

¹⁶⁶Viidiyoo 45. “6. Araarsummaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/.

adabamekan jedhu Yesusiin tawbaas.

[Luq 15:7](#)Ani isiniin jedha, akkasuma cubbamaa tokkicha yaada garaa gara biraatti deebi'u irratti samii irratti gammachuun in ta'a;

namoota haqa sagaltamaa fi sagal ol ta'an, kanneen gaabbii hin barbaanne.

[Ibr 12:8](#)Garuu yoo ala jirtan **adabbii adabamuu**, .^{G3809} hundinuu kana irraa hirmaatu, egaa ni hirmaatu isin ilmaan utuu hin ta'in, yaa jal'oota.^{G5207}

- Gooftaan balbala & rukutaa jira

[Mul 3:20](#)Kunoo, ani balbala dura dhaabadhee nan rurrukuta;
Angara isaatti ni seena, isa wajjin ni irbaata, inni immoo anaa wajjin ni nyaata.

☐ [Mul 3:20](#)Kunoo, **Balbala dura dhaabadheen rukuta.**

Namni sagalee koo dhagahee balbala yoo bane, .

Ani nan seenagara isaatti nyaadhaa, inni immoo Ana waliin.

• **The Tokko balbala irra dhaabatee jira Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962}

- Ati akka dhiirota deebi'uu isaanii eeggatan ta'uu qabda **Gooftaa** cidha irraa akka isaan achumaan balbala banaa yeroo inni dhufee rukutu. Namni dhaga'e **kan Gooftaa** sagalee dha hoolaa, balballi hoolootaas ni **Yesuus**, hoolonni balbala seenanis ni fayyu sababni isaas seenanii ba'anii bakka qabaatanitti dheedichaa ni argatu **jireenya** (yookaan **Kiristoos** jireenyi kee eenyu, . [Qol 3:4](#)).

baay'inaan.¹⁶⁷

Kanaaf sagalee yoo dhageessan **Gooftaa** balbala sanas banuun, .**Kiristoos** seenee si waliin nyaata, akkasumas

isin Isa waliin, firii baay'ee keessaa fiduudhaan **Gooftaa**.¹⁶⁸

- Warri Injifatan Hoolicha waliin teessoo isaa irra taa'u

[Mul 3:21](#)Nama mo'eef akkuma ani mo'e teessoo koo irra na wajjin taa'a;
abbaa koo wajjin immoo teessoo isaa irra taa'eera.

☐ [Mul 3:21](#)Nama mo'eef nan kennaaf **Ana waliin taa'i irra Teessoo koo**, .
akkuma anis mo'ee abbaa koo wajjin teessoo isaa irra taa'e.

• **Tinni Gooftaa** "kan" fannifame, garuu Inni "jira" jira, fi **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, kan Hafuurota torban isa dura qabu **teessoo mootummaa**, ammas nuuf dhufa¹⁶⁹ akka **ichareigning Hoolaa**.^{G721 170}

[Mul 3:22](#)Namni gurra qabu, waan hafuurri waldoota waldootaan dubbatu haa dhaga'u.

☐ [Mul 3:22](#)Kan gurra qabu hafuurri waldootaan maal akka jedhu haa dhaga'u.

• **Gooftaan** (Yaahiwwee) **kan ta' ekan kee Waaga**, .**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, .**Ilma Waqaayyoo**, . waldaa warra Laodiqeetti dubbachaa jira.

¹⁶⁷Viidiyoo 27. "Foonii, Lubbuu, & Hafuura."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

¹⁶⁸Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhēma)." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaahafuura-qulqulluu/ .& .

viidiyoo 30, "Irbaata" jedhu. www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

¹⁶⁹Ilaali [Mul 1:4](#) & [Mul 4:10-11](#).

¹⁷⁰Ilaali [Mul 5:6](#).

Boqonnaa 4

(Mul 4:1-4) Balballi tokko samii irratti baname: Hoolaa & jaarsolii 24

Mul 4:1 Kana booddee ilaaleen, kunoo, samii irratti balballi tokko banamee ture.
fi sagalee jalqabaa ^{G5456} kan ani dhaga'e akka xurumbaa ture ^{G4536} na waliin haasa'aa;
kan, as ol ba'i (asitti) jedhe . . ^{G5602}
waan (waan) sitti nan argisiisa. ^{G3739} (guutamuu qaba) . ^{G1096} kana booda.

☐ **Mul 4:1** Wantoota kana booda ani ilaaleen, balballi samii irratti banamee dhaabbate arge.
Sagaleen jalqaba ani (Yohaannis) dhaga'e akka xurumbaa natti dubbatu ture.
“ **.As ol kottaa, . fi Wantoota kana booda raawwatamuu qaban isinitti nan agarsiisa.**”

- Balballi samii banamee Kan balbala irra dhaabbate immoo **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) . ^{G2962} (Mul 3:20).

- Teessoo samii irratti arguu Hafuuraan

Mul 4:2 Achumaan ani (Yohaannis) hafuura keessa ture;
kunoo, teessoo tokkos ^{G2362} samii irratti kaa'ame, tokko immoo teessoo irra taa'e.

☐ **Mul 4:2** Achumaan hafuuraan ture; kunoo, teessoo samii irra taa'ee, Teessoo sanarras Tokko taa'e.

- **Hafuura keessatti**- Mul'ata 4 irratti Yohaannis wantoota hafuuraan arge, teessoo samii irratti kaa'amee fi isa irra taa'e arge.
- **O. One teessoo irra taa'e:** 1.1. **Waaqa** (ilaali **Mul 4:11**).

- Ibsa teessoo Waaqayyoo

Mul 4:3 Inni taa'es (mul'ata) ilaaluu qaba ture . ^{G3706} akka jasper ^{G2393} fi dhagaa sardii tokko: ^{G3037}
bokkaas ni ture ^{G2463} naannoo teessoo sanaa, . ^{G2362} ijaan (mul'ata) . ^{G3706} akka emeraaldii tokkootti. ^{G4664}

☐ **Mul 4:3** Akkasumas mul'ata Isa (teessoo irra) taa'ee .¹⁷¹
akka yaasperii fi sardiini ture ^{G4555} **dhagaa**, .
naannoo teessoo sanaattis bokkaa bokkaa, bifa emeraaldii fakkaata ture.

- Tinni Inni Teessoo irra taa'e: **Waaqa** (ilaali **Mul 4:11** & **Mul 5:1**) .
- Ifni Waaqayyoo akka dhagaa baay'ee gati jabeessa, akka dhagaa yaasper, akka kiristaala qulqulluu (**Mul 21:11**).
- Bokkaa bokkaa ^{G2463} - jecha “bow” jedhu ilaali **Mul 6:2**.

- Maanguddoonni 24 teessoo isaanii 24 irra taa'aniiru

Mul 4:4 Naannoo teessoo sanaas naannoo ^{G2362} teessoo (teessoo) afur fi digdamii (24) turan . ^{G2362}: teessoo (teessoo) irrattis . ^{G2362}
Jaarsolii afur fi digdamii (24) arge ^{G4245} taa'ee, uffata adii (uffata) uffatee, ^{G2440} jedhamuun beekama
mataa isaanii irrattis gonfoo qabatanii turan ^{G4735} warqee irraa hojjetame. ^{G5552}

☐ **Mul 4:4** Naannoo teessoo sanaattis teessoo digdamii afur (24) ture;
teessoo irrattis jaarsolii digdamii afur (24) taa'anii arge;
uffata keessa uffata adii; isaanis qaban turan **gonfoo warqee irraa hojjetame mataa isaanii irratti**.

- Jaarsoliin 24 uffata adii mataa isaanii irratti gonfoo warqee uffachuun teessoo 24 irra taa'aniiru.

¹⁷¹ Ilaali **Mul 5:1** eenyu akka teessoo irra taa'e baruuf.

- **C. Clothed keessattiuffata adii**

- .Warri uffata adii uffatan hojjettoota wangeelaa (Israa'el) kan maludha lafa qulqulluu (Israa'el) irratti maqaan isaanii macaafa jireenyaa keessatti barreeffamee Waaqayyoo dura dhaabbatu.¹⁷²

- **Gonfoo warqemataa isaanii irratti**

- Gonfoon ulfinaa karaa qajeelummaa keessatti argama kan mo'atu immoo kan isaa eegudha gonfoo^{G4735} hanga inni furtuu Daawit qabu deebi'utti. Yeroo ilmaan Israa'el gargar bahan ofii isaanii (wantoota lafa irraa) akka GOOFTAAN dinqisiisaa hojjechuuf of qulqulleessuuf hojii, gonfoo isaanii isa qulqullaa'e waan ta'eef, guyyaa hundumaa Waaqayyoo qulqullaa'aa **Waaqairra** jira mataa isaanii.¹⁷³

- Warra qorumsa dandamatanii ibidda keessatti yaalanii, hafuuraan badhaadhan **Kiristoosni** argama dhufaatii irratti mudaa kan hin qabne **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** (guyyaa bara... **Gooftaa**), warqee sanas ni argatu gonfoo ([Mul 2:9-23](#)).

([Mul 4:5](#)) Ifa ibiddaa 7 & Hafuurota Waaqayyoo 7

[Mul 4:5](#) Teessoo sana keessaa balaqqeessaan, sagaleen fi sagaleen ni ba'a. ibsaan torba ture^{G2985} kan ibiddaa Teessoo duratti gubachaa jiru, isaanis Hafuurota Waaqayyoo torban ta'an.

□ [Mul 4:5](#) Irraa immoo **teessoo mootummaa** balaqqeessaan, qilleensaa fi sagaleen itti fufe. Torba ([7. 7.](#)) **.ibsa ibidda** ture teessoo duratti gubachaa jiru, isaanis torban ([7. 7.](#)) **.Hafuurota Waaqayyoo.**

- **Teessoo** kan **Waaqa** ([Mul 4:2](#)).

([Mul 4:6-7](#)) Uumama lubbuu qaban afran (4).

[Mul 4:6](#) Teessoo sana duras galaanni feesbuukii akka kiristaala ta'e tokkotu ture. teessoo sana gidduu fi naannoo teessoo sanaatti, . bineensota afur turan (**uumamtoota lubbuu qaban**) .^{G2226} ija fuulduraa fi duubaan guutame.

[Mul 4:7](#) Bineensi inni jalqabaa immoo (**jiraachuuuumama**) .^{G2226} akka leencaatti ture, .^{G3023} bineensi isa lammaffaa immoo (**jiraachuuuumama**) .^{G2226} akka re'ee tokkootti, .^{G3448} bineensa sadaffaa immoo (**jiraachuuuumama**) .^{G2226} akka dhiiraatti fuula qaba ture, .^{G444} akkasumas bineensi afraffaan (**jiraachuuuumama**) .^{G2226} akka adurree balali'u ture.^{G105}

□ [Mul 4:6](#) Teessoo sana duras galaanni feesbuukii akka kiristaala ta'e tokko ture. **Teessoo gidduuttis**, fi naannoo teessoo sanaa, . afur ([4. 4.](#)) **.uumamtoota lubbuu qaban** fuulduraa fi duubaan ijaan guutame.

- **Bineensota 4n** (ζῶν, zōon jedhamtu) .^{G2226} jedhamee hiikamuu qaba "4 jiraataa **uumamares**."

□ [Mul 4:7](#) Uumama lubbuu qabu inni jalqabaa (1ffaa) immoo: akka leencaatti, . akkasumas uumama lubbuu qabu isa lammaffaa (2ffaa): akka re'ee, . akkasumas uumama lubbuu qabu sadaffaa (3ffaa): fuula akka namaa, .^{G444} akkasumas uumama lubbuu qabu afraffaan (4ffaa): akka adurree balali'u.

¹⁷² | laali [Mul 3:4](#).

¹⁷³ | laali [Mul 2:10-11](#).

- **Uumamtoonni lubbuu qaban 4 eenyu fa'a?**
 - Kan...'ädönäy jechuun ni danda'ama^{H136}y^ohövä jedhamuun beekama^{H3069}dhaergamaa
kanYaahiwweeduraGOOFTAA (Yaahiwwee), .^{H3068}fikan rhema jedhukan-icha'ädönäy jechuun ni
danda'ama^{H136}y^ohövä jedhamuun beekama^{H3069}dhaYaahiwwee^{H3068}'ëlöhim jechuun ni danda'ama, .^{H430}"lubbu
 qabeeyyii 4n" ta'uun isaanii baay'ee hin ooluergamoota 4 kanYaahiwweeGOOFTAA duratti.¹⁷⁴

(Mul 4:8) Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa (kan ture, kan jiru, dhufuuf jirus) .

Mul 4:8Bineensonni afranis (uumamtoota lubbuu qaban) .^{G2226}tokkoon tokkoon isaanii baallee ja'a naannoo isaa turan;
 keessa isaaniis ijaan guutamaniiru;
Qulqulluu, qulqulluu, qulqulluu, Gooftaa Waaqayyo inni hundumaa danda'u, .^{G3841}kan ture, kan jiru, kan dhufus
 jiru.

- **Mul 4:8**Uumamtoonni lubbuu qaban afran (4) tokkoon tokkoon isaanii baallee ja'a (6) kan qaban yoo ta'u, naannoo isaanii fi keessa isaaniitti ija guutuu turan.
 Halkaniis guyyaas akkas jedhanii hin boqotan;
 " .Qulqulluu, .qulqulluu, .qulqulluu, .Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa, kamturefidhafi dhufuuf jira."

- Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa

➤ **Gooftaan**

- **Kiristoos=Dhagaa**

GOOFTAANMusee fi Aaron waldaa dhagaa duratti akka walitti qaban ajaje^{H5553}akkasumas bishaan dhagaa keessaa ba'e waldaa fi bineensota isaaniif kennuu akka danda'uuf ija isaanii duratti dhagaa sanatti dubbadhu. Gumiin asitti argamu ilmaan Israa'el finciltoota (Lak 20:12) fi bineensota^{H1165}loon isaaniiti(Lak 20:4). Dhagaa (sela') wajjin dubbachuu mannaa, .^{H5553}Museen si'a lama rukutee bishaan baay'een ilmaan Israa'elii fi bineensota isaaniif kenname (garuu bishaan sun bineensotaaf illee maaliif kenname?).

Bishaan ilmaan Israa'elii fi loon isaanii akka dhuganiif kennamuuf yaadame qulqulleessuuf yaadame**GOOFTAA** (Yaahiwwee) ilmaan Israa'el keessatti, akkasitti**Gooftaa**jedhee Musee fi Aaron bishaan dhagaa (sela') keessaa akka bahu akka amaan ajaje .^{H5553}yeroo itti "dubbatan" akka**GOOFTAA**ija ilmaan Israa'el duratti qulqullaa'a ture. Haa ta'u malee, amantii dhabuu isaatiin Museen dhagaa (sela') rukute .^{H5553}ulee ittiin dhagaa rukutee (şûr) .^{H6697}Horeeb keessattiakkasumas bishaan sun isa "ummanni" akka dhuguuf yaadame sanatti akkasuma akka mul'atu godhe.

Bishaan Meriibaa^{H4809 jedhamuun beekama}Ilmaan Israa'el warra waliin wal'aansoo qabaniin dhugame**GOOFTA**fi qulqullaa'e**GOOFTA**isaan keessatti. Kanaaf namoonni qorame**GOOFTA** bishaan Masaa dhugan, ilmaan Israa'el warri qulqullaa'an immoo**GOOFTA**isaan keessaa bishaan Meriibaa dhugan, .innis dhugaatii hafuura Dhagaa hafuura (petra) irraa, .^{G4073}Kiristoos.Kiristoosbishaan Meriibaan dhiqachuun mana kiristaanaa qulqulleessa, qulqulleessa.¹⁷⁵

→Dhagaa (sela') .^{H5553}= 'ël^{H410}(Far 42:9) =**Dhagaa**(petra) jedhamuun beekama) .^{G4073}=**Kiristoos**
Far 42:9 Waaqayyoon nan jedha ('ël) .^{H410}dhagaa koo, .^{H5553}Maaliif na dagatte?
 sababii cunqursaa diinaatiin maaliif gaddan deema?

- **Kakuu Moofaa('ël**^{H410}**=Dhagaa**(sela') jedhu. ^{H5553}) . = NT (**Dhagaa**(peetraa) .^{G4073}**=Kiristoos**(fayyina))

¹⁷⁴Irree qabame**Mul 4:8**. Gooftaa ('ädönäy) .^{H136}WAAQAYYO (y^ohövä) .^{H3069}ergamaa Waaqayyoo (Yahweh) dha .^{H3068}fuula **GOOFTAA** (Yaahiwwee) duratti .^{H3068}kanas **GOOFTAAN** (Yaahiwwee) .^{H3068}Waaqa bara baraa ('ël) dha .^{H410}kan samii, Gooftaan ('ädönäy) .^{H136}jechuun Gooftaa ('ädön) .^{H113}lafa hundumaa keessaa.^{H776}Kanaaf Gooftaan (Yaahiwwee) .^{H3068}Waaqayyo ('ëlöhim) "'ëlöhim kan 'ëlöhim fi 'ädön kan 'ädön," hiikni isaas, "MOOTAA MOOTOOTAA FI GOOFTAA GOOFTAA" (Mul 19:16).

Kan rhemakan Gooftaa ('ädönäy) .^{H136}WAAQAYYO (y^ohövä) .^{H3069}= **GOOFTAA** (Yaahiwwee) .^{H3068}Waaqayyo ('ëlöhim) .^{H430}2Sa 7:28Amma immoo yaa Gooftaa ('ädönäy) .^{H136}WAAQAYYO (y^ohövä) .^{H3069}ati Waaqayyo sana ('ëlöhim) .^{H430}jechi kee immoo (rema agarsiisa) .^{H1697}dhugaa ta'i, gaarummaa kanas garbicha keetiif waadaa galteetta.

→Amma, "MOOTII MOOTOOTAA, FI GOOFTAA GOOFTAA (ykn Gooftaa Yesus Kiristoos)" ati Waaqayyo fi rhema kee dhugaa haa ta'u.

¹⁷⁵Viidiyoo 27. "(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfanna 23."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

- **Qaama Oromoo Yesuus** (ykn loogoos Waaqayyoo isa buddeena Waaqayyoo ta'e) quncee talbaa qulqulluudhaan marfamee ture huccuu fi Awwaala haaraa dhagaa keessatti bocame keessatti kaa'ame ^{G4073} kan nama barsiifamee ture -n**Yesuus** qajeelaa ta'es.

- .Yoseef reeffa Yesus fudhatee ture huccuu quncee talbaa qulqulluudhaan marfamee, kan isaa keessa kaa'e **Awwaala haaraa**, kan inni keessaa bocee ture **Kiristoos** (dhagaa ^{G4073}) jedhee dhagaa guddaa tokkos garagalche ^{G3037} gara **balbala awwaalichaa**, jedhee deeme.

- Jecha biraatiin, namni qajeelaan qaama Yesuus (logos) huccuu quncee talbaa qulqulluudhaan marachuu qaba (jechuun foon hafuuraa nyaachuun uffata uffachuuf, .[1Qor 10:3&](#) .[Mul 1:13](#)) jedhee keessa kaa'i **Kiristoos** (dhugaatii hafuura dhuguu, [1Qor 10:4](#)), kanaaf akka **Yesuus Kiristoos** kan isaa ta'a **Gooftaa**. Kanarraa kan ka'e ni ta'a kaafame kan hin mancaane ([1Qor 15:52](#)) ta'ee ta'a **kan hin duune** ([1Qor 15:53-54](#)), fi fokkisaa (qabeenya gadi aanaa) isaa . qaamni gara qaama ulfina qabeessa kan **fayyisaa, Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** ([Phl3:20-21, 21. Rom 8:30](#)), .¹⁷⁶eenyu ...dha **Hoolicha**.¹⁷⁷

→ '**ēl**^{H410} dha **dhagaa**^{H5553} ([Far 42:9](#)), fi **dhagaa** (peetraa, πέτρα jedhamuun beekama) .^{G4073} dha **Kiristoos** ([1Qor 10:4](#)).

[Faar 89:26](#) Inni, Ati abbaa kooti, Waaqa kooti jedhee natti iyya ('ēl), .^{H410} fi dhagaa^{H6697} kan koo **fayyina**.

[Ibr 9:28](#) Kanaaf **Kiristoos** yeroo tokko dhiyaateera cubbuu namoota baay'ee baachuuf; warra isa

eeggataniifis

yeroo lammataa cubbuu malee fayyinaaf ni mul'ata.^{G4991}

- **Kiristoos=Gooftaan** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962}
- **.C. Christ** yeroo tokko cubbuu namoota hedduu baachuuf dhihaate, .¹⁷⁸ garuu Inni yeroo lammaffaa ilaala sana ni mul'ata
Isaaf, cubbuu malee gara fayyinaatti. Sana hubadhu '**ēl**^{H410} namas miti ^{H376} ilma kan **nama**, .^{H120} garuu **kan samii**, namni lammaffaan sun immoo **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} **samii irraa**.

[Ibr 9:28](#) Kanaaf **Kiristoos** yeroo tokko cubbuu namoota hedduu baachuuf dhihaate; warra isa eeggataniifis yeroo lammataa cubbuu malee fayyinaaf ni mul'ata.

[Lak 23:19](#) Waaqa ('ēl) .^{H410} nama miti, .^{H376} akka sobu; ilma namaas, .^{H120} sana qalbii diddiirrachuu qaba: jedhe moo hin raawwatu? moo dubbateera, gaarii hin godhu?

[Far 136:26](#) Yaa Waaqayyooof galata galchi ('ēl)^{H410} kan samii: araari isaa bara baraan waan jiraatuuf.

[1Qor 15:47](#) Nama jalqabaa^{G444} kan dachii (lafa) ti, .^{G1093} lafaan kan guutame: 1.1.

nama lammataa^{G444} dha **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} **samii irraa**.

- **Ichadha** (sûr jedhu) .^{H6697} = Gooftaa (**Yaahiwwee**) .^{H3068}
Ilmaan Israa'el qoramanii turan **Gooftaa** jechuun Gooftaan (**Yaahiwwee**) .^{H3068} nu gidduutti moo hin taane? ([Bau 17:7](#)). Kanaaf, **Gooftaa**^{H3068} jedhee Museen gara uummataatti dhaqee dhagaa (sûr) akka rukutu ajaje .^{H6697} ulee sanaan akka ummanni dhufu isa keessaa bahu akka dhuguuf. Maqaa iddoo bishaan dhagaa irraa itti bahu^{H6697} Horeeb keessatti ba'e Masaa fi Meribaa jedhama, bishaan sun "namootaaf" akka ta'e hubadhu, isaanis qora-**icha GOOFTAA**.^{H3068}

¹⁷⁶Viidiyoo 41. "Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

¹⁷⁷[Fakkii 10-2] Sassaaba 3 & Sa'aatii 4 ilaali".

¹⁷⁸Ilaali [Mul 5:6](#).

- **GOOFTAAN**(**Yaahiwwee**) .^{H3068}='**el**^{H410}'**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**(Far 50:1) =**Mootichakan Israa'el**(Isa 44:6) =**Kiristoos**(Mar 15:32 irratti) .
→ **Waaqa**Israa'el irratti(2Sa 7:26) .→ **Asxaaleen**¹⁷⁹

Akka jedhuttiFar 50:1, GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}dha'**el**^{H410}'**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**.^{H430}
Kanaaf ilmaan Israa'eliif, .**Yaahiwwee**^{H3068}ture'**el**^{H410}'**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**, .^{H430}fi**Mootii Israa'el**.

Far 50:1 Warra jabaa ('**el**) .^{H410}Waaqa ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) ., .^{H430}illee GOOFTAA (**Yaahiwwee**), .^{H3068}dubbateera, .

dachiis jedhee waame^{H776}ba'uu aduun irraa kaasee hanga lixuu isheetti.
Isa 44:6Akkana jedha^{H559}GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}**Mooticha**^{H4428} jedhamuun beekama **kan Israa'el**, .^{H3478}
fi furtuu isaati^{H1350} jedhamuun beekama GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}**kan keessummeessitootaa**,^{H6635}
Ani isa jalqabaati, .^{H7223}ani immoo isa dhumaa dha, .^{H314}fi cinaatti^{H1107}ana Waaqayyo hin jiru ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) ..

2Sa 7:26Maqaan kees bara baraan haa guddifamu, .

Waaqayyo gooftaa maccaadha**Waaqa**^{H430} **Israa'el irratti**: 1.1.
manni garbicha kee Daawit immoo si duratti haa jabaatu.

→GOOFTAAN (**Yaahiwwee**), mootiin Israa'el**Kiristoos**¹⁸⁰ kan ture**Waaqa**Israa'el irratti, .
kan ture**asxaawwan jedhaman**.¹⁸¹

➤ **Waaqa**

- **Waaqa**(**ēlōhīm jedhamuun beekama**) .^{H430}ture Dhagaa (**sūr jedhu**) .^{H6697}: GOOFTAA (**Yaahiwwee**) **kankeessummeessitoota**^{H6635} (Furtuu) .→ “Maker” ati ta'uu kee**fuudhu**.

Faar 78:35 irrattiIsaanis yaadatan^{H2142}Waaqayyo sana (**ēlōhīm jedhamuun beekama**) .^{H430}dhagaa isaanii (sūr) ture, .^{H6697}

fi ol aanaa^{H5945}Waaqa ('**el**) .^{H410}furtuu isaanii.^{H1350} jedhamuun beekama

Erm 50:34Furee Isaanii^{H1350} jedhamuun beekama cimaa dha; GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}**kankeessummeessitoota**^{H6635} kan isaati

maqaa: 1.1.^{H8034}biyyicha akka boqochiisuuf, dhimma isaanii sirriitti ni falma (dachee), .^{H776}jiraattota Baabilon ni jeeqa.

Isa 54:5 Uumaa keetif^{H6213}abbaa manaa kee ti,^{H1166}GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}**kankeessummeessitoota**^{H6635}

maqaa isaati; fi Furee kee**isa Qulqulludha****kan Israa'el**; Waaqni (**ēlōhīm jedhamuun beekama**) .^{H430}kan

guutummaa isaatidachee^{H776}ni waamama.

Isa 43:15Ani Waaqayyo (**Yaahiwwee**) ., .^{H3068}Qulqulluu kee, uumaa Israa'el, Mootii kee.

→Hubadhaa kana**asxaawwan jedhaman**ture**Waaqa**jalqaba irratti, fi**ēlōhīm jedhamuun beekama**^{H430} ture dhagaa (sūr) .^{H6697}

saba Israa'eliifi warra ol aanaadhaaf^{H5945} '**el**^{H410} furtuu isaanii ture, .^{H1350} jedhamuun beekama **isa**

Qulqulludha kan

Israa'el, .(jechuunis) .**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) .^{H3068}kan**keessummeessitoota** .**Waaqa**(**ēlōhīm jedhamuun beekama**) .^{H430}kan guutummaa lafaa^{H776}

eenyutu “Uumaa” kee ta'e ati**fuudhu**(ilaali**Hoolicha**, .^{G721} **Mul 5:6**).

→ **Tisa**ol aanaa '**el**^{H410} = GOOFTAA (**Yaahiwwee**) kan**keessummeessitoota**^{H6635}(Redeemer, .**isa Qulqulludha** kan Israa'el) .

→GOOFTAAN (**Yaahiwwee**) = Waaqa (**ēlōhīm jedhamuun beekama**) .^{H430}kan guutummaa lafaa^{H776}

¹⁷⁹“ 10” jedhu ilaali.(**Mul 1:1-2**) **Mul'ata Yesus Kiristoos**.”

¹⁸⁰Viidiyoo 38. “Fannoon Yesuus.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

¹⁸¹ **Jhn1:1** Jalqaba Dubbiin (**asxaalee**) ., .^{G3056}fi Dubbicha (**asxaalee**) waliin ture**Waaqa**, fi Dubbicha (**asxaalee**) ture**Waaqa**.

(**Goftaa Iyasuus Kiristoos**Kakuu Moofaa keessatti).

Hojii Ergamootaa 3:18Garuu wantoota sana, kan **Waaqa**dura afaan raajota isaa hundumaatiin argisiisee ture;

sana **Kiristoos**rakkachuu qaba, akkasitti raawwateera.

(**Hojii Ergamootaa 13:35**Kanaafis faarfannaa biraa irrattis akkas jedha;
Kan kee hin hayyamu **Qulqulluu**malaammaltummaa arguuf)

Hojii Ergamootaa 3:19Kanaaf, cubbuun keessan akka haqamuuf, yaada garaa geddaradhaa, gara biraattis deebi'aa;

yeroo yeroon boqonnaa fuula duratti dhufu **Goftaa**(**kyrios jedhamuun beekama**),^{G2962}

Hojii Ergamootaa 3:20Innis ni erga **Yesuus Kiristoos**, inni kanaan dura isinitti lallabame.

Hojii Ergamootaa 3:21Kan samiin **argachuu qabahamma****yeroo deebisanii dhaabuu**waan hundumaa

keessaa, .

kam **Waaqa**erga biyyi lafaa jalqabee afaan raajota isaa qulqulloota hundaan dubbateera.

Hojii Ergamootaa 3:22Museen dhuguma abbootiin, .

Raajiin tokkoni ta'a Goftaa(**kyrios jedhamuun beekama**).^{G2962} kan kee **Waaqa**^{G2316} ol kaasaa isin obboloota keessan keessaa akka koo;

waan inni isinitti himu hundumaa keessatti isa ni dhageessa.

- Maalif **Yesuus Kiristoos**dha **Goftaa**keenya **Waaqa**hanga bara waan hundumaa deebisanii dhaabuutti?

(**Jhn1:1**irra deebi'amee hiikame) .

→ Jalqaba irratti ture **-icha asxaalee**, .^{G3056} fi **asxaawwan jedhaman**waliin ture **Waaqa**, fi **-icha asxaalee** ture **Waaqa** (**Jhn1:1**) .

→ Jalqaba irratti ture **asxaawwan jedhaman**(**GOOFTAA, Yaahiwwee**) ., fi **Yaahiwwee** Waaqayyoo wajjin ture, fi **Yaahiwwee**

Waaqayyoo ture (**Jhn1:1**).

→ Jalqaba irratti ture **Kiristoos**, fi **Kiristoos**Waaqayyoo wajjin ture, fi **Kiristoos**Waaqayyoo ture (**Efe 3:2**) kan guutuu ta'e dachee (**Isa 54:5**).

- **Waaqa**durseesse dubbatee ture **Kan Kiristoos**afaan raajota Isaatiin dhiphatee, raawwatame. Kanaaf, yeroon boqonnaa akka dhufuuf, cubbuun kee akka haqamuuf qalbii diddiirrachuu qabda (**Hojii Ergamootaa 3:19**) fuula irraa **Goftaa**(**kyrios jedhamuun beekama**), fi **Yesuus Kiristoos**, kan kanaan dura isinitti lallabame isinitti ergama. Samiin hanga yeroo wanti hundumaa deebisanii dhaabuutti isa fudhachuu qaba, kunis **Waaqa**erga addunyaan jalqabdee kaasee afaan raajota isaa qulqulloota hundaan dubbateera. **Waaqa**waan hundumaa miila jala kaa'eera **Kiristoos**(**1Qor 15:27**) fi karaa **Kan Kiristoos**rakkachuu, . **Yesuus Kiristoos**nuuf ergama, kunis kan dubbatame **Kan Waaqayyoo**raajota qulqulluu erga addunyaan jalqabdee.

→ Jecha biraatiin, " **.Kiristoos**" jedhu jalqaba addunyaa irraa kaasee maqaawwan **'el**^{H410} fi **Yaahiwwee**.^{H3068} **GOOFTAAN**(**Yaahiwwee**).^{H3068} kan **keessummeessitoota**, . kan furtuu ture **Qulqulluu Israa'el** fi **elohim jedhamuun beekama** kan guutummaa lafaakakuu moofaa ykn **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**).^{H3068} dhufe akka **Yesuus Kiristoos**raajichakakuu haaraa keessattis saba isaa Israa'el akka **Goftaa**(**kyrios**) jedhamu.^{G2962} **Waaqa**^{G2316} kan Israa'elkakuu Haaraa keessatti.

Kana **GOOFTAA**, Mootii Israa'el, . **Waaqayyoo goftaa maccaa**, saba bara baraa muudee waan dhufuuf dhufus ni agarsiisa.¹⁸² Hanga yeroon waan hundumaa deebisanii dhaabuutti samiin raajii kana fudhachuu qaba **Yesuus Kiristoos**akka **Goftaa**^{G2962} **Waaqa**.^{G2316}

Uma 14:18Fi **Melkisedeq**mootii kan **Saalem**^{H8004} buddeena fide^{H3899} fi wayinii.^{H3196}

innis luba ture^{H3548 jedhamuun beekama} kan hunda caalaa ol'aanaa ta'e^{H5945} **Waaqa** (**'el**).^{H410}

Uma 14:19Innis isa eebbisee, .

Abraam isa ol'aanaa irraa haa eebbifamu^{H5945} **Waaqa** (**'el**), .^{H410}

¹⁸²Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-goftaa-8-hanukkah/.

abbaa qabeenyummaa^{H7069} kan samii fi lafaa:

[Uma 14:20](#) Waaqayyo inni ol aanaan immoo haa eebbifamu (**'ēl**)^{H410}.
kan diinota kee harka keetti kenne.

Kurnoo (kurnaffaa) immoo kenneef .^{H4643} hunda keessaa.

[Uma 14:21](#) Mootiin Sodoom immoo Abraamiin, "Namoota kana naaf kenni!
meeshaa sanas ofitti fudhadhu.

[Uma 14:22](#) Abraam immoo mootii Sodoomiin;

Harka koo gara **GOOFTAA (Yaahiwwee)**, isa hunda caalaa ol'aanaa ta'e^{H5945} Waaqa (**'ēl**),^{H410}
abbaa samii fi lafaa. .^{H776}

- .Eenyu ...dha **Melkiisedeq**

- **Malkiisedeq**: Luba ol aanaa **'ēl** (abbaa samii fi dachii) .

- Irraa eegalee [Uma 2:4](#), "nama ta'e (**Waaqayyo gooftaa**)" jedhus tolchuu keessatti hirmaata^{H6213} wantoota maal irratti

Waaqa uumame.¹⁸³ QEENXEEccording to [Isa 54:5](#), ati **fuudhu** Uumaa keessan^{H6213} maqaan isaas **GOOFTAA (Yaahiwwee)** kan **keessummeessitoota**.¹⁸⁴

(1) Jalqaba irratti Waaqayyo "Uuma^{H1254}" samii fi dachii ([Uma 1:1](#)), kanaaf **Waaqa (ēlōhīm jedhamuun beekama)** dha "uumaa".

(2) Jalqaba irratti Gooftaan (**Yaahiwwee**)^{H3068} .**Waaqa (ēlōhīm jedhamuun beekama)** .^{H430} **Hojjetame**^{H6213} dachee fi **-ichasamii (Uma 2:4)**, kanaaf **Yaahiwwee ēlōhīm** gooftaan (**Yaahiwwee**)^{H3068} kan **keessummeessitoota**^{H6635} ([Uma 2:1](#)) .
eenyu ...dha "**kan Uume**".

(3) Booda **Waaqa** uumee samii fi dachii tolche, lafa ajaje^{H776} **baasuuf marga**, bishaaniis wantoota rarra'an akka godhatan, laftis jireenya kan **-ichalubbuu**.¹⁸⁵

→ Ilmaan Abrahaam 2, isaan keessaa tokko dhalateef kakuu 2 (kakuu 2) tu jira lafa irratti **Yerusaalemboda** foon garbittii (Ismaa'eel) kan biraa immoo waadaadhaan (**Isihaag**) dubartii bilisa taate Yerusaaleem samii keessa jirtu.

- **Melkiisedeq**, mootii kan **Saalem**^{H8004} (ereera **Yesuus Kiristoos**) .

- Sababni isaas **Yesuus** jechuun mootii Yihudootaa ([Yoh 19:19](#)) fi **Kiristoos** jechuun mootii Israa'el dha, .
Kan **Melkiisedeq** "ol aanaa **'ēl**" jedhu fakkaata **Yesuus Kiristoos** kakuu Haaraa keessatti ([Mar 15:32 irratti](#)).¹⁸⁶

- **Melkiisedeq** buddeena fi wayinii fide (ereera **Yesuus Kiristoos**) .
Daabboofi daadhii wayinii (Yesuus Kiristoos): Qaama **Yesuus** (yookaan **Ilma namaa**, eenyu ...dha **buddeena sana kan Waaqa**), huccuu quncee talbaa qulqulluudhaan marfamee Awwaala haaraa dhagaa Yoseef isa barsiise keessatti bocame keessatti kaa'ame **Yesuus** qajeelaa ta'es. Jecha biraatiin, namni qajeelaan godhame tokko loogoos (qaama Gooftaa Iyyesuus) qulqulluudhaan marfamee ture huccuu quncee talbaa irraa hojjetamee keessa kaa'e **Kiristoos** (fooniifi dhugaatii hafuuraatiif, reemaa, .[1Qor 10:4](#)), akka kun **Yesuus Kiristoos**, inni gara isaatti ergame, ni jiraachisa **Kiristoos** ([Efe 2:5](#)) eebba hafuuraa hundumaa wajjin iddoowwan samii keessatti isa kaasaa **Kiristoos Yesuus** ([Efe 1:3](#), .[Efe 2:6](#)) ., fi kan isaa ta'a

¹⁸³Viidiyoo 1. "Tarkaanfiiwwan Uumamaa." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

¹⁸⁴Hoolaa ilaali^{G721} keessa [Mul 5:6](#).

¹⁸⁵Viidiyoo 1. "Tarkaanfiiwwan Uumamaa." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

¹⁸⁶Viidiyoo 38. "Fannoon Yesuus."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

[Gooftaa](#)([Fil 3:8](#)), qaama isaa isa fokkisaa gara [qaama ulfina qabeessa](#) kan [fayyisaa](#), [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) ([Phl 3:20-21](#), [21 .Rom 8:30](#)), .¹⁸⁷ eenyu ...dha [Hoolicha](#), [Kiristoos jedhama](#), fakkii kan [Waaqa](#).¹⁸⁸

- Foon kan [Ilma namaa](#) jechuun logos ([Jhn 14:25 irratti](#)) ykn buddeena, fi dhiiga kan [Kiristoos](#) dha [wayinii sana](#).¹⁸⁹ dhagaan sun awwaala bakka reeffi itti-[icha Gooftaa Yesuus](#) kaa'ame, jechuun logos (bishaan) gara rhema (wayinii) yeroo dhagaan awwaala irraa garagalee, fi warra amanan jechuudhaan [Ilma Waaqayyoo](#) of keessaa ragaa qabaachuu ([Iyo 24:22](#)).¹⁹⁰

→Kanaaf, buddeena fi wayiniin kan argisiisu [Yesuus Kiristoos](#)

(“[1Yo 5:6](#)Inni isa bira dhufe isa kana [bishaan fi dhiiga](#), iyyuu [Yesuus Kiristoos](#): bishaan qofaan osoo hin taane, .

bishaanii fi dhiigaan malee. Inni dhugaa ba'u hafuura dha; sababni isaas hafuurri dhugaa waan ta'eef”).

- [Melkisedeq](#), luba ol aanaa ['el](#) (ereera [Yesuus Kiristoos](#)) .
[Samii fi lafti erga uumamee fi uumamee booda](#), firii jireenya lubbuu fiduun “ittigaafatamummaa keenya” ta'e. Fi [Melkisedeq](#) luba ture kan ol'aanaa ['el](#)^{H410} yookaan [isa Qulqulluudha](#) kan Israa'el kan kakuu haaraa keessatti eeruun [Yesuus Kiristoos](#). Angafa Lubaa guddaa qabna, . [Yesuus Ilma Waaqayyoo](#), kan gara Samiitti darbe ([Ibr 4:14](#), ta'e [Yesuus Kiristoos](#), [Gooftaa keenya Waaqa](#)), fi “GOOFTAA ([.Yaahiwwee](#))^{H3068} .
kakateera, “Ati luba dha^{H3548} jedhamuun beekama [bara baraan akka haala Malkiisedeq](#) ([Far 110:4](#)).” [Gooftaan](#) (kyrios jedhamuun beekama), .^{G2962} dhagaa jiraataa, kan filatame [Waaqa](#) ([1Phe 2:4](#)).
Garuu, “akka dhagaa jiraataa, mana hafuuraa, lubummaa qulqulluu, .^{G2406} aarsaa hafuuraa dhiheessuuf, fudhatama kan qabu [Waaqa-n Yesuus Kiristoos](#) ([1Phe 2:5](#)).
- [Kan ol aanaa 'el](#) bite^{H7069} samii fi dachii (ereera [Yesuus Kiristoos](#)) .
- [Abbaan meetii soddoma sana](#)¹⁹¹
Akka seeraatti in [Bau 21:32](#), re'een (Yihudaan) garbicha dhiiraa (Yesuus) dhiibe (gante), akkasitti abbaa re'ee ykn Yihudaa (luboota angafa, .[Mat 27:6](#)), meetii sheqelii soddoma sana gooftaa garbicha sanaaf (Waaqayyoo) ni kenna, re'een (Yihudaan) immoo dhagaadhaan ni rukutama.

Haa ta'u malee, Yihudaan dhiiga qulqulluu (kan [Yesuus](#)), angafoonni lubootaa fi jaarsoliin kana booda gooftaa Yihudaa hin ta'angeenxee akka seeraatti akkasitti, Maal nuuf ta'a? sana ilaalaa ([Mat 27:4](#)). Akkasitti, Yihudaan meetii soddoma sana mana qulqullummaa keessatti gadi darbatee, bahee of fannise ([Mat 27:5](#)). Yihudaan akka seeratti kan Waaqayyoo waan ta'eef, meetii sana mana qulqullummaatti darbate ([Bau 21:32](#)).

Jechi kun^{H1697} kan GOOFTAA Waaqayyoo gooftaa biraa ([Zak 11:1-4](#)), Jeremy raajichaan dubbate, bara [Mat 27:9](#). Ija uummataatti meetii soddoma hunduu kan gooftaa ([Waaqa](#)) kan garbicha namaa ([.Yesuus](#)) akka seeraatti, kanaaf kan isa “gaarii” ta'e akka ta'etti yaadu, ([Waaqa](#) kan jedhamu qofaadha, “ [.gaarii](#) ”^{G18} , [Mar 10:18](#)).

- [Suphe dhooftuu](#) (isa suphee uume) .^{H3335} dha [GOOFTAA \(Yaahiwwee\)](#) .^{H3068} akkasumas meetii soddoma (gatii isa gatii guddaa qabu, dhiiga kan [Yesuus](#) ([Ibr 10:19](#)), kan isaan keessaa ilmaan^{H1121} kan Israa'el gatii guddaa kenne, .[Mat 27:9](#)) gara suphe dhooftuutti darbatamuu ([.GOOFTAA](#)) .^{H3335} [mana keessatti GOOFTAA](#) .^{H3068}

¹⁸⁷Viidiyoo 39. “Du'aa ka'uu warra du'anii.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

¹⁸⁸“Gooftaan Hundumaa Danda'u, .[Mul 1:8](#) & Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'aa, .[Mul 4:8](#)”.

¹⁸⁹Viidiyoo 13. “Jecha (logos & rhēma).” www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ .

¹⁹⁰Viidiyoo 23. “Buddeena, Manna, & Manna dhokataa.”

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

¹⁹¹Viidiyoo 37. “Ati gatiin (kabajaan) bitamta.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

- **Abbaan maasii suphe dhooftuu** ¹⁹²
→ Akkuma meetii soddoma gatii gaarii dhiiga Yesuus ilmaan Israa'el, abbaa qabeenyaa **kan suphe dhooftuu sanaa (kan GOOFTAA)** .dirreedha **GOOFTAA** ([Mat 27:7](#)) .
- **Qaamni kee dhiiga gati jabeessa Kiristoos, Hoolichaan bitama**
→ Abbootii keessan irraa duudhaadhaan wantoota manca'aniin osoo hin furamne, waliin **dhiiga kanaan duraa kan Kiristoos, akka hoolaa tokko** ^{G286} **mudaa kan hin qabnefi tuqaa malee, kan ta'e-icha** **Hoolaa** ([1Phe 1:18-19](#)) .^{G721} Kanaaf qaamni kee mana qulqullummaa Waaqayyoo hafuura qulqulluu si keessa jiruudha, innis kan **Waaq** kan keessanis miti. Sababni isaas qaamni kee gatii kabajaatiin waan bitameef ulfina kennuu dandeessa **Waaqa** qaama kee fi hafuura kee keessatti, innis kan Waaqayyoo ta'e. Fedhiin Waaqayyoo namoota hundumaaf kan isaa akka arganidha **Ilma** akkasumas jireenya bara baraa akka qabaattuuf isatti amanaa; haala kanaan manni qulqullummaa Waaqayyoo qaama kee keessa jiru ulfina ni argata hafuura kee isa dhiiga gatii guddaa qabuun bitame keessatti **Kiristoos**, akka ati tti kaafamtuuf guyyaa dhuma (ilaali [2Phe 2:1](#)) .¹⁹³
→ Kan ol aanaa **'el** ^{H410} diinota Abraam harka isaatti kenneera, kanaaf Abraam kurnoo isaa kenne hunduu luba isaa (Melkiisedeq ([Uma 14:20](#)) kan ol'aanaa **'el**, ^{H410} furtuu, **.Waaqa (ēlōhīm jedhamuun beekama)** .^{H430} kan guutummaa lafaa. ^{H776}
→ Namni tokko firii Waaqayyoo akka hin nyaanne ajaje erga nyaatee booda lafti ittiin abaaramte **Waaqayyoo gooftaa**, . akkasitti kana booda firii – isa lafa irraa ba'e nyaachuu hin dandeenye ([Uma 1:11](#)) .
→ Garuu Melkiisedeq Abraamiin eebbisee Abraam immoo kurnoo isaaf kenneef sababiin isaas “kurnoo hunduu kan **dachee, sanyii lafaa yookaan kan firii mukaa, nikan GOOFTAA (Yaahiwwee): akkasuma qulqulluu gara GOOFTAA (Yaahiwwee)**” .([Lew 27:30](#)) . Kanaaf Abraam meeshaa kamiyyuu fudhachuu dide kan mootiin Sodoomiin Abraamiin soressa godhe akka hin dubbanneef ([Uma 14:23](#)) .
→ Angafni lubaa: **Yesuus** angafa lubaa (lubaa angafa) godhame) .^{G749} tartiiba Melkiisedeq booda. ([Ibr 6:20](#) Bakka dursituu nuuf ta'e seene, illee **Yesuus**, . ol'aanaa taasise **luba (luba angafa)** .^{G749} bara baraan akka tartiiba Melkiisedeq.)
- **.Kiristoos Abrahaam dura ture**
† **Melkiisedeq**, luba ol aanaa **'el**, fakkeenyaan angafa lubaa guddaa argisiisudha ^{G749} gara samiitti kan darbu, **Yesuus ilma Waaqayyoo** ([Ibr 4:14](#)), eenyu ...dha **Yesuus Kiristoos**, .Gooftaa ^{G2962} keenya **Waaqa**, .^{G2316} isa samiin hamma bara wanti hundumaa deebisanii dhaabuutti isa fudhachuu qaba, innis **Waaqa** erga biyyi lafaa jalqabee afaan raajota isaa qulqulloota hundaan dubbateera ([Hojii Ergamootaa 3:21](#)) .
→ [Yoh 8:58](#) **Yesuus** jedheen, “Dhuguma, dhuguma isiniin jedha, “ **.Abrahaam osoo hin jiraatin, ani jira.**”

➤ **Hundumaa danda'u (šaday jedha)** .^{H7706 jedhamuun beekama}

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Ibid.

- **Hundumaa danda'u**(**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama}: Jechi hundee isaa kan Strong's irraati **H7703**(**ጥጥ** Afaan Oromoo, „šgeenxeeabbaa), jechuun boojuu, jeequmsaan wal'aansoo qabuu, isa hunda caalaa humna qabu, waan hundumaa danda'u (**Mul 19:6**).
- **Hundumaa danda'u**(**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} → **GOOFTAAN** (**Yaahiwwee**) . → **Waaqa** ('**ē**) .^{H410}
Uma 17:1 *Abraam waggaa sagaltamaa fi sagal yommuu ta'u; **GOOFTAAN** (**Yaahiwwee**) Abraamitti mul'ate, jedheen, "Ani Hundumaa Danda'aadha" jedheen(**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} **Waaqa** ('**ē**) .^{H410}; na dura deemi, mudaa hin qabnes ta'i* .^{H8549 jedhamuun beekama}

- Maqaan Abraam jedhu fayyadamaa ture, kanaan dura '**ēlōhīm jechuun ni danda'ama** maqaa isaa haaraa Abrahaam jedhamu waliin kakuu gale.
- **GOOFTAAN**(**Yaahiwwee**) Abraamitti hanga waggaa 99tti mul'ate, sana booda Akka **kan hundumaa danda'u**(**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} **Waaqa** ('**ē**) .^{H410} akkasumas Abraamitti mudaa tokko malee fuuldura isaa akka deemu itti hime.
→ Guutuu danda'u duratti mudaa malee mudaa hin qabne ta'i (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun}

beekama **Waaqa** ('**ē**) .^{H410} -

Waaqa ('**ē**) .^{H410} = **korbeessa hoolaa** ^{H352}

- '**ē**dha kan gabaabfame Strong's H352 (**ገሥ**, Afaan Oromoo fi Jechoota **Dinqisiiso**. 'ayil), hiika "**korbeessa hoolaa**" ^{H352}
(innis kan Strong's H193 (**ገሥ** Afaan Oromoo, 'ul jedhamuun beekama) .hiikni isaas "jabaa") .
→ Kakuu Moofaa keessatti, .**korbeessa hoolaa** ^{H352} ilma isaa Yisihaaq dhiisee Abrahaam aarsaa gubamaa

ta'ee dhihaate

(**Uma 22:13**).

- **Uma 22:13** *Abrahaam immoo ija isaa ol kaasee ilaalee; duuba isaas kunoo **korbeessa hoolaa** ^{H352} gaanfa isaatiin bosona keessatti qabame: Abrahaam immoo dhaqee korbeessa hoolaa sana fudhate; bakka ilma isaa aarsaa gubamuuf isa dhiheesse.*

- Kakuu Moofaa keessatti: **Korbeessa hoolaa** ^{H352} → **Hoolaa** (Ayyaana Faasikaa) .^{H7716}

- Kakuu haaraa keessatti: (**Yesuus**) . → **Hoolaa** (**Kiristoos**) .^{G286} → **Hoolaa tokko** ^{G721} (**Gooftaafi Fayyisaa**, .**Yesuus Kiristoos** (**Waaqa**), .**Hundumaa danda'u**) .

- Dhiiga qaaliin kan **Kiristoos**, akka bara **hoolaa tokko** ^{G286} mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne, . kan Faasikaa keenya ta'e **hoolaa**, .^{G286} (**Kiristoos**) (**1Phe 1:19**, .**Bau 12:27**, .**1Qor 5:7**).¹⁹⁴
→ Yoo Waaqayyo ('**ē**) .^{H410} kan jedhu agarsiisa **Kiristoos**, egaa eenyutu Danda'aan (**šaday jedha**) .?

- **Hundumaa danda'u**(**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} → **Waaqa** ('**ē**) .^{H410} (**Waaqayyo**, **Yaahiwwee**) . → '**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**

Uma 17:2 *Kakuu koos nan seena ^{H1285} anaa fi si gidduutti, si baay'isa garmalee.*

Uma 17:3 *Abraam immoo fuula isaatiin kufe, Waaqayyos ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} jedhee isa waliin haasa'e, .*

Uma 17:4 *Ana garuu kunoo kakuun koo si wajjin jira, ati immoo ni taata **abbaa saba hedduu**.*

Uma 17:5 *Kana boodas maqaan kee Abraam hin jedhamu; maqaan kee garuu Abrahaam in ta'a; abbaa saba baay'ee si godheera.*

- '**ēlōhīm jechuun ni danda'ama** Abraamiin abbaa saba hedduu akka ta'u kakuu seenee kan isaa jedhee waame maqaa, Abrahaam.
- '**ēlōhīm jechuun ni danda'ama** Abrahaamiin kakuu isaa osoo hin seenin dura Abraamitti dubbate.
- **Kakuudura** kan mirkanaa'e ture **Waaqa** ^{G2316} keessa ^{G1519} **Kiristoos**, fi seera inni afur ture

¹⁹⁴ Ilaali **Mul 5:6**.

waggaa dhibbaa fi soddoma booda, waadaa nama tokkollee akka hin galchine, disannul gochuu hin danda'u dhiibbaa ([Gal 3:17](#)). Hubadhaa kakuu gidduu jiru **ēlōhīm jedhamuun beekama** Abrahaam immoo kan mirkanaa'e **Waaqa** keessa "**Kiristoos**.

- **Waaqa ('ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} = ture (Waaqayyo, **.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**^{H430}) .
- Cubbuu nama tokkoon addunyaa seene irraa^{G444} ([Rom 5:12](#), [.Uma 3:24](#)) fi hanga Yaaqoob maqaan gara Israa'elitti jijjiirame ([Uma 35:10](#)), Waaqa (**.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} Waaqayyo ta'ee mul'ate (**.'ēl)** .^{H410}

Hundumaa danda'u(šaday jedha) .^{H7706 jedhamuun beekama} gara Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob yeroo lafa irratti mul'ate.

([Uma 48:3](#) Yaaqoob immoo Yosefiin, "Waaqa (**.'ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} mul'ate

([argame](#)) .^{H7200 jedhamuun beekama} naaf Luuz biyya (lafa) keessatti .^{H776} kan Kana'aan, na eebbise,)

- Waaqa (**.'ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} lafa Kana'aan irratti Yaaqoob duratti Yaaqoobitti mul'ate

maqa haaraa Israa'el jedhu kennameef. Haala kanaan Waaqayyo (**.'ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} ture Waaqa (**.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .

kan lafa irratti mul'ate, kunis fakkeenya fakkeenya kan **Kiristoos Yesuus**, kan seene addunyaa cubbamoota fayyisuuf ([1Xim 1:15](#)) ta'ee **Kiristoos Yesuus** keenya **Gooftaa** ([Fil 3:8](#)).

([Fil 3:8](#) Eeyyee shakkii tokko malee, ani immoo waan hundumaa kan lakkaa'u kasaaraa malee

caalmaa

*beekumsakan **Kiristoos Yesuus** koo **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama):*

Isaaf waan hundumaa dhabe, .

*akkasumas isaan lakkaa'aa manca'aa malee, akkan mo'adhuuf **Kiristoos**,*

[Uma 35:10](#) Fi **Waaqa** (**.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} jedheen, Maqaan kee Yaaqoob jedhama.

maqaan kee kana booda Yaaqoob jedhamee hin waamamu;

Israa'el garuu^{H3478} maqaan kee in ta'a, maqa isaas Israa'el jedhee moggaase.^{H3478}

[Uma 35:11](#) Fi **Waaqa** (**.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} jedheen (Israa'eliin, maqa haaraa

Yaaqoob; [Uma 35:10](#)), .

Ani Waaqa (**.'ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} dhala godhaa,

baay'adhaa;

saba tokko^{H1471} (saba Waaqayyoo tokko, Israa'el) fi garee saboota (Ormoota saboota) .^{H1471}

si keessaa in ta'u, mootonni mudhii kee keessaa in ba'u;

- **.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama** akkasumas Yaaqoob maqa haaraa Israa'el jedhu osoo hin moggaafamin dura ([Uma 35:10](#)).

- Maqaan Yaaqoob gara Israa'elitti erga jijjiiramee booda Waaqayyo (**.'ēl)** .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} eebbise Israa'el

firii godhatanii baay'achuudhaaf **Kan Waaqayyoo** saba Israa'el, saboota Ormoota keessattis.¹⁹⁵

[Uma 1:22](#) Fi **Waaqa** (**.'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} jedhee isaan eebbise, dhala

godhaa, baay'adhaa!

bishaan galaana keessa jirus guutaa, simbirroonis lafa irratti haa

baay'atan.^{H776}

¹⁹⁵Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqayyo (keessan) in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'el-israa'el/& .

viidiyoo 16, "Oromo, Saboonni hundi (5/10), ." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ ..

[Uma 28:3](#)Waaqayyo immoo ('['ēl](#)).^{H410}Hundumaa danda'u ([šaday jedha](#)).^{H7706 jedhamuun beekama}si

eebbisaa, .

si horsiisi, si baay'isis, .
namoota baay'ee akka taattuuf;

- [FromUma 46:2](#) . [Waaqa\('ēlōhīm jechuun ni danda'ama\)](#) .^{H430}keessatti Israa'eliin dubbata [mul'atawwan Uma 46:2](#)Waaqayyo immoo ('['ēlōhīm jechuun ni danda'ama](#)) .^{H430}jedhee Israa'elitti dubbate^{H3478} mul'atawwan keessatti^{H4759 jedhamuun beekama} [kan halkanii](#), .
jedheen, Yaaqoob, Yaaqoob! Innis, .[Kunoo ani](#).

→ Irraa [Uma 46:2](#), [Waaqa \('ēlōhīm jechuun ni danda'ama\)](#) .^{H430} mul'atawwan keessatti

Israa'elitti dubbata.

- '['ēl](#)^{H410} = Gargaaraa, & Inni Hundumaa Danda'u ([šaday jedha](#)) .^{H7706 jedhamuun beekama} = [Waaqa gubbaa irraa si haa eebbisu](#) → [Yesuus Kiristoos](#)

[Uma 49:25](#)Waaqaan illee ('['ēl](#)) .^{H410} [kan abbaa keetii](#), [kan ta'e gargaaruu](#)si;

[akkasumas Rabbii olta'aa \(šaday jedha\)](#) .,^{H7706 jedhamuun beekama} [kan ta'u eebbisuu](#)si waliineebba samii

gubbaa, .

[eebba gad fagookan jala ciisu](#), [eebba harmaa](#), .^{H7699 jedhamuun beekama}
[akkasumas kan gadameessaa \(rahmata\)](#).^{H7356 jedhamuun beekama}

→ '['ēl](#)^{H410} [kan abbaa keetii \(Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob\)](#) [kan si "gargaaru"](#) dha
(lafa keessatti).

[14:25-26](#)) .

→ '['ēl](#)^{H410} [jechuun "gargaaraa dha," Israa'eliiif gargaaraan immoo GOOFTAA \(Yaahiwwee\)](#) ([2Mot 14:25-26](#)) .
yookaan [Gooftaa \(kyrios jedhamuun beekama\)](#) ([lbr 13:6](#)).¹⁹⁶

kan

→ [Hundumaa danda'u \(šaday jedha\)](#) .^{H7706 jedhamuun beekama} [kan " .Eebbisaa"](#) isin lafa irra jirtaneebba
[biyya waaqaagararraa](#).

(Waaqayyo Waaqayyo raajii kaase)

[Hojii Ergamootaa 3:22](#) Museen dhuguma abbootiin, .

[Raajiin tokkoni ta'a Gooftaa \(kyrios\) jedhamu](#).^{G2962} [kan kee Waaqa](#) keessaa keessan kaasaa
obboloota, akka koo;

[waan inni isinitti himu hundumaa keessatti isa ni dhageessa](#).

[Hojii Ergamootaa 3:23](#) Namoonni raajii sana hin dhageenye hundinuu, .

[ummata keessaa ni bada](#).

[Hojii Ergamootaa 3:24](#) Eeyyee, raajota Saamu'eel irraa kaasee fi warri booda dhufan hundinuu;

[warri dubbatan hundinuu akkasuma guyyoota kana dursanii dubbataniiru](#).

[Hojii Ergamootaa 3:25](#) Isin ijoollee (ilmaan) .^{G5207} [kan raajotaa](#), .

[kakuu isa Waaqayyo](#)^{G2316} [akkas jedhee abbootii keenya waliin hojjetame](#)

[Abrahaam, Sanyii kee keessattis](#)^{G4690 jedhamuun beekama} [gosootti lafaa hundinuu ni ta'u](#)
(lafa) .^{G1093} [eebbifamaa](#).^{G1757}

[Hojii Ergamootaa 3:26](#) Dursa isiniif haa ta'u [Waaqa](#), .^{G2316} [ilma isaa \(gabricha\) erga kaasee](#)
[booda](#) .^{G3816} [Yesuus](#), .^{G2424}

[ergeisa gara eebbisuu](#) isin, tokkoon tokkoon keessan jal'ina isaa irraa garagalchuu
keessatti.

([Mat 1:21](#) Isheen ilma ni deesse, ati immoo maqaa isaa in waamta [YESUUS](#): 1.1.
[inni ni ta'a waan ta'eef qusachuu saba isaa cubbuu isaanii irraa](#).) .

→ [Waaqa](#) ol kaafame [Yesuus](#) cubbuu irraa qalbii diddiirrachuu kee keessatti "si eebbisuuf".

¹⁹⁶ | laali [Mul 3:14](#).

- **Who kana Yesuus** eenyu **Waaqa** Israa'eliif kaase?
[Hojii Ergamootaa 13:23](#) Sanyii nama kanaa (Daawit) keessaa qaba **Waaqa** akka waadaa isaatti Israa'eliif kaafame **Fayyisaa tokko**.^{G4990 jedhamuun beekama}
Yesuus: 1.1.
 → **Yesuus**, eenyu **Waaqaol kaafame** Israa'eliif, .dha "**Fayyisaa tokko**."^{G4990 jedhamuun beekama}
- **Hundumaa danda'u (šaday jedha)**.^{H7706 jedhamuun beekama} kan isin Eebbisu = **Yesuus = Fayyisaa tokko**^{G4990 jedhamuun beekama}
[Luk 24:4](#) Inni jedhe, kan dubbii dhaga'e^{H561} kan **Waaqayyoo ('ēl)**.^{H410} kan arge mul'ata^{H4236 jedhamuun beekama} kan Rabbii olta'aa (**šaday jedha**),^{H7706 jedhamuun beekama} .
 iji isaa garuu banaa ta'ee, gara dammaqinaatti kufee;
 → Jecha kan **'ēl**,^{H410} mul'ata Rabbii olta'aa (**šaday jedha**).^{H7706 jedhamuun beekama} ni banama.

- **Kiristoos Gooftaa**

[Luq 2:26](#) Ni ta'es **mul'ifame** isaaf karaa **Hafuura Qulqulluu**, akka inni (Simi'oon) hin qabne du'a ilaali, osoo hin argin **Kiristoos gooftaa**.

[Luq 2:27](#) Innis hafuuraan gara mana qulqullummaa seene. akkasumas yeroo warri mucaa fidan **Yesuus**, . akka aadaa seeraatti akka isaaf godhu, .

[Luk 2:28 irratti](#) Ergasii harka isaatti ol isa fudhatee, eebbise **Waaqa**, jedhee, .

[Luk 2:29 irratti](#) Gooftaa (**abbaa irree**), .^{G1203} amma garbichi kee nagaadhaan akka deemtu, . akka dubbii keetii (**kan rhema jedhu**) .^{G4487}: 1.1.

[Luk 2:30 irratti](#) Ijji koo waan argeef^{G1492} kee **fayyina**, .

[Luk 2:31 irratti](#) Isa ati fuula namoota hundumaa duratti qopheessite;

[Luk 2:32 irratti](#) Iifa tokko^{G5457} Ormoota salphisuuf, .^{G1484} ulfina saba kee Israa'el.

→ Hafuurri Qulqulluun namoota irra jira^{G444} Yerusaaalem keessatti kan qajeelaa fi waageffannaa ta'e,

eegaa jira

jajjabina Israa'el. Simi'oon nama sana keessaa tokko waan ta'eef karaa **-icha Hafuura Qulqulluu** osoo hin argineef **Kiristoos gooftaa** ([Luq 2:25-26](#)).

→ Yeroo daa'imni **Yesuus** aadaa Seeraa Isaaf raawwatame, . **Hafuura Qulqulluu** waa'ee mucaa sanaa nama qajeelaa fi waageffannaa irratti mul'isa **Yesuus** kan Inni itti

qophaa'eef

fayyina fuula namoota hundumaa duratti, . **Iifa Waaqayyoo** Ormoota salphisuuf, fi ulfina kan Sabni isaa Israa'el.

→ Jechoota sana erga dhaga'anii booda^{H561} irraa **'ēl** (yookaan **abbaa irree**, .[Luq 2:26](#)), ykn GOOFTAA

(**Yaahiwwee**), .

Hafuura Qulqulluuni mul'isa **kan rhema jedhu** ([Luq 2:29](#)) fi ija namaa banatee arguuf **Yesuus** fi

Isaa

fayyina.¹⁹⁷

➤ **Waaqa ('ēl)**.^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} = **Gooftaa** (**kyrios jedhamuun beekama**) fi **Fayyisaa** (eenyu ...dha **Yesuus Kiristoos**) Kakuu Moofaa ([2Phe 1:11](#)) .

→ **ēl**^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) .^{H7706 jedhamuun beekama} = Waaqa ture (**'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**^{H430})

¹⁹⁷ Viidiyoo 8. "Ayyaana Faasikaa dura) Yesus mucaa dhiiraa irraa gara Gooftaatti." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/8-ayyaana-gooftaa-torban-ilmaan-israa'eel-yesuus-mucaa-dhiiraa-irraa-gara-gooftaa/ .

[ly 24:27](#)lyaasuun immoo namoota hundumaan, “Kunoo, dhagaa kana!”^{H68}ragaa nuuf ta'a; dubbii hundumaa waan dhageesseef^{H561}kan GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068}kan inni itti

dubbate

nuuf: kanaaf ragaa isiniif ta'a, akka isin hin ganne**Waaqa(ēlōhīm jedhamuun beekama)**.^{H430}

† Iyaasuun lafa Kana'aan erga mo'ee booda, namoonni gosoota Israa'el hundi akka sodaatan itti hima**GOOFTAA(Yaahiwwee)** fi tajaajiluu**GOOFTAA**ikhlaasa fi dhugaan, ummannis jedhe ([lya 24:22-24](#)), .

"Nuti ragaa isaan filataniidha**GOOFTAA**,
fi**GOOFTAA (Yaahiwwee)** keenya**Waaqa(ēlōhīm jedhamuun beekama)** ni tajaajilla.”

Iyaasuun ergasii namoota wajjin kakuu galee Sheekem keessatti seeraa fi seera isaaniif kaa'ee jechoota kana barreesse (ykn**kan rhema jedhu**) keessatti “kitaaba seera**Waaqa**”, fi dhagaa guddaa tokko fuudhee iddoo qulqullummaa bira dhaabe**GOOFTAA(Yaahiwwee)**.¹⁹⁸

Jechoota sana erga dhaga'anii booda^{H561}kan**GOOFTAA (Yaahiwwee)**, [ly 24:24](#), dhagaan guddaan ragaa ati filatte ta'a**GOOFTAA (Yaahiwwee)** . fi tajaajiluu**GOOFTAA (Yaahiwwee)** .**Waaqa(ēlōhīm jedhamuun beekama)**.

† Yeroo warri ka'an**Yesuus**gara duuka buutotaatti dhufan, jedhanii argan**Gooftaa** (kyrios, 1999)[Jhn20:20 irratti](#)), . fi argateera**Gooftaa'** .shafuura, jechuunis**Hafuura Qulqulluu** ([Jhn20:22 irratti](#)).

[Jhn20:22 irratti](#)Yeroo inni (**Gooftaa**yookaan**kyrios jedhamuun beekama**) .^{G2962}kana jedhee ture, . jedhee hafuura baafate^{G1720}isaan irratti, isaanis, “Isin fudhadhaa!**Hafuura Qulqulluu.**”

[Iyoob 33:4](#) **Hafuura**kan**Waaqa('ēl)** .^{H410}godheera^{H6213}ana, . fi afuura^{H5397}kan**kan hundumaa danda'u**^{H7706}jedhamuun beekama naaf

kenneera**jireenya(jiraachuu)** .^{H2421}

- **Hafuur**kan **Waaqayyoo ('ēl)** .^{H410}godheera^{H6213}ana= Hafuura kan**Gooftaa(kyrios jedhamuun beekama)** .^{G2962}
- **Hafuura**^{H5397}kan**kan hundumaa danda'u(šaday jedha)** .^{H7706}jedhamuun beekama**jireenya** (jiraataa) naaf **kenneera** .^{H2421}
(Kan kennuudhaaf samii irraa bu'e**jireenya**siif, jechuun**Yesuus Kiristoos**) .

→Sanyii^{G4690}jedhamuun beekama kan waadaa jedhudha**Kiristoos** fi sanyii^{G4703}kan **Waaqayyoo**

isa gadi bu'e

samii irraakennuudhaaf**jireenya** addunyaaf ni**Yesuus Kiristoos**, kan foon isaa

sanyii irraa ta'e

kan**logos Waaqayyoo**, kan lafa (kan foon keenyaa) keessatti kuftee du'uu qabu saffisiisuuf jechaqeenxeend firii baay'ee in godha ([Jhn12:24 irratti](#)).¹⁹⁹

→**Waaqa ('ēl)** .**Hundumaa danda'u (šaday jedha)** .ture **Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni**

danda'ama^{H430}) kan lafa irratti mul'ate, fi

hafuura kan'ēl(-icha Gooftaa, kyrios jedhamuun beekama) na godheera, afuura

kan

kan hundumaa danda'u(Fayyisaa tokko**Yesuus Kiristoos**) naaf

kenneera**jireenya**keessa**Hafuura Qulqulluu**

([Uma 2:7](#)).²⁰⁰

¹⁹⁸Viidiyoo 23. “Buddeena, Manna, & Manna dhokataa.”

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

¹⁹⁹Viidiyoo 26. “Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-gooftota-fakkaa-kakuu-haaraa/.

²⁰⁰Viidiyoo 40. “4. Pheenxeqoosxee.”www.therhemaofthelord.com/uncategorized/40-ayyaanota-gooftaa-4-phenxeqoosxee/.

jedhu^{H430}).

→ Kana **Gooftaa** Fayyisanis ni **Yesuus Kiristoos** (2Phe 1:11), kan ture **Waaqa** ('ēlōhīm).

1Yo 4:14 Abbaan Ilma akka erges argineerra, dhugaa baanas
Fayyisaa ta'uuf ^{G4990 jedhamuun beekama} kan addunyaa.

2Xim 1:10 Garuu amma mul'achuu keenyaan mul'ata
Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos, kan du'a haqee, kan
fide **jireenyafi hin duune** ifa gochuuf karaa wangeela:

Tit 2:13 Abdii eebbifamaa sana barbaaduu, fi mul'achuu ulfina qabeessa kan
guddaa **Waaqa** ^{G2316} fi keenya **Fayyisaa Yesuus Kiristoos**;

2Phe 1:1 Simoon Pheexiroos, hojjetaa fi ergamaa Yesus Kiristoos;
warra nu wajjin amantii gatii guddaa qabu akkasii argataniif
karaa qajeelummaa kan **Waaqa**
fi keenya **Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos**: 1.1.

2Phe 1:11 Akkasitti seensa baay'inaan isiniif in tajaajila
gara mootummaa bara baraa keenyaatti **Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus
Kiristoos**.

2Phe 3:18 Garuu ayyaana, fi beekumsa keenya keessatti guddadhaa **Gooftaa
fi Fayyisaa
Yesuus Kiristoos**. Ammas bara baraan ulfinni isaaf haa ta'u. Ameen.

- Waaqa ('ēl) ^{H410} kan hundumaa danda'u (**šaday jedha**) ^{H7706 jedhamuun beekama}.
Bau 6:2 Fi **Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama)** ^{H430} jedhee Museetti dubbate, ^{H4872} jedheen.
Ani ... dha **GOOFTAA (Yaahiwwee)** ^{H3068}: 1.1.
Bau 6:3 Ani immoo mul'adhe (ilaali) ^{H7200 jedhamuun beekama} Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob;
maqaa jedhuun (akka) Waaqa ('ēl) ^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) ^{H7706 jedhamuun beekama},
maqaa kootiin garuu ^{H8034} YIHOWAA (**GOOFTAA, Yaahiwwee**) ^{H3068} was ani isaan biratti hin beekamne

ture.

- Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) ^{H430} jedhe Museedhaan (seera, Yoh 1:17, warra seera qabaniif), .
• Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) ^{H430} akka Waaqaatti ilaalama ture ('ēl) ^{H410} Hundumaa
danda'u (**šaday jedha**) ^{H7706 jedhamuun beekama} gara Abrahaam, Yisihaqiifi Yaaqoob, .

→ B. But maqaa **Yaahiwwee (GOOFTAA, yookaan Kiristoos jedhama, .Efe 3:4)**, isaan biratti hin
beekamne ture.

→ Maqaa **Yaahiwwee, (GOOFTAA, -icha Kiristoos, .Luq 2:11)** abbootii keessan biratti hin
beekamne ture, garuu

kan hundumaa danda'u kan si eebbisudha **Yesuus**, fi kana **Yesuus eenyu Waaqa ol kaafame**
dha **Fayyisaa tokko**, ^{G4990 jedhamuun beekama}
ykn Gooftaa (**abbaa irree**) kan kennu **kan rhema jedhu** (Luq 2:29).

- **'ēlōhīm jechuun ni danda'ama** → Gooftaan (Yaahiwwee) . → Abboota keessan lafa irratti akka
Waaqayyootti ('ēl) ^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) yookaan **Gooftaafi Fayyisaa Yesuus
Kiristoos** kan Waaqayyo ture ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) ^{H430} Kakuu Moofaa keessatti.
→ Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) ^{H430} kan Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob akka
Waaqa ('ēl) ^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**) ^{H7706 jedhamuun beekama} dha **Gooftaa**
fi **Fayyisaa** (yookaan **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. **Yesuus Kiristoos**), .
kan keenya ta'e Waaqa.

- Gooftaa ('ädōnāy jechuun ni danda'ama) ^{H136} WAAQA (y^əhōvâ jedhamuun beekama) ^{H3069} (Ergamaa
kan **GOOFTAA (Yaahiwwee)**).

GOOFTAAN (Yaahiwwee) . → (Gooftaa ('ädōnāy jechuun ni danda'ama) ^{H136} WAAQA (y^əhōvâ jedhamuun
beekama) ^{H3069} (Ergamaa kan **GOOFTAA (Yaahiwwee)**), .
eenyu Waaqayyo ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama).

- Ergamaa kan **GOOFTAA (Yaahiwwee)** ^{H3068} → Gooftaan ('ädōnāy jechuun ni danda'ama) ^{H136} WAAQA (y^əhōvâ
jedhamuun beekama) ^{H3069}.

Abo 6:22Gidewoon ergamaa Waaqayyoo ta'uu isaa yommuu hubate (**Yaahiwwee**), .^{H3068}

Gideon, Wayyoo yaa Gooftaa (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun**

beekama)!^{H3062}

ergamaa Waaqayyoo waanan argeef (**Yaahiwwee**), .^{H3068}fuula fuulatti.

→Ergamaa kan**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) .^{H3068} Gooftaa argaa jira(**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun beekama**) .^{H3062}

- Daawit GOOFTAA dura taa'a (**Yaahiwwee**) .^{H3068} ergamaa Waaqayyoo dura taa'e jechuudha (**Yaahiwwee**) .^{H3068}

2Sa 7:18Achiis mootiin Daawit seenee Waaqayyoo dura taa'e (**Yaahiwwee**), .^{H3068} jedheen.

Ani eenyu yaa Gooftaa (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun**

beekama) .^{H3069}?

manni koos maali, ati hanga ammaatti na fidde?)

→Daawit dura taa'e**Yaahiwwee** jedhee Gooftaa (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun beekama**) .

- Ergamaakan GOOFTAA (**Yaahiwwee**) .^{H3068} →Gooftaan (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun beekama**) .^{H3069} →Waaqa (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}

Abo 16:28Siimsoon immoo gara Waaqayyooitti (**Yaahiwwee**), .^{H3068} jedheen, .

Yaa Gooftaa (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**), .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun beekama**) .^{H3069}, .
na yaadadhu, si kadhada, na jabeessi, si kadha, al tokko kana qofa, .

Yaa Waaqayyoo (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**), .^{H430} akkan ija koo lamaan Filisxeemota irraa

haaloo ba'uuf.

→Siimsoon itti waame**Yaahiwwee**, jedhee, .**'ädönäy y°hövä jechuun ni danda'ama**(ergamaa

Waaqayyoo

dura**Yaahiwwee**),sana booda akkana jedhe, .**Waaqa**(**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**), .^{H430}

(GOOFTAAN (**Yaahiwwee**) .→Gooftaan (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**) WAAQA (**y°hövä jedhamuun**

beekama) .→Waaqa (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**).

- GOOFTAAN (**Yaahiwwee**) Waaqa (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .→ **'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**kan**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**fi**'ädön jechuun ni danda'ama**kan**'ädön jechuun ni danda'ama** →Waaqa (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .lafa hundumaa keessaa

(Mootii samii fi guutummaa lafaa)

Kes 10:17Gooftaaf (**Yaahiwwee**) .^{H3068}Waaqa keessan (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}Waaqayyoo dha (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}kan waaqolii

(**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) , .^{H430}fi Gooftaa (**'ädön jechuun ni danda'ama**) .^{H113}kan gooftotaa(**'ädön jechuun ni danda'ama**) , .^{H113}guddaa^{H1419}Waaqa (**'ël**) , .^{H410}

nama humna guddaa qabu, fi nama suukaneessaa (sodaachisaa), .^{H3372}kan nama hin ilaalle, mindaas hin fudhanne;

(Iy 3:11Kunoo, saanduqa kakuu Gooftaa (**'ädön jechuun ni danda'ama**) .^{H113}lafa hundumaa keessaa^{H776}

isin dura gara Yordaanositti darba.)

- GOOFTAA(**Yaahiwwee**) , Waaqa bara baraa**'ël** (Uma 21:33) .^{H410}

→GOOFTAAN(**Yaahiwwee**) Waaqa kee (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}

- Waaqa (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) kan waaqolii (**'ëlöhîm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}(→guddaa**'ël** (Kes 10:17) , kan**biyya waaqaa**, .Far 136:26) .

- Gooftaa (**'ädön jechuun ni danda'ama**) .^{H113}kan gooftotaa(**'ädön jechuun ni danda'ama**) .^{H113}(→Gooftaa (**'ädön jechuun ni danda'ama**) .^{H113}hunda keessaa**dachii**, .^{H776}Iy 3:11) .

→Gooftaan (**'ädönäy jechuun ni danda'ama**) .^{H136}WAAQA (**y°hövä jedhamuun beekama**) .^{H3069} ergamaa Waaqayyoo ti (**Yaahiwwee**) .^{H3068} dura

GOOFTAA(Yaahiwwee) .^{H3068} gooftaan kun immoo (**Yaahiwwee**) .^{H3068} Waaqa bara baraa ('**el**) .^{H410} **kan biyya waaqaa**, kan kee ta'u **Waaqa**.

GOOFTAAN kun (**Yaahiwwee**) Waaqa kee ('**elohim jechuun ni danda'ama**) guddaadha '**el**, Waaqayyo eenyu ('**elohim jechuun ni danda'ama**) kan waaqolii ('**elohim jechuun ni danda'ama**).

kan samii, .fi Gooftaa ('**adon jechuun ni danda'ama**) .^{H113} kan gooftotaa ('**adon jechuun ni danda'ama**), .^{H113} lafa hundumaa keessaa.

Kanaaf Gooftaan (**Yaahiwwee**) .^{H3068} Waaqa ('**elohim jechuun ni danda'ama**) . ta'uu "**elohim jechuun ni danda'ama** kan '**elohim jechuun ni danda'ama** fi

'**adon jechuun ni danda'ama** kan '**adon jechuun ni danda'ama**," jechuun Inni " .**MOOTII MOOTOOTAA**, . **FIGOFTAA GOOFTAA**" (Mul 19:16).

kan samii fi guutummaa lafaa.

→ " .**MOOTII MOOTOOTAA, GOOFTAA GOOFTAA** (yookaan **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**)," ati akkas taate **Waaqa** fi

kan kee **rhema jedhamuun beekama** dhugaa ta'i.²⁰¹

- Ergamaa kan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**) fida **kan rhema jedhu** kan Gooftaa ('**adonay jechuun ni danda'ama**) .^{H136} **WAAQA** (**y'hovâ jedhamuun beekama**), .^{H3069}

kan jedhu **Waaqa** ('**elohim jechuun ni danda'ama**) .^{H430} kan dhugaa ta'e (**2Sa 7:28**).

(**2Sa 7:28** Amma immoo yaa Gooftaa ('**adonay jechuun ni danda'ama**) .^{H136} **WAAQA** (**y'hovâ jedhamuun beekama**), .^{H3069} ati Waaqayyo sanadha

('**elohim jechuun ni danda'ama**), .^{H430} fi kee **jechoota**^{H1697} dhugaa ta'i, . gaarummaa kanas garbicha keetiif abdachiifteetta.)

- .**Tinni Gooftaa Hundumaa Danda'u** (**Mul 1:8**) & .**Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa** (**Mul 4:8**) .

➤ **Tinni Gooftaa Hundumaa Danda'u** (**Mul 1:8**) .

- **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. **Hundumaa danda'u**^{G3841} (kan dhufuuf jiru) . → **Hoolaa** (arnion bulchaa jiru) .^{G721}

Mul 1:8 Ani Alfaa fi Omega, jalqabaa fi xumura jedha **Gooftaa**, .^{G2962}

kan jedhu, kan turee fi kan dhufu, . **kan hundumaa danda'u**.^{G3841}

→ **Gooftaan** (kyrios jedhamuun beekama): Alfaa fi Omega, jalqabaa fi xumura.

→ **Hundumaa danda'u** (Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**):

➤ **Gooftaan** (kyrios) jedhamu. **Waaqa**^{G2316} **Hundumaa danda'u**^{G3841}

Mul 4:8 Bineensonni afranis (lubbu qabeeyyii) .^{G2226} tokkoon tokkoon isaanii baallee ja'a naannoo isaa turan; keessa isaaniis ijaan guutamaniiru;

Qulqulluu, qulqulluu, qulqulluu, . **Gooftaa**^{G2962} **Waaqa**^{G2316} **Hundumaa danda'u**, .^{G3841} kan ture, kan

jiru, kan dhufus jiru.

→ " .**Gooftaan**" jechuun "**Gooftaa** (Fayyisaa), kan kee ta'e **Waaqa**, Fayyisaa dha **Yesuus Kiristoos**.

→ " .**Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa**" jechuun "Tokko **Gooftaa**" yookaan **Waaqa** fi Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**: eenyu

- **dha** (**Yesuus** kan jedhamu **Kiristoos**) (**Mat 1:16**), yookaan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**, . **Efe 3:2**) .^{H3068}

- **ture** (**Waaqa**, .who keessa ture Kiristoos, .**2Qor 5:19**), fi

- **dhadhufuuf** (**Waaqa**²⁰² keessa **Gooftaa** fi Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**, . **-icha Hoolaa** (arnion

jechuun ni danda'ama^{G721}).

→ Kanaaf, **Gooftaa**^{G2962} **Waaqa**^{G2316} **Hundumaa danda'u**^{G3841} jechuun **Yesuus** kan jedhamu **Kiristoos** yookaan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**), .^{H3068}

²⁰¹ Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqa keessan in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

²⁰² Ilaali **Uma 17:8** & **Zak 8:8**.

Eenyu ...dha "**Gooftaa (Fayyisaa)**. **Yesuus Kiristoos**, kan kee **Waaqa**, eenyu ...dha **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} fi **Waaqa**, kan keessa ture **Kiristoos** (2Qor 5:19), . **who ammas nuuf dhufa karaa **Gooftaafi Fayyisaa Yesuus Kiristoos**, .-icha Hoolaa.**²⁰³

→ ("**Mul 19:6**) Aleeluiyaa 4ffaa (Hundi samii irratti: **Waaqayyo Gooftaan inni hundumaa danda'u ni moo'a**") jedhu bal'inaan ibsuuf.) .

(**Mul 4:9-11**) Waaqayyo uumaa samii fi lafaa samii irratti waaqeffama

Mul 4:9 Yeroo bineensonni sun (uumamtoonni lubbuu qaban) .^{G2226}

ulfina, ulfina, galata immoo isa teessoo irra taa'ee, isa bara baraan jiraatuuf kennaa;

Mul 4:10 Jaarsoliin digdamii afran sun isa teessoo irra taa'e duratti gad bu'u;

isa jiraataa bara baraan sagada, gonfoo isaaniis teessoo duratti darbadhaa;

Mul 4:11 Yaa Gooftaa (kyrios) ati siif malu, .^{G2962} ulfina, ulfinaa fi humna argachuuf; ^{G1411}

ati waan uumteef^{G2936} waan hundumaa, gammachuu keetiifis ni uumamaniiru. ^{G2936}

- **Mul 4:9** Uumamtoonni lubbuu qabanis isa teessoo irra taa'uuf ulfina fi ulfina fi galata yeroo kennan hundumaatti; kan bara baraan jiraatu, .
- **Mul 4:10** Maanguddoonni digdamii afur (24) immoo isa teessoo irra taa'u duratti gad bu'u isa bara baraan jiraatu sagadaa, gonfoo isaaniis teessoo fuulduratti darbadhaa.
- **Mul 4:11** " .Ati ni malu, **OGooftaa**, Ulfina fi ulfinaa fi humna argachuuf; **FWaan hundumaa ati uumte**, Fedha keetiinis ni jiranii fi uumamaniiru."

- Kan teessoo irra taa'u: 1.1. **Waaqa** (ilaali **Mul 7:10**).

† **Chaappeessuu asxaawwan jedhamankan raajii kitaaba kanaa**²⁰⁴

Buddeenni qaama Yesuus innis foon ilma namaa isa biyya lafaaf jireenya kennudha. Foon Iyyesuus (ykn qaamni ilma namaa, inni buddeena waaqayyoo ta'e), inni huccuu quncee talbaa qulqulluu (uffata) keessatti marfamee dhiiga keessatti cuuphame, Dubbii (logos) dha. ^{G3056} kan **Waaqayyoo**.

Ilma Waaqayyoo dhiira miti^{G444} kanneen buddeena qofaan jiraatan (logos qofa miti), garuu Inni mataan isaa qaama Waaqayyoo (sanyii^{G4690} jedhamuun beekama (**1Qor 15:38**) jedhu) ., kan Dubbiin (logos) nutti dhufe . ^{G3056} **kan Waaqayyoo** humnaan fi Hafuura Qulqulluu keessatti, innis rhema.²⁰⁵

Foon Waaqayyoo jireenya bara baraa nuuf kennuuf Ilma namaa keessatti chaappaa godhe, macaafa dubbii (ykn **rhema Kitaabnichaa** .^{G4487.7} **Rom 10:8**) . ^{H1697} kan yeroo dhumaatti chaappaa godhame (**Dan 12:4**).

- Dhagaan, ijaarsitoonni dide, kan agarsiisudha **Yesuus Kiristoos**, eenyu ...dha **Ilma namaa** yookaan **logos Waaqayyoo**, .

cufamehanga bara dhumaatti. Buddeena (**Yesuus Kiristoos**) sana **Waaqa qabacufamegar** **Ilma namaa** dhagaa dha, .

kan jedhu logos Waaqayyoo, gara dhagaa jiraataa (**kan rhema jedhu**) yeroo inni irraa fagaate awwaala. Qaamni Gooftaa Yesuus akka hin mancaane waan godhameef, kana booda kan lafaa keessa hin turre awwaala warri du'an itti ciisan.

- (**Qaama Gooftaa**) Buddeena Waaqayyoo ykn **logos Waaqayyoo**²⁰⁶ keessa jira nama qajeelaa keessa **Kiristoos**, fi

²⁰³ Bal'ina waa'ee "Gooftaa Tokko" ilaalchisee ("**Mul 11:15-16**) Ergamaan 7ffaan xurumbaa dhageessise."

²⁰⁴ Viidiyoo 41. "Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

²⁰⁵ Viidiyoo 14. "Kennaa Hafuura Qulqulluu."

www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

²⁰⁶ Viidiyoo 30. "Irbaata"). www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

buddeena kana (qaama ilma namaa) guyyaa sadaffaatti ka'aqeenxeend waliin Tokko ta'agaama Gooftaa, .
kan keessaa bocamee ba'e Kiristoos keenyaaf foon hafuura.

- (Dhiiga Gooftaa) Yoo akkas amantan Yesuus dha Kiristoos jedhama, . Ilma Waaqayyoo, ni qabaatta jireenya karaa Isaa maqaa. Yoo irraa dhugde immoo kan Gooftaa dhiiga irraa dhuguudhaan kan Gooftaawaancaa, . logos Waaqayyoo si keessa gara hema Waaqayyoo.

→ Kanaaf, Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama) keessa Mul 4:11 jedhu kan agarsiisudha Abbaa samii keessatti kan keenya ta'e Waaqa, . uumaa

samii fi dachii, kan uume “ .waan hundumaa ”.²⁰⁷

→ Kana Abbaa samii keenya ta'a Waaqa ayyaana kan Waaqa keessa Gooftaa Iyyasuus Kiristoos.

²⁰⁷Waa'ee “wantoota hundumaa” bal'inaan argachuuf “ (Mul 21:7) Warra mo'an (Ilmaan Waaqayyoo) .”

Boqonnaa 5

(Mul 5:1-6) Kitaaba chaappaa 7n cufame

Mul 5:1 Innis harka mirgaa isa teessoo irra taa'eetti kitaaba keessaa barreeffame arge dugda isaatiin immoo chaappaa torbaan kan cufame.

- **Mul 5:1** Ani (Yohaannis) immoo harka mirgaa Isaa (**Hoolicha**^{G721}) kan teessoo irra taa'e (**Waaqa**) . kitaaba keessaa fi duubaan barreeffame, .**cufamechaappaa torba kan qabu**.
- Inni harka mirgaa hoolicha taa'e;**Waaqa**kitaaba qaba, harka mirgaa isaa irratti chaappaa 7n kan mallatteeffame.²⁰⁸
- ✦ Manni Israa'el hunduu fannifame**Yesuus**, garuu**Waaqa**akkasuma godhe**Yesuus**lachu**Goofta**fi**Kiristoos**, .²⁰⁹fi namicha^{G444}, .**Kiristoos Yesuus**hundumaaf furii ofii isaaf kenne, yeroo isaatti dhugaa ba'uuf (**1Xim 2:5-6**). Phaawulos lallabaa fi ergamaa ta'ee muudamee wantoota inni Damaasqootti dhugaa ba'e barsiisuuf, innis ifa Waaqayyoo samii irraa (**Hojii Ergamootaa 26:16**), saboota Ormootaaf (kanneen Yihudoota Waaqayyoo warra du'an kaasa jedhanii hin amanne dabalatee, .**Hojii Ergamootaa 26:8**), isaanis karaa wangeelaa in**Kiristoos Yesuus**.²¹⁰

- Namni kitaaba chaappaa qabu banuuf hin malu

Mul 5:2Ergamaan jabaan tokko sagalee guddaadhaan, Kitaabicha banuuf kan malu, jedhee labsuu arge. chaappaawwan isaas hiikuuf?

Mul 5:3Samii irrattis, lafa (lafa) irrattis namni tokko illee hin jiru, .^{G1093}lafa (lafa) jalas miti), .^{G1093} kitaabicha banuu hin dandeenye, kitaabichas ilaaluu hin dandeenye.

Mul 5:4Namni kitaabicha bane dubbisuuf malu waan hin argamneef baay'een boo'e; akkasumas ilaaluu (arguu) .^{G994}irratti.

- **Mul 5:2**Achiis ergamaan jabaan tokko sagalee guddaadhaan labsuu arge; "Eenyu banuuf malu**kitaabichafi isaa hiikuufchaappaawwan**?"
- **Mul 5:3**Samii irrattis ta'e lafa irrattis ta'e lafa jala namni tokkollee banamuu hin dandeenye**kitaabicha**, ykn ilaaluu.
- **Mul 5:4**Kanaaf, namni banamee dubbisuuf malu waan hin argamneef, baay'een boo'e**kitaabichaykn** ilaaluu.
- Chaappaa kitaabichaa banuu fi hiikuuf kan malu: Samii irrattis, lafa irrattis, lafa jalas eenyullee hin jiru.

- Leenca gosa Yihudaa, Hundee Daawit kitaabichaa banuuf 7**chaappeessuus**

Mul 5:5Jaarsolii keessaa tokko immoo, "Hin boo'inaa! **Leenca**^{G3023} kan gosa Yihudaa, Hundee Daawit, . injifateera (mo'ateera) .^{G3528} kitaabicha banuuf, akkasumas chaappaawwan torban isaa hiikuuf.

- **Mul 5:5**Jaarsoliin tokko garuu naan (Yohaannis), . "Hin boo'inaa. Kunoo, .**Leenca kan gosa Yihudaa**, Hundee Daawit, . banuuf mo'ee jira**kitaabichaa**akkasumas torba isaa hiikuuf (**7. 7.**) .**chaappaawwan**."
- **Leenca**^{G3023}
- **Leenca dargaggeessa**(Strong's**H738**) .^{H738 H1482}: Yihudaan "leenca dargaggeessa" jedhamee ibsameera. (**Uma 49:9**Yihudaan kan leencaati^{H738} **whelp jedhamuun beekama**^{H1482}: booji'amaa irraa yaa ilma koo, ati ol

baateetta;

*jedhee gadi jedhee, akka leencaatti siree irra taa'e, .^{H738}
akka leenca dulloomaattis^{H738}; eenyutu isa dammaqsaa?)*

→Dhaloota irraa**Yesuus Kiristoos**, Abrahaam irraa kaasee hanga Daawit dhaloonni 14, .

²⁰⁸Ilali**Mul 7:10**.

²⁰⁹Viidiyoo 12. "Dhaloota Yesuus Kiristoos." www.therhemaofthelord.com/kan-hin-ramadamne/12/ .

²¹⁰Viidiyoo 16. "Oromo, Saboonni hundi (Ergamaa Phaawuloos) 1/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

Dhalootaa 14 Daawit irraa kaasee hanga gara Baabilonitti fudhatamuutti, fi 14 dhaloota gara Baabilonitti fudhatamuu irraa kaasee hanga **Yesuus**.²¹¹

→ Hundee Daawit: **Kan Waaqayyoo** ilma **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**, . **akka fooniitti sanyii Daawit irraa kan hojjetame**

([Rom 1:3](#)).

→ Kan chaappaa kitaabichaa banuu fi hiikuuf malu: ilaali [Mul 5:6-8](#).

Lamaanuu Musee fi **Yesuus** gosoota Israa'el kudha lamaan keessaa kan bu'e yoo ta'u, Museen garuu nama lbirootaa kan

gosa Leewwii fi **Yesuus** gosa Yihudaa irraa kan dhufedha.²¹²

- Garaagarummaan gosa isaanii jiraatus, abbootiin isaanii tokko: Abrahaam, Yisihaaq, fi Yaaqoob.²¹³

- **Leencota Oromoo** ^{H744 G3023}

Leencota Oromoo ^{H744} (irraa [H738](#), leenca dullooma) . ^{H738}: Gosoonni Israa'el 12 kan ilmaan Yaaqoob 12 of keessaa qabu, is **Kan Waaqayyoo** Sabni tokko, Israa'el ([2Sa 7:23](#)).²¹⁴ Saba Tokko Israa'el gosoota kudha lama keessaa tokko kan ta'e Yihudaa leenca dargaggeessa waan ta'eef, leenci dulloomaan labsii mootii hundeesan "mootii saba Tokko Israa'el" bakka bu'a, kunis **Kiristoos**.²¹⁵

([Dan 6:7](#) Pirezidaanttonni mootummaa hundi, .

bulchitoonni, bulchitoonni, gorsitoonni, fi bulchitoonni waliin mari'ataniiru mootii (mootii) hundeesuuf .^{H4430 jedhamuun beekama} seera (labsii) . .^{H7010 jedhamuun beekama} akkasumas

labsii cimaa baasuuf, .

namni Waaqa kamiinuu iyyata akka gaafatu ^{H426} ykn nama ^{H606} guyyaa soddomaaf, . si irraa malee yaa mootii boolla leencotaatti in gatama.^{H744}) .

- **Icha** **GOOFTAA (Yaahiwwee)** jedhu kan agarsiisudha **Kiristoos** kakuu haaraa keessatti, leencota ni erga ^{H738} warra Isa hin sodaanneef ([2Mot 17:25](#)). Daani'eel Waaqayyoon waan sodaateef (**Yaahiwwee**), Waaqa ^{H426} kan Daani'eel isa Waaqayyoo jiraataa ta'e, .^{H426} Daani'eel humna leencotaa jalaa baase ([Dan 6:26-7](#)).

([2Mot 17:25](#) Jalqaba achi keessa jiraachuu isaaniittis akkas ture, .

akka isaan Waaqayyoon hin sodaanne (Yaahiwwee) .: 1.1.^{H3068}

kanaaf Goftaan (Yaahiwwee) .^{H3068} leencota erge ^{H738} isaan keessaa kan isaan keessaa tokko

tokko ajjeese.)

- Hoolichi ajjeefamee gaanfa 7 & ija 7 qaba (Hafuurota Waaqayyoo 7)

[Mul 5:6](#) Ani immoo arge, kunoo, teessoo fi bineensota afran (lubbu qabeeyyii) gidduutti, .^{G2226} jaarsolii gidduuttis, .^{G4245} dhaabbate **hoolaa tokko** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} akkuma ajjeefamee ture, . gaanfa torbaa fi ija torba kan qabu, . isaanis Hafuurota Waaqayyoo torban gara lafa (lafa) hundumaatti ergamanidha.^{G1093}

- [Mul 5:6](#) Anis ilaalee, kunoo, teessoo fi uumamtoota lubbuu qaban afran (4) gidduutti arge; jaarsolii gidduuttis, dhaabbate **hoolaa tokko** (arniyoon) .^{G721} akka waan ajjeefameetti, . gaanfa torba (7) fi ija torba (7) kan qaban, . isaanis hafuurota Waaqayyoo torban (7) gara lafa hundumaatti ergamanidha.

²¹¹Viidiyoo 16. "Oromoo (Icciiiti Kiristoos)." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

²¹²Dhaloota irraa **Yesuus Kiristoos**, Abrahaam irraa kaasee hanga Daawitti dhaloota 14, Daawit irraa kaasee hanga bara gara Baabilonitti fudhatamuu, dhaloota 14 gara Baabilonitti fudhatamuu irraa kaasee hanga **Yesuus** .

²¹³Viidiyoo 6. "Macaafa dhaloota Addaam irraa kaasee hanga Yesusitti."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

²¹⁴Ibid. Viidiyoo 6. "Israa'el & ilmaan Israa'el."

²¹⁵Viidiyoo 38. "Fannoon Yesuus."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

➤ **Hoolaa**(amnos) jedhamu. ^{G286} & **Hoolaa**(arniyoon). ^{G721}

- Ati raacitii hin qabneef **Kiristoos** ayyaanni Faasikaa keenya nuuf aarsaa ta'eera (**1Qor 5:7**), akkasumas akkasittirdhiiga qaaliin edeemed kan **Kiristoos**, akka hoolaa tokkootti ^{G286} mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne (**1Phe 1:19**).

→ Yesuusture **hoolaa sana** (**H7716, sê jedhu**) kan **Waaqa**, kan irraa aarsaa gubamaa ta'ee aarsaa ta'e

jalqaba addunyaa (**Uma 22:7, .Yoh 1:29**), ammas dhufe cubbuu kan addunyaa fi ajjeefamee akka **hoolaa tokko** (**G286, amnos, .Yoh 1:29**) akka bulchaa jiruutti deebi'ee dhufuuf **Hoolaa** (**G721, arniyoon, .Mul 5:6**).

Waaqa akkasuma godheera **Yesuus**, kan ati fannifte, lamaan **Gooftaafi Kiristoos** (**Hojii Ergamootaa 2:36**). Hiika, **hoolaa sana** (amnos) jedhamu. ^{G286} kan **Waaqayyoo** (**Yesuus, .Yoh 1:36**), akka aarsaa gubamutti dhihaate, ta'e **GOOFTAA** (Yaahiwwee) ^{H3068} **Waaqa** foon hundumaa keessaa, ²¹⁶ kan ta'e **hoolaa tokko** (arniyoon). ^{G721} teessoo sanaa fi bineensota afran jaarsolii gidduutti dhaabbatanii, gaanfa torbaa fi ija torba kan qaban, isaanis Hafuurota torba kan **Waaqagara** lafa hundumaatti ergame, ^{G1093} **Mul 5:6**).

(**Hafuurota Gooftaa 7**) .

Isa 11:1 Hidda Ise keessaa uleen ni ba'a;

hundee isaa keessaas Dameen tokko ni biqila;

Isa 11:2 Hafuura kan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**) ^{H3068} isa irratti ni boqota, hafuura kan

ogummaa hubannaa, hafuura gorsaa fi humna, .

hafuura beekumsaa akkasumas kan sodaa **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**) ^{H3068} .

Isa 11:3 Hubannoo ariifataa akka qabaatus ni taasisa ^{H7306}

sodaa jedhu keessatti **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**) ^{H3068} : hin murteessu

ija isaa argitee, gurra isaa dhaga'ees hin ceepha'inaa.

- Ilmi Isee Daawit jedhama (**1Sa 17:12**), hundeen Daawit immoo **Kan Waaqayyoo Ilma, .Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**, kan Hafuurota 7 kan qabu **Waaqa** (hafuurri ogummaa, hubannoo, gorsa, humna, beekumsa, sodaa Waaqayyoo, hafuurri Waaqayyoo) nama sodaa Waaqayyoo isa gara lafa hundumaatti ergameetti gammadu irratti boqote. Daani'eel inni Waaqayyoon sodaatu hafuura gaarii (hafuurota GOOFTAA 7) of keessaa qaba ture, akkasitti dura bu'ootaa fi bulchitoota caalaa filatamaa ta'ee, mootichi mootummaa guutuu irratti isa kaa'e (**Dan 6:3**) boolla leencotaa (**Dan 6:27**).
- Sana ilaalcha keessa galchuun **kan rhema jedhu** dursee raajota qulqullootaa fi abboommii kan **Gooftaafi Fayyisaa** ergamootaan dubbatame, **.Jhn1:1** "Jalqaba irratti loogoon ture, asxaan immoo ture **Waaqayyoo wajjin, logos immoo Waaqayyoo ture**" jedhu irra deebiin akka armaan gadiitti hiikama:

→ Jalqaba irratti ture **asxaawwan jedhaman**, fi **asxaawwan jedhaman** (aarsaa kan **hoolaa sana** (amnos), ^{G286} kan bakka dukkanaa keessatti ifu) waliin ture **Waaqa**, fi **asxaawwan jedhaman ture Waaqa**. Gaafa guyyaan bari'u dukkana halkanii (warra ajjeefaman of **Hoolicha** (arniyoon). ^{G721}), ifa kan **Waaqagara** keessan keessatti ka'ee shugguxii kan **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) laphee keessanii fi ulfina **Waaqasalphisaa** (**Mul 21:23**).

Sana booda, ni yaadattuk **kan rhema jedhu** kan dubbatame raajota qulqullootaa fi abboommii **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. ^{G2962} fi **Fayyisaa**, kan ergamootaan dubbatame (**2Phe 3:2**). Akkasitti ayyaana, fi beekumsa keenya keessatti guddachuu qabna **Gooftaafi Fayyisaa Iyesuus Kiristoos**.

²¹⁶Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqayyoo (keessan) in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

- Ammas bara baraan ulfinni isaaf haa ta'u. Ameen ([2Phe 3:18](#)).²¹⁷

→ **Hoolaa**(arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} dha**Gooftaa**fi**Fayyisaa Yesuus Kiristoos (Waaqa)**.²¹⁸

([Mul 5:7-14](#)) Qulqulloonni Qulqulloonni (warri Kiristoosiin Yesusiin rafaan) Waaqayyooftootii fi luboota taasifamu

[Mul 5:7](#)Innis dhufee fudhate (fudhate) .^{G2983} **kitaabichaharka mirgaa isa teessoo irra taa'ee keessaa ba'e.**

□ [Mul 5:7](#)Ergasii Inni (**Hoolicha**) dhufe akkasumas kitaabicha harka mirgaa isa teessoo irra taa'ee (**Waaqa**).

- **Hoolaa**(arniyoon) .^{G721} dhufefi argateera**kitaabichaharka mirgaa irraaWaaqakan teessoo irra taa'e.**

- Uumamtoonni lubbuu qaban 4 & maanguddoonni 24 kadhannaa qulqulloomta qulqulloomta (harp & golden bowls full of incense) qabu .

[Mul 5:8](#)Yeroo inni fudhate (fudhate) immoo .^{G2983} **kitaabicha**, bineensota afran (lubbu qabeeyyii) .^{G2226} jaarsoliin digdamii afur immoo Hoolicha (arnion) duratti kufanii, .^{G721} tokkoon tokkoon isaanii irbaata, qaruuraa warqee urgooftuu guutame qabatanii, .^{G2368} isaanis kadhannaa qulqulloomta (qulqulloomta qulqulloomta) ti. ^{G40}

□ [Mul 5:8](#)Amma yeroo Inni fudhate**kitaabicha**, uumamtoota lubbuu qaban 4 jaarsoliin 24 immoo duraan kufaniiru**Hoolicha**, . tokkoon tokkoon isaanii harp, fi saanii warqee ixaanaan guutame kan qaban yoo ta'u, isaanis kadhannaa**qulqulloomta Qulqulloomta**.

- Yoom**Hoolicha**(arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} kitaabicha fudhatan, uumamtoota lubbuu qaban 4 fi jaarsoliin 24, tokkoon tokkoon isaanii kadhannaa kan-**icha Qulqulloomta qulqulluu**(harps fi warqee vials urgooftuu guutuu) kanaan dura gadi kufe**Hoolicha**(arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} yookaan**Gooftaa**²¹⁹ **Waaqa**²²⁰ ([Mul 5:6](#)).

- Qulqulloonni qulqulloonni (warri Kiristoosiin Yesusiin rafaan) Waaqayyooftootii fi luboota taasifamu

[Mul 5:9](#)Isaanis faarfannaa haaraa faarfatan, "Macaafa sana fuudhuu fi chaappaa isaa banuun ni mala! ati ajjeefamtee, dhiiga keetiin Waaqayyooftootii nu furteetta fira (gosa) hundumaa keessaa, .^{G5443} fi arraba, .^{G1100} jedhamuun beekama fi namoota, .^{G2992} fi saba (Saboota Ormootaa, tokkicha) .^{G1484}

[Mul 5:10](#)Waaqa keenyaaf mootota nu godheera^{G935} fi luboota; ^{G2409} lafa (lafa) irrattis ni moona. ^{G1093}

□ [Mul 5:9](#)Isaanis (jaarsoliin 24) faarfannaa haaraa faarfatan, akkas jedhan.

“ .Fudhachuuf siif malu**kitaabicha**, Akkasumas banuuf isaa**chaappaawwan**;

Ati ajjeefamtee, nu furteetti**Waaqadhiiga Keetiin**

gosa hundumaa keessaa ba'aniiru**akkasumas arraba fi ummataa fi saba (bifa tokkicha).**”

→ Uumamtoonni lubbuu qaban 4 fi maanguddoonni 24 faarfannaa haaraa kadhannaa kan**qulqulloomta qulqulloomta**(kanneen

warra Yesusiin Kiristoosiin rafaan, jechuun, .**Hoolicha**jedhamee ajjeefame**baraaruu**“ .**qulqulloomta**

Qulqulloomta” jedhu Waaqayyooftootii

dhiiga isaatiin gosa, afaan, saba hundumaa fi saba hundumaa keessaa bahee.

²¹⁷ Irraa qabame [Mul 3:14](#), ykn Viidiyoo 44 ilaali. “Rajii macaafa qulqulluu (2 Phexros 1) 2/2.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

²¹⁸ Ilaali [Mul 3:12](#).

²¹⁹ Yoo haala biraatiin ibsame malee, Gooftaan (kyrios, Strong's G2962) lakkoofsa Strong's osoo hin ibsin “Gooftaa” agarsiisa.

²²⁰ Yoo haala biraatiin ibsame malee, Waaqayyoo (theos, Strong's G2316) lakkoofsa Strong's osoo hin ibsin “Waaqayyoo” jedha.

- **Kiristoos**firii jalqabaa ta'eerga du'aa ka'ee booda, warra bira rafaa jiran **Yesuus**([1Th 4:14](#)).²²¹

→ **Qulqulloota Qulqulloota**(warri Yesusiin Kiristoosiin rafan) Waaqayyooft mootii fi luba ta'ufi itti bulchaa lafa waggaa 1.000f.²²²

□ [Mul 5:10](#)Nus tolchaniirumootota fi **luboota** gara “keenyaatti**Waaqa**” jedhu; Lafa irrattis ni moona.”

→Kadhannaa kan...**qulqulloota qulqullootaa** isa teessoo irra taa'e “keenya**Waaqa**.”

(Ati ...dha**furameera**) .

[1Phe 1:18](#)Isin kana waan beektaniif

isin hin turrefurameera^{G3084}**wantoota manca'an waliin**, akka meetii fi warqee, .
haasawa waa'ee hin baafne kan duudhaadhaan abbootii keessan irraa fudhattan irraa;

[1Phe 1:19](#)Garuu dhiiga qaaliin kan**Kiristoos**, akka bara**hoolaa tokko**(amnoss).^{G286}

mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne: 1. 1.

[1Phe 1:20](#)Inni dhuguma utuu biyyi lafaa hin hundeeffamne dura dursee muudame;

garuu bara dhuma kanatti isiniif mul'ateera;

[1Phe 1:21](#)Waaqayyo isa du'aa isa kaase sanatti amantu;

ulfina isaaf kenne; amantii fi abdiin keessan Waaqayyotti akka ta'uuf

[1Phe 1:22](#)Hafuuraan dhugaadhaaf abboomamuudhaan lubbuu keessan qulqulleessitan

obbolootaaf jaalala fakkeessaa hin qabneef, garaa qulqulluudhaan akka wal jaallattan ilaalaa.

[1Phe 1:23](#)Lammaffaa dhalachuun, sanyii badu irraa utuu hin ta'in, sanyii hin balleessine irraa;

jecha (**asxaalee**).^{G3056} kan Waaqayyoo, inni jiraataa fi bara baraan jiraatu.

[1Phe 1:24](#)Foon hundinuu akka margaa, ulfinni namaa hundinuu akka daraaraa margaa ti.

Margi ni goga, daraaraan isaas ni bada.

[1Phe 1:25](#)Garuu jechi (**rhema jedhamuun beekama**).^{G4487} kan Gooftaa^{G2962} bara baraan ni jiraata.

Jechi kun immoo (**rhema jedhamuun beekama**).^{G4487} innis wangeelaan isinitti lallabama.

- **Korbeessa hoolaa**^{H352} → **hoolaa tokko**(**Yesuus**).^{G286} → **hoolaa tokko**(arniyoon).^{G721}(yookaan **Kiristoos**).²²³
(**Gooftaa** fi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos) .→ **Waaqa Hundumaa danda'u**

Atidhiiga duraan tureen malee, waan manca'aa abbootii keessan irraa darbeen hin furamne**Kiristoos**, akka bara**hoolaa tokko**(amnoss) jedhu).^{G286} mudaa fi tuqaa kan hin qabne, yookaan loogoo, kan jalqaba irratti dhiyaatee fi waliin ture**Waaqa**, fi ture**Waaqa**. Kana**hoolaa**(amnoss) jedhu).^{G286} kanaan dura dursee muudamee ture**hundee addunyaa**, fi kakuu gidduu jiru**Waaqa** (**'elohim jechuun ni danda'ama**) fi Abrahaam kan mirkanaa'e**Waaqa**^{G2316}keessa^{G1519}**Kiristoos**.²²⁴

Kana**hoolaa**(amnoss) jedhu).^{G286} bara dhuma kanatti isiniif mul'ateera, akka**Hoolicha**(arnion jechuun ni danda'ama).^{G721} yookaan**Gooftaa** fi Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**. **Waaqa Hundumaa danda'u**. Karaa Isaatti, ati itti amanta**Waaqa**, kan du'aa isa kaase, ulfina isaaf kenne, akka amantii fi abdiin keessan keessa jiraatu**Waaqa**.

- Kun ajjeefame**Hoolaa**(arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} eenyu nu fureera**Waaqa**dhiiga isaatiin gosa, arraba, saba, fi saba Ormoota hundumaa keessaa bahee, fudhachuuf kan maludha**kitaabicha**(irraa**Waaqa**). akkasumas isaa banuuf**chaappaawwan**, gara keenyas isaan uumeera**Waaqa**, moototaa fi luboota akka isaan lafa irratti moo'aniif.
- **Melkisedeq**, luba ol aanaa '**el**, fakkeenyaan angafa lubaa guddaa gara samiitti darbamee kan argisiisudha, .**Yesuus Ilma Waaqayyoo**([Ibr 4:14](#)), fi kana**Yesuus**, eenyu ...dha**Yesuus Kiristoos**, .**Gooftaa**^{G2962}keenya**Waaqa**, angafa luba godhame^{G749} akka tartiiba Melkisedeq ([Ibr 6:20](#)). “Isinis akka

²²¹“Tartiiba du'aa ka'uu Kiristoos keessatti” boqonnaa 7 irraa ilaali.

²²²“[Jalqaba bulchiinsa Kiristoos waggaa 1,000] Iddoo dhaabaa Eeden keessatti” boqonnaa 19 ilaali.

²²³Caaffata Qulqullaa'oo[1Phe 1:19](#).

²²⁴Ilaali[Mul 4:8](#).

dhagaa lubbuu qabuutti mana hafuuraa, lubummaa qulqulluu (kan Stong irraa [G2407](#) & [.G2409](#)), [.G2406](#) aarsaa hafuuraa dhiheessuuf, .
fudhatama kan qabu **Waaqa-n Yesuus Kiristoos**“ ([1Phe 2:5](#)).

Kanaaf, ati dhaloota filatamaa, lubummaa mootii, [.G2406](#) qulqulluudha [G40](#) saba, qabeenya bitame; galata isa dukkana keessaa gara dinjii isaatti isin waame sanaa akka argisiiftaniif [Iifa](#) [G5457](#) ([1Phe 2:9](#)).

→ Yeroo tokko ummata Oromoo hin turre **Waaqa**, amma garuu isin ummata **Waaqa**;

→ Araara hin arganne turte, amma garuu argatte **araara**.

→ Moototaa fi luboota “keessanitti **Waaqa**”, lafa irrattis ni moo’a.²²⁵

- Baay'ina ergamootaa waa'ee teessoo

[Mul 5:11](#) Anis ilaaleen sagalee ergamoota baay'ee naannoo teessoo sanaa nan dhaga'e akkasumas bineensonni (lubbu qabeeyyii) [.G2226](#) jaarsoliin immoo: lakkoofsi isaaniis ture **kudhankuma** [G3461](#) **verookuma kudhan**, [.G3461](#) fi **kumaatamaan lakkaa'aman** [G5505](#) kan **kumaatamaan lakkaa'aman**; [G5505](#)

□ [Mul 5:11](#) Achiis ani ilaaleen sagalee ergamoota baay'ee naannoo teessoo sanaa nan dhaga'e; uumamtoota lubbuu qaban, maanguddoonnis; lakkoofsi isaaniis 10,000, 10,000 fi 1,000, 1,000 ture.

- **Kudhankuma (10,000)** [.G3461](#) & **Kuma** [G5505](#)

[Ibr 12:22](#) Isin garuu gaara Xiyoon dhuftaniittu.

gara magaalaa warra jiraatanittis **Waaqa**, Yersaalem ishee samii, .

akkasumas dhaabbata lakkoofsa hin qabneef (**kuma kudhan**) [.G3461](#) kan ergamootaa, .

[Id 1:14](#) Henok immoo Addaam irraa inni torbaffaa, [.G76](#) jedhee raajii dubbate;

Kunoo, **Gooftaa** [G2962](#) waliin dhufa **kuma kudhan** [G3461](#) kan qulqulloota isaa (qulqulloota), [.G40](#)

- **Lakkoofsi ergamootaa: 10,000**

→ Baay'ina ergamootaa gaara Siyoon magaalaa jiraattotaa irratti **Waaqa**, Yersaalem ishee samii, .
dha **10,000 ta'as**.

(Baay'ina ergamootaa, uumamtoota lubbuu qabaniifi jaarsolii naannoo teessoo

mootummaatti argaman

Hoolaa fi Waaqayyooyuunitii 10,000n bakka bu'aniiru) [.226](#)

[Far 68:16](#) Maaliif utaaltan yaa tulluu (gaara) olka'aa [.H2022](#)? kun tulluu (gaara) [.H2022](#)

kan Waaqayyo ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) [.H430](#) keessa jiraachuu barbaada; eeyyee,

GOOFTAA (**Yaahiwwee**) [.H3068](#)

bara baraan keessa ni jiraata.

[Faar 68:17](#) **Gaariwwan** kan Waaqayyoo ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) [.H430](#) kuma digdama (**kuma kudhan**), [.H7239](#)

-iyyuu **kumaatamaan lakkaa'aman** [H505](#) kan ergamootaa: Gooftaa ('**ādōnāy jechuun ni**

danda'ama) [.H136](#) isaan keessaa akkuma Siinaa, .

qulqulluu keessatti [H6944](#) iddoo.

- **Konkolaattonni Waaqayyoo: 10,000s**

→ Waaqa ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) gaara Xiyoon bakka GOOFTAAN (**Yaahiwwee**) bara baraan jiraata.

Gaariwwan kan Waaqa ('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) [.H430](#) dha **10,000 ta'as**, [.H7239](#) ergamoonnis ni jiru **1,000 ta'as** [H505](#): 1.1.

Gooftaa ('**ādōnāy jechuun ni danda'ama**) [.H136](#) isaan keessaa tokko.

→ Gooftaan ilmaan Israa'el warra irraa furaman hundumaa wajjin gaara Tsiyoon irra jiraata lafa (**1,000 ta'as** ergamootaa). **Gooftaan** jechuun gaariwwan kan **Waaqa (10,000 ta'as)** .
kan naannoo teessoo kan **Hoolichafi Waaqa**.

²²⁵“(Mul 20:4) Qulqullooni 144,000 fi Gidiraa Guddaan Kiristoosiin waggaa 1,000 akka bulchan.”

²²⁶“Macaafa Qulqulluu keessatti hiika lakkoofsa 12, 1,000, & 10,000” jedhu ([Mul 7:4-8](#)).

→ Lakkoofsi ergamootaa (10,000) fi gaariwwan Waaqayyoo (10,000) naannoo waa'ee teessoo hoolaa fi Waaqayyoo iskuweer yuunitii 10,000, . kan jedhu **100,000,000 ta'a** (**10,000 ta'a x 10,000 ta'a**).

➤ Lakkoofsa ergamootaa gaara Tsiyoon irratti, Yerusaa'el samii (yuunitii **10,000 ta'as**), lakkoofsa ergamoota naannoo teessoo hoolaa fi Waaqayyoo (**10,000 ta'as**) gaarii konkolaataa waliin **Waaqa (10,000 ta'as)**. Gooftaan gaara Tsiyoon irratti waliin jiraata ilmaan Israa'el hundinuu lafa irraa furaman (**1,000 ta'as**). Waaqayyoo saba isaa hundumaa wajjin jiraachuu waan hawwuuf, ergamoota loluuf ni hiika **Kan Waaqayyoon** namoota;

→ “**.An (Waaqa) . isaan keessa ni jiraata, isaan keessas ni deddeebi'a; ani immoo Waaqa isaanii nan ta'a, . fi isaan saba koo ta'u.**”²²⁷

- Hoolichi ajjeefamee malu

Mul 5:12 Sagalee guddaadhaan (guddaa) jechuu ^{G3173} sagalee, Malu Hoolicha (arnion) ^{G721} kan ajjeefame fudhachuuf aangoo ^{G1411} fi qabeenya, ^{G4149} fi ogummaa, ^{G4678} fi humna, ^{G2479} fi kabaja, ^{G5092} ulfina, ^{G1391} fi eebba. ^{G2129}

□ **Mul 5:12** Sagalee guddaadhaan, Worthy is jechuun **Hoolicha** kan ajjeefame humna, qabeenya, ogummaa, humna, ulfina, ulfina, eebba argachuuf.

- “Worthy jechuun **Hoolicha** ^{G721} humna, badhaadhina, ogummaa, humna, ulfina, ulfina, eebba argachuuf ajjeefamte.”²²⁸

- Teessoo Waaqayyoo fi hoolaa (uumamtoonni samii fi lafa keessa jiran hundi Waaqayyoon & Hoolicha waaqessu)

Mul 5:13 Uumamtoonni samii keessa jiranii fi lafa (lafa) irra jiran hundinuu, ^{G1093} dachii (lafa) jalattis, ^{G1093} warri galaana keessa jiranii fi warri isaan keessa jiran hundinuu, ani akkan jedhu nan dhaga'e; **Eebba**, fi ulfina, fi ulfina, fi aangoo (dominion), ^{G2904} isa teessoo irra taa'ee fi hoolichaaf haa ta'u ^{G721} bara baraan bara baraan.

Mul 5:14 Bineensonni afranis (lubbu qabeeyyii) ^{G2226} jedhe Ameen. Jaarsoliin digdamii afuris ^{G4245} kufanii isa bara baraan jiraatu saaqeffate.

□ **Mul 5:13** Uumama samii keessa, lafa irra, lafa jala jiru hundumaas; fi kanneen akka keessa jiran ^{G1909} galaana. **Eebba**, fi ulfina, fi ulfina, fi ol'aantummaa, . isa teessoo irra taa'uuf haa ta'u (**Waaqa**), fi gara **Hoolicha** bara baraan bara baraan.

□ **Mul 5:14** Ergasii lubbu qabeeyyii afran (4) “**.Ameen!**” Maanguddoonni digdamii afur (24) immoo kufanii Isa bara baraan jiraatu sagadatan.

→ Uumama hunda keessa **biyya waaqaa** fi kan itti fufu **dachii (lafa irratti, .lafa jala jiru, fi galaana keessatti)** jedha
“Eebbi, ulfina, ulfinni, bulchiinsi Waaqayyoo isa teessoo irra taa'ee fi Hoolichaaf haa ta'u.”

²²⁷ **2Qor 6:16**, ykn “(**Mul 9:13-21**) Ergamaan 6ffaan xurummaa dhageessise (The 2nd owe).”

²²⁸ Bal'inaan waa'ee “Humna” ilaaluuf, viidiyoo 26, “Fasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)”, viidiyoo 27, “(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23”, viidiyoo 35, “(Ergamoota) Duuka bu'oota Humna qabaniifi Aangoo”, viidiyoo 39, “Addaam isa jalqabaa & Addaam isa dhumaa”, viidiyoo 40, “4. Pheenxeqoosxee”, viidiyoo 43, “(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo”, fi viidiyoo 49, “Imala Fayyinaa”).

Boqonnaa 6

(Mul 6:1-2) Baniinsa chaappaa 1ffaa (farda adii, xiyya & gonfoo).

Mul 6:1 Yeroo Hoolichi (arnion) .^{G721} jedhee chaappaawwan sana keessaa tokko bane, .^{G4973} jedheen dhaga'e, . akka sagalee qilleensaa, . afran keessaa tokkobineensota (uumama lubbuu qaban) .^{G2226} jedhee kottaa ilaalaa.

- **Mul 6:1** Amma yoom akka ta'e argeera **Hoolicha** jedhee chaappaawwan sana keessaa tokko bane; akkasumas uumamtoota lubbuu qaban afran (4) keessaa tokko sagalee akka qilleensaa, "Kottaa ilaalaa" jedhee yommuu dubbatu nan dhaga'e.
- **Chaappaawwan eenyutu bana?**
 - **Hoolaa** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} chaappaawwan torban sana ni bana. **Yesuus**, kan aarsaa gubamuuf dhihaate akka **korbeessa hoolaa** ('ayil, **Uma 22:13**), .^{H352} akka addunyaa tanatti dhufe **hoolaa tokko** (amnos) jedhamu. ^{G286} kan **Waaqa** (**Yoh 1:29**) ta'ee **hoolaa tokko** (arniyoon) .^{G721} (yookaan **Kiristoos**, .**1Phe 1:19**) bara dhumaa kanattis nuuf mul'ateera, akka **Goftaa** fi Fayyisaa Iyyasuus Kiristoos (**Waaqa**) **Hundumaa danda'u** (**1Phe 1:20**).²²⁹
 - Uumama lubbuu qaban afran keessaa tokko "Kottaa ilaalaa" jedha.
 - Hundeen Daawit jechuun **Kan Waaqayyoo** ilma **Yesuus Kiristoos** keenya **Goftaa** sanyii Daawit irraa kan uumame akka foon (**Mul 5:5**, .**Rom 1:3**). Kan mo'atee banuuf **kitaabicha**, fi hiikuuf immoo kan torba (**7.7**) .**chaappaawwan** dha **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} **Leenca gosa kan Yihudaa**, Hundee Daawit, kan **Kan Waaqayyoo** ilma **Yesuus Kiristoos** keenya **Goftaa** (**Mul 5:5**, .**Rom 1:3**).

- Farda adii & xiyya (gonfoo kennameef) .

Mul 6:2 Anis arge, kunoo nama adii tokko arge ^{G3022} farda: inni isa irra taa'es xiyya qaba ture; akkasumas gonfoo (**στέφανος jechuun kan beekamu, isteefaanos**) .^{G4735} isaaf kenname; ^{G3528} akkasumas injifachuuf. ^{G3528}

- **Mul 6:2** Anis ilaaleen kunoo, **adii tokkofarda**. Inni irra taa'e qaba ture **bowwaa tokko**; fi **gonfoo tokko** kennameeragara isaatti, injifachuu fi mo'uufis ba'e.
- **Farda jechuun maali?**
 - **Fardaguyyaa** waraanaa irratti qophaa'ee jira, fayyinnis kan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**).^{H3068} **Fak 21:31** Farda ^{H5483} guyyaa lolaa (waraana) irratti qophaa'a: ^{H4421} garuu nageenya (fayyina) .^{H8668} kan jedhudha **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**).^{H3068}
- Kan kenname **gonfoo** (**στέφανος jechuun kan beekamu, isteefaanos**) .^{G4735} akkasumas gonfoo akkamii ture?
 - **Mat 27:29** Yeroo isaan gonfoo (**στέφανος jechuun kan beekamu, isteefaanos**) .^{G4735} kan qoree, isa (**Yesuus'**) mataa, harka mirgaa isaatti qaccee qaba, isaanis jilba isaa duratti jilbeenfatanii, "Yaa mootii Yihudootaa nagaan!
 - **Yesuus**, Mootiin Yihudootaa, uffate **gonfoo** (stephanos) kan qoree.
 - **Yesuus** jechuun Mootii Yihudootaa, ilma Waaqayyoo, fi **Kiristoos**, Mootiin Yihudootaa kun, mootii Israa'el ti.²³⁰ (**Yoh 19:5** Sana booda dhufe **Yesuus** fuulduratti, uffatee **gonfoo** (**στέφανος jechuun kan beekamu, isteefaanos**) .^{G4735} kan qoree, fi uffata diimaa sana. Philaaxos immoo, "Kunoo namicha!^{G444}).

²²⁹ Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhema." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ . "Kottaa ilaalaa" ilaalchisee viidiyoo 15, "Yesus Naazireet & Yesus Kiristoos Naazireet." www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/ .

²³⁰ Viidiyoo 38. "Fannoon Yesuus." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/ .

→ **Warra injifatandha gonfoo kan gammachuu ergamootaaf** (ergamoota kan **Gooftaa fi Fayyisaa**, . [2Phe 3:2](#)), .²³¹ bakka keenyatti **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** dhufaatii Isaa irratti.
[1Th 2:19](#) Abdiin keenya, ykn gammachuun, ykn gonfoo keenya maali ([στέφανος jechuun kan beekamu](#), [isteefaanos](#)).^{G4735} kan gammachuu?
 Isin illee fuula keenya duratti hin jirruu? **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** dhufaatii isaa irratti?
[Fil 4:1](#) Kanaaf obboloota koo jaallatamoo fi hawwii guddaa qaban, .
 gammachuu fi gonfoo koo ([στέφανος jechuun kan beekamu](#), [isteefaanos](#)), .^{G4735} kanaaf jabaadhaa keessa dhaabbadhaa **Gooftaa**, jaalallee koo jaallatamaa.
[1Th 3:13](#) Hanga dhumaatti inni (**Gooftaa**) garaa keessan Waaqayyo duratti qulqullummaatti hin komatamin haa jabeessuu, .
 Abbaa keenya illee, . **dhufaatii keenya irratti Gooftaa Iyyasuus Kiristoos qulqulloota isaa hundumaa wajjin.**

➤ **Kan irra taa'e farda adii tokko?**

- **Kan farda adii irra taa'e:** Ergamaa kan **Gooftaa**.

- Ergamaa kan **GOOFTAA** (Yaahiwwee), .^{H3068} eenyu ...dha **Gooftaa** ('ädönāy) jedhu.^{H136} **WAAQA** (y^ohōvâ jedhu) .^{H3069} ([Abo 6:22](#)), .

GOOFTAA duratti (**Yaahiwwee**).^{H3068} ([2Sa 7:18](#)).²³²

→ Ergamaan kun kan **GOOFTAA** (Yaahiwwee) fidakan **rhema jedhu** kan Gooftaa ('ädönāy jechuun ni danda'ama).^{H136} **WAAQA** (y^ohōvâ jedhamuun beekama), .^{H3069}

kan jedhu **Waaqa** ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama).^{H430} kan dhugaa ta'e ([2Sa 7:28](#)).

→ **Kan rhema** dhokatee jira hanga Ilmi namaa harkatti dabarfamee akka kenname amantutti dhiirota.²³³ Jecha biraatiin, .**kan rhema jedhu** will warra amananiif mul'adhaa **Yesuus akka Ilma Waaqayyoo**.

➤ **Maali bowwaa tokko?**

- [Uma 9:13](#) Ani bowwaa koo nan kaa'a^{H7198} duumessa keessa, .^{H6051} innis mallattoo kakuu anaa fi lafa gidduu jiru in ta'a.

→ **Bowwaa tokko:** Mallattoo kakuu Waaqayyoo fi lafa gidduu jiruu, akkasumas jecha Ibrootaatiin xiyya ([H7198](#)) jechuun

waraana keessatti xiyya dhukaasuuf jedhee akkasitti "xiyyaa kan rukutu" kan "mallattoo rukute" agarsiisa.

"Bowwaan" hiika fakkeenya "Qajeelummaa Waaqayyoo," fi hiika "**mallattoo sana rukute**" akka armaan gadiitti:

→ "**Hafuura** (xiyyaa darbata) gara **chaappeessuu** (rukutuu) **qulqulloota qulqulloota** (mallattoo)" .²³⁴

([Faar 76:3](#) Achitti (Tsiyoon keessatti) xiyya cabse^{H7565} kan bowwaa, .^{H7198} gaachana, .
 fi **billaa**, .^{H2719} fi lola sana.)

- Mallattoo fakkeenya "bowwaa" - walitti dhufeenya macaafa qulqulluu "cubbuu" fi "du'a gara jabinaa Yesus fannoo irratti du'e" gidduu jiru."

[Uma 9:13](#) AN (**Waaqa**) gochuu koo kaa' **igadi jechuu** ([תִּשְׁקֵי Afaan Oromoo](#), lolaaf

[jilbeenfadhu](#), .**bowmen**, .**xiyyaa kan darban**).^{H7198} duumessa keessa, .

kunis mallattoo kakuu anaa gidduu jiruuf in ta'a (**Waaqa**) fi **dachii**.

→ Jechi Ibrootaa kan **gadi jechuu** (Strong's [H7198](#)) jechuun "lola keessatti xiyya dhukaasu" jechuudhaan akkasitti kan agarsiisudha

²³¹Viidiyoo 44, "Rajii macaafa qulqulluu (2 Phe 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-yeroo-dhuma-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

²³²Irraa qabame [Mul 4:8](#)

²³³Viidiyoo 25. "Jecha cimaa (The logos) 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

²³⁴Viidiyoo 21. "Kakuu, dhaqna qabaa alaa , dhaqna qabaa keessaa."

www.therhemaofthelord.com/circcision/21-kakuu-alaa-dhaqna-qannaa-keessa-dhaqna-qabna/.

xiyyaa kan darban.” Jechi “cubbuu” jedhu afaan Ibrootaa, “ḥāṭā’, kan Jabaa irraa kan dhufedha [H2398](#),” jechuun

“ **mallattoo sana irraa hafe**, yoo dubbachaa jiru **nama xiyyaa darbatu.**”

- Kanaaf, “**cubbuu**” jedhamee hiikamuu danda’a. **xiyyaa kan darbu kan mallattoo isaa darbe**” ykn “warra ittiin chaappaa godhamuu hin dandeenye

Hafuurri sababa cubbuu isaaniitiin.”

- .[Uma 44:32](#) seenaa Yoseef fi obboloota isaa ni hima: Yoseef bulchaa biyya Gibxii yeroo turetti a xoofoo meetii kiisha Biniyaam keessa jiru Biniyaam isa hattuudha jedhamee himatame to’achuuf yaaluun ([Uma 44:1-17](#)). Achiis Yihudaan quxisuu isaatiif “yakka (cubbuu, ḥāṭā’)” akka baatu Yoseef gaafate obboleessa, Biniyaam ([Uma 44:32](#)). As, **cubbuu**(ḥāṭā’, 19) .[H2398](#)), jedhamee hiikama **komachuu baachuuf**:

1.1. → “Yoo ani gara keetti isa hin fidne, bara baraan ‘yaada (ḥāṭā’)’ abbaa kootti nan badhadha” ([Uma 43:9](#)).

- . [1 Phexros](#) keenya ta’uu isaa ragaa ba’a **Kiristoos** kan ‘yaada (ykn cubbuu) baadhate’ fannoo irratti du’uudhaan akka nuti

(warra amantoota...**Kiristoos**, .[Rom 10:4](#)) ‘cubbuutti du’anii gara qajeelummaatti jiraatu’ ([1Phe 2:24](#)). Akkasitti cubbuun keenya yoo nuuf dhiifamee qulqullaa’a akkas onnee keenya irraa himanna **dhiiga Yesuus Kiristoos**, .

Ilma Waaqayyoo komachuu isaanii baatanii (**cubbuu**) fannoo irratti nu furuuf ([1Yo 1:9](#)).

→ Kanaaf, “cubbuu hin qabnu” jechuun akkas jechuudha **Kiristoos** akkasumaan du’anii, akka isaan gowwoomfamanis, .

dhugaan immoo isaan keessa hin jiru ([1Yo 1:8](#)).²³⁵

- .[Rom 6:23](#) “Kaffaltiin cubbuu du’a, . garuu kennaa kan **Waaqa dha jireenya bara baraa** keessa **Yesuus Kiristoos Gooftaa keenya.**” Mindaan cubbuu keenyaa du’a”

foon hundi akka baduuf murtaa’e hima osoo namni biraa isaanif “badhachuu” malee.

- Yommuus, [Mul 5:1-5](#) jechuun galmeessee jira, “namni samii irrattis ta’e lafa irrattis ta’e lafa jalaattis akka hin malle

kitaabicha (chaappaa torbaan chaappaan) banuuf, isas akka hin ilaalle. Garuu **Leenca gosa kan Yihudaa**, .[Hundee Daawit](#), kitaabicha banuuf injifateera, akkasumas **chaappaawwan torban sana hiikaakan jedhu.**”

→ Yoom **chaappaa 1ffaa** banamee jira, ergamaa **Waaqayyoo (Yaahiwwee)** ni deemato waldaa **Filadelfiyaa keessa jirtu chaappessuu**

(durboota ogeeyyii, 144.000) kanneen qorumsa dandamatan.

- Warra ta’an **Gooftaan mallatteeffame** waliin **chaappaa Hafuura Qulqulluu**, . dhufaatii irratti ni butama **Ilma namaa**. Kanaaf waldaan **Filadelfiyaa** gonfoo isaanii jabeessanii ni qabatu, ittiin mallatteeffachuuf **ergamaa kan GOOFTAA (Yaahiwwee)** banamuu chaappaa 1ffaa irratti.

→ Baniinsa bara... **chaappaa 1ffaa**, . **ergamaa Gooftaa**²³⁶ ni dhukaasa, akkasumas “mallattoo rukuta” (ykn “ **.seal the**

²³⁵ Israa’eloonni dhugaa kana waan dhabaniif waaqa tolfamaa (re’ee warqee) ofii isaanii tolchani walitti dhufeenya Waaqayyoo wajjin qaban balleessan, .

“atis seera Waaqa keessanii waan tuffattaniif, anis ilmaan keessan nan tuffadha” ([Ba’uu 32](#), . [Hos 4:6](#)). Kanaaf murteessaadha hubannoo mataa keenyaa irratti akka hin hirkanne, kanaa mannaa gad of deebisuudhaan akka beeknu **Yesuus cubbuu keenyaaf**

du’efi

amantaa keenya guutuu itti kaa’aa **Gooftaafi Dubbii Isaa** garaa keenya hundaan ([Fak 3:5](#)).

²³⁶ Irraa qabame [Mul 4:8](#).

Icha ergamaa kan GOOFTAA (Yaahiwwee), .^{H3068} kan Gooftaa (‘āḏōnāy) .^{H136} WAAQAYYO (y’ḥōvâ) .^{H3069} ([Abo 6:22](#)), dura GOOFTAA (Yaahiwwee) .^{H3068} ([2Sa 7:18](#)).

→ Ergamaan GOOFTAA (Yahweh) kun rhema Gooftaa (‘āḏōnāy) fida .^{H136} WAAQAYYO (y’ḥōvâ) .^{H3069} innis Waaqa (‘ēlōhīm) .^{H430} kan dhugaa ta’e ([2Sa 7:28](#)).

tajaajiltoota Waaqayyoo”) .Hafuura wajjin (akka nama xiyyaa darbatutti).²³⁷

(Guyyaa mul'achuu kan...**Goftaa Iyyasuus Kiristoos**fi mootummaa Isaa, warra Hafuura Qulqulluun chaappaan ni gonfoo**gonfoo qajeelummaa**sana**Goftaaqaba**warra Isaa jaallataniif akka kennu waadaa gale **mul'achaa jiru**. [.2Xim 4:1-8](#)).

[Mul 7:3](#)Lafa, galaana, muka hin miidhin jechuu

hangaqabna**cufame**tajaajiltoota keenya**Waaqa**morma isaanii irratti.

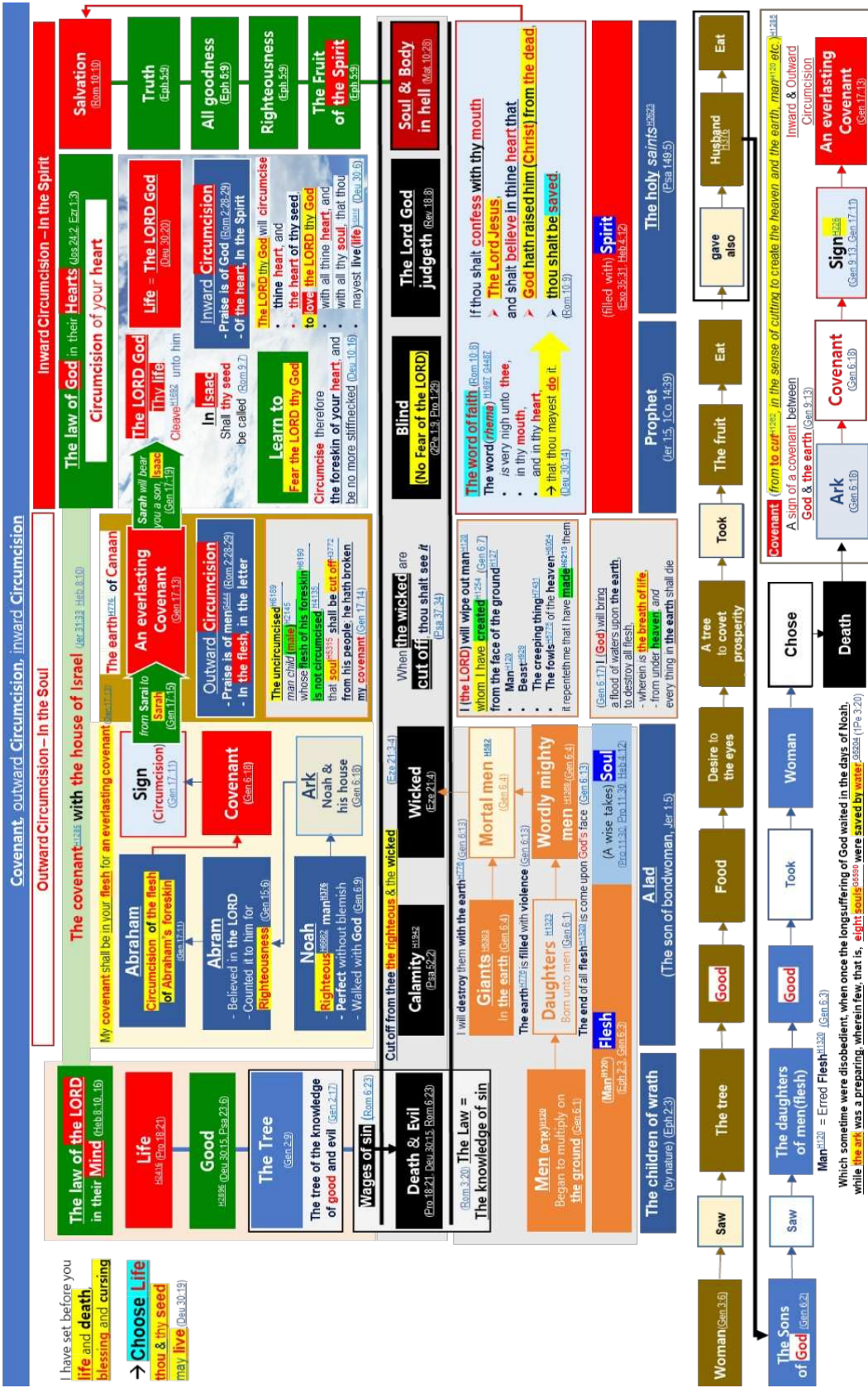
- † Farda adii irra taa'e ergamaa kan**Goftaa Iyyasuus Kiristoos**, akkasumas Xiyya qaba ture, **.mallattoo kakuu Waaqayyoo fi lafa gidduu jiruudha**([Uma 9:13](#)), jechuunis**qajeelummaa Waaqayyoo**, keenya**Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos**([2Phe 1:1](#)).

²³⁷ IlaaliMul 13:16-18akkasumas gosoota “mallattoo” lamaan hubadhu.

[Fakkii 6-a]. Kakuu, Dhaqna qabaa alaa, dhaqna qabaa keessaa²³⁸

²³⁸Viidiyoo 21. “Kakuu, dhaqna qabaa alaa , dhaqna qabaa keessaa.”

www.therhemaofthelord.com/circcision/21-kakuu-alaa-dhaqna-qannaa-keessa-dhaqna-qabna/.

chaappaa 2faa (farda diimaa, lafa irraa nagaa fudhadhu) .

(Mul 6:3-4) Banamuu

Mul 6:3 Chaappaa isa lammaffaa yommuu bane, bineensi isa lammaffaa (lubbu qabeeyyii) dhaga'e . G2226 koottaa ilaalaa jedhi.

Mul 6:4 Fardi diimaan kan biraan immoo ba'e. G4450 jedhamuun beekama

fi aangoo (kennuu) .^{G1325} isa irra taa'eef nagaa akka argatuuf kenname^{G1515}
dachii (lafa) irraa, .^{G1093} akka wal ajjeesanis;
billaan guddaan (μάχαιρα, machaira) ni kennameef.^{G3162}

☐ [Mul 6:3](#) Yeroo Inni bane immoo-**ichalammaffaa (2ffaa)** .**chaappeessuu** ,
Uumama lubbuu qabu inni lammaffaan (2ffaa) “Kottaa ilaalaa.

☐ [Mul 6:4](#) Kan biraa immoo**farda** ,**diimaa** , bahe.
Innis isa irra taa'eef kennameef**lafa irraa nagaa fudhadhaa** ,
akka namoonni wal ajjeesan; achiis billaa guddaan isaaf kenname.

➤ Eenyuutu farda diimaa irra taa'e?

→ Ergamaan kan**Gooftaa**.²³⁹

→ Seeyfii (μάχαιρα, machaira) jedhamu.^{G3162} dha**asxaawwan jedhaman kan Waaqa** (ilaali [Mul 1:16](#)).

[Mat 10:34 irratti](#) Lafa (lafa) irratti nagaa erguuf akkan dhufe hin yaadinaa:^{G1093}

Nagaa erguuf hin dhufne, .^{G1515} garuu billaa.^{G3162}

➤ Lafa irraa nagaa fudhadhaa

- Rakkinni Guddaan chaappaa 2ffaa banamuu irraa eegala, addunyaan ni jeeqamawhen
logos rhema ta'a (ykn yeroo raajiiwwan sun dhugoomu):

→ Dhagaan ijaartoonni dide ture**Yesuus Kiristoos**, kan ilma namaa ykn**logos Waaqayyoo**
cufamehanga bara dhumaatti, Innis dhufee warra 144,000 ni buta.

→ **Yesuus**lafatti nagaa erguuf hin dhufne, .²⁴⁰ garuu Inni billaa erguuf dhufe, innis
logos Waaqayyoo.

- Ergamaa kan**Gooftaa**, kan billaa guddaa (logos guddaa, .**kan rhema jedhu**), jedhu kennameera
namoonni akka wal ajjeesaniif nagaa lafa irraa fudhachuuf.

- Ergamaan Gooftaa nagaa sobaa lafa irraa loogoo guddaa, reemaa, .
garuu garaa kan warri nagaa dhugaa qaban hin rakkatan sababni isaas nagaa dhugaa sana
irraa dhufa**Yesuus**kan addunyaan kennite waliin tokko miti ([Yoh 14:27](#)).

[Yoh 14:27](#) Nagaa isiniif nan dhiisa, nagaa koo isiniif nan kenna.

akka addunyaan kennitutti miti, isiniif nan kenna.

Garaan keessan hin raafamne, hin sodaatin!

→ Garaan warra nagaa sobaa raajota sobaa irraa argatan booda ni dhiphata
dhufaatii ilma namaa chaappaa 1ffaa irraa. Mootummaan addunyaa fi miidiyaan hundi akka ta'e
yaada keessa galchaa

taatee butamuu kana butamuu alagaa UFOon bakka buusu, akkasumas waanuma fedhe ni godhu
namoota gowwoomsuuf butamuu, warra barbaadan illee ajjeesuu**nagaa dhugaa yookaan asxaawwan**

jedhaman.

[Mat 24:11](#) Raajonni sobduu baay'een ni ka'u, namoota hedduus ni gowwoomsu.

[Luq 21:8](#) Innis, "Akka hin gowwoomfamneef of eeggadhaa!

namoonni baay'een maqaa kootiin in dhufu;

Ani Kiristoos dha; yeroon sun ni dhihaata, kanaaf isaan duukaa hin deeminaa.

→ Kanaaf, **chaappaa 2ffaa** butamuu 1ffaa booda jalqaba Rakkina Guddaa irratti ni banama.

† Namni jalqabaa Addaam lafa lafaati, garuu nama lammaffaa^{G444} **Gooftaa** kan samii ti, kan
buddeena jiraataa, dhagaa jiraataa ta'e. **Gooftaan**, kan dhiirota irraa gatame garuu filatamee fi
dura kan**Waaqa**, dhagaa jiraataa dha ([1Phe 2:5](#)), kanaaf akka daa'imman reeffuu dhalattee
aannan garaa qulqulluu jechoota sababa qabeessa (ykn logikos) hawwanitti gara isaa
kottaa^{G3050, 50}), fi keessatti guddachuu**Gooftaa**, mana hafuuraa, lubummaa qulqulluu keessatti

²³⁹ Ilaali [Mul 4:8](#).

²⁴⁰ Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

ijaaramuu, aarsaa hafuura fudhatama qabu dhiyeessuuf **Waaqa-nYesuus Kiristoos**, akka dhagaa lubbuu qabuutti.

([Mul 6:5-6](#)) Baniinsa chaappaa 3ffaa (farda gurraacha, hargoota lama safartuuf) .

[Mul 6:5](#)Chaappaa isa sadaffaa yommuu bane, bineensi isa sadaffaa ([jiraachuuuumama](#)) .^{G2226}
kootaa ilaalaa jedhi. Anis arge, kunoo
[gurraacha tokko](#)^{G3189} farda:inni isa irra taa'es madaala (harqoota) lama qaba ture .^{G2218} harka isaa keessa jira.

- ▣ [Mul 6:5](#)Yeroo Inni bane immoo-[ichasadaffaa \(3ffaa\)](#) .[chaappeessuu](#), Uumama lubbuu qabu sadaffaa (3ffaa) “Kottaa ilaalaa” jechuu isaa dhaga'e.
Kanaaf ani (Yohaannis) ilaaleen, kunoo, .[farda gurraacha](#), inni irra taa'es harqoota lama harka isaa keessaa qaba ture.

➤ [Farda gurraacha irra eenyutu taa'e?](#)

- [Ergamaan kanGooftaa](#).²⁴¹

➤ [Harqoon maali?](#)

- [Mat 11:27](#)Wanti hundinuu abbaa kootii naaf kenneera.

abbaa malee ilma kan beeku hin jiru;

Ilma malee abbaa eenyullee hin beeku, .

nama Ilmi isa itti mul'isu hundumaattis.

[Mat 11:28](#)Isin warri dhama'anii fi ba'aan ulfaataa ta'an hundinuu gara koo kottaa, ani immoo boqonnaa isiniif nan kenna.

[Mat 11:29](#)Harqoota koo fudhadhu^{G2218} isin irratti, [baradhaakan](#) (irraa) .^{G575} ana;

ani garraamii fi gad of deebisu waanan ta'eef, lubbuu keessaniif boqonnaa ni argattu.^{G5590}

[jedhamuun beekama](#)

[Mat 11:30 irratti](#)Harqoota kootiif^{G2218} salphaadha, ba'aan koos salphaadha.

→Wanti hundinuu itti kennameera**Yesuus**Abbaa isaatiin, Ilma abbaa malee eenyullee hin beeku, Ilma malees eenyullee abbaa hin beeku, ilmisa nama isa mul'isu hundaaf. Kanaaf, warri Abbaa samii argachuuf dhama'aa turanii fi ba'aa guddaa itti ta'an, gara dhufuu qabu **Gooftaa**kanaaf boqonnaa siif kennuu danda'a (gara dheedichaa marga guutummaatti guddate, baala mukaa fi muka firii qabu kan firii gosa Waaqayyoo firii gosa Waaqayyoo argamsiisu jireenya kennuudhaaf si geessuun).

Inni tiksee kee isa bishaan boqonnaa cinatti dheedichaa margaa keessa akka ciiftu si gochuu danda'u, baala magariisaa fi firii muka qofa oomishu hundumaa wajjin siif kennuu danda'a **gaarii**badiis miti. Inni ... dha**GOOFTA**lubbuu kee isa muka gaarii fi hamaa beekuu irraa firii seeraa erga nyaatte booda iddoo dhaabaa Eeden keessatti bade deebisee siif deebisa.

Inni ... dha**GOOFTA**atiksee kee kan maqaa isaatiif jecha daandii qajeelummaatti si geggeessu.²⁴²Harqoon isaa salphaadha, ba'aan isaas salphaadha; kanaaf harqoota isaa fudhadhaatii isa irraa baradhaa, inni garaa laafaa fi gad of deebisu waan ta'eef, lubbuu keessaniif boqonnaa ni argattu.

- [2Qor 6:14](#)Wal qixa hin taane walitti hin hidhaminnaa (kan Jabaa irraa [G2218](#)) .^{G2086} warra hin amanne waliin:

qajeelummaa fi jal'ina waliin walitti dhufeenya akkamii qaba?

ifni dukkana wajjin walitti dhufeenya akkamii qaba?

[Gal 5:1](#)Kanaaf bilisummaa keessatti jabaadhaa^{G1657} ittiin Kiristoos bilisa nu baase, .

ammam harqoota sanaan hin hidhaminnaa^{G2218} kan garbummaa.^{G1397}

→Ati (amani) warra kaafiroota (Amantoota vs Kaafiroota) wajjin wal qixa hin taane jechoota qajeelummaa fi jal'ina, ifa fi dukkana. Kanaaf jabaadhaa dhaabbadhaa

²⁴¹Ibid.

²⁴²Viidiyoo 27. “(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

bilisummaa kan Kiristoos bilisa isin baase, deebi'aniis hin wal-xaxinaa harqoota garbummaa (bilisaa vs. garbummaa).

→ **Madaallii lama** (yookaan **harqoota**) ijoollee “bilisa vs. garbummaa” (gama wantoota samii fi wantoota lafaa).²⁴³

- “. **Amantoota** vs. **Kaafiroota**”
- “. **Qajeelummaa** vs. **Qajeelummaa dhabuu**”
- “. **Ifa** vs. **Dukkana**”

- Safartuu qamadii goggogaa diinaariyoo tokkoof, safartuu barbarea 3 diinaariyoo tokkoof (The oil & the wine are not offended)

Mul 6:6 Bineensota arfan sana gidduutti sagalee tokkon dhaga'e (**jiraachuuu mama**) .^{G2226} jechuu, **QEENXEE** (goggogaa) safara^{G5518} kan qamadii^{G4621} saantima tokkoof, .^{G1220 jedhamuun beekama} fi safartuu sadii (goggogaa) ta'a^{G5518} kan barbarea^{G2915} saantima tokkoof; akkasumas akka ati miidhu (mufachiisu) ilaali .^{G91} zayitii miti^{G1637} akkasumas wayinii sana.^{G3631}

□ **Mul 6:6** Uumama lubbu qabeeyyii afran (4) gidduutti sagalee tokko akkas jedhu nan dhaga'e. “Safartuu tokko kan **gamadii-fdenariyoo tokko**, . fi sadii (3 goggogaa) safartuu **garbuu-fdenariyoo tokko**; akkasumas hin mufachiisinaa **zayitii sana fi wayinii sana**.”

➤ **Barbareen maali?** (Omer^{H6016} → Eefaa^{H374} → Garbuu^{H8184}) .

• **Omer**^{H6016} → **Eefaa**^{H374}

Bau 16:35 Ijoollee (ilmaan) immoo .^{H1121} kan Israa'el nyaate **manna waggaa afurtama**, . hanga biyya (dachii) tokko ga'anitti .^{H776} kan jiraatu; dhuguma mannaa ni nyaatan, .^{H4478 jedhamuun beekama} hanga isaan gara daangaatti **-ichalafa (dachee)** .^{H776} kan Kana'aan.

Bau 16:36 Amma **omer tokko**^{H6016} jechuun kurnaffadha^{H6224} kutaa eefaa tokkoo.^{H374}

→ Ilmaan Israa'el waggaa 40f mannaa nyaatan (Waaqayyo akka isaan qoruuf, seera isaa keessa deddeebi'uu fi dhiisuu isaanii, (**Bau 16:4**) hamma dhuma seera Waaqayyooti, yookaan gara dhuma lafa Kana'aan aannaniifi damma dhangala'aa jirutti ga'anitti (**Bau 16:35**, **Bau 3:8**) ..²⁴⁴

- “Omer” jechuun mannaa safaruuf kan itti fayyadaman yoo ta'u, kunis safartuu goggogaa **kurnaffaa tokko (1/10 ta'e)** kan “efaa tokkoo.”²⁴⁵

✚ **Garbicha Gooftaa** carraaquu hin qabu; garuu nama hundumaaf garraamii, barsiisuuf ga'umsa, obsa (**2Xim 2:24**). Keessa **Luk 9:59 irratti**, namni tokko, “Gooftaa si arga, garuu gara **lafa Kana'aan jedhamtu dursee daldala abbaa koo isa lafaa kunuunsuuf**” (Akkuma warri lafaa, warri lafa irraas akkasuma; **1Qor 15:48**). Those kan wal argan **Gooftaa** lafa abdachiifamte keessattita'anii hojjetaa **Gooftaa**, kanaaf hojii Abbaa samii hordofuu qabu, kunis akka duudhaa abbootii lafaa (**Luk 2:49 irratti**).²⁴⁶

- Hiikni “Warri du'an du'an isaanii haa awwaalani” jedhu, “Warri lafaa abbaa isaanii isa lafa irraa haa duukaa bu'an, ati (gabricha gooftaa) deemtee mootummaa Waaqayyoo lallabsi. Namni kamiyyuu, harka isaa qottootti kaa'ee, duubatti deebi'ee yoo ilaale (hiikni isaa “hojii lafaa malee gara samii miti”), mootummaa Waaqayyoo hin malu (**Luk 9:59-62 irratti kan argamu**):

- Nama lubbuu qabu^{G444} fakkii nama lafaa baatee waan ta'eef lafa qotuu qaba (**Uma 2:5**).

- Qabeenya sana erga argateen booda garuu fakkii isa samii (**1Qor 15:49**).

²⁴³ Ilaali **Mul 6:6** wantootni akkamitti akka madaalamu hubachuuf.

²⁴⁴ Viidiyoo 23. “Buddeena, Manna, & Manna dhokataa.”

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

²⁴⁵ Viidiyoo 36. “Fakkeenya: Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/36-fakkeenya-mootummaa-samii-mootummaa-waaqayyoo/.

²⁴⁶ Ibid.

(Omerii firii jalqabaa keessaa tokko) .

[Lew 23:9](#)Gooftaan (Yaahiwwee) immoo .^{H3068} jedhee Museetti dubbate;

[Lew 23:10](#)Ijoollee (ilmaan) dubbadhu .^{H1121} kan Israa'el, isaanis akkas jedhi, .

Yeroo gara biyya (lafa) dhuftan .^{H776} isa ani isiniif kennu, isiniif kenna

midhaan sassaaba isa keessaa, sana booda qamadii (omer) tokko fidda.^{H6016} kan firii jalqabaa kan midhaan keessangara lubaatti;^{H3548 jedhamuun beekama}

[Lew 23:11](#)Innis qamadii (omer) ni raasaa .^{H6016} GOOFTAA (Yaahiwwee) duratti, .

siif fudhatama argachuuf:

guyyaa itti aanutti sanbata booda lubi^{H3548 jedhamuun beekama} ni dalga.

[Lew 23:12](#)Guyyaa sanas yeroo qamadii (omer) raasan ni dhiheessitu .

an he lamb (hoola dhiiraa waggaa tokkoo) .^{H3532}

waggaa jalqabaa mudaa kan hin qabne^{H3068} aarsaa gubamaa Waaqayyoo (Yaahiwwee) ta'uuf.

[Lew 23:13](#) Aarsaa fooniis^{H4503} kan jedhu ni ta'a

lama^{H8147} kurnaffaa waliigalteewwan^{H6241} daakuu gaarii zayitii wajjin makame, .^{H8081}

aarsaa ibiddaan Waaqayyoo (Yaahiwwee) .^{H3068} mi'aa mi'aawaa tokkoof:

akkasumas aarsaa dhugaatii^{H5262} keessaas wayinii irraa in ta'a, .^{H3196}

kutaa afraffaan kanhin (safartuu dhangala'aa).^{H1969}

[Lew 23:14](#)Buddeenaas ta'e midhaan goggogaa hin nyaatinaa;

akkasumas gurra magariisa (gurra guutuu dirree firii qabu irraa), .^{H3759}

hanga guyyaa ofii keessanii Waaqa keessaniif ('ēlōhīm) aarsaa fiddanitti;^{H430}

dhaloota keessan hundumaatti bara baraan seera ta'a.

→ Ilmaan Israa'el gara lafa Waaqayyoo (Yahweh) akka haammatan isaaniif kennetti yeroo seenan midhaan sassaabuu, firii jalqabaa keessaa “omer” fiduu qabu (**kurnaffaa tokko** ykn **1/10 kan** “**efaa**

tokko,”

[Rt 2:17](#)) midhaan isaanii lubaaf ni kenna.

- .QEENXEEnd lubichi akka isin fudhatamtaniif omer Waaqayyoo (Yahweh) duratti ni raasaa; lubichi guyyaa Sanbata itti aanutti raasuu qaba.

- .QEENXEEnd guyyaa omer dalgaa itti raastu hoolaa dhiiraa waggaa tokko -kan mudaa hin qabne dhiyeessuu qabda

Waaqayyoo (Yaahiwwee) aarsaa gubamu ta'a.

→ **Kiristoos**, kan nuuf aarsaa godhe, Ayyaana Faasikaa keenya, erga du'aa ka'ee booda ta'e firii jalqabaa warra rafan.

[1Qor 5:7](#)Egaa raacitii moofaa qulqulleessi, akka rakkina haaraa taattuuf;

akkuma raacitii hin qabne.**Kiristoos** ayyaanni faasikaa keenya nuuf aarsaa ta'eera.

[1Qor 15:20](#) Amma garuu**Kiristoos** du'aa ka'e, fi ta'uu **firii jalqabaa** warra rafan keessaa.

→ Hundi keessan (Yihud, Giriikii, garba, bilisa, dhiira yookaan dubartii) karaa amantiitiin ilmaan

Waaqayyooti

Kiristoos Yesuus sababni isaas hundi keessan itti cuuphamtaniittu **Kiristoos** fi uffataniiru **Kiristoos**,

eenyu ...dha

Sanyii Abrahaam, akkasumas akkasitti hundi keessan akka abdiitti (erga taatanii booda) dhaaltota

taatan

cuuphamee gara **Kiristoos**, uffatte **Kiristoos**).²⁴⁷

jireenyadha.

- Yoo **Kiristoos** si keessa jira, qaamni sababa cubbuutiin du'eera, hafuurri garuu qajeelummaatiin

jiraachisa.

Hafuurri Yesusiin du'aa kaase isin keessa waan jiraatuuf; **Waaqa** kan kaase **Kiristoos**

du'aa keessaas karaa hafuura Waaqayyoo isa isin keessa jiraatuun qaama keessan isa du'u ni

²⁴⁷ Viidiyoo 42. “5. Xurumbaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/42-ayyaana-goofaa-5-frumpets/.

Sababni isaas isin hoogganama [hafuura Waaqayyoo](#), atillee tokko [ilmaan Waaqayyoo](#).

- **Kurnoo lafaa** (Firii jalqabaa keessaa inni jalqabaa, firii jalqabaa immoo) .

[Bau 23:19](#) Inni jalqabaa (tokkicha) . ^{H7225} [kan jalqabaa \(dachaa\)](#) . ^{H1061} [kan lafa kee \(lafa\)](#) . ^{H127}
mana kanatti galchi [GOOFTAA](#) ^{H3068} [kee Waaqa](#) . ^{H430}
Ati re'ee (re'ee dhiiraa) hin aarsin . ^{H1423} [aannan haadha isaa keessatti](#).

- Foon hundinuu akka marga goguudha, ati garuu kan hin balleessineen lammata dhalattee jirta

[asxaalee kan Waaqayyoo](#), kan ergasii bara baraan si keessa jiraatu fi si keessa jiraatu **kan rhema jedhu kan Gooftaa** wangeelaan isinitti lallabame bara baraan jiraata.

- .Firiiwwan jalqabaa keessaa inni jalqabaa **Kiristoos** ([1Qor 15:20](#)).²⁴⁸

- Fuduraalee jalqabaa: 1.1. **Kan Kiristoos dhufaatii Isaa irratti firii jalqabaa ta'a** ([1Qor 15:23](#)).

[Lew 27:30](#) Kurnoo biyya (lafaa) hundumaas, . ^{H776}
kan sanyii haa ta'u . ^{H2233} [kan lafa \(lafa\)](#), . ^{H776}
yookiin kan firii mukaa, (tokkicha) . ^{H6086} [jedhamuun beekama](#)
kan GOOFTAA (Yaahiwwee) ti. ^{H3068} [Waaqayyoo](#) (Yaahiwweedhaaf) qulqulluu dha. ^{H3068}

- **Kurnoo lafaa** (sanyii) kan dachee lafa keetii keessatti dhaabameyookaanfoon kan fide **firii muka irraa argamu** kan jireenyaa) qulqullaa'aniiru to **GOOFTAA** (Yaahiwwee), . kanaaf foon bilcheefame kamiyyuu kan re'ee dhiiraa xiqqaa qaama firii jalqabaa ta'uu hin danda'u kan lafa keetii.

- **Jalqaba Waaqayyoo fi Hoolichaaf** warra guyyaa Phenxeqosxeetti dhihaatanidha ([Lew 23:20](#), [.Lak 28:26](#)), yookaan **kanneen 144,000 ta'an**.²⁴⁹ Namni jalqabaa keessaa ta'e

kamiyyuu

firii jalqabaa (**Kan Kiristoos**) mana keessaa fidama **GOOFTAA Waaqa**.

† **GOOFTAAN kan kee Waaqa**²⁵⁰

Iyaasuun lafa Kana'aan erga mo'ee booda, namoonni gosoota Israa'el hundi akka sodaatan itti hima **GOOFTAA (Yaahiwwee)** fi tajaajiluu **GOOFTAA** ikhlaasa fi dhugaadhaan, ummannis, .

"Nutii ragaa isaan filataniidha **GOOFTAA** ([Iyo 24:22](#)), fi **GOOFTAA (Yaahiwwee)** keenya **Waaqa (ēlōhīm jedhamuun beekama)** ni tajaajilla, sagalee isaas ni abboomamna ([Iy 24:24](#))."

- Iyaasuun sana booda ummata waliin kakuu gale, seeraa fi seera isaaniif kaa'e Sheekem keessatti, jechoota kanas (kan **rhema jedhamuun beekama**) jedhu keessatti kitaaba **seera Waaqayyoo**, fi fudhate a dhagaa guddaa, iddoo qulqulluu isa **GOOFTAA (Yaahiwwee, . Iy 24:26)**.²⁵¹

→ Jechoota sana erga dhaga'anii booda ^{H561} [kan GOOFTAA \(Yaahiwwee, . Iy 24:24\)](#), . **dhagaa guddaa ta'a** [ragaa ba'aa ta'e](#) akka ati filataniiru **GOOFTAA (Yaahiwwee)** . fi tajaajiluu **GOOFTAA (Yaahiwwee)** .

²⁴⁸ "Warra 144,000 (Ija jalqabaa Kiristoos)" jedhu ilaali.

²⁴⁹ "[Fakkii 7-a]" ykn Viidiyoo 18 ilaali. "3. Fuduraalee jalqabaa The 144,000." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

²⁵⁰ Ilaali [Mul 4:8](#).

²⁵¹ Viidiyoo 23, "Buddeena, Manna, & Manna dhokataa."

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

Waaqa(ēlōhim jedhamuun beekama).

➤ Wkophee eefaa dha^{H374}?

- **Omer**^{H6016} → Eefaa (Daakuun goggogaa aarsaadhaaf oolu) .^{H374} → Garbuu^{H8184}

I Aarsaa cubbuu

Bau 29:2 Daabboo raacitii hin qabnes, .^{H3899} akkasumas daabboo raacitii hin qabne zayitiidhaan tolfame, .

wafers raacitii hin qabne zayitiin dibame: qamadii irraas^{H2406} **daakuu**^{H5560 jedhamuun beekama} isaan in tolchita.

Lew 5:11 Garuu yoo inni gugee lama, ykn qoolloo xixiqqoo lama fiduu hin dandeenye, sana booda inni akka

cubbamaan aarsaa isaaf eefaa kurnaffaa in fida^{H374} kan daakuu gaarii ta'e^{H5560 jedhamuun beekama} aarsaa cubbuutiif; ^{H2403} zayita tokkollee hin kaa'u^{H8081} isa irrattis hin ta'u aarsaa cubbuu waan ta'eef ixaana kamiyyuu irra kaa'i. ^{H2403}

→ Buddeena^{H3899} qamadii irraa hojjetame^{H2406} kan daakuutti lafa bu'e. ^{H5560 jedhamuun beekama}

→ Daakuu eefaa tokkoo 1/10 + (zayitii hin qabu) = Aarsaa cubbuu (Aarsaan cubbuu kanaan dura waan tureef aarsaa itti fufiinsa qabu miti nuti yeroo ulfoofne irraa kaasee, .**Faar 51:3**).

1.1 Aarsaa foon itti fufiinsa qabu

Lew 6:20 Kunis aarsaa Aaronii fi ilmaan isaa isa isaan Yihowaadhaaf in dhiheessanidha guyyaa itti dibamu;

kutaa kurnaffaa kaneefaa tokko^{H374} kan daakuu gaarii ta'e aarsaa fooniitiif^{H4503} bara baraa (itti fufiinsa) ., .^{H8548 jedhamuun beekama} walakkaa isaa ganama, walakkaa isaa immoo

halkan.

Lew 6:21 Qaruuraa keessatti zayitiin ni hojjetama; ^{H8081} yommuu daakuun immoo in galchi. aarsaa foon sanaas daabboo tolfame^{H4503} ni dhiheessita Waaqayyoof urgooftuu mi'aawaa ta'e. ^{H3068}

Lew 6:22 Lubni ilmaan isaa inni bakka isaa dibame immoo ni dhiheessa.

seera bara baraan Waaqayyoof ta'a; ^{H3068} guutummaatti ni gubata.

Lew 6:23 Aarsaa foon hundaaf^{H4503} sababiin isaas lubichi guutummaatti ni gubata (ni dheekkamsa): ^{H6999} hin nyaatamu.

→ Daakuu eefaa tokkoo 1/10 = aarsaa cubbuu (zayitii wajjin) . → aarsaa foon itti fufiinsa qabu (lubichi guutummaatti gubate) guyyaa yeroo Aaronii fi ilmaan isaa dibamaniiru, hin nyaatinaa.

- **Safartuu wayinii dhangala'aa aarsaadhaaf oolu**

I Aarsaa fooniifi dhugaatii itti fufiinsa qabu (Hoolaa lama^{H3532}; tokko ganama + tokko galgala) .

(Hoolaa 1 ganama dhiheessuuf)

Bau 29:38 Iddoo aarsaa irratti wanti ati dhiheessitu kana;

hoolaa lama^{H3532} kan waggaa jalqabaa guyyaa guyyaan itti fufiinsa.

Bau 29:39 Hoolaa tokkicha^{H3532} ganama ni dhiheessita; hoolaa isa kaan immoo^{H3532} galgala ni dhiheessita: 1. 1.

Bau 29:40 Hoolaa tokkicha waliinis^{H3532} kurnaffaa tokko^{H6241} waliigaltee daakuu^{H5560 jedhamuun beekama}

wal makaa (wal makaa) . ^{H1101} kutaa afraffaa wajjin^{H7243} kan hin tokkoo^{H1969}

kan reebame (qulqulluu) . ^{H3795} dibata; ^{H8081}

fi kutaa afraffaan^{H7243} kan an^{H1969} hin^{H3196} kan wayinii^{H3196} aarsaa dhugaatiif. ^{H5262}

→ 1 hoolaa + [(1/10 daakuu = aarsaa foon) + (Zayitii qulqulluu hin tokkoo 1/4 + wayinii hin tokko 1/4) = aarsaa dhugaatii]. ganama dhiheessuuf.

(Hoolaa 1 galgala dhiheessuuf)

[Bau 29:41](#)Hoolaa isa kaan immoo galgala dhiheessita, akkasumaas ni raawwatta **aarsaa foon**kan ganama, akkasumas akka aarsaa dhugaatiitti^{H5262}kana keessaa, . mi'aa mi'aawaa, aarsaa karaa**abidda**gara**GOOFTAA**.

→ 1 hoolaa + [(1/10 daakuu = aarsaa foon) + (Zayitii qulqulluu hin tokkoo 1/4 + wayinii hin tokko 1/4) = aarsaa dhugaatii]. galgala mi'aa mi'aawaa ta'eef dhiheessuuf kan hojjetame**abidda**gara**GOOFTAA**.

I Aarsaa gubamaa yeroo hunda kan dhihaatu

[Bau 29:42](#)Kun aarsaa gubamaa yeroo hundumaa ta'a^{H5930 jedhamuun beekama}dhaloota keessan hunda keessatti

balbala dankaana walga'ii (ayyaana) irratti .^{H4150 jedhamuun beekama}

*dura***GOOFTAA**: 1.1.^{H3068} bakka ani si qunnamu, achitti sitti dubbachuuf.

[Bau 29:43](#)Achittis ijoollee (ilmaan) waliin wal argu .^{H1121}kan Israa'el, .

godoo qulqulluunis ulfina kootiin in qulqullaa'a.

[Bau 29:44](#)Godoo walga'ii (ayyaana) immoo nan qulqulleessa, .^{H4150 jedhamuun beekama}iddoo aarsaas:

Aaronii fi ilmaan isaa lamaan isaanii iyyuu luba ta'ee akka na tajaajilaniif nan qulqulleessa.

[Bau 29:45](#)Ijoollee (ilmaan) gidduus nan jiraadha .^{H1121}kan Israa'el, .

isaaniis ta'a**Waaqa**.^{H430}

[Bau 29:46](#)Isaanis akkan ta'e ni beeku**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) kan isaanii**Waaqa**('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**), .^{H430}

kan biyya (lafa) keessaa isaan baase .^{H776}kan Gibxii, .

isaan gidduu akkan jiraadhuuf: Ani jira**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) kan isaanii**Waaqa**('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430}

→ Dhiyeessiin kan...**abidda**gara**GOOFTAA**(irraa|garal) dhaloota keessan hundumaatti balbala ayyaana godoo qulqullaa'aa duratti aarsaa gubamaa yeroo hundumaa ta'a**GOOFTAA**, bakka Inni ilmaan Israa'el waliin wal argu, dubbatu, jiraatu fi**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) isaanii ta'a**Waaqa**('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**).

[Lew 19:36](#)Haqa (qajeela) .^{H6664}madaallii, .^{H3976}haqa (qajeela) .^{H6664}ulfaatina (dhagaa) ., .^{H68}

a qajeelaa (qajeelaa) .^{H6664}eefaa, .^{H374}fi nama qajeelaa (qajeelaa) .^{H6664}hin, .^{H1969}ni qabaattu:

Ani ... dha**GOOFTAA**(**Yaahiwwee**) kan isaanii**Waaqa**('**ēlōhīm jechuun ni danda'ama**), .^{H430}

kan isin baase^{H3318}kan lafaa (lafaa) .^{H776}kan Gibxii.^{H4714}

→ **Gooftaan**akka fedha mana Israa'eliifi mana Yihudaatiif waadaa gale waan gaarii raawwachu. ' .**Wanti gaariin**" jechuun Damee Qajeelummaa agarsiisanawill firdii fi qajeelummaa lafa irratti raawwachuuf gara Daawit guddadhaa, fayyisuu Yihudaa fi Yerusaaalem nagaa gochuu maqaa**GOOFTAA**qajeelummaa keenya.

→ **Waaqayyo goofta**karaa qajeelota isaatiin dachii Gibxii keessaa isin baase madaallii, dhagaa, eefaa fi hin, saba isaa Israa'el gara lafa qulqulluutti fiduuf.²⁵²

✦ Amma yeroo cubbuu hojjenu abukaatoo waliin qabna**Abbaa**keessa**Yesuus Kiristoos**, maqaan isaa eenyu

kan**GOOFTAA**, . keenya**qajeelummaa**(**1Yo 2:1**).²⁵³ **Kiristoos**angafa luba ta'e^{G749}kan "wantoota gaarii" dhufan, dankaana guddaa fi guutuu ta'e (harkaan kan hin hojjetamne, jechuunis kan uumama kanaa miti^{G2937}(**lbr 9:11**), dhiiga re'ee fi re'eetiin osoo hin taane, dhiiga ofii isaatiin al tokko yeroo hundumaaf bakka hunda caalaa qulqulluu seene, erga argateen boodafuruu bara baraa(**lbr 9:12**).

Sababni isaas yoo dhiigni re'ee^{G5022}re'oonni fi asheeta re'ee, waan xuraa'aa facaasuun, foon qulqulleessuuf qulqulleessa (**lbr 9:13**), kana caalaa hammam ta'a**dhiiga Kiristoos**, kan karaa**Hafuura bara**

²⁵²Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

²⁵³Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

baraa bakka malee of dhiheesse **Waaqa**, warra jiraatan tajaajiluuf qalbii kee hojii du'aa irraa qulqulleessi **Waaqa** (**lbr 9:14**)? Sababa kanaaf, Inni jiddu-galeessa **kakuu haaraa**, warri waamaman abdi dhaala bara baraa akka argataniif, karaa du'aan, irra daddarbaa kakuu isa duraa jala ture furuuf (**lbr 9:15**).

- Safartuu goggogaa barbaree**^{H8184}
Lak 5:15 Ergasii namichi (abbaan manaa) .^{H376} haadha manaa isaa gara lubaatti fidi, innis ni aarsaa isheef eefaa kurnaffaa fidaa^{H374} kan barbaree^{H8184} nyaata (daakuu nyaata);^{H7058} zayita tokkollee hin dhangalaasu^{H8081} irra, ixaana hin kaa'inaa^{H3828} jedhamuun beekama; irratti;
aarsaa hinaaffaa, aarsaa yaadannoo, jal'ina itti fidu waan ta'eef
yaadannoo.

→ Daakuu daakuu barbaree eefaa tokkoo 1/10 = aarsaa jallina itti fidan
yaadannoo.
- Safartuu goggogaa eefaa tokkoo**^{H374} kan barbaree^{H8184}
Rt 2:17 Kanaaf isheen (Ruut) sassaabde^{H3950} jedhamuun beekama dirree keessatti^{H7704} hanga galgalaatti, . kan isheen sassaabde immoo gara eefaa tokkoo ta'e^{H374} kan barbaree.^{H8184}

→ Manna safaruuf omeeriin itti fayyadama ture. Omer 10 eefaa 1 (1/10) wajjin walqixa Omer = 1 Eefaa). **GOOFTAAN** yoo ta'e ilaaluuf ilmaan Israa'el mirkaneessuuf manna kenne seera Isaa keessa ni deemu moo hin deemu (**Bau 16:4**), kunis kan agarsiisu manna, kan buddeena samii irraa, ture seera **GOOFTAA**.

Kana jechuun manna ykn seera kan **GOOFTAA** (safartuu goggogaa omer) dha safartuu goggogaa eefaa 1 1/10 gatii qaba.

→ Ruut maasii keessatti barbaree efaa tokko kan sassaabde si'a ta'u, kunis "10 omer of **garbuu**."
- Sassaabuuhanga dhuma sassaabbii barbaree & sassaabbii qamadii**
Rt 2:18 Isheenis ol fuutee gara magaalatti seente.
haati warraa ishee immoo waan isheen sassaabde argite.
isheen immoo deessee, wanta isheen erga turtee booda isheef kennite **gahaa (quufa)**.^{H7648} jedhamuun beekama
Rt 2:19 Haati warraa ishee immoo, "Har'a eessatti sassaabde?"
ati immoo eessatti hojjettee?
kan beekumsa fudhate (beeka) haa eebbifamu .^{H5234} kan kee. Isheenis ishee agarsiifte haadha warraa ishee waliin hojjettee, kan namichaa (abba manaa) .^{H376}
maqaan ani har'a ittiin hojjedhe Bo'az jedhama.
Rth 2:20 irratti Naa'omiin immoo intala isheetiin;
Eebbifamaa haa ta'u inni kan **GOOFTAA**, kan warra jiraniif fi warra jiraniif gaarummaa isaa hin dhiifne
du'aa. Naa'omiin immoo, Namichi (abbaan manaa) .^{H376} fira dhihoo dha^{H7138} nuuf, .
fira keenya itti aanu keessaa tokko (furee).^{H1350} jedhamuun beekama
Rt 2:21 Ruut isheen Mo'aab immoo, "Innis natti hime;
Dargaggoota koo (mucaa) biratti ni jabaatta, .^{H5288} jedhamuun beekama hanga isaan hunda koo xumuranitti
haamaa.
Rt 2:22 Naa'omiin immoo Ruut intala isheetiin, "Gaariidha yaa intala koo!
durboota isaa wajjin akka baatu, .^{H5291} kan biraa keessatti akka si hin qunnamne
dirree.^{H7704}
Rt 2:23 Kanaaf shamarran bira cimtee eegde^{H5291} kan Bo'az sassaabuuf
hanga dhuma barbareetti^{H8184} **haamaa** akkasumas kan qamadii^{H2406} **haamaa**,^{H7105} fi waliin jiraate
haadha warraa ishee.

→ Ruut barbree efaa tokko qofa sassaabuu utuu hin ta'in, erga ishii boodas tokko tokko qabattee turte jedhee quufe. Tinni namichi (abbaan manaa) ishee hubatee ishee wajjin hojjete Boaz, . eenyu **GOOFTAA** gaarummaan isaa warra jiranii fi warra du'an waan hin dhiisneef eebbisaa, fi namichi fira isaanii dhiyoo, furtoota isaanii keessaa tokko. Bo'az Ruut akka turtu itti hime dargaggoota isaa (ykn ijoollee dhiiraa) biratti dhihoo .²⁵⁴ hamma midhaan isaa hundumaa xumuranitti, fi Ruut shamarran isaa Bo'az biratti dhihoo kan turte si'a ta'u, damee kan biraa irrattis nama wajjin wal hin argine hamma dhuma sassaabbii barbree fi qamadii sassaabuutti, haadha ishee wajjinis keessa jiraatte seera. Kanaaf, abbaan manaa Ruut Bo'az abbaa manaa keenya hafuura bakka bu'a, .**Kiristoos**, eenyu keessatti hanga xumura midhaan sassaabamutti maasii keessa turuu qabna.

B. Boazdhiira dha^{G435} kan Kiristoos, jechuunis nama irraa qajeelaa ta'e jechuudha **Waaqa** keessa **Kiristoos** (2Qor 5:21), sanyii kan **Kiristoos**, qulqulluu dha^{G40} (Mar 6:20). Kanaaf Bo'az, akka namni Kiristoos, dubartii isaa (ykn haadha manaa logos Waaqayyoo jala jiraachuu qabdu ni jaallata barsiisotaafi bulchitoota hanga yeroo murtaa'etti **Abbaa**), akka **Kiristoos** akkasumas jaallatama waldaa fi isheef of kenne.

Kiristoos dhiqachaana waldaa (dhiiraa fi dubartoota Kiristoos keessatti) ni qulqulleessa, ni qulqulleessa

kan bishaan jecha (**kan rhema jedhu**), .^{G4487} ulfina qabeessa ta'ee ofitti dhiheessuuf waldaa, xurii, ykn qinxirii hin qabne, garuu mudaa malee qulqulluu ta'i (**Efe 5:27**).²⁵⁵

Akkuma Bo'az, warra ayyaana jala jiran (hafuuraan, nama, .G435) warra jala jiran jaallachuu qaba Seera (hafuuraan dubartii) akka inni (dhiira, .G435) qaama ofii akkasumas foon ofii ni jaallata, kunis gara rhema Waaqayyooti guddisuuf jedhee sooree, kunuunsee ture.²⁵⁶

Kiristoos cubbuudhaaf al tokko du'ee Waaqayyooof jiraachuuf du'aa ka'uu isaa beekke; duuti kana booda Isa irratti ol'aantummaa hin qabu. Akkasuma, ati cubbuudhaaf duute, jiraattee jirta **Waaqa** keessa **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**.

Haala kanaan, miseensota qaama kan ta'uu keessan beekaa **Kiristoos**, akkasumas miseensonni keessan akka

meeshaalee qajeelummaa gara **Waaqa**. Cubbuun kana booda sirratti ol'aantummaa hin qabu sababni isaas

kana booda ayyaana jala jirta malee, seera jala hin jirtu. Kanaaf warri jala jiran ayyaanni akkuma Gooftaan seera jala jiran sooruu fi kunuunsuu qaba waldaa (dhiiraa fi dubartii). Nuti miseensota qaama Kiristoos, kan foon isaa, fi kan lafee isaa (**Efe 5:29**).²⁵⁷

Naa'omii fi maatiin ishee beelli Kana'aan keessatti akka hin mudanneef Beetaliheem baqatanii gara Mo'aabitti kan deeman yoo ta'u, yeroo

²⁵⁴Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu." www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

²⁵⁵Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

²⁵⁶Viidiyoo 31. "Rifeensa Mataa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyooti-rifeensa-mataa/.

²⁵⁷Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

walitti dhufeenya Waaqayyoo wajjin qaban dhabuudhaaf balaadhaaf saaxilamu. Sababa biyya abdachiifame kan Beetaliheem, Naa'omiin abbaa manaa ishee (Elimelek) fi ilmaan isaa lamaan (Mahaloonii fi Kiiliyoon) bara Mo'aab. Namoonni dhuunfaa bala akkasii keessatti hirmaatan yeroo baay'ee abdi kutatu, . akkasumas Naa'omiin nama ishee gargaaru ykn oolchu waan hin qabneef mufachuun ishee daran hammaate. Osoo ta'ee jiruu kana, Naa'omii fi Ruut gidduu isaaniitti Waaqayyootti maxxanuudhaaf murtoo ogummaa qabu godhaniiru yaaddoo cimaa.²⁵⁸

Kanaan kan ka'es, Waaqayyoo Ruut carraa Boo'aziin wal arguu fi heerumsisuuf eebbiseera biyya abdachiiftee, ilma Obeed jedhamu deesse. Obed kun abbaa kan ta'e Isee, innis dabaree isaatiin Daawit ([Rt 4:17](#)). Hiddi dhalootaa kun iddoo guddaa qaba sababni isaas abdi Waaqayyoo Daawit mana akka isaaf ijaarutti kenne ni mirkaneessa (Yaahiwwee, [2Sa 7:10 irratti](#)), akkasumas akka Kakuu Haaraatti, . **Yesuus Kiristoos**hidda dhaloota isaa hordofee gara **Daawit**, "Kitaaba dhaloota **Yesuus Kiristoos ilma Daawit, ilma Abrahaam.**" ([Mat 1:1](#))."²⁵⁹

➤ **Saantima tokko (dēnariion)**. [G1220 jedhamuun beekama?](#) (Omer^{H6016} → Eefaa^{H374} → Garbuu^{H8184} → Saantima (dēnariion) jedhamu. [G1220 jedhamuun beekama](#)).

[Mat 20:1](#) Mootummaan waaqaa nama fakkaata^{G444} sun abbaa manaati, .

innis ganama barii hojjetoota qacaruuf gara maasii wayinii isaatti ba'e.

[Mat 20:2](#) Hojjetoota wajjinis erga walii galee booda^{G2040} saantima tokkoof [G1220 jedhamuun beekama](#) guyyaa tokkotti, . gara maasii wayinii isaatti isaan erge.^{G290}

→ Sababni isaas **Waaqayyoo** bulaa, fi ilma Isaa dha **Yesuus** jechuun muka wayinii dhugaa, nuti akka damee, keessa turuu qabna **Ilma Waaqayyoo** isa haaraa immoo dhuguudhaan (**rhema jedhamuun beekama**) gara mootummaa Waaqayyootti galuudhaaf. " .**Kiristoos** akka ilma mana ofii irratti; hamma dhumaatti ofitti amanamummaa fi gammachuu abdi sanaa jabeessinee yoo qabanne mana eenyuuti" ([Ibr 3:6](#)) fi kana **Yesuus** jechuun kan **Kiristoos**, ilma Waaqayyoo, akkasumas amanuun karaa maqaa isaatiin jireenya akka argattu. Warri isa keessa jiraatan firii baay'ee ni argamsiisu, akkasittis eebbifamu. Yoo Isaa keessa jiraatte **asxaalee**, akka damee fi ibiddatti darbattee gubamtus sodaachuun si hin barbaachisu, sababni isaas **GOOFTAA** loogoo lafa kee keessatti dhaabame gara **kan rhema jedhu**.²⁶⁰

- **Saantima tokko (dēnariion)**. [G1220 jedhamuun beekama](#). Diinaariyoos jechuun "kudhan of keessaa qabu" jechuudha.²⁶¹ - **Wantoonni lafa irratti safaraman iskeelii ta'u kudhan** (**Melkisedeq** eebbise Abraam Abraam immoo kenneef kurnoo sababni isaas "kurnoo lafaa hundumaa, sanyii lafaa yookaan firii mukaa irraa, . dha **kan GOOFTAA (Yaahiwwee)** kanaaf qulqulluudha to **GOOFTAA (Yaahiwwee)**, . [Lew 27:30](#)). Kanaaf, Abraam dide meeshaa mootiin Sodoom dhiheesse kamiyyuu fudhadhu, akka inni Abraam soressa godheera ([Uma 14:23](#)).²⁶²

[Luq 20:24](#) Saantima tokko natti agarsiisi. [G1220 jedhamuun beekama](#) Fakkii fi barreeffamni gubbaa eenyuu qaba? Isaanis deebisanii, kan Qeesaar jedhaniin.

²⁵⁸ Ibid.

²⁵⁹ Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

²⁶⁰ Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/ .fi viidiyoo 31. "Waaqayyoo Naazarii (Rifeensa Mataa). www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

²⁶¹ "G1220 - dēnariion - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 31 Mar, 2023.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g1220/kiv/tr/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

²⁶² ilaali [Mul 4:8](#).

[Luq 20:25](#) Innis, "Eгаа wanta Qeesaar ta'e Qeesariif kenni!
fi gara [Waaqawantoota ta'an Kan Waaqayyoo](#).

- E. Earthly dēnarion vs. Dēnarion kan samii
→ Sababni isaas fakkii fi barreeffamni gubbaa saantima (dēnarion) irratti barreeffame kan Qeesaar malee kan Qeesaar miti [Waaqa](#), ni danda'a qofa
wantoota lafa irraa gibira kaffalan qulqulluu waan hin taaneef Qeesariif haa kennamu [GOOFTAA](#).
Jecha biraatiin, diinaarsi lafaa ni ibsama [Ann yuunitii 10 fi kan lafaa ti](#), .
gaafa [denariyoo samii irraa dhafirii samii irraa argamukan](#) baay'atee Abbaaf dhihaatu qaba
(Fakkeenyi Abeeliifi Qaayin GOOFTAaf dhiheessan kana kan ibsudha).

Yaad-rimee kurnoo keessatti, .kanaaf, .wantoota kan [Waaqayyoo ta'an wantoota irratti dhalatan agarsiisa foon warra loogoo Waaqayyoo nyaataniin lafa buuse](#). Akkasitti kan fudhatu [logos Waaqayyoo](#) gara lafa gaariitti (keessa turuudhaan [tinni Gooftaa](#)), logos dhaga'ee, hubatee, firii godha an dachaa dhibba, jaatama, ykn soddoma kan Abbaa samii irratti ulfina kennu ([Yoh 15:5-8](#)).²⁶³

[Mar 14:5](#) Silaa saantima dhibba sadii ol (dēnarion) gurguramuu waan danda'uuf, .
[G1220 jedhamuun beekama](#)
akkasumas hiyyeeyyiif kennamaniiru. Isaanis ishee irratti gunguman.

dibuuf
seeraa garuu, .
→ Dubartiin sun saanduqa alabaastarii sana cabsitee, dibata sana itti naqxe [Yesuus'](#) mataa isaa qaama Isaa dursanii awwaaluu ([Mar 14:3-8](#), .[Mat 26:7](#), .[Mat 26:12](#)), hattoon, angafoota lubootaa, barreessitoonni duuka buutonni hundinuus dibata sana baay'eedhaan gurguramuu waan danda'uuf qisaasama itti fakkaate (300 dēnarion) fi hiyyeeyyiif kennama.

dandeessu.
"Yeroo hundumaa hiyyeeyyiin isin bira waan jiraniif, yeroo barbaaddanittis waan gaarii isaaniif gochuu
[ana garuu yeroo hundumaa hin qabdan](#)" ([Jhn 12:8](#), [9](#) .[Mar 14:7](#), .[Mat 26:11](#)) ..²⁶⁴

[Fakkii 6-b] Guyyoota "Ayyaana Faasikaa" dura .

To Jesus	Judas Iscariot (Simon's son)	Woman
A pound of costly ointment (Jhn 12:5)	Ointment should be sold for 300 pence & given to the poor, for he was a thief (Jhn 12:6).	Let her alone: against the day of my burying hath she kept this (Jhn 12:7)
Mark	The chief priests & the scribes	To Woman
An alabaster box of very precious ointment of spikenard (Mar 14:4)	Why was this waste of the ointment made? For it might have been sold for more than 300 pence, and have been given to the poor (Mar 14:4-5).	Let her alone; why trouble ye her? she hath wrought a good ^{G2570} work on me. She hath done what she could: she is come aforehand to anoint Jesus' body to the burying (Mar 14:8)
Anoint Jesus' body (Mar 14:8)		
Matthew	Jesus' disciples	To Woman
An alabaster box of very weighty ointment (Mat 26:7)	To what purpose is this waste ? For this ointment might have been sold for much , and given to the poor (Mat 26:8-9)	Why trouble ye the woman ? for she hath wrought a good ^{G2570} work upon me (Mat 26:10). For in that she hath poured this ointment on my body , she did it for my burial (Mat 26:12)

²⁶³Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/ ..

²⁶⁴"[Fakkii 6-b]," ykn Viidiyoo 10 ilaali. "Guyyoota "Ayyaana Faasikaa" dura.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

→ Akka Strong's jedhutti [G211](#) keessa [Mar 14:3](#), "cabsuu ^{G4937} **saanduqa alabaastarii jedhu**" jechuun baay'ee kan agarsiisu ta'uu hin oolu

"cabsuu ²⁶⁵ **chaappaa saanduqa sanaa**, ²⁶⁶ kan agarsiisu "cabsuu kan **chaappaawwan torban**" (Nama qabu Hafuuronni torban teessoo isaa dura jiran, kana booda lafa irratti isaanii wajjin hin jiraatan, gara samiitti ni ol ba'u malee fi cabsuu **chaappaawwan torban**).

[Mat 26:13](#) "Dhugumaan isiniin jedha, Bakka wangeelli kun itti lallabamu hundumaatti ^{G1722} **-icha addunyaa guutuu, dubartittiin kun goote kanas achitti in ta'a; yaadannoo isheetiif akka itti himamu.**" ²⁶⁷

[Fakkii 6-c] "Ayyaana Faasikaa" guyyaa jaha dura .

By faith, a woman's sins are **forgiven** even prior to the crucifixion of **Jesus** ([Luk 7:47](#))

To Jesus	Simon	Woman
Gave tears for Jesus' feet (Luk 7:44)	No	Washed His feet with tears & wiped them with the hairs of her head
Kiss Jesus' feet (Luk 7:45)	No	Not ceased to kiss Jesus' feet
Anoint Jesus' feet with ointment (Luk 7:46)	No	Anointed Jesus' feet with ointment
Sins are forgiven (Luk 7:47)	No	Yes (for shed loved much)
Saved from sins (Luk 7:50)	No	Thy faith hath saved thee; Go in peace

- **Qamadii**

Sa'aatiin ga'eera ²⁶⁸

- Midhaan qamadii tokkoof maal jechuudha ^{G4621} kan firii baay'ee godhachuuf lafa keessatti du'uu qabu ([Jhn 12:24 irratti](#))?

- Maal waliin wal qabata **Yesuus'**. kadhannaa Isaa **Abbaasamii** irratti yeroo Inni "sa'aatiin ga'eera" jedhe keessa [Yoh 17:1](#)?

Warri du'an ka'an = Sanyii (isperma) . ^{G4690 jedhamuun beekama} **kan qaama Waaqayyoo ofii isaatii**

Wanti ati facaafte qaama ta'uu qabu osoo hin taane, midhaan qamadii qullaa dha ^{G4621} (ykn loogoowwan) ykn midhaan biraa murtaa'aa lafa bu'ee du'ee firii baay'ee godhachuuf jiraachisuu qabu ([Jhn 12:24 irratti](#)). **Waaqa** sanyii (isperma) hundaaf, akka Isa jaallatetti qaama kennaaf . ^{G4690 jedhamuun beekama} ([1Qor 15:37-38](#)) kan irraa garagale **logos Waaqayyoo** gara rhemaatti (ykn bishaan gara wayiniitti jijjiira, .[Yoh 2:9](#)).

- **Mootummaa Waaqayyoo** (Fakkeenya Sanyii ^{G4703}). **Mootummaa Waaqayyoo** akka waan nama gatuudha sanyii ^{H2233 G4703} (asxaawwan kan **Waaqa**) lafa keessa seene (innis akka namni logos of fudhatutti hiikama **Waaqa foon isaatiin**). Innis rafee halkanii fi guyyaa, logos of **Waaqa** biqilee foon isaa keessatti guddate, garuu akkamitti akka ([Mar 4:26](#)).

Haaluma walfakkaatuun, **Yesuus Kiristoos**, kan sanyii (sperma) ta'e . ^{G4690 jedhamuun beekama} kan **Daawit**, du'aa ka'e ([2Xim 2:8](#)), akkasitti, namni kamiyyuu kan itti cuuphame **Yesuus Kiristoos** du'a isaatti cuuphame, logos

²⁶⁵"G4937 - syntribō - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 16 Oct, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4937/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

²⁶⁶"G211 - alabastron - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 31 Mar, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g211/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

²⁶⁷"[Fakkii 6-c] "Ayyaana Faasikaa" guyyaa ja'a dura. www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

²⁶⁸Viidiyoo 29. "Sa'aatiin ga'eera." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/29-goofota-faasikaa-bartoota-vs-ergamoota-sa'aatiin-dhufa/.

of **Waaqa** keessatti namichi burqaa fi guddatee gara sanyii (rhema) kan **Waaqa**. Nama tolchuu dura, ^{H120} **Waaqa** jedhe “lafti haa ta’u ^{H776} **baasuufmarga**, sanyii facaasaa baala mukaa fi muka akka gosa isaatti firii tolchuu” jedhee akkas ta’e, fi **Waaqa** gaarii ta’uu isaa arge (**Uma 1:11**).²⁶⁹ **Waaqayyo** duratti gaarii waan ta’eef, sanyii sanaaf qaama akka isaatti toletti, sanyii (isperma) lafa irra jiru hundaaf booda kenne **Kan Waaqayyoo akaakuu**, firii kan **asxaawwan jedhaman** (**1Qor 15:38**, **Uma 1:12**).

Nama du’aatti cuuphame kamiyyuu **Yesuus Kiristoos** jireenyi lubbuu isaanii hafuura lubbuu qabuun akka kaafamu ni qabaatu (**Jhn6:63 irratti**), Yeroo firii **Yesuus Kiristoos**, ykn qajeelota (**1Yo 2:1**), muka jireenyaa irraa kan bahu booda **Kan Waaqayyoo** gara laafessa, ergamaan mana qulqullummaa keessaa bahee qodaa sana dhiibee ni haamawyeroo sa’aatiin isin akka sassaabbii lafa foon keessaniitti itti haamtan ni ga’a. Erga argitan booda **Ilma namaaol ba’aa** bakka duraan ture (**Jhn6:62 irratti**), foon homaa hin fayyadu, akka **kan rhema jedhu** akka Yesus isinitti dubbatu, isaan hafuura fi jireenya dha. Akka logos of **Waaqa** lafa kee keessatti (ykn qaama kee keessatti) du’ee booda jireenyatti jiraata, qaamni kee kana booda lafaa osoo hin taane, samii ta’a (**1Qor 15:40**).

- **Fakkeenya sanyii sanaaficaa**

Midhaan sanyii sanaaficaa tokko midhaan qullaa in jedhama **1Qor 15:37**. Mootummaan **Waaqa** akka midhaan sanyii sanaaficaa lafa keessatti facaafameetti yoo ta’u, sanyii sanaaficaa kun immoo “midhaan biraa murtaa’aa” sanyii lafa keessa jiru hunda caalaa xiqqaadha. Haa ta’u malee, sanyii facaafamee guddatee yommuu baala mukaa hundumaa caala, damee gurguddaa baasa, akka simbirroonni samii gaaddidduu isaa jala buufataniif (**Mar 4:32**).

→ Duuka buutota dhaggeeffattoota Maatewos, iccitiwwan **mootummaa samii** jedhu isaaniif kennameera logos dhaan beeku, garuu tuuta guddaa (namoota) biratti hin beeku.

→ Duuka buutota Maarqos dhaggeeffataniif, Yesus akkuma dhaga’uu danda’anitti waa’ee loogoos fakkeenya hedduu dubbateera; waan hundumaas isaaniif ibse.

→ Duuka buutota dhaggeeffattoota Luqaas, iccitiwwan **mootummaa Waaqayyoo** akka beekan isaaniif kennameera, . garuu warra kaan hin argin ykn hin hubanneef miti **kan rhema jedhu**.

→ “Dhuguma, dhuguma, ani (**Yesuus**) isiniin jedha, **.Sa’aatiin dhufaa jira**, amma immoo, . yeroo warri du’an sagalee dhaga’an **-ichallma Waaqayyoo**: warri dhaga’anis ni jiraatu” (**Yoh 5:25**).²⁷⁰

(Yaadannoo).

» **Qamadii** = Asxaawwan

» **Saantima tokko (denariis)** = Asxaalee lafa irra jiran iskeelii kudhaniin safara.

» **Omer tokko** = 1/10 eefaa tokkoo (**Bau 16:36**).

» **Ichamannaykn seera kan GOOFTAA** (safartuu goggogaa omer) = safartuu goggogaa eefaa 1 keessaa 1/10 gatii qaba.

» **1/10 ta’ekan eefaa tokkookan daakuu** + (zayitii hin qabne) = Aarsaa cubbuu

» **1/10 ta’edaakuu daakuu barbaree eefaa tokkoo** = aarsaa jal’ina yaadachiisuuf.

→ Seerri beekumsa cubbuuti (**Rom 3:20**), cubbuun immoo abboommiidhaan garmalee cubbuu ta’uu danda’a (**Rom 7:13**).

→ Ruut maasii keessatti barbaree efaa tokko sassaabde = kunis “barree omer 10” wajjin wal gitu.

- Hiikkaan “**.dēnarion jedhamu tokko**”

Mat 20:1 **Fmootummaa samii** nama abbaa manaa wajjin wal fakkaata, .

innis ganama barii hojjettoota qacaruuf gara maasii wayinii isaatti ba’e.

Mat 20:2 Yeroo inni hojjettoota wajjin saantima tokkoof (dēnarion) walii galee . ^{G1220 jedhamuun beekama} guyyaa tokkotti,

gara maasii wayinii isaatti isaan erge.

Mat 20:8 Kanaaf yeroo galgala ga’u gooftaan (**kyrios jedhamuun beekama**) . ^{G2962} kan maasii wayinii sanaa jedhe bulchaa isaatiin, .

²⁶⁹ Viidiyoo 1. “Tarkaanfiiwwan uumama.” www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

²⁷⁰ Boqonnaa 11 irraa “Kadhannaa Yesus Abbaa isaa isa samii (Maqaa Waaqayyoo GOOFTAA)” jedhu ilaali.

Hojjetoota waamaa, isa dhumaa irraa jalqabee hanga isa duraatti mindaa isaanii isaaniif kenni.

[Mat 20:9](#) Isaan warri qacaramanii gara sa'aatii kudha tokkootti yommuu dhufan; nama hundumaaf saantima tokko (diinaariyoo tokko) ni argatu turan. [G1220 jedhamuun beekama](#)

[Mat 20:10 irratti](#) Warri jalqabaa yommuu dhufan garuu, kana caalaa argachuu qabu jedhanii yaadan; isaanis akkasuma tokkoon tokkoon namaa saantima tokko (dēnarion) ni argatu turan. [G1220 jedhamuun](#)

[beekama](#)

[Mat 20:11](#) Isaanis erga fudhatanii booda, abbaa mana sanaa irratti gunguman;

→ **Tinni mootummaa samii** akka abbaa manaa (**GOOFTAA**), kan ganama barii qacaruuf ba'e **hojjetoota** (ykn gabroota Isaa, [Mat 20:27](#)) maasii wayinii Isaatiif. **GOOFTAAN** hojjetoota qacaree isaan waliin waliin gale

kaffaltii isaanii kaffalu guyyaatti saantima tokko (dēnarion) tokkogara maasii wayinii isaatti isaan erge.²⁷¹ Haala kanaan lakkoofsi isaa osoo hin ilaalin

sa'aatii guyyaa tokkotti hojjetame, saantima tokko (dēnarion) maasii wayinii Isaa keessatti hojjechuuf mindaa guyyaa tokkoo gatii qaba.

- Hubadhaa denaariyoos tokko loogoowwan lafa irra jiran madaallii kudhaniin akka safaru. Seera kan **GOOFTAA irra**

lafadha asxaawwan jedhaman zayitii malee yoo safarame aarsaa cubbuu ti. Sadii (3) barbarea diinaariyoosiif kan seera jala jiran (ykn kanneen zayita hin qabne) safaruuf denaariyoota barbarea omer 3 wajjin walqixa, . kanaaf, **diinaariyoo tokko** safara "cubbuu".

- Daakuun daakuu barbarea eefaa tokko keessaa 1/10 aarsaa jal'ina yaadachuuf dhihaatu waliin walqixa, Ruut immoo

maasii keessatti barbarea eefaa tokko funaanee kan "barree omer 10 wajjin wal gitu fi tola argateera fuudhu **Kiristoos**, abaarsa seeraa jalaa nu furee, abaarsa nuuf godhame ([Gal 3:13](#)). Icha

mindaa cubbuu jechuun du'a ([Rom 6:23](#)) hundinuus cubbuu hojjetanii ulfina Waaqayyoo irraa hanqataniiru ([Rom 3:23](#)), garuu

cubbamoota inni gara maasii wayinii Yihowaatti dhuftee hojete (kana jechuun amantii ofii eeggachuu jechuudha; [Luq 5:20](#)) .

osoo galgala hin dhufin, maqaa Isaatiif jecha dhiifama ([1Yo 2:12](#)).

→ Tkanaaf, **dēnarion jedhamu tokko** jechuun " **.dhiifama cubbuu**," fi kanneen keessa jiran **Kiristoos** kan kaffalamu "a

dēnarion jedhamuun beekama" yookaan "cubbuu isaanii dhiifama" jechuun **Gooftaa** osoo galgala hin dhufin. Kanaafuu, In qofa **Kiristoos**, Ayyaana Waaqayyoo

nageenyis karaa beekumsa Waaqayyoo, fi beekumsa Yesus Gooftaa keenya ([2Phe 1:2](#)), .

kanneen hanqatan garuu **abdii guddaa fi gatii guddaa qabu** ([2Phe 1:9](#)) yookaan **logos Waaqayyoo**, qaba **cubbuu isaanii isa durii irraa qulqullaa'uu isaanii dagataniiru** ([2Phe 1:10](#)).

➤ **QEENXEE** (goggogaa) safara ^{G5518} kanqamadii saantima tokkoof (denarii) .

- Qamadii (**asxaawwan jedhaman lafa irratti**) saantima tokkoof (denarii, iskeelii kudhan) safarama.

- **Buddeena** (samii irraa gara lafaatti gadi ergame) qamadii (logos) irraa hojjetamee gara daakuu saantima (deenaariyoos) kan safarame kudhan (10) ta'e.

- Mannaa ([Bau 16:4](#)) jechuun buddeena Waaqayyoo ilmaan Israa'eliif samii irraa erge ta'uu isaa mirkaneessuuf seera Isaa keessa ni deemu moo hin deemu ([Bau 16:4](#)). Seerri kun kan **GOOFTAA lafa irra jira asxaawwan jedhaman**, kam

kan madaalamu omeeriin yoo ta'u, kunis safartuu goggogaadhaan eefaa keessaa harka kurnaffaa (1/10) kan ta'u yoo ta'u, cubbuu dha

aarsaa dhiyeessu yoo zayita malee safarame.

→ Safartuu kan **qamadii**-fsaantima tokko (**denaariyoo tokko**) jechuun safartuu **logos Waaqayyoo**.

Garuu, sababni isaas warri gara du'aatti cuuphaman **Yesuus Kiristoos** du'a isaatti cuuphamaniiru, .

²⁷¹Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/ .

jireenyi lubbuu isaanii keessa jiru hafuura jiraachisuun ni kaafama ([Jhn6:63 irratti](#)), fi [logos Waaqayyoo](#) isaan keessatti

ni biqilee gara sanyii ([rhema jedhamuun beekama](#)) kan [Waaqa](#) beekumsa keenya keessattis firii godhadhaa [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#).²⁷²

- **Sadii** safartuu goggogaa^{G5518} kan barbareae saantima tokkoof (denarii) .
- **Qeenxee** eefaa barbareae irraamaasii keessatti argamu barbareae omeer 10 wajjin walqixa, kanaaf kurnaffaa (1/10) eefaa tokkoo **garbuunyaata** daakuu barbareae omer 1 wajjin wal gitu, kunis aarsaa jallina itti fidudha **yaadannoo**. Haala kanaan, safartuuwwan goggogaa 3 barbareae iskeelii saantima tokkoo (denaariyoos) jalatti 3 omer barbareae ti.
- Ruut ganama irraa kaasee hanga galgalaatti dirree irratti hojjettee (ykn loogoo Waaqayyoo guddisuuf hojjettee) akka turte hubadhu ([Rt 2:7](#)), .qeenxeend barbareae eefaa tokko kan sassaaban si'a ta'u, kunis "barree omer 10" wajjin wal gitu. Kanarraa kan ka'e, .
GOOFTAA (Yaahiwwee) .^{H3068} hojii ishee fi Waaqayyoo ([Yaahiwwee](#)) .^{H3068} **Waaqa** (['ēlōhīm jechuun ni danda'ama](#)) .^{H430} kan Israa'el guutummaatti badhaase ([Rt 2:12](#)) fi Bo'az isa abbaa manaa keenya hafuura argisiisu fuudhe, .**Kiristoos**, eenyu keessatti hanga xumura midhaan sassaabuutti turuu qabna.
- Sadii (3) saantima tokkoof (denarii) barbareae 3 omer saantima tokkoof (denarius) qixa, kunis kanneen seera jala jiran safara. Daakuu daakuu barbareae eefaa tokko keessaa kurnaffaa (1/10) beekuu (1 omer of **garbuu**) jal'ina yaadatti fida, barbareae omer 3/10 "barley omer 10" isa Ruut nama ishee furtuu Bo'az isa bakka bu'u fuudhuuf jaalala argachuuf sassaabde **Kiristoos** kan irraa nu fure abaarsi seeraa, abaarsa nuuf godhamee ([Gal 3:13](#)).
- Seerricubbuu** beekuu dha ([Rom 3:20](#)), cubbuun immoo abboommii sanaan garmalee ta'uu danda'a **cubbamaa** ([Rom 7:13](#)). Warra beekumsa keenya irratti firii hin qabne **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** ayyaana dhabuu sababni isaas seera jala waan jiraniif, cubbuu isaanii isa durii irraa qulqullaa'uu isaanii dagataniiru, qofa sababa kanaan jal'ina yaadannootti fiduu ([2Phe 1:9](#)).
- **Zayitiin maali**^{G1637} fi wayinii^{G3631}? (akka ati miidhuu (mufachiisu) ilaali^{G91} zayitii fi wayinii miti) .
- (Hoolaa 1 ganama dhiheessuuf)
→ hoolaa 1 + [(daakuu 1/10 = aarsaa foon) + (1/4 hin qulqulluu **dibata** + 1/4 kan hin tokkoo **daadhii wayinii**) = **aarsaa dhugaatii**]. ganama dhiheessuuf.
- (Hoolaa 1 galgala dhiheessuuf)
→ hoolaa 1 + [(daakuu 1/10 = aarsaa foon) + (1/4 hin qulqulluu **dibata** + 1/4 kan hin tokkoo **daadhii wayinii**) = **aarsaa dhugaatii**]. galgala mi'aa mi'aawaa kan hojjetameef dhiyeessuuf **abiddagara GOOFTAA**.
- Seera kan **GOOFTAA** lafa irra jira **asxaawwan jedhaman** zayitii malee yoo safarame aarsaa cubbuu ti. **Waaqayyoo gooftaa** gosa Lewwii gosoota Israa'el 12 keessaa filatee maqaan akka tajaajilaniif **GOOFTAA guyyaa keessaa**. Luboonni Lewwoonni fi gosootni Leewwii qooda fi dhaala hin qaban Israa'el aarsaa kan nyaatu waan ta'eef **GOOFTAA kan hojjetame abidda** (**kan rhema jedhu**), fi **GOOFTAA's dhaala**. **Waaqayyoo gooftaa** kan samii ergamaa isaa si dura ergee Yesuus Kiristoos akka ta'e ni mull'isa Ilma Waaqayyoo, Mootii Israa'el, kunis **kan rhema jedhu kan Gooftaa**, kan isinitti lallabamu wangeela kan **Yesuus Kiristoos**.²⁷³

[2Sen 2:4](#) Kunoo, ani (Solomoon) nan ijaara **mana tokko** gara maqaa **GOOFTAA** koo **Waaqa**, .isaaf kennuudhaaf, .

²⁷²Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

²⁷³Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/ .

ixana mi'aawaa, buddeena agarsiisaa fi warra gubamaniifis fuula isaa duratti gubachuuf aarsaa ganamaafi galgala, sanbata, ji'a haaraa fi guyyaa kabajaa ni dhiheessa ayyaanota kan **GOOFTA** keenya **Waaqa**. Kun Israa'eliif bara baraan seera ta'edha.

[2Sen 2:15](#) Amma kanaaf **qamadii sana**, fi **-ichagarbuu**, .^{H8184} **-ichadibata**, fi **-ichadaadhii wayinii**, . kan gooftaa koo ('ādōn) .^{H113} dubbateera, garboota isaatti haa ergu;

[Neh 10:33](#) Buddeena agarsiisaaf, .^{H4635H3899} aarsaa dheedhii yeroo hundumaa dhiheessuufis, . akkasumas aarsaa gubamaa yeroo hundumaaf, kan sanbata, ji'a haaraa, ayyaana kaa'ameef, wantoota qulqullootaaf, cubbuudhaafis **aarsaa dhiheessuu** Israa'eliif, hojii mana keenyaa hundumaaf araara gochuuf **Waaqa**.

- **Qamadii**, **barbaree**, **fi zayitii sana**, **wayinii sana**

→ Qamadii, barbaree, zayitiin, wayiniinis gooftaan ('ādōn) dubbata ture .^{H113} yookaan gooftaa lafaa ([ly 3:11](#)) mana maqaa kan jedhu ijaaruuf **GOOFTA** keenya **Waaqa**. **Dhiyessii** kan akka aarsaa dheedhii yeroo hundumaa, aarsaa gubamaa yeroo hundumaa fi

cubbuu

aarsaawwan Israa'eliif araara ta'an, hojii mana keenyaaf **Waaqa**.

→ Ilma Namaa humna guddaa fi ulfina guddaadhaan duumessa keessa dhufuu yommuu argan qofa Dhaggeeffattoota Maarqos²⁷⁴ hafuura qulqulluu fudhadhaa. Durboota gowwaa waan ta'aniif

malee hin turre

qophaa'anii, tokkollee hin qabaatan **dibata** isaan waliin yeroo Ilmi Namaa dhufu, akkasitti ni hafa lafa irratti.

[Kes 11:14](#) Akkan rooba lafa keetii (dachii) siif kennu .^{H776} yeroo isaaf malutti, .

rooba jalqabaa roobefi rooba isa boodaa, .

akka ati midhaan kee keessaa walitti qabduuf (**qamadii**), .^{H1715} fi kee **daadhii wayinii**, fi kan kee **dibata**.

[Fak 16:15](#) Ifa fuula mootichaa keessatti jireenyi jira; tolaan isaas akka duumessa **rooba isa boodaa**.

[Zak 10:1](#) Isin gaafadhaa **GOOFTA** roobabara bara... **boodarrooba**;

kanaaf **GOOFTA** duumessa ifaa ni tolcha, .

bokkaa rooba isaaniif kenni, marga maasii keessa jiru hundaaf.

[Yaq 5:7](#) Kanaaf yaa obboolotaa obsaa (hanga) .^{G2193} dhufaatii kan **Gooftaa**.

Kunoo, qonnaan bulaan firii gati jabeessa lafaa (lafa) in eeggata, .^{G1093}

hamma fudhatuttis obsa dheeraa qaba **kan jalqabaa fi rooba boodaa**.

[Yaq 5:8](#) Isin illee obsaa; garaa keessan jabeessaa: dhufaatii **Gooftaaitti dhihaata**.

- (Rooba dafee roobe) **Qamadiifi Barree**

→ Warra fudhatan **rooba dafee roobe** (asxaawwan jedhaman) dha **qamadii sana fi barbaree**.

jedhamtu kan dhaga'anii eegan

logos Waaqayyoo osoo lafa irra jiranii, achiis dhufaatii irratti butamuu (haamamuu)

Ilma namaa.

- **Asxaaleen** jechuun wantoota **Yesuus** jedhe utuu Si waliin lafa keessa jiruu ([Jhn14:25 irratti](#)).

Foonkan Ilma namaa logos dha ([Jhn14:25 irratti](#)) innis buddeena irraa bu'edha

biyya waaqaa, kanaaf durboonni ogeeyyiin buddeena kana muka jireenyaa irraa nyaatan,

dhiiga isaas dhugan

du'ee bara baraan hin jiraatu ([Jhn6:58 irratti](#)).²⁷⁵

- (Rooba isa boodaa) **Zayitiifi Wayinii**

→ Garuu durboonni gowwaa butamuu 1ffaa irraa hafanii lafatti hafu, kanaaf isaan (**zayitii sana fi -icha daadhii wayinii**) eeguun dirqama ta' **rooba isa boodaa** lafa qulqulluu irra dhaabbachuuf, . **eeguu dhufaatii Gooftaatiif** yeroo Rakkina Guddaa sanatti.

²⁷⁴ Ilaali [Mul 2:23](#).

²⁷⁵ Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhēma)." www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/.

- “Akka hin miidhamne ilaali **zayitii sana fi wayinii sana**”
 - Kanaaf, "Ati akka hin miine ilaali." **zayitii sana fi wayinii sana**," jechuun "qulqulloota qulqulloota hin mufachiisinaa" jechuudha
 - kan mana hafuura magaa **Gooftaa Waaqa**, akka isaan hojii hunda xumuruu danda'aniif **mana kan Waaqa** (haama rooba jalqabaa fi rooba boodaa) bara-**icharrooba boodaa**.
 - Qulqullooni Gidraa Guddaa kun durboota gowwaa kan eeggataniidha **Gooftaa** isaaniif kennuudhaaf roobaa kan **rooba isa boodaa** kanaaf midhaan kan **qamadii sana**, **barbaree jedhamtu**, **fi zayitii sana**, **wayinii sana** yeroo isaa eeggatee walitti qabamee, mana keenya xumuree **Waaqa** hanga dhufaatii **Gooftaa**.
 - Obbollooni hundinuu hanga dhufaatii **Gooftaa** yeroo ta'u qonnaan bulaan (**Abbaa**) obsaan firii qaalii lafaa eega **rooba dafee roobe** (durboota ogeeyyii sassaabuuf) ., . fi **rooba boodaa** (durboota gowwaa irraa sassaabuuf).

→ Kanaaf, **chaappaa 3ffaa walakkeessatti ni banama Rakkinna Guddaa yeroo addunyaan jeequmsa keessa jirtu.**

(**Mul 6:7-8**) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool) .

Mul 6:7 Chaappaa afraffaan yommuu bane, sagalee bineensa afraffaan dhaga'e (jiraachuuu mama) .^{G2226} koottaa ilaalaa jedhi.

Mul 6:8 Anis ilaaleen, kunoo, nama diimaa (magariisa) .^{G5515} farda:

maqaan isaas isa irra taa'e Du'a, .^{G2288} fi Si'ool^{G86} isa waliin hordofe.

Akkasumas aangoo (aangoo) .^{G1849} lafa (lafa) harka afraffaan isaaniif kenname, .^{G1093}

ittiin ajjeesuuf^{G1722} **billaa**, .^{G4501} fi waliin^{G1722} beela (beela), .^{G3042} fi waliin^{G1722} du'a, ^{G2288}

fi (karaa) wajjin. ^{G5259} bineensota ^{G2342} kan dachii (lafa), ^{G1093}

- **Mul 6:7** Yeroo Inni bane-**icha** afraffaan (**4ffaa**) .**chaappeessuu**, Sagalee uumama lubbuu qabu afraffaan (4ffaa) akkas jedheen dhaga'e.
 - “Kottaa ilaalaa.”
- **Mul 6:8** Anis ilaaleen kunoo, .**farda magariisa ta'e**. Maqaan isa irra taa'ees **Du'a**, fi **Si'ool** isa waliin hordofe. Aangoon immoo harka afur keessaa tokko (**1/4**) kan **lafa**, ajjeesuuf billaadhaan, beelaan, du'aan, bineensota lafaatiinis.

➤ Kan irra taa'e **farda magariisa ta'e**?

- **Seexana** kan humna du'aa qabu (**Ibr 2:14**).

→ Seexanni lafa 1/4 billaa, beela, du'a, fi bineensota lafaatiin, Jahannam isaan hordofti.

➤ **Du'afi Si'ool**

- **Jalqaba Fara'oon**

Bau 12:29 Halkan walakkaa Waaqayyo ilmaan angafa hundumaa in rukute

lafa (lafa) .^{H776} kan Gibxii, ilma angafaa Fara'oon isa teessoo isaa irra taa'ee irraa kaasee hanga angafa booji'amaa kan mana hidhaa (boolla) keessa ture; ^{H953} angafa horii hundumaas.

→ Jalqaba Fara'oon kan dachee Gibxii, isheen mana Garbummaa (**Bau 20:2**).

→ Hafuuraan yoo ilaalle warri Gibxii sanyiidhaaf akka ijoollee abdiitti hin lakkaa'aman.

“Ijoollee foonii” jedhamanii kan waamaman malee ijoollee Waaqayyoo miti.

- Warri Gibxii namoota foonii qofa malee kan hafuuraan waan hin taaneef gara

Qulqulluu Israa'el Waaqayyoos hin barbaadinaa.

Far 16:10 Lubbuu koo si'ool keessatti hin dhiistu; ^{H7585}

Qulqulluu kees hin hayyamtu (**qulqulloota qulqullootaa**) .^{H2623} irratti malaammaltummaa arguuf.

Isa 14:15 Ta'us ati (Lucifer, **Isa 14:12**) gara si'oolitti ni gad bu'a, .^{H7585}

gara cinaacha (daangaa) .^{H3411} kan boolla sanaa. ^{H953}

→Boolla^{H953} angafa Fara'oon irraa kaasee hanga angafa booji'amtootaatti warri itti hidhamanidha ([Bau 12:29](#)).

→Si'ool (Sheol) .^{H7585} jechuun kutaa boollaa isa gadi aanaa lubbuun qulqulluu hin taane ([Far 16:10](#), [.Isa 14:12-15](#)).

- **Amantoota Waaqayyoo:** Du'a irraa gara...**jireenya**, fi gara**jireenya kan barabaraa** [Yoh 5:24](#) Dhuguma dhuguman isiniin jedha, Namni dubbii koo dhaga'u (**asxaalee**) .^{G3056} isa na ergettis ni amana, bara baraa qaba (**kan barabaraa**) .^{G166} **jireenya**, . gara murtiis hin dhufu (**murtii kennuu**) .^{G2920 jedhamuun beekama} garuu du'a irraa darba^{G2288} **garajireenya**.

→Warri Isaa dhageenyu**asxaalee**itti amananiis**Waaqa**kan Ilma Isaa erge, hin seenu **murtii kennuu**akkuma du'a irraa gara**jireenya**, akkasittis ni qabaata**jireenya bara baraa**. Nuti yoomiyyuu du'a hin dhandhamu ([Yoh 8:52](#)) erga itti cuuphamnee**Yesuus Kiristoos**akkasumas akkasitti cuuphame

gara du'a Isaa ([Rom 6:3](#)), kanaaf, cuuphamuudhaan gara du'aatti isa waliin awwaalamneerra. Akkuma

Kiristoosulfina isaatiin du'aa ka'e**Abbaa**, kanaaf nutis haaromsa keessa deemuu dandeenya **kan jireenyaa** ([Rom 6:4](#)).

→Du'a isaa fakkaannee yoo waliin dhaabamne, nutis kan **fakkaachuukan** Isaa **du'aa ka'uu**.**He kan du'e cubbuu irraa bilisa ba'a**, kanaaf Kiristoosiin yoo duune, nuti

nutis isa wajjin akka jiraannu amani: Kana beekuudhaan**Kiristoos**du'aa ka'uu kana booda hin du'u; duuti kana booda hin qabu Isa irratti ol'aantummaa ([Rom 6:5-9](#)).

- **Du'aa ka'uu gara jireenyaatti**vs. Du'aa ka'uu gara firdiitti

Wangeela waldaaof Waaqayyooseene**asxaalee**, keessa**aangoo**, fi keessatti**Hafuura Qulqulluu**, jechuunis**kan rhema jedhu**.

Yeroon warri waan gaarii hojjetan itti dhufan dhufaa jira**du'aa ka'uu jireenyaa**(fi dhaga'a**kan rhema jedhu**), warri hamaa hojjetan garuu gara firdiitti ka'uutti^{G2920 jedhamuun beekama} ([Yoh 5:29](#)).²⁷⁶

Karaa du'aa ka'uu kan**Kiristoos**, lubbuun kee keessa hin haftu**si'ool**, .^{G86} foon keessanis manca'iinsa hin argu ([Hojii Ergamootaa 2:31](#)).²⁷⁷ Fardi magariisaa faallaa hin dhufu jechuudha**Kan Kiristoos**firii jalqabaaakka firii jalqabaa kan**Kiristoos**osoo hin jiraatin miidhamuu hin danda'ancufame**morma isaanii irratti**(ilaali[Mul 7:3](#)).

→ **Kiristoos**kan Isaatiif ni dhufa**firii jalqabaa**isaanii baraaruuf**lubbuuwwan**fi**hafuura**, garuu firiwwan Fara'oon inni jalqabaa ni fudhatu

"Du'aa fi Si'ool" ([Mul 6:8](#)).²⁷⁸

➤ **Enyuutu farda magariisa irra taa'e?**

- **Maqaa ergamaa**, Du'a(kanneen harka afur keessaa tokko irratti aangoo kennameef ([1/4](#)) **kan lafa**, [.Mul 6:8](#)).

[1Sa 10:18](#) **jjoolllee** (ilmaan) .^{H1121} **kan Israa'el**, Gooftaan akkana jedha (**Yaahiwwee**) .^{H3068} **Waaqa** (**ëlöhîm jedhamuun beekama**) .^{H430} **kan Israa'el**, Israa'el Gibxii keessaa ol baase, harka warra **warra Gibxii**, harka mootummoota hundumaa fi warra isin cunqursan keessaa ba'aa;

→Akkuma Gooftaan (**Yaahiwwee**) .^{H3068} **Waaqa** (**ëlöhîm jedhamuun beekama**) .^{H430} Israa'el Gibxii keessaa baase, ilmaan Israa'el harka warra Gibxii, mootummoota hundumaa fi warra isaan cunqursan jalaa baase;**Gooftaa**(**Yaahiwwee**) . kan kee qofa**Waaqa**(**ëlöhîm jechuun ni danda'ama**),

²⁷⁶Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

²⁷⁷Ibid.

²⁷⁸Diyaagirama Viidiyoo 9 irraa ilaali. "1. Ayyaana Faasikaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/9-faasikaa-ot-gara-nt/.

yookaan-**icha Gooftaa Iyasuus Kiristoos** samiin akka keenyatti ni fudhatama **Waaqa** hanga yeroon waan hundumaa deebisanii dhaabuutti, hanga diinonni Isaa hundi miila isaa jala galfamanitti ([1Qor 15:25](#)).

[Kes 30:19](#) Samii fi lafa jedheen waama^{H776} guyyaa kana isin duratti akkan kaa'e galmeessuuf **jireenya**^{H2416} fi du'a, .^{H4194} eebbafi abaarsa: kanaaf filadhu **jireenya**, .^{H2416} akka ati atis sanyii kee^{H2233} jiraachuu danda'a.

[Kes 30:20 irratti](#) Akka jaallattuuf **GOOFTAA** kee **Waaqa**, sagalee isaas akka abboomamtuuf, . inni kan kee waan ta'eef, isatti akka maxxantuufis **jireenya**, akkasumas dheerina bara keetii; akka ati lafa (lafa) keessa jiraattuuf .^{H127} kam **GOOFTAA** abbootii kee, Abrahaam, Yisihaaq, Yaaqoob, akka isaan kennuuf kakatte.

[Kes 32:39](#) Amma ilaalaa ani (GOOFTAAN, .**Yaahiwwee**, .[Kes 32:36](#)), ani illee, inni, . waaqnis hin jiru (**'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) .^{H430} na waliin: Na ajjeesa (nama ajjeesa), .^{H4191} ani immoo jiraachisa; nan madaa'a, nan fayyisa; **lachuuyyuu mitikan** dekalee harka koo keessaa ba'e.

→ **Waaqayyo gooftaa** ([Deu30:20 irratti](#)) jireenya kee kan itti maxxanuu qabdudha. Kakuu Moofaa keessatti, **Kiristoos** keenya **jireenya** ([Qol 3:4](#)) eenyu ...dha **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} samii irraa, isa tokkicha keenya **gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . **Waaqa**^{G2316} eenyutu keenya **Gooftaa Iyasuus Kiristoos** ([Id 1:4](#)). Tkanaaf, filadhu **jireenya** (**Kiristoos**) .
n
sagalee Isaatiif ajajamuu fi Isatti maxxanuu.

➤ **Seeyfii tokko**^{G4501}

- **Seeyfii** (rhomphaia) .^{G4501} lubbuu ofii bocuun yaada garaa hedduu mul'isa.
- **Gooftaa Iyasuus Kiristoos** afaan Isaa keessaa billaa qara qabu kan qara lama qabu, billaa abiddaa (**kan rhema jedhu**).
→ Fardi magariisaa billaa abiddaa qabate gara warra lafarra jiranitti dhufa ittiin qalbii isaanii mul'isa **kan rhema jedhu**.

➤ **Beela**^{G3042}

[Uma 41:46](#) Yoseef yommuu Fara'oon mootii Gibxii dura dhaabbatu umuriin isaa waggaa soddoma ture. Yoseef immoo fuula Fara'oon irraa ba'ee, hundumaa keessa in deeme lafa (lafa) .^{H776} kan Gibxii.

→ Hafuuraan Sodomii fi Gibxii bakka Gooftaan keenya (**kyrios jedhamuun beekama**) fannifame ([Mul 11:8](#)).²⁷⁹

- **Waggaa 7 baay'ina**^{H7647}
[Uma 41:47](#) Waggoota torba hedduu keessattis lafti^{H776} fide^{H6213} harka guutuudhaan.
[Uma 41:48](#) Nyaata (foon) hundumaas walitti qabe .^{H400 jedhamuun beekama} waggaa torban keessaa, . kan biyya Gibxii keessa turan, . nyaata (foon) immoo lafa kaa'e .^{H400 jedhamuun beekama} magaalota keessatti.^{H5892} nyaanni (foon) .^{H400 jedhamuun beekama} kan dirree, . magaalaa hundumaatti naanna'ee ture, achuma keessa kaa'e.
[Uma 41:49](#) Yoseef immoo boqqolloo (qamadii) walitti qabe .^{H1250 jedhamuun beekama} akka cirraacha galaanaa, baay'ee, . hamma lakkoofsa kennuu dhiisutti; lakkoobsa kan hin qabne waan ta'eef.
[Uma 41:50 irratti](#) Yoseef immoo waggoonni beelaa utuu hin dhufin ilmaan lama ni dhalatan. Asenaat intalli Phoxiferaa lubiin Oon isheef deesse.
[Uma 41:51](#) Yoseef immoo maqaa angafa isaa Minaasee jedhee moggaase. Waaqayyoof, .^{H430} jedhe, dadhabbii koo hundumaa, mana abbaa koo hundumaas akkan dagadhu na taasiseera.

²⁷⁹Viidiyoo 46. "Du'aa ka'uu Jireenyaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/.

[Uma 41:52](#) Inni lammataa immoo Efreem jedhee moggaase.

Waaqayyoo, .^{H430}biyya (lafa) keessatti akkan horu na godheera .^{H776}kan rakkina kooti.^{H6040 jedhamuun beekama}

[Uma 41:53](#)Waggoota torba badhaadhina, .^{H7647}kan biyya (lafa) keessa ture .^{H776}kan Gibxii, . xumuramaniiru.

→Waggoota 7 baay'ee keessatti lafti baay'inaan yeroo dhalattu Yoseef hunda walitti qabe foon waggaa 7 dachee Gibxii keessa turee fi foon maasii magaalota keessa kaa'e.

- Magaalonni^{H5892}ilmaan mootummaa eeruunkan logos (mootummaa seenuuf) fudhatu biyya waaqaa fi ifa Isaa (mootummaa Waaqayyoo galuudhaaf).²⁸⁰

- **Tinni foon**^{H400 jedhamuun beekama} wabeeffachuus gara “foon ilma namaa” ., eenyu ...dha**logos Waaqayyoo**.

- **.Who'a**^{H1250 jedhamuun beekama} kan jedhu agarsiisa**asxaawwan jedhaman** kan lafa bu'ee du'ee fiduuf jiraatamuu firii baay'ee kan**asxaawwan jedhaman**.²⁸¹

qabu

Waaqadachaa ta'e logos Waaqayyoo dachii Gibxii keessatti facaafame (lafti foon namaa waan taateef), baay'achaa dhufe**firii qajeelummaa**.²⁸² **Waaqayyoo** Yoseef yeroo rakkina isaa lafa irratti loogoo walitti qabuu keessatti baay'ee akka firii godhe, sana booda waggoonni torba lafa Gibxii keessatti baay'inaan turan xumurame.

- **Beela waggaa 7**^{H7458 jedhamuun beekama}

[Uma 41:54](#)Waggoota torban hanqina (**beela**) .^{H7458 jedhamuun beekama} dhufuu jalqabe, akkuma Yoseef jedhetti: fi hanqina (kan**beela**) .^{H7458 jedhamuun beekama} biyyoota (lafa) hunda keessa ture .^{H776}; garuu biyyoota (lafa) hunda keessatti .^{H776}kan Gibxiibuddeenni ni ture.^{H3892}

[Uma 41:55](#)Akkasumas yeroo lafti (lafti) hundi .^{H776}kan Gibxiibeela'ee ture, .^{H7456 jedhamuun beekama} ummatni boo'e Fara'oon buddeenaaf, Fara'oon immoo warra Gibxii hundumaan; **Gara Yoseef dhaqi;waan inni isiniin jedhu, .hojjedhu.**

[Uma 41:56](#)Beelaas^{H7458 jedhamuun beekama} guutummaa lafaa irra ture; Yoseef immoo manneen kuusaa hundumaa bane warra Gibxiitti gurgure; akkasumas beela^{H7458 jedhamuun beekama} lafa (lafa) keessatti madaa waxed .^{H776}kan Gibxii.

[Uma 41:57](#)Biyyoota (lafa) hundaas .^{H776}midhaan bitachuuf gara Yoseef gara Gibxii dhufe; sababni isaas beelli sun^{H7458 jedhamuun beekama} biyyoota (lafa) hunda keessatti akkasitti dhukkubsate.^{H776}

→Waggoonni torba beelli lafa irratti kan dhufan ta'us, Gibxiin “buddeena kan **qamadii**” kan Yoseef lafa Gibxii irratti walitti qabame yeroo The 7 years of plenteousness. Beelli kun guutummaa lafaa irra waan tureef, namoonni Fara'oonitti iyyan buddeena, inni garuu, “ **.Gara Yoseef dhaqi;waan inni isiniin jedhu, .hojjedhu.**”

→ QEENXEET cidha Kanaa Galiilaa irratti haati Yesuus akkas jette**Yesuus**, "Waayinii hin qaban". (**Jhn2:3**), Yesuus immoo “yeroon koo amma iyyuu hin geenye” (**Jhn2:4**). Sana booda akkas jette tajaajiltoota, “ **.Waan inni isinitti himu hundumaa raawwadhaa**” (**Jhn2:5**), kan walsimu **Deebii Fara'oon warra Gibxii hundaaf kenne.**

→Waggoota 7 beela keessa namoonni lafa guutuu irraa qamadii bitachuuf gara Gibxii dhufan buddeena Yoseef irraa argate.

²⁸⁰Viidiyoo 35. “(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

²⁸¹Viidiyoo 29. “Sa'aatiin ga'eera.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/29-gooftota-faasikaa-bartoota-vs-ergamoota-sa'aatiin-dhufa/.

²⁸²Waaqayyoo sanyii Kiristoos (ykn rhema) tajaajila .^{G4690 jedhamuun beekama} ilma namaatiif ijoollee facaasuuf^{G5043} kan abdiin mootummaa keessatti

biyya waaqaa. Waaqayyoo foon ilma namaa (**Jhn6:55 irratti**).

- Jecha biraatiin, warri seera jala jiran (gibxiin bulfaman) gara mootii lafaa dhufu jireenya lubbuu isaaniif nyaata bitachuuf.

→Waggaa 7 baay'ina keessa namoonni gara...**Yesuus** buddeena hamma sana walitti qabuuf (**asxaawwan jedhaman**) hamma danda'ametti kan firii **kan rhema jedhu** osoo guyyaa ta'ee (**Yoh 9:4**).

Buddeenni kun fakkeenya **Yesuus** isa samii irraa bu'ee fi bishaan garagalee ture gara wayinii Galiilaa keessatti jireenyi buddeena sanaa, inni jiru **Kiristoos** (**Yoh 6:48**, **.Qol 3:4**).²⁸³

Lal 3:1-2 *Waan hundumaaf yeroon ni qaba, samii jalattis wanti hundinuu yeroon qaba. Yeroon dhalatan, yeroon du'us ni qaba; yeroo itti dhaaban, .wanta dhaabames yeroo itti buqqisan ni qaba.*

➤ **Bineensota**^{H929} kan lafaa

- Bineensota^{H929} kakuu moofaa keessatti warri lafa irra jiran kanneen ammayyuu qajeelota ta'uu hin qabne waan jiraniif, firii mukaa, muka harbuu fi wayinii isaan jabeessan irraa yoo nyaachuu dadhaban lafa irra ni hafu.²⁸⁴

- Akkasumas bineensonni warra marga keessatti hin dheedamne (**Far23:2 irratti**) dheedichaa.^{H4999 jedhamuun beekama} Sababni isaas **Gooftaatiksee isaanii miti**, maqaan isaanii keessatti hin barreeffamu **Kitaaba Jireenyaa**, akkasitti isaan irraa bishaan hafuura kennamuu qaba **Gooftaa**.²⁸⁵

- Bineensonni kun^{H929} (kanneen ammallee qajeeloo ta'uu qaban) bineensonni miti^{G2342} kan galaanaa fi kan lafa kakuu haaraa keessatti (**Mul 13**) kan maqaan isaanii kitaaba jireenyaa keessatti hin barreeffamne irraa hundee addunyaa (**Mul 17:8**).

eegalee

Bineensonni ammallee qajeeloo ta'uu qaban garuu bishaan hafuura dhuguu yoo dadhaban ni dhugu hafuura kan **Mormituu Kiristoos** (**1Yo 4:3**) akkasumas bineensicha akka jiraattota lafaatti sagaduu, gara dhufu du'aa ka'uu firdii (**Yoh 5:29**).

qofa

→Yeroo chaappaa 4ffaa banamu Duuti fi Si'ool 1/4 warra lafa jiraatan hordofu **kan hin tolfamne qajeelaa** fi maqaan isaanii keessatti hin barreeffamne **kitaaba jireenyaa**. Badii waan hojjetaniif gara **du'aa ka'uu gara firdiitti** (**Yoh 5:29**).

→Warra ta'an **qajeelaa godhame** yeroo "**sa'aatii qormaataa**" jedhee fakkii bineensa sanaa waaqeffachuu ni dida akkasumas ajjeefamu.²⁸⁶ Ajjeefamanillee seexanaa dhiiga kan **Hoolicha**, ta'uu dhugaa ba'aa logos, kanaaf lubbuu isaanii hanga du'aatti hin jaallatan (**Mul 12:11**). Sababni isaas waan qabaniif **waan gaarii hojjetee**, . isaan ni dhufu **du'aa ka'uu jireenyaa** (**Yoh 5:29**).

²⁸³Viidiyoo 9. "1. Ayyaana Faasikaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/9-faasikaa-ot-gara-nt/.

²⁸⁴"[Fakkii 6-d]," ykn Viidiyoo 27 ilaali. "(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

²⁸⁵Viidiyoo 24. "Ati Qulqulleettii Yerusaalem (3/3) dha."

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waagayyoo-ati-qulqulluu-yerusaalem/.

²⁸⁶Ilaali **Mul 13:15**.

(Flesh, Soul, & Spirit) Psalm 23

Spirit	Heavenly Kingdom (Zi.4:18)	The waters Above the firmament (The firmament) (Gen.1:7)	Bring forth	The Spirit of life (from God) (Rom.8:2, Rom.8:10, Rev.11:11)	Equal unto the angels • The sons of God • being the sons of the resurrection (Luk.20:36)	Obtain Eternal Life • Eat my flesh • Drink my blood (Jhn.6:53)	Meat (Body, Bread, Flesh) The body of Christ (1Co.10:16, 1Co.11:24)	Drink The Blood of Christ (1Co.10:16, 1Co.11:25)	The Word (Thema/idea) (Eph.5:29)
Soul	Between above the earth & the open firmament of Heaven	The waters Under the firmament (The logos) (Gen.1:7)	Bring forth	Life Soul of swarming thing	Man to subdue life that moves on the Earth (Gen.1:21)	The Life of the Soul	Meat (from eat) (Gen.1:42)	Drink (Christ)	In Power & in the Holy Spirit (1Co.4:20)
Flesh	Upon the Earth (Gen.1:11)	The seed Bring forth	Bring forth	The seed of the tree • The fruit of the tree whose seed (Christ) is in itself, upon the earth (Gen.1:11, Gen.1:29)	Fowl of the Earth • Beasts (cattles) • Moving thing upon the ground (Gen.1:25)	Fowl of heaven Fowl (of the Heaven, Gen.1:30)	Green Herb (Gen.1:30) Herb (Gen.1:29) Full grown & In seed (from an unused root meaning to glisten or be green, grass)	The rock Meribah (Strove with the Lord and He was sanctified in them) (Num.20:8 & 13)	The blood (Flesh + Soul = Blood) (Gen.3:4, Mat.26:28)

God made the life of the earth, beast, and everything that moves upon the earth after their kind, which God saw them good. Then God created man^{1:26} and blessed them and said, "Be fruitful, and multiply, and replenish the earth, and subdue it," and rule over the following things:

- 1 over the fish of the sea (the gathering together of the waters, Gen.1:10) - the fish meaning **the things that move in the gathered waters or the logos of God** (refer to "The Thema is for God's chosen witnesses" for details).
 - 2 over the beast - the beasts are the things that move upon **the ground**^{1:12}
 - 3 over the fowl of the heaven - the fowl of the heaven means **the life of the soul** that fly above the earth in **the open firmament of heaven**
 - 4 over the life that moves upon the earth - the life that moves upon the earth means **the life that is of the earth** (or earthly things)
- Therefore, **God's command to man (male and female)**^{1:28} to rule over the four things listed above is as follows: **Be fruitful (grow the fruits of your righteousness), multiply (multiply the logos of God sown in you), and replenish the earth (fill your flesh with the logos of God by eating the meat of the Son of man), and subdue it (subdue all things that move in the logos of God, upon the ground, the life of the soul that fly above the earth in the open firmament of heaven, and the life on earth).**

Gen.1:12 **The earth brought forth (from the seed of Christ, after God's kind):**

- Grass^{1:12,17}
- Herb^{1:12,17}
- **The Fruit of the tree** (made firm, shuts the eyes)

The beast or cattle (Strong's H929) in Gen.1:24 refer to living creature other than man. These creatures are described as the living creatures of the field that lived before the pastures^{H929} of the wilderness brought forth anything, thus had not eaten the fruit from the tree, the fig tree, and the vine that gives strength.

- However, the beasts or cattle (Strong's H1165) that were given spiritual water in Num.20:8 are the living creatures that have been depastured. Therefore, the beast in Gen.1:24 and Joe.2:22 refer to the Gentile nations of the field (or of the world, Mat.13:38) waiting to be spiritually nourished, while the beasts in Num.20:8 refer to those who have been depastured in grass (Psa.23:2) and are led by the LORD beside the resting waters to have their souls restored in the paths of righteousness (Psa.23:3).
- Therefore, **the beasts are those who have yet to be made righteous.**

287 Viidiyoo 27. "(Foonii , Lubbuu , & Hafuura) Faarfannaa 23."
www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

(Mul 6:9-11) Baniinsa chaappaa 5ffaa (Lubbuuwwan ajjeefaman) .

Mul 6:9 Chaappaa shanaffaa yommuu bane, iddoo aarsaa jalatti lubbuuwwan arge^{G5590} jedhamuun beekama isaan keessaa kan jecha (logos) jedhuuf ajjeefaman .^{G3056} kan Waaqayyoo, akkasumas ragaa (ragaa) .^{G3141} kan isaan qabatanii turan:

- **Mul 6:9** Chaappaa shanaffaa (5ffaa) yommuu banu immoo, iddoo aarsaa jalatti lubbuu warra sanaa arge kan sababa... **logos Waaqayyoo** akkasumas sababa **ragaa ba'aa** kan isaan qabatanii turan.
- **Lubbuuwwan ajjeefamankan-icha ragaa ba'oota** kan **logos Waaqayyoo**²⁸⁸ iddoo aarsaa jala turan.
→ Warra du'uu didan ykn cuuphamuu didan maqaa **Yesuus Kiristoos** warra jaallataniidha lubbuu isaanii, waan hin qabneef lubbuu isaanii ni dhabu **jireenya** akkasitti immoo ta'uu hin danda'u **du'aa ka'e**.²⁸⁹

Gooftaan (despotēs) yoom dhiiga irratti murteessa & haaloo ba'a

Mul 6:10 Isaanis sagalee guddaadhaan, “Yaa Gooftaa (despotēs) hanga yoomiitti” jedhanii iyyan.^{G1203} qulqulluu fi dhugaa, . warra lafa (lafa) irra jiraatan irratti murtii fi haaloo dhiiga keenya hin baafu .^{G1093?}

- **Mul 6:10** Isaanis sagalee guddaadhaan, “Hanga yoomiitti Yaa **Gooftaa (abbaa irree)** .^{G1203} qulqulluu fi dhugaa, . hamma Ati warra lafa jiraatan irratti murtii kennitee haaloo dhiiga keenya haaloo baafutti?”
→ Lubbuu ajjeefamee kan **icha ragaa ba'oota kan logos Waaqayyoo** warri iddoo aarsaa jala jiran, qabu **kan rhema kan Gooftaa** jedhee iyyaa jiru **Gooftaa (abbaa aangoo (despotēs))** .^{G1203} yoom dhiiga isaanii irratti murteesse haaloo ba'a jedhanii gaafachuu jiraattota lafaa irraa.²⁹⁰
- **Icha Gooftaa (abbaa irree)** .^{G1203} dhiiga qaaliin si bite (furee) **Kiristoos**: 1.1. **Yesuus**, hoolaa tokko^{G286} mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne ta'e, . **Kiristoos** Faasikaa keenya.

Mul 6:11 Akkasumas adii^{G3022} uffata uffata^{G4749} tokkoon tokkoon isaaniif kennamaniiru; akkas jedhame, . akka boqotan^{G373} ta'us yeroo xinnoodhaaf, .

²⁸⁸Viidiyoo 2. “Seera Uumamaa 1:1 irraa kaasee hanga Seera Uumamaa 2:4tti.” www.therhemaofthelord.com/course1/2-iddoo-ddoo-eden-2/ .

- Sanyii^{G4703} kan jedhu eeruun **logos Waaqayyoo** jechuun gocha “facaasu, .^{G4687} fi logos kana^{G3056} foon ta'ee nu keessa jiraate ([Jhn1:14 irratti](#)).

- Phaawulosii fi Barnaabaas dubbatan “ .**logos Waaqayyoo**” jedhu Yihudootaaf, isaan garuu dhiisanii ofitti murteessan jireenya bara baraa argachuuf kan hin malle ([Hojii Ergamootaa 13:45-6](#)). Kanaaf, gara Ormootaatti garagalan.

- [Efe 5:31](#) *Kanaaf namni tokko ni ta'a^{G444} abbaa fi haadha isaa dhiisee ni ta'a haadha manaa isaatti makame*, .^{G1135} isaan lamaan foon tokko in ta'u.

²⁸⁹Viidiyoo 16, “Ormoota, Saboonni hundi (Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos) 3/10.”

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

Phaawuloos saboota Ormootaaf wangeela dhaqna qabaa hin qabneef imaanaa waan kennameef, bu'uura kaa'e, kunis **jechuun Yesuus Kiristoos dha**, sanyii dhaabe (**logos Waaqayyoo**) irra **Yesuus Kiristoos**, kan Apollos (Yihudii Kiristiyaanaa barate) bishaan obaase akka **Waaqa** akka guddatu taasisa ture. Phaawuloos warra Yerusaaalem keessa jiran, fi naannoo Yihudaa hundumaatti, achiis Ormoota akka qalbii geddaratanii fi gara isaaniitti deebi'aniif akka gargaaru ajajameera **Waaqa**, hojiiwwan immoo gaabbiif wal qunnaman hojjechuu ([Hojii Ergamootaa 26:20](#)).

Wangeelli dhaqna qabaa hin qabne saba Giriikii irraa Ormoota keessatti erga facaafamee booda warri cubbuu isaaniitti qalbii geddaratan lafa isaanii keessatti loogoo Waaqayyoo ni argatu. Wangeela dhaqna qabaa imaanaa kan itti kenname Pheexiroos, sana booda loogos karaa cuuphaa maqaa **Yesuus Kiristoos** dhiifama cubbuu isaaniitiif.

Du'aa ka'uutti amanuudhaan kennaa kan **Hafuura Qulqulluu** kan firii baay'ee fidu akkuma logos isaan keessa jiru gara rhema ([Hojii Ergamootaa 2:38](#)).

²⁹⁰Bal'inaan waa'ee jiraattota lafaa ilaalchisee “([Mul 20:11](#)) **Teessoo adii guddaa**.”

hanga tajaajiltoota isaanii wajjin jiranitti^{G4889} akkasumas obboloota isaaniis, .^{G80} kan akkuma turanitti ajjeefamuu qabu, raawwatamuu qaba.

☐ [Mul 6:11](#) **Fiuffata adii** tokkoon tokkoon isaaniiif kenname; jedhame yeroo xiqqoo akka boqotan, hamma lamaan isaanii lakkoofsi isaanii **tajaajiltoota waliin hojjetan** fi isaanii **obboloota**, kan akkuma duraaniittillee ajjeefaman, ni raawwatama ture.

- **Wuffata rukutuu**: Lubbuun warra uffata adii uffatan warra keessaa ba'uudha "Guddaa **Rakkina**," uffata isaanii dhiqataniiru, dhiiga kan **Hoolicha**, .^{G721} teessoo mootummaa duras jiru **Waaqa** ([Mul 7:13-15](#)).
- **Tajaajiltoota waliin hojjetan**– Tajaajiltoota amanamoo kan **Kiristoos** keessa **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} Ilike Ephafraas ([Qol 1:7](#), [Qol 4:7-12](#), [Phm 1:23 irratti](#)).
- **Obboloota** - Warra argatan **hafuura raajii dubbachuu** fi **ragaa bahaa Yesuus**.²⁹¹
 - Ragaan kan... **Kiristoos** isaan keessatti karaa kennaa fayyisuu, gargaara, mootummoota, fi arraba adda addaa hamma dhumaatti akka isaan mudaa hin qabneef **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. **Yesuus Kiristoos**.
 - Obboloonni hanga dhufaati **Gooftaa** akka qonnaan bulaa (**Abbaa**), . obsa dheeraa qabaachuun, firii gati jabeessa lafaa eega **rooba dafee roobe** fi **rooba isa boodaa**.
- Keessa [Mul 6:9-11](#), chaappaa shanaffaa (5ffaa), dhufa **dura mallattoo dhuma biyya lafaa isa lammaffaa**.
 - Chaappaan 5ffaan osoo mallattoon dhuma addunyaa lammaffaa hin mul'atin dhufa, .²⁹² fi kan Luqaas dhaggeeffattooni saboonni Ormootaa mootummaa hamaa duuka buutota irratti harka kaa'uu akka qaban ni argatu, . isaan ari'adhaa, mana sagadaa fi mana hidhaatti dabarsitanii, mootota duratti isaan dhiheessaa fi bulchitoota maqaa Isaatiif jecha.
 - Sana booda, dhaggeeffattooni Maatewos duuka buutota itti kennaman ni argu **rakkina** jedhee ajjeefamuuf
 - Maqaa isaatiif jecha, saba Ormoota hundumaa biratti ni jibbama. Mdhaaggeeffattooni doonii akka isaan ol dhiyaachuu qabato yaa'ii mana sagadaa keessatti reebamanii, bulchitoota duratti dhiyaatanii fi mootota Isaaf jecha dhugaa baatota isaanii ta'u, isaanis akka wangeela isaatti dhugaa ba'aa ta'u **mootummaadursee lallabamuu qaba** dhumni osoo hin dhufin saba Ormoota hundumaa keessa seena.

➔ Kanaaf lubbuuwwan banamuu irratti mul'atan hundi **chaappaa 5ffaa** keessa [Mul 6:9](#), . warra fudhatanii dha **wangeela rhema kan Gooftaa** kan isaanitti lallabame ([1Phe 1:25](#)).

. Wareegamuun dhugaa ba'aa Yesuus hanga butamuu 2ffaa ([Mat 11:12](#)) kan naannoo... **xumura Gidiraa Guddaa**.

([Mul 6:12-17](#)) Banamuu chaappaa 6ffaa (Guyyaan guddaan dheekkamsa Hoolichaa dhufeera) .

[Mul 6:12](#) Yeroo inni chaappaa ja' affaa bane, kunoo, kirkirri lafaa guddaan ni ta'e; aduun akka huccuu rifeensaatti gurraacha'e, ji'is akka dhiigaa in taate;

[Mul 6:13](#) Urjiileen samii immoo lafa (lafa)tti ni bu'an, .^{G1093}

²⁹¹Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/, viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/, & video 13. "Jecha (logos & rhema)", . www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/.

²⁹²"The Tribulation" (Chaappaan 5ffaan mallattoo lammaffaa dura duuka bu'ootaaf dhufa) jalatti ilaalaa [Mul 2:19](#).

akka muka harbuu illee^{G4808} harbuu ishee yeroo malee darbatti, .^{G3653}

yeroo isheen jabaa (guddaa) raafamtu .^{G3173} bubbee.

Mul 6:14 Samiin immoo akka maraa kitaabaa (kitaabaatti) ni deeme .^{G975} yeroo walitti gulufu;

gaarreen fi odolawwan hundinuu bakka isaanii irraa ni socho'an.

Mul 6:15 Mootonni lafaa (lafa) immoo, .^{G1093} gurguddaa fi sooreyyiin, .

akkasumas hoggantoota angafoota, jajjaboon, garboonni (garboonni) hundinuu, .^{G1401} namni bilisa ta'e hundumaas, .

boolla keessa of dhoksan^{G4693} akkasumas dhagaa keessatti^{G4073} kan gaarreen;

Mul 6:16 Gaarreen fi dhagaadhaan immoo, .

Nutti kufaatii, fuula isa teessoo irra taa'u irraa nu dhoksi, .

dheekkamsa irraas^{G3709} kan Hoolichaa (arnion) .: 1.1.^{G721}

Mul 6:17 Guyyaan dheekkamsa isaa inni guddaan ga'eera; eenyutu dhaabbachuu danda'a?

- **Mul 6:12** Yeroo Inni banu immoo ilaale-**icha ja'affaadha(6ffaa)** .**chaappeessuu**, kunoo, achi ture**kirkira lafaa guddaa**; aduu akka huccuu rifeensaatti gurraacha'e, ji'is akka dhiigaa in taate.
- **Mul 6:13** Urjiileen samii akkuma muka harbuu harbuu isaa yeroo malee gadi buustutti lafatti kufan yeroo qilleensi guddaan raafamu.
- **Mul 6:14** Samiin immoo akka macaafaatti yommuu garagalfamu ni deeme, . gaarreen fi odolawwan sun hundinuu bakka isaanii irraa ni geeffamaniiru.
- **Mul 6:15** Mootonni biyya lafaa, gurguddaan, sooreyyiin, angafoota, jajjaboon; garbichi fi bilisa ta'e hundinuu boolla keessaa fi dhagaa keessa dhokatanii turan gaarreen, .
- **Mul 6:16** Gaarreen fi dhagaadhaan immoo, .
"Nutti kufaatii fuula isa teessoo irra taa'u irraa nu dhoksi (**Waaqa**) fi irraa **dheekkamsa**^{G3709} kan**Hoolicha**!
- **Mul 6:17** **Fguyyaa guddaa dheekkamsa Isaa** dhufeera, eenyutu dhaabbachuu danda'a?

➤ **Guyyaa guddaa dheekkamsa Isaa** (Guyyaa Waaqayyoo isa guddaa fi sodaachisaa dha) .
- **.Waaqayyo gooftaa maccaa** erguuf waadaa galeera**Eliyaasraajicha** osoo hin dhufin dura**guddaa fi guyyaa Waaqayyoo isa sodaachisaa** (Mal 4:5), jechuunis**guyyaa guddaa dheekkamsa Hoolichaa**.²⁹³

➤ **Guyyaa guddaa kan dheekkamsa kan Hoolicha**²⁹⁴
Booda-**icha ja'affaa (6ffaa)** .**chaappeessuu** ni bana, .
I. kirkira lafaa guddaa, .
II. tinni aduu: gurraacha ta'a (akka uffata rifeensaatti), .
III. tinni ji'a: akka dhiigaa ta'a, .
IV. urjiileen samii: lafatti kufaa (akkuma mukti harbuu harbuu ishee hin bilchaanne darbatu (yeroo qorraa biqilu, ammas bilchina hin geenye garuu birraatti kufi)²⁹⁵ qilleensa guddaa tokkoon raafame, .
V. samiin akka kitaaba marfameetti ni deema, .
VI. gaarreen fi odola hunduu bakka isaaniitii baafaman, .
VII. mootonni lafaa, warri gurguddaa fi sooreyyiin, warri angafoota, warri jajjaboon, warri garboonni hundinuu, warri bilisa ta'an hundinuu, boollaa fi dhagaa gaarreen keessa dhokatanii, gaarreen fi dhagaadhaan;
"Nutti kufaa, fuula isa teessoo irra taa'u irraa nu dhoksi (**Waaqa**), fi irraa **dheekkamsa kan Hoolicha**, .fmoo guyyaan dheekkamsa isaa guddaan ga'eera, egaa eenyutu dhaabbachuu danda'a?"

→Guyyaa guddaa dheekkamsa Isaa - samii fi lafti, kan amma eegame logos wal fakkaatuun, hanga guyyaa firdii fi badiisaatti ibiddaaf kan qabaman turan

²⁹³Yeroo guyyaa dheekkamsa Isaa guddaa sanaaf "[3] Torban 70 Daani'eel" ilaali.

²⁹⁴Viidiyoo 39. "Du'aa ka'uu warra du'anii." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

²⁹⁵"G3653 - olynthos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 5 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g3653/kjv/tr/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo..>

namoonni Waaqayyoon hin sodaanne – dhufan, namni tokko illee dhaabbachuu hin danda'u (2Phe 3:7).²⁹⁶

→ QEENXEErga banamee booda **chaappaa 6ffaa**, dheekkamsa Hoolichaa (ykn firdii **Gooftaa**, **abbaa irree**^{G1203}). dhiiga lubbuuwwan ajjeefamanii haaloo ba'uuf jiraattota lafaa dhufa **logos Waaqayyoo**.²⁹⁷

- **Aduu, ji'aa fi urjiilee**

- **Tinni aduu**(Strong's **H8121**, **G2246**) .^{H8121 G2246}

Uma 37:1Yaaqoob immoo biyya (lafa) keessa jiraate .^{H776}kan abbaan isaa orma ture, . lafa (lafa) keessatti .^{H776}kan Kana'aan.) .

Uma 37:5Yoseef abjuudhaan abjuudhaan obboloota isaatti hime, isaanis caalaatti isa jibban.

Uma 37:6Innis, "Abjuu ani abjoodhe kana dhaggeeffadhaa!

Uma 37:7Kunoo, nuti maasii keessatti qamadii hidhuu turre.^{H7704}kunoo, tuuta koos ka'ee, qajeelee dhaabbate; kunoo, qamadii keessan naannoo isaanii dhaabbatee sagada (waaqeffannaa) .^{H7812}**gara sheefa**

kootti.

Uma 37:8Obbolooni isaas, "Ati dhuguma nu irratti mootii ni taata?

yookaan dhugumatti ol'aantummaa (bulchuu) qabaatta .^{H4910 jedhamuun beekama}nu irra?

Abjuu isaatiinis, dubbii isaatiinis (ykn **rhema jedhamuun beekama**).^{H1697}

→Yaaqoob orma ta'ee lafa Kana'aan keessa yommuu jiraatu, ilmaan isaa kudha lamaan keessaa tokko Yoseef abjuu lama arge.

- **Abjuu isaa isa jalqabaa: 1.1.**

1.1 Yommuu isaan maasii keessatti qamadii hidhu, qotni Yoseef ka'ee qajeelee dhaabbatee, qamadii obboloota isaa naannoo dhaabbatee, qamadii Yoseef waaqeffate.

→Tuutni Yoseef ka'ee hoola kudha lamaan dirree Kana'aan keessatti walitti qabaman gidduutti qajeelee

dhaabbate

dachee. Tuuta citaa gurra midhaanii (kan qamadii, ykn logos Waaqayyoo) ta'uu isaa yoo ilaalle, . wanti Yooseef hidhe logos isaati **Waaqa**(sanyii gaarii) .kan foon Yoseef keessatti biqilee guddate garuu akkamitti akka ta'e hin beeku (**Mar 4:26**).

Akka fakkeenya Yesus waa'ee mootummaa samii dubbatetti, diinni dhufee qamadii maasii namaa keessa jiru gidduutti utuu inni rafuu facaasa. Garuu marga qamadii wajjin maasii tokko keessa waan jiruuf hamma sassaabamutti waliin guddachuu qaba sababiin isaas qamadii osoo hin sassaabamin marga waliin hidda dhaabuu waan danda'uuf.

Yeroo midhaan sassaabamutti Yesus warra haamtootaan walitti qabaa, dursanii marga gurguddaan hidhuun akka guban, garuu qamadii sana gara mana kuusaa isaatti walitti qabaa (**Mat 13:24-30 irratti**).

Tinni abjuudhaan Yoseef maatii Yaaqoob mootii fi bulchuuf abjoote fakkeenya **Yesuus Kiristoos**, eenyu sanyii(sperma) .^{G4690 jedhamuun beekama}kan Daawit, du'aa ka'e (**2Xim 2:8**), akkasumas nama kamiyyuu kan itti cuuphame **Yesuus Kiristoos**du'a isaatti cuuphame, logos of **Waaqa**namicha keessani biqilee gara sanyii (**rhema jedhamuun beekama**) kan **Waaqa**.^{G4690 jedhamuun beekama}

²⁹⁶Viidiyoo 44. "Rajii macaafa (2 Phe xros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

²⁹⁷ Gooftaan (despotēs) dhiiga gati jabeessa Kiristoosiin si bite (furee): Yesus akka hoolaatti^{G286}mudaa kan hin qabnee fi xurii kan **hin qabne Kiristoos Faasikaa keenya ta'e**. Kanaaf Gooftaa (despotēs) Waaqayyo tokkicha Gooftaa (kyrios) Iyyasuus Kiristoos (**ld 1:4**).

→Lubbuun ajjeefaman ragoota loogoos waaqayyoo kan iddoo aarsaa jala jiran, reemaa gooftaa qabaniin boo'aa jiran Gooftaa Iyyasuus Kiristoositti ba'ee, dhiiga lafa irra jiraatu yoom akka murteesse haaloo ba'u gaafachaa.

[Uma 37:9](#) Abjuu biraa abjuudhaan obboloota isaatti himee;
Kunoo, ani abjuu kana caalaa abjoodheera; kunoo aduus^{H8121} fi
ji'a^{H3394} akkasumas urjiilee kudha tokko^{H3556} jedhamuun beekama^{H7812} ibaadaa godhe^{H7812} anaaf.

[Uma 37:10](#) Innis abbaa isaa fi obboloota isaatti himee, abbaan isaas isa ceepha'e;
jedheen.
Abjuun ati abjootte kun maali? Anaa fi haati kee fi obboloonni kee ni ta'aa
dhugumatti lafatti siif sagaduudhaaf (waaqeffachuuf) dhufnee?

• Abjuu isaa isa lammaffaa: 1.1.

2 Aduu, ji'i fi urjii kudha tokko (11) Yoseef waaqeffatu turan.

Yaaqoob aduu, ji'aa fi urjiilee 11 lafa duratti (seera jalatti) akka armaan gadiitti eereera:

- Aduu: **.Abbaa lafaa**(Yaaqoob, [Mat 23:9](#), [.Uma 37:10](#)).

- Ji'a: **Haadha mana gabrummaa**(Haadha manaa Yaaqoob, haadha seera jala jirtu
([Gal 3:18-19](#)).

- Urjiileen: **ljoollee foonii**(Ilmaan Yaaqoob 11, ijoollee garbummaa, [Rom 9:8](#), [.Gal 4:25](#)).

→ Aduu, ji'aa fi urjiileen 11 lafa dura jiran kan lafaa waan ta'aniif lafa ta'aniiru. Yeroo...

asxaalee kan **Waaqa** lafa kee keessatti (ykn qaama kee keessatti) du'ee ergasii gara jireenyaatti ariifata,

qaamni kee lakk

dheeraa ta'ee kan lafaa ta'a, garuu kan samii ta'a ([1Qor 15:40](#)). Akkasuma asxaaleen kan **Waaqa** Yoseef

keessa

biqilee gara sanyii (rhema) kan **Waaqa**²⁹⁸ kan irraa ta'e **Gooftaa** kan biyya waaqaaeenyu
waaqeffanna.²⁹⁹

→ Maatiin Yaaqoob lafa dura kan jiran si'a ta'u, Yoseef immoo dura jira **Gooftaa**(kyrios) jedhamu.^{G2962} **kan samii**

([1Qor 15:47](#)), sanyii kan **Kiristoos** akkasumas akkasitti nama ta'uu **Kiristoos**. Nama^{G435} kan **Kiristoos**
qaba sanyii **Kiristoos** qajeelummaas ni godhama **Waaqa** keessa **Kiristoos** ([2Qor 5:21](#)) fi akkasitti
qulqulluu^{G40}

([Mar 6:20](#)). Kanaaf, Yoseef akka nama **Kiristoos**, kanneen dubartii isaa jaallachuu qaban (ykn
haadha manaa ykn kan asxaa **Waaqayyoo** qabdu hanga yeroo sanaatti barsiisotaafi bulchitoota jala
jiraachuu

muudame kan **Abbaa**), akka **Kiristoos** akkasumas waldaa jaalatee isheef of kenne.

Kiristoos bishaan dhiqachuudhaan waldaa (dhiiraa fi dubartoota Kiristoos keessatti) ni qulqulleessa, ni
qulqulleessa

jecha (**kan rhema jedhu**), ^{G4487} waldaa ulfina qabdu ofitti dhiheessuuf malee qabaachuu miti
tuqaa, ykn qinxirii, garuu mudaa malee qulqulluu ta'i ([Efe 5:26-27](#)).

→ B. Bsababni isaas Yoseef bulchaa biyya Gibxii erga ta'ee booda cubbuu obboloota isaatiif dhiifama
waan godheef, **.kan rhema jedhu** kan isaa

abjuun fakkeenya ta'a **Kiristoos** fi Isaa **ulfina gabeessawaldaa kiristaanaa** ([Uma 50:17](#)).

→ QEENXEE erga maqaan Yaaqoob gara Israa'elitti jijjiiramee booda, aduu, ji'aa fi urjiileen Israa'el
(ayyaana jalatti) ni

akka armaan gadiitti kan eerame: 1.1.

- .Aduu: **.Waaqa**(Abbaa ifaa^{G5457} samii irratti, [.Mat 5:16](#), [.Yaq 1:17](#), [.Mat 23:9](#)).

- .Ji'i: **Kiristoos**, **.Ilma Waaqayyoo**

(Kiristoos, sanyii abdi, **Gooftaa samii**, [.Mar 12:35 irratti](#), [.1Qor 15:47](#), [.Gal 3:16](#)).

- .Urjiileen: **Firii jalqabaa**, **.Ilmaan Waaqayyoo**

²⁹⁸ Irraa qabame [Mul 6:6](#).

²⁹⁹ Ibid.

(Ijoolleen abdi, ³⁰⁰ [1Qor 15:23](#), [.Rom 8:14;9:8 irratti](#)).³⁰¹

[Fakkii 6-1] Hiika hafuura aduu, ji'aa fi urjiilee

Aduu, ji'a, fi (11) urjii - lafa irratti (Seera jalatti)	Aduu, ji'a, fi (12) urjii - samii keessatti (Ayyaana jalatti) .
<ul style="list-style-type: none">• Aduu: 1.1.Abbaa lafaa(Seerri) .• Ji'a: 1.1.Haadha mana gabrummaa• Urjiilee: 1.1.Ijoollee foonii	<ul style="list-style-type: none">• Aduu: 1.1.Waaqa(Abbaa samii) .• Ji'a: 1.1.Kiristoos, .Ilma Waaqayyoo• Urjiilee: 1.1.Jalqaba Kiristoos, .Ilmaan Waaqayyoo

- [.Qaama gosa adda addaa](#)³⁰²

[Uma 1:28](#)Waaqayyos isaan eebbise (nama:^{H120}dhiira^{H2145}fi dubartii, ^{H5347}[Uma 1:27](#)), Waaqayyos akkana jedheen.
Ija godhadhu, ^{H6509}jedhamuun beekama^{H7235}fi baay'isuu (dabaluu), ^{H7235}fi guutuu (qulqulleessuu) .^{H4390}jedhamuun
^{beekama}dachii, ^{H776}

isas jilbeenfadhu.^{H3533}akkasumas ol'aantummaa (bulchiinsa) qabaachuu .^{H7287}jedhamuun beekama^{H776}qurxummii
irratti^{H1710}kan galaanaa, ^{H3220}jedhamuun beekama
akkasumas simbirroota irratti^{H5775}kan qilleensaa (samii), ^{H8064}
lubbu qabeeyyii (jireenya) hundumaa irrattis .^{H2416}kan socho'u (creeps) .^{H7430}jedhamuun beekama^{H776}lafa irratti.

→Waaqayyo nama (dhiiraa fi dubartii) uume .^{H120} keessattis akka firii godhatan isaan eebbise **rhema**

Gooftaa -n

dabalaa dhufeera logos Waaqayyoosi keessalafa ka'umsa keetii qulqulleessuuf, bara baraan immoo

kee gochuuf

foon lafa qulqulluu irra akka jiraattuuf uumama haaraa bifa fi fakkaatti

Waaqayyo gooftaa, kam^{H776}**Waaqa**jalqabarraa kan uumame.³⁰³

- .Jalqaba irratti namni Waaqayyo uume qurxummii galaanaa, simbirroo samii, .
jireenya lafa irra rarra'us.³⁰⁴

[1Qor 15:39](#)Foon hundi foon tokko miti;

garuu gosti tokkotu jira**foon**^{G4561}kan namootaa, ^{G444}

foon bineensotaa kan biraa (bineensa miila afur qabu) ., ^{G2934}

kan biraa kan qurxummii, ^{G2486}

kan biraa immoo simbirroota (baala kan qabu, simbirroota irraa, kan Strong's^{G4421}[G4071](#)).

→Foon kan **nama** (anthrōpos, kan Stong kan jedhu^{G444}) .^{G444}: 1.1.

- Dadhabbi, ulfina, fi manca'iinsa keessatti facaafame ([1Qor 15:42-43](#)).

→Foon kan **bineensota**(bineensota miila afur qaban) .^{G2934}: 1.1.

- Bineensota^{H929}kanneen lafara jiraniidha, kan isaaniiflesh ammallee qajeeloo ta'uu hin qaban.³⁰⁵

→Foon kan **qurxummii**^{G2486}: 1.1.

- Qurxummiin loogoo Waaqayyoo keessa jiraatu foon ilma namaa qaba. Foon isaanii garuu gara
rhema Waaqayyoo yeroo loogooti amananii Hafuura Qulqulluu dhugan.

• **Qurxummiin bishaan qulqulluu keessa jiru**(Afuura Qulqulluu fudhadhu) .

³⁰⁰“[Fakkii 4-a]” ilaali.

³⁰¹Viidiyoo 18. “3. Fuduraalee Jalqabaa (The 144,0000).”www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

³⁰²“[Fakkii 6-2] Hiika hafuura qaama gosa adda addaa” ilaali.

³⁰³“[Fakkii 13-d] Kitaaba dhaloota Addaam” ilaali.

³⁰⁴Viidiyoo 1. “Guyyoota torba uumama Waaqayyoo.”www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

³⁰⁵Foon bineensotaa (ammallee qajeelaa ta'uu hin qabu). “(Mul 6:7-8) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool).”

- Qurxummii bishaan keessa jiraatu kan [asxaawwan jedhaman](#) (ykn dubbii Yesus lafa irratti dubbate) .³⁰⁶ laggeen keessa ni jiraatu

kan bishaan lubbuu qabu yaa'u yoo amanan (fi fudhatan [Hafuura Qulqulluu](#) ([Yoh 7:38-39](#)).

→ Sana booda du'a irraa gara... [jireenya](#), fi gara [jireenya bara baraa](#).³⁰⁷

[Mat 4:19](#) Innis ([Yesuus](#)) jedheen, "Ana duukaa bu'aa, ani immoo nama qurxummii kan qaban isin nan godha" jedheen.^{G444}

→ Hordofuu [Yesuus](#) qurxummii namaa ta'uuf ([Mat 4:19](#)), dubbii lallabuuf qophaa'uu dha ([asxaawwan jedhaman](#)) yeroo fi yeroon ala akka lallabdoota wangeelaatti tajaajila ofii raawwachuuf ([2Xim 4:2-5](#)).

• **Qurxummii bishaan xuraa'aa keessa jiru** (hafuura qulqulluu hin taane fudhadhu) .

- Qurxummiin laga Fara'oon keessa jiraatu gara haroo ibiddaa bara baraatti ni gatama.³⁰⁸

→ Qurxummiin lageen Fara'oon mootii Gibxii keessa jiru warra Kiristoosiin fannisan malee gonkumaa kan argisiisudha

qalbii diddiirrate ([Mul 11:8](#)), kanaaf hantuuta baay'ee ([Bau 8:3](#)) ykn "hafuurota xuraa'oo."³⁰⁹

→ Foon kan [simbirroota](#) (baalleedhaan kan qophaa'e, simbirroo irraa, kan Strong's [G4071](#)) .^{G4421}

Strong's irraa
- Simbirroonni (Strong's [G4421](#)) jechuun ciccituu dha (ykn bifa gabaabaa simbirroo) "simbirroo" kan [G4071](#).

- Hafuuraan simbirroon jireenya lubbuu namaa keessa jiraattu jedhamee ibsama [Yesuus Kiristoos](#) akkasumas Isaa keessatti

[hafuura](#), samii (ykn samii lafaa) gidduutti balali'u. Hafuurri foon hin qabu

fi lafee garuu Yesus isaan qaba ([Luq 24:39](#)), lubbuun dhuftee damee Isaa keessa buufa.

Yommuus, [hafuura Gooftaawarra](#) (simbirroota samii) irratti ni boqota) kan keessa jiraatan [Yesuus Kiristoos](#), hafuura ogummaa fi hubannaa, hafuura gorsaa fi humnaan guutame, . hafuura beekumsaa fi sodaa Waaqayyoo ([Isa 11:2](#)).

➤ Kanaaf namni qurxummii galaanaa, simbirroota samii fi jireenya lafa irra rarraatu irratti bulchuuf akka armaan gadiitti hiikama.

• **Qurxummii galaanaa: Nama** (kan qabu [logos Waaqayyoo](#)) dubartii (seera jala jirtu) irratti bulchuuf) .

- Dubartii sanyii Abrahaam (jecha ykn logos) ulfooftaef [G3056](#) kan waadaa gale, .

[Rom 9:9](#)), innis ilma namaa ta'e, nama ofii keessanii (abba manaa) isa kan

dubartii bilisa, waadaadhaan dhalatte, . [Gal 4:23](#)). Keessa [asxaawwan jedhamankan waadaa](#)

[galejettee ulfoofta](#), ati

dubartii, firii kan [Kiristoos Gooftaa](#), jechuunis [rhema Waaqayyoo](#).

• **Simbirroo samii & Jireenya lafa irratti rarraa'u**: Midhaan sanyii sanaaficaa namni (ilmi namaa) fudhatee sammuu ilmaan mootummaa keessatti facaase fudhadhu, akka sanyii [Kiristoos](#) guddatee gara baala guddaa lafa keessatti facaafame (foon kee keessatti,) fi muka jireenya kennu ta'a (ykn [muka jireenyaa](#)). Yoo firii kan [muka jireenyaa](#) (foon hin mancaane), kan hin mancaane kaafamta ([1Qor 15:52](#)) bara baraan jiraadhaa ([Uma 3:22](#)), lubbu qabeeyyii lafa irratti rarraa'an hunda akka jilbeenfattu siif hayyama.

[1Qor 15:40](#) Samii ([kan samii](#)) .^{G2032} qaamolee, fi qaamolee lafa irraa ([kan lafaa](#)) .: 1.1. ^{G1919}

garuu ulfina isa samii (waaqa irraa) .^{G2032} tokkodha, .

akkasumas ulfina warra lafaa (lafa) .^{G1919} kan biraati.

³⁰⁶“ ([Mul 1:14-15](#)) Rifeensa adii mataa Isaa, ija isaa, miila isaa, & sagalee isaa.”

³⁰⁷ Dubbicha lallabuu ilaalchisee, “[Fakkii 6-f] Dirree dhiigaa (Qabeenya)” ilaali.

³⁰⁸“ ([Mul 6:7-8](#)) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool).”

³⁰⁹ Ilaali [Mul 16:13](#).

[1Qor 15:41](#) Tokko jira **ulfina**^{G1391} kan aduu, akkasumas ulfina ji'aa kan biraa, .^{G4582}

ulfina urjii kan biraas;^{G792}urjiin tokko urjii biraa irraa ulfinaan adda waan ta'eef.

[1Qor 15:42](#) Akkasumas akkasuma **du'aa ka'uu warra du'anii**. Manca'iinsa keessatti facaafama; innis hin manca'in

ka'a;

Ulfina malee facaafama; keessatti kaafama **ulfina**: dadhabina keessatti facaafama; keessatti kaafama **aangoo**: 1.1.^{G1411}

→ Foon Daawit (foon namichaa) fedha Waaqayyoo erga tajaajilee boodas manca'uu arge, .

garuu **Gooftaa** (foon kan **Ilma namaa**, .[1Qor 15:47](#)) malaammaltummaa keessa darbee hin argined **du'aa**

ka'uu

kan Kiristoos, lubbuun isaas si'ool keessatti hin hafne. Haala kanaan namadhaan (Adaamiin) duuti dhufe,

garuu namadhaan (the

Gooftaa) dhufe **du'aa ka'uu warra du'anii** ([1Qor 15:21](#)).³¹⁰

[Hojii Ergamootaa 13:36](#) Daawit, fedha Waaqayyootiin dhaloota ofii erga tajaajilee booda, hirriba

rafee, .

abboota isaattis kaa'amee, manca'uu arge.

[Hojii Ergamootaa 2:31](#) Inni kana arguun dura dubbate **du'aa ka'uu Kiristoos**, lubbuun isaa si'ool

keessatti akka hin hafne, .

foon isaas manca'iinsa hin argine.

[1Qor 15:21](#) Erga namaatiin waan ta'eef^{G444} dhufe duuti, .

namaatiin^{G444} du'aa ka'uun warra du'anis dhufe.)

[1Qor 15:47](#) Namni jalqabaa kan^{G1537} dachii (lafa), .^{G1093} lafaan kan guutame: 1.1.^{G5517}

namni lammataa immoo **Gooftaairraa** (kan) .^{G1537} **biyya waaqaa**.

[Fakkii 6-2] Barbaachisummaa hafuuraa qaamolee gosa adda addaa

1Qor 15:40	Qaamota lafaa	Qaamolee samii
1Qor 15:47	Foon lafaa, .E. Earty jedhamuun beekama	Flesh of biyya waaqaa
1Qor 15:39	Flesh of dhiirota ^{G444}	Flesh of Ilma namaa ³¹¹
1Qor 15:42	Tinni du'aa ka'uu warra du'anii ³¹²	Tinni du'aa ka'uu Kiristoos (Hojii Ergamootaa 2:31) .
Tinni nama 1ffaa, Addaamvs. Tinni nama 2ffaa, . Gooftaa	Sdadhabbii keessatti kan ofii	Raised keessatti aangoo
	Skabaja dhabuudhaan kan ofii ta'e	Raised keessatti ulfina
	Skan ofii malaammaltummaa keessatti	Raised keessatti manca'iinsa dhabuu
[Fakkii 6-1]	Aduu, ji'a, fi (11) urjii - lafa irratti (Seera jalatti)	Aduu, ji'a, fi (12. 12.) urjii - samii keessatti (Ayyaana jalatti) .
D. Different Ulfina Ulfina Adda Addaa ³¹³	• Aduu : 1.1. Abbaa lafaa (Seerri) .	• Aduu : 1.1. Waaqa (Abbaa samii) .
	• Ji'a : 1.1. Haadha mana gabrummaa	• Ji'a : 1.1. Kiristoos , . Ilma Waaqayyoo
	• Urjiilee : 1.1. Ijoollee foonii	• Urjiilee : 1.1. Jalqaba Kiristoos , . Ilmaan Waaqayyoo

³¹⁰“[Fakkii 6-e] Addaam isa jalqabaa & Addaam isa dhumaa” ilaali.

³¹¹ [Jhn6:55 irratti](#) (“Dhuguma foon koo nyaata. dhiigni koos dhugaatii dha”), .[Yoh 6:53](#), & .[Ro 14:17](#).

“[Fakkii 2-a],” ykn Viidiyoo 30. “Irbaata” ilaali. www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

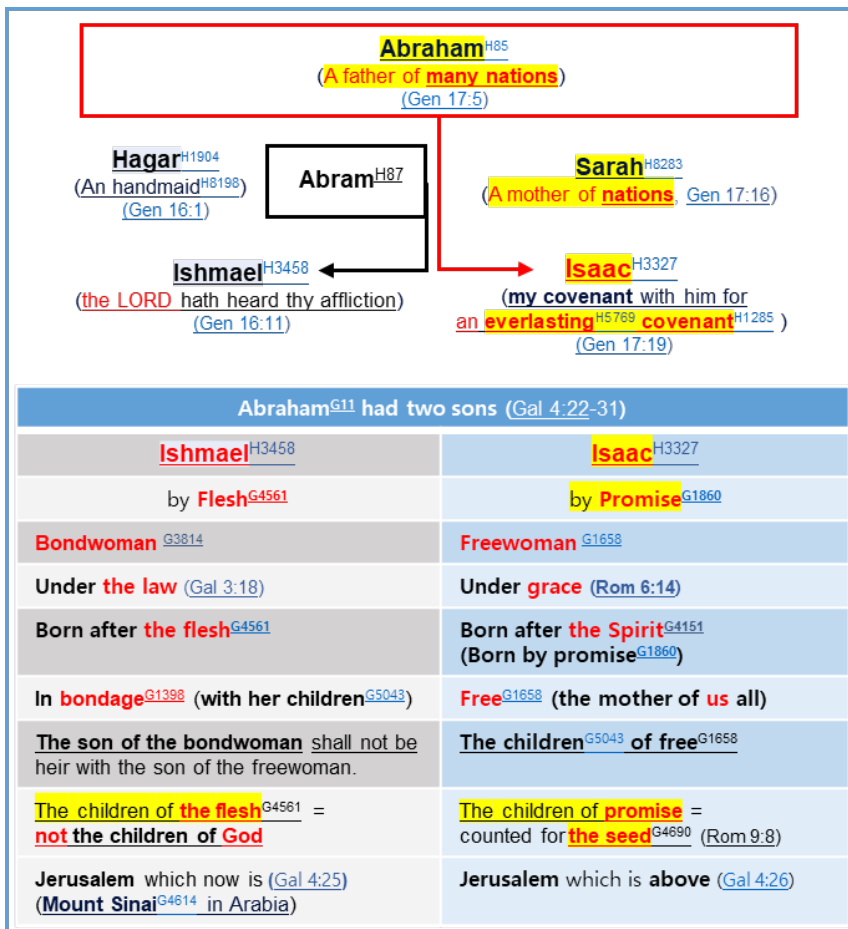
³¹² Foon bineensotaa (ammallee qajeelaa ta'uu hin qabu). “([Mul 6:7-8](#)) *Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)*.”

³¹³ Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf “Sabni Waaqayyoo gara dunkaana [Waaqayyo, ulfina adda addaa fiduudhaan](#), .” fi “Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa” irraa “([Mul 21:27](#))

[Kanneen keessatti barreeffaman](#)

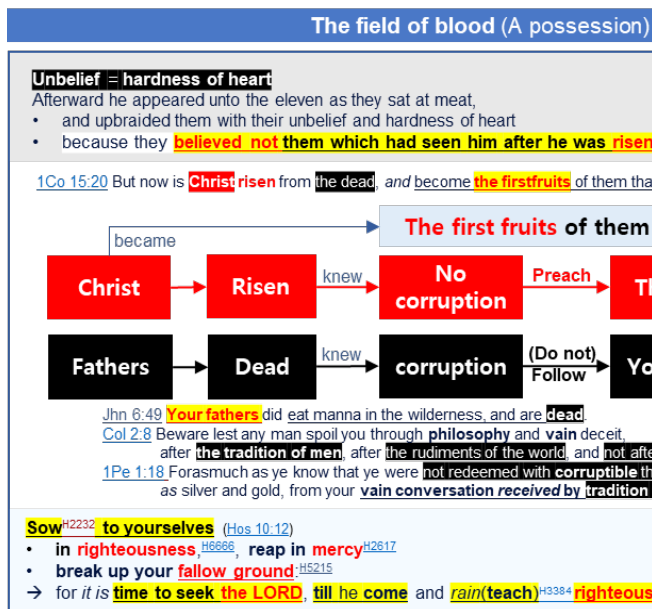
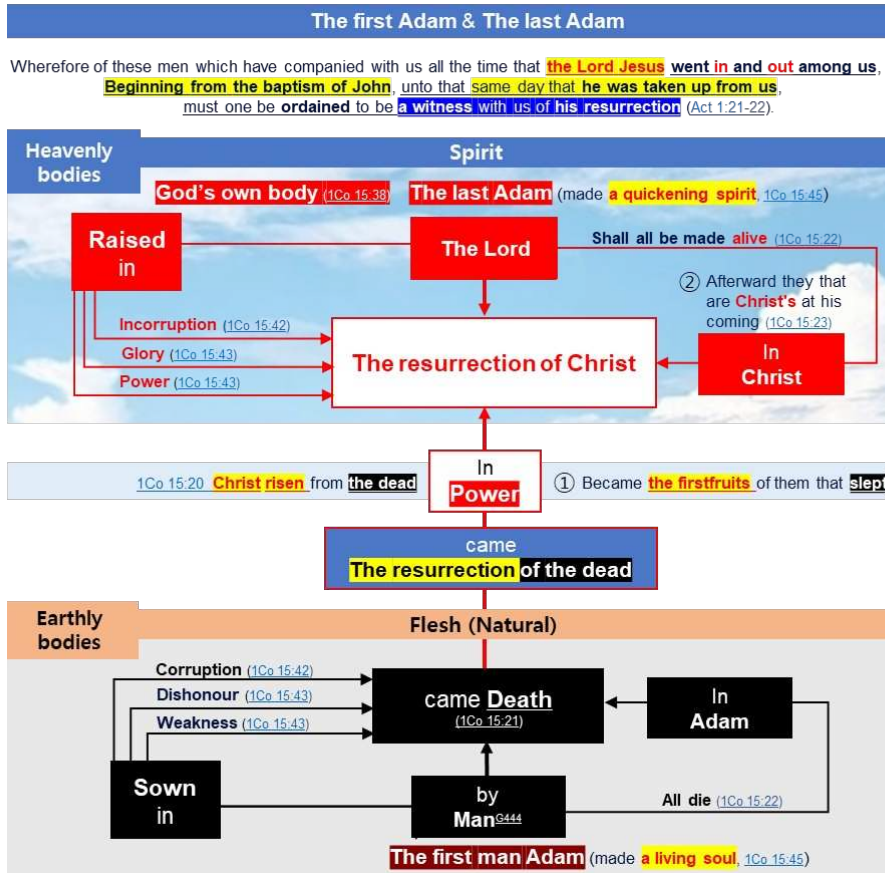
[kitaaba Jireenyaa Hoolichaa](#), .” sana booda diyaagiraamii “[Fakkii 21-2]” jedhu hubadhu.

[Fakkii 4-a] Dhaloota Addaam hanga Abrahaam + Dubartii³¹⁴

→ Dubartiin, kan sanyii Abrahaam ykn logos abdii abdii ulfeessite (Rom 9:9), nama ofii keetiif bitamuu qabda (abbaa manaa) kan dubartii bilisa taate, waadaan dhalate (Gal 4:23). Asxaa waadaa (Yesuus, ilma namaa, buddeena Waaqayyoo) kan dubartittiin ulfoofte, sanyii kan **Kiristoos Gooftaa** (Luq 2:11) fi firii baay'ee kan **asxaawwan jedhaman**.³¹⁵

³¹⁴Video 7. "Dhaloota Addaam hanga Abrahaam + Dubartii" . www.therhemaofthelord.com/course2/7-dhaloota-addaam-gara-dubartii-abrahaamitti-nama-fakkeenya-keenya-hojjennu/ .
video 24. "Ati Qulqulleettii Yerusaalem dha." www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaalem/ .
³¹⁵Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/ .

³¹⁶Viidiyoo 37. "Addaam isa jalqabaa & Addaam isa dhumaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

³¹⁷Viidiyoo 37. "Dirree dhiigaa (Qabeenya)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

Boqonnaa 7

(Mul 7:1) Ergamoota 4 golee lafaa 4 irratti

Mul 7:1 Wantoota kana booda ergamoonni afur golee lafaa (lafa) afran irra dhaabbatanii arge, .^{G1093} qilleensa lafaa (lafa) afran qabatanii, .^{G1093} qilleensi lafa (lafa) irratti akka hin bubbifne, .^{G1093} galaana irrattis, kamiyyuu (hundaa) irrattis .^{G3956} muka.

- Mul 7:1 Wantoota kana booda ergamoonni afur (4) golee lafaa afur (4) irra dhaabbatanii arge; qilleensa lafaa afran (4) qabatanii, . qilleensi lafa irratti, galaana irrattis ta'e muka hunda irratti akka hin bubbifne.

(Mul 7:2-3) Tajaajiltoonni Waaqayyoo (Moraa isaanii irratti chaappaan) .

Mul 7:2 Kan biraa immoo arge^{G243} ergamaa bahaa irraa ol ba'aa jiru, chaappaa Waaqa jiraataa qabatanii; ergamoota afranittis sagalee guddaadhaan iyye; kan dachii (lafa) miidhuuf kennameef, .^{G1093} galaanas, .

Mul 7:3 Lafa hin miidhin jechuun), .^{G1093} galaanas, mukkeen, . hanga chaappaa goonutti^{G4972G4972} tajaajiltoota^{G1401} kan keenya^{G2257} Waaqayyo keessatti (irratti) .^{G1909} moraa isaanii.

- Mul 7:2 Ergamaan biraa immoo irraa ol ba'uu arge**bahaa**, qabaachuu**chaappaa sanakan warra jiraniiWaaqa**. Innis ergamoota afran (4) sanatti sagalee guddaadhaan iyye kan lafaa fi galaana miidhuuf hayyamameef, .
- Mul 7:3 Jechuun, .“ .Hin miidhinaalafa, galaana ykn mukkeen hanga qabnutti**cufame**tajaajiltoota keenya**Waaqa**moraa isaanii irratti.”

→ Lafti, galaanni, mukkeen hanga ergamoonni hin miidhaman**cufame**tajaajiltoota^{G1401} kan**Waaqa**isaanii keessatti **morma**³¹⁸ yookaan**kanneen 144,000 ta'an** gosoota ilmaan Israa'el hundumaa keessaa(Mul 7:4).³¹⁹

➤ Ayyaana^{H4150 jedhamuun beekama} of Tabernacles): Gama bahaa

- Lakkoofsa 2 irratti, GOOFTAAN (**Yaahiwwee**) akkaataa “Ayyaana Godoo Qulqullaa'aa” itti dhaaban irratti Musee fi Aaronitti dubbateera. (Lak 2:1).

- Dhiira hunda^{H376} keessaa ilmaan Israa'el ulaagaa isaatiin (waraana guddaa) dhaabuu qabamallattoo waliin^{H226} kan isaanii

mana abbaa, fi sagalee olka'iinsa fuulduraa^{H5048 jedhamuun beekama} kan ayyaanichaa^{H4150 jedhamuun beekama} kan godoo qulqullaa'aa(Lak 2:2).

I [Bahaan] Gama bahaatiin gara ba'uu aduun, buufata**Yihudaa** kan (guddaa ta'uu qaba waraanaa) sadarkaa. Achiis gosti Isaakaar Yihudaa cinaatti buufatan, gosti Zaabiloon immoo buufatan Isaakar cinatti (Lak 2:3-5).

→ “Ergamaa biraa” kan bahaa irraa ol ba'u baraMul 7:2 kallattii irraa dhaabbachuun isaa baay'ee hin oolu gama bahaa ayyaana Godoo Qulqullootaa bakka buufata waraanaa guddaan Yihudaa jirutti. Sana beekuun**Yesuus**dha

irraa gosa**Yihudaa**, ergamaan biraa ergamoota 4n iyye kun ergamaa GOOFTAAN ta'uu danda'a (**Yaahiwwee**) GOOFTAAN duratti (**Yaahiwwee**), ykn “Gooftaa (.**'ädönäy jechuun ni danda'ama**).^{H136} WAAQA (**y'hövâ jedhamuun beekama**).^{H3069}”

→ Karaa muka jireenyaa eeguuf, .**Waaqayyo gooftaa** Kiruubelotaa fi billaa abiddaa kaa'e^{H2719} irratti **bahakan** iddoo biqiltuu Edenyeroo Namicha ari'e (Uma 3:24). Ogeeyyiin urjii kan argan**Yesuus**, . mootii Yihudootaa, “bahaa” (Mat 2:1-2), ulfinni Waaqa Israa'el karaa irraa dhufe

³¹⁸ IlaaliMul 7:3, .Mul 14:1.

³¹⁹ “[Fakkii 7-a]” ykn Viidiyoo 18 ilaali. “3. Fuduraalee jalqabaa The 144,000.” www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

“bahaa” (His 43:2).

(Mul 7:4-8) 144,000 (sabni Waaqayyoo tokko lafarra jiru, Israa'el, durboota ogeeyyii³²⁰) kan cufame

Mul 7:4Lakkoofsa warra mallatteeffamaniis nan dhaga'e. ^{G4972}achittis chaappeffamanii turan kuma dhibbaa fi afurtamii afurgosoota ijoollee (ilmaan) hunda keessaa . ^{G5207}kan Israa'el.

Mul 7:5Gosa Yihudaa keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Gosa Ruuben keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffamaniiru. Gosa Gaad keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Mul 7:6Gosa Aser keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera. Gosa Neptaalim keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffamaniiru.

Gosa Minaasee keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Mul 7:7Gosa Simi'oon keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera. Gosa Leewwii keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Gosa Isaakar keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Mul 7:8Gosa Zaabulon keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffamaniiru. Gosa Yoseef keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

Gosa Biniyaam keessaa kuma kudha lamatu mallatteeffameera.

- **Mul 7:4**Lakkoofsa warra turanis nan dhaga'e **cufame**.
Kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur (**144,000 ta'eera**) gosoota ilmaan Israa'el hundumaa keessaakan cufamanii turan:
- **Mul 7:5**Gosa Yihudaa keessaa kan turan **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Ruuben keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Gaad keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
- **Mul 7:6**Gosa Aser keessaa kuma kudha lama (12,000) mallatteeffamaniiru.
Gosa Nephthalim keessaa kanneen turan **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Minaasee keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
- **Mul 7:7**Gosa Simi'oon keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Leewwii keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Isaakar keessaa kan turan **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
- **Mul 7:8**Gosa Zaabulon keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Yoseef keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.
Gosa Biniyaam keessaa **cufame** kuma kudha lama (12,000) ta'a.

- Barbaachisummaa lakkoofsa **12. 12. .1,000 ta'a. . & .10,000 ta'a** Macaafa Qulqulluu keessatti

- Lakkoofsa 12^{G1427} Mul'ata keessatti gosoota 12 kan argisiisu yoo ta'u, isaanis gosoota ilmaan Israa'el hunduu dha.

- .Lakkoofsi isaa 1,000^{G5505} keessa **Mul 7:5-8** baay'ina waliigalaa dhiirtoaa ibsa (lafa irratti, **Mul 14:3**) akka yuunitii tokkootti.

→ Lakkoofsi **12. 12.**

- Gosoonni 12, yuunitii 1,000 waliin walitti makamuun, ... **12,000 ta'a** kan lakkoofsa waliigalaa dhiirtoaa irraa bakka bu'u

tokkoon tokkoon gosoota ilmaan Israa'el 12 keessaa kanneen lafa irraa furaman keessaa (**Mul 14:3**) ..

→ Lakkoofsi **1,000 ta'a**

- Ilmaan Israa'el hundi lakkoofsaan bakka bu'u, . **144,000 ta'eera** (gosa 12 x 12,000).

→ Lakkoofsi **10,000 ta'a**

- Baay'ina warra (ergamoota, uumamtoota lubbu qabeeyyii, fi jaarsolii) naannoo teessoo kan Hoolaa fi Waaqayyookan bakka bu'an yuunitii 10,000 (**Mul 5:11**).

1Sa 18:6 Yommuu isaan dhufan, Daawit qalama Filisxeemichaa irraa deebi'ee yommuu deebi'u; dubartoonni sun magaalota Israa'el hundumaa keessaa akka ba'an, .

³²⁰Ilali **Mul 14:15-16** bal'ina isaaf.

faarfachuu fi shubbisuu, mootii Saa'ol waliin wal arguuf, tabrets, gammachuu fi meeshaalee muuziqaa wajjin.

[1Sa 18:7](#) Dubartoonni sunis utuu taphachaa jiranii waliif deebisanii, .

Saa'olkumaatama (1,000) isaa ajjeeseera, fi Daawit kuma kudhan (10,000) isaa.

[1Sa 18:8](#) Saa'ol immoo baay'ee aaree, dubbiin kun isa mufachiise; jedheen.

Daawitiif kuma kudhan (10,000), .

anaaf immoo kumaatama (1,000) qofa jedhanii himan.

kana caalaa immoo mootummaa (tokkicha) malee maal qabaachuu danda'a? ^{H4410} [jedhamuun beekama](#)

[1Sa 18:9](#) Saa'ol immoo guyyaa sanaa fi sana booda Daawit ilaale.

→ Saa'ol Saamu'eliin dibamee bulchaa saba Waaqayyoo Israa'el ([1Sa 9:16](#)).

Hafuuraan kan jalqabe ta'us, Hafuurri Waaqayyoo Saa'ol erga inni guutuu ta'ee booda dhiisee

deeme

foon ([Gal 3:3](#), [.1Sa 16:14](#)).

- Sana booda, Daawit Israa'el irratti mootii ta'ee dibame ([2Sa 5:3](#)). Inni nama garaa Waaqayyoo

duukaa ture, .

isa Waaqayyoo fayyisaa Yesusiin sanyii Daawitiin Israa'eliif kaasuu fedha isaa hundumaa

raawwate

([Hojii Ergamootaa 13:22-23](#)).

→ Kanaaf Saa'ol namoota 1,000 akka ajjeesu, Daawit immoo 10,000 isaa akka armaan gadiitti

hiikuun ni danda'ama:

"Sa'ol nama lafaa (fleshly) nama, isa fakkii nama lafaa baate, .

Daawit garuu nama samii (Gooftaa) isa fakkii warra samii ([1Qor 15:48](#)).

- Jecha biraatiin Saa'ol nama jalqabaa Addaam keessaa yoo ta'u, Daawit garuu kan Gooftaa ture.

samii irraa

([1Qor 15:45](#)) ..

[Mat 10:28](#) waaqa Saa'ol isa foon ajjeesu, lubbuu ajjeesu garuu hin dandeenye hin

sodaatinaa;

garuu Waaqayyoo Daawit isa lubbuu lamaan balleessuu danda'u sodaadhaa qaama immoo si'ool keessatti."

→ Achiis Saa'ol namoonni nama foonii fi dhiigaa ta'uu isaa waan itti himaniif, ni dheekkame

kan mootummaa Waaqayyoo dhaaluu hin dandeenye ([1Qor 15:50](#)) garuu mootummaa biyya

lafaa ([1Sa 18:8](#)).

• **Cufame**

- Yesuus duuka buutota isaatiin foon argachuuf akka dhama'an itti hime ([logos Waaqayyoo](#)) kan obsu hanga **jireenya bara baraa**, kan ture

cufame ^{G4972} ilma namaa keessatti by **Waaqa Abbaa**.³²¹

- .144,000 kanneen mallattoo fi chaappeffamanii jiru **Hafuura Qulqulluu**, kan duraan raajota qulqullootaan dubbatame, akkasumas kan

abboomii ergamoota Gooftaa fi Fayyisaa ([2Phe 3:2](#), [.Mat 24:9](#), [.Gocha 19: 1.1.4-6](#), [.1Qor 12:1](#)).³²²

• **Du'aa ka'uu Gooftaa Yesuus**

- **.Gooftaa Yesuus** samii irraa ni mul'ata jechuun logos dhugaa (wangeela fayyina kee) ni

ta'uu gubachuu keessa **ibidda abiddaan gubatu** mul'isuuf **kan rhema jedhu** karaa wangeela keenya **Gooftaa lyyasuus Kiristoos**.

³²¹Viidiyoo 23. "Buddeena, Manna , & Manna dhokataa."

www.therhemaofthelord.com/dabboo/23-daabboo-mannaa-mannaa-dhokataa/.

Angafoonni lubootaa fi Fariisonni awwaala (kan Yesuus) chaappaa gochuudhaan mirkaneesse ^{G4972} dhagaa fi sa'aatii kaa'uu. Isaanis akkas godhan

sababni isaas duuka buutonna Yesuus halkan dhufanii guyyaa sadii booda du'aa ka'uu isaa sobuudhaaf isa hataniiru jedhanii waan yaadaniif.

³²²Viidiyoo 14. "Gaabbii, Cuuphaa, & Hafuura Qulqulluu."

www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

→ Si booda **jedhee amane** keessa **Kiristoos**, ati turte **cufame** waliin **Hafuura Qulqulluukan waadaa gale**.³²³

- † **144,000 ta'an** dha **Saba Waaqayyoo hundumaa keessaa saba tokko** kanneen maqaan Abbaa isaa morma isaanii irratti barreeffamee gaara Tsiyoon irratti Hoolaa waliin dhaabbatan.
- † **Walumaagalatti kanneen 144,000 ta'an** ilmaan Israa'el gosoota 12 (Yihudaa, Ruuben, Gaad, Aser, Neptaalim, Minaasees, Simi'oon, Leewwii, Isaakaar, Zaabulon, Yoseefm Biniyaam irraa) kan cufamaniidha.

- **144,000 ta'an** (Jalqaba Kiristoos) .

- 144,000n lakkoofsa waliigalaa ilmaan Israa'el hundaaf yookaan **Saba Waaqayyoo tokkicha**, **Israa'el** (ykn saba Waaqayyoo) lafa (**2Sa 7:23**).
- **Sabni Waaqayyoo**, **Israa'el**, warri Waaqayyoo Gibxii keessaa isaan fure, yeroo guddaa dhufuuf mana Daawit ti; isaan durboota, firii jalqabaa to **Waaqafi** gara **Hoolicha**, lakkoofsa gosoota ilmaan Israa'el warra chaappaa godhaman hundumaa, maqaan Abbaa Hoolaa morma isaanii irratti barreeffame, teessoo duratti faarfannaa haaraa faarfatan, lafa keessaa lafa irraa furamanii.³²⁴
- **Yesuus Kiristoos** tajaajilaa dhaqna qabaa ture kan **hafuuraan kan dhaqna qabame garaa saba Ormootaa** ilmaan hafuuraan kan **Israa'el** (yookaan **Yihudoota hafuura**), kanaaf akka **Kan Waaqayyoo** dhugaan waadaa abbootiif galame mirkaneessuu danda'a.³²⁵

- **Tartiiba du'aa ka'uu Kiristoos keessatti**

1Qor 15:20 Amma garuu ni jira **Kiristoos du'aa ka'e**, fi ta'uu **firii jalqabaa** warra rafan keessaa.

1Th 4:14 Yesuus du'ee du'aa ka'uu isaa yoo amanne, .

akkasumas warri keessa rafan (karaa) .^{G1223} **Yesuus** will **Waaqa** waliin fidaa.

1Qor 15:21 Erga namaatiin waan ta'eef^{G444} duuti dhufe, namaan^{G444} dhufes **du'aa ka'uu warra du'anii**.

1Qor 15:22 Sababni isaas akkuma Addaam keessatti^{G76} hunduu ni du'u, akkas ta'us in **Kiristoos** hunduu ni jiraachifamu.

1Qor 15:23 Namni hundinuu garuu tartiiba mataa isaatiin;

Kiristoos firii jalqabaa; booda warri jiran **Kan Kiristoos dhufaatii isaa irratti**.

➤ **Kiristoos firii jalqabaa**

- **Kiristoos** firii jalqabaa ta'e kankanneen bira rafan **Yesuus** erga du'aa ka'ee booda (**1Th 4:14**).

Tartiiba warri jiran ittiin Kan Kiristoosni jiraachisa

➤ **(1. 1.) = (a) + (b)**. **Midhaan 1ffaa** (Firii Kiristoos isa jalqabaa, **kanneen 144,000 ta'an**, dhufaatii isaa irratti) .

(qeenxee) **Fuduraalee Qulqulloota Qulqullootaa** kan rafe (**kanneen 144,000 ta'an**, **Mat 27:52 irratti**) .

- **Du'a** Addaam irraa kaasee hanga Museetti moote, kanaaf reeffawwan **kanneen 144,000 ta'an** kanneen hirriba keessa kaa'aman **bara bulchiinsa du'aaawwaala cufame** keessa turan.³²⁶

→ Jalqaba warra rafan (**1Qor 15:20**, **1Th 4:14**) dursee ni ka'a (**1Th 4:15**), .³²⁷ yommuus,

(b) **Firiwwan jalqabaa kan** " **durboota ogeeyyii** " (**firii jalqabaa** gara **Waaqafi** gara **Hoolicha**, **Mul 14:4**):

³²³Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

³²⁴Viidiyoo 18. "3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000)." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

³²⁵Viidiyoo 16. "Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos (3/10)." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

³²⁶**Mat 27:52 irratti**, **Rom 5:14**, **1Qor 15:20**, **1Th 4:14**

³²⁷"(The 1st rapture) Yeroo xurummaa Waaqayyoo dhaga'amu maaltu ta'a?" "[Fakkii 10]" jalatti.

- Isaan ([kanneen 144,000 ta'an](#)) dhufaatii Ilma namaatti ni butama.³²⁸
- Booda [chaappaa 1ffaa](#) banamee jira, ergamaa Waaqayyoo ([Yaahiwwee](#)) dhufee ni

kenna [gonfoo](#)

[kan qajeelummaa](#) warra qorumsa obsaniif.³²⁹ Warra ta'an [kan jedhuun chaappeffame Hafuura Qulqulluu](#) dha [Gooftaan mallatteeffame](#) dhufaatii irratti akka butaman [Ilma namaa](#).

mallatteeffaman, .

- Kanaaf, [Jalgaba Kiristoos \(kanneen 144,000 ta'an\)](#), kanneen banamuu chaappaa 1ffaa irratti dhufaatii Ilma namaatti (butamamuu 1ffaa) ni butama.

→ Nuti warri lubbuun jirru fi hafnu (ykn nuti akka kakuu haaraatti lubbuun jirru), . isaan waliin ni qabamu (warri du'an in [Kiristoos kanneen bira rafa](#) [jiran Yesuus](#)) . duumessa keessa, wal arguuf [Gooftaa qilleensa keessa](#) bara baraan immoo Gooftaa wajjin

ta'i ([1Th 4:17](#)).

- [\(2. 2.\) Midhaan 2ffaa](#) (durboota gowwaa, qulqulloota Gidiraa Guddaa) .

→ Chaappaan 7ffaan banamuu isaa dura, .³³⁰ [Gooftaa](#) ofii isaatii wajjin samii irraa ni bu'a iyyi, sagalee ergamaa guddaa fi xurummaa Waaqayyootiin: fi

→ Durboota gowwootaaf butamuun 2ffaan kan raawwatamu yeroo xurummaa 7ffaan

dhageessisuuf jedhudha.³³¹

- [\(3. 3.\) Sassaaba 3ffaa](#) (Dubroota kaan) .

→ Waggaan 1000 erga xumuramee booda warri du'an hafan (durboonni biroo) gara [jireenya](#), . kunis warra du'an hafaniif du'aa ka'uu 1ffaa ta'a.³³²

³²⁸“([Mul 14:1-5](#)) Hoolaa & 144,000 (durboota) gaara Tsiyoon irratti dhaabbatan (Butamuu 1ffaa eegumsa 2ffaa) ..”

³²⁹“([Mul 6:1-2](#)) Baniinsa chaappaa 1ffaa (farda adii, xiyya & gonfoo) .”

³³⁰“([Mul 8:1-5](#)) Chaappaa 7ffaa banamuu (Waaqayyoo duratti ergamoonni 7 xurummaa 7 ni kennamaaf) ..”

³³¹ [Mul 11:15-16](#), .“([Mul 14:14-16](#)) The Harvest, The rapture (Butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa).”

³³²“([Mul 20:5-6](#)) Du'aa ka'uu isa jalqabaa (The 4th watch) .”

[Fakkii 7-a] 3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000) .³³³

³³³Viidiyoo 18. "Firii-jalqabaa (The 144,000)."www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

Bones = The house of Israel (Then he said unto me, Son of man, these bones are the whole house of Israel. (Eze 37:11))

- **Woman = Bone & Flesh of Man** (And Adam said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh; she shall be called Woman, because she was taken out of Man. (Gen 2:23))
- **Man (after sinned) = erred from Flesh** (And the LORD said, My spirit shall not always strive with man, for that he also is erred from flesh. (Gen 6:3))
- **The man (before sinned) = The life of the soul**
- **Originally, the man (male and female, Gen 5:2) was created in God's image (Gen 1:27), but after the man sinned, the ground was cursed, and the dust of the ground, which is the flesh of the life of the soul lost its mist of the earth that watered the whole face of the ground (Gen 2:6), therefore became dry which is earth (Gen 3:12, Gen 1:10). In other words, it became erred from flesh (a flesh without life).**

This is what **Ezekiel** meant when he said about **dried bones**. "Then he said unto me, Son of man, these bones are the whole house of Israel; behold, they say, Our bones are dried, and our hope is lost: we are cut off for our parts. (Eze 37:11)"

→ Therefore prophecy and say unto them, **Thus saith The Lord God, O my people, I will open your graves, and cause you to come up out of your graves, and bring you into the land (ground) of Israel. (Eze 37:12)**

→ This prophecy by **the Lord God** was fulfilled when "Christ rose from the dead, and became the firstfruits of them that slept." (1Co 15:20)

Fulfilled the prophecy of Ezekiel (Eze 37:11-14)

Risen Christ → became the firstfruits of them that slept

→ **That slept** means the death of man (1Co 15:20,22)

→ "For since by man came death by man came also the resurrection of the dead (1Co 15:21)"

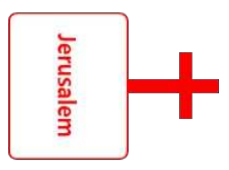
→ **① Christ the firstfruits → ② They that are Christ's at his coming**

→ By rising from the dead, **Christ defeated death, and the next are man in Christ (1Co 15:21)**

Since **Christ** is risen, the next is **they** that are **at Christ's coming**

If at His coming, who are **they**? or who are **His firstfruits**?

→ It is revealed in **David's** response regarding **his house** before the **LORD** in 2Sa 7:25-26 and 2 Samuel 7 also corresponds to the **144,000** described in Revelation 7, 14, and 21.

How it all began

Prepare ye the way of the Lord, make the paths straight, John the Baptist, preached in the wilderness of Judaea.

→ **Repent ye, for the kingdom of heaven is at hand!** (Mat 3:13)

After that John was put in prison, **Jesus came into Galilee, preaching the gospel of the kingdom of God.**

→ "The time is fulfilled, and the kingdom of God is at hand: **repent ye, and believe the gospel.**"

Thus it is written, and thus

→ It behoved **Christ to suffer**, and to **rise from the dead the third day** (Luk 24:46)

→ **The repentance and remission of sins** should be preached in Christ's name **among all nations.**

→ **Beginning at Jerusalem** (Luk 24:47) **You are witnesses of these things** (Luk 24:48)

But why tarry in the city of Jerusalem?

Luk 24:48 And behold, I send the promise of my Father upon you: **but tarry ye in the city of Jerusalem, until ye be endued with power from on high.**

The meaning of the city of Jerusalem

Jerusalem is the city of the great King (Luk 5:35), and **a city of truth** (Zec 8:3), where **the house of the LORD** is (Eze 1:5) and where **His name** is (2Ch 6:5-9)

→ Know ye not that ye are the temple of God, and that the Spirit of God dwelleth in you? (1Co 3:18)

Thus, tarrying in the city of Jerusalem means

→ **dwelling in the house of the LORD, in the truth of the great name in you.**

Those who **dwell at Jerusalem are Jews and devout men out of every nation under heaven** (Act 2:5)

→ **Have seen the LORD** (Luk 20:19) or **new wine** (Luk 2:13)

→ **For the kingdom of God is not in word, but in power** (1Co 4:20)

"These are the words which I spake unto you, while I was yet with you, that **all things must be fulfilled, which were written in the law of Moses, and in the prophets, and in the psalms, concerning me**" (Luk 24:44)

Then **opened he their understanding, that they might understand the scriptures.** (Luk 24:45)

The firstfruits of Christ at his coming, is one nation of all of God's people

Who were **redeemed from Egypt** to put **His name in their forehead**

→ They are not defiled with **women**, for they are **virgins** (Rev 14:4)

→ **Follow the Lamb** whithersoever **he goes** (Rev 14:4)

→ **Redeemed from among men** (Rev 14:4)

→ **The firstfruits unto God and to the Lamb** (Rev 14:5)

→ In their **mouth was found no guile**.

without fault before the throne of God

God's people, Israel, whom God redeemed from Egypt, who are of the house of David for a great while to come, they are virgins, the firstfruits unto God and to the Lamb, the number of all the tribes of the sons of Israel who are sealed, having a Lamb's Father's name written in their foreheads, singing a new song before the throne, redeemed from the ground.

Who are the 144,000? David's response (2Sa 7:23)

144,000 (Revelation 7, 14, 21)

One nation In the earth (Zec 8:13)

All the tribes of the children (the sons) of Israel (Rev 7:4)

God's people Thy people = **Israel**

The number of them which were sealed (Rev 7:4)

God's redeemed ones Redeemedst to thee from **Egypt**

Redeemed from the earth (the ground) (Luk 14:3)

Father's name written in their foreheads (Rev 14:1)

Name Putst thou a name

guddaa lakkoofsa hin qabne (Saba, gosa, namoota, afaan hunda) .

Mul 7:9 Kana boodas tuuta baay'ee arge, G3793 kan namni tokkollee lakkaa'u'u hin dandeenye, . saboota hundumaa keessaa, G1484 fi firoota (gosoota), G5443 fi namoota, G2992 fi arraba (miseensa qaamaa), G1100

dura dhaabbate (keessaargamuun) .^{G1799} teessoo mootummaa, fi dura (keessaargamuun) .^{G1799} Hoolaa (arnion), .^{G721}

uffata adii uffatee, fi harka mirgaa^{G5404} harka isaanii keessa jira;

[Mul 7:10](#) Sagalee guddaadhaan, "Fayyinni Waaqayyo keenya isa teessoo irra taa'ee fi Hoolichaaf haa ta'u" jedhee iyye.

[Mul 7:11](#) Ergamoonni hundinuu naannoo teessoo sanaa ni dhaabbatan; akkasumas waa'ee maanguddootaa fi bineensota afran (lubbu qabeeyyii) .^{G2226} fuula isaaniitiin teessoo duratti kufanii Waaqayyoon sagadan;

[Mul 7:12](#) Ameen jechuun:

Eebba, ulfina, ogummaa, galata, ulfinaa, humna, .^{G1411} fi humna (cimina), .^{G2479} bara baraan waaqa keenyaaf ta'aa. Ameen.

☐ [Mul 7:9](#) Wantoota kana booda ilaaleen kunoo, .**guddaa**^{G4183} **baay'ina namootaa**(namoota),^{G3793} kan namni tokkollee lakkaa'uu hin dandeenye, .

kan saba hundumaa (tokkicha), .³³⁴ gosoota, ummatootaa fi afaanota (miseensa qaamaa), .

teessoo teessoo dura dhaabbachuu fi-icha Hoolaa, .

uffata adii uffatan, harka isaaniitti harka mirgaa qabatanii, .

☐ [Mul 7:10](#) sagalee guddaadhaan iyyuu, .

“ .**Fayyina** kan keenyaati **Waaqa** kan teessoo irra taa'u, fi gara **Hoolicha!**”

☐ [Mul 7:11](#) Ergamoonni hundinuu naannoo teessoo sanaa, maanguddoonni fi uumamtoota lubbuu qaban afran (4) ni dhaabbatan;

fuula isaaniittis teessoo duratti kufanii sagadan **Waaqa**, .

☐ [Mul 7:12](#) Jechuun, “Ameen:

Eebba, ulfina, ogummaa, galata, ulfina, humna, humna, .
keenyaaf ta'aa **Waaqa** bara baraan bara baraan. Ameen.”

- **Tuuta guddaa lakkoofsa hin qabne**

→ Hubadhaa 144,000 bakka bu'a **Saba Waaqayyoo hundumaa keessaa saba tokko**.

Garuu bifa tokkicha “saba hunda (.[Mul 7:9](#)) .” jechuun kan agarsiisudha tuuta guddaa “lakkoofsa hin qabne” saba, gosa hundumaa irraa, .

ummatoota, fi afaanotakan ta'an miseensa qaama Kiristoos.

- Isaan kunniin **qulqulloota qulqulloota** kan booji'amee mallattoo bineensichaa argachuu dhabuu irraa kan ka'e ajjeefamu

yeroo Rakkina Guddaa sanatti.³³⁵ Uffata adii uffachuun, harka isaaniitti harka isaaniitti harka qabatanii

argama teessoo fi **Hoolicha**(arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} sagalee guddaadhaan boo'aa, “ .**Fayyina** gara

keenyaati **Waaqaisa** irra taa'u

teessoo mootummaa, fi gara **Hoolicha**.^{G721}”

([Mul 7:13-15](#)) Warri Rakkina Guddaa keessaa bahan uffata adii uffatani

[Mul 7:13](#) Jaarsolii keessaa tokko immoo deebisee naan jedhe;

Isaan kun maali kanneen uffata adii uffatan? isaanis eessaa dhufan?

[Mul 7:14](#) Anis, “Gooftaa, kyrios” jedheen.^{G2962} ati beekta.

Innis, “Warra rakkina guddaa keessaa warra ba'anii dha;

uffata isaaniis dhiqataniiru, dhiiga hoolichaan (arnion) adii godhaniiru.^{G721}

[Mul 7:15](#) Kanaaf isaan teessoo Waaqayyoo duratti argamu, mana qulqullummaa isaa keessattis halkanii guyyaa isa tajaajilu.

namni teessoo irra taa'us isaan gidduu ni jiraata.

☐ [Mul 7:13](#) Tokko immoo kan **jaarsolii** jedhee deebiseef, naan (Yohaannis), .

“Kanneen eenyutti hiriiraniiru **uffata adii**, .eessaa dhufanis?”

☐ [Mul 7:14](#) Anis, “ .**Goftaa**, .Ati beekta.”

Kanaaf, “Kana warra keessaa ba'aniidha **rakkina Guddaa**, .

³³⁴Viidiyoo 16. “Oromoo (5/10).” www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

³³⁵“(Mul 14:14-16) The Harvest, The rapture (Butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa) ..”

fi **uffata isaanii dhiqatan** isaanis tolche **adii** keessa **dhiiga Hoolichaa**.

→ Warra hiriirani keessa jiran **uffata adii** keessaa ba'e " **.rakkina Guddaa**," jedhanii dhiqatan **uffata uffata** . isaanis tolche **adii** dhiiga keessatti **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) . ^{G721}

→ Huccuun quncee talbaa awwaala Yesus itti ciifame keessa kan kaa'ame yoo ta'u, uffata dhiiga isaa keessatti cuuphame tokkotu jira

waamame, **.logos Waaqayyoo**, kan loltoonni samii keessa jiran uffatan, **.adiifiqulqulluu**.³³⁶

□ **Mul 7:15** Kanaaf isaan dura (bakka jirutti) . ^{G1799} **teessoo Waaqayyoo** ,

mana qulqullummaa isaa keessattis halkanii fi guyyaa isa tajaajilu. Inni teessoo irra taa'us isaan gidduu ni jiraata.

→ Inni teessoo irra taa'u: **Waaqa**.

→ **The Rakkina Guddaa qulqullootabakka** jirutti ni ta'a **teessoo Waaqayyoo**, halkanii guyyaa Waaqayyoon tajaajiluu

keessa **mana qulqullummaa Waaqayyoo**.

(Mul 7:16-17) Hoolaa (tinni tiksee) ni soora & gara burqaa bishaanii jiraataatti isaan geessa

Mul 7:16 Isaan kana booda hin beela'an, kana boodas hin dheebotan; aduunis hin ibsu (hin kuftu) . ^{G4098 jedhamuun beekama} isaan irratti, ho'a tokkollee.

Mul 7:17 **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) . ^{G721} kan teessoo gidduu jiru isaan ni soorata, gara burqaa bishaanii jiraataattis isaan in geessa. fi **Waaqa** imimaan hundumaa ija isaanii irraa ni haxaa'a.

□ **Mul 7:16** Kana booda hin beela'an, dheebuu hin qaban, aduun ykn ho'i isaan irratti hin bu'u.

□ **Mul 7:17** Fyookaan **Hoolicha** kan teessoo gidduu jiru ni tiksa gara burqaa bishaanii jiraataattis isaan geggeessi. Fi **Waaqa** imimaan hunda ija isaanii keessaa ni haxaa'a.

→ Fyookaan **Hoolicha** (arniyoon) . ^{G721} kan teessoo gidduu jiru will **stiksee tiksee** isaanis geggeessaa (warra keessa hiriirani

uffata adiin Gidiraa Guddaa keessaa ba'e) gara burqaa bishaanii lubbuu qabuutti.

Fi **Waaqa** imimaan hunda ija isaanii irraa ni haxaa'a.

³³⁶ Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

Boqonnaa 8

(Mul 8:1-5. 5.) Baniinsa chaappaa 7ffaa

Mul 8:1Chaappaa torbaffaa yommuu bane, samii irratti gara walakkaa sa'aatii callisni ni ta'e.

Mul 8:2Ergamoota torban Waaqayyo dura dhaabbatan arge; xurumbaa torba isaaniif kenname.

- **Mul 8:1**Yeroo Inni bane immoo-**ichatorbaffaa (7ffaa)** .**chaappeessuu**, gara walakkaa sa'aatii samii irratti callisni ni ture.
- **Mul 8:2**Anis (Yohaannis) arge-**ichatorba (7. 7.)** .**ergamoota**kan dura dhaabbatan**Waaqa**, isaaniifis ni kenname**torba(7. 7.)** .**xurumbaa**.

→ When**kan 7ffaa chaappeessuu**baname, ergamoonni 7n fuuldura dhaabbatanii turan**Waaqa**xurumbaa isaanii dhageessisuuf jedhu.

- Kadhannaan qulqulloota qulqullootaa Waaqayyo duratti ol ba'e

Mul 8:3Ergamaan kan biraan immoo ixaana warqee qabate dhufee iddoo aarsaa sana bira dhaabatee ture; ixaannis baay'een isaaf kenname,^{G2368} kadhannaa qulqulloota (qulqulloota qulqullootaa) hundaa wajjin akka dhiheessu .^{G40} iddoo aarsaa warqee irrattikan teessoo dura ture.

Mul 8:4Aarri ixaana sanaas, .^{G2368}kan kadhannaa qulqullootaa (qulqulloota qulqullootaa) wajjin dhufe, .^{G40} harka ergamaa keessaa bahee fuula Waaqayyoo duratti ol ba'e.

Mul 8:5Ergamaan sun immoo ixaana sana fudhate, .^{G3031}ibidda iddoo aarsaa sanaa guutee, lafa (lafa) keessas darbate;^{G1093} sagaleen, balaqqeessaan, balaqqeessaanis ni dhaga'ama ture.^{G796} akkasumas kirkira lafaa.

- **Mul 8:3**Yeroo kana ergamaan biraa ixaana warqee qabate, dhufee iddoo aarsaa bira dhaabate. Ixaana baay'een isaaf kenname:
ittiin dhiyeessuuf**kadhannaa**kan**qulqulloota hunda**, iddoo aarsaa warqee teessoo fuuldura jiru irratti.
- **Mul 8:4**Akkasumas aarri ixaana sanaa wajjin**kadhannaa**kan**qulqulloota qulqulloota**, .
dura ol bahee (bakka jirutti) .^{G1799} **Waaqa**harka ergamaa keessaa ba'e.
- **Mul 8:5**Ergasii ergamaan sun ixaana sana fudhatee, itti guute**abidda**iddoo aarsaa irraa, jedhee lafatti darbate. Sagaleen, qilleensi, balaqqeessaa fi kirkirri lafaa ni dhaga'ame.

→Tawraatii keessatti daakuu goggogaa aarsaa cubbuutiif kan oolu yoo ta'u, aarsaa foon itti fufiinsa qabu ta'e **yeroo zayitii waliin makamu**, kan lubichi guutummaatti gubuu (aariidhaan) urgooftuu mi'aawaa itti dhiheessuu qabu
GOOFTAA(Yaahiwwee) guyyaa Aaroniifi ilmaan isaa itti dibamanitti.³³⁷

- .When safartuun wayinii dhangala'aan aarsaa fooniifi dhugaatii itti fufiinsa qabuuf itti fayyadama ture (hoolaa tokko kan **ganama tokko galgala**) ., mi'aa mi'aawaa kan tolfame ta'a**abidda**gara**GOOFTAA**.³³⁸

→Dhiyeessiin kan...**abidda**gara**GOOFTAA**guutummaa kee keessatti aarsaa gubamaa yeroo hunda ta'a dhaloota irratti**balbalakan ayyaana godoo qulqullaa'aa bakka jirutti GOOFTAA(Yaahiwwee)** ., bakka Inni ilmaan Israa'el waliin wal argee, haasa'a, jiraata sababni isaas**GOOFTAA(Yaahiwwee)** jechuun isaaniiti**Waaqa('ēlōhim jechuun ni danda'ama)**.

→ **Gooftaan(Yaahiwwee)** waan gaarii akka raawwatu mana Israa'elii fi mana Yihudaatiif waadaa gale wanta. "Wanti gaariin" jechuun Damee Qajeelummaa isa hanga Daawit raawwachuuf guddatu agarsiisa **murtii kennuu**akkasumas qajeelummaa lafa irratti Yihudaa fayyisuu fi Yersaalem maqaa kanaan naggaa taasisu

³³⁷ Ilaali**Mul 6:6**. Daakuu eefaa tokkoo 1/10 = aarsaa cubbuu (zayitii wajjin) . →aarsaa foon itti fufiinsa qabu (lubichi guutummaatti gubamu) .

guyyaa Aaronii fi ilmaan isaa dibamanitti urgooftuu mi'aawaa Waaqayyoof dhiheessuuf hin nyaatinaa.

³³⁸ Ilaali**Mul 6:6**.

kan **GOOFTAA** qajeelummaa keenya kan ta'e **Yesuus Kiristoos** ([1Yo 2:1](#)).

- Hubachiisa: Dhiiga qaalii kan **Kiristoos** (**Yesuus** akka **hoolaa tokko** ^{G286} ...ala mudaa fi xurii kan hin qabne kan ta'e **Kiristoos** Faasikaa keenya), fi **-icha Gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . ^{G1203} jechuun Kan siifi saba Waaqayyoo Israa'el bitegara lafa qulqulluu lafa Gibxii keessaa karaa qajeelota isaatiin madaallii, dhagaa, eefaa, fi hin ([2Phe 2:1](#)). **Goftaan** (abbaa aangoo (despotēs).) dha **GOOFTAA** (Yaahiwwee) kan kee ta'e **Waaqa**, yookaan **Goftaa Iyyasuus Kiristoos** keenya **Waaqa**. ³³⁹

³³⁹ Ilaali [Mul 6:6](#) & [.Mul 6:11](#).

March 24, 2024

Purim

Daniel 9:27	Moedlm	#	Duration	Jewish Calendar	2024 God's Calendar	Feast	Event	Bible Verse	Status
69 Weeks	Spring Feasts	1	14 Days	Nissan 14	End of the Day, April 22, 2024	Passover (Shabbat)	Jesus' Crucifixion	Leviticus 23:4-8	Fulfilled (at Christ's 1st coming)
		2	24 Hours	Nissan 15-22	April 23 - April 29, 2024	Unleavened bread (Chag Hamotzi)	Jesus' Burial (in the grave)	Leviticus 23:6	
		3	3 (2-6) Days	Nisan 17	Sunday of Unleavened Bread (April 24 or April 28, 2024)	First Fruits (Yom habikkurim)	Christ's Resurrection	Leviticus 23:10	
		4	50 Days (7days * 7wk)+1	Sivan 7 (50 days after Firstfruits)	June 12 or June 16, 2024	Pentecost (Feast of Weeks) (Shavu'ot)	The Holy Spirit is given	Leviticus 23:16	Fulfilled
The fulness of the Gentiles									
1 Week (70th Week)	Fall Feasts	5	135 Days	Tishrei 1	October 3, 2024 (Rosh Hashanah)	Trumpets (Yom Teru'ah)	The feast of trumpets is observed over two days because the new moon can appear on either day that no one knows (Mat 24:36).	Leviticus 23:24	To be Fulfilled
		6	10 Days	Tishrei 10	October 12, 2024 (Begins at sundown)	The Day of Atonement (Yom Kippur) the holiest, (Sukkot)		Leviticus 16; 23:26-32	
		7	5 Days	Tishrei 15-22	October 17-24, 2024	Tabernacles (or Booths)		Leviticus 23:34	
73 Days Dec 26, 2024 - Jan 2, 2025 Hanukkah									

What will happen?	Moedlm	#	Duration	Harvest	Expected time	Feast	Event	Bible Verse	Status
Harvests		1	The Great Tribulation (3.5 years)	BARLEY	At the start of the Great Tribulation	Before The feast of Trumpet	Wise virgins (the 144,000) First to be raptured before the Great Tribulation)	Rev 7:4-8	To be Fulfilled
		2		WHEAT	The coming of the Lord Jesus Christ	The day of Atonement	Foolish virgins (the 2nd rapture for the Great Tribulation Holy saints)	Rev 7:9, Rev 11:14, Rev 14:14	
		3		GRAPES (The clusters of the vine)	Christ's appearing	Feast of Tabernacles	Other virgins (On the ground during a 1,000 years)	Rev 20:5-6	

(Mul 8:6) Ergamoonni 7 xurumbaa 7 qaban dhageessisuuf qophaa'u

Mul 8:6 Ergamoonni torba warri xurumbaa torban sana qaban immoo dhageessisuuf of qopheessan.

- ☐ Mul 8:6 Torban (7.7.) .ergamoota kan torban (7.7.) .xurumbaa sagalee dhageessisuuf of qopheessan.

(Mul 8:7) Ergamaan 1ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 muka & margi magariisaa hundi gubate) .

Mul 8:7 Ergamaan inni jalqabaa sagalee dhageessisee, bokkaa fi ibiddi dhiigaan wal makame duukaa bu'e; isaanis lafa (lafa) irratti gataman; ^{G1093} mukkeen harka sadii keessaa tokko ni gubate, margi magariisaa hundis ni gubate.

- ☐ Mul 8:7 Inni jalqabaa (1ffaa) .ergamaa jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
Bokkaa fi ibiddi dhiigaan wal makaa itti aansee lafatti darbataman.
Mukkeen harka sadii (1/3) immoo ni gubatan, margi magariisaa hundis ni gubatan.
 - ① **Kan jalqabaa (1ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurumbaa):
Rooba cabbii makatefi **abidda** waliin wal makame **dhiiga** lafatti gataman.
→ Mukkeen harka sadii (1/3) gubatan, akkasumas margi magariisaa hundi gubatan.

(Mul 8:8-9) Ergamaan 2ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 galaana, uumamtoota lubbuu qaban, & dooniiwwan barbadaa'an) .

Mul 8:8 Ergamaan inni lammaffaan immoo sagalee dhageessisee, akka gaara guddaa ibiddaan gubatu galaana keessatti darbatame.

harki sadaffaan galaanaa immoo dhiiga in ta'e;

Mul 8:9 Akkasumas kutaa sadaffaa uumamtoota ^{G2938} isaan galaana keessa turan, jireenya qaban, du'e; dooniiwwan sana keessaa harki sadaffaan immoo ni barbadaa'e.

- ☐ Mul 8:8 Sana booda inni lammaffaan (2ffaa) .ergamaa jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
Wanti akka gaara guddaa ibiddaan gubatu galaanatti darbatame;
akkasumas galaanni harka sadii (1/3) dhiiga ta'e.
- ☐ Mul 8:9 Lubbu qabeeyyii galaana keessa jiran keessaa harki sadii (1/3) ni du'an, dooniiwwan harka sadii (1/3) immoo ni barbadaa'an.
 - ② **Inni lammataa (2ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurumbaa):
Tokko akka gaara guddaa ibiddaan gubatu, galaana keessatti darbatame.
→ Galaanni harka sadii (1/3) dhiiga ta'e.
→ Uumamtoota galaana keessa jiran keessaa harki sadii (1/3) lubbuu qaban du'aniiru.
→ Doonii keessaa harki sadaffaan (1/3) barbadaa'eera.

(Mul 8:10-11) Ergamaan 3ffaan xurumbaa dhageessise (Wormwood lageen 1/3 irratti kufe) .

Mul 8:10 Ergamaan sadaffaan immoo sagalee dhageessisee, urjiin guddaan akka ibsaa boba'u samii irraa bu'e; ^{G2985} laggeen harka sadii keessaa harka sadii fi burqaa bishaanii irrattis ni bu'e;

Mul 8:11 Maqaan urjii kanaas Wormwood jedhama.

bishaan sana keessaa harki sadaffaan mukaa ta'e;

namoonni baay'een bishaan sanaan waan hadhaa'aniif ni du'an.

- ☐ Mul 8:10 Sana booda sadaffaan (3ffaa) .ergamaa jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
Urjiin guddaan akka ibsaa boba'u samii irraa ni bu'e;
laggeen keessaa harka sadii (1/3) fi burqaa bishaanii irrattis ni bu'e.
- ☐ Mul 8:11 Maqaan urjii kanaas **Wormwood**.
Bishaan keessaa harki sadii (1/3) raammoo ta'e, .
bishaan sun waan hadhaa'eef namoonni baay'een du'an.

- ③ **Tinni sadaffaa(3ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurumbaa):
 Urjiin guddaan samii irraa akka ibsaa boba'aa 1/3 lageenii fi burqaa bishaanii irratti kufe (Tinni maqaa urjii ti **Wormwood**).
 → Bishaan keessaa harki sadii (1/3) raammoo ta'ee, dhiironni baay'een bishaan tureen du'an hadhaa'aa taasise.

([Mul 8:12-13](#)) Ergamaan 4ffaan xurumbaa dhageessise (1/3 aduu, ji'a, & urjiileen dukkanaa'an) .

[Mul 8:12](#) Ergamaan afraffaan immoo sagalee dhageessise, .

aduu keessaa harki sadaffaan, ji'aa harka sadii fi urjiileen harka sadii ni rukutame;
 akkasuma harka sadii keessaa harka sadii dukkanaa'ee, guyyaan harka sadii keessaa tokko illee hin ibsine, halkanis akkasuma.

[Mul 8:13](#) Anis arge, ergamaan tokko samii gidduu balali'ee sagalee guddaadhaan yeroo dubbatu nan dhaga'e;

“Waayyoo, wayyoo, wayyoo, jiraattota (warra jiraattota) . G2730 jedhamuun beekama **kan dachii (lafa)** . G1093
 sababii sagalee xurumbaa ergamoota sadan warra kaan, warra amma iyyuu hin dhageessifamneen!”

- [Mul 8:12](#) Sana booda afraffaan (**4ffaa**) .**ergamaa** jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
 Aduu keessaa harka sadii (1/3), ji'a harka sadii (3ffaa) fi urjii harka sadii (3ffaa) rukutame;
 akkasitti harka sadii (1/3) isaanii dukkanaa'aniiru.
Guyyaa keessaa harki sadaffaan (1/3) hin ibsine, akkasumas halkanis akkasuma.
- [Mul 8:13](#) Anis ilaalee, ergamaan tokko samii gidduu balali'ee sagalee guddaadhaan yeroo dubbatu nan dhaga'e;
 “Waayyoo, wayyoo, wayyoo jiraattota pf lafaa, .
 sababni isaas sagalee xurumbaa ergamoota sadan dhageessisuuf jiran kan biraatiin!”
- ④ **Tinnis ni ba'a(4ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurumbaa):
 → Aduu, ji'aa fi urjiileen harka sadii (1/3) dukkanaa'aniiru.
 → QEENXEE guyyaa keessaa sadaffaa (1/3). hin ibsine, halkanis akkasuma.
- **Wayyoo, Wayyoo, Wayyoo** (Xurumbaa 3 dabalataan ergamoota 3n hafe)
 → Kofoon samii walakkaa balali'u akkas jedha, .
 “Waayyoo, wayyoo, wayyoo warra lafa irra jiraataniif, sagaleewwan biroo kan **xurumbaa jedhu** ergamoota sadan (3) sagalee dhageessisuuf jiran keessaa (3 wayyoo)!”

Boqonnaa 9

(Mul 9:1-5) Ergamaan 5ffaan xurummaa dhageessise (The 1st owe).

Mul 9:1 Ergamaan shanaffaan immoo sagalee dhageessisee, urjiin tokko samii irraa gara lafaatti (lafaatti) akka bu'u arge. ^{G1093}

furtuun warra gadi hin qabnees isaaf kenname ^{G12}boolla. ^{G5421}

Mul 9:2 Boolla gadi fagoo hin qabnes ni bane; boolla sana keessaa aarri akka aarri ibiddaa guddaa tokkoo ni ka'e; aduu fi qilleensis sababa aarri boolla sanaatiin dukkanaa'e.

Mul 9:3 Aarri sana keessaa awwaannisni lafa (lafa) irratti ni ba'e. ^{G1093}

humni (aangoon) isaaniif kenname, . ^{G1849}

akka qoree lafaa (lafa) . ^{G1093}aangoo (abbaa) qabaachuu. ^{G1849}

Mul 9:4 Innis ajajame (jedhame) . ^{G4483}isaan kan

marga lafaa (lafa) miidhuu hin qaban, . ^{G1093}wanti magariisa tokkollee, . ^{G5515}muka tokko illee hin ta'u;

garuu dhiirota sana qofa ^{G444}kanneen chaappaa Waaqayyoo hin qabne (irratti) . ^{G1909}morma isaanii.

Mul 9:5 Isaanis akka isaan hin ajjeesne, ji'a shan (5) akka dararaman isaaniif kenname.

gidiraan isaaniis akka rakkina qoree nama rukututti ture. ^{G444}

- **Mul 9:1** Sana booda shanaffaan (5ffaa) .ergamaa jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
Urjiin tokkos samii irraa lafatti kufee arge. Furtuu boolla gadi fagoo hin qabne sanaaf kenname.

➤ Rakkoo 3 keessaa 1ffaa

⑤ **Tinni shanaffaa(5ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurummaa):

→Urjiin tokko samii irraa lafa bu'e.

→Urjiin samii irraa bu'e tokko furtuu boolla gadi fagoo hin qabne sanaa fudhate.

- **Mul 9:2** Boolla gad fagoo hin qabne sanas bane, akka aarri ibiddaa guddaa boolla sana keessaa ba'e.
Kanaaf aduu fi qilleensi sababa aarri boolla sanaa dukkanaa'e.
- **Mul 9:3** Achiis aarri sana keessaa awwaannisni lafatti dhufe.
Aangoon isaaniif kenname, akkuma qoochoowwan lafaa aangoon qaban.
- **Mul 9:4** Marga lafaa, wanta magariisa kamiyyuu, muka kamiyyuu akka hin miidhan ajajameera.
garuu namoota chaappaa hin qabne qofa **Waaqa** morma isaanii irratti.
- **Mul 9:5** Isaan immoo ajjeesuuf (aangoon kennameef) osoo hin taane, shan (5. 5.) .ji'oota.
Gidiraan isaanii akka gidiraa qamadii yeroo nama rukutu ture.

→Boolli gad fagoo hin qabne yommuu banamu, aarri akka aarri ibiddaa guddaa boolla sana keessaa ba'u; aduu fi qilleensis sababa aarri boolla sanaa dukkanaa'e.

- Achiis awwaannisni aarri lafa irra jiru keessaa ba'ee, akkuma qoochoowwan lafa irra jiran aangoon qabanitti aangoon isaaniif kenname. Awwaannisni marga lafaa, ykn magariisa kamiyyuu, ykn muka kamiyyuu akka hin miidhan itti himame, garuu namoota sana qofa ^{G444}kan chaappaa hin qabne **Waaqa** morma isaanii irratti.
- Jecha biraatiin, awwaannisni warra wangeela isaaniitti hin amanne akka miidhuuf aangoon kennameeffi ture
fayyina erga dhaga'anii booda logos dhugaa. Isaan waan hin amanneef, ittiin hin chaappeffamne **Hafuura Qulqulluu** kan waadaa gale (**Efe 1:13**).

(Mul 9:6) Duuti nama jalaa baqata

Mul 9:6 Guyyoota sanatti namoonnis ni ta'u ^{G444}du'a barbaadaa, hin argatu;
du'uu ni hawwu, duutis isaan jalaa ni baqa.

- **Mul 9:6** Fi Ann guyyoota sana (yeroo liqii jalqabaa), dhiironni du'a ni barbaadu malee hin argatan.
Du'uu ni hawwu, duuti garuu isaan jalaa baqa.

→Kunis sassaabbii butamuu 2ffaa dura ta'a.³⁴⁰

(Mul 9:7-10) Fakkaata awwaannisaa (Ji'a 5 nama miidhu) .

Mul 9:7 Akkasumas bocawwan (fakkeenya) .^{G3667} kan awwaannisaa^{G200} fardeen lolaaf (waraanaaf) qophaa'an fakkaatanii turan);^{G4171}

mataa isaanii irrattis akka gonfoo akka warqee, fuulli isaanis akka fuula namaa ture.^{G444}

Mul 9:8 Rifeensi akka rifeensa dubartootaa, ilkaan isaanis akka ilkaan leencaa ture.

Mul 9:9 Isaanis gabatee garaa, akka gabatee sibiilaa ta'e qabu turan;

sagaleen baallee isaanis akka sagalee gaarii ture^{G716} kan fardeen hedduugara lolaatti fiiguu (waraana).^{G4171}

Mul 9:10 Isaanis funyaan isaanii akka qoochootti, funyaan isaanii keessas cittoon ni qaba ture.

fi aangoo (aangoo) isaanii .^{G1849} dhiirota miidhuu ture^{G444} ji'a shan.

- [Mul 9:7](#) Fakkeenya isaas **awwaannisni** akka fardeen waraanaaf qophaa'anii ture.
Mataa isaanii irratti gonfoo waan akka warqee, fuulli isaanis akka fuula namaa ture.
- [Mul 9:8](#) Rifeensa akka rifeensa dubartootaa, ilkaan isaanis akka ilkaan leencaa ture.
- [Mul 9:9](#) Isaanis gabatee garaa akka gabatee sibiilaa qabatanii turan;
sagaleen baallee isaanis akka sagalee gaarii fardeen baay'een waraanatti figanii turan.
- [Mul 9:10](#) Isaanis funyaan isaanii akka qoree, funyaan isaanii keessas cittootu ture.
Aangoon isaanii dhiirota shan **(5.5.) .ji'oota**.

- Awwaannisni akka isaan ajeesuuf aboo osoo hin taane, shan **(5.5.) .ji'oota**.^{G444}

(Mul 9:11) Mootii ergamaa boolla gadi fagoo (Apollyon) .

Mul 9:11 Isaanis mootii isaan irratti qabatanii turan, innis ergamaa boolla gad fagoo ti.

maqaan isaa afaan Ibrootaatiin Abaadon (hiikni isaa "badiisaa"), .^{G3}

garuu afaan Giriikiitiin maqaan isaa Apooliyoon ("balleessaa" jechuudha) qaba.^{G623}

- [Mul 9:11](#) Isaanis ergamaa boolla gad fagoo sanaa mootii godhatanii turan;
maqaan isaa afaan Ibrootaatiin Abaadon (hiikni isaa "badiisaa" jechuudha), .
afaan Giriikiitiin garuu maqaa kana qaba **Apooliyoon jedhamuun beekama** (jechuun "balleessaa jechuudha") jedhu.

→Maqaa mootii ergamaa boolla gadi fagoo: Abaddon (Afaan Ibrootaatiin) & Apollyon (afaan Giriikiitiin).

- **Apooliyoon jedhamuun beekama**^{G623} (ergamaa isa mootii boolla gadi fagoo ta'e) .

- Ergamaan mootii boolla gadi fagoo hin qabne Apooliyoon (Strong's [G623](#), [apollyōn jedhu](#)), .^{G623} jechuun "balleessaa" jechuudha.

→Apooliyoon kun, kan Jabaa [G623](#), [apollyōn jedhu](#), gocha gocha apollymi (Strong's [G622](#), [ἀπόλλυμι jechuun kan beekamu](#)), .

hiikni isaas "baduu ykn balleessuu" jechuudha.

→Lachuu **Apooliyoon jedhamuun beekama** fi **badiisa** jecha hundee Giriikii tokko qooddata, apollymi (balleessuuf, Strong's [G622](#)).

- Hiika badii

→ **Badiisaa** (Strong's [G684](#), [ἀπόλεια](#), [apōleia](#)) kan jedhu bu'aa tilmaamame kan [ἀπόλλυμι jechuun kan beekamu](#)

(Strong's [G622](#), [apollymi](#)), hiikni isaas "baduu ykn balleessuu" jechuudha.

→Waaqayyo dheekkamsa isaa ni mul'isa, mi'a dheekkamsaa dhangalaasuun humna isaa ni beeksisa, kunis ni ta'a

guutummaatti kan kennameef **jeequmsa** (Rom 9:22).^{G684}

[Rom 9:22](#) Maal yoo ta'e **Waaqa**, .^{G2316} dheekkamsa isaa argisiisuuf fedhii qaba, .^{G3709}

akkasumas humna (humna) isaa gochuuf .^{G1415} beekamaa,

obsa guddaadhaan mi'a dheekkamsaa obsa^{G3709}

³⁴⁰ "[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

kan walsimu (perfect) .^{G2675}garajeequmsa: 1.1.^{G684}

- **.Badiisaa vs. Fayyina**

- Guyyaan guddaan dheekkamsa Hoolichaa yeroo chaappaan 6ffaan banamu dhufa (Mul 6:12-17).
- **Dheekkamsa Waaqayyoo** erga xurummaa 7ffaan dhaga'amee booda lafa irratti ni dhangala'a (7 vials, .Mul 16).
 - .Qulqulloonni saboota Ormaa ni ta'u **butamesa**'aatii 3ffaa irratti (2ndbutamuu, .Mul 11:14).

→ Kanaaf, mallattoo kan Waaqayyoo waan ta'uuf mormitoota keetiin sodaachuu hin qabdu

fayyina isiniif, garuu isaaniif (warra jal'ootaaf) ragaa badiisaa ifa ta'e ta'uu isaati.

Phl 1:28 irratti Wanti mormitoota keetiin hin sodaatin!

kunis isaaniif mallattoo (ragaa) ifa ta'e .^{G1732}kan badiisa, .^{G684}
garuu isiniif kan **fayyina**, fi kan **Waaqa**.

→ Jecha biraatiin, "badiisaa" jechuun faallaa kan **Fayyina**.

Ilma badiisaa

- Akka jedhutti Mul 17:11, bineensi gara "badiisaa ykn badiisaatti" deemu ni **bineensa 2ffaa** kan ilmi isaas ilma **badiisa**.³⁴¹

Mul 17:11 Bineensi inni ture, kan hin jirre immoo isa saddeettamaa dha, .
torba keessaa tokko ta'ee gara keessa seena **badiisa**.

Nama cubbuu

- **Ilma badiisaa** kan bineensa 2ffaa (kan kan Apooliyoon) ta'a **Nabiyyii Kijibaa** (Mul 19:20) kan jiraattota lafaa bineensa 1ffaa karaa Farra Kiristoos (Yoh 17:12).
- Samii fi lafti ammaa (1ffaa) guyyaa firdii fi **badiisa**^{G684} namoota Waaqayyoon hin sodaanne (dachaa, 2Phe 3:7), .^{G444}Farra Kiristoosii fi Raajicha Sobaa dabalatee.

2Phe 3:7 Samii fi lafti amma jiru garuu dubbii tokkicha kuufamee jira.

guyyaa firdii irratti ibiddaaf kan qabamee fi **badiisa**^{G684} kan namoota Waaqayyoon hin

sodaanne.^{G444}

→ Farra Kiristoos (nama cubbuu) fi Raajiin Sobduu (ilma badiisa) lamaan isaanii iyyuu, .
kan seexanaa (1Yo 3:8) dhufaati dura ni mul'ata **Gooftaa Yesuus Kiristoos** (haamaa butamuu 2ffaa) . fi **guyyaa Kiristoos** (haamaa 3ffaa) (2Th 2:1-3).

2Th 2:1 Amma obboloota koo dhufaati keenyaan isin kadhanna **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, .

walitti qabamuu keenyaanis, .

2Th 2:2 Daftee yaadaan akka hin raafamne, akka hin raafamneef, hafuuraan akka hin raafamneef, .

jecha (logos) tiinis ta'e, . xalayaan (ergaadhaan) yookaanis .^{G1992}akka nu biraatti, .

akka sanaatti **guyyaa Kiristoos dhihoo jira**.

2Th 2:3 Namni tokko illee karaa kamiinuu isin hin gowwoomsin;

guyyaan sun waan hin dhufneef, .

dursee kufaatii (gantummaa) dhufu malee, .^{G646}

nama sanas (tokkicha) .^{G444}kan cubbuu^{G266} ilma badiisaa mul'adhu; ^{G684}

→ **Ilma Waaqayyoo** jedhamee mul'ateera to hojii seexanaa balleessuucubbuun kan seexanaa

waan ta'eef.

1Yo 3:8 Namni cubbuu hojjatu kan seexanaa ti; sababiin isaas, seexanni jalqabarraa kaasee cubbuu hojjeta.

³⁴¹"(Mul 17:7-8) Iccitii dubartii (Bineensi 2ffaa - kan ture, kan hin jirre, kan dhufuuf jirus)."

Kanaafis **Ilma Waaqayyoo** jedhamee mul'ateera, .
hojii seexanaa balleessuuf;

(Mul 9:12) Xumura wayyoo 1ffaa

Mul 9:12 Wayyoon tokko darbe; kunoo, kana booda rakkinni lama dabalataan ni dhufa

- [Mul 9:12](#) Wayyoon tokko (1) darbee jira. Kunoo, wantoota kana booda ammas rakkinni lama (2) dabalataan dhufaa jira.

(Mul 9:13-16) Ergamaan 6ffaan xurummaa dhageessise (Inni 2ffaan liqii: Ergamoonni 4 laga guddaa Efraaxis irratti hiikkaman) .

[Mul 9:13](#) Ergamaan ja'afaan immoo sagalee dhageessisee, gaanfa arfan iddoo aarsaa warqee isa fuuldura jiru irraa sagalee tokkon dhaga'e **Waaqa**, .

[Mul 9:14](#) Ergamaa ja'afaa isa xurummaa qabate sanaan;

Ergamoota afran laga guddaa Efraaxis keessatti hidhaman hiikaa.

[Mul 9:15](#) Ergamoonni afran sa'aatii tokkoo fi guyyaa tokkoo fi ji'a tokkoo fi waggaa tokkoof qophaa'an ni hiikaman. namoota harka sadii keessaa harka sadii ajjeesuuf. ^{G444}

[Mul 9:16](#) Lakkoofsi loltoota fardaa kuma dhibba lama ture.

lakkoofsa isaaniis nan dhaga'e.

- [Mul 9:13](#) Sana booda ja'afaan (**6ffaa**) .**ergamaa** jedhee sagalee dhageessise: 1.1.
Sagalee gaanfa afran (4) irraas dhagahe **iddoo aarsaa warqee irraa hojjetame** kan duraa **Waaqa**, .
- [Mul 9:14](#) Jahaffaa (**6ffaa**) .**ergamaa** kan xurummaa qabu ture, .
"Afran (**4. 4.**) .**ergamoota warra laga guddaa Efraaxis irratti hidhaman.**"
- [Mul 9:15](#) Kanaaf ergamoonni afran (4), kan qophaa'anii turan **sa'aatii guyyaa fiji'afi waggaa**, .
harka sadaffaa ajjeesuuf gadhiifamaniiru (**3ffaa**) kan **dhiirota**.
- [Mul 9:16](#) Lakkoofsi loltoota farda fardeen immoo
dhibba lama (al lama, yookaan lama) . ^{G1417} kuma (**kuma kudhan**) . ^{G3461} kuma (**kuma kudhan**): ^{G3461}
lakkoofsa isaaniis nan dhaga'e.

→ Lakkoofsi waraana fardaa miliyoona dhibba lama ture

(yeroo lama ^{G1417} 10,000 ta'a ^{G3461} fi 10,000 ta'a ^{G3461} (2 * 10,000 * 10,000 = **200,000,000 ta'a**))
mul'ata keessatti sagalee ergamaa 6ffaa xurummaa wajjin ni mul'ata (Ilaali [Mul 9:13](#)).

(Waayyoo 3 keessaa 2ffaa)

- ⑥ **Tinni ja'afaadha (6ffaa) .ergamaa** jedhee dhageessise (xurummaa):
 - Sagalee gaanfa afran (4) irraa **iddoo aarsaa warqee irraa hojjetame** dura **Waaqa** kan dhagahamu yoom-
ichaja'afaadha (6ffaa) .ergamaa
jedhee sagalee dhageessise.
 - jedhee ergamaa ja'afaa (6ffaa) isa xurummaa qabutti, .
"Ergamoota afran (4) laga guddaa Efraaxis irratti hidhaman hiikaa," egaa
 - **Arfan (4) ergamoota**, kan sa'aatii, guyyaa, ji'a fi waggaa qophaa'ee ture, .
dhiirota harka sadii (1/3) ajjeesuuf hiikaman. ^{G444}
 - **Lakkoofsa waraana warra fardaa**= 200,000,000 (ykn 2 x (10,000 x 10,000) ta'a.
 - **Lakkoofsi 1,000, 10,000, . & .10,000 ta'a**
→ Lakkoofsi nama lafaa yuunitii dhaan ibsama **1,000 ta'a**. ³⁴²
 - Lakkoofsi nama lafaa isa Yersaalem biyya lafaa mootummaa lafa kanaa keessa jiruu;

³⁴²"(Mul 7:4-8) Warra 144,000 (sabni Waaqayyoo tokko lafarra jiru. Israa'el, durboota ogeeyyii) chaappaa godhaman."

jechuun 1,000 x 1,000 ([2Sen 14:9](#)), ykn 1,000,000 ta'a.

([2Sen 14:9](#) Zeeraan lammiin Habashaa loltoota hedduu waliin isaan irratti ba'e kuma (1,000) . ^{H505} kuma (1,000) . ^{H505} fi sadii ^{H7969} dhibba ^{H3967} (300) . gaarii konkolaataa; ^{H4818} jedhamuun beekama gara Maareeshaattis ni dhufe.

→ Lakkoofsi nama samii kan samii Yerusaa'lem ta'e, yuunitiidhaan ibsama kan **10,000 ta'a**.³⁴³

([1Sa 18:7](#) Dubartoonni sunis utuu taphachaa jiranii waliif deebisanii, . Saa'ol kumaatama (1,000) isaa ajjeeseera ., . ^{H505} Daawit immoo kuma kudhan (10,000)

isaa. ^{H7233}).

- Lakkoofsa nama samii kan akka kofoota Waaqayyoo samii ([Mat 22:30 irratti](#)), . jedhamee ibsama 10,000 X 10,000 ([1Sa 18:7](#)), yookaan **100,000,000 ta'a**.³⁴⁴

([Mat 22:30 irratti](#) Gaafa du'aa ka'anitti hin fuudhan, hin fuudhus, . garuu akka ergamoota Waaqayyoo samii keessa jiranii ta'u.)

→ Lakkoofsi waraana fardaa ergamoota 4n durfamu, irraa qophaa'e **iddoo aarsaa warqee irraa**

hojjetamedura

lama ibsama

Waaqa (ykn Qulqulluu isa Qulqulluu mootummaa Waaqayyoo dura), .³⁴⁵ kan jedhu lakkoofsi isaa dachaa ergamootaa fi gaariin waaqayyoo (2 x 100,000,000) samii irratti, yookaan **200,000,000 ta'a**.³⁴⁶

- **Kutaa dachaa**

[2Mot 2:9](#) Yommuu isaan ce'an, Eliyaas Elsa'a'iin;

Osoon si irraa hin fudhatamiin maal siif godha jedhee gaafadhu. Elsa'a'is, "Ani si gaafadha! dachaa (lama) haa ta'u . ^{H8147} qooda (afaan, jecha, qarqara billaa) . ^{H6310} jedhamuun beekama kan

hafuura kee ta'i

narratti.

[2Mot 2:10](#) Innis, "Ati waan ulfaataa gaafatteetta; ^{H7185} haa ta'u malee,

yommuun sirraa fudhatame yoo na argite, .

akkas siif ta'a; yoo hin taane garuu akkas hin ta'u.

[2Mot 2:11](#) Ammas itti fufanii, haasa'aa utuu jiranii, .

kunoo, gaariin tokko achitti mul'ate ^{H7393} kan ibiddaa, .

fardeen ibiddaas, lamaan isaanii addaan baase;

Eliyaas immoo ol ba'e ^{H5927} bubbee bubbee gara samiitti geessuun.

→ Elsa'a'i Eliyaasiin qooda dachaa gaafate, kunis billaa qara lama qabu ykn **kan rhema jedhu kan Waaqa**.³⁴⁷ Eliyaas ergasii rhema Waaqayyoo akka waan ulfaataa ta'etti ibseera **GOOFTAA**.

.Waaqakan

foon hundumaa, kan hojii ajaa'ibaa karaa loogoo hojjetu, waantota gara **kan rhema jedhu**.³⁴⁸

[Erm32:27 irratti](#) Kunoo, ani Waaqayyoo, Waaqa foon hundumaa ti. wanti tokko jiraa (jecha, rhema) . ^{H1697} garmalee cimaa (hojii

ajaa'ibaa) . ^{H6381} anaaf?

³⁴³ Ibid.

³⁴⁴ Ilaali [Mul 5:11](#).

³⁴⁵ "[Fakkii 13-k] Godoo dulloomaa lafa irra jiru (Yerusaa'lem durii harkaan hojjetame)" ilaali.

³⁴⁶ Ibid.

³⁴⁷ "[Fakkii 2-d]," ykn Viidiyoo 20 ilaali. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa)." www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-gola-qara-qara-lamaa-2/.

³⁴⁸ "[Fakkii 2-c]," ykn Viidiyoo 31 ilaali. "Namni Naazarii gara Waaqayyootti (Rifeensa Mataa)." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

- Elsa'i garuu humnaa fi dhufaatii keenyaa ijaan arge [Gooftaa Iyasuus Kiristoos](#) karaa Eliyaas yeroo Eliyaas isa irraa ol kaafamu, kanaan dhugaa ba'e [asxaawwan jedhamangara kan rhema jedhu](#).

Kutaan dachaa mootummaa Waaqayyoo ([Luq 14:15](#)) kanaaf Qabeenyi Isaa fida gammachuu bara baraa ([Isa 61:7](#)).

[Isa 61:6](#) Garuu *veni* moggaafama [Luboota Waaqayyoo](#): 1.1.
dhiironni isin ni waamu [Tajaajiltoota Waaqa keenyaa](#): 1.1.
badhaadhummaa Ormootaa ni nyaattu, .
ulfina isaaniitiinis of jajattu.

[Isa 61:7](#) *Salphina* keessaniif dachaa in qabaattu; ^{H4932}
burjaaja'uu isaaniitiinis qooda isaaniitti in gammadu; ^{H2506 jedhamuun beekama}
kanaaf lafa isaanii (lafa) keessatti . ^{H776} isaan dachaa ni qabaatu. ^{H4932}
kan bara bara gammachuun isaaniif in ta'a.

→ Kanaaf, abboommiin duraan iddoo aarsaa warqee irraa maddu [Waaqa kan Isaa keessatti mootummaa](#), mootummaa samii dachaa lama (ykn dachaa) ta'ee ibsama.

- [Lakkoofsa waraana warra fardaamootummaan Waaqayyoo](#) samii dachaa lama ta'uu isaa dura qophaa'e, akkasitti, mootummaa samii dachaa lama (dachaa) ta'ee ibsama (2 x 100,000,000) . yookaan [200.000.000 ta'a](#).

→ Haala kanaan lakkoofsi, [.1,000 ta'a, 10,000. & .10,000 ta'a](#), wantoota karaa Mootummoota adda addaa, isaanis [mootummaa kandachee\(1,000\)](#) ., [mootummaa kanbiyya waaqaa\(10,000\)](#) ., fi [mootummaa Waaqayyoo\(2 x 10,000\)](#) ., akkaataa wal duraa duubaan.

([Mul 9:17-19](#)) Dhiironni 1/3 ibidda, aarri, & dhagaa cileetiin ni ajjeefamu

[Mul 9:17](#) Akkasitti fardeen mul'ata keessatti, warra isaan irra taa'anis arge;
[gabatee garaa kan ibiddaa, kan jaasintii fi dhagaa dilbataa](#): mataan fardeen akka mataa leencotaa ture;
afaan isaanii keessaas ba'e ^{G1607} ibiddaa fi aarri fi dimbii.

[Mul 9:18](#) Sadan kanaan kutaa sadaffaa (1/3) dhiirotaa ture ^{G444} ajjeefaman, .
ibiddaan, aarridhaan, akkasumas dibata afaan isaanii keessaa ba'uun.

[Mul 9:19](#) Aangoo (abbaa) isaaniif . ^{G1849} afaan isaanii keessa, funyaan isaanii keessas jira.
sababiin isaas, funyaan isaanii bofa fakkaata, mataas qaba ture, isaanis ni miidhu. ^{G91}

- [Mul 9:17](#) Akkasitti fardeen mul'ata keessatti arge;
warri isaan irra taa'an, gabatee garaa ibiddaa, jaasintii fi dimbii qaban turan;
mataa fardeen akka mataa leencotaa ture;
afaan isaanii keessaa ibiddi, aarri fi dibaani ni ba'e.
- [Mul 9:18](#) Dha'icha sadan (3) kanaan namoota harka sadii (1/3) ajjeefaman, .
[ibiddaa fi aarri fi dimbii afaan isaanii keessaa ba'een.](#)
- [Mul 9:19](#) Aangoon isaanii afaan isaanii fi funyaan isaanii keessa waan jiruuf; sababiin isaas, funyaan isaanii akka bofaatti mataa qaba;
isaan waliinis ni miidhu.

([Mul 9:20-21](#)) Namoonni hafan hojii harka isaanii irraa hin tawbanne

[Mul 9:20](#) Dhiironni hafan immoo ^{G444} kanneen dha'icha kanaan hin ajjeefanne ^{G4127}
ta'us, seexanoota akka hin waaqeffamneef, hojii harka isaanii hin geddaranne, .
waaqolii tolfamoo warqee, meetii, sibiila diimaa, dhagaa fi muka irraa hojjetaman;

[Mul 9:21](#) Isaan ajjeechaa isaanii irraa, falfala isaanii irraa, eja isaanii irraa, hanna isaanii irraas hin qalbiidhiiranne.

- [Mul 9:20](#) Namoonni hafan, warri dha'icha kanaan hin ajjeefanne, hojii harka isaanii hin gaddanne;

jinniiwwan, waaqolii tolfamoo warqee, meetii, sibiila diimaa, dhagaa fi muka irraa hojjetaman akka hin waaqeffamneef;

kan arguu, dhagahuus, deemuus hin dandeenye.

☐ [Mul 9:21](#)Ajjeechaa isaanii irraas, falfala isaaniitti, ejja isaanii irraas ta'e hanna isaanii irraas hin tawbanne.

→Warri waldaa Tiyaatiraa keessaa qalbii diddiirrachuu dadhaban itti darbatame **Rakkina Guddaa**.

Yeroo sanatti dha'icha qabaatus **Rakkina Guddaa**, haa ta'u malee, tawbachuu diduu itti fufte kanaaf halalummaan ishee, dhiironni hafan akka hojii isaaniitti ni faradamu.³⁴⁹

³⁴⁹“(Mul 2:18-29) (4) Ergamaa waldaa Tiyaatiraa.”

Boqonnaa 10

(Mul 10:1-2) Kitaaba xiqqoo (Miilli mirgaa ergamaa jabaa galaana irratti & miilli bitaa lafa irratti) .

Mul 10:1 Ergamaan jabaa kan biraa duumessa uffatee samii irraa bu'uu nan arge.

fi bokkaa bokkaa tokko ^{G246} irratti ture ^{G1909} mataa isaa, .

fuulli isaas akka aduu, miilli isaas akka utubaa ibiddaa in ta'e.

Mul 10:2 Kitaaba xiqqoo tokkos harka isaa keessaa qaba ture ^{G974} banaa:

miila isaa mirgaa galaana irra, miilli isaa bitaa immoo lafa (lafa) irra kaa'e, . ^{G1093}

- **Mul 10:1** Ani (Yohaannis) ammas ergamaa jabaa kan biraa duumessa uffatee samii irraa gadi bu'aa jiru arge. Mataa isaa irrattis bokkaa bokkaa, fuulli isaa akka aduu, miilli isaas akka utubaa ibiddaa in ture.
- **Mul 10:2** Innis qaba ture **kitaaba xiqqoo** harka isaa keessaa banaa. Miila isaa mirgaa galaana irra, miilli isaa bitaa immoo lafa kaa'e;

→ Ergamaan jabaan tokko, miilli isaa mirgaa galaana irra, miilli isaa bitaa immoo lafa irra kaa'ee, . qabate **kitaaba xiqqoo** harka isaa keessa jira.

(Mul 10:3-4) Wantoota qilleensa 7n dubbatan chaappesse

Mul 10:3 Akka yeroo leenci boo'u sagalee guddaadhaan iyye.

yommuu iyyu, qilleensi torba ni dubbate (dubbate) . ^{G2980} sagalee isaanii.

Mul 10:4 Yeroo qilleensi torban sun dubbate (dubbate) . ^{G2980} sagalee isaanii, Ani waa'ee (dirqama) ture. ^{G3195} akka barreessuuf:

samii irraas sagalee tokko akkan naan jedhu nan dhaga'e;

Chaappaa ol kaa' ^{G4972} wantoota qilleensi torban dubbatan (dubbatan), . ^{G2980} isaanis hin barreessiin.

- **Mul 10:3** Sagalee guddaanis akka yeroo leenci boo'utti iyye. Yommuu iyyu, qilleensi torba (7) sagalee isaanii dhageessisan.
- **Mul 10:4** Yeroo qilleensi torban (7) dubbatan immoo barreessuuf ture; garuu sagalee samii irraa akkan naan jedhu dhaga'e; “ **.Chaappaa ol kaa'iwantoota kanneen-ichatorba (7.7) .qilleensa dubbateerafiisaan hin barreessinaa.**”
 - Yohaannis maaliif wantoota qilleensa 7n dubbatan barreessuu dadhabe?
 - Kofoon jabaa kan galaana fi lafa irra dhaabbatu qabate “ **.kitaaba xiqqoo jedhu**” kan wantoota dubbataman qaba.”
 - ergamaan ja'afaan (6ffaan) xurummaa erga dhageessisee booda 7n ni dhageessisan (**Mul 10:8**). Garuu raajii barreeffame “ **.kitaaba xiqqoo jedhu**” jechuun warra waggoota 1000 lafatti hafaniif ta'a. ³⁵⁰

(Mul 10:5-6) Ergamaan Waaqayyoofta kakate (Uumama samii, lafaa, galaana) .

Mul 10:5 Ergamaan ani galaana fi lafa (lafa) irra dhaabatee arge . ^{G1093}

ol kaafame (fudhachuu) . ^{G142} harka isaa gara samiitti, .

Mul 10:6 Nama bara baraan jiraatu, isa uumes kakate ^{G2936}

biyya waaqaa, wantoota achi keessa jiranis, .

akkasumas dachii (lafa), . ^{G1093} wantoota achi keessa jiranis, .

galaana fi wantoota achi keessa jiran;

jiraachuu akka qabu (dirqama) . ^{G2071} yeroo ^{G5550} jedhamuun beekama kana booda:

- **Mul 10:5** Ergamaan ani (Yohaannis) galaana irra fi lafa irra dhaabatee argee harka isaa gara samiitti ol qabe
- **Mul 10:6** ittiin kakate (**Waaqa**) kan bara baraan jiraatu, .
 - eenyuuumamesamii fi wantoota isa keessa jiran,** .
 - lafawantoota isa keessa jiranis,** .
 - galaana fi wantoota isa keessa jiran, .
 - jiraachuu akka qabu **kana booda yeroon hin jiru.**

³⁵⁰“(Mul 10:8-11) Kitaaba xiqqoo (Receive & devour ammas raajii dubbachuuf).”

- † **The Tokkoeenyuumamesamii** fi dachiidha **Waaqa**^{H430} ('*ēlōhim jechuun ni danda'ama*, .Uma 1:1).
- † **Lafti**^{H776}: Lafa, galaana, fi loltoota isaanii hunda, fi Kan...uumame^{G2936} samii, lafa, galaana fi wantoota isa keessa jiran hundumaa, dha **Waaqa**³⁵¹.

(Mul 10:7) Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatame yeroo 7th xurummaa dhageessisuuf jedha

Mul 10:7 Garuu bara sagalee ergamaa torbaffaa, yeroo inni jalqabu (to koottaa) .^{G3195} sagalee dhageessisuuf, .
iccitii Waaqayyoo xumuramuu qaba (guutamuu qaba), .^{G5055}
akkuma labse (lallabe) .^{G2097} garboota isaatii^{G1401} raajota.^{G4396}

- **Mul 10:7** Garuu bara sagalee kan **kan torbaffaa (7ffaa)** .**ergamaa**, yeroo inni (xurummaa) dhageessisuuf jedhu, .
iccitii kan Waaqa³⁵² ni raawwatama ture, akkuma inni gabroota Isaa raajotaaf labse.

- ⑦ **Tinni torbaffaa (7ffaa)** .**ergamaa** dhasagalee dhageessisuuf jedhu (xurummaa) .
 - **Mul'achuu iccitii Waaqayyoo** Phaawuloositti kan beeksise saboonni Ormootaa dhaaltota waliinii fi qaama tokko (kan **Kiristoos**), fi hirmaattota (**asxaawwan jedhaman**) kan waadaa Isaa keessatti **Kiristoos wangeela garafayyina**.³⁵³

Rom 1:1 Phaawulos, tajaajilaa **Yesuus Kiristoos**, ergamaa akka ta'uuf waamame, .
adda bahee wangeela kan **Waaqa**, .

Rom 1:2 (Kana duraan raajota isaatiin macaafa qulqulluu keessatti abdachiisee ture)

Rom 1:3 Ilma isaa ilaalchisee **Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**, .
sanyii Daawit irraa akka fooniitti uumame;

Rom 1:4 Akka ta'es labsame **Ilma Waaqayyoo aangoo waliin**, akka hafuura qulqullummaatti, .
du'aa ka'uudhaan;

→ Wangeela kan **Waaqa** kam **Waaqa** dursee karaa raajota isaa Caaffata Qulqullaa'oo keessatti waadaa

galeera

(**Rom 1:1-4**), Ilma Isaa ilaalchisee **Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**, guyyoota sagalee dhageessisanitti ni

raawwatama

xurummaa jedhu-nergamaa 7ffaa.

- † Wangeelli Phaawuloos lallabe karaa **mul'ata jedhu kan Yesuus Kiristoos** akka namaattis miti, .^{G444} akkasitti fooniifi dhiiga ykn nama foonatiin hin mari'anne³⁵⁴ ergamaa wajjinis ta'e.³⁵⁵

(**Iccitii Kiristoos**) .

Bara ayyaana Waaqayyoo jechuun Waaqayyoo iccitii isaa Phaawulositti beeksise jechuudha **Kiristoos**. tkophee **ormoonni dhaaltota, qaama tokkoo, akkasumas wangeelaan Kiristoos keessatti abdiin inni kenne irraa hirmaattota ta'uu qabu** (**Efe 3:2-6**).

→ Maqaa **Yaahiwwee** (**GOOFTAA**) dhaloota ilmaan namootaa, kan abbootiin isaanii Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob ta'an biratti hin beekamu ture.

Bau 6:3 Ani immoo mul'adhe (ilaali) .^{H7200 jedhamuun beekama} Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob;
maqaa Waaqayyootiin ('**ēi**) .^{H410} Hundumaa danda'u (**šaday jedha**), .^{H7706 jedhamuun beekama}
garuu maqaa koo YEHOWAA (**GOOFTAA**, .**Yaahiwwee**) .^{H3068} **was ani isaan biratti hin**

beekamne ture.

³⁵¹Viidiyoo 1. "Jalqaba irratti." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

³⁵²Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo," & Viidiyoo 45. "6. Araarsa")
www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/ .

³⁵³Viidiyoo 31. "Waaqayyotti Naazarii (Rifeensa Mataa.)"
www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyotti-rifeensa-mataa/ .

³⁵⁴Viidiyoo 3. "Lafee cinaachaa dhiiraa maal ture?" www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

³⁵⁵Viidiyoo 16. "Oromo, Saboonni hundi (Ergamaa Phaawuloos) 1/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

(Mul 10:8-11) Kitaaba xiqqoo (Receive & devour ammas raajii dubbachuuf) .

Mul 10:8 Sagaleen ani samii irraa dhaga'es ammas natti dubbate;

Deemi kitaaba xiqqoo sana fudhadhu^{G974} kan harka ergamaa keessatti banaa ta'e kan galaanaa fi lafa (lafa) irra dhaabbatu.^{G1093}

Mul 10:9 Anis gara ergamaa sanaa dhaqee, "Macaafa xinnoo sana naaf kenni" jedheen.^{G974}

Innis, fudhadhu (fudhadhu) naan jedhe.^{G2983} isa, nyaadhaa (nyaachuu) .^{G2719} it up; garaa kees in tolcha^{G2836} hadhaa'aa,^{G4087} garuu afaan kee keessatti akka damma mi'aawaa ta'a.

Mul 10:10 Ani immoo fudhadhe (fudhadhe) .^{G2983} kitaaba xiqqoo jedhu^{G974} harka ergamaa keessaa ba'e, nyaatee (nyaachuu) .^{G2719} it up;

afaan koo keessattis akka damma mi'aawaa ture;^{G5315} it, garaan koo hadhaa'aa ture.

Mul 10:11 Innis naan jedhe, .

Osoo (gara) dura irra deebitee raajii dubbachuu qabda.^{G1909} ummatoota, fi saboota hedduu, .^{G1484} fi arraba, fi

mootota.

- **Mul 10:8** Sana booda sagaleen ani (Yohaannis) samii irraa dhaga'e ammas natti dubbatee akkana jedhe. "Deemi, fudhadhu **kitaaba xiqqoo jedhu** kan harka ergamaa keessatti banaa ta'egalaana irras lafa irra kan dhaabbatu."
- **Mul 10:9** Kanaaf gara ergamaa sanaa dhaqee, "Naaf kenni **kitaaba xiqqoo jedhu**." Innis akkas naan jedhe, . " **Fudhachuufi nyaachuusa**;
garaa kee ni hadhaa'a, afaan kee keessa garuu akka damma mi'aawaa ta'a."
- **Mul 10:10** Sana booda argadhe **kitaaba xiqqoo jedhu** harka ergamaa keessaa bahee nyaate, .
afaan koo keessaas akka damma mi'aawaa ture. Yeroon nyaadhe garuu garaan koo hadhaa'e.
- **Mul 10:11** Innis akkas naan jedhe, .
"Ati dirqama **raajii dubbatu irra deebiin** ummatoota, saboota hedduudhaaf (bifa dachaa), .^{G1484} arraba, fi mootota."

- Hubadhaa bifa tokkicha "saba hunda" jedhu keessatti **Mul 7:9** kan jedhu tuuta guddaa lakkoofsa hin qabne kan agarsiisudha

saba, gosa, ummatoota, afaan hundumaakan ta'an **miseensa qaama Kiristoos**.

→ Bifa dachaatiin "saboota^{G1484}" keessa **Mul 10:11** jechuun "durboota kaan" warra booda dhufan argisiisa waggoonni 1,000 xumuramaniiru (**Mul 20:5**).

→ Akkasitti raajiin barreeffame " **.kitaaba xiqqoo jedhu** " jechuun warra lafatti hafaniif ta'a **a waggaa 1,000**.

- **Hiikni "akka damma afaan keessaa mi'aawaa" & garaa keessatti hadhaa'aa"**
 - Daawit dubbii Waaqayyoo (**Yaahiwwee**) akka damma afaan isaa keessaa mi'aawaa ta'etti (**Faar 119:103 irratti**), sababni isaas hojjetaan akeekkachiisa Isaa eegge Waaqayyoon sodaatu (**Yaahiwwee**) qulqulluu fi baay'ee ni badhaafama, kanaaf damma fi damma caalaa mi'aawaa dha (**Far 19:10-11**).

Haa ta'u malee, sababni isaas firidiin Waaqayyoo (**Yaahiwwee**) dhugaa fi qajeelaa dha, warra (jallota) warra

tuffatame Akeekkachiisni Isaa irra daddarbaa guddaa irraa qulqulluu miti akkasittis hin furamu **GOOFTAA (Yaahiwwee)** yeroo raajiin raajiin nyaate dhugoomu.³⁵⁶

→ Yohaannis yeroo " **.kitaaba xiqqoo jedhu** " jedhee nyaatee (sana booda ta'e **kan GOOFTAA garbicha raajii**, .

Erm 26:5), waan ta'eef akka damma afaan isaa keessatti mi'aawaa dha **rhema Gooftaa** kan isa qulqulleessu.

Haa ta'u malee erga nyaatee booda firidiin waan dhufuuf garaa isaa keessatti hadhaa'e **jal'aa jal'aak** kan akeekkachiisa kenname tuffate.

³⁵⁶ Ilaali **Mul 14:7** bal'ina isaaf.

† Jechi (*kan rhema jedhu*³⁵⁷).^{H1697}kanGOOFTAA jedhee gara Ermiyaasitti dhufee ([Erm 1:4](#)), .
“Osoo garaa keessatti si hin uumin dura^{H990}Ani si beeka ture;
gadameessa keessaa ba’uu kee duras^{H7358 jedhamuun beekama}Ani si qulqulleesera, .
jedheen muude^{H5414}si^{H1471}raajii tokkogara saboota (Ormoota)tti” ([Erm 1:5](#)).

Ergasii Ermiyaas, Aa Gooftaa (*‘.ädōnāy jedhu*) WAAQA (*y^ohövâ jedhamuun beekama*).!
kunoo ani mucaa (mucaa) waanan ta'eef, dubbachuu hin beeku.^{H5288 jedhamuun beekama}
→ Mucaa^{H5288 jedhamuun beekama}asitti fayyadamne gurbaa agarsiisa, innis ilma garbittii irraa dhalate ([Uma 21:12](#)).

B. But GOOFTAA (*Yaahiwwee*).^{H3068}jedheen, .
“Ani mucaa dha hin jedhiin, .^{H5288 jedhamuun beekama}gara warra ani si ergu hundumaatti ni deemta, .
waanan si ajaje hundumaas ni dubbatta.
Fuula isaanii hin sodaatinaa, ani si oolchuuf si wajjin waanan jiruuf, jedha Waaqayyo (*Yaahiwwee*) ([Erm 1:7-8](#)).”

Ergasii Waaqayyo (*Yaahiwwee*) harka isaa diriirsee, afaan koo tuqe.
Gooftaan immoo (*Yaahiwwee*) naan jedhe, .
“Kunoo, ani dubbii koo (*kan rhema jedhu*).^{H1697}afaan kee keessa.
Kunoo, ani har'a mootummoota saba Ormootaa irratti si kaa'eera, hundee irraa buqqisuuf, akka diigduuf;
akkasumas balleessuuf, gadi darbachuuf, ijaaruuf, dhaabuufis” ([Erm 1:9-10](#)).

→ Mucaan (Ermiyaas) raajii ta'a yeroo **kan GOOFTAA harkajedhee** afaan isaa tuqekan Isaas kaa'er**rhema jedhamuun beekama**
afaan gurbaa sanaa keessa. Mucaan sun sana booda ta'e**raajii tokko**(Inni kan**Waaqa**, ni dhaga'a**Kan Waaqayyoorhēma jedhu**, [Jhn8:47 irratti](#)) .
mootummoota saba Ormootaa irrattis ammas raajii akka dubbatu ajajame.

→ **QEENXEeraajii**qabar**rhema Gooftaa**kanaaf waan itti kenname hunda sodaachuu hin qabu
sa'aatii sanatti, waan ta'eef**Qulqulluu Hafuura**kan dubbatu, isa miti ([Mar 13:11](#)).³⁵⁸

³⁵⁷Viidiyoo 6. “Gooftaan Waaqa keessan in ta'a.”

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

³⁵⁸Viidiyoo 20. “(Qaraa) Qoloo , Seeyfii , & Seeyfii qara lama qabu.”

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

>> [Fakkii 10-1] Mallattoo guyyoota dhuma addunyaa kanaa (Yesus & duuka buutota isaa)

- Mallattoo dhufaatii ilma namaa & Gooftaa dhuma addunyaa kanaa irratti

[Mat 24:1](#) Fi **Yesuus** ba'ee mana qulqullummaa keessaa ba'e.

duuka buutonni isaas gamoo mana qulqullummaa itti argisiisuuf gara isaa dhufan.

[Mar 13:1](#) Yeroo inni mana qulqullummaa keessaa bahu, duuka buutota isaa keessaa tokko akkana jedheen.

Gooftaa, ^{G1320} dhagaa akkamii fi gamoo akkamii akka asitti argamu ilaalaa!

[Lug 21:5](#) Namoonni tokko tokko waa'ee mana qulqullummaa dhagaa gaarii fi kennaadhaan akka faayame akkuma dubbatan;

[Mat 24:2](#) Yesuus immoo, "Wanta kana hundumaa hin argituu?" dhuguman isiniin jedha, .

Asitti dhagaan tokkollee hin hafu ^{G3037} kan biraa irrattis kan hin darbatamne.

[Mar 13:2](#) Yesuus immoo deebisee, "Ijaarsa gurguddaa kana argitaa?"

dhagaan tokko isa kaan irratti hin hafu, inni hin darbatamne.

[Lug 21:6](#) Waan isin argitan kana immoo guyyoonni ni dhufa;

isa keessatti dhagaan tokko kan biraa irratti hin hafne, inni hin darbatamne.

- **Jesus jedhamuun beekama** jedhee duuka buutota isaatti hime, guyyoonni gamoolee (mana qulqullummaa) gurguddaan dhagaa gaarii fi kennaadhaan faayame kun dhagaan tokko isa kaan irratti akka hin hafneef gadi darbatamu akka dhufu.

[Mar 13:3](#) Innis gaara Ejersaa irra gara mana qulqullummaatti utuu taa'ee, .

Phexros Yaaqoobii fi Yohaannisiifi Indiriyaas dhuunfaatti isa gaafatan;

- Akka **Yesuus** gaara Ejersaa mana qulqullummaa fuuldura taa'ee, duuka buutonni isaa (Phexros, Yaaqoob, Yohaannisiifi Indiriyaas) dhuunfaan gaaffiiwwan armaan gadii Isa gaafatan.

(1) **.Dhufaatii guyyaa: Yihudoonni yeroo jedhan "Namni maqaa Waaqayyootiin dhufu eebbifamaa dha"**

[Mat 24:3](#) Yommuu inni gaara Ejersaa irra taa'u, duuka buutonni kophaatti gara isaa dhufanii.

Wantoonni kun yoom ta'u nuuf himaa?

mallattoon immoo maal ta'a ^{G4592} kan dhufaatii keetii, .

akkasumas kan dhumaati ^{G4931} **kan addunyaa?**

- Dura **Yesuus** waa'ee "Gyyoota mana qulqullummaa dhufan kanneen gataman" dubbate, Yersaalem irratti boo'eera:

[Mat 23:37 irratti](#) Yaa Yersaalem, Yersaalem, yaa raajota ajjeestuu, .

warra gara keetti ergaman immoo dhagaadhaan rukutee, .

silaa yeroo meeqa ijoollee kee walitti qabuun barbaada ture;

akkuma hantuutni hanqaaqu ishee baallee ishee jalatti walitti qabdu, isin garuu hin

barbaanne!

[Mat 23:38 irratti](#) Kunoo, manni keessan diigamee isiniif hafeera.

[Mat 23:39 irratti](#) Ani isiniin jedha, hanga isin jettanitti, kana booda na hin argitan!

".Maqaa Gooftaatiin kan dhufu eebbifamaa dha."

→ Yesuus Yihudoota (barreessitoota seeraa fi Fariisota) fakkeessitoota, bofa, fi dhaloota tokko

jedhee waama

bofa akka ilmaan warra raajota ajjeesaniitti, awwaala garuu ijaaru raajota, awwaalota warra qajeelotaas miidhagsaa. Yesuus Yihudoonni hanga jedhanitti Yesusiin hin argu, .

".Inni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa dha," jechuun hin argan jechuudha

Yesuus hanga isaan ayyaana gooftaa fi fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin beekuun

guddatanii fi

Gooftaa akka fayyisaa isaaniitti fudhadhu. Haa ta'u malee saboonni Ormootaa keessatti ni

fayyu

gidduu kana. ³⁵⁹

³⁵⁹ "[Armoota, Saboota Hunda]" irraa booji'ame ykn

→ Warra maqaa GOOFTAA (Yahweh) tiin dhufan .^{H3068} mana keessaa ba'anii eebbifamaniiru GOOFTAA (Far 118:26) . Jalqaba lafaa gara mana...

Waaqayyo gooftaa eenyutu kee **jireenya**, **-.icha Kiristoos**(Kes 30:20 irratti, .Qol 3:4).

Keenya **Gooftaa** fi Isaa **Kiristoos** will

ergamaan 7ffaan xurummaa erga dhageessisee booda mootummaa biyya lafaa deebisaa (Mul 11:15-16) .

firdichis mootummaa biyya lafaa (ykn magaalaa guddittii Baabiloon) irratti ni dhufa bara sa'aatii tokko (Mul 18:10-20).

- Guyyaan injifattooni (kan jalqabaa, qulqullooni, fi kan...

haftee kanneen ta'an Kan Kiristoos waan hundumaa ni dhaala Waaqa (Mul 21:7). Kanaaf ni mootummaa fi bulchiinsa, guddummaa mootummaa jala jiruun eebbifamaa samiin guutuun, saba qulqulloota isa hundumaa ol'aanaa, kan isaaniif ni kennama mootummaan mootummaa bara baraa waan ta'eef, bulchiinsi hundinuu isaaf ni tajaajilu,

Isaaf ni ajajamu

(Dan 7:27).

(mootummoota) → Kanaaf duuka buutonni gaaffii kaasaniiru **Yesuus** waa'ee guyyaa manneen qulqullummaa gurguddoon addunyaa ta'a gadi darbatame, kunis dhuma addunyaa ta'a yeroo Qulqullooni qulqulloota baay'ee Ol aanaan guddinni mootummaa ni kennamaaf;

G. Wantoonni kun (guyyaan Gooftaa) yoom ta'u?

F. Mallattoon dhufaatii keetii (dhufaatii Gooftaa) maal ta'a?

A. Mallattoon dhuma addunyaa kanaa maal ta'a?

(2) **.Dhufaatii Ilma namaa** (Guyyaan & sa'aatiin hin beekamu) .

Mar 13:4 Nuuf himaa (Gooftaa, ^{G1320} Mar 13:1), .

yoom wantoonni kun ni ta'u?

wantoonni kun hundinuu yeroo raawwataman (dhuma) immoo mallattoon maal ta'a? ^{G4931}

Lug 21:7 Isaanis, "Barsiisaa! ^{G1320}

garuu wanti kun yoom ta'a?

yeroo wantootni kun raawwataman (hojjetaman) immoo mallattoon akkamii ni jiraata? ^{G1096}

➤ Maarqosii fi Luqaas keessatti duuka buutonni Yesu "Gooftaa ^{G1320}" yeroo mana qulqullummaa keessaa ba'an waliin **Yesuus**.

isa - Gooftaa (Strong's ^{G1320}, διδάσκαλος, didaskalos) jechuun Rabboni (kan Strong) agarsiisa ^{G4462} jechuun

kan arguuf arguu kee akka fudhattu si gochuu danda'u **Gooftaa** ittiin cuuphamuu **Hafuura Qulqulluu** by kee amantii.

dura → **Yesuus'** duuka buutonni, Gooftaa (Strong's ^{G1320}, διδάσκαλος) ykn Raabii ^{G4461} osoo Inni hin jiraatin

fannoo irratti fannifame, garuu Rabbooni jedhame ^{G4462} fannifamuu Isaa booda. Haala dubbii

keessatti, **Yesuus** jechuun akkasitti jira

Gooftaa ykn Rabbi. ³⁶⁰

→ Gooftaa ^{G1320} jedhama ture "Rabbi" ^{G4461} dura **Yesuus'** fannifamuu (ykn Ilma namaa), garuu ni waamama "Rabboni" ^{G4462} erga fannifamee booda (**Kiristoos**). Yeroo duuka buutonni "Rabbi" ^{G4461} (Ilma

Video 16. Ormoota, Saboota hundumaa (Gooftaa, Gooftaa Yesuus, & Gooftaa Yesuus Kiristoos) 7/10."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

³⁶⁰ Viidiyoo 17. "3. Fuduraalee jalqabaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/17-jalqaba-firii-mana-waaqa-gooftaa/.

nama) amantiidhaan, “Rabbi^{G4461} Rabbooni isaanii ta’a^{G4462} ykn isaanii **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. ^{G2962} ykn Ilma Waagayyoo, .
Hafuurri Qulqulluunis isaaniif ni kennama.³⁶¹

E. Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yoom ta’u?

B. Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yeroo raawwatamuuf jedhu mallattoon akkamii ni mul’ata?

(3) .**Dhufaati Gooftaa**(Sa'aatiin hin beekamu) .

[Mar 13:4](#)Nuuf himaa (Gooftaa, ^{G1320} [Mar 13:1](#)), .

yoomwantoonni kun ni ta’u?

wantoonni kun hundinuu yeroo raawwataman (dhuma) immoo mallattoon maal ta’a?^{G4931}

[Luq 21:7](#)Isaanis, “Barsiisaa!^{G1320}

garuu wanti kun yoom ta’a?

yeroo wantootni kun raawwataman (hojjetaman) immoo mallattoon akkamii ni jiraata?^{G1096}

→ Raajichi Daani’el, raajii torban 70f dubbate torban isa dhuma irratti taatewwan raawwataman dursee dubbateera.

Ann Maarqos fi Luqaas, duuka buutonni mallattoolee kan

Guyyaa Gooftaa fi dhufaatiin Isaa, kunis guyyaa isaan itti wal arganii fi bara baraan isa waliin ta’a ([1Th 4:17](#)).

C. C.Wantoonni kun hundinuu (torban 70faan Daani’eel) akka xumuraman mallattoon maal ta’a?

D. Wantoonni kun (dhufaatiin Gooftaa) yoom ta’u?

Yesuus'.deebii gaaffilee duuka buutonni armaan olitti (AG) dhiyeessan tartiiba armaan gadiitiin ta’uun isaa hin oolu: 1. 1.

A. Mallattoon dhuma addunyaa kanaa maal ta’a (mallattoo 2)?

- . **Tjedhee jalqaba mallatteessa**(kan dhuma addunyaa kanaa) .

[Mat 24:6](#)Isin immoo ni dhageessa^{G191} kan waraanaa fi oduu (dhagahuu) .^{G189} **kan waraanaa:** akka hin raafamne ilaalaa; wantoonni kun hundinuu ta’uu (hojjetamuu) waan qabaniif, .^{G1096} garuu dhuma^{G5056} ammatti hin jiru. ^{G3768}

[Mar 13:7](#)Yeroo dhageessanis^{G191} kan waraanaa fi oduu (dhagahuu) .^{G189} **kan waraanaa,** hin rifatinaa; sababni isaas wantootni akkasii (hojjetamuu) qabu,^{G1096} garuu dhuma^{G5056} ammallee hin ta’u. ^{G3768}

- Dhaggeeffattoonni Maatewosii fi Maarqos waa’ee waraanaa fi oduu godhamuu qabu dhaga’uu qabu, garuu Yesus dhumni isaa ammallee waan hin jirreef akka hin dhiphanne itti hime.
- “.Tinni dhumni ammallee hin jiru” jechuun taatee jalqabe yeroo sanatti duraanuu adeemsa irra jiraachuu agarsiisa.
- YoomJesus waa’ee sassaabbii margaa ibseera, Dhuma addunyaa “kana“ akka ta’u agarsiiseera ([Mat 13:40 irratti](#)kanaaf marga walitti qabamee ibidda keessatti ni gubama; dhuma biyya lafaattis akkasuma ta’a.”)

[Luq 21:9](#)Yeroo dhageessan garuu^{G191} kan waraanaa fi jeequmsa(waraana), .^{G181} hin sodaatinaa:

sababni isaas, wantoota kana dursanii hojjechuu qabu^{G4412} akka raawwatamuuf (hojjetame);^{G1096} garuu dhuma^{G5056} kan jedhu (battalumatti) fi karaa (battalaa) miti. ^{G2112}

- **Dhaggeeffattoota Luqaas**waa’ee waraanaa fi burjaajii dursanii raawwatamuu qaban dhaga’uu qabu, Yesus garuu dhumni isaa waan hin dhihaanneef akka hin sodaanne itti hime.
- When Maatewosii fi Maarqos wajjin wal bira qabamee yoo ilaalamu, Luqaas duuka buutonni waa’ee waraanaa dhaga’anii akka burjaaja’an agarsiisa, garuu wanti jalqaba ta’uu qabu waan ta’eef sodaachuu hin qaban, kanaaf dhumni dhihoo miti.

- Xumura mallattoo jalqabaa - .

³⁶¹ Irraa qabame [Mul 3:15](#).

Xumura Gidiraa(Thingings kan duuka buutonni mallattoo lammaffaa dura fuulduratti ta'an, .[Mul 13:15](#)) .

[Lug 21:12](#)Garuu kana hundumaa dura (mallattoo 2ffaa dhuma biyya lafaa dura, .[Lug 21:10](#), .[Mat 24:7](#), 7 .[Mar 13:8](#)) .
harka isaanii isin irra kaa'anii isin ari'atu, gara mana sagadaatti isin dabarsu;
mootota durattis dhiyaatanii mana hidhaattis galfamaniiru ^{G935}fi bulchitoota (bulchitoota) . ^{G2232}maqa
kootiif jecha.

[Lug 21:13](#)Ragaa ba'uuffis gara keessanitti ni deebi'a. ^{G3142}

[Mat 24:9](#)Yeroo sanatti akka dhiphattaniif dabarsee isin in kennu (**rakkina**), . ^{G2347}si ajjeesuu;
saboota hundumaa birattis in jibbamtu ^{G1484}maqa kootiif jecha.

[Mar 13:9](#)Garuu of eeggadhaa, isaan yaa'iidhaaf dabarsitanii isin in kennu;
mana sagadaa keessattis in reebamtu.
bulchitoota (bulchitoota) durattis ni dhiyaata . ^{G2232}fi mootota ^{G935}
anaaf jedhee, ragaa ba'uuf (ragaa) . ^{G3142}isaan irratti.

[Mar 13:10 irratti](#)Fi **wangeela** dursee maxxanfamu (lallabamuu) qaba . ^{G2784}gidduutti (gara) . ^{G1519}saba hundumaa
(Ormoota). ^{G1484}

- **Mallattoon dhuma biyya lafaa inni lammaffaan osoo hin mul'atin**, Dhaggeeffattoonni Luqaas saboonni Ormoota mootummaa hamaa duuka buutota irratti harka kaa'anii, ari'atanii, mana sagadaa fi mana hidhaatti dabarsanii kennuu, maqa isaatiif jecha moototaa fi bulchitoota duratti akka isaan dhiheessan ni argatu, isaan keessaas ni taatu ragaa ba'aa ta'e. ³⁶²
- **Dhaggeeffattoota Maatewos** duuka buutonni rakkinaaf dabarfamuu fi maqa isaatiif ajjeefaman ni argu, saba Ormoota hundumaa birattis ni jibbamu. ³⁶³
- **Mdhaggeeffattoota ark's** dabarfamuu akka qaban dhaggeeffachuu qabuto yaa'ii mana sagadaa keessatti reebaman, bulchitootaa fi mootota duratti akka dhugaa ba'anitti Isaaf dhiyaatan, kanas dhugaa ba'aa taata sababiin isaas wangeelli mootummaa jalqaba osoo dhumni hin dhufin saboota Ormoota hundumaatti lallabamuu qaba.

(Barbaachisummaa Wangeelaa)

- ✦ Erga cuuphaa qalbii diddiirannaatiin cuuphamtee booda Kiristoos Yesuusitti amanii maqa Gooftaa Yesusiin cuuphamta. Sana booda Hafuurri Qulqulluun warra (ati) kanneen loogoo qaban kan gara rhemaatti jijjiiramu ([2Phe 3:2](#)).
- ✦ Gooftaan Yesuus samii irraa ni mul'ata jechuun loogoos dhugaa (wangeela fayyina kee) ibidda boba'aa keessatti gubatee karaa wangeela gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin reemaa mul'isa. Erga itti amantee booda **Kiristoos**, Hafuura Qulqulluu abdiitiin mallatteeffamte. Isin yeroo dhufaatii isaa Kiristoos isa jalqabaati, innis saba Waaqayyoo hundumaa keessaa saba tokko, yookaan 144,000 kanneen Hoolaa tokko waliin gaara Tsiyoon irratti maqa Abbaa isaanii qabatanii dhaabbatan **morma isaanii irratti barreeffame**. ³⁶⁴

(**Wangeelli saboota Ormaa hundumaatti lallabamuu qaba**) .

- Wangeelli waldaa Waaqayyoo logos, humnaan, akkasumas hafuura qulqulluudhaan dhufe, innis rhema.

- Sa'aatiin warri waan gaarii hojjetan gara du'aa ka'umsa jireenyaatti itti dhufan (dhaga'uuf... **rhema jedhamuun beekama**), warri hamaa hojjetan garuu gara firdiitti ka'uutti.

- Gara Yesuus Kiristoositti cuuphamuudhaan, qalbii geddartanii du'a Yesuus Kiristoositti cuuphamtaniittu. Cubbuun kee karaa cuuphaa maqa Iyyasuus Kiristoosiin dhiifama, kennaa kan

³⁶²Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni hundi (Amanamaa fi ogeessa gooftaa bulchaa ta'i) 10/10."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

³⁶³Viidiyoo 18. "3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000)." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

³⁶⁴Bal'ina isaaf viidiyoo 18, "Firii-jalqabaa (The 144,000)" ilaali.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

hafuura qulqulluudhaan, namoonnis karaa kenna hafuura qulqulluu afaan biraatiin dubbatanii raajii dubbatan.

- Hafuurri qulqulluun erga isinitti dhufee booda, “humna” ni argattu, akkasumas dhugaa gooftaa Yesuus ni taatu

Kiristoos (warra reemaa fudhatan) Yerusaalemittis ta’e guutummaa Yihudaa keessatti (kanneen dhiifama argatan

kan cubbuu isaanii), Samaariyaa keessatti (warra loogoos fudhatan), fi hamma lafaatti

(warra lafa abaaramaa irra jiran, ykn warra awwaala keessa jiran fayyina argachuuf towbachuu barbaachisan).

- † 12n akka duuka buutota Yesuus ta’anii seexanoota hundumaa irratti akkasumas dhukkuba fayyisuuf aangoo fi aangoon kennameefii jira ([Luk9:1](#)), akkasumas mootummaa Waaqayyoo lallabuu fi dhukkubsattoota fayyisuuf kan hidhate, ([Luk9:2](#)). Jechuun, ifa qabu^{G5457} kan Waaqayyoo (1Yo 1:5), akkasumas Waaqayyoo (isa ifa ajaje^{G5457} dukkana keessaa ba’uuf) garaa isaanii keessatti ifee jira, akkasitti ifa ta’aniiru^{G5462} kan beekumsa ulfina Waaqayyoo fuula Yesuus Kiristoosiin ([2Qor 4:6](#)). Ulfina Waaqayyoo isa ifa ta’e qabaachuu^{G5458} kan Waaqayyoo akka kiristaala ifa ta’e ([Mul 21:11](#)), ergamoonni the the If ta’u^{G5457} kan biyya lafaa (ykn kan dirree, .Mat 13:38 irratti), tokkoon tokkoon isaanii magaalaa kaa’amtedha^{G2749} ganda gaara tokkoo keessatti^{G3735} kan dhokachuu hin dandeenye sababa ifa Waaqayyoo akka fidan ([Mat 5:14](#)). Ganda tokko^{G2968} bakka wangeelli itti lallabamu (foon kennuudhaan ykn logos Waaqayyoo ummataaf), fi bakka fayyinni itti raawwatamu ([Mat 14:15](#)).³⁶⁵

- Duuka buutonni gara **Rakkina**

[Mar 13:11](#) Isaan yommuu isin geggeessanii dabarsee isin dabarsan garuu, dursitanii wanta dubbattan hin yaadda’inaa;

isinis dursitanii hin yaadinaa;

Hafuura Qulqulluu malee isin utuu hin taane.

[Luq 21:14](#) Qubsii (ciisii) .^{G5087} kanaaf garaa keessan keessatti, wanta deebii kennitan duratti akka hin xiinxalamne;

[Luq 21:15](#) Afaanii fi ogummaa siif nan kenna, .

kan mormitoonni kee hundinuu mormuu fi mormuu hin dandeenye.

Yeroo duuka buutonni moototaa fi bulchitoota saboota Ormootaatti kennaman: 1.1.

- **Dhaggeeffattoota Maarqos:** Waan dubbachuu qabdu dursitee hin yaadin ykn dursitee hin xiinxalin, sababiin isaas hafuurri qulqulluun sa’aatii sanatti karaa kee ni dubbata.
→ The Hafuurri Qulqulluun dhaggeeffattoota Maarqos keessa jiraata.
- † Afaan bakka dubbiin Waaqayyoo itti kaa’amudha (Waaqayyoo, kunoo dubbii koo kaa’eera naan jedhe^{H169} afaan kee keessa. Har’a saboota fi mootummoota irratti si kaa’eera, . ([Erm 1:9-10](#)). Qophii qalbii nama keessa jiru, .^{H120} deebii arrabaa immoo, Waaqayyoo biraa (Fak 16:1).³⁶⁶ Kanaaf, billaa qara lamaa wangeelaa (billaan abiddaa) galata Waaqayyoo ol aanaa wajjin harka qulqulloota qulqullootaatti qabama (el) .^{H410} afaan isaanii keessa.³⁶⁷
- **Luke’s dhaggeeffattoota:** Deebii kennuu kee dura xiinxaluu hin qabdu sababiin isaas Inni afaanii fi ogummaa siif kenna, mormitoonni kee hundis mormuu fi mormuu hin danda’an; kanaaf garaa keessan lafa kaa’aa.
→ Mootummaan Waaqayyoo ni Ann garaa dhaggeeffattoota Luqaas.
- † Waaqayyoon sodaachuun jalqaba ogummaati ([Fak 9:10](#)) . afaan Waaqayyoo keessaas beekumsii fi hubannaan ni ba’a ([Fak 2:6](#)). Garuunni wantoota kana dhabe jaamaa dha, fagootti arguu hin danda’u, cubbuu isaa isa durii irraa qulqullaa’uu isaa dagateera ([2Phe 1:9](#)), sababni isaas isaan beekumsa

³⁶⁵ “[Fakkii 1-c],” ykn Viidiyoo 35 ilaali. “(Ergamoota) Duuka Bu’oota Humnaa fi Aangoo Qaban.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

³⁶⁶ Viidiyoo 43. “(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo”. www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

³⁶⁷ Viidiyoo 20. “(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu.”

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

jibbanii, sodaa Waaqayyoo hin filanne (**Fak 1:29**): Kanaaf, isaan (mootonni fi bulchitoonni saboota ormaa) kufanii WAAQAYYO GOOFTAAN ni faradamu.

- Hedduun ni mufatu

[Mat 24:10](#) Yeroo sanatti namoonni baay'een ni mufatu, .^{G4624}

ni gante(ni kenna) .^{G3860 jedhamuun beekama} walii wal jibbu.

[Mat 24:11](#) Raajonni sobduu baay'een ni ka'u, namoota hedduus ni gowwoomsu.

[Mat 24:12](#) Sababni isaas jal'inni^{G458} ni baay'ata (dachaa ni qabaata), .^{G4129} jaalalli namoota baay'ee ni qabbanaa'a.

[Mar 13:12](#) Amma obboleessi (obboloota) .^{G80} ni gante (ni kenna) .^{G3860 jedhamuun beekama} obboleessa (obboloota) .^{G80} hanga du'aatti, .

abbaan immoo ilma; fi ijoollee^{G5043} warra isaanii irratti ni ka'u, .

akka ajjeefaman ni taasisa.

[Luq 21:16](#) Isin immoo ni dabarsitu (birmamtu) .^{G3860 jedhamuun beekama} warraa fi obbolootaan, .

fi firoota (firoota), .^{G4773} fi hiriyoota; gariin keessanis akka ajjeefaman in godhu.

[Luq 21:17](#) Maqaa kootiif jecha nama hundumaa biratti in jibbantu.

[Mat 24:13](#) Inni hamma dhumaatti jabaatu garuu, .^{G5056} kanumatu fayya.

[Mar 13:13](#) Maqaa kootiif jettanii namoota hundumaa biratti in jibbantu.

kan hamma dhumaatti obsu garuu, .^{G5056} kanumatu fayya.

Warri sanyii isaanii garaa dhagaa keessatti facaafame hedduun isaanii yeroo rakkinni ykn ari'atamni uumamu logos keessatti ni mufatu

- **Mdhaggeeffattoota atthew's:** Kanaaf wal gananii wal jibbu, raajonni sobaa hedduun ka'anii isaan gowwoomsu, kana irraa kan ka'es jal'inni ni baay'ata, jaalalli namoota baay'ee ni qabbanaa'a.³⁶⁸ Garuu inni hanga dhumaatti obse ni fayya, kana jechuun lubbuu isaa kan argate ni dhaba, namni lubbuu isaa Isaaif jedhee dhabe garuu ni argata ([Mat 10:39 irratti](#)).
- **Dhaggeeffattoota Maarqos:** Isaan obboloota (Abbaan isaanii samii keessa jiru, .[Mat 23:9](#)) garuu obboloota isaanii ni ajjeesu, ilma immoo abbaa, ijoolleen warra isaanii irratti ni ka'u, akka ajjeefaman godhu. Hafuurri karaa Wangeela Maarqos sitti dubbatu, warra maqaa isaatiif jecha loogoodhaan mufatan biratti akka jibbantu dubbata. Namni hanga dhumaatti obse garuu ni fayya, kana jechuun lubbuu isaa kan argate ni dhaba, lubbuu isaa kan dhabe garuu ni argata ([Mat 10:39 irratti](#)).
- **Luke's dhaggeeffattoota:** Warra, obbolaa, fira, fi hiriyootaan ni gantamanii, gariin keessan ni ajjeefamtu. Hafuurri karaa Wangeela Luqaas sitti dubbatu, warra maqaa isaatiif jecha loogoodhaan mufatan biratti akka jibbantu dubbata. Garuu hanga dhumaatti akka obsan maaliif hin gaafataman?

[Mat 13:20 irratti](#) Kan fudhate garuu (logos mootummaa, .[Mat 13:19](#)) sanyii (garaa keessatti facaafame) .^{G4687}

gara iddoo dhagaa (lafa dhagaa), .^{G4075}

inni dubbicha (logos) dhaga'u, .^{G3056} anon gammachuudhaan in fudhata;

[Mat 13:21](#) Inni garuu yeroo muraasaaf in jiraata malee, hidda of keessaa hin qabu.

yoom jedheef **rakkina**^{G2347} yookaan **ari'atama**^{G1375} ni ka'a

sababa jecha (logos) jedhuun, .^{G3056} by and by ni mufata. ^{G4624}

- QEENXE Anyone kan logos mootummaa dhaga'e garuu lafa dhagaa garaa isaanii, hundee of **asxaawwan jedhaman** isaan keessa waan hin jirreef yeroo rakkinni ykn ari'atamni uumamu ni mufatu sababiin isaas loogoon isaan keessa jiru yeroo muraasaaf qofa obsuu danda'a.
- Hubadhaa kana **rakkina** akkasumas jechuudha **ari'atama**.

³⁶⁸ Ilaali [Mat 13:20 irratti](#).

- † **Kan rhemaakka** Yesus isinitti dubbatu, isaan hafuura, isaanis jireenya.³⁶⁹ Sababni isaas **Kiristoos** hundumaa walumaa galatti, warri Hafuura tokkicha irraa dhugan, dhaqna qabaa ykn dhaqna qabaa dhabuu fooniin osoo hin ilaalin qaama Kiristoos ti. Sababa kanaaf Pheexiroos Waaqayyo saba Ormoota isa sodaataniifi qajeelummaa hojjatan hundumaa waan fudhatuufi (hafuuraan fi dhugaadhaan, .[Jhn4:24 irratti](#)).

(**Rifeensa mataa**) .

[Lug 21:18](#) Garuu rifeensi tokkollee hin jiraatu^{G2359} kan mataa keetiini badu.

[Lug 21:19](#) Obsa keessaniin lubbuu keessan qabadhaa.^{G5590 jedhamuun beekama}

- Sababni isaas nyaata soorataa nyaachuu jechuun soorata (jecha, rhēma) Waaqayyootiin sooramuu jechuudha ([Erm32:27 irratti](#)), nyaata soorataa nyaachuun rifeensi mataa kee irraa hin bu'u^{G5160 jedhamuun beekama}, kan gara fayyinaatti nama geessu ([Hojii Ergamootaa 27:34](#)). Kanaaf lallabna **Kiristoos**, nama hundumaa akeekkachiisuu fi barsiisuu^{G444} nama hundumaa dhiheessuuf ogummaa hundumaan^{G444}—perfect in keessatti **Kiristoos Yesuus** ([Qol 1:28](#)).³⁷⁰

- † "Nama"^{G444} nama foon qabu kan qabu agarsiisa **logos Waaqayyoo** karaa ilma namaa, akkasitti qaama (lafee fi foon) kan **Gooftaan** itti makamu " .jireenya" jechuun hafuura keessa, ykn keessa **Kiristoos**.³⁷¹

- † Keessa [Uma 2:24](#), "nama (abbaa manaa, 'iis) ."^{H376} lubbuuwwan foon ulfaa'uu danda'an agarsiisa **jireenya** amantiidhaan qajeeltuufi fi qulqulloota ta'uuf, dubartiinis (seera jalatti) walitti makamuu qabdi **qaama (lafee fi foon)** kan namaa (ayyaana jala).

→ Tartiba rifeensa dubartii (sanyii kan **asxaalee** bu'uura seeraatiin) guddachuuf gara **kan rhema jedhu** kan **Waaqa**, isa

hanga yeroon guututti sooramuu qaba. Kanaaf, Kan baay'ee **asxaalee** seera jalatti (the dubartii) kanaaf hanga mul'atutti haguugamuu qaba **kan rhema jedhu**.

- Akkasumas, abbaan manaa ('iis) .^{H376} jechuun nama (anthrōpos) .^{G444} kan "dhugaa du'aa ka'uu kan **warra du'an**" ([Hojii Ergamootaa 1:22](#)) karaa walitti dhufeenya Hafuura Qulqulluutiin ([2Qor 13:14](#)).³⁷²

Kanaaf abbootiin warraa^{G435} (nama ayyaana Waaqayyoo jala jiru) dubartii (haadha manaa) isaa kan qabdu jaallachuu qaba **icha**

asxaalee kan **Waaqa** (garuu hanga yeroo murtaa'etti barsiisotaafi bulchitoota jalatti **Abbaa**), akka **Kiristoos** akkasumas waldaa jaalatee isheef of kenne ([Efe 5:25](#)).³⁷³

Cehumsi irraa **Rakkina** gara **Rakkina Guddaa**

- **Mallattoo lammaffaa** (kan dhuma biyya lafaa) .

[Mat 24:7](#) Sabaaf (Saba Ormootaaf) .^{G1484} saba irratti ni ka'a^{G1484}, mootummaan immoo mootummaa irratti; beelli, dha'icha, kirkirri lafaas bakka adda addaatti ni in jiraata.

[Mat 24:8](#) Kun hundinuu **jalqaba gadda**.^{G5604}

[Mar 13:8](#) Sabni saba irratti, mootummaan mootummaa irratti in ka'a.

kirkirri lafaa iddoo garaa garaatti ni in jiraata;

beelli fi rakkinnis ni in jiraata; **jalqaba gadda**.^{G5604}

³⁶⁹Video, 25. "Jecha cimaa (The logos) & Hojii Waaqayyoo 2/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

³⁷⁰Viidiyoo 31. "Namni Naazarii Waaqayyoof (Rifeensa Mataa)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

³⁷¹Viidiyoo 2. "Seera Uumamaa 1:1 irraa kaasee hanga Seera Uumamaa 2:4tti." www.therhemaofthelord.com/course1/2-iddoo-ddoo-eden-2/ .

³⁷²Viidiyoo 2. "Seera Uumamaa 1:1 irraa kaasee hanga Seera Uumamaa 2:4tti." www.therhemaofthelord.com/course1/2-iddoo-ddoo-eden-2/ .

³⁷³Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

- **Dhaggeeffattoota Maatewos** beela arguu qaba → dha'oota → kirkira lafaa bakka adda addaatti (jalqaba gadda).
- **Mdhaggeeffattoota ark's** kirkira lafaa arguu qaba → beela, . → rakkina (jalqaba gaddaa).
- Maatewosii fi Maarqos keessatti mallattoon dhuma biyya lafaa ykn jalqaba gaddaa 2ffaan jalqaba “**.Rakkina Guddaa.**”
- “Sabni saba irratti in ka'a” jechuun “Saboonni ormaa saba Israa'el irratti in ka'u, mootummaan hamaa immoo mootummaa samii irratti in ka'a.”³⁷⁴

[Luq 21:10](#) Achiis, “Sabni saba irratti, mootummaan immoo mootummaa irratti in ka'a” isaaniin jedhe.

[Luq 21:11](#) Kirkirri lafaa gurguddaan bakka adda addaatti, beelli, dha'ichaan ni in in ka'a; akkasumas mul'ata sodaachisaa fi mallattoolee gurguddoo ^{G4592} **samii irraa in ni jiraata.**

- **Luke's dhaggeeffattoota** kirkira lafaa gurguddaa bakka adda addaatti arguu qaba → **beela** → dha'oota → mul'ata sodaachisaa, . → mallattoo gurguddaa samii irraa.
 - Maatewosii fi Maarqos irraa adda ta'ee jalqabni gaddaa kan Luqaas hin eeramne dhaggeeffattoota, maaliif?
- Mallattoon dhuma biyya lafaa 2ffaan Luqaas keessatti “**.Rakkina Guddaa**” jedhu:
 - Gaddi (kirkira lafaa, beelli, dha'icha, & rakkoon) erga jalqabee booda ni jiraata
 - kirkira lafaa gurguddaa (kan banamuu irraa eegalu-**icha 6ffaa chaappeessuu, .Mul 6:12**) . bara “**.Rakkina Guddaa**” (**Mul 13**) fi qaruuraa 7ffaa kan **dheekkamsa Waaqayyoo (Mul 16:17-18)**, .
 - mul'ata sodaachisaa (**butamuu jedhu kan kanneen 144,000 ta'an, .Mul 12:1**), fi
 - mallattoo gurguddaa samii irraa (mallattoo aduu, ji'aa fi urjii, **.Mat 24:29, .Mar 13:24-25 irratti, .Luq 21:25-26**) ni ta'a bineensi 1ffaan galaana keessaa bahee osoo hin ka'iin dura (**Mul 13:1**).

B. B.Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yeroo raawwatamuuf jedhan mallattoon akkamii ta'a?

- .Tinni dhufaati ilma namaa (scene on earth) mallattoo agarsiisa) .

[Mat 24:29](#) **Yerosuma** booda **rakkina** ^{G2347} kanneen (kanneen) . ^{G1565} **guyyootani** ta'a aduun haa dukkanaa'u, ji'i ishii hin ibsu, . ^{G5338} urjiileen samii irraa ni kufa, humnoonnis ni kufa ^{G1411} **kan samii ni raafama:** 1.1.

[Mar 13:24](#) Garuu **keessa** ^{G1722} warra (kan) . ^{G1565} **guyyoota**, **boodarakkina sana**, . **aduuni dukkanaa'a**, ji'i immoo ishii hin ibsu, . ^{G5338}

[Mar 13:25 irratti](#) Urjiileen samii ni kufu, humnoonni samii keessa jiran ni raafamu.

- **Yerosuma** booda **rakkina**: Aduun ni dukkanaa'a, ji'i ifa isheef hin kennitu, urjiileen samii irraa ni kufa, humnoonni samii ni raafamu;
- Dhaggeeffattoota Maatewos: Dhufaati **Ilma namaa** “**battaluma sanatti**” ni raawwatama. **rakkina** kan guyyoota sanaa (kan guyyoota Rakkinaa, **.Mar 13:19**), kunis jalqaba Rakkina Guddaa yeroo boqonnaa torban 70ffaa Daani'el booda uumamu ta'a.³⁷⁵
- Mdhaggeeffattoota doonii: Dhufaati **Ilma namaa** “**booda**” ni raawwatama. **rakkina** keessaguyyoota sana (Grakkina Guddaa keessatti, **.Mat 24:21**).
 - Dhaggeeffattoota Maatewosiif, dhufaatiin Ilma Namaa “**battaluma sanatti**” rakkina booda kan raawwatamu yoo ta'u, dhaggeeffattoota Maarqosiif garuu “**rakkina booda**” ykn guyyoota Rakkina Guddaa keessatti kan raawwatamu ta'a.

³⁷⁴ Viidiyoo 16. “Ormoota, Saboonni hundi (Amanamaa fi ogeessa gooftaa bulchaa ta'i) 10/10”).

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ . (Bal'ina isaaf “[Ormoota]” ilaali).

³⁷⁵ “[3] Torban 70 Daani'el” ilaali.

[Lug 21:25](#) Ni jiraatas **mallattoolee**^{G4592} aduu keessatti, ji'a keessa, urjii keessas; dachii (lafa) irrattis .^{G1093} dhiphina saboota (Saboota Ormaa), .^{G1484} wallaaluudhaan; -**ichagalaanaa** fi dalga boo'aa jiru;

[Lug 21:26](#) Kan dhiiraa^{G444} sodaadhaaf, akkasumas ilaaluuf (eeguuf) garaa isaan kuffisuu .^{G4329} wantoota jiran sana lafa (addunyaa) irratti dhufuu.^{G3625} humnoonni samii ni raafamu.

- Lamaanuu dhaggeeffattoota Maatewosii fi Maarqos: Aduun ni dukkanaa'a, ji'i ifa ishee hin kennitu, urjiileen samii irraa ni bu'u, humnoonni samii ni raafamu ([Mat 24:29](#), [Mar 13:24-25](#)).
- Fykn dhaggeeffattoota Luqaas: Mallattoowwan aduu, ji'a, urjiilee fi humnoota samii keessatti mul'ataniin alatti, saboonni Ormootaa lafa irratti dhiphinaan ni ga'u, galaanaa fi dambaliin ni boo'a.
→ Haala kanaan kan dhiirotaa^{G444} onneen sodaa fi wantoota dhufuuf jiran eeguu irraa ni kufa addunyaa akka humnoonni samii ni raafaman. Luqaas mallattoo guyyaa sanaa akkamitti akka ibse hubadhu
haala al-kallattiin, kan dhiirotaa ibsuudhaan^{G444} garaa, dhaggeeffattoota Luqaas akka taajjabdootaatti ejjennoo (irraa biyya waaqaa).

→ Ilaali [Mul 14:14](#) bal'inaan "Dhufaatii Ilma namaa" jedhuuf.

C. Wantoonni kun hundinuu (torban 70ffaan Daani'eel) akka xumuraman mallattoon maal ta'a?

[Mat 24:14](#) Wangeelli mootummaa kun immoo dhugaa ba'uuf (dhugaa ba'uuf) biyya lafaa hundumaatti ni lallabama .^{G3142}

[saba hundumaaf \(Saboota Ormaa\)](#),^{G1484} achiis dhumni ni dhufa.

→ Yesus duuka buutota isaatiin loogoowwan armaan gadii gurra isaaniitti akka gad gad dhiisan itti himeera: "**.Ilmi namaa harka namaatti in kennama**" ([Lug 9:44](#)). Logos kana hamma hubattee fi amantutti rhema dhokatee jira, kunis namoota baay'ee biratti dhokatee jira. Inni Waaqayyo erge ni dubbata **rhēma Waaqayyoo**, garuu namoonni baay'een hin hubanne, gaafachuus sodaatan **Yesuus** kan maal akka ta'er **rhēma jedhudha** ([Lug 9:45](#)), akkasumas Yesus akkamitti akka isaaniitti mul'atu sodaatan, akka **hafuura** ([Mat 14:26](#)).³⁷⁶

→ Dhumni yoom dhufa **Wangeela mootummaa Waaqayyoo** ([Hojii Ergamootaa 28:31](#)). Warri hamma dhumaatti jabaatan garuu ni fayyu.³⁷⁷

- Yoom akka baqatan (Battala Rakkina & Jalqaba Gidiraa Guddaa booda)

- **Rakkina**

[Mar 13:18](#) Baqannaa keessan (baqachuus) kadhadaa^{G5343} .^{G5437} keessa hin ta'in **yeroo qorraa**.

[Mar 13:19](#) Bara sanatti waan ta'eef^{G2250 jedhamuun beekama} dhiphina ta'a (**rakkina**), .^{G2347}

kan akka jalqaba uumama irraa hin turre^{G2937} kan Waaqayyo^{G2316} hanga yeroo kanaatti uumame, hin ta'u.

- **Mdhaggeeffattoota ark's**: Yeroo qorraa akka hin baqanne kadhadaa, ni jiraata **Rakkina** bara sanatti, kan akka jalqaba uumama Waaqayyo uume irraa kaasee hanga yeroo kanaatti hin turre, yoomiyyuu hin ta'u.

→ Dhaggeeffattoonni Maarqos waa'ee isaa dhaga'aa jiru **Rakkina** kan Rakkina Guddaa dura yeroo qorraa eegalu ([Dan 9:27](#)).

- **Great Rakkina**

³⁷⁶Viidiyoo 25, "Jecha cimaa (The logos) 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

³⁷⁷Viidiyoo 10. "“Ayyaana Faasikaa” guyyaa lama dura."

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

[Mat 24:20 irratti](#) Garuu baqannaa keessan (baqachuuf) kadhadaa ^{G5343} . ^{G5437} keessa hin ta' [yeroo qorraa](#), lamaan isaanii iyyuu irratti miti [guyyaa sanbataa](#): 1.1. ^{G4521}

[Mat 24:21](#) Yeroo sanatti ni ta' [rakkina guddaa](#), . ^{G2347}

kan akka jalqaba addunyaa irraa kaasee hin turre ^{G2889} hanga yeroo kanaatti lakki, yoomiyyuu hin ta'u.

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Baqachuun keessan yeroo qorraas ta'e guyyaa Sanbataa akka hin taane kadhadaa [Rakkina Guddaa](#), kan akka jalqaba addunyaa irraa kaasee hanga yeroo kanaatti hin turre, lakki, yoomiyyuu hin ta'u.

→ Dhaggeeffattoonni Maatewoos waa'ee yeroo itti baqatan dhaga'aa jiru [rakkina guddaa sana](#) kan yeroo rakkinni sun xumuramu qorra hordofee kan jalqabu ta'a.

→ Ilmi namaa battaluma sanatti dhufa [Rakkina](#), kan jalqaba [Rakkina Guddaa](#).

Taatee butamuu hordofuun warri lafarra hafan qophaa'uu qabu jechuudha baqadhaa sababni isaas yeroon sun yeroo waan ta'eef [Rakkina Guddaa](#) jalqaba, kunis guyyaa sanbata sanatti ta'a

bona ([Mat 24:20-21 irratti](#)).

<[Rakkina Guddaa](#)>

(Battala Gidraa booda)

D. Wantoonni kun (dhufaatiin Gooftaa) yoom ta'u?

- [Jibbisiisoo diigamuu](#)

[Luq 21:20](#) Yersaaleem loltoota waraanaan marfamtee yommuu argitan, ^{G4760 jedhamuun beekama} sana booda sana beekaa - [ichadiigamuu](#) ^{G2050}

kan jedhu dhihoo dha.

[Mat 24:15](#) Kanaaf yommuu argitan [jibbisiisoo](#) ^{G946} kan [diigamuu](#), . ^{G2050} kan dubbate Daani'eel raajichi, . [dhaabachuu](#) qulqulluu keessatti ^{G40} [iddoo](#), . ^{G5117} (namni dubbisu haa hubatu:)

[Mat 24:16](#) Egaa warri Yihudaa keessa jiran gara gaarreen haa baqatan.

[Mar 13:14](#) Yeroo argitan garuu [jibbisiisoo](#) ^{G946} kan [diigamuu](#), . ^{G2050} kan dubbate Daani'eel raajichi, . [dhaabbachuu](#) bakka ta'uu hin qabneetti, (inni dubbisu haa hubatu,)

achiis warri Yihudaa keessa jiran gara gaarreen haa baqatan.

[Luq 21:21](#) Ergasii warri Yihudaa keessa jiran gara gaarreen haa baqatan; warri ishee gidduu jiranis isa haa (Jerusalem) jedhamuun beekama. ^{G846} [ba'aa ba'aa](#); warri biyyoota keessa jiranis gara keessa hin seenin.

- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Yeroo waraanni marfame argitu [Yersaaleem](#), beekaa [diigamuu](#) ^{G2050} dhiyoodha. [Waaqayyo gooftaa](#) kan Israa'el filate [Yersaaleem](#) maqaa Isaa fi Daawit akka bulchaa saba isaatti kaa'uuf [Israa'el](#) ([2Sen 6:6](#)). ³⁷⁸

→ Kanaaf, [Luq 21:20](#) akka armaan gadiitti hiikama:

“Waraanni Yersaaleem, saba Israa'el, bakka maqaan [Waaqayyo gooftaadha](#), [diigamuun akka dhihaate beekaa.](#)”

- **Fakkii jibbisiisoo** (Wanta [Waaqayyo jibbu 7](#)) .

- **Waan 6 gooftaan jibba** ([Fak 6:16-19](#)) .

[Fak 6:17](#) (1) Ilaalcha boonsaa (ija), . ^{H5869 jedhamuun beekama}

(2) arraba sobaa, fi

(3) harka dhiiga qulqulluu dhangalaasu, .

[Fak 6:18](#) (4) Garaa yaada (nagaa qabadhu) . ^{H2790 jedhamuun beekama} jal'aa (jal'ina) . ^{H205} yaada (yaada, kalaqa), . ^{H4284 jedhamuun}

beekama

(5) miila gara badii (badii) fiiguun ariifatu, . ^{H7451}

[Fak 6:19](#) (6) Soba (soba) . ^{H8267} dhuga baatuukan soba dubbatu, . ^{H3577} fi

- **Waan 7 ffaa** akka Gooftaan jibbu jechuun [jibbisiisoodha](#) gara Lubbuutti ^{H5315} ([Fak 6:19](#)) .

³⁷⁸ Viidiyoo 48. “8. Hanukkaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

[Fak 6:19\(7\)](#) kan facaasu (erga) .^{H7971} wal dhabdee (waldhabdee) .^{H4090 jedhamuun beekama} obboloota gidduutti.^{H251}

→ Ibsa fakkii jibbisiisoo sanaa

Kan ija boonsaa, arraba sobaa, harka dhiiga qulqulluu dhangalaase, garaa jallina kan nagaa dubbata, miilli hamaa fiiguuf ariifatu, ragaa sobaa soba dubbatu, kan facaasu obboloota Abbaan isaanii Waaqayyo ('ēlōhīm) ta'e gidduutti wal dhabde.

- [Guyyoota haaloo bahuu](#)

- **Mdhaggeeffattoota atthew's:** Yommuu jibbisiisoo diigamuu raajichi Daani'eel dubbate argitan iddoo qulqulluu dhaabadhaa (inni dubbisu haa hubatu), ergasii warri Yihudaa keessa jiran gara gaarreen haa baqatan.
- **Dhaggeeffattoota Maarqos:** Garuu wanti jibbisiisoo raajichi Daani'eel dubbate, bakka hin malle dhaabatee yeroo argitan, (namni dubbisu haa hubatu), warri Yihudaa keessa jiran gara gaarreen haa baqatan.
- **Luke's dhaggeeffattoota:** Luqaas akka Maatewosii fi Maarqos irraa adda ta'ee “Yeroo jibbisiisoo diigamuu raajichi Daani'eel dubbate yommuu argitan iddoo qulqulluu dhaabadhaa (inni dubbisu haa hubatu)” jedhee hin kaasu, garuu, warri Yihudaa keessa jiran haa baqatan qofa jedha gara gaaraatti. Achiis, warri Yerusaaalem gidduu jiran haa (*ykn church*) .deemaa, warri biyyoota (naannoo Yihudaa fi magaalaa Yerusaaalem) keessa hin jirre achi hin seenin.
 - ✓ *Judaea – (naannoo gaara) miira dhiphoo ta'een, gara kutaa kibbaa Falasxiin gama kanaan Yordaanos fi Galaana Du'aa ciisu, Samaariyaa, Galiilaa, Pera'aa fi Idumaa'aa irraa adda baasuuf.*³⁷⁹
 - ✓ *Jerusalem – magaalaa gaarreen Yihudaa keessatti lafa diriiraa irratti argamtu.*

[Mat 24:17](#) Kan irra jiru haa ta'u^{G1909} kan manaapp^{G1430 jedhamuun beekama} mana isaa keessaa waan tokko illee baasuuf hin gad buune;

[Mar 13:15](#) Akkasumas (garuu) .^{G1161} haa (gadi bu'u) .^{G2597} kan mana gubbaa jiru gara manaatti hin gad buune, . mana isaa keessaa wanta tokko illee fudhachuuf achi keessa hin seenin;

[Mat 24:18](#) Innis inni dirree keessa jirus hin godhin^{G68} uffata (uffata) isaa fudhachuuf deebi'a.^{G2440 jedhamuun beekama}

[Mar 13:16](#) Kan dirree keessa jirus haa ta'u^{G68} uffata isaa fudhachuuf deebi'ee duubatti hin deebi'u.^{G2440 jedhamuun beekama}

[Luq 21:22](#) Isaan kun ta'uuf [guyyoota haaloo ba'uu](#) .^{G1557} wanti barreeffame hundinuu akka raawwatamuuf.

- **Dhaggeeffattoota Maatewoos & Maarqos:** 1.1.
 - Warra mana gubbaa (bakka kadhannaa, [.Hojii Ergamootaa 10:9](#)) .^{G1430 jedhamuun beekama} mana isaa keessaa homaa baasuuf gadi hin buune.
 - Hiikni isaas, namni mana ofii (lafa) keessatti kadhatu, mana Gooftaa keessa kadhatu maleehafuura ([Mat 21:13](#)) akkasumas fayyina argachuuf hanga dhumaatti obsuuf Kiristoositti guutummaatti amanaa

([Mat 24:13](#)).

- Namni dirree keessa hin jiru ([the addunyaa, .Mat 13:38 irratti](#)) uffata isaa fudhachuuf deebi'a (uffata) .^{G1746}

→ Hiikni isaas, biyya lafaa kanarraa namni uffata Kiristoos malee, uffata foonii uffachuuf deebi'ee hin deebi'in

([Gal 3:27](#)). Jecha biraatiin, yeroo gabaabaa keessatti foon kee ofirraa ni baafta kanaaf jireenya bara baraa argachuuf Kiristoosiin uffadhu.

- **Luke's dhaggeeffattoota:** Wanti barreeffame hundinuu akka raawwatamuuf, guyyoota haaloo ba'uu ti.

[Mat 24:19](#) Warra ulfaa fi warra hoosisan guyyoota sanatti wayyoo!

[Mar 13:17](#) Warra ulfaa fi warra hoosisaniif garuu wayyoo!

³⁷⁹"G2449 - ioudaia - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 9 Mar, 2023 kan argame. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g2449/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

[Luq 21:23](#) Warra ulfaa fi warra hoosisaniif garuu wayyoo!

sababni isaas lafti (lafa) keessatti dhiphinni guddaan ni jiraata, .^{G1093} fi dheekkamsa^{G3709} ummata kana irratti.

- **Maatewos, Maargos, .& Dhaggeeffattoota Luqaas:** Bara sanatti dubartoota ulfaa (gabrittii daa'ima lafaa ulfoofta) fi warra daa'ima hoosisan (seera jalatti foon hoosisan) wayyoo
- **Dhaggeeffattoonni Luqaas:** Gaafa dhiphinni fi dheekkamsi guddaan lafatti dhufu, warri seera jala jiran hin jiraatan.

[Luq 21:24](#) Isaanis qarqara (afaan) ni kufu .^{G4750 jedhamuun beekama} kan billaa, .^{G3162}

booji'amaniis gara saba hundumaatti (saboota Ormootaatti) in geeffama: ^{G1484}

Yerusaalem immoo Ormoota (Saboota Ormoota) irraa in dhiitamti, .^{G1484}

hanga bara Ormootaa (Saboota Ormaa) .^{G1484} guutamuu qaba.

- **Dhaggeeffattoonni Luqaas:** Afaan billaa (rema afaan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos keessaa bahu, .[Mul 1:16](#)), booji'amaniis saboota Ormaa hundumaatti ni geeffama, Yerusaalem (waldaan lafa irra jirtu) saboota Ormootaan ni dhidhiitama, hamma yeroon Ormootaa raawwatamutti.
→ Sana booda keessa [Luq 21:21-24](#), Yesus akkas raajii dubbateera **guyyoota haaloo ba'uu** kanneen barreeffaman ta'uu qabu
raawwatame, kunis keessatti raawwatama **guyyaa Gooftaa** keessa [Mul 19:2](#).

- **Guyyaan filatamaniif jecha ni gabaabbama**

[Mat 24:22](#) Kanneen malees^{G1565} guyyoota^{G2250 jedhamuun beekama} gabaabfamuu qaba, .^{G2856} foon jiraachuu hin qabu^{G4561} fayyuu: 1.1.

filatamtootaaf jecha malee^{G1588} kanneen malee^{G1565} guyyoota^{G2250 jedhamuun beekama} ni gabaabfama. ^{G2856}

[Mar 13:20](#) irratti Sana malees **Gooftaa**^{G2962} gabaabsee ture^{G2856} guyyoota sanatti foon kamiyyuu hin fayyuu;

warra filatamaniif garuu, .^{G1588} kan inni filate, .^{G1588} jedhee gabaabsee jira^{G2856} guyyoota. ^{G2250 jedhamuun beekama}

→ Guyyoonni Rakkina Guddaa qulqulloonni ni gabaabbamu, akkuma isaan yeroo 7ffaan butaman xurummaa dhageessisuuf jedha, Gooftaan keenya fi Kiristoos isaa mootummaa biyya lafaa kanaa ni deebisa

([Mul 11:17](#), .[Mul 19:1-7](#)).³⁸⁰

h week	Great Tribulation			Armageddon
	Daniel's 2nd half of 70th week			
his brethren, Rev 1:9)	Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)		Wrath of God (Rev 16)
The times of the Gentiles	250 days	790 days		250 days
The transgression of desolation (Dan 8:13)	220 days	30 days	790 days	220 days 30 Days
	The holy saints & the host trodden under foot (Dan 8:13)			shortened
(The 1st Rapture)	The opening of the 1st to 5th seal			250 Days shortened
The brides (the wise virgins), who are marked at the opening of the 1st seal, will be raptured at the coming of the Son of man (Rev 6:1-2).	The 6th seal opens (The wrath of the Lamb)			Unless those days were shortened, no flesh would be saved; but for the elect's sake those days will be shortened.
	The opening of the 7th seal (the 7 trumpets)			
The Son of man will come at an hour you do not expect (Luk 12:40).	The 1st - 4th trumpet			(Mat 24:22)
	The 5th trumpet (1st owe, hurt men for 5 mo)			
	The 6th trumpet (2nd owe)			
	1/3 of men killed (the hour/day/month/year)			

- .C. C "[3] torban 70 Daani'eel" irraa kan fudhatame.

→ Jalqaba Jibbisiisoo Diigamuu (AOD) irraa kaasee hanga xumura Armaagedoonitti guyyoota 1,290 (220 + 30 + 790 + 220 + 30 guyyoota) jira, sana booda walakkaan lammaffaan torban 70ffaa Daani'eel xumurama.

→ Torban 70ffaa Daani'eel (ykn guyyoota Rakkina Guddaa) guyyoota 250n dhumaa (guyyoota 30 + 220) ni gabaabbamu **guyyaa 250** (guyyoota 220 + 30) **fkan Gooftaafilata.**

³⁸⁰ Yeroo ilaalchisee, "[3] Torban 70 Daani'eel" ilaali.

- **Mdhaggeeffattoota atthew's:** Guyyoonni sun (guyyoonni Rakkina Guddaa) yoo gabaabfaman malee foon kamiyyuu hin fayyu ture; garuu kan filatamtootaaf (qulqulloota qulqullootaa, yookaan durboota gowwootaaf) guyyoonni Rakkina Guddaa ni gabaabbamu.
- **Mdhaggeeffattoota ark's:** Sana malee **Gooftaa** guyyoota sana (guyyoota Rakkina Guddaa) gabaabsee ture, foon kamiyyuu hin fayyu; filatamtoota Isaatiif jecha garuu, warra **Gooftaa** filatee ture, guyyoonni Rakkina Guddaa ni gabaabbamu.
→ **Gooftaan** filatamoo Isaatiif (ykn dhaggeeffattoota Maarqos) ni dhufa.
- **Luke's dhaggeeffattoota:** Hin eeramne (akkuma isaan duraanuu erga Ilmi namaa dhufee booda butaman).

E. Wantoonni kun (dhufaatiin ilma namaa) yoom ta'u?

1.1 1ffaa butamuu warra 144,000 (Dhufaatiin ilma namaa) .

→ Ilaali [Mul 14:14](#) bal'ina isaaf.

- Guyyaa & Sa'aatiin dhufaatiin ilma namaatiif hin beekamu

[Mat 24:34 irratti](#) Dhuguma isiniin jedha, dhaloonni kun hanga wanti kun hundi raawwatamutti (dhufaatiin) hin darbu. ^{G1096}

[Mar 13:30 irratti](#) Dhuguma isiniin jedha, dhaloonni kun hanga wanti kun hundinuu raawwatamutti hin darbu. ^{G1096}

[Luq 21:32](#) Dhuguma isiniin jedha, dhaloonni kun hamma hunduu raawwatamutti (dhufaatiin, raawwatamutti) hin darbu. ^{G1096}

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Dhaloonni kun (durboonni biroo, warri ilmaan Israa'el hin taane) hanga wanti kun hundi raawwatamutti hin darbu.
- **Dhaggeeffattoota Maarqos:** Dhaloonni kun (durboonni gowwaa, warri ilmaan Israa'el) kun hanga wanti kun hundi raawwatamutti hin darbu.
- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Kun (durboota ogeeyyii, kan ta'an **Jalqaba Kiristoos**).³⁸¹

† **Jalqaba Kiristoos** warra Waaqayyo Gibxii irraa fure, warra yeroo guddaa dhufuuf mana Daawit keessaa ta'an, isaan durboota, firii jalqabaa Waaqayyoo fi Hoolichaa, lakkoofsa gosoota ilmaan Israa'el warra chaappaa godhaman hundumaa, . maqaan Abbaa Hoolaa morma isaanii irratti barreeffamee, teessoo duratti faarfannaa haaraa faarfatanii, lafa irraa furamanii.³⁸²

[Mat 24:35 irratti](#) Samii fi dachii (lafa) .^{G1093} ni darba, garuu dubbiin koo (**asxaalee**) .^{G3056} hin darbu.

[Mar 13:31 irratti](#) Samii fi dachii (lafa) .^{G1093} ni darba: garuu dubbiin koo (**asxaalee**) .^{G3056} hin darbu.

[Luq 21:33](#) Samii fi dachii (lafa) .^{G1093} ni darba: garuu dubbiin koo (**asxaalee**) .^{G3056} hin darbu.

- **Maatewos, Maarqos, .& Dhaggeeffattoota Luqaas:** Addunyaan (samii fi lafti) amma arginu ni **asxaawwan jedhaman**, wanta mul'atu irraa hin hojjetamne, garuu kuufamee jira; **ibiddaaf kan qabame** guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne irratti. Kanaaf guyyaa firdii loogoon mul'atu namoota Waaqayyoon hin sodaanneef ni darba, warra fudhatanii garuu guutuu ta' **rhēma Waaqayyoo**.³⁸³
 - † Keessa [Efe 5:31](#), "nama (anthrōpos)" .^{G444} dhiira foon garbittii qabu agarsiisa **asxaawwan jedhaman kan Waaqa** karaa ilma namaa, akkasitti abbaa fi haadha isaa dhiisee dubartii bilisa isaatti makamuu qaba (innis **jireenya keessa Kiristoos**) qaama (lafee fi foon) kan **Kiristoos**. Kanaaf hojiin warra buddeenaan jiraachuu itti fufan (**asxaawwan jedhaman**) qofa (foon keessatti), fi by miti **kan rhema jedhukan** afaan keessaa bahu **Waaqa** (Hafuuraan), ni gubatu, ibiddaan kasaaraa ni argatu (ni fayyu, ammas akkasumaan **abidda**).

³⁸¹Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

³⁸²Viidiyoo 18. "3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000)." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/.

³⁸³Video 44, "(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Pheexros 3) 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

[Mat 24:36 irratti](#) Garuu sana keessaa **guyyaa fi sa'a** nama hin beeku, lakki, ergamoota samii miti, Abbaa koo qofa malee.

[Mar 13:32 irratti](#) Garuu sana keessaa **guyyaa fi sa'a** nama hin beeku, Lakki,

ergamoota kanneen jiran miti **keessa**^{G1722} biyya waaqaa, Ilmis miti, garuu **Abbaa**.

- **Maatewoos dhaggeeffattoota:** Garuu namni beeku hin jiru **guyyaa fi sa'a**, ergamoota illee miti **kan** samii, garuu kan Isaa qofa **Abbaa**.
- **Dhaggeeffattoota Maargos:** Garuu namni beeku hin jiru **guyyaa fi sa'a**, ergamoota miti **keessa** biyya waaqaa, **Ilmis miti**, garuu **Abbaa**.
- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Hin eeramne (akkuma yeroo sanatti butaman).

- † Ergamoonni “ **.kan** ” dhaggeeffattoota Maatewos samii, ergamoonni fi **Ilma Waaqayyoodha** “ **keessa** ” dhaggeeffattoota Maarqosiif samii. Warri argachuuf malu waan ta'eef **bara baraa** dhailmaan **Waaqayyoo**, ta'uu **ilmaan du'aa ka'uu**. Kanaaf, “ergamoota wajjin wal qixa” waan ta'aniif kana booda du'uu hin danda'an kanaaf ofii isaaniis “ **.keessa** ” biyya waaqaa ilaalcha hafuuraatiin ([Luk20:35-36 irratti kan argamu](#)).

[1Qor 15:12](#) Amma yoo **Kiristoos** du'aa akka ka'e lallabama, .

akkamitti isin keessaa namoonni tokko tokko du'aa ka'uun warra du'an hin jiru jedhu?

- † Fuula samii adda baasuu yoo dandeesse, guyyaa ykn sa'aatii dhufaati ilma namaa ([Luq 12:56](#)).³⁸⁴

[Mat 24:37 irratti](#) Garuu akkuma bara Noo'ee ture, dhufaatiinis akkasuma ta'a **Ilma namaa** ta'i.

[Mat 24:38 irratti](#) Akkuma bara Bishaan Badiisaa duratti nyaatanii fi dhuganii turan;

fuudhuu fi fuudhaa fi heeruma kennuu, hanga guyyaa Nohi doonii seenetti, .

[Mat 24:39 irratti](#) Hanga bishaan badiisaa dhufee hunda isaanii fudhatutti hin beekne;

dhufaatiin kan **Ilma namaa** ta'i.

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Hanga guyyaa Nohi doonii seenetti ilmaan Waaqayyoo ijoollee durbaa namootaa argan^{H120} akka gaarii ta'anii fi waan filatan hundumaa keessaa haadha manaa akka isaaniif godhan.³⁸⁵ Akkuma bara Nohi, “dubroonni kaan” ijoollee durbaa namootaa wajjin nyaatanii dhuguun, intala namootaa fuudhanii, fuudhanis ni kennu, hamma bishaan badiisaa dhufee hunduma isaanii fudhatutti hin beekan, . dhufaatiin ilma namaas akkasuma ta'a.
- **Mdhaggeeffattoota doonii:** Hin eeramne. Durboonni gowwoonni lafatti hafan, Hafuurri Qulqulluun garuu isaan irratti ni dhufa.
- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Hin eeramne. Durboonni ogeeyyiin ergamootaa wajjin wal qixa waan ta'aniif du'uu waan hin dandeenyeef dursanii butamanii jiru.

- **Arrabsoo logos & rhema irratti**

[Mat 24:40 irratti](#) Sana booda lama dirree keessa in ta'u;^{G68} inni tokko ni fudhatama (qabame irraa^{G2983}), .^{G3880 jedhamuun beekama} inni kaan immoo ni ba'e.^{G863}

[Luq 17:36](#) Namoonni lama dirree keessa in ta'u;^{G68} inni tokko ni fudhatama (qabame irraa^{G2983}), .^{G3880 jedhamuun beekama} inni kaan immoo ni ba'e.^{G863}

➤ **Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman**³⁸⁶

Tokko keessaa **hattootni lamaan** (ykn yakkamtoota) Yesus cinatti fannifamanii turan, nama balleessaa isa kaan akkas jedhee ceepha'a, “Nutii dhuguma mindaa qajeelaa hin taane kan hojii keenyaaf malu, namichi kun malee

³⁸⁴Viidiyoo 8. “Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa'el.” www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/8-ayyaana-gooftaa-torban-ilmaan-israa'eel-yeesuus-mucaa-dhiiraa-irraa-gara-gooftaa/.

³⁸⁵Viidiyoo 21. “Kakuu, dhaqna qabaa alaa , dhaqna qabaa keessaa.”

www.therhemaofthelord.com/circision/21-kakuu-alaa-dhaqna-qannaa-keessa-dhaqna-qabna/.

³⁸⁶“[Fakkii 10-b],” ykn Viidiyoo 38 ilaali. “Hattoonni lamaan Yesus cinaa fannifaman.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yeesuus-hattoonni-lamaan-yeesuus-itti-fannisan/.

akka argannu beektanii firdii isaa jala akka jirtan Waaqayyoon hin sodaatinaa (iyyasuus qajeelaan) homaa hin hojjenne.”

→ [1Yo 2:1](#) galmeessee, Yesus Kiristoos “qajeela, .^{G1342} akkasitti hattuun fannoo irratti isa kaan ceepha’e Yesus isa cinaa fannifame Yesuus Kiristoos akka ta’e beeka ture ([Mat 16:20 irratti](#)). Malefactor kun beekumsa qaba ture

Waaqayyo, kanaaf isa sodaatee gara qajeelummaatti dammaqee ([1Qor 15:34](#)).

→ Haa ta’u malee, hamaan Yesusiin arrabse sun qajeelummaa Waaqayyoo hin beeku ture ([2Qor 5:21](#)), kanaaf jedhe, “Ati Kiristoos yoo taate ofii keetii fi nu fayyisi” jedhee kanaaf, inni duraan dursee lafaa olitti murtii argateera. Kana malefactor beekumsa waan hin qabneef gowwaa ture kanaaf Gooftaa hin sodaanne.

Malefactor Waaqayyoon sodaatu, Yesus isa cinaa fannifamee jiruun, “Gooftaa, .^{G2962} gara mootummaa keetti yommuu dhuftu na yaadadhu.”^{G932} ([Luk23:42 irratti](#)). Namoota hamaa lama keessaa tokko fannoo irratti Yesusiin kan arrabsu ta’us, inni nama balleessaa isa kaan ceepha’e sun “amanee” ture [Yesuusdha Kiristoos jedhama](#), .[Ilma Waaqayyoo](#), fi [Isaa Gooftaa](#).

Yakkamtoonni lamaan Yesusiin beekamtii kennuu isaaniitiin, ija warra Yesusiin ajjeesuu barbaadani duratti yakkamaa akka ta’an gochuu isaaniin fi akkasitti Yesus cinatti fannoo irratti mismaaraan kan dha’aman ta’uu danda’a. Nama balleessaan Yesusiin arrabse akka logos (ykn Ilma namaatti) isa beeka, namni hamaan inni kaan garuu Yesusiin akka rhemaatti beeka, akkasitti Yesusiin akka Kiristoos, Ilma Waaqayyoo amane.

Akkuma Yesus gara Abbaa isaa fi Waaqa isaatti ol bahe, Waaqayyos Maariyaam Magdalaaf Abbaa fi Waaqa ta’e bara [Yohaannis 20:17](#), Waaqayyos Abbaa fi Waaqa nama balleessaa ta’a, inni amantiidhaan Yesus Kiristoos gara Abbaa isaa, Waaqa isaatti ol ba’u ta’uu isaa amane. [Luuq 23:42](#) (“Gooftaa, gara mootummaa keetti yommuu dhuftu na yaadadhu”) jechuun akka armaan gadiitti hiikama: “Gooftaa, ati Yesus Kiristoos ilma Waaqayyoo ta’uu kee, gara Abbaa kee fi Abbaa kootti, gara keettis akka ol baatu nan amana Waaqayyoo fi Waaqa koo. Kanaaf, gara mootummaa keetti yommuu dhuftu, amantii koo yaadadhu.” [Luk23:43 irratti](#) Yesuus immoo, “Dhugumaan siin jedha, har’a na wajjin in jiraatta [iddoo qannoo](#).”

Yesus “Ergasii lama dirree (biyya lafaa, .[Mat 13:38 irratti](#));^{G68} tokko ni fudhatama, inni kaan immoo ni hafa ([Mat24:40 irratti](#)).” Jecha biraatiin, warri Hafuura Qulqulluu (ykn rhema) fudhachuu didan, akkasumas Yesus Kiristoos (ykn Masiihicha, .[Jhn1:41 irratti](#)), Ilma Waaqayyoo, .dhaduraan dursanii murteeffatanii fayyina isaaniin dhaban ([Jhn20:31 irratti](#)), kanaaf mootummaa Isaa seenuu hin danda’an.

→ [Luk12:10 irratti](#) Namni dubbii tokko dubbate ([asxaawwan jedhaman](#)).^{G3056} faallaa [Ilma namaa](#) = dhiifamni isaaf ni godhama:

garuu nama hafuura qulqulluu arrabsuuf ([kan rhema jedhu](#)) = hin dhiifamu.

The two thieves crucified next to Jesus

Jhn.19:18 Where they crucified him, and two other with him, on either side one, and Jesus in the midst.

→ The two were referred to as **thieves** ^{G3427} and **malefactors** ^{G3557} **why?**

There were **two thieves** ^{G327} crucified with Jesus on the cross, one on the right hand, and another on the left (Luk 23:39).

• These **two malefactors** ^{G3557} led with Jesus to be put to death (Luk 23:32)

• They that were crucified with him **reviled** ^{G3879} him (Mar 15:32).

Conversation between the two malefactors

• And one of the malefactors ^{G3557} which were hanged **railed** on him, saying, **if thou be Christ save thyself and us** (Luk 23:39)

• But **the other answering rebuked** him, saying, **Dost not thou fear God, seeing that ^{G3754} thou art in the same ^{G344} condemnation (judgment) ^{G3247}?** (Luk 23:40)

• And **we indeed justly (righteously)** ^{G1346} for we receive the due reward (worthy) ^{G54} of our deeds; but this man ^{G3776} hath done nothing amiss ^{G364} (Luk 23:41)

• One malefactor rebuked the other malefactor, saying, **Do you not fear God, that you are under his judgment, knowing that we indeed receive the un-righteous reward worthy of our deeds, but this man (righteous Jesus) has done nothing amiss** (regarding "The reward of unrighteousness," refer to video 37, "The field of blood. (A possession)")

Justly (righteously) ^{G1346}

- An adverb from ^{G1346} or ^{G1346} **righteous** ^{G1346}

1Jo 2:1 "If any man sin, we have an advocate with the Father, **Jesus Christ the righteous**."

→ 1Jo 2:1 records, **Jesus Christ is "the righteous"** ^{G1346}; thus, the thief who rebuked the other on the cross knew that Jesus hanging next to Him was **Jesus the Christ** (Mat 16:20)

→ This malefactor had knowledge of God, therefore feared Him, and was aware to **righteousness** (Co 15:34)

Jhn. 3:16 For God so loved the world, that he gave his only begotten Son, that whosoever believeth in him should not perish, but have everlasting life.

Jhn. 3:17 For God sent not his Son into the world to condemn ^{G3219} the world; but that the world through him might be saved

Jhn. 3:18 **He that believeth on him is not condemned (judged)** ^{G3219} **already**, because **he hath not believed in the name of the only begotten Son of God.**

(2Jo 1:7 The fear of the Lord is the beginning of knowledge; but fools despise wisdom and instruction (Pro 12:15 The way of a fool is right in his own eyes)

→ However, the malefactor who railed against Jesus did not know the righteousness of God (2Co 6:21), thus said, "If thou be **Christ**, save thyself and us," therefore, he was already judged above the ground.

→ This malefactor was a fool because he lacked knowledge and therefore did not fear the Lord.

The malefactor who feared God, said unto **Jesus** hanging next to him, "**Lord** ^{G3852} **remember me when thou comest into thy kingdom.**" ^{G322} (Luk 23:42)

Even though one of two malefactors reviled Jesus on the cross, the one who rebuked the other malefactor, "**believed**" that **Jesus is the Christ, the Son of God, and His Lord**

• In the same way that Jesus ascended to His Father and God, and God became the Father and God for Mary Magdalene in John 20:17, God will become **the Father and God of the malefactor**, who by faith **believed** that Jesus will **ascend** to His Father, His God

Luk 23:42 is therefore interpreted as follows:

• Luk 23:42 **Lord, remember me when thou comest into thy kingdom**

• Luk 23:43 And Jesus said unto him,

"Lord, I believe you are Jesus Christ, the Son of God, and that you will ascend to your Father and my Father, and to your God and my God. Therefore, remember my faith, when you come into your kingdom."

"Verily I say unto thee, To day shalt thou be with me in paradise."

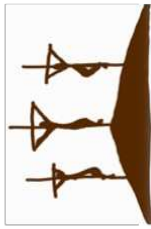
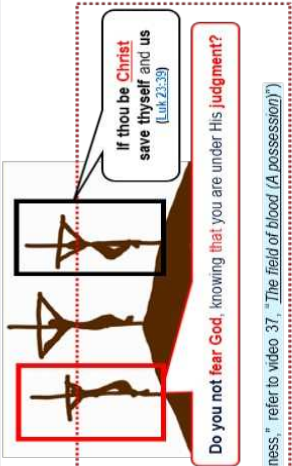
It is possible that the two malefactors acknowledged Jesus, making them malefactors in the eyes of those seeking to kill Jesus, and thus they were nailed to the cross next to Jesus.

→ The malefactor who railed against Jesus knew Him as the logos (or the Son of man), but the other malefactor knew Jesus as the theme, and thus believed Jesus as the Christ, the Son of God.

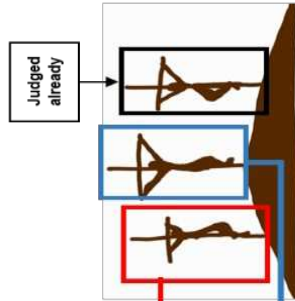
→ This is what Jesus meant when he said, "**Then shall two be in the field (the world; Mat 13:38); ^{G363} the one shall be taken, and the other left (Luk 24:40).**"

Luk 12:10 Whosoever shall speak a word ^{G3046} against ^{G3399} the Son of man - it shall be forgiven him; but unto him that blasphemeth ^{G3046} against ^{G3399} the Holy Ghost (theme) - it shall **not** be forgiven.

→ In other words, those who **refuse** to receive the Holy Spirit (or the theme), and do not "**believe**" that **Jesus is the Christ (or the Messiah; Jhn 1:41), the Son of God, will be judged** (cannot be saved; Jhn 20:31), nor can they enter His kingdom.

Even the righteousness of God which is by ^{G1223} faith of Jesus Christ unto all and upon all them that believe: for there is **no difference** (Rom 3:22)

The Lord's prayer

And lead us not into temptation, but deliver us from evil (Mat 6:13)

Mat 24:41 Dubartoonni lama ni qama'u^{G229} warshaa irratti; ^{G3459}

³⁸⁷Viidiyoo 38, "Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman."

kan jedhuni fudhatama (qabame irraa ^{G2983}), . ^{G3880 jedhamuun beekama} inni kaan immoo ni ba'e.
Lug 17:35Dubartoonni lama ni qama'u ^{G229}wajjin;
 kan jedhuni fudhatama (qabame irraa ^{G2983}), . ^{G3880 jedhamuun beekama} inni kaan immoo ni ba'e. ^{G863}

- Jecha hundee miil (^{G3459})_dhagaa daaku (, μύλος,) dha.^{G3458}, “daakuun guddaan dhagaa lama kan of keessaa qabu si’a ta’u, inni gubbaa fi tokko jalaa ture; dhagaan jalaa dhaabbataa ture, inni gubbaa garuu harreen garagalfame, kana irraa kan ka’e maqaan dhagaa daaku (μύλος ^{G3458})” .³⁸⁸

The hundee ijaarsa Waaqayyoo ti **Yesuus Kiristoos**(1Qor 3:9-11) innis dhagaa dhaabbataa jalaa (.**asxaawwan jedhaman**), dhagaan gubbaa gara dhagaa jiraataatti jijjiiramu immoo **kan rhema jedhu**. Namni hojii seeraa akka Israa’el kan amantii irraa hin taane barbaade, dhagaa gufannaa sanatti ni gufata , namni hojii seera qajeelummaa amantii barbaadu garuu, qajeelummaa ni argata.³⁸⁹

- Phaawulos ergamaan dhaabe **logos Waaqayyoo** si keessa, Kiristaanni bilchaataa ta’es bishaan obaase (**Logos Waaqayyoo+ Bishaan = Tokko**), Waaqayyoo (kan nyaata keessaniif buddeena tajaajilu) garuu baay’ata **asxaawwan jedhaman** si keessatti facaafame by **Ilma namaa** firii qajeelummaa keetii (ykn **kan rhema jedhu**).³⁹⁰
 → Kanaaf hojiin nama kamiyyuu yoo itti hafe **Yesuus Kiristoos**(-namantii), mindaa nama qajeelaa ni argata (1Qor 3:13-15, .Mat 10:41 irratti). Hojiin nama kamiyyuu yoo gubate garuu akka ibiddaan yoo fayye iyyuu kasaaraa ni argata.

- † Hojii warra rhema afaan keessaa bahee jiraatan **Waaqa**, akka hafuuraatti jiraatanitti hin gubatan. Garuu hojiin warra akka foonitti buddeena qofaan (logos) jiraatan gubatee kasaaraa ni argata **abidda**, garuu ni fayyu, ammas akkasuma **abidda**.

1Qor 3:14 Hojiin isaa inni irratti ijaare yoo itti fufe, mindaa ni argata. ^{G3408}

1Qor 3:15 Hojiin nama kamiyyuu yoo gubate, ni bada.

inni garuu ofii isaatii ni fayya; ta’us akka ibiddaan.

→ Kanaaf, warra lamaan qajeeloo ta’an keessaa tokko ni qabama, inni kaan immoo duubatti hafeera (Rom 5:19).

Mootummaa samii: Dhagaa jalaa (Yesuus Kiristoos, logos) .³⁹¹

- Maatewos keessatti: Jecha hundee kan micciiru (Strong's ^{G229}) nyaata (Strong's ^{G224}) .
- Dhageeffattoonni Maatewos waa'ee **asxaawwan jedhaman** lafa irratti, kan dhugaa ba’u **hafuura**, **bishaan sana**, **fidhiiga**.

- .Mat 13:33 Fakkeenya biraa isaaniif dubbate;

Mootummaa samii raacitii fakkaata, kan dubartiin tokko fudhatte, .

safartuu daakuu sadii keessas dhokate, .^{G224} hamma guutummaan isaa raacitii ta'utti. ^{G2220}

jedhamuun beekama

1Yo 5:8 Sadi immoo galmee (ragaa) qabatani jiru . ^{G3140 jedhamuun beekama} lafa irratti (**lafa**), . ^{G1093}

hafuura, **fi bishaan sana**, **fidhiiga**: sadan kun immoo walii galu (jiru) . ^{G1526} tokko

keessatti.

Mootummaan Waaqayyoo: Tinni dhagaa gubbaa (Abbaa, rhema) .³⁹²

- Luqaas keessatti: Daakuun ^{G3459} hin eeramne dhagaa gubbaa samii irratti dhugaa ba'uudha.
 - Ldhageeffattoonni uke waa'ee **kan rhema jedhu** kan samii, .kamragaa ba'a **Abbaa**, **asxaawwan jedhaman**, **fi Hafuura Qulqulluu**.
- .Lug 13:20 Ammas, “Maal fakkeessa” jedhe **mootummaa Waaqayyoo?**

³⁸⁸ G3458 - mylos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv).” Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 9 Mar, 2023 kan argame.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g3458/kiv/tr/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo..>

³⁸⁹ Viidiyoo 41. “Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa”, & viidiyoo 47, “7. Godoo Qulqullaa'oo”), www.theRhemaOfGooftaa.com.

³⁹⁰ Viidiyoo 41. “Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

³⁹¹ Viidiyoo 13. “Jecha (logos & rhema) jedhu.” www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/..

³⁹² Ibid.

- [Luq 13:21](#) Innis akka raacitii dubartiin tokko fudhattee daakuun safartuu sadii keessa dhoksite, .^{G224}
hamma guutummaan isaa raacitii ta'utti.
([1Yo 5:7](#) Sababni isaa, warri galmee (dhugaa ba'an) sadii jiru .^{G3140 jedhamuun beekama} keessa [biyya waaqaa](#), .

[Abbaa](#), .[Dubii jedhu](#) ([asxaawwan jedhaman](#)), fi [Hafuura Qulqulluu](#): 1.1.
sadan kun immoo walii galu (jiru) .^{G1526} tokko.)

- † **Mootummaa Waaqayyoo** isin keessa waan jiruuf ijaan ilaalamuu hin danda'u, kanaaf, isin (akka nama ijaan ulfina isaa arganitti), humnaa fi dhufaatii keenyaa lallabuu qabdu [Goftaa Iyyasuus Kiristoos](#) ([2Phe 1:16](#)).³⁹³

[1Qor 11:26](#) Yeroo buddeena kana nyaattan, xooffoo kanas yeroo dhugdan;
isin ni argitukan Goftaadu'ahanga inni dhufutti.

- **Wantoota dhufan jalaa miliquuf akka malutti lakkaa'amaa**
[Mar 13:33 irratti](#) Of eeggadhaa (ilaali) ., .^{G991} ilaalu ^{G69} akkasumas kadhachuu: ^{G4336} yeroon isaa yoom akka ta'e waan hin beekneef ^{G2540 jedhamuun beekama} dha.
[Mar 13:34 irratti](#) Ilmi namaa akka nama karaa fagoo deemee mana isaa dhiisee ba'ee ti;
jedhee aangoo kenne ^{G1849} garboota isaatiif, . ^{G1401} tokkoon tokkoon namaaf hojii isaatiif, .
jedhees ajaje nama balbala eegu (nama balbala eegu) . ^{G2377} ilaaluuf.

[Luq 21:34](#) Akkasumas of eeggadhaa (of eeggadhaa) .^{G4337} yeroo kam iyyuu garaan keessan garmalee akka hin dhiphatneef ofuma keessaniif

surfeiting gochuu, fi machaa'uu, fi yaaddoon jireenya kanaa, akkasitti guyyaan sun osoo hin beekin isinitti dhufu

(osoo hin yaadamin).^{G160}

[Luq 21:35](#) Warra lafa (lafa) hundumaa irra jiraatan hundumaa irratti akka kiyyootti in dhufa. ^{G1093}

[Luq 21:36](#) Kanaaf dammaqaa, yeroo hundumaas kadhadhaa, akka isinitti malutti akka lakkaa'amuuf wantoota kana hunda

sun ni dhufa, fi dura dhaabbachuuf **Ilma namaa**.

[Luq 21:37](#) Guyyaa immoo mana qulqullummaa keessatti barsiisaa ture;
halkan immoo ba'ee gaara Ejersaa jedhamu keessa in jiraata ture.

[Luq 21:38](#) Namoonni hundinuu ganama barii mana qulqullummaa keessatti gara isaa dhufanii isa dhaggeeffachuuf.

- **Dhaggeeffattoota Maargos**: Yeroon isaa yoom akka ta'e waan hin beekneef of eeggadhaa ilaalaa, dammaqinaan ilaalaa, kadhadhaa.
Ilmi namaa nama ^{G444} imala fagoo fudhatee gabroota isaatiif, nama hundumaaf hojii isaatiif aangoo erga kennee booda mana isaa gadhiisee, eegduun balbala akka ilaalu ajaje.
- **Dhaggeeffattoota Luqaas**: Of eeggadhaa, garaan keessan garmalee, machaa'uu fi yaaddoo jireenya kanaatiin akka hin guutamneef, yoo kana hin taane, guyyaan sun akka tasaa kiyyoon warra lafa guutuu irra jiraatan hundumaa irratti in dhufa.

Kanaaf, wantoota ta'an kana hundumaa jalaa miliquuf, ilma namaa duras dhaabbachuuf akka siif malutti akka lakkaa'amuuf yeroo hundumaa dammaqinaan kadhadhaa. Yesus guyyaa mana qulqullummaa keessatti isaan barsiisaa ture, halkan garuu gaara Ejersaa keessa jiraata ture. (Tulluu Ejersaa bakka Goftaan Iyyasuus Kiristoos qulqulloota isaa hundumaa wajjiin samii irraa gadi bu'ee haftoota isaa lafa irratti hafaniif itti loludha). Namoonni hundi ganama bariidhaan barsiisa Yesus mana qulqullummaa keessatti kenne dhaga'uuf akka dhufan hubadhu.

2ffaa [Qulqulloota Gidiraa Guddaaf butamuu 2ffaa](#) ([Dhufaatii Goftaa](#)) .

→ Ilaali [Mul 11:15-16](#) bal'ina isaaf.

³⁹³Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

- **Sa'adhufaatii** isaaf hin beekamu **Gooftaa**

[Mat 24:42 irratti](#) Kanaaf dammaqaa! **sa'a** ^{G5610 jedhamuun beekama} kan kee **Gooftaan** ni dhufa.

[Mat 24:43 irratti](#) Garuu kana beeki, yoo abbaan manaa (**abbaa manaa**) . ^{G3617}

sa'aatii (mana hidhaa) akkamii keessatti beekke ture . ^{G5438} hattuun ^{G2812} ni dhufa ture, .
silaa ilaala ture, . ^{G1127} silaa manni isaas akka diigamu hin hayyamu ture.

[Mar 13:35 irratti](#) Kanaaf dammaqinaan eegaa, gooftaan yoom (**Gooftaa**) . ^{G2962} kan manaadhufa, .

galgala, ykn halkan walakkaa, ykn yeroo kormaan boo'u, ykn ganama;

[Mar 13:36 irratti](#) Akka tasaa dhufee raftee akka si hin arganneef.

[Mar 13:37 irratti](#) Waanan isiniin jedhu hundumaatti nan hima, Dammaqaa!

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Ilaali, sababni isaas ni ilaaltamitisa'aatii meeqa kee beeku **Gooftaa** (misirroo) ni dhufa ture. Osoo abbaan manaa hattuun yoom akka dhufu beekke silaa ilaala ture & manni isaa akka diigamu hin rakkatu ture.
- **Dhaggeeffattoota Maarqos:** Daawwadhaa, yoom akka ta'e waan hin beekneef **Gooftaa** kan manaa dhufa. Galgala, halkan walakkaa, yeroo kokkeen ykn ganama. Daawwadhaa, jechi kun hundaaf, akka... **Gooftaa** gaafa Inni dhufu ciiftee si arga.

- **Guyyaa fi Sa'aatii**

➤ Hubadhaa "**.guyyaa fi sa'a**" jedhu dhufaatii hin beekaman **Ilma namaa** yeroo ta'u qofa "**.sa'a**" jedhu dhufaatii isaaf hin beekamu **Gooftaa**: 1.1.

- **.Guyyaa** (Strong's [G2250 jedhamuun beekama](#)) jechuun yeroo aduun baatee fi lixuu gidduu jiru agarsiisa, .³⁹⁴ **sa'aatii** (Strong's [G5610 jedhamuun beekama](#)) kan agarsiisu waqtilee waggaa (birraa, ganna, ji'a, qorra).³⁹⁵ **Ilma namaa** Rakkina booda battalumatti ni mul'ata, kunis jalqaba Rakkina Guddaa ta'a, garuu namni jalqaba guyyaa sanaa hin beeku (**tinni aduun baatee fi lixuu guyyaa**) fi sa'aatii (yeroo) Rakkina Guddaa, kanaaf guyyaa fi sa'aatiin dhufaatii Isaa Abbaa malee beekamu hin danda'u.

- **.Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** ni dhufa "guyyaa **Gooftaa**." Dhufaatii kan **Gooftaa**, **.guyyaa** (aduu bahuu fi lixuu gidduutti) dhufaatii Isaa kan beekamu halkan inni halkan walakkaa ta'e keessatti hattu ta'ee waan dhufuuf ([Mat 25:6](#)), garuu **sa'aatii** yookaan **bara dorgommii kanaa** (birraa, ganna, ji'a, qorra) waggaa hin beekamu.

[Mat 25:6](#) Akkasumas halkan walakkaa (mid & night) . ^{G3319G3571} iyyi ni dhagahame, .
Kunoo, misirroon ni dhufa; isa simachuuf ba'aa.

[2Phe 3:10](#) Garuu guyyaa... **Gooftaa** halkan akka hattuutti ni dhufa; ^{G3571}

isa keessatti samiin ni **darbuun isaanii ni yaadatama** sagalee guddaa wajjin, .

akkasumas elementoonni ni **baquu** ho'a cimaa wajjin, .

dachii (lafa) . ^{G1093} akkasumas hojiiwwan ^{G2041} warri achi keessa jiran ni gubamu.

[2Phe 3:11](#) Wantoonni kun hundinuu ni diigamu, . ^{G3089}

haal-duree qulqulluu fi Waaqayyoon sodaachuu hundumaa keessatti namoota akkamii ta'uu

qabdu, ^{G2150 jedhamuun beekama}

[2Phe 3:12](#) Dhufaatii guyyaa dhufaatii eeggachaa fi ariifachaa **Waaqa**, .

samiwwan ibiddaan gubatanii in diigamu, . ^{G3089}

fi elementoota (bu'uraalee) . ^{G4747} ni ta' **baquu** ho'a cimaa wajjin?

[2Phe 3:13](#) Ta'us nuti akka waadaa isaatti .

samii haaraa fi lafa (lafa) haaraa barbaadaa, . ^{G1093} qajeelummaan isa keessa jiraata. ^{G1343}

- Yoom **guyyaa Gooftaa** dhufa, samiwwan ni **darbuun isaanii ni yaadatama** sagalee guddaa wajjin wantoonni sun ho'a cimaadhaan ni baqu, hojiin lafarra jirus ni gubata. Wantoonni kun

³⁹⁴"G2250 - hēmera - Galme Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 13 Mar, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g2250/kiv/tr/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

³⁹⁵"G5610 - hōra - Galme Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 13 Mar, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5610/kiv/tr/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

hundinuu akka diigaman beekuun, beekumsa keenya keessatti firii akka qabaattaniif haasawa qulqulluu fi waaqayyummaa hunda keessa ta'uu qabdu **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.³⁹⁶

- Dhufaatii bara... **guyyaa Waaqayyoo**, samiin ibiddaan ni diigama, bu'uuraanis ni diigama **baquu** ho'a cimaa wajjin, garuu akka waadaa isaatti, karaa **rhema Waaqayyoo** samii fi lafa haaraa, bakka qajeelummaan itti jiraatu keessatti.

† **Logos Gooftaa**: “Warra lubbuun jiranii fi hanga dhufaatii **Gooftaa warra rafan hin dhorku**” (1Th 4:15). Erga amantiin dhufee booda warri loogoo of keessaa qaban hundinuu, kana booda barsiisaa mana barumsaa jala hin jiran (ykn samii fi lafa jala), garuu Kiristoos Yesuusitti amantiidhaan ilmaan Waaqayyoo ta'u.³⁹⁷

Asxaan kun guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne irratti ibiddaaf kuufamee jira. Tkanaaf samiifi lafti ni darbu iyyuu, .

asxaawwan jedhaman kan ta'u guutuu ta'ar **rhema Waaqayyoo guyyaa bara Waaqa**.³⁹⁸

Luk 12:36 irratti Isin immoo akka namoota isaan eeggatan **gootaa**, .^{G2962}

gaafa cidha irraa deebi'u (**-icha gaa'ela**); .^{G1062}

yeroo inni dhufee rurrukutamu battaluma sanatti akka isaaf bananiif.

Luk 12:37 irratti Tajaajiltoonni sun eebbifamaa dha, .^{G1401}

eenyu gooftaa yeroo inni dhufu dammaqee ni arga: 1. 1. ^{G1127}

dhugumaan isinitti hima, inni of hidhata; ^{G4024}

foon nyaachuufis akka isaan taa'an taasisi, .^{G347} bahee isaan ni tajaajila.

Luk 12:38 irratti Yoo inni seene immoo **kan lammataa ilaalu** (namoonni mana hidhaa keessatti dammaqinaan eegaa jiran,

bakka booji'amtoonni itti qabaman), yookaan

kootta **kan sadaffaa ilaalu** (namoonni mana hidhaa keessatti dammaqinaan eegaa

jiran,

bakka booji'amtoonni itti qabaman), .^{G5438}

akkasitti isaan argadhu, tajaajiltoonni sun eebbifamoodha.

Luk 12:39 irratti Kanas beekaa, yoo gaariin manaa (abbaa manaa) .^{G3617} beekke ture

hattuun sa'aatii meeqatti dhufa ture, silaa ilaala ture, .

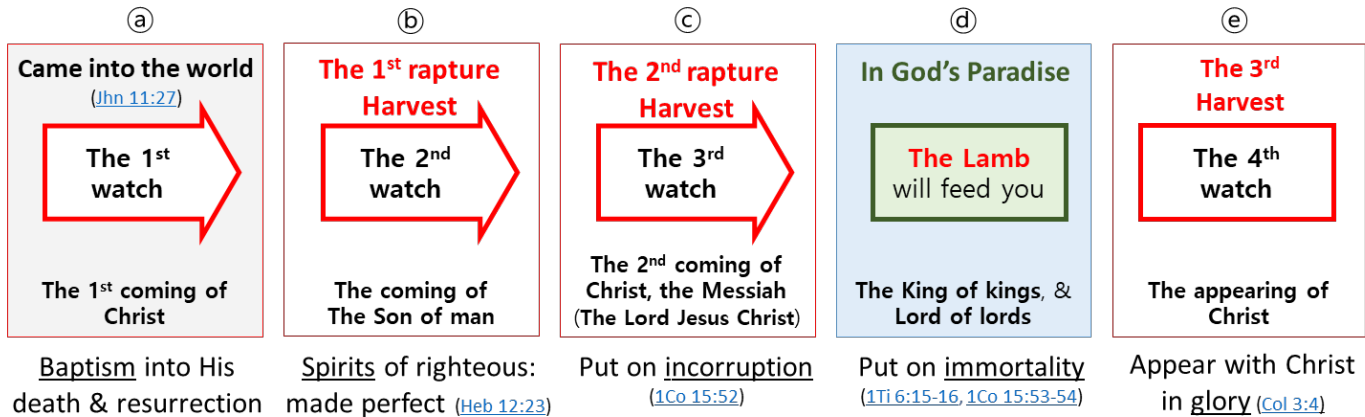
manni isaas akka caccabu hin hayyamne.

³⁹⁶Viidiyoo 30. “Irbaata.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

³⁹⁷Viidiyoo 45. “6. Araarsummaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/ .

³⁹⁸“ 10” jedhu ilaali. [Mul 22:3-4](http://www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/),” ykn Viidiyoo 44. “(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phexros 3) 1/2.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/ .

IDhufaatii Kiristoos 1ffaa (Cuuphaa du'a isaa & du'aa ka'uu)

- **Sa'aatii 1ffaa** (Dani'eel walakkaan 1ffaa torbee 70ffaa raawwatame) .
- Yesuus umrii 33 hanga 34 (waggaa 33 fi ji'a 6 yoo ayyaana irraa shallagame) akka jiraate ni amanama kan godoo qulqullaa'aa hanga fannifamuu Isaa, Ayyaana Faasikaa). Yoo sararri yeroo kun sirrii ta'e, .Yesuustajaajila Isaa lafarratti jalqabe bara 27 Dh.K.D.tti Masiihicha ta'ee bara 31 Dh.K.D.Dan 9:27)... yeroo Inni waggaa 33 fi ji'a 6 ture.

→Kun walakkaa 1ffaa torban 70ffaa Daani'eel (ykn waggaa 3.5) xumure, garuu sababni Yihudootaa waan dideef logos Waaqayyoo, wangeela kan logos fayyinaa gara Ormootaatti garagale (Hojii Ergamootaa 13:46, .Hojii Ergamootaa 13:26), fi jaamummaan gartokkoon Israa'el irratti ni mudata hanga guutummaan Ormootaa seenutti (Rom 11:25).

- .Kiristoos gara biyya lafaatti dhufe (Yoh 11:27) cubbamootaaf. (Yoh 11:27 isheenis, "Eeyyee, .Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama): Ati akka taate nan amana Kiristoos jedhama, .Ilma Waaqayyoo, kan gara biyya lafaatti dhufuu qabu.)

- Warri keessa jiran hundi Kiristoos Yesuus, kanneen itti cuuphamaniiru Kiristoos, kaa'aniiru Kiristoos, ta'e Kan Kiristoos. Haala kanaan sanyii Abrahaam fi dhaaltota akka waadaa (Gal 3:27-29).

Gal 3:27 Isin keessaa hamma cuuphamtanii jirtan Kiristoos uffataniiru Kiristoos.
Gal 3:28 Yihudiis Giriikiis hin jiru, garbichis hin jiru, bilisa hin jiru, dhiiras ta'e dubartiin hin jiru. hundi keessan tokko keessa waan taataniif Kiristoos Yesuus.
Gal 3:29 Yoo taatan immoo Kan Kiristoos, ega isin sanyii Abrahaam, akka abdiittis dhaaltota.

† Daani'eel walakkaa 2ffaa torbee 70ffaa ni...resume butamuu 1ffaa booda, itti aansee jibbisiisoo diigamuu.⁴⁰⁰

Tribulation		Great Tribulation		Armageddon
Daniel's 1st half of 70th week		Daniel's 2nd half of 70th week		
(John is partakers in Tribulation with his brethren, Rev 1:9)		Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)
1,260 days	The times of the Gentiles	250 days	790 days	250 days
Fulfilled before Christ's 1st coming		(1 Hour)	To be fulfilled by the Lord Jesus Christ	(1 Hour)
Time (feast), Times (feasts), & the dividing (midst) of time (Dan 7:25, Dan 12:7)				
Feast (of Passover, Unleavened, Firstfruits)	The midst of the feast			Feasts (of Trumpet, Atonement, Tabernacles)

³⁹⁹Bal'ina dabalataaf "[Fakkii 21-1] Sabni Waaqayyoo akkamitti godoo Waaqayyootti akka seenu" ilaali.

⁴⁰⁰"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

1.1 Dhufaatii Ilma namaa (Hafuuronni qajeelotaa fiixaan ni taasifamu) .⁴⁰¹

- (**Sassaaba butamuu 1ffaa**) Hafuurri qajeelotaa mudaa kan hin qabne ta'a
 - Wangeelli ergamaan Phaawuloos lallabe nama duukaa osoo hin taane, karaa **mul'ata Yesus Kiristoos** (**Gal 1:11-12**), karaa wangeelaa immoo, inni (ergamaan Phaawuloos) keessatti isin dhalcheera **Kiristoos** **Yesuus** (**1Qor 4:15**).⁴⁰²

• **Yerusaalem Samii**
Sababni isaas logos si keessa jiru guddateera, sagalee rhema dhaggeeffatee, gara **Tulluu Tsiyoon**, innis magaalaa Waaqa jiraataa, Yerusaalem samii kan lakkaa'amu hin dandeenye itti argamudha

garee ergamootaa ni, yaa'ii waliigalaafi **walldaa angafa** kan barreeffaman Samii eessatti **Waaqa** abbaa murtii hundaati, fi **hafuurota** kan warra tolfaman **qajeelaani** hojjetamu **mudaa kan hin qabne** (**Ibr 12:22-23**).⁴⁰³

Hubadhaa hafuurri warra wangeela ergamaan Phaawuloos lallabeen dhalatan, akka ta'e in qajeelaa fi mudaa hin qabne godhame. Isaan walldaa kan **angafa** samii irratti barreeffame, kan dhaabbatan Tulluu Tsiyoon, isheen magaalaa Waaqa jiraataa, Yerusaalem isa samii taate irratti. Jecha biraatiin, isaan **-icha firii jalqabaa Kiristoos** kan butamu (butamtuu 1ffaa) sa'aatii 2ffaa irratti (**Mul 7:9**).

- "Tokko tokko osoo du'a hin dhandhamin Mootummaa Waaqayyoo in arga"
Luk9:20 irratti Innis, "Isin garuu ani eenyu jettu? Phexros deebisee, Kiristoos Waaqayyoo.
Luk9:26 irratti Namni anaa fi dubbii kootti qaana'u hundinuu;⁴⁰⁴ isa keessaa Ilmi namaa in ta'a qaana'e, ulfina ofii isaatiin, kan Abbaa isaatii fi kan ergamoota qulqullootaatiin yeroo dhufu.
Luk9:27 irratti Garuu dhugaa tokko isinitti hima, .
"jiraatu jira **muraasaas** dhaabatee, kan ta'u **dhandhamaa du'aa miti**, . **hangani argan mootummaa**

Waaqayyoo."

→ Warri Hafuura Qulqulluudhaan & ibiddaan cuuphaman akka isaaniitti DU'A HIN mudatu will **GONKUMAA HIN DU'INAA**.⁴⁰⁴

- Bara baraa argachuuf akka malutti lakkaa'amu, du'aa ka'uun immoo, ni **ilmaan Oromoo Waaqa**, ilmaan du'aa ka'uu ta'uu isaaniitiin, akkasitti kana booda akka isaan ... dha **walqixxee** gara **ergamoota** (**Luk20:35-36 irratti kan argamu**).⁴⁰⁵

→ Manni qulqullummaa reeffa Yesuus erga diigamee booda golgaan mana qulqullummaa bakka lamatti kireeffamee booda

(**Mat 27:51-53 irratti**), namoonni du'aa ka'uu qaama qulqulloota qulqulloota turan hedduu

argan

rafaa (dirree suphe dhooftuu keessatti), ka'ee keessa seene **magaalaa qulqulluu** (**Mul 21:2**).

- **Sa'aatii 2ffaa:** (Butamuu 1ffaa) **.Ilma namaa dhufa " .keessa "** duumessa humnaa fi ulfina guddaa qabu (**Lug 21:27**, **.Mul 7:9-17**).

→ Those warra dhaggeeffatan **kan rhema jedhu** gaara tuqamuu danda'u irra hin ta'u fi waliin gubate **abidda**, garuu Tulluu Tsiyoon, magaalaa jiraattotaa irratti ni ta'a **Waaqa**, **.kan samii Yerusaalem**, **.walldaa angafa** warri samii irratti barreeffaman, bakka hafuuronni **-icha qajeelaa** mudaa kan hin qabne ta'u (**Ibr 12:23**).

→ Sababni isaas Ilmi namaa Rakkina booda battalumatti ni mul'ata, kunis jalqaba ta'a

⁴⁰¹" (**Mul 21:27**) **Kanneen Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman.**"

⁴⁰²Viidiyoo 16. "Oromoo (Icciiiti Kiristoos)." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

⁴⁰³Viidiyoo 41. "Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta-uuf/.

⁴⁰⁴Boqonnaa 20 irraa "<Guyyaa Kiristoos>" irraa kan qabame.

⁴⁰⁵Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/.

kan walakkaa 2ffaa torbee 70ffaa Daani'eel, Inni mul'achuun isaa carraa guddaadha [yeroo dhiyootti](#).⁴⁰⁶

IDhufaatii Kiristoos Masiihichaa 2ffaa (Gooftaa Iyyasuus Kiristoos: Kaa'uuincorruption & hin duune irratti).⁴⁰⁷

- ([Sassaaba butamuu 2ffaa](#)) Gooftaan Iyyasuus Kiristoos, kan hin duune qabu & Waagayyo keessa jiraatu ni ta'akottu

([Xurummaa Waagayyoo](#)) .

[1Th 4:15](#) Kanaaf jecha ([asxaawwan jedhaman](#)).^{G3056} kan [Gooftaa](#) .

akka nuti warri lubbuun jirru fi hafnu
hamma dhufaatii Gooftaatti warra rafaan hin dhowwu.

[1Th 4:16](#) Gooftaan mataan isaa iyya, sagalee ergamoota angafaatiin samii irraa in bu'a;
fi waliin [xurummaa Waagayyoo](#): fi warra du'an keessa [Kiristoos](#) dursee ni ka'a: 1.1.

[1Th 4:17](#) Ergasii nuti warri lubbuun jirru fi hafne isaan waliin ni qabamnaduumessa keessa, .
wal arguuf [Gooftaa qilleensa keessaa](#): akkasuma yoomiyyuu waliin taana [Gooftaa](#).

→ Iyya, sagalee ergamaa guddaa, fi xurummaa Waagayyootiin, . [Gooftaa](#) ni gadi bu'a
samii irraa fi warra du'an keessaa [Kiristoos](#) dursee ni ka'a, " . [Kiristoos firii jalqabaa](#); booda warri

jiran

[Kan Kiristoos dhufaatii isaa irratti](#)" ([1Qor 15:23](#)).

→ [Hafuura fi Lubbuu](#) keessaa 144,000 ta'an butamuu 1ffaa irratti gara Yersaalem samii ni geeffama.

Kan biroo keessatti

jechoota, yeroo xurummaa 7ffaan dhageessisuuf jedhu, isaan duraan butamanii ni ta'u
qaamni isaanii inni hin mancaane akka ta'u beektanii Yersaalem samii keessatti Gooftaa

eeggadhaa

qilleensa irratti Gooftaa wajjin wal arguuf ka'aa.

- [Sa'aatii 3ffaa](#): (Butamuu 2ffaa) Dhufaatii [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#)
Yeroo xurummaa 7ffaan dhageessisuuf jedhu ([Mul 11:14](#)), warri du'an ni kaafamu [kan hin](#)
[mancaane](#) fi

qaamni keenya inni du'u ni uffata [hin duune](#), fi "[Du'ata'a injifannoodhaan liqimfame](#)."

[1Qor 15:51](#) Kunoo, ani icciti tokko isinitti argisiisa; Hundi keenya hin rafnu, hundi keenya
garuu ni jijjiiramna, .

[1Qor 15:52](#) Yeroo muraasa keessatti, ija jaamsuu keessatti, xurummaa isa dhumaa irratti:
xurummaa ni dhageessisa, .
warri du'anis ni ka'u [kan hin mancaane](#), ni jijjiiramna.

[1Qor 15:53](#) Inni manca'u kun waan hin mancaane uffachuu qaba, .
namni du'us kun immoo waan hin duune uffachuu qaba.

[1Qor 15:54](#) Kanaaf yeroo manca'an kun uffatee ta'a [manca'iinsa dhabuu](#), .
namni du'us kun ni uffatee jiraata [hin duune](#), .
sana booda dubbiin barreeffame ni raawwatama, .

[Duuti injifannoon liqimfama](#).

→ Mootiin Chaarlis 3ffaan waggoota 50 oliif jijjiirama qilleensaa leellisaa kan ture si'a ta'u, akkas

godheera

waltajjii Waggaa Waltajjii Diinagdee Addunyaa (WEF) irratti Inishiyeetiivii "Gabaa Itti Fufiinsa

Qabu" eegale

Walgahii Davos keessatti Guraandhala 2020, achiis "The Great Reset" irratti jalqabe [June](#)

[3, 2020. Bara 2020](#)

⁴⁰⁶ Kitaaba kana erga qo'attee booda tilmaamaan guyyaa dhufaatii Isaa tilmaamu danda'uu qabda.

⁴⁰⁷ "[Mul 21:27](#) Kanneen Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman."

kan... bara 2030tti addunyaa kana bakka fooyya'aa taasisuu kaayyoo qabate.⁴⁰⁸ Haa ta'u malee, kun
ta'e malee karoorra badaa diinaa osoo hin dhufin keenya [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), kan hin dhufne yoo

jalqaba gantummaatu jira, innis ni mul'isa [nama cubbuu](#) (farra Kiristoos), .[ilma Oromoo badiisa](#) (Nabiyiin Sobduu, [Mul 19:20](#), [.2Th 2:3](#)).⁴⁰⁹

→ Gantummaa ilaalchisee, "Waliigaltee Abrahaam" Pirezidaantii 45ffaan Ameerikaa, Doonaald Joon Tiraamp Adoolessa 15, 2020, kan aadaa...
[nagaaamantii Yihudootaa, Kiristaanummaa fi Islaamummaa akkasumas dhala namaa hunda gidduutti.](#)
→ Haala kanaan, akka ta'e ifaadha [Ilma namaa](#) yeroo dhiyootti dhufee kan Isaa ni butata [144,000 ta'eera](#).

(Hafuura, lubbuu, & qaama kee guutuu)

[1Th 5:23](#) Akkasumas baay'ee [Waaqa](#) kan [nagaa guutummaatti isin qulqulleessi](#); jedheen kadhada [Waaqa](#) guutuu keessan [hafuura](#) fi [lubbuu](#) fi [qaama](#) hanga dhufaati keenyaatti mudaa tokko malee eegama [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#).

→ Reeffi qulqulloota Qulqullootaa hundinuu jalqaba sagalee xurummaa isa dhumaa yeroo Gooftaan Iyyasuus Kiristoos ni dhufa. Kanaaf guutummaatti qulqullaa'aa [Waaqa](#) akka guutummaan keessan [Hafuura](#), .
[Lubbuu](#), fi [Qaama](#) hanga dhufaati keenyaatti mudaa malee ni eegama [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) hayyamuuf [hafuura jireenyaa](#) irraa [Waaqa](#) si keessa seenuu danda'a. ([Mul 11:11](#)).⁴¹⁰

† [Asxaaleen kan Gooftaa](#): Nuti warri lubbuun jirruu fi hanga dhufaati [Gooftaa](#) warra raffisani kan suphe dhooftuu keessatti awwaalaman hin dhorku ([kan Gooftaa](#)) dirree, dirree kan suphe dhooftuu mana keessa jiru ta'uu isaa yoo ilaalle [Gooftaa](#), reeffi namoota ormaas yeroo dhufu ni ka'a [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) ([1Th 4:15](#)).⁴¹¹

I Mootii moototaa, .& Gooftaa gooftolii ([Jannata Waaqayyoo keessatti](#)) .

• [Du'uu hin dandeenye](#)

[1Xim 6:12](#) Lola gaarii amantii falmi, qabadhu [jireenya bara baraa](#), ati itti waamamte, . akkasumas ragaa hedduu duratti ogummaa gaarii akka qabu himatee jira.

[1Xim 6:13](#) Fuula duratti ajaja siif kenna [Waaqa](#), isa waan hundumaa fi dura jiraachisu [Kiristoos Yesuus](#), . inni Phaaxos Philaaxos duratti himannaa gaarii arge;

[1Xim 6:14](#) Abboommii kana xurii malee, kan hin ceepha'amne akka eegdu; hanga mul'achuutti [Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos](#): 1.1.

[1Xim 6:15](#) Inni bara isaatti isa eebbifamaa fi tokkicha Aangoo ta'e ni argisiisa; [Mootii moototaa, Gooftaa gooftotaa](#);

[1Xim 6:16](#) Kan qofa qabu [hin duune](#), ifa keessa jiraachuu ^{G5457} kan namni kamiyyuu itti dhiyaachuu hin dandeenye; isa namni hin argine, arguus hin dandeenye; Ameen.

→ Ciisi qabadhu [jireenya bara baraa](#), Abboommii xurii hin qabnee fi kan hin ceepha'amne hanga [-ichamul'achuu keenya Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), eenyu ...dha [Mootii moototaa fi Gooftaa gooftotaa](#), qaba [hin duune](#), .

⁴⁰⁸Intarneetii irratti "Ajandaa Misooma Itti Fufiinsa Qabu bara 2030" jedhu marsariitii ofiisaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii irratti barbaadi.

⁴⁰⁹" 10" jedhu ilaali. [Luba9:11 irratti](#)."

⁴¹⁰"[Fakkii 10-d], ykn Viidiyoo 46 ilaali. "Du'aa ka'uu Jireenyaa." [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/](#).

⁴¹¹Viidiyoo 37. "Ati gatiin (kabajaan) bitamta." [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/](#).

dandeenye.⁴¹² ifa keessas jiraata **Waaqa (1Yo 1:5)** namni tokkollee itti dhiyaachuus ta'ee arguu akka hin

keessa jiraatu

→ Yoo **hafuura kan Waaqa** kan ol kaase **Yesuus** warra du'an irraasi keessa jiraadhu, . **Waaqa** kan kaase **Kiristoos warra du'an irraa** qaama keessan isa du'us ni jiraachisa **Kan Waaqayyoo Hafuurakan isin** ([Rom 8:11](#)).

1.1. • (Yeroo **Kan Kiristoos** Bulchiinsa waggaa 1,000) . **Hoolichaan sooramuu** [Phl 3:20 irratti](#) Dubbiin keenya samii irratti waan ta'eef; eessaas barbaanna **Fayyisaa**, . **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**:

[Fil 3:21](#) Eenyutu fokkisa (qabeenya gadi aanaa) keenya jijjiira .^{G5014} **qaama**, . akka (akka fakkaattuuf) .^{G4832} kan isaa **qaama ulfina qabeessa**, . akka hojii inni ittiin waan hundumaa of jala galchuu danda'utti.

→ Yoom **sanyii hin mancaane (logos Waaqayyoo)**, . [1Phe 1:23](#) kan **Yesuus Kiristoos** (Mootii bara baraa), . firii nama qajeelaa (rhema logos Waaqayyoo) si keessaa fida ([1Xim 1:16](#)), Yesuus Kiristoos Mootii kee isa bara baraa ta'ee ni uffatta **Du'uu hin dandeenye fi bara baraan jiraadhu** ([1Xim 1:17](#)).

[1Xim 1:16](#) Haa ta'u malee, sababii kanaaf araara argadheera; **sanana keessa jalqaba Yesuus Kiristoos** obsa hundumaa agarsiisuu danda'a, . warra kana booda isatti amanuuf fakkeenya ta'uuf **jireenya bara baraa**.
[1Xim 1:17](#) Amma gara **Mootii bara baraa**, . **kan hin duune**, . **kan hin mul'anne**, beekaa tokkicha **Waaqa**, .
ulfinaa fi ulfina haa ta'u bara baraan bara baraan. Ameen.

† Manni (foon) keenya lafa irraa yoo diigame, mana bara baraa, gamoo Waaqayyoo, samii keessa qabna. Godoo qulqullaa'aa (qaama du'aa) kana keessatti boo'uu keenyas, hin duune uffannee jirra (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**) karaa cuuphaa gara **Kiristoos**.⁴¹³

© **Mul'achuu Kiristoos** (Qaamni qabeenya gadi aanaa qaama ulfina qabeessaaf tolfameera) .⁴¹⁴

• (**Sassaaba 3ffaa**) . **Kiristoos keessatti mul'ata ulfina** [Qol 3:4](#) Yoom **Kiristoos**, kan keenya **jireenya**, ni mul'atu, sana booda isinis isa wajjin in mul'attu **ulfina**.
[Ibr 9:28](#) Kanaaf **Kiristoos** yeroo tokko dhiyaateera **cubbuu namoota baay'ee baachuuf**; warra isa eeggatan immoo yeroo lammataa **cubbuu malee fayyinaaf in mul'ata**.^{G4991}

→ Warri mo'atan, kanneen itti cuuphaman **Kiristoos** qeenxeend kaa'aniiru **Kiristoos** ([Gal 3:27](#)), ni barbaada **Kiristoos**

kan yeroo 2ffaa cubbuu malee itti mul'atu **fayyina** warra Isa barbaadaniif, ni barbaadus waliin mul'achuu **Kiristoos** ulfina keessatti.

[Fakkii 10-c] Du'aa ka'uu Gooftaa Iyyasuus Kiristoos⁴¹⁵

⁴¹² Ilaali [1Xim 6:12-16](#), fi Viidiyoo 39. "Duu'aa ka'uu warra du'anii," . www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

fi Viidiyoo 45, "6. Araarsummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/

⁴¹³ Viidiyoo 47. "7. Godoo Qulqullootaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkana/.

⁴¹⁴ "([Mul 21:27](#)) Kanneen Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman."

⁴¹⁵ Viidiyoo 46. "Du'aa ka'uu Jireenyaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/.

(Heb 10:20) This cup is the new testament in my blood, which is shed for you (Luk 22:20).
By a new and living way, which he hath consecrated for us, through the veil, that is to say, his flesh

The life of the flesh of man is now in the blood of Jesus

Your Life (Flesh & Soul) is → In the Spirit of God (Gen 9:4, Rev 11:11, 1Th5:23)

Christ = our Life (Col 3:4)

When Christ, who is our life, shall appear, → then shall ye also appear with him in glory (Col 3:4).

- **Sa'aatii 4ffaa:** Waa'eesa'aatii afraffaan kan halkanii, .Yesuus (akka mul'ata qeenxeehafuura) .dhufagalaana irras ni deema

halkan keessaduuka buutota bira darbuuf yaadamee. Yesuus Kiristoos, kan nuuf ergamee fi keenya ta'e mootii bara baraa, qaama qabeenya keenya gadi aanaa gara warra ulfina

qabeessaqaama kan-icha

Fayyisaa Goftaa Iyyasuus Kiristoos (Phl 3:20-21), .Hundumaa danda'u,

eenyu ...dha Hoolicha.^{G721}

[Mar 6:48](#) Yeroo isaan doonii oofuu irratti dhama'an arge; sababiin isaas qilleensi isaan faallaa

ture.

fi waa'eesa'aatii afraffaan halkan gara isaaniitti dhufu, .
deemuugalaana irratti, silaa isaan bira darba ture.

[Mar 6:49](#) Isaan garuu galaana irra deemu yommuu argan;

ta'eera jedhanii yaadan hafuura tokko, jedhee iyye;

[Mar 6:50 irratti](#) Hundi isaanii isa arganii ni rifatan. Achumaan isaan waliin haasa'e, .

isaanis, "Jabaadhaa! ana dha; hin sodaatinaa.

[Mar 6:51](#) Innis bidiruudhaan gara isaaniitti ol ba'e; qilleensi sun ni dhaabbate;

isaanis hamma malee of keessatti ajaa'ibsiifataniiiru, ajaa'ibsiifataniiiru.

[Mar 6:52](#) Isaan dinqii buddeena (buddeena) sanaa hin ilaalle.^{G740}

isaaniifonneeture jabaate.) .

- Yesuus Galaana irra deema⁴¹⁶

[Jhn 6:16 irratti](#) Galgala yommuu ga'u, duuka buutonni isaa gara galaanaatti gad bu'an;

→ Yeroon isaa yeroo Yesuus gara doonii duuka buutota isaa Galaana irra deemu galgala ture.

[Mat 14:26](#) Duuka buutonni isaa (Yesuus) galaana irra deddeebi'aa yommuu argan, ni rifatan.

Dha hafuura tokko (mul'ata hafuura),^{G5326} isaanis sodaadhaan iyyan.^{G5399}

→ Yesuus Galaana irra deddeebi'uun isaa maal jechuudha?

Duuka buutonni isaa immoo mul'ata Yesuus kan sodaatan maaliifi?

→ Yesuus akka hafuuraatti mul'ata duuka buutota isaa warra garaan isaanii jabaate. "Yoo Kiristoossi keessa jiraadhu, qaamni jira

sababa cubbuutiin du'an; garuu hafuura jireenyi sababa qajeelummaati" (Rom 8:10).

Garuu sababni isaas logos (buddeenni) isaan keessa jiru (gara lafaattis ta'e qaama kan Yesuus Kiristoos), .

arguu danda'u (hafuura), garuu hin hubatan (Kiristoos, . Rom 8:10); dhagahuus ni danda'u (-icha hafuura), isaanis hin hubatan (Isa 6:9-11).

⁴¹⁶Viidiyoo 25. "Jecha cimaa (The logos) 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

hubatin.” [Isa 6:9](#), “Dhugumaan dhaggeeffadhaa, garuu hin hubatinaa; dhuguma argita malee hin

Hanga lafti guutummaatti diigamtutti ijji isaanii cufama.

[Isa 6:10](#) Garaa saba kanaa furdaa, gurra isaaniis ulfaadhaa, ija isaaniis cufadhaa; akka isaan ijaan arganii, gurra isaaniitiin akka hin dhageenye, isaanis akka hin

hubanne

onnee, jijjirama, fayyi.

[Isa 6:11](#) Ergasii ani Gooftaa ('ädönāy) jedheen. ^{H136}hanga yoomiitti?

Innis deebisee, “Hanga magaalonna nama tokko malee qisaasamanitti; manneen nama malees, lafti (lafa) .^{H127}guutummaatti lafa onaa ta'i, .

[Isa 6:12](#) Yihowaan immoo namoota fagootti buqqisee, biyya gidduutti dhiisuun guddaan haa jiraatu (the **dachee**) .^{H776}

- [Loogoon gurra keessanitti gadi haa lixu](#)

[Uma 1:9](#) Waaqayyo immoo, "Bishaan samii jala jiru bakka tokkotti haa walitti qabamu; lafti goggogaas haa mul'atu, akkas ta'e.

[Uma 1:10](#) Waaqayyo lafa goggogaa sanas Lafa jedhee waame; walitti qabamuun bishaaniis Galaana jedhee waama. Waaqayyos gaarii ta'uu isaa arge.

[Luk9:43 irratti](#) Hundi isaaniis humna guddaa Waaqayyoo dinqisiifatan. Garuu osoo isaan hunda ajaa'ibsiifatanii

wanta Yesus hojjete hundumaatti tokko, duuka buutota isaatiin;

[Luk9:44 irratti](#) Jechoonni kun haa ([asxaalee](#)) .^{G3056}gurra kee keessa gad liqimsi: 1.1.

Ilmi namaa harka namaatti in kennamaaf.

→ Kanaaf, walitti qabamuu bishaanii ykn Galaana, inni samii jala jiru, . asxaalee inkiitiin barreeffaman agarsiisa ([2Qor 3:3](#)).

→ Ergaan Kiristoos nu biraa tajaajilame, inkiidhaan osoo hin taane, hafuura warra jiraatiin barreeffame

Waaqa; gabatee dhagaa keessa osoo hin taane, gabatee garaa foon qabu keessatti ([2Qor 3:3](#)), .Ans kan rhema jedhu.

→ **Logos kun gurra keessanitti gadi haa lixu** fi **Hafuurri Waaqayyoo isa jiraataa akka garagalchu hayyamaa**

keessagara rhemaatti.⁴¹⁷

➤ **Yeroon ni ga'a akka ati rhema Yesus sitti hime sana yaadattu**⁴¹⁸

- Rhema raajota qulqulloonni dubbatanii fi abboommii kan dubbatan yaadachuu qabdu ergamoota Gooftaa fi Fayyisaa, yaada keessan isa qulqulluu yaada keessan kakaasan.

Waan Yesus nuun jedhe hundumaa akkamitti yaadanna?

[Jhn16:4 irratti](#) Garuu yeroon isaa ga'ee akka yaadataniif waan kana isinitti himeera **akkan isaan sitti hime**. Wantoota kanas jalqaba irratti isinitti hin dubbanne; sababni isaas ani isin waliin ture.

[Jhn14:26 irratti](#) Garuu **kan Jajjabeessaa**, jechuunis **Hafuura Qulqulluu**, kan Abbaan maqaa kootiin ergu, . inni waan hundumaa isin in barsiisa, waan hundumaas isin yaadachiisa; waan isinitti hime hundumaa.

→ Booda **Kiristoos** du'aa ka'ee gara Abbaa isaatti, gara Waaqa isaattis ol ba'eera ([Jhn20:17 irratti](#)), Hafuura guddifachaa arganneerra kanaaf Waaqayyo Hafuura kan **Ilma isaa garaa keenyatti galche**, ittiin iyyinu Abbaa, .^{G5}**Abbaa**. ([Rom 8:15](#), [Gal 4:6](#)).

→ Abbaanis Jajjabeessaa (Afuura Qulqulluu) erga .

waan hundumaa yaada keessanitti fiduudhaan rhema hunda keessan barsiisuuf.

⁴¹⁷ Ibid.

⁴¹⁸ Akkamitti akka ta'e hubadhu **Rhema jedhamtu=Hafuura+Jireenya**.

Viidiyoo 13. "Jecha (logos & rhema) jedhu." [www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/...](http://www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/)

→ Warri Yesusiin duukaa bu'an ifa jireenyaa ([asxaawwan jedhaman](#)), akkasumas rhema ta'a yeroo hafuuri Waaqayyoo fuula bishaanii irratti socho'u ([asxaawwan jedhaman](#), foon), yookaan fuula duratti [Yesuus Kiristoos](#) ([Uma 1:2](#), [.2Qor 4:6](#)).

➤ [Kan reemaan dhokate Yesusiin sodaatu](#)

[Luk9:45 irratti](#) Garuu jecha kana hin hubanne ([rhema jedhamuun beekama](#)), ^{G4487}.

akka isaan hin hubanneef isaan jalaa dhokatee ture.

jedhanii sodaatan ^{G5399}; jecha sana isa gaafachuuf ([rhema jedhamuun beekama](#)), ^{G4487}.

→ Rhema hanga asxaa armaan gadii amantutti dhokatee jira:

“[.Ilmi namaa harka namaatti dabarfamee kenname](#) ([Luk9:44 irratti](#)).”

→ Warri rhema hin hubanne, waa'ee isaa Yesusiin gaafachuu sodaatu.

Kana jechuun, Yesuus akkamitti akka isaanitti mul'atu sodaatu [Kiristoos](#).

[jedhamayookaan Masiihicha jedhu](#), .

[Mat 14:26](#).

→ Yesuus garuu akka hin sodaatin, nyaata hamma bara baraattis akka hin hojjenne itti hima [jireenya](#), kan Ilmi namaa isiniif kenne ([Innis ana](#)).

[Jhn6:20 irratti](#) Inni garuu akkana jedheen. [Innis ana; hin ta'usodaachuu\(sodaa\)](#). ^{G5399}

→ “[Anidha](#)” jechuun “[Ani Ilma Waaqayyooti](#)” . eenyu irratti [hafuurasamii irraa bu'e](#)

([Jhn1:32 irratti](#)), fi “[Ani Yesuus Kiristoos dha](#)” kan bishaan gubbaa deemu ([asxaawwan](#)

[jedhaman](#)).

kan foon ta'ee isin keessa jiraate ([Jhn1:14 irratti](#)). Amma immoo “[.Ani ... dhakan rhema](#)

[jedhu](#)” eenyu

[gabatee garaa foon qabu keessa jiraadhaawaliin hafuura Waaqayyoo isa jiraataa ta'e](#).

➤ [Rema Kitaaba](#)

[Jhn6:25 irratti](#) Yeroo isaan (ummanni ^{G3793}) galaana gama biraatiin isa argate ture, .

isaanis, “[Rabii](#)” jedhaniin

([Gooftaa fannifamuu dura](#), “[3. Jalqaba-friiwwan](#)”) ilaali), ^{G4461} yoom as dhufte?

[Jhn6:26 irratti](#) Yesuusis deebisee, “[Dhugumaan isiniin jedha!](#)

[Isin waan argitaniif utuu hin ta'in na barbaaddandinqii \(mallattoo\)](#) ., ^{G4592}

garuu buddeena (buddeena) irraa waan nyaattaniif, ^{G740} [fi guutaman](#).

[Jhn6:27 irratti](#) Nyaata sanaaf malee, foon badu sanaaf hin hojjetiin ^{G1035} kan obsu gara

[jireenya bara baraa \(bara baraa\)](#), kan Ilmi namaa isiniif kennu;

inni waan qabuuf [Waaqayyo Abbaacufame](#). ^{G4972}

→ Foon Waaqayyoo qabu [cufame](#) Ilma namaa keessatti nuuf kennuuf [jireenya bara baraa](#), dha [rhema Kitaabnichaa](#), jechuunis [cufame](#) hanga yeroo dhumaatti ([Dan 12:4](#)). ⁴¹⁹

➤ [Warri loogoo qaban Yesuus keessatti rafan Kiristoosiin ni ka'u](#)

→ Addaamiin, duuti dhufe, kanaaf hundi keenya isatti duuna, garuu Kiristoosiin du'aa ka'uun warra du'anii dhufe,

kanaaf warri loogoo of keessaa qabaniifi Yesuus keessatti rafan (Kiristoos keessatti du'an) yeroo dhufaatii isaa dursanii ni ka'u

([1Th 4:14-16](#), [.1Qor 15:20-23](#)).

➤ [Yeroon GOOFTAA barbaaduu amma](#) ⁴²⁰

→ Akka duudhaa abbootii keessaniitti wantoota manca'aniin hin furamne

fi [dhiirota](#), kunis akka Kiristoositti hin taane. Kanaafuu, wantoota hin mancaane hordofuu qabda (karaa Yesuus) .

mootummaa Waaqayyoo lallabaa ([Qol 2:8](#), [.1Phe 1:18](#)). Kanaaf qajeelummaa facaasaa keessaa haamaa

⁴¹⁹Viidiyoo 41. “Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

⁴²⁰Viidiyoo 25. “Jecha cimaa (The logos) 1/2.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

araara, lafa kee isa hin qabnes cabsi; sababiin isaas yeroon Waaqayyoo barbaaddachuu ga'eera, Innis isin in barsiisa qajeelummaa ([Hos 10:12](#)).

[Mat 24:44 irratti](#) Kanaaf isinis qophaa'aa; **sa'aatii tokkotti** akkuma yaaddan^{G1380} miti **Ilma namaa** dhufa.

[Mat 24:45 irratti](#) Eenyu egaa amanamaa fi ogeessa **hojjetaa**, .^{G1401} kan isaa **gooftaa** mana isaa irratti bulchaa godheera, . foon isaaniif kennuuf^{G5160 jedhamuun beekama} waqtii (yeroo) isaa eeggatee .^{G2540 jedhamuun beekama?}

[Luk12:40 irratti](#) Kanaaf isinis qophaa'aa! **Ilma namaa dhufa atsa'aatii tokkotti** yeroo yaaddan^{G1380} **miti**.

[Luk12:41 irratti](#) Yeroo kana Phexros akkas jedheen. **Gooftaa, fakkeenya kana nuuf, yookaan hundumaatti illee ni dubbatta?**

[Luk12:42 irratti](#) Fi **Gooftaa** jedhe, egaa namni amanamaa fi ogeessi sun eenyu? **itti gaafatamaa**, .^{G3623}

kan isaa gooftaa mana isaa irratti bulchaa in godha^{G2322}

qooda foon isaanii isaaniif kennuudhaaf^{G4620 jedhamuun beekama} **yeroo isaa eeggatee (yeroo)** .^{G2540}

[jedhamuun beekama?](#)

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Atimust qophaa'aa ta'uu sababni isaas **Ilma namaa** sa'aatii ati hin yaadnetti ni dhufa. Tinni hojjetaa (Strong's [G1401](#)) kan ibse Yesus inni hunda dura kan ta'e garbicha hundumaa ta'uu qaba, sababiin isaas Ilmi namaa tajaajiluuf malee tajaajilamuuf hin dhufne, akkasumas lubbuu isaa namoota baay'eedhaaf furii akka ta'uuf ([Mar 10:44 irratti-45](#)). Hojjettoonni waa'ee logos Waaqayyoo fi dhugaa ba'umsa Yesus Kristoos, akkasumas waan isaan argan hundumaa dhugaa ba'u, Waaqayyoo mul'ata Yesus Kristoosiin wantoota yeroo gabaabaa keessatti ta'uu qaban itti agarsiise ([Mul 1:1-2](#)).⁴²¹
- † **Waaqajalqaba mul'ate Yesuus Kiristoos** garbicha isaa Yohaannis ([Mul 1:1](#)) wantoota yeroo gabaabaa keessatti ta'uu qaban tajaajiltoota isaatti agarsiisuuf, warri tajaajiltoota qajeelummaa ta'uuf harka kennatan Phaawuloos ([Rom 1:1](#)), Yihudaa ([Jde1:1](#)), Tiitoos ([Tit 1:1](#)), Yaaqoob ([Yaq 1:1](#)), fi Simoon Pheexiroos ([2Phe 1:1](#)). Tajaajiltoonni qajeelota kan Gooftaa waan ta'eef itti jiraatu, itti du'us **Gooftaa** Kiristoos ta'uuf akka du'e, ka'ee, akka deebi'ee jiraate beekke **Gooftaa warra jiranii fi warra du'an irratti**. Garboota cubbuu turtan, garuu barumsa isiniif kennameef ajajamtanii yeroo tajaajiltoota qajeelummaa taatan cubbuu irraa bilisa ba'uu keessaniif galatni Waaqayyoof haa ta'u.
- † Warri taatan **gabroota qajeelummaa** dirqama **soorata** "tuuta tuuta hundumaa, isa irratti **Hafuura Qulqulluu** isaan (si dabalatee) ilaaltota godheera, akka sooraniif **waldaa Waaqayyoo**, kan dhiiga ofii isaatiin bite" ([Hojii Ergamootaa 20:28](#)).⁴²² Nyaata soorataa jechuun "Waldaa qaama Kiristoos ([.1Qor 10:16](#), [.1Qor 11:24](#))," kan ergamaan Phaawulos namoota duratti yaadachuuf godhe **Gooftaa Yesuus** ([Hojii Ergamootaa 27:35-37](#)).⁴²³
- **Mdhaggeeffattoota ark's:** Hin eeramne. Yeroo dhufaatii Gooftaatti gara samiitti ni fudhatamu. → Hafteen yeroo dhufaatii isaa maqaa Gooftaa waamuu dadhaban keessaa 1/3 lafatti hafanii akka meetii qulqullaa'anii akka warqeetti qoramanii akka " **.Gooftaan Waaqa kooti**" ([Zak 13:8-9](#)) fi waggaa 1,000 keessa seenu.
- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Atidirqama Qophaa'aa sababni isaas Inni sa'aatii isin hin yaadnetti ni dhufa, sa'aatii tokkotti dhufus ni **Gooftaa** duuka buutota isaatiif fakkeenya kan kenne. Luqaas keessatti garuu Phexros gaafate **Gooftaa** fakkeenya sun duuka buutota isaa qofaaf yookaan hundaaf ta'uu isaa. Kana jechuun eenyutu itti gaafatamaa ta'a jedhee gaafate **kan Gooftaa coming jedhamuun beekama**, fi **Gooftaa** jedhee deebiseef, "Egaa sun eenyu **amanamaa fi ogeessa itti gaafatamaa**, .^{G3623} **kan isaa gooftaa mana isaa irratti bulchaa in godha**^{G2322} **qooda foon isaanii isaaniif kennuudhaaf**^{G4620 jedhamuun beekama} **yeroo isaa eeggatee (yeroo)** ."^{G2540 jedhamuun beekama?}

⁴²¹Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

⁴²²Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni hundi (Amanamaa fi ogeessa gooftaa bulchaa ta'i) 10/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

⁴²³Viidiyoo 31. "Rifeensa Mataa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

Unakkuma Maatewos, jechi "steward" jedhu (Strong's [G3623](#)) Luqaas keessatti "hojjetaa" (Strong's [G1401](#)). Bulchaan (Strong's [G3623](#)) qondaala [Kiristoos](#), nama amanamaa icciti bulchuuf itti himatame [Waaqa](#) ([1Qor 4:1-2](#)).

- † **Icciti kan [Waaqa](#)** kan labsame garboota isaa raajotaaf, bara sagalee ergamaa 7ffaa, yeroo inni sagalee dhageessisuu jalqabutti ni xumurama ([Mul 10:7](#)).⁴²⁴ Jecha biraatiin, bulchitoonni (warra amanamoo fi ogeeyyii) tajaajiltoota qajeelummaa kan lallabuuf itti gaafatamummaa qabanidha [kan Gooftaahanga Inni dhufutti du'a](#) ([1Qor 11:26](#)), foon hafuura ijoollee isaanii jaallatamoo isaan karaa wangeelaan dhalatan waliin qoodduudhaan, akka isaan wantoota keessa jiran yaadataniif [Kiristoos](#) yeroo isaa eeggatee fi yeroo Innidhufa.⁴²⁵
- † Obbolloonni, warra fudhatan [hafuura raajii dubbachuu](#), . [Yesuus dhugaa ba'aa](#). [Dhugaa ba'umsa Kiristoos](#) isaan (isin) keessatti mirkaneessa) karaa kennaa fayyisuu, gargaarsa, mootummoota, fi afaan adda addaa hanga dhumaatti, akka isaan (isin) guyyaatti mudaa hin qabne akka taataniif [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#).⁴²⁶

(Gabricha hamaan "Gooftaan kiyya dhufaatii isaa harkifata" jedha.) .

[Mat 24:46 irratti](#) Garbichi sun eebbifamaa dha, .^{G1401} gooftaan isaa yommuu dhufu akkas gochaa in arga.

[Mat 24:47 irratti](#) Dhuguma isiniin hima, inni waan isaa hundumaa irratti akka bulchaa isa godha [shaqaxa](#).

[Mat 24:48 irratti](#) Garuu garbichi hamaan sun garaa isaa keessatti, Koo [gooftaa](#)^{G2962} dhufaatii isaa harkifata;

[Mat 24:49 irratti](#) Garboota isaa wajjin ta'an rukutuu, warra machaa'anii wajjin nyaachuu fi dhuguu ni jalqaba;

[Mat 24:50 irratti](#) Gooftaan^{G2962} garbichi sun guyyaa inni isa hin eegnetti in dhufa;

sa'aatii inni hin beekne keessattis, .

[Mat 24:51](#) Innis gargar isa muree, fakkeessitoota wajjin qooda isaa isaaf ni kenna.

boo'ichi, ilkaan ciccituun ni jiraata.

- Garbichi gooftaan isaa waldaa Waaqayyoo isa dhiiga ofii isaatiin bite nyaachisuuf, hoolota hundumaa sooruudhaan, isa Hafuurri Qulqulluun ilaaltoota isa godhe, eebbifamaa dha. Gooftaan qabeenya isaa hundumaa irratti akka bulchaa isa godha.
- Garuu gabrichi qalbii isaa keessatti "Gooftaan koo dhufaatii isaa harkifata" jedhu hamaadha (akkuma inni hin ilaalle) waan ta'eef, machaa'oota addunyaa, kan hin taane waliin nyaachuu fi dhuguuf gabroota isaa rukutuu jalqaba Hafuura Qulqulluu. Yommuus [Gooftaa](#) kan gabricha sanaa guyyaa gabrichi hamaan sun [Isa hin barbaannetti ni dhufa](#), fi [Gooftaasa'aatii gabrichi hamaan hin beekne keessatti ni dhufa](#).
- [GOOFTAAN](#) gara Tsiyoonitti deebi'ee Yersaalem gidduu ni jiraata, magaalaa dhugaa, gaara Waaqayyoo gooftaa maccaa, gaara qulqulluu jedhamti. Akkuma ayyaanaa fi beekumsa keenya keessatti guddachaa jirtu [Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos](#) ([2Phe 3:18](#)). [Waaqayyoo gooftaa maccaa](#) kan samii irraa gad bu'ee gaara Tsiyoon fi tulluu isaaf lolu kakuu moofaa keessatti kakuu haaraa keessatti yeroo hunduu lubbuun itti jiraatanitti raawwatama [Kiristoos](#) gara mandara Waaqayyoo isa jiraataattis akka wajjin ta'uuf geeffame [Goofta](#) tartiiba armaan gadiitiin: 1.1.
→ " [Kiristoos firii jalqabaa](#); booda warri jiran [Kan Kiristoos dhufaatii Isaa irratti](#)" ([1Qor 15:23](#)).

- Walgahii waliigalaa fi waldaa angafa (warra du'an keessaa angafadha [Kiristoos](#), .[Qol 1:18](#)) .⁴²⁷

jedhamee waamamu waldoota [Kiristoos](#) warri samii irratti (macaafa jireenya hoolaa keessatti) caafaman, .

eessa [Waaqa](#) firdii hundumaati hafuurri warra qajeelota ta'aniis fiixaan ba'a [dhiigaa fi amantiidhaan](#).⁴²⁸

⁴²⁴Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/.

⁴²⁵Viidiyoo 16. "Oromo, Saboonni hundi 10/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/, . video 30.

"Irbaata" www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ & viidiyoo 34. " [Akka Hafuura & Ayyaana jalaatti](#)" www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁴²⁶Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

⁴²⁷"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

⁴²⁸Viidiyoo 4. "Firii lafaa ^{H127} vs. [Firii qajeelummaa](#)."

- Gooftaan waldaa angafa ykn waldoota Kiristoos (warra GOOFTAA keessa jiraatan bara [magaalaa Daawit, Kiristoos Gooftaan itti dhalate](#)) gara magaalaa Waaqa jiraataa kan ta'e samii Yerusaaalem.⁴²⁹
- .Gooftaan mindaa isaa qabatee dhufafyookaan hojiin keessan, fayyinnis intala Tsiyoon ni dhufa. Isin saba qulqulluu, kan Waaqayyoon fure, magaalaa hin jirre ni jedhamta kan gatame.⁴³⁰

F. [Mallattoon dhufaatii keetii maal ta'a](#) (dhufaatii Gooftaa)?

[Mat 24:24](#) Sababni isaas, ni ka'a [Kiristoos sobaa](#), . ^{G5580 jedhamuun beekama} [fi raajota sobaa](#), . ^{G5578} guddaas in argisiis [mallattoolee](#) fi dinqii;

hamma yoo danda'ame, warra filataman ni gowwoomsu.

[Mar 13:22](#) [Kiristoos sobaa](#) ^{G5580 jedhamuun beekama} [fi raajota sobaa](#) ^{G5578} ni ka'a, .

ni argisiis [mallattoolee](#) akkasumas ajaa'ibsiifata, osoo danda'amee filatamoota illee sossobuudhaaf.

- Dhaggeeffattoota Maatewos: [Kiristoos sobaas fi Raajota Sobduu](#) ka'ee dhaggeeffattoota Maatewos "warra filataman" ta'aniif "mallattoo gurguddaa fi dinqii" ni argisiisa.
- Unkaqeenxeed dhaggeeffattoota rk: "Mallattoo fi dinqii" dhaggeeffattoota Maarqos kanneen "filataman" ta'aniif ni agarsiifama.

[Mat 24:25](#) Kunoo, kanaan dura isinitti himeera.

[Mar 13:23](#) Isin garuu of eeggadhaa, kunoo, ani dursee isinitti dubbadheera [waan hundumaa](#).

- Dhaggeeffattoota Maatewostiif, Yesus kanaan dura waa'ee ka'umsa Kiristoos sobaa fi raajota sobaa isaanitti himee ture.
- Dhaggeeffattoota Maarqosiif, Yesus waan hundumaa dursee dubbatee ture, dhaggeeffattooni Maarqos "michoota" Isaa ta'uu isaanii kan argisiisu " [.waan hundumaa](#) " ([Jhn 15:15 irratti](#)).⁴³¹

- [.Mormitoota Kiristoos, .Kiristoos sobaa, . & .raajii sobaas](#)

- [Farra Kiristoos](#) ^{G500 jedhamuun beekama}

[1Yo 2:18](#) joollee ijoollee, yeroo dhumaati; [mormituu Kiristoos](#) ([ἀντίχριστος jechuun kan beekamu, tokkicha](#)) . ^{G500 jedhamuun beekama}

ni dhufu, amma iyyuu baay'eedha [mormitoota Kiristoos](#) ([ἀντίχριστοι jechuun kan beekamu,](#)

[danuu](#)), ^{G500 jedhamuun beekama}

kan ittiin yeroo dhumaa ta'uu isaa beekna.

[1Yo 2:22](#) Kan sana ganu malee eenyutu sobduu dha [Yesuus dha Kiristoos jedhama?](#)

Inni ... dha [mormituu Kiristoos](#) ([ἀντίχριστος jechuun kan beekamu, tokkicha](#)), . ^{G500 jedhamuun beekama} kan haalu [Abbaa fi ilma](#).

[1Yo 4:3](#) Hafuurri akkas hin himanne hundinuus [Yesuus Kiristoos](#) ni dhufe fooniin hin ta'u [Waaqa](#): 1.1.

kunis hafuurri sun kan [mormituu Kiristoos](#) ([ἀντίχριστου jechuun kan beekamu, tokkicha](#)), . ^{G500 jedhamuun beekama}

kana akka dhufu dhageessaniittu; ammas duruu addunyaa kanarra jira.

[2Yo 1:7](#) Gowwoomsitooni baay'een gara biyya lafaatti galaniiru;

kan akkas miti kan himatan [Yesuus Kiristoos](#) fooniin dhufeera. Kun gowwoomsaa dha ^{G4108} [fi mormituu Kiristoos](#). ^{G500 jedhamuun beekama}

- [Mormituu Kiristoos & .Mormitoota Kiristoos](#) (sobduu = gowwoomsaa) .

www.therhemaofthelord.com/course1/4-firii-lafaa-fi-firii-qajeelummaa-update/.

⁴²⁹ Viidiyoo 9 (firii jalqabaa ilaalchisee bal'inaan ilaaluf, diyaagiraamii Yerusaaalem "1. Faasikaa" jalatti ilaali).

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/9-faasikaa-ot-gara-nt/.

⁴³⁰ Viidiyoo 24, "Ati Qulqulleettii Yerusaaalem (3/3) dha."

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaaalem/.

⁴³¹ Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

- Bifa tokkicha kan [mormituu Kiristoos](#) ([ἀντίχριστος](#) jechuun kan beekamu) nama cubbuu, bineensa 1ffaaf ni hojjeta ([Mul 13:1-2](#), [2Th 2:3](#)).

- Bifa dachaatiin kan [mormitoota Kiristoos](#) ([ἀντίχριστοι](#) jechuun kan beekamu) jechuun warra bifa tokkicha hafuura mormituu Kiristoos qabanidha ([ἀντίχριστου](#) jechuun kan beekamu, tokkicha), Farra Kiristoos.

- Warra qaban [hafuura mormituu Kiristoos](#) waan gananiif sobduudha [Yesuus dha Kiristoos jedhama](#) akkasumas-icha

[Abbaafi Ilma](#). Isaan gowwoomsitoota waan ta'aniif addunyaa kanarra duruu baay'eedha.

- Hafuurri isaanii sana waan hin himanneef kan Waaqayyoo miti [Yesuus Kiristoos](#) fooniin dhufeera.

→ Tisa Farri Kiristoos keessa Waaqayyoo ta'uu isaa of agarsiisuudhaan waan Waaqayyoo jedhamu hundumaa olitti of ol kaasa mana qulqullummaa Waaqayyoo, akkasitti immoo hafuura mormituu Kiristoos kan qabu gowwoomsaa dha ([2S 2:3-4](#)).

→ Keessa [Mul 13](#), bineensonni lama ni jiraatu, tokko galaana keessaa kan ka'u, innis bineensa 1ffaadha ([Mul 13:1](#)), kan biraa immoo lafa keessaa bahee, bineensa 2ffaa ([Mul 13:11](#)).

- Bineensa Jawwee Guddaa 1ffaa kan jiraattota lafaatiin waaqeffamu, fi namicha kan cubbuu ibsa bifa tokkicha " [.Farra Kiristoos.](#) "

➤ [Kiristoos sobduu](#) & [.Raajonni sobduu](#)

- . Yeroo Rakkina Guddaa Kiristoos sobaa fi raajonni sobaa baay'een ni ka'u, mallattoo guddaas ni agarsiisu fi dinqiiwwan namoota filataman gowwoomsuuf ([Mat 24:24](#)). Bineensi 2ffaan lafa keessaa bahee,

eenyutu ni hojjeta

[mallattoolee gurguddoo warra lafa jiraatan gowwoomsuun mallattoo bineensichaa akka fudhatan](#) ([Mul 13:13](#)) jechuun soba [raajii](#) ([Mul 19:20](#)).

G. [Wantoonni kun \(dhufaatiin Gooftaa\) yoom ta'u?](#)

[Mat 24:4](#) Yesuus immoo deebisee, "Eenyullee akka isin hin gowwoomsine of eeggadhaa" jedheen.

[Mar 13:5](#) Yesuus deebisee, "Eenyullee akka isin hin gowwoomsineef of eeggadhaa!

- Fykn dhaggeeffattoota Maatewos, [.Yesuus](#) nama kamiinuu akka hin gowwoomfamne akeekkachiisa.
- Dhaggeeffattoota Maarqos, [.Yesuus](#) akka namni isaan hin gowwoomsine akeekkachiisa.

[Mat 24:5](#) Namoonni baay'een, "Ani jira" jedhanii maqaa kootiin in dhufu [Kiristoos](#); namoota hedduus ni gowwoomsa.

[Mar 13:6](#) Namoonni baay'een, "Ani jira" jedhanii maqaa kootiin in dhufu [Kiristoos](#); namoota hedduus ni gowwoomsa.

- Dhaggeeffattoota Maatewosii fi Maarqos keessaa hedduun isaanii, namni tokko maqaa Kiristoosiin dhufee, " [.Ani Kiristoos dha](#) ".

[Mat 24:23](#) Egaa namni tokko, 'Kunoo, Kiristoos kunoo ykn achi jira! hin amaninaa.

[Mar 13:21](#) Achiis namni tokko, 'Kunoo, kunoo Kiristoos jira! yookaan, kunoo, inni achi jira; isa hin amaninaa:

- Dhaggeeffattoonni Maatewosii fi Maarqos, namni isaan yoo jedhe akka hin amanne akeekkachiifameera. "Ilaa, kunoo [Kiristoos yookaanachi](#)".

[Luq 21:8](#) Innis, "Akka hin gowwoomfamneef of eeggadhaa!

namoonni baay'een maqaa kootiin in dhufu; [Ani Kiristoos dha](#); fi [yeroon itti dhihaatee jira](#): 1.1.

Kanaaf isaan duukaa hin deeminaa.

- Dhaggeeffattoonni Luqaas gowwoomsitoota " [.Ani Kiristoos dhayeroon isaas ni dhihaata](#) " akkuma furni (dhufaatiin Kiristoos osoo hin taane) dhaggeeffattoota Luqaas itti dhihaatutti.

- Qaamni saba Waaqayyoo maaltu ta'a?⁴³²

- **Hafuurri warra qulqullootaa kan rafaan maal ta'a?**

[Hojii Ergamootaa 7:59](#) Isaanis Isxifaanos dhagaadhaan rukutan, Waaqayyoon waamuun, "Gooftaa Yesuus, hafuura koo (Hafuura) fudhadhu).^{G4151}

[Hojii Ergamootaa 7:60](#) Innis jilbeenfatee sagalee guddaadhaan, "Yaa Yaa Gooftaa, cubbuu kana isaan irratti hin hidhin" jedhee iyye.

Kana yommuu dubbate immoo rafe.^{G2837}

→ Gooftaan Iyyesuus hafuura qulqulloota isaa qulqullootaa ni fudhata, garuu qaamni isaanii hamma...
dhufaatii Gooftaa Yesuus (Mul 22:20), kunis du'a Isxifaanosiin ragaadha.

- **Reeffi qulqulloota qulqullootaa maaltu ta'a?**

[Hojii Ergamootaa 13:34](#) Waa'ee du'aa isa kaase, amma gara manca'iinsaatti akka hin deebine;
innis kana irratti, Araarsummaa Daawit isa mirkanaa'aa siif nan kenna" jedhe.

[Hojii Ergamootaa 13:35](#) Kanaafis faarfannaa biraa irrattis akkas jedha;

Qulqulluun kee manca'iinsa akka argu hin hayyamin.

→ Daawit hirribaana rafee abbootii isaa bira ciifamee manca'iinsa arge ([Hojii Ergamootaa 13:36](#)).

Garuu Inni eenyu

Waaqayyoo deebi'ee ka'e, manca'iinsa tokkollee hin argine ([Hojii Ergamootaa 13:37](#)) fi Innis

kanuma nuuf raawwateera isaanii

ijoollee^{G5043} ([Hojii Ergamootaa 13:33](#)).

- **Warri fedha Kiristoos ta'an ulfinaan mul'atu**

[Luq 9:27](#) Garuu dhugaa tokko isinitti hima, .

tokko tokko as dhaabbatan jiru, kan **du'a hin dhandhamu**, hanga arganitti **mootummaa**

Waaqayyoo.

[Luq 9:28](#) Innis ni ta'e **guyyaa saddeet** jechoota kana booda, .

Pheexiroosii fi Yohaannisiifi Yaaqoob fudhatee kadhachuuf gaara tokkotti ol ba'e.

[Luq 9:29](#) Yommuu kadhata, bifti fuula isaa ni jijjiirame, .

uffata isaas^{G2441} **tureadiifikan calaqqisu.**

[Luq 9:30](#) Kunoo, namoonni lama, isaanis isa waliin haasa'aa turan **Musee fi Eliyaas**: 1.1.

[Luq 9:31](#) Enyu **ulfinaan mul'ate**, waa'ee du'a isaa isa Yerusaleemitti raawwachuu qabus dubbate.

→ **Guyyaa saddeettaffaa** jechuun guyyaa sana agarsiisa **Waaqani** jiraatee saba Isaa keessa deddeebi'ee kan ta'u **Waaqa**

kan saba Isaa keessa **dunkaana Waaqayyoo**, .⁴³³ bakka qaamni saba Waaqayyoo wouldta'aniiru fashioned to **qaama ulfina qabeessa Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.⁴³⁴

→ Museen fakkeenya namoota du'anii bara du'aa raffisaniif ta'us, .

Phexros, Yohaannisiifi Yaaqoob Musee fi Eliyaas keessatti mul'atan argan **ulfina**, **Yesus wajjin haasa'uu irratti a**

gaara Yesus fannifamuu isaa dura ([Luk9:28-30 irratti kan argamu](#)), hafuurri warra rafaan akka ta'e kan argisiisudha

maasii suphe dhooftuu (Gooftaa) keessatti Gooftaa Yesuusiiin fudhataman, garuu reeffa kan jarreen kan keessa jiran **Kiristoos** dhufaatii Isaa irratti ni jiraachisa ([1Qor 15:22-23](#)).⁴³⁵

- **Gooftaa, dunkaana dhugaa**

⁴³² "[Fakkii 10-d]," ykn Viidiyoo 39 ilaali. "Du'aa ka'uu warra du'anii." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

⁴³³ "([Mul 22:3-4](#)) **Tajaajiltoonni Waaqayyoo fuula Waaqayyoo ni argatu (Guyyaa Waaqayyoo).**"

⁴³⁴ "[Fakkii 10-2] Midhaan 3 fi Sa'aatii 4" ilaali.

⁴³⁵ Mana qulqullummaa Waaqayyoo seenuuf akkamitti akka mo'an bal'inaan Viidiyoo 47 ilaali. "7. Godoo Qulqullaa'oo". www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkaana/ fi viidiyoo 11. "(Uffata) Ayyaana Faasikaa dura," .

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

[Luq 9:32](#) Pheexiroosii fi warri isaa wajjin turan garuu hirribni isaanitti ulfaate.
yeroo dammaqanis kan isaa argan **ulфина**, fi namoota lamaan isa waliin dhaabbatan.

[Luq 9:33](#) Isaanis isa biraawu utuu deemaa jiranii, .
Pheexros akkas jedheen **Yesuus**, . **Gooftaa**, . ^{G1988} asitti argamuun nuuf gaariidha:
dunkaana sadiis haa tolfannu;

[Luq 9:34](#) Utuu akkas dubbachaa jiruu duumessi tokko dhufee isaan golgu.
duumessa keessa seenanis ni sodaatan.

[Luq 9:35](#) Duumessa keessaa sagaleen tokko ni dhaga'ame; **Ilma koo isa jaallatamaa kana: 1.1.isa**

dhaga'aa.

[Luq 9:36](#) Sagaleen sun yommuu darbe immoo, . **Yesuuskophaa isaa argame.**

Isaanis itti dhiyeenyaan eegaa turan, bara sanatti wanta argan sana keessaa tokko illee namatti

hin himne.

→ Warra Yesus wajjin turan (Pheexros, Yohaannis, Yaaqoob, [Luq 9:28](#)) hirriba guddaa keessa turan yeroo Yesus keessatti mul'ate **ulфина** Musee fi Eliyaas wajjin (fuulli Yesuus ni jijjiiramee fi uffannaan Isaa ni jijjiirame adii fi calaqqisu ta'e). Gaara akkamii ilaalchisee yaada tokkollee hin qaban jechuudha ([Luq 9:28](#)) isaan irra turan, kanaaf, Pheexiroos Yesusiin dunkaana 3 akka tolchu itti hime Yesuus, Musee fi Eliyaas.

[Ibr 8:1](#) Wanti nuti dubbanne kana keessaa walitti qabaan isaa kana: Angafa lubootaa akkasii qabna.
inni gara mirga teessoo Ulfinaa samii irra taa'ee jira;

[Ibr 8:2](#) Tajaajilaa mana qulqullummaa, fi kan **dunkaana dhugaa**, kam **Gooftaa** jedhee kan dubbate, nama

miti.

→ Sagaleen duumessa keessaa bahee duuka buutonni Ilma Waaqayyoo isa jaallatamaa akka dhaga'an mirkaneesse, .
Yesuus. Jecha biraatiin, bakki duuka buutonni dhaabbatan dhugaa keessatti lafa qulqulluu ture **godoo qulqullaa'aasana** **Gooftaa** jedhee kan dubbate, fi **Gooftaadha dunkaana dhugaa** (Sana yaadadhaa **Waaqa** saba isaa wajjin dunkaana isaa keessa akka jiraatu waadaa gale).⁴³⁶

• **Qaamni du'aa akkamitti ni jiraata?**

Reeffi akka ka'uuf, . **hafuura jireenyaa irraa Waaqa** warra keessa du'an keessa ni seena **Yesuus Kiristoos**.⁴³⁷

→ **Jireenya** gara qaamolee du'aatti kan seenu karaa walitti dhufeenya dhiigaa fi qaama kan **Kiristoos**, kunis foon ilma namaa nyaachuun raawwatama (**logos Waaqayyoo**) fi dhiiga Isaa dhuguu (**hafuura, kan rhema jedhu**) ([1Qor 10:16](#)).

→ Yoo **hafuurakan Waaqa** kan ol kaase **Yesuus** warra du'an irraasi keessa jiraadhu, . **Waaqa** kan kaase **Kiristoos warra du'an irraa** qaama keessan isa du'us ni jiraachisa **Kan Waaqayyoo Hafuurakan isin keessa jiraatu** ([Rom 8:11](#)).

⁴³⁶“ ([Mul 21:2-3](#)) Yerusaalem Haaraa (Magaalaa Qulqulleettii mana qulqullummaa godoo Waaqayyoo).”

⁴³⁷ Ilali [Mul 11:11](#).

The resurrection of the dead

John 19:30 When Jesus therefore had received the vinegar, he said, **It is finished**; and he bowed (his head) **down to the top to the bottom**. (Mat 27:51)

- a. behind the veil of the temple, **was rent in two** from the top to the bottom. (Mat 27:51)
- b. and the earth did quake, and the rocks rent. (Mat 27:51)
- c. and the sepulchres were opened. (Mat 27:52)
- d. and many bodies of holy ones which slept arose. (Mat 27:52)
- e. and came out of the sepulchres **after His resurrection**
- f. and went into the holy city.
- g. and appeared unto many. (Mat 27:53)

But I tell you of a truth, which shall not taste of death, till they see the kingdom of God. (Luk 9:27)

Jesus (Acts 7:59)
Lord Jesus, receive my spirit
 (Acts 7:59)

Stephen

Before the resurrection of the dead
 → The death reigned from Adam to Moses, so the bodies that were put to sleep during the reign of death are in the closed sepulchre (Mat 27:52 Rom 5:15)

After the resurrection of the dead
 (Mat 27:52) And the graves which were opened, and many bodies of the saints (the holy ones) which slept arose. (Mat 27:52)

• The bodies of the sons of the kingdom came out of the sepulchre (a - g).
 → Jesus Christ was buried after His death and rose again on the third day according to the scriptures (1Co 15:4), so Mat 27:52 is a description of the event that occurs after His resurrection, as stated by Jesus in Luk 9:27.

The 1st rapture: Some will see the Kingdom of God before they taste death
 Luk 9:20 He said unto them, But whom say ye that I am? Peter answering said, The Christ of God.
 Luk 9:26 For whosoever shall be ashamed of me and of my words, whoso of him shall the Son of man be ashamed, when he shall come in his own glory, and of his Father's, and of the holy angels.
 Luk 9:27 But I tell you of a truth, there be some standing here, which shall not taste of death, till they see the Kingdom of God.

→ They saw the event that will take place after His resurrection, in which many bodies of the holy that have slept (in the potter's field) will arise to enter into the holy city, New Jerusalem (Rev 21:2).

What happens to the dead bodies of the holy saints?
 Act 13:34 And as concerning that he raised him up from the dead, now no more to return to corruption, he said on this wise, I will give you the sure mercies of David.
 Act 13:35 Wherefore he saith also in another psalm, Thou shalt not suffer thine Holy One to see corruption.
 → David fell on sleep and was laid into his fathers' field, but he whom God raised again, saw no corruption (Act 13:37) and he hath fulfilled the same unto us their children (Act 13:33).

What happens to the spirit of the holy ones that fell asleep?
 Act 7:59 And they stoned Stephen, calling upon God, and saying, Lord Jesus receive my spirit. (Ghost) (Act 7:59)
 Act 7:60 And he kneeled down, and cried with a loud voice, Lord, lay not this sin to their charge. And when he had said this, he fell asleep. (Soul)

→ The Lord Jesus (Rev 22:20) receives the spirit of His holy saints, but their bodies are put to sleep until the coming of the Lord Jesus Christ (Phi 3:20), which is evidenced through Stephen's death.
 → Moses was an example of the dead who were put to sleep during the reign of death. However, Peter, John, and James saw Moses, and Elias talking with Jesus on a mountain prior to Jesus' crucifixion (Luk 9:28-30), indicating that the spirits of those who slept in the potter's (the LORD's) field were received by the Lord Jesus, but their dead bodies will be made alive at His coming (1Co 15:23). Refer to "You (your body) is bought with a price (an honour)" for details.

How will the mortal bodies be quickened?
 John 5:28 Marvel not at this; for the hour is coming, in the which all that are in the graves shall hear his voice.
 John 5:29 And shall come forth: they that have done good, unto the resurrection of life; and they that have done evil, unto the resurrection of damnation.
 John 11:25 Jesus said unto her (Martha), I am the resurrection, and the life; he that believeth in me, though he were dead, yet shall he live.
 John 11:26 And whosoever liveth and believeth in me shall never die. Believest thou this?

→ In order for the dead bodies to rise, the Spirit of life from God shall enter into those who are dead in Jesus Christ (Rev 11:11).
 → This life enters into the mortal bodies through communion, which is done by eating the flesh of the Son of man and drinking his blood (1Co 10:16).
 → If the Spirit of God that raised up Jesus from the dead dwell in you, God who raised up Christ from the dead shall also quicken your mortal bodies by God's Spirit that dwelleth in you. (Rom 8:11).

The 2nd rapture: What will happen when the trump of God sound?
 1Th 4:15 For this we say unto you by the word of the Lord, that we which are alive and remain unto the coming of the Lord shall not prevent them which are asleep.
 1Th 4:16 For the Lord himself shall descend from heaven with a shout, with the voice of the archangel, and with the trump of God; and the dead in Christ shall rise first.
 1Th 4:17 Then we which are alive and remain shall be caught up together with them in the clouds, to meet the Lord in the air; and so shall we ever be with the Lord.

→ The Lord will descend from heaven and the dead in Christ will rise first, but Christ the firstfruits afterward they that are Christ's, at his coming. (1Co 15:23)
 → We who are alive and remain in Christ will be caught up together with those who rose first in the clouds, to meet the Lord in the air.

The 3rd harvest: What will happen to the bodies of the holy ones, when the Saviour, the Lord Jesus Christ comes?
 Phi 3:21 Who shall change our vile (low estate) body, that it may be fashioned like unto (conformed to) his glorious body, according to the working whereby he is able even to subdue all things unto himself.
 → The appearing of our Lord Jesus Christ, who is the King of kings and Lord of lords, has immortality, and dwells in the light (of God), who will change our low estate body to confirm to His glorious body (Phi 3:21).

What will happen to us when Christ appears in glory?
 Col 3:4 When Christ, who is our life, shall appear, then shall ye also appear with him in glory. (Christ is our life, so when He appears, we (who have the Spirit of life in us) will also appear with him in glory.)

The Lord's prayer

And forgive us our debts, as we forgive our debtors (Mat 6:12)

But now is Christ risen from the dead, and become the firstfruits of them that slept (1Co 15:20)

- **In one body = in one Spirit = in one God**
 Eph 4:4 There is one body, and one Spirit, even as ye are called in one hope of your calling.
 1Co 12:13 For by one Spirit are we all baptized into one body, whether we be Jews or Gentiles, whether we be bond or free, and have been all made to drink into one Spirit.
 → Whosoever is joined to the Lord's body, whether Jews or Gentiles, is one spirit with the Lord.
- **Eph 4:18** For through him we both have access by (in) **one Spirit** unto the Father.
 Eph 4:24 **God is a Spirit**, and they that worship him must worship him in spirit and in truth.
 Eph 4:6 **One God and Father of all, who is above all, and through all, and in you all**.
 → **In one Spirit, we have access to the Father, one God, Father of all, who is a Spirit**.
- **Phi 1:27** Only let your conversation be as it becometh the gospel of Christ, that whether I come and see you, or else be absent, I may hear of your affairs, that ye stand fast in one spirit, with one mind, striving together for the faith of the gospel.
 → Therefore, be steadfast in one spirit with one mind in the faith of the gospel.

Boqonnaa 11

(Mul 11:1-2) Mana qulqullummaa Waaqayyoo safaruu

Mul 11:1 Achittis qaccee naaf kenname ^{G2563} akka uleetti: 1.1. ^{G4464} ergamichis dhaabatee, .

Ol ka'uu, mana qulqullummaas safaruu **Waaqa**, iddoo aarsaa fi warra achi keessa waaqeffatan.

Mul 11:2 Garuu manni murtii ^{G833} kan ala (ala keessaa) . ^{G1855G2081} mana qulqullummaa dhiisaa, hin madaalin; sababni isaas Ormootaaf kennameera. ^{G1484}

fi qulqulluu ^{G40} **magaalaa** ^{G4172} ji'a afurtamii lama (42) miila jala ni tarkaanfatu.

☐ **Mul 11:1** Sana booda qaccee akka ulee naaf kenname. Ergamaan sunis dhaabatee, .

“Ka'aatii mana qulqullummaa safaraa **Waaqa**, iddoo aarsaa, akkasumas warra achitti waaqeffatan.

☐ **Mul 11:2** “Garuu mooraa mana qulqullummaa ala jiru dhiisaa, hin safarinaa; sababni isaas Ormootaaf kennameera.

Isaanis ni tarkaanfatu **magaalaa qulqulluu** miila jalaa afurtamii lamaaf (42. 42.) .ji'oota.

→ Magaalaan qulqulluun qulqulloota, .⁴³⁹ akkasumas ji'oota 42f miila jalatti ni dhidhiitamu, kunis kan jalqaba barajjibisiisoo diigamuuto filatamtootaaf guyyoota gabaabfaman (**Mat 24:22**).⁴⁴⁰

• Qaccee tokko ^{G2563}

Mat 12:16 Isaanis akka isa hin tolchine isaan ajaje (Waaqayyoo, kyrios, .**Mat 12:8**) beekamaa:

Mat 12:17 Inni raajichi Isaayaas dubbate akka raawwatamuuf;

Mat 12:18 Kunoo garbicha koo isa ani filadhe; jaalallee koo isa lubbuun koo itti gammadde.

Hafuura koo isa irra nan kaa'a, .

inni immoo ormoota (saboota Ormootaatti) firdii in argisiisa. ^{G1484}

Mat 12:19 Inni hin falmu, hin iyyu; namni tokko illee karaa irratti sagalee isaa hin dhaga'u.

Mat 12:20 Qaccee dhiita'e ^{G2563} hin cabsuu, liinxii xuuxuus hin dhaamsu, .

hamma inni firdii gara injifannootti ergutti.

Mat 12:21 Ormoonnis maqaa isaatti in amanatu.

- .E. Ejedha raajichi dubbatee ture **Gooftaa** (kyrios), .

“Kunoo garbicha koo isa ani irraa filadhe, jaalallee koo isa lubbuun koo itti gammadde. Hafuura koo (Waaqayyoo) isa irra nan kaa'a, innis firdii isaa saboota Ormootaatti ni agarsiisa. Inni hin carraaqu, hin iyyu, namni tokko illee daandii irratti sagalee Isaa hin dhaga'u. Qaccee caccabee hin cabsu, liinxii xuuxuus hin dhaamsu, hanga firdii injifannootti ergutti. Ormoonnis maqaa isaatiin ni amanamu.”

→ **Ulee qaccee caccabee sanaa** Gibxii kan agarsiisu yoo ta'u, ishee irratti namni ^{H376} hirkatee, harka isaa keessa seenee ni boca

(**2Mot 18:21**).

(**Mana qulqullummaa Waaqayyoo safaraa, .tinni iddoo aarsaa, warra achi keessa waaqeffatan**) .

→ Yohaannis qaccee akka ulee kennameef, ergamichis dhaabatee akkas jedhee dubbate.

“ **.Ol ka'uu**, mana qulqullummaas safaruu **Waaqa**, fi iddoo aarsaa, akkasumas warra isa keessa waaqeffatan.

Garuu mooraa mana qulqullummaa ala jiru hin safarinaa, sanas ala hin dhiisinaa; sababni isaas saba Ormootaaf kennameera;

ni tarkaanfatu **magaalaa qulqulluu** miila jala ji'oota afurtamii lama (42).”

→ (Hiikkaa) .

Yohaannis mana qulqullummaa Waaqayyoo akka safaru itti himame, .⁴⁴¹ iddoo aarsaas, warra achi keessa waaqeffatanis, garuu hin taane

warra Gibxii (qaccee akka ulee) irratti hirkatan. Warra mootii Gibxiitti hirkatan (mootii lafaa, .**2Mot 18:21**) .

irratti ta'a **mana murtii** mana qulqullummaa isa saboota Ormootaaf kenname, .⁴⁴² isaanis ni fixu

⁴³⁹ Bal'ina waa'ee “magaalaa qulqulleettii” ilaalchisee **Mul 3:12**.

⁴⁴⁰ Boqonnaa 10 irraa “Guyyoonni filatamaniif jecha ni gabaabbamu” ilaali.

⁴⁴¹ “[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo” ilaali.

⁴⁴² Ibid.

[magaalaa qulqulluu](#) miila jalattiji'oota 42f.

† **Mooraa mana GOOFTAA** ([Erm2. 2.6:1-6 irraa kan fudhatame](#)) .

Kan GOOFTAA garbicha raajii (Ermiyaas) dubbate rhema^{H1697} **kan GOOFTAA** magaalota Yihudaa keessa dhaabbatan hundumaatti **mana murtii** kan **kan GOOFTAA** manakaraa hamaa irraa akka deebi'an akeekkachiisuuf. Saboonni Ormootaa yoo hin dhaggeeffanne garuu **kan rhema jedhu** raajota biraa ergaman irraa **GOOFTAA** seera Isaa keessas hin deeminaa, .**GOOFTAA** mandara isaanii saboota lafaa hundumaaf abaarsa ni taasisa.

† **Magaalaa qulqulluu**

Those warra dhaggeeffat **kan rhema jedhu** gaara tuqamuu fi ittiin gubamuu danda'u irra hin ta'u **abidda**, garuu Tulluu Xiyoon, magaalaa jiraattotaa irratti ni ta'a **Waaqa**, .**Yerusaalem ishee samii**, .**walldaa angafa** warri samii irratti barreeffaman, bakka hafuuronni **-icha qajeelaa** mudaa kan hin qabne ta'u ([lbr 12:18](#), .[lbr 12:23](#)).

→ Ati sanadha **magaalaa qulqulluu** kan ta'u **haadha manaa Hoolichaa**.⁴⁴³

([Mul 11:3-4](#)) Ragoonni lamaan (2).

[Mul 11:3](#) Ragoota koo lamaan (dhuga-baatu, wareegamaa) immoo aangoo nan kenna, .^{G3144}
isaanis raajii ni dubbatu^{G4395} guyyaa kuma dhibba lamaa fi sodama (1,260), uffata gaddaa uffatee.^{G4526}

[Mul 11:4](#) Isaan kun lamaan ejersaadha^{G1636} mukkeen, fi shugguxii lamaan (2) ta'an^{G3087}
dura dhaabbachuu **-icha Waaqa** kan dachii (lafa).^{G1093}

- [Mul 11:3](#) Ani immoo humna kootiif nan kennal **lama (2. 2.) .ragaa ba'oota**, raajii ni dubbatu **guyyaa 1,260**, uffata gaddaa uffatee.
- [Mul 11:4](#) Isaan kunniin **lamaan (2. 2.) .muka ejersaa fi lamaan (2. 2.) .shugguxii itti dhaabbatu** Waaqa lafaa dura dhaabbatanii.

- Ragoonni lamaan (2) eenyufa'i?

→ Kool **lama (2. 2.) .ragaa ba'oota** raajii dubbachuuf guyyaa 1,260 ni kennamaaf, uffata gaddaa uffachuun ni kennamaaf.

- **icha 2. 2. shugguxii itti dhaabbatu**: 1.1.2. **Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso waldoota waldoota** ([Mul 1:13](#)) .
- **icha 2. 2. zayitii (mukkeen)**: 2. **Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiisomuka ejersaa** mirgaa fi bitaa shugguxii irratti argamu **lamaan (2. 2.) .ilmaan dhiiraa** kan dhaabbatan
gootaan ('**ādōn jechuun ni danda'ama**) .^{H113} **kan lafaa**, lolaa zayita warqee qulqulluu irraa dhangalaasaa
damee gurra qamadii.

(**Waaqa kan lafaa** gooftaan ('**ādōn jechuun ni danda'ama**) .^{H113} **kan lafaa (ly 3:11)**).⁴⁴⁴

→ Ilmaan 2n osoo guyyaa guddaa fi sodaachisaa bara

GOOFTAA, fi isaan willbooda du'aa akka ka'anif warra amma iyyuu du'a isaan mudate ta'aa bara bulchiinsa "Mootummaa Roomaa Haaraa"tti ajjeefamu.

- Kanaafuu, ragaalee 2 keessaa dorgomtoonni carraa guddaa qaban:

- (1) **Eliyaas** raajicha ([Mal 4:5](#)), fi
- (2) **Henok** (isa torbaffaan Addaam irraa, .[ld 1:14-15](#)).

→ (Hiikaa kan [Mul 11:3-4](#)) .

2. Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiisomuka ejersaa mirgaa fi bitaa irratti kan **-icha 2. 2. waldoota waldoota** dha-**icha 2. 2. ilmaan dhiiraa (Eliyaas fi Henok)**, .⁴⁴⁵ kan ta'an
kan 2 ragaa ba'oota dura dhaabbachuu **Waaqa kan lafaa** (gootaa ('**ādōn jechuun ni danda'ama**) .^{H113} **kan lafaa**), dhangalaasaa

⁴⁴³Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

⁴⁴⁴Ilaali [Mul 6:6](#).

⁴⁴⁵"([Mul 11:5-6](#)) Aangoo ragaa lamaa."

lolaa zayita warqee qulqulluudamee qamadii irraa, raajii dubbachuuf **guyyaa 1,260**, .
uffata gaddaa uffatee.

- **Saba tokko saba Waaqayyoo**. Israa'el: **Kiristoos firii jalqabaa**, boodas warra ta'an **Kan Kiristoos** dhufaati Isaa irratti.

Rom 11:16 Yoo ta'eef **firii jalqabaa** qulqulluu ta'aa, kan citaaw^{G5445} qulqulluudhas: 1.1.
akkasumas yoo hundee ta'e^{G4491} qulqullaa'aa, dameen immoo akkasuma.^{G2798}

→ Yoo firii jalqabaa (**Kiristoos**) qulqulluudha, akkasumas citaan (damee gurra qamadii irraa) akkasuma **qulqulluu**: 1.1.

akkasumas yoo hundeen (logos, . **Yesuus Kiristoos**) qulqulluu dha, dameewwan lolaa zayitii warqee qulqulluu irraa dhufanis akkasuma ni dhangala'a.

→ Keessa **Kan Kiristoos** rakkachuu, **Yesuus Kiristoos** nuuf ergama, kanas kan dubbatame **Kan Waaqayyoo** raajota qulqulluu erga

addunyaan jalqabe.⁴⁴⁶ Kanaaf, wangeela kanatti qaana'uu hin qabnu **Kiristoos**, humna namaa waan ta'eef **Waaqa**

gara **fayyina** kan hundaaf **amanuu**, dursee Yihudiif, akkasumas Giriikota (ykn Ormootaaf).⁴⁴⁷

† **Yihudoonni fi Ormoonni eenyu?**⁴⁴⁸

Yihudoonni warra fooniin harkaan dhaqna qabaman ilmaan Israa'el jedhamanii kan waamaman yoo ta'u, warri fooniin hin dhaqnamin ammoo Yihudoota fooniin dhaqna qabataniin Ormoota (ilmaan Israa'el osoo hin taane) jedhamanii waamamu turan.

- **Yahuudota**: Foon harkaan tolfameen dhaqna qabamu (Phexros wangeela kan

-ichadhaqna qabaa). **Yihudoota** uumamaan cubbamoota saba Ormootaa (ykn namootaa miti,

Gal 2:15) akkuma isaan (ilmaan Israa'el) fooniin dhaqna qabaman, Phexros imaanaa itti kenname

Yihudoota fooniin dhaqna qabamaniif wangeela dhaqna qabaa wajjin.

- **Ormoota**: Warra fooniin dhaqna hin qabaanne Yihudootaan Ormoota jedhamanii turan.

- Dhaqna qabamuu ykn dhaqna qabaa kan hin qabne ta'uun dhimma foonii malee dhimma hafuura hin ilaallatu. Ija nama

warra Yihudootaa (kan uumamaan cubbamoota hin turre), kanaaf Yaaqoob warra wajjin nyaachuun seeraan ala ture

Namoota Ormootaa fooniin "kan hin dhaqnaanne" (**Gal 2:12**). Hafuuraan Yihudoota fi Ormoota fooniin kan turan yoo ta'u, ulfina kan **Waaqa** kan Hafuura (**Rom 3:23**, **.Yoh 4:24**). Akka jedhutti hawwii foon keenyaa, nuti ijoollee **dheekkamsa guddaa uumamaan**, .fedhii foonii guutuu fi **kan sammuu**, .karaa ajajamuu diduu keenya durii (**Efe 2:3**).⁴⁴⁹

- Muka ejersaa bosona & Muka ejersaa gaarii

Rom 11:17 Yoo dameewwan tokko tokkos^{G2798} **irraa cicciramuu**, .

fi ati, ta'uu muka ejersaa bosona keessaa tokko, .^{G65} wert isaan gidduutti graffed in, .

fi waliin isaan hirmaadhaa^{G4791} **kan hundee isaa**^{G4491} **fi furdina qaamaa**^{G4096} jedhamuun beekama **kan muka**

ejersaa jedhamtu,^{G1636}

⁴⁴⁶ Ilaali **Mul 4:8**.

⁴⁴⁷ Viidiyoo 16. "Saba hundumaa (Fayyina Waaqayyoo hundumaaf) 8/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁴⁴⁸ Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni hundi (Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos)

3/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁴⁴⁹ Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu."

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/ .

[Rom 11:24](#) Muka ejersaa uumamaan bosona ta'e keessaa utuu cicciramtee; fi wert grafged faallaa uumamaa gara [muka ejersaa gaarii](#): 1.1. ^{G2565} warri damee uumamaa ta'an kun hammam kana caalu, . kan isaaniitti grafged ta'uu [muka ejersaa](#)? ^{G1636}

→ [Muka ejersaa bosona](#): Ormoonni (Uumamaan cubbamoota saba Ormootaa waan ta'aniif ilmaan Israa'el kan hin taanee fi fooniin kan hin dhaqnaanne turan).

→ [Muka ejersaa gaarii](#): Yihudoonni (Uumamaan akka isaaniitti cubbamoota saba Ormootaa miti ilmaan Israa'el, warra fooniin dhaqna qabaman).

- [Dameewwan uumamaa](#): Ilmaan Israa'el (ykn Yihudoonni) turan [dhaqna qabaaf](#)foon harkaan, kanaaf uumamaan cubbamoota kan hin turre saboota Ormootaa.

- [Muka ejersaa Yihudii ofii isaatii](#): Muka ejersaa damee uumamaa qabu sun gaarummaa Waaqayyoo ti. ⁴⁵⁰

- [Hundee isaafi furdina kan muka ejersaa jedhamtu](#) ^{G1636}

- [Hundee isaa](#) ^{G4491}

[Fak 12:12](#) Jal'aan kiyoo namoota hamoo ni hawwa, hundee isaa garuu-[ichaqaajeelaa](#) ^{H6662} ija godhata.

→ Qajeeloonni = [Yesuus Kiristoos](#) ([1Yo 2:1](#)).

QEENXEE namni loogoo mootummaa dhaga'e garuu lafa dhagaa garaa isaa keessatti fudhatu, . [hundee isaa asxaawwan jedhaman](#) isaan keessa waan hin jirreef, yeroo rakkinni ykn ari'atamni uumamu ni mufatu, erga [asxaawwan jedhaman](#) isaan keessatti yeroo muraasaaf qofa obsuu danda'a ([Mat 13:21](#)). ⁴⁵¹

[Rom 15:12](#) Ammas, Isaayyaas, "Hundeen ni jiraata" jedha ^{G4491} kan Isaayii, . kan Ormoota irratti mootii ta'uuf ka'us; Ormoonni isatti in amanatu.

→ Ilmi Isee Daawit ([1Sa 17:12](#)), hundeen Daawit immoo [Kan Waaqayyoo ilma](#). [Yesuus Kiristoos](#) keenya [Gooftaa](#) ([Mul 5:6](#)), akka fooniitti sanyii Daawit irraa kan hojjetame ([Rom 1:3](#)). ⁴⁵²

[Mul 22:16](#) An [Yesuus](#) waldoota keessatti wantoota kana akka isiniif dhugaa ba'uuf ergamaa koo ergeera. Ani hundeedha ^{G4491} sanyii Daawit immoo, fi urjii ifaa fi ganamaa.

→ AN ([Yesuus](#)) hundee fi sanyii Daawit, ifaa fi [urjii ganama](#) ⁴⁵³ ([Gooftaa Yesuus Kiristoos](#)).

- [Furdinna](#) ^{G4096} jedhamuun beekama

⁴⁵⁰ Tokkollee gaarii miti ^{G18} garuu [Waaqa](#) ([Luq 18:19](#), [Mat 19:17](#), [Mar 10:18](#)).

⁴⁵¹ Ilaali [Mul 2:19](#).

⁴⁵² Ilaali [Mul 6:1](#).

⁴⁵³ Irraa qabame [Mul 2:28](#).

Urjii ganama: Isaayaas 14:16-21 keessatti ilmi ganamaa mootii Baabiloon agarsiisa. Isaayaas 14:16-17 irratti namoonni ni rifatan kufaatii Baabiloon humna guddaa qabduun, mootii Baabilooniitti qoosanii, "Namni lafa uume kun? ^{H776} gara ni raafama?" Hundee fedhii mootii hamaa kanaa boolla gadi fagoo irraa, gara iddoo olka'aa duumessaatti ol ba'uuf, akka ta'uuf [kan baay'ee ol'aanaa ta'eykn](#) Waaqayyoo ('[e](#)'). ^{H410} kan samii fi lafaa kan agarsiisu, kan ta'e [Kiristoos](#), eenyu keessatti [Waaqa](#) hunda kaa'eera [wantootamiila](#) jala kan [Kiristoos](#) ([1Qor 15:27](#)).

Jechoota furdina qaamaa (Etymology) jedhu ^{G4096 jedhamuun beekama} kan jedhu pion (coomaa, tarii alternat of wajjin wal fakkaata [rivw \(G4095\)](#) jechuun kan beekamu. yookaan "[garadhuguu](#)" jedhu karaa yaada guutu).⁴⁵⁴

Yeroo irbaata, .[Yesuus](#) xoofoo sana fuudhee galateeffatee, duuka buutotaaf kennee, " .[Dhuguu](#) hunda isaa," duuka buutonnis ni dhugan [dhiiga kakuu haaraa](#).

- Ayyaana Faasikaa hordofuun duuka buutonna faarfannaa faarfatanii gara gaara [Zayitii](#) ^{G1636} ([Mar 14:26](#)) fi [Yesuus](#) jedhama [Goftaa](#).⁴⁵⁵ Tulluun Ejersaa bakka namoonni baay'een duuka bu'ootaa hundi itti gammadanii fi itti galateeffataniidha [Waaqa](#) hojiiwwan jajjaboo isaan argan hundumaaf sagalee guddaadhaan ([Luq 19:37](#)).

→ Hundee isaa [asxaawwan jedhaman](#) (qajeeloonni) jechuun [Yesuus Kiristoos](#), . kan hafuura isaatiin nu (bartoota isaa) furdisu

fooniifi dhiigaa ta'ee keenya ta'a [Goftaa](#), akka gammadnu fi galateeffachuuf nu dandeessiseera [Waaqa](#) sagalee guddaadhaan for hojiiwwan Isaa gurguddaa hundagaara irratti [Zayitii](#).

- Ragaa ba'oonni 2 keessa [Zakkaariyaas 4](#)

[Zak 4:1](#) Ergamaan na waliin haasa'us deebi'ee dhufee na dammaqee; akka namaatti^{H376} kan hirriba isaa keessaa dammaqee bahu, .

[Zak 4:2](#) Maal argita naan jedhe. Anis, "Ani ilaalee kunoo" jedheen [kan shugguxii itti kaa'u](#)^{H4501} hunduu warqee irraa hojjetame, saanii tokko waliin^{H1531} gubbaa isaa irratti, fi

ibsa isaa torba (7) isa irratti, ujummoo torba (7) immoo ibsa torba (7) sanatti, . kanneen gubbaa isaa irra jiran;

[Zak 4:3](#) [Fimuka ejersaa lama](#)^{H2132} isa bira, tokko gama mirgaa saanii sanaa, . inni kaan immoo gama bitaa isaa irratti argama.

[Zak 4:4](#) Kanaaf deebisee ergamaa na haasofsii suttu akkana jedheen dubbadhe. Maal isaan kun yaa goftaa koo ('[ādōn jechuun ni danda'ama](#))^{H113}?

→ Zakkaariyaas ergamaa "goftaa ('[ādōn jechuun ni danda'ama](#)),^{H113}" akkasitti ergamaa isa waliin haasa'aa ture

[guutummaa lafaa](#).⁴⁵⁶

[Zak 4:11](#) Achiis deebiseen, .

Isaan kun maali [muka ejersaa lama](#)^{H2132} gama mirgaa shugguxii sanaa irratti [gama bitaa isaatiinis](#)?

[Zak 4:12](#) Anis deebisee deebisee, .

Kun maal haa ta'u [lama zayitii](#)^{H2132} damee (gurra qamadii boqqolloo, lolaa bishaanii, sulula yaa'u)^{H7641} .

kan karaa tuuboo warqee lamaan (2) duwwaa (dhangala'u)^{H7324} kan warqee ta'e^{H2091} dibata of keessaa ba'aniiru?

→ Zakkaariyaas gaafate, .

"Kunneen maali [2. 2. muka ejersaa](#) mirgaa fi bitaa shugguxii irratti^{H4501}? fi,

"Kunneen maali [2. 2. muka ejersaa](#) damee gurra boqqolloo kan warqee (zayitii) dhangalaasaa jiran)?

[Zak 4:13](#) Innis deebisee, "Ati kun maal akka ta'an hin beektuu?"

Anis, Lakki yaa goftaa koo ('[ādōn jechuun ni danda'ama](#))^{H113}.

[Zak 4:14](#) Ergasii akkas jedhe, .

⁴⁵⁴"G4096 - piotēs - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 10 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4096/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

⁴⁵⁵ [Mat 26:27-30 irratti](#), viidiyoo 29, "Ayyaana Faasikaa Goftaa (Duuka buutonna vs ergamoota)."

⁴⁵⁶ Ilaali [Mul 4:8](#).

Isaan kunniin **dibamtoota 2** (zayitii, ykn zayita qulqulluu irraa ([H6671 jedhu.](#), hiikni isaas “zayitii dhiibuu” jechuudha.) ^{H3323}

kanneen (**ilmaan dhiiraa**), ^{H1121} kan gooftaa bira dhaabbatan (**'ādōn jechuun ni danda'ama**) ^{H113} **kan guutummaa lafaa**.

→ Ergamaan (kan lafaa) akkana jedhe.

“ **2. Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiisomuka ejersaa** mirgaa fi bitaa shugguxii irratti argamu **kan 2ilmaan dhiiraa** kan cinaa dhaabbatan **gooftaa ('ādōn jechuun ni danda'ama)** ^{H113} **kan guutummaa lafaa**, lolaa zayita warqee qulqulluu irraa dhangalaasaa **damee gurraakan qamadii.**”

→ **Hoolaa** (amnos) jedhu) ^{G721} dha **ibsa shugguxii** ^{G3088} kan shugguxii sanaa (**waldaa kiristaanaa**) ^{H4501} ([Mul 21:23](#)).

[Zak 14:4](#) Guyyaa sanatti (guyyaa Waaqayyoo, Yaahiwwee) miilli isaa (Waaqayyoo, Yaahiwwee) in dhaabata).

gaara irratti **Zayitii**, ^{H2132} isheen gara bahaatti Yerusaaalem dura jirtu, .
fi gaara kan **Zayitii** ^{H2132} gidduutti gara bahaatti fi gara **dhihaatti**, gammoojjiin baay'ee guddaan ni jiraata;
walakkaan gaarichaas gara kaabaatti, walakkaan isaas gara kibbaatti in baqata.

→ Yoom **guyyaa Waaqayyooti** (Yaahiwwee) dhufa, miila kan **Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u** gaara irratti ni dhaabata **Zayitii**.

- **Israa'eloonni hundinuu ni fayyu**

[Rom 11:25](#) Obboloota koo, kana akka hin beekne hin barbaadu **dhoksa**, .
of tuulummaa ofii keessaniin ogeeyyii akka hin taaneef;
jaamummaan gartokkoon Israa'el irratti akka raawwatame, hamma guutummaan Ormootaa dhufutti.

① **Tinni gartokkoon Israa'el keessatti jaamummaa**

Yihudoonni loogoos Waaqayyoo irratti waan dubbataniifi arrabsoo waan turaniif, Phaawulosii fi Barnaabaas Yihudoonni jireenya bara baraa argachuuf akka hin malle ofitti murteessuu isaani arganii, “Sun barbaachisaa ture **asxaawwan jedhamankan Waaqayyoo** dursee isinitti dubbatamuu qaba ture” ([Hojii Ergamootaa 13:46](#)) Kunis saba Ormootaatti deebi'uuf sababa gahaa ta'ee raajii Musee, “Warra saba hin taaneen isin hinaaffaa, saba gowwaatiin isin aarsa” ([Rom 10:19](#)).

- **Asxaaleen** kan **Waaqajalqaba** Yihudootatti dubbatame, garuu kan ulfina kan kennan fi **jedhee amane asxaawwan jedhamankan Gooftaa** fi argateera **kan rhema jedhu**, Yihudoota hinaaffaa kakaasuun. ⁴⁵⁷

② **The guutummaa Ormootaa**

Sabni hundi ni argu **GOOFTAA** (Yaahiwwee) ija uumamaa isaaniitiin yeroo miilli Isaa gaara irra dhaabbatu **Zayitii** gaafa guyyaa **GOOFTAA**, akka ta'es ni beeku **Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u**. ⁴⁵⁸

[Rom 11:26](#) Akkasitti Israa'eloonni hundinuu in fayyu;

Tsiyoon keessaa inni Bilisa baasu ni ba'a, Waaqayyoon sodaachuus Yaaqoob irraa in

deebisa;

[Rom 9:33](#) Akkuma barreeffame, .

[10:4](#)) ^{G4073} kan balleessaa ta'e: 1.1.

namni isatti amanu hundinuu hin qaanfatu.

⁴⁵⁷ Ilaali [Mul 2:9](#) bal'ina isaaf.

⁴⁵⁸ “[3] Torban 70 Daani'el” ilaali.

③ **Yesuus Kiristoos(QEENXEE dhagaa gufuu fi dhagaa^{G4073} kan balleessaa ta'e)**.⁴⁵⁹

Kiristoos yeroo tokko cubbuu warra jal'ootaatiin rakkatee fooniin ajjeefamee garuu gara nu fiduuf hafuuraan jiraachise **Waaqa**. Warri hojii seera akka Israa'el kan amantii irraa hin taane barbaadan, dhagaa gufannaa sanatti ni gufatu, warri seera qajeelummaa amantii hojjetan garuu, akka Ormootaatti qajeelummaa ni argatu.

*[Rom 9:33](#) "Kunoo, ani Tsiyoon keessatti dhagaa gufannaa fi dhagaa mufannaa ta'e nan kaa'a. fi eenyullee **jedhee amana** isa irratti hin qaana'u."*

Yesuus irratti waldaa ijaare Kiristoos

Yesuus Pheexiroosiin (Petros, dhagaa).^{G4074} waldaa Isaa Peetraa kana irratti akka ijaaru (**Dhagaa**),^{G4073} kan irra jiru **Kiristoos** ([1Qor 10:4](#)) akka karra jahannam akka isa hin mo'anneef ([Mat 16:18](#)). Kana **Kiristoos** harka mirgaa taa'a **Waaqa** ([Qol 3:1](#)).

- **Yesuus** miila Petroos dhiqatee guutummaatti Petros qulqulleesse ([Jhn13:10 irratti](#)), akkasumas akka jedhetti Petros akkasumas

Yesus fannifamuu isaa dura Gooftaa fi gooftaa Pheexiroos yoo ta'e miila walii dhiquu qabu. Kan biroo keessatti

jechoota, duuka buutonni Yesus logos of dhiqamuu qabu **Waaqa** akkuma Yesus isa duratti qulqullaa'e fannifamuu (ykn osoo Inni ofii isaatii hin ta'iin durakan **rhema jedhu**).⁴⁶⁰

→ **Waaqayyo** ergamaa Phaawuloos ogeessa ijaarsa mana hafuuraa akka ta'uuf ayyaana kenneera, . irratti bu'uura kaa'uu **Yesuus Kiristoos** warri kaan akka irratti ijaaraniif. Phaawulos ergamaan dhaabe **asxaawwan jedhaman**

kan **Waaqayyoo** si keessa, beekumsa kiristaana bishaan obaase (**Logos Waaqayyoo** + Bishaan = **Tokko**), garuu

Waaqayyo inni nyaata keessaniif buddeena tajaajilu, loogoo karaa ilma namaa isin keessatti facaafame baay'isa

firii qajeelummaa keetii (ykn **kan rhema jedhu**).⁴⁶¹ Ati qonna **Waaqayyoo** fi kan **Waaqayyooti** ijaarsa mana hafuura ([1Qor 3:9](#)).⁴⁶²

→ **Yesuus Kiristoos** bu'uura mana hafuura qofaadha.

④ **Yihudoota hafuura**

Yesuus Kiristoos tajaajilaa dhagna qabaa ture kan hafuuraan garaa warra Ormootaa dhagna qabate **namoota** ilmaan Israa'el hafuura (ykn Yihudoota hafuura) akka ta'aniif, akkasitti **Dhugaa Waaqayyoo** mirkaneessuu ni danda'a waadaa abbootii ([Rom 15:8](#)).

⑤ **QEENXEELI Israa'el haa fayyuu**⁴⁶³

Hundee jecha buddeena^{G740} jechuun ἄρω dha^{G142}, jechuun lafa irraa ka'uu jechuudha. Haala kanaan buddeenni kan **Waaqa**, inni samii irraa gad bu'us, karaa jireenya isadhufegara addunyaatti ([Jhn6:33 irratti](#)). **Yesuus dha ilma namaa** foon isaa isa soorataa, dhiiga isaa isa dhugaatiis nyaachuu qabna; haa ta'u malee, mootummaan **Waaqayyoo** loogos keessa osoo hin taane humnaan waan jiruuf fooniifi dhiigni mootummaa **Waaqayyoo** dhaaluu hin danda'u; kanaaf, **Yesuus Kiristoos** (**sanyii**)^{G4690 jedhamuun}

⁴⁵⁹Viidiyoo 41. "Waaqayyo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyoo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

⁴⁶⁰Viidiyoo 17. "3. Firii jalqabaa (Mana Waaqayyoo gooftaa," video 11 "(Uffata) Ayyaana Faasikaa dura," fi

Viidiyoo 10. "Ayyaana Faasikaa" guyyaa lama dura."

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

⁴⁶¹Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

⁴⁶²Viidiyoo 16. "Warra Ormoota, Saboonni Hundi Saba Waaqayyoo fi Saboota Ormoota) 5/10."

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁴⁶³Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

[beekama](#) kan Daawit) du'aa ka'e. Abboomamuu nama tokkootiin, .[Yesuus Kiristoos](#), baay'een isaanii qajeeloo ta'u ([Rom 5:15;5:19 irratti](#)).

Mootummaan Waaqayyoo kan foonii fi dhugaatii akka hin taane beekke booda balballi banama [Kiristoos](#) du'aa ka'ee jira, Yesu erga ulfina argatee booda duuka buutota isaa irratti hafuura qulqulluu kenne. [Yesu isa du'aa ka'eta'a Gooftaa](#) duuka buutota fudhatanii [Hafuura Qulqulluu fi jedhee amane](#) sana [Yesuus Kiristoos](#) ilma Waaqayyooti, Innis isaanii ta'a [Gooftaan isaanii Waaqa](#) ([Jhn20:28 irratti](#)).

[Waaqa](#), kan nu filate keessa [Kiristoos](#) osoo addunyaan hin hundeeffamne ([Efe 1:4](#)), jalqaba kan itti amaname [Kiristoos](#) ([Efe 1:12](#)) facaasuuf children abdi mootummaa samii keessatti. Iccitii kana kan [Kan Waaqayyoo will](#) ([Efe 1:9](#)) kan raawwatamu sanyii (isperma, ykn rhema) tajaajiluudhaan . [G4690 jedhamuun beekama](#) ilma namaa isa booda buddeena tajaajiluuf ([asxaalee](#)) fooniif (foon ilma namaa, .[Jhn6:55 irratti](#)) ijoollee waadaa, baay'isuu [logos Waaqayyoo](#) facaafame isaan keessatti firii qajeelummaa isaanii akka baay'isuuf ([Mat 13:38 irratti](#)). [Yesuus](#) buddeena jireenyaa samii irraa bu'e dha, fi [jireenyakan buddeena sanaadha Kiristoos](#) ([Yoh 6:48](#), . [Qol 3:4](#)).

Simoon Pheexiroositti Abbaan samii irraa akka mul'ate [Yesuus](#), .[Ilma namaa, dha Kiristoos jedhama](#), .[Ilma Waaqa jiraataa](#), kanaanis furtuuwwan mootummaa samii argateera. Yeroo hundi keenya hirmaannu [kan Gooftaaminjaala](#), hundi keenya buddeena tokko akka [Qaama tokko](#) keessa [Kiristoos](#), kanaaf namni foon nyaatee dhiiga ilma namaa dhugu ni qaba [jireenya bara baraa](#) sababni isaas [Yesuus Kiristoos](#) jechuun ilma [Waaqa](#).

→ [Kan Waaqayyookaraa Ilma Isaa nuuf fedhajechuun namni Ilma Isaa arge hundii fi jedhee amanalsa keessatti ni qabaata jireenya bara baraa](#). Kanaaf afaan keetiin (by [Hafuura Qulqulluu](#)) sana "[Yesuus Kiristoos dhufeera foon keessatti](#)," akkasumas kan akka taate beeki [Waaqa](#).

([Mul 11:5-6](#)) Aangoo ragaa lamaa

[Mul 11:5](#) Namni isaan miidhuu yoo barbaade ibiddi afaan isaanii keessaa ba'ee diinota isaanii in balleessa. namni isaan miidhu yoo jiraate immoo haala kanaan ajjeefamuu qaba.

[Mul 11:6](#) Isaan kun aangoo (abbaa) qabu . [G1849](#) samii cufuuf, bara raajii isaaniitti roobni akka hin roobneef; fi qaban [aangoo \(abbaa aangoo\)](#) . [G1849](#) bishaan irrattigara dhiigaatti isaan jijjiiruuf, . akkasumas dachii (lafa) rukutuu . [G1093](#) dha'icha hundumaa wajjin, hamma barbaadanitti yeroo baay'ee.

- ☐ [Mul 11:5](#) Namni isaan miidhu yoo jiraate immoo, .[abidda](#) afaan isaanii keessaa ni argamadiina isaaniis ni nyaata. Namni isaan miidhu yoo jiraate immoo haala kanaan ajjeefamuu qaba.
- ☐ [Mul 11:6](#) Isaan kun bara raajii isaaniitti roobni akka hin roobneef samii cufuuf aangoo qabu; bishaan gara dhiigaatti jijjiiruuf aangoo qabu, . akkasumas hamma barbaadanitti dha'icha hundaan lafa rukutuu.

- .[Guyyaa guddaa & sodaachisaa Gooftaa dura](#)

[Mal 4:5](#) Kunoo, ani Eliyaas raajii siif nan erga osoo guyyaan guddaa fi sodaachisaa kan [GOOFTAA \(Yaahiwwee\)](#): [H3068](#)

- [Ilmaan 2n](#) (ragoonni 2) gara lafaatti ni ergamu dhufaatii guddaa fi [sodaachisaa dha guyyaa GOOFTAA](#), kan dura ta'u [Rakkina Guddaa](#).

(Rajii, mul'ata, abjuu)

[Hojii Ergamootaa 2:16](#) Garuu wanti raajicha Yo'eel dubbate kana;

[Hojii Ergamootaa 2:17](#) Innis gara boodaattis ni ta'a [G2078](#) [guyyoota](#), jedha [Waaqa](#), koo keessaa nan dhangalaasa [Hafuura](#) foon hundumaa irratti:

ilmaan kee fi intaloonni kee raajii in dubbatu, dargaggoonni kees mul'ata ni argatu; jaarsoliin keessanis abjuu in abjootu.

[Hojii Ergamootaa 2:18](#) Guyyoota koo sanatti tajaajiltoota koo fi garboota koo irrattis nan dhangalaasa [Hafuura](#);

isaanis raajii in dubbatu.

[Hojii Ergamootaa 2:19](#)Waaqaa gubbaattis dinqii, lafa (lafa) irrattis mallattoolee nan argisiisa .^{G1093}jala; dhiiga, ibidda, danfaa aarri;

→ **Guyyaa Gooftaa bara dhumaatti dhufa**, Waaqayyo immoo hafuura isaa foon hundumaa irratti ni dhangalaasa, akka isaan raajii dubbadhu, mul'ataa fi abjuu arguu, samii irratti dinqii, lafa jala jiru keessattis mallattoo agarsiisi.

(Mallattoolee aduu & ji'aa) .

[Hojii Ergamootaa 2:20](#)Aduun gara dukkanaatti, ji'i immoo gara dhiigaatti in jijjirama; guddaa fi beekama sana dura **guyyaa Gooftaa**kottu:

[Yohaannis 2:31](#) **Aduu** gara dukkanaatti ni jijjiirama, akkasumas **ji'aa** gara dhiigaatti, . guddaa fi suukaneessaa duratti **guyyaa GOOFTAA**kottu.)

[Luq 21:25](#) Ni jiraatas **mallattoolee**^{G4592} aduu keessatti, ji'a keessa, urjii keessas; dachii (lafa) irrattis .^{G1093} dhiphina saboota (Saboota Ormaa), .^{G1484} wallaaluudhaan; **-ichagalaanaa fi dalga boo'aa jiru**;

[Hojii Ergamootaa 2:21](#) Namni maqaa isaa waamu ni ta'a **Gooftaa** ni fayyu.

- “ **.Maqaa Gooftaatiin kan dhufu eebbifamaa dha** ” .

Yesuus Yihudoota (barreessitoota seeraa fi Fariisota) ilmaan warra raajota ajjeesani waan ta'aniif fakkeessitoota, bofa, dhaloota bofa jedhee waama, isaan garuu awwaala raajotaa ni ijaaru, awwaalota qajeelotaas ni miidhagsu. Yesuus Yihudoonni “Namni maqaa Gooftaan dhufu haa eebbifamaa” jedhanitti Yesusiin akka hin argine itti hima, kana jechuunis beekumsa Gooftaa fi Fayyisaa keenya Yesusiin hanga ayyaanaan guddatanitti Yesusiin hin argan jechuudha Kiristoosiin gooftaan akka fayyisaa isaaniitti fudhadhaa. Haa ta'u malee, saboonni Ormootaa gidduu kana ni fayyu.⁴⁶⁴

(Guyyaan Gooftaa akka hattuu halkan dhufa) .

[1Th 5:1](#) Garuu kan yeroo^{G5550 jedhamuun beekama} akkasumas waqtiilee, .^{G2540 jedhamuun beekama} obboloota koo, ani isiniif barreessuun isin hin barbaachisu.

[1Th 5:2](#) Ofii keessaniif kana sirriitti beektu **guyyaa Gooftaa** akkas akka hattuu halkan dhufa.

[2Phe 3:10](#) Garuu guyyaa... **Gooftaa** halkan akka hattuu ni dhufa,^{G3571}

isa keessatti samiin sagalee guddaadhaan ni darba, wantoonnis ciminaan ni baqu ho'a, dachii (lafa) .^{G1093} akkasumas hojiiwwan^{G2041} warri achi keessa jiran ni gubamu.

- **The guyyaa Gooftaa** akka hattuu dhufuuf Halkan jechuun guyyaan Isaa yeroo addunyaan, Seexanaan bulfamu, dukkana (hafuuraan halkan-yeroo) dura guutamtu ni dhufa jechuudha **Kan Kiristoos 2ffaa dhufuu**.
- Yoom **guyyaa Gooftaa** ni dhufa, samiin sagalee guddaadhaan ni darba, wantootni ho'a cimaadhaan ni baqu, hojiin lafa irrattis ni gubata. Wantoonni kun hundinuu akka diigaman argitee, haasawa qulqulluu fi Waaqayyoon sodaachuu hundumaa keessa ta'uu qabda ([2Phe 3:11](#)) beekumsa keenya keessatti firii akka qabaataniif **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.⁴⁶⁵

([Mul 11:7](#)) Bineensichi boolla gadi fagoo keessaa ol bahee (dhugaa ba'oota 2 ajjeesa) .

[Mul 11:7](#) Isaan dhugaa ba'uu isaanii yommuu xumuran, .^{G3141}
bineensa boolla gadi fagoo keessaa ol ba'uisaan irratti lola ni godha, .
isaan in injifata, ni ajjeesus.

- [Mul 11:7](#) Yommuu dhugaa ba'uu isaanii xumuran immoo, .
bineensich kan boolla gadi fagoo hin qabne keessaa ol ba'uisaan irratti waraana ni bana, .
dandamachuuisaan, ajjeesis.

⁴⁶⁴“[Armoota, Saboota Hunda]” irraa booji'ame ykn

Video 16. Ormoota, Saboota hundumaa (Gooftaa, Gooftaa Yesuus, & Gooftaa Yesuus Kiristoos) 7/10.”

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁴⁶⁵Viidiyoo 30. “Irbaata.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ .

→ Bineensi boolla gadi fagoo keessaa ol ba'u mootii ergamaa boolla gad fagoo ti, .
Apooliyoon (Mul 9:11).

(Mul 11:8) Reeffi namoota ragaa lamaanii

Mul 11:8 Reeffi isaaniis keessa in ciisa^{G1909} daandii magaalaa guddittii, .
kan hafuuraan Sodoom jedhamtu^{G4670 jedhamuun beekama} fi Gibxii, .^{G125} bakka akkasumas Gooftaan keenya
(kyrios) .^{G2962} fannifame.

☐ Mul 11:8 Akkasumas reeffi (raga 2) daandii kanguddaamagaalaa, .
kan hafuuraan jedhamu Sodoom fi Gibxii, . bakka keenya Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama) fannifame.

- Bakka keenya Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} fannifame
Yoh 19:20 Mata dureen kun (YESUUS NAAZAREET MOOTII YIHUDOTA) sana booda Yihudoota hedduu dubbise:
bakka itti Yesuus fannifame magaalattiitti dhiihoo ture:
afaan Ibrootaa, Giriikii fi Latiniin barreeffame.

→ Yesuusnaannoo magaalattii (kan Yerusaaalem, .Yoh 19:20) fi karra magaalattiin alatti rakkate (Ibr 13:12).

- Sodoom fi Gibxii

Uma 13:13 Namoonni Sodoom garuu^{H5467} jal'oota (hamaa) turan .^{H7451}
cubbamootas Waaqayyo duratti (Yaahiwwee) .^{H3068} garmalee.

Uma 18:32 Innis, Yaa Gooftaan (adonay jedhu) .^{H136} aarii, ammas al tokko kana malee nan dubbadha:
Tarii kudhan (kudhan qajeelonni) achitti ni argamu (Sodoom, Uma 18:20) ..
Innis, "Kudhaniif jedhee hin balleessu" jedhe.

Will GOOFTAAN (Yahweh) Sodoom balleessi malee qajeelota kurnan magaalaa keessa jiraniif hin
dhiisin Sodoom?

→ GOOFTAAN (Yaahiwween) magaalaa Sodoom akka hin diigamne deebii kenne kudhan (qajeelaakanneen),
haasofni Abrahaamiifi Yihowaa gidduu tures xumurame.

Haasaan sun maaliif sa'aatii xumurame kudhan?

→ Ilmaan Israa'el gara lafa Waaqayyo (Yaahiwween) midhaan akka haammatan isaaniif kennetti yommuu
seenan;

firii jalqabaa keessaa "omer" ("efaa" keessaa kurnaffaa ykn 1/10" fiduu qabu, .Rt 2:17) kan isaaniif
haamaa gara lubaatti. QEENXE End lubichi akka ta'uuf omer sana Waaqayyo (Yahweh) duratti ni raasaa
fudhatama argateera.

Mannaa (Bau 16:4) buddeena Gooftaan ilmaan Israa'el seera isaa keessa deemuu fi dhiisuu isaaniif
mirkaneeffachuuf samii irraa erge dha (Bau 16:4). Seerri Waaqayyoo lafa irra jiru kun loogoos yoo ta'u, innis
omeeriin kan safaramu yoo ta'u, safartuu goggogaadhaan eefaa keessaa harka kurnaffaa (1/10) kan ta'u yoo
ta'u, aarsaa cubbuuti.⁴⁶⁶

Wantoonni lafa irratti safaraman iskeelii ta'u kudhan (saantima tokko, dēnariion^{G1220 jedhamuun beekama}) fi qulqulluu
ta'anii GOOFTAA (Yaahiwwee, .Lew 27:30).⁴⁶⁷ Haa ta'u malee akka safartuu in Mul 6:6, .cubbuun lafa irratti
safarame safara lafaa kudhan (10) irraa gadi bu'e, kana jechuun magaalattiin bu'uura seeraatiin (qajeela hin
taane), aarsaa cubbuu GOOFTAA (Yaahiwwee) biratti fudhatama akka hin qabne gochuudhaan.

- .Dachii Gibxiimana garbummaa agarsiisa (Bau 20:2), bakka manni abbaa Abraam qabu
Agar akka haadha isaaniitti "seera jala" (Gal 3:18), foon booda dhalatan. Manni garbummaa keessa jira
sababni isaas jireenyi isaaniif samii irraa osoo hin taane lafa goggogaa irraa waan ba'eef (Jhn 6:58 irratti).
Saaraa dhaltuu ta'uu ishee

⁴⁶⁶ Irraa qabame Mul 6:6.

⁴⁶⁷ Irraa qabame Mul 4:8.

maaliif lafa goggogaa akka taate ibsiti, akkasitti immoo fakkii warra lafaa ([1Qor 15:48](#)).⁴⁶⁸

→ Akkasuma daandiin magaalaa guddittii reeffi namoota 2 dhuga-baatotaa itti ciisus magaalaa kan didelogos **Waaqayyoo** keenyas fannise **Gooftaa** (*kyrios jedhamuun beekama*).^{G2962} Magaalaa guddichi ni safarama ([Mul 6:6](#)), .
garuu safartuu lafaa kudhan (10) irraa gadi bu'ee akka magaalaa qajeelaa hin taaneetti murtaa'a baay'ee cubbuu cimaa.

- Kanarraa kan ka'e magaalaa guddittii jallinaan ni diigamti, lafti Sodoomii fi Gomoraa garuu ni diigama guyyaa firdii magaalaa guddittii sana caalaa obsa ([Mat 10:15](#)).

- **Garuu magaalattiin guddichi "hafuuraan" Sodoomii fi Gibxi jedhamtee kan waamamte maaliifi?**
→ **Magaalaa guddittii** dha **Baabiloon** eessa **ejjitu guddittii** mootota gaara 7 fi lafa 7 irratti bulcha.⁴⁶⁹
Magaalaa guddittii kan Sodoom magaalaa lafa goggogaa Gibxii irratti ejjitu guddittii bulchitee, fi **lubbuun isaanii mana garbummaa keessa jirti** (ayyaana jala miti), kan manca'e isaanii waliin si'ool keessatti hafu qaamota guyyaa firdii.⁴⁷⁰

- **The Faasikaa (Hoolaa)**.^{H7716}
[Bau 12:1](#) Gooftaan immoo (**Yaahiwwee**).^{H3068} jedhee Musee fi Aaronitti biyya (lafa) keessatti dubbate. ^{H776} kan [Gibxii](#), .
jechuun, .
[Bau 12:2](#) Ji'i kun jalqaba ji'ootaa isiniif in ta'a.
waggaa keessaa ji'a jalqabaa isiniif ta'a.
[Bau 12:3](#) Waldaa Israa'el hundumaatti akkana jedhi;
Ji'a kana keessa guyyaa kurnaffaatti tokkoon tokkoon isaanii gara isaaniitti in fudhatu **geenxeehoolaa (sê) jedhu**, .^{H7716}
akka mana abbootii isaaniitti, . **geenxeehoolaa (sê) jedhu**.^{H7716} mana tokkoof: 1.1.
[Bau 12:4](#) Akkasumas yoo manni garmalee xiqqaa ta'e **hoolaa sana (sê) jedhu**, .^{H7716} inni fi ollaan isaa kan isaa cina haa ta'u
mana akka baay'ina lubbuutti fudhadhu;
namni hundinuu akka nyaata isaatti hoolaa sanaaf lakkaa'a.
[Bau 12:5](#) Kan kee **hoolaa (sê) jedhu**.^{H7716} mudaa kan hin qabne ta'a, dhiira waggaa tokkoffaa:
hoolaa (hoolaa) keessaa in baafu. ^{H3532}, ykn re'oota irraa: ^{H5795}

→ Lafa Gibxii keessatti, . **GOOFTAA** ji'a jalqabaa waggaa ta'uu labseera.

Ayyaana Faasikaatiif, . **GOOFTAA** akka isaan fudhataniif karaa Musee waldaa Israa'el hundumaatti dubbate

isaaniif dhiirri (abbaa manaa) hundi . ^{H376} **hoolaa tokko**, .^{H7716} akka mana abbootii isaaniitti, . **hoolaa tokko (sê) jedhu**.^{H7716} mana tokkoof. Kana **hoolaa (sê) jedhu**.^{H7716} jechuun maal

jechuudha **Waaqa**^{H430} aarsaa gubamu qopheessee jira

bakka ilma Abrahaam Yisihaaq ([Uma 22:13](#)).

- Ilmaan Israa'el ayyaanota torban labsuu qabu **GOOFTAA** walga'ii qulqulluu ta'uufkan isaanii keessatti **ayyaana (veroo, Lew 23:1-2)**.

Seera Uumamaa keessatti namni (Strong's [H376](#)) .Ans "abbaa manaa" ykn Lubbuu foonii eeruuf itti fayyadama).

- .Abbaa manaa (iš) .^{H376} dhiira dha ^{H120} isa Waaqayyo gooftaan uffata gogaa (ykn ādām) uffatee erge iddoo dhaabaa Eden irraa fagaatee. Sana booda lafa abaaramaa fi jireenya kan **abbaan manaa haadha manaa isaatti makame** ([Uma 2:7:3:17-23 irraa kan fudhatame](#)) gara lafa Israa'el ([His 37:12](#)).⁴⁷¹

⁴⁶⁸ [Fakkii 11-a], ykn Viidiyoo 9. "1. Ayyaana Faasikaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/faasikaa-9-ot-to-nt/.

⁴⁶⁹ Irraa qabame [Mul 17:18](#), & .[Mul 18:10](#).

⁴⁷⁰ Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-ergamoota-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

⁴⁷¹ Viidiyoo 7. "Dhaloota Addaam hanga Abrahaam + Dubartii." www.therhemaofthelord.com/course2/7-dhaloota-addaam-gara-dubartii-abrahaamitti-nama-fakkeenya-keenya-hojjennu/.

- Kanaaf, aarsaan dhiiga hoolaa isaanii mudaa hin qabne utubaa balbala isaanii irratti, .
 → qofa miti **mallattoodha** ([Uma 1:14](#)) .^{H226} sana **GOOFTAA** mana ilmaan Israa'el bara [Gibxii](#) ([Bau 12:5](#)), garuu akkasumas **mallattoodha** sana **GOOFTAA** lubbuu ni oolcha (**GOOFTAAN** geessisee jira [koolubbuu irraa du'a](#), .[Far 116:8 irratti](#)) kan mana Israa'el akkasumas abdii Waaqayyo waliin kenne raawwachuun

Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob saba isaa filatamoo kireeffataan akka hin bulfamne baasuudhaan **ifagara ifa guddaatti** ([Uma 1:16](#)).⁴⁷² _

[Bau 12:26](#) Innis ni ta'a, yeroo ijoolleen keessan (ilmaan keessan) .^{H1121} isiniin jedha, .
 Tajaajila kanaan maal jechuu barbaadde?

[Bau 12:27](#) Akka isin aarsaa ta'e akka jettan **kan GOOFTAA** (kan Yaahiwwee)^{H3068} **ayyaana faasikaa** .^{H6453}
 kan mana ijoollee (ilmaan) irra darbe .^{H1121} kan Israa'el Gibxii keessatti, yeroo inni rukute [Warra Gibxii](#), mana keenya nuuf kenne. Ummannis mataa gadi qabanii sagada turan.

- **Waaqa** Abrahaamiin akka inni dhiheessuuf waadaa gale **hoolaa tokko** (Strong's [H7716](#)), Waaqayyos Abrahaamiif korbeessa hoolaa ('ayil) qopheesse .^{H352} ([hoola dhiiraa](#)) bakka Yisihaaq aarsaa gubamuuf.

→ **GOOFTAAN** (Yaahiwwee) mana ilmaan Israa'el Gibxii fi lubbuu ilmaan Israa'eldu'a irraa. Karaa aarsaa Faasikaa GOOFTAA, Fayyisaa **Kiristoos** keenya **GOOFTAA** ([Luuq 2:11](#)) qaqqabsiise **lubbuuwwan** mana ilmaan Israa'el keessaa, fi **Kiristoosta** 'e **hoolaa sana**^{G721} -f **Ayyaana Faasikaa GOOFTAA** ([1Qor 5:7](#)) . keessatti ibsame [Kan duraaniio 12:4-11 irraa kan fudhatame](#), kan karaa **kan bara baraa Hafuura**, .

dhiiga Isaa xurii malee dhiheesse **Waaqa**, qalbii kee hojii du'aa irraa akka qulqulleessitu siif hayyama

warra lubbuun jiran tajaajiluuf **Waaqa** ([lbr 9:14-15](#)), lamaan isaanii qusachuu **lubbuuwwan fi hafuura** kan ilmaan Israa'el keessaa.

→ Dhiiga kan **Kiristoos** bishaan gara wayiniitti jijjiire, garuu **Yesuus** jedhe Faasikaa booda hin nyaatu Gidiraan isaa hanga mootummaatti raawwatamutti **Waaqa** ([Luk 22:16 irratti](#)), kana booda hin nyaatu jechuudha

Ayyaana Faasikaan buddeena (ykn **logos Waaqayyoo**) _nu waliin (kakuu moofaa), sababni isaa isa booda rakkata, bishaan ([asxaawwan jedhaman](#)) wayinii ([kan rhema jedhu](#)) jechuun mootummaa **Waaqa** (kakuu haaraa), kunis ni raawwatama **aangoo irra jiru**.

Buddeenasana Yesuus cabse qaama Isaati, xofoonis kakuu haaraa Isaatti **dhiiga**, garuu harki gantuu (Yihudaa) waliin waan tureef **Yesuusitti kan Gooftaamin jaala**, adda baasuu qabna-**icha Kan Gooftaqaama** yeroo nyaattan **Ayyaana Faasikaa Gooftaa minjaala Isaa irratti**.⁴⁷³

- † F **kan GOOFTAA Faasikaa**, .**Kiristoos** korbeessa hoolaa bakka Yisihaaq aarsaa gubamu ta'e. **Waaqani** ta'a **Abbaa fi Waaqa** cubbamootta amantiidhaan akkasitti amanan keessaa **Yesuus**, .**Ilma namaa**, dha **Kiristoos jedhama**, .**Ilma Waaqayyoo**, fi kan Isaa ol bahe **Abbaa**, Kan isaa **Waaqa**.

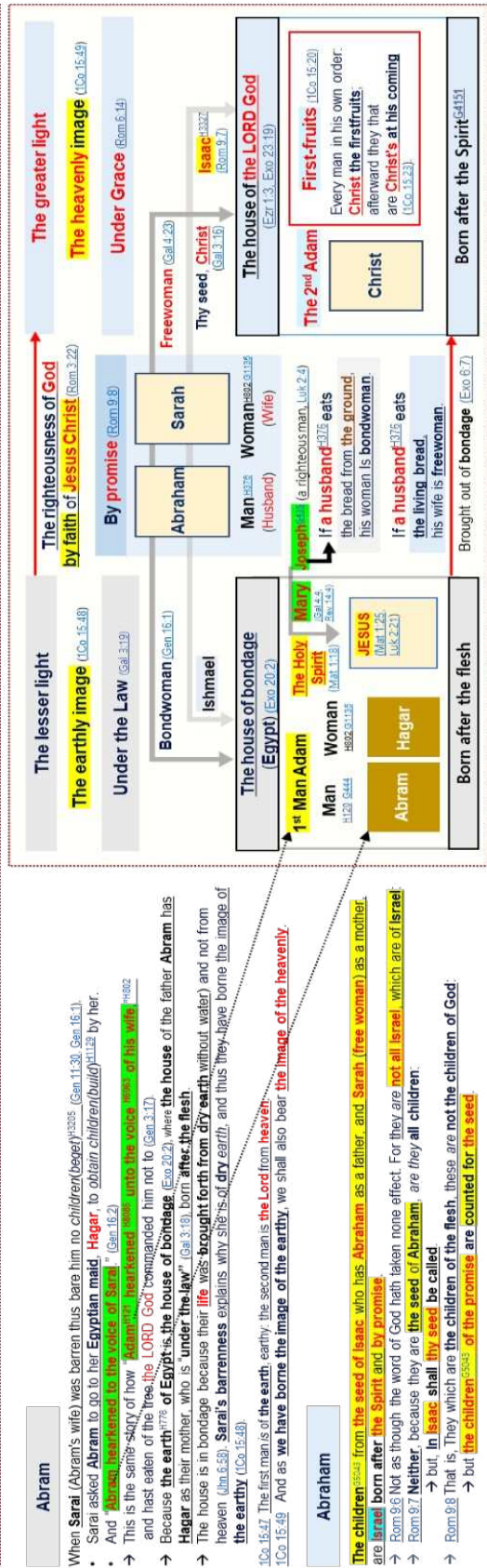
⁴⁷² Viidiyoo 9. "1. Ayyaana Faasikaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/9-faasikaa-ot-gara-nt/.

⁴⁷³ Viidiyoo 26. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-goofota-fakkaa-kakuu-haaraa/.

[The 7 feasts of the LORD] 1. Passover Spring

Passover (Exodus 12)
 When your children (sons) ^{John 1:12} say to you, "What do you mean by this service?" (Exo 12:26)
 → That ye shall say, **It is the sacrifice of the LORD'S passover, who passed over the houses of the children (sons) ^{John 1:12} of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and delivered our houses** (Exo 12:27)

For Passover, the LORD spoke to all the congregation of Israel through Moses, that they shall take to them every man (husband) ^{Y376} a lamb ^{F7716} for an house (Exo 12:3).
 - In Genesis, ^{mar³³⁷⁶} (Strong's H376, יִם, אִשָּׁה) was used to make reference to a "husband" of a woman, or the soul of the flesh).
 - Therefore, the sacrifice of the blood of their lamb without blemish on their door posts becomes not only a sign (Gen 1:14) ⁵²²³, that the LORD will deliver the house of the sons of Israel in Egypt (Exo 12:5), but also a sign, that the LORD will deliver the souls. (The LORD hast delivered my soul from death, ^{Ps 116:8} of the house of Israel and carry out God's promise made with Abraham, Isaac, and Jacob (by delivering His chosen people from being ruled by the lessor light to the greater light).

The mother of Jesus was there, and both Jesus was called, and his disciples, to the marriage (Jn 2:1-2). And when they wanted wine, the mother of Jesus saith unto him, **They have no wine** (Jn 2:3).
 Jesus saith unto her, **Woman** ⁶¹³⁵ what have I to do with thee? **mine hour is not yet come** (Jn 2:4). His mother saith unto the servants, **Whatsoever he saith unto you, do it** (Jn 2:5).
 And there were set there six waterpots of stone, after the manner of the purifying of the Jews, containing two or three firkins apiece (Jn 2:6).
 Jesus saith unto them, **Fill the waterpots with water**. And they filled them up to the brim (Jn 2:7). And he saith unto them, **Draw out now, and bear unto the governor of the feast** ⁵²¹⁵. And they bare it (Jn 2:8).
 When the ruler ⁶¹⁵ of the feast ⁶¹⁵ had tasted the water ⁵²⁰² that was made into wine ⁶³⁶¹ and knew not whence it was (but the servants which drew the water knew): **the governor of the feast called the bridegroom** ⁶³⁶⁸ (Jn 2:9).
 And saith unto him, Every man at the beginning doth set forth good wine, and when men have well drunk, then that which is worse, but thou hast kept the good wine until now (Jn 2:10).
 → This is the first miracles (Sign) ⁶⁴⁵² of Jesus in Cana of Galilee, and manifested forth his glory, and his disciples believed on him. (Jn 2:11)

→ Jesus called his mother, **Woman** ⁶¹³⁵, before Passover or before Jesus crucifixion.
 → We learned from Genesis that **Woman** refers to the current man's wife, thus the woman (wife) is one flesh with her husband. Which is why Jn 2:1 records that **the mother of Jesus was there**.
 → Jesus called His mom as **"Woman"**, prior to the Passover and His crucifixion, alluding that His hour of crucifixion (God's appointed time, **μόρος**) is near.
 → Jesus first miracle (sign) ⁶⁴⁵² of turning the water into wine is **a sign** (Strong's G4592, σημεῖον) in Gen 1:14, - **let them be for signs** ¹²²⁸, foretells that Jesus is the ruler of the lights in the firmament of the heaven, who can lead the people who are ruled by the lesser light (under the law) to the greater light (under grace) through His death and resurrection, and is therefore the second Adam.

(Mul 11:9) Reeffi namoota ragoota lamaanii guyyaa 3 1/2 hundaan ni arga

[Mul 11:9](#) Isaanis (argu) .^{G991}kan ummataa fi sanyii (gosoota) .^{G5443}akkasumas afaanii fi saboota^{G1484}
ni argu^{G991}reeffa isaanii guyyaa sadii fi walakkaa, .
akkasumas hin rakkatu (ni dhiisu) .^{G863}reeffa isaanii akka kaa'amu (ciisu) .^{G5087}awwaala (awwaala)
keessatti.^{G3418}

☐ [Mul 11:9](#)Sana booda warri ummatoota, gosoota, afaanii fi saboota irraa dhufan reeffa isaanii ni argatu [Guyyaa 3 1/2](#), .

akkasumas reeffi isaanii awwaala keessa akka galfamu hin hayyamne.

- Du'aa ka'uu booda, .namay reeffa ilmaan du'aa ka'uu, ilmaan mootummaa, awwaala keessaa ba'an ([Luq 20:35-36](#)). Kanaaf reeffi namoota raga 2 ilmaan mootummaa waan ta'aniif awwaala keessa kaa'uun hin hayyamamu.⁴⁷⁵

([Mul 11:10-13](#)) Du'aa ka'uu raajota 2⁴⁷⁶

[Mul 11:10](#)Warri lafa (lafa) irra jiraatanis .^{G1093}isaanitti ni gammada, ni gammada, ni
kennaa waliif ergaa;

sababni isaas raajonni lamaan kun warra dachii (lafa) irra jiraatan waan dhiphisaniif.^{G1093}

[Mul 11:11](#)Guyyaa sadii fi walakkaa boodas hafuurri jireenyaa Waaqayyo biraa dhufe isaan keessa seenee, isaanis miila isaanii irra dhaabbatan;

sodaan guddaan warra isaan argan irratti ni bu'e.

[Mul 11:12](#)Isaanis sagalee guddaa samii irraa, "Kottaa ol ba'aa" jedhu dhaga'an^{G305} asitti.

Isaanis ol ol ba'an^{G305} gara samiitti in^{G1722} duumessa tokko; fi diinota isaanii^{G2190 jedhamuun beekama} jedhee
isaan ilaale.

[Mul 11:13](#)Akkasumas kanuma (sana keessatti) .^{G1722G1565}sa'akirri lafaa guddaan ni mudatee, kurnaffaan magaalattii ni kufe;

kirkira lafaa sana keessattis namootaan ajjeefaman^{G444} kuma torba (7,000): warri hafan immoo ni
sodaatan;

Waaqayyo isa samiif ulfina kenne.

- ☐ [Mul 11:10](#)Warri lafa irra jiraatanis isaanitti in gammadu, ni gammachiisu, kennaa waliif ni ergu; sababni isaas lamaan kun ([2. 2.](#)) .[raajota](#) warra lafa jiraatan dararaa ture.
- ☐ [Mul 11:11](#)Sadii fi walakkaa boodas ([3 1/2](#)) .[guyyoota hafuura jireenyaa irraa Waaqaitti](#) seene, . isaanis miila isaanitiin dhaabbatani, warra isaan argan irrattis sodaan guddaan ni bu'e.
- ☐ [Mul 11:12](#)Sagaleen guddaan samii irraa akka isaan ja'u dhaga'an.
" [As ol kottaa.](#) " Isaanis gara samiitti ol ba'an [keessa](#)^{G1722} [duumessa tokko](#), diinonni isaanis isaan argan.
- ☐ [Mul 11:13](#)Sa'aatii sanatti kirkirri lafaa guddaan, kurnaffaa ([1/10 ta'e](#)) .[kan magaalattii kufe](#).
[7,000 dhiirota](#) kirkira lafaa [sanaan ajjeefamaniiru](#), .
warri hafan immoo sodaatanii ulfina kennan [Waaqakan samii](#).

(Ragaa ba'oonni 2 = Raajota 2 = Ilmaan 2)

- [The saba, gos, afaan, fi saboota](#)kan jedhu ni argu 2raajiis' reeffa guyyaa sadii fi walakkaa (3 1/2) fi reeffa isaanii awwaala keessa ciisuuf hin dhiisan.
- Warri lafa irra jiraatanis ni gammaduqaamoleekan [ragaa ba'oota lamaan](#), gammadaa, kennaa waliif ergaa, sababiin isaas isaan kun [lama\(2. 2.\) .raajota dararamaa ture](#)warra lafa irra jiraatan.
→ Namoonni lafa jiraatan du'a namoota 2n maaliif gammadu?
- Sababni isaas raajii dubbataniiru (warra lafa jiraataniif waa'ee murtii isaanii dhiyoo yoo raawwatan Baabylon guddittii keessaa hin baane, [.Mul 11:3](#), [.Mul 18:4](#)) guyyoota 1,260f, osoo soorata haftee fi Yihudoota waliin [logos Waaqayyoo](#) lafa onaa keessatti guyyoota 1,260 ([Mul 12:6](#)).
- Garuu guyyaa sadii fi walakkaa (3 1/2) guyyaa booda, Hafuurri jireenyaa irraa [Waaqa](#) isaan seenee, isaanis miila isaanitiin dhaabbatan, warra isaan argan irrattis sodaan guddaan ni bu'e.

⁴⁷⁵Viidiyoo 39. "Du'aa ka'uu warra du'anii." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

⁴⁷⁶Viidiyoo 46. "Du'aa ka'uu Jireenyaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/.

- Raajonni 2 sagalee guddaa samii irraa “dhaga’an” “ **.As ol kottaa**” jedhanii ol ba’an **samii duumessa keessa jira**, diinonni isaaniis isaan argan.
→ Warri sagalee guddaa samii irraa “As ol ba’aa” jedhanii dhaga’an gara samiitti ol ba’u. Kunis a bakka bu’iinsa hafuura akkaataa namoonni du’an sagalee samii irraa dhaga’anii, du’aa ka’anii fi gara samii yeroo Hafuurri kan **jireenya** irraa **Waaqa** isaan seena.

- Ann sa’aatii sanatti, kirkirri lafaa guddaan waan uumameef, magaalattii keessaa kurnaffaan (1/10) ni kufe. Kirkira lafaa kanaan dhiironni 7,000^{G444} ajjeefaman, warri hafan immoo sodaatanii ulfina itti kennan **Waaqakan samii**.

→ Maaliif dhiirota qofa turan^{G444} ajjeefamee? Akkuma kanaan dura ibsame **Mul 8:13**, dhiirota^{G444} buddeenaan hin jiraatu **kophaa** (ykn **logos** qofa), garuu hundaan **rhema jedhamuun beekama kan Waaqayyoo**. Hafuuraan warra kirkira lafaatiin du’an warra buddeena qofaan (ykn akka seeraatti malee akka hafuuraatti osoo hin taane) jiraataniidha.⁴⁷⁷

(**Mul 11:14**) Xumura wayyoo 2ffaa (Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatamu yeroo xurumbaa 7ffaa dhageessisuuf jedhudha) .

Mul 11:14 Wayyoon lammataa darbe (bade);^{G565} kunoo, wayyoon sadaffaan dafee dhufa.

□ **Mul 11:14** Inni lammataa (**2ffaa**) .**wayyoo** hin jiru. Kunoo, inni sadaffaan (**3ffaa**) .**wayyoo** dafee dhufaa jira.

>> **Butamuu qulqulloota 2ffaa** (Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatamu yeroo xurumbaa 7ffaa dhageessisuuf jedhudha) . (Sa’aatii 3ffaa)

Mul 10:7 Garuu bara sagalee dhageessisaa **kan torbaffaa (7ffaa)** .**ergamaa**, yeroo inni (xurumbaa) dhageessisuuf jedhu, .

iccitii kan Waaqa⁴⁷⁸ ni raawwatama, akkuma tajaajiltoota raajonni labsan.

→ Wangeela kan **Waaqa** kam **Waaqa** dursee karaa raajota isaa Caaffata Qulqullaa’oo keessatti **waadaa galeera**, .

ilma Isaa ilaalchisee **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**, bara xurumbaa dhageessifamutti ni raawwatama

ergamaa 7ffaatiin.⁴⁷⁹

- .Rakkina Guddaa qulqulloota (**Mul 10:7**) yeroo ergamaan 7ffaan sagalee dhageessisuuf **jedhutti ni butama**

xurumbaafi keenya Waaqafi Isaa Kiristoos mootumoota kanaa deebisaaworld, iccitii kan **Waaqa**.

1Th 4:16 **Gooftaa** ofii isaatii sagalee ergamaa guddichaatiin samii irraa in gad bu’a;

fi waliin **xurumbaa Waaqayyoo**: fi warra du’an keessa **Kiristoos** dursee ni ka’a: 1.1.

1Th 4:17 Ergasii nuti warri lubbuun jirru fi hafne ni qabamna (**harpaazō jedhamuun beekama**) .^{G726} isaan waliin ta’uun

keessa^{G1722} **duumessa** .^{G3507} wal arguuf **Gooftaa keessa** (gara keessaatti)^{G1519} **qilleensa**: akkasuma yoomiyyuu waliin taana **Gooftaa**.

⁴⁷⁷ Boqonnaa 10 “[E]” irraa kan qabame. Keessa **Efe 5:31**, “nama (anthrōpos)” .^{G444} dhiira foon garbittii qabu agarsiisa **asxaawwan jedhaman kan Waaqa** karaa ilma namaa, akkasitti abbaa fi haadha isaa dhiisee dubartii bilisa isaatti makamuu qaba (kan

dha jireenya keessa **Kiristoos**) qaama (lafee fi foon) kan **Kiristoos**. Kanaaf hojiin warra itti fufe buddeenaan jiraachuuf (**asxaawwan jedhaman**) qofa (foon keessatti), malee malee **kan rhema jedhukan** afaan keessaa bahu **Waaqa** (hafuuraan), .

ni gubatanii ibiddaan kasaaraa ni argatu (ni fayyuu, ammas akkasumaan **abidda**).

⁴⁷⁸ Viidiyoo 43. “(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo,” fi Viidiyoo 45. “6. Araarsa”), .www.theRhemaOfGoftaa.com.

⁴⁷⁹ Ilaali **Rom 1:1-4**.

→ **Goftaansagalee** ergamaa guddaa fi xurumbaa kan **Waaqa**, fi warra du'an keessa **Kiristoos** (warra keessa rafan **Kiristoos** dirree dhiigaa dhiiga ofiitiin bite keessatti) ni ka'a jalqaba.

Kan lubbuun jiru, kan rafe waliin ta'uun ni qabama (*harpazō jedhamuun beekama* afaan Giriikiitiin, yookaan *raptus jedhamuun beekama* afaan Laatiin kan "butamuu" jedhamee dubbifamu) "keessatti" duumessa qilleensa irratti Gooftaa waliin wal arguuf, ni ta'a yeroo hundawaliin ta'i **Goftaa**.⁴⁸⁰

(**Mul 11:15-16**) Ergamaan 7ffaana xurumbaa dhageessise (Gooftaan keenya fi Kiristoos isaa mootummoota biyya lafaa kana deebisanii haa deebisu) .

Mul 11:15 Ergamaan torbaffaan immoo sagalee dhageessise; samii irrattis sagalee guddaan ni dhaga'ama ture; **Mootummoota biyya lafaa** mootummoota Gooftaa keenyaa (kyrios) ta'aniiru, .^{G2962} akkasumas kan Kiristoos isaa; inni immoo bara baraa baraan ni moo'a.
Mul 11:16 Jaarsoliin digdamii afran, teessoo isaanii (teessoo) irratti Waaqayyoo dura taa'anis, .^{G2362} fuula isaaniitti kufanii Waaqayyoon sagadan;

(Gooftaan keenya fi Kiristoos isaa mootummaa biyya lafaa ni deebisa & bara baraan ni moo'a)

- **Mul 11:15** Ergasii torbaffaan (**7.7th**) .**ergamaa** sagalee dhageessise (xurumbaa) .: Sagaleen gurguddaan samii irratti, . " **.Mootummoota biyya lafaa** ta'aniiru **mootummoota kan keenya Gooftaafi kan Isaa Kiristoos**, fi **Inni bara baraan ni moo'a!**"
- **Mul 11:16** Digdamii afur immoo (**24.24**) .**jaarsolii** kan duraan taa'e **Waaqa** teessoo isaanii irratti fuula isaaniitti kufanii waaqeffatan **Waaqa**.

- **.Waaqni keenya bara baraan mooti**

→ **Waaqa** mootummoonni biyya lafaa mootummoota keenya yeroo ta'an bara baraan bulcha **Goftaa** (Gooftaa Yesuus Kiristoos) fi Isaa (**Kan Waaqayyoo**) .**Kiristoos**.

→ **Goftaa**^{G2962} **Waaqa**^{G2316} **Hundumaa danda'u**^{G3841} jechuun **Yesuus** kan jedhamu **Kiristoos** yookaan **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**), .^{H3068} dha

" **.Goftaa (Fayyisaa)** .**Yesuus Kiristoos**, kan kee **Waaqa**, eenyu ...dha **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} fi **Waaqa**, kan keessa ture **Kiristoos** (**2Qor 5:19**), karaa dhufa **Goftaa** fi Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**, .**-icha Hoolaa**.⁴⁸¹

- **.Ergamaan 7ffaana xurumbaa dhageessise**

Mul 11:15 Ergasii torbaffaan (**7.7th**) .**ergamaa** sagalee dhageessise (xurumbaa) .: Sagaleen gurguddaan samii irratti in dhaga'ame, .

jechuun, "mootummaan biyya lafaa mootummoota "keenya **Goftaa** (yookaan **Waaqa**)" fi "Kan isaa **Kiristoos**," fi **Inni bara baraan ni moo'a!**"

→ **Butamuu 2ffaakan qulqulloota qulqulloota** sagalee xurumbaa 7ffaa irratti kan uumamu yoo ta'u, keenya **Goftaa** fi Isaa

Kiristoos mootummoota biyya lafaa ni deebisa.

→ **Waaqa** Abbaa keenya ta'akeessa **Goftaa Iyyasuus Kiristoos**, kanaaf, "mootummaa keenya **Goftaa** fi Kan isaa **Kiristoos**" jechuun "mootummaa keenya **Waaqafi Isaa Kiristoos**."

⁴⁸⁰ "Fakkii 1-c" ykn Viidiyoo 45 ilaali. "6. Araarsummaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/.

⁴⁸¹ Irraa qabame **Mul 4:8**.

✦ Kunis Simi'onitti (nama qajeelaa fi waaqeffannaa kan ta'e) mul'ateera^{G444} **Yerusaalemitti**) n**Hafuura Qulqulluu** akka "arguu hin qabu **du'a**, osoo hin argin**kan Gooftaa**(kyrios) jedhamu.**Kiristoos**(yookaan**Kiristoos Waaqayyoo**)."⁴⁸²

- Akkasumas, Daawit (Yesus gara samiitti osoo hin ba'iin dura) " **.GOOFTAANjedheengooftaa,**"
→hiika "**WaaqajedheenKiristoos**(Masiihii)."

(**Hojii Ergamootaa 2:34**Daawit gara samiitti hin ol ba'e;
inni garuu ofii isaatii, **.GOOFTAAN**(kyrios) jedhamu.^{G2962}jedheen**Gooftaa**(kyrios) jedhamu., ^{G2962}
Ati harka mirgaa koo irra taa'i, hangan diinota kee miila kee godhutti (Hojii Ergamootaa 2:35)).

✦ **Sassaaba butamuu (2ffaa), kan raawwatamu yeroo xurummaa (7ffaa) kanWaaqasagalee dhageessisuuf jedha (1Th 4:16-17).**

- **.Ilmaan du'aa ka'uu GONKUMAA HIN DU'ANII waan ta'eef DU'A HIN mudatu**

- Jechi "du'a jalqabaa" jedhu ergasii Macaafa Qulqulluu keessa hin jiru**Gooftaa Yesuus** hafuura qulqulloota isaa ni fudhata. Misirroonni fi qulqulloonni qulqulloonni akkuma itti cuuphamaniif du'a jalqabaa hin mudatan**Yesuus Kiristoos**dhufaatii Isaa dura, akkasitti du'a isaatti du'anii turan (**Rom 6:3-4**) .yookaanqaama Isaa isa hin mancaane fi du'u keessatti, akkasuma isaanis fakkeenya du'aa ka'uu isaa (**Rom 6:4-5**).
- **Reeffi du'aakan qulqulloota qulqullootaahangadhufaatii Gooftaa Yesuus(Mul 22:20)**. Kanaaf duuti qulqullootaa "godoo foon ofii ofirraa baasuu (ykn hafuura godoo moofaa keessaa ba'uu" jedhamee hubatamuu qabayookaaninnis qaama foonii amma jiru. . **Hojii Ergamootaa 7:59**" sana**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**Pheexiroositti agarsiisee ture (**2Phe 1:14**).⁴⁸³Kanaaf du'anis ni jiraatu, kanaaf namni jiraatee isatti amanu " **.gonkumaa hin duune**" (**Yoh 11:26**).
- **Kiristoos**hanga diinota Isaa hunda miila isaa jala galchutti (**1Qor 15:25**), garuu**Kiristoos**duraanuu du'a isaatiin isaan irratti "mo'ateera" ture (**Ibr 2:14**) fi du'aa ka'uu, akkasuma ni goota**GONKUMAA HIN DU'INAA** yoo kana amantan**dhugaa**jiraadhu**keessa Kiristoos**.
- **Diina isa dhumaa**jechuun du'a (**1Qor 15:26**), akkasumas kan humna du'aa qabu (**Ibr 2:14**) jechuun Diyaabiloos dha.**Ilma Waaqayyoo(Kiristoos)** jedhamee mul'ateerato seexanni humna du'aa qabu balleessuu, akka seexanni karaa haroo ibiddaatti darbatamu**Waaqamurtii** teessoo adii duratti.⁴⁸⁴

1Yo 3:8Namni cubbuu hojjatu kan seexanaa ti; sababiin isaas, seexanni jalqabarraa kaasee cubbuu hojjeta.

Kanaafis Ilmi Waaqayyoo (**Kiristoos**) jedhamee mul'ateera, .
hojii seexanaa balleessuuf;

- **.Dhumni ni dhufa**

1Qor 15:24 Sana booda dhumni dhufa, .^{G5056}yeroo dabarsee kennemootummaan gara **Waaqayyooti**, .-
iyuuAbbaa;

yeroo inni lafa kaa'u (balleessuu) .^{G2673}
hunduu seera (jalqaba) .^{G746}akkasumas aangoo fi aangoo hunda.

1Qor 15:25Hanga diinota hundumaa miila isaa jala kaa'utti mootii ta'uu qaba.

1Qor 15:26Diina isa dhumaa kan diigamu^{G2673} du'a jechuudha.

(**Ibr 2:14**)joolleen foonii fi dhiiga irraa waan hirmaatan;

innis ofii isaatii akkasuma qooda kanuma irraa fudhate;
akka du'aatti isa humna du'aa qabu balleessuuf;
jechuunis seexanni;)

⁴⁸²Viidiyoo 8. "(Ayyaana Faasikaa dura) Yesus mucaa dhiiraa irraa gara Gooftaatti." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/8-ayyaana-gooftaa-torban-ilmaan-israa'eel-yesuus-mucaa-dhiiraa-irraa-gara-gooftaa/ .

⁴⁸³Viidiyoo 42. "5. Xurummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/42-ayyaana-gooftaa-5-frumpets/.

⁴⁸⁴"(**Mul 20:9-10**) Seexanni haroo ibiddaa & dibataatti darbatame."

→ Keenya **Gooftaa** fi Isaa **Kiristoos** mootummaa biyya lafaa kanaa deebisa, yeroo 2ffaa butamuu qulqullootaa qulqulloota sagalee xurummaa 7ffaa irratti uuma.⁴⁸⁵ Sagalee jedhu irratti **kan dhumaa** (7ffaa) **.xurummaa**, icha **du'an ni kaafamukan hin mancaane**, 2ffaa irrattis ija tokkoon ni jijjiiramna butamuu.⁴⁸⁶

→ **Kiristoos** du'aa ka'ee, ta'e **firii jalqaba** kan warra rafan. Karaa du'a Isaa fi du'aa ka'uu, **.Kiristoos** bulchee seexanni humna du'aa qabu ni balleessa, fi **mootummoota biyya lafaa kanaani geejjibsiifama Waaga** (**Mul 11:15**), **.achiis dhumni dhufa** (**1Qor 15:24**).

- **Du'aa ka'uu warra du'anii**

→ Kun du'aa ka'uu warra du'anii kan Maartaan Yesusitti dubbatte, waa'ee obboleessa ishee

du'eedha

Alaazaar.

Yoh 11:24 "Maartaan isatti (Yesuusiin), .

Inni (Alaazaar inni du'e) akka deebi'ee ka'u nan beeka du'aa ka'uu itti guyyaa dhumaa."

→ Maartaan eertus **Yesuus** akka **Gooftaa** (**Yoh 11:21**), jettee beekte qofa **Yesuus** akka ilma Namaa (**asxaawwan jedhaman**) qofa, akkasumas akka **Ilma Waqaayyoo** kan

akkasuma dhufe

aangoo irra jiru, fi **Hafuura Qulqulluu keessatti**.⁴⁸⁷

→ Kanaafidha **Yesuus** jetteen, .

"**.Du'aa ka'umsi, jireenyis ana: 1.1.**

(qeenxee) **kan natti amanu**, **.du'us in jiraata: 1.1.**

(b) **.Namni jiraatee natti amanu immoo yoomiyyuu hin du'u.**

Kana ni amantaa? (**Yoh 11:25-26**)"⁴⁸⁸

➤ (a) Obboleessi Maartaa du'e erga isheen jette booda deebi'ee lubbuudhaan deebi'e, .

"**.Goftaa: 1.1. Ati Kiristoos ta'uu kee nan amana, .Ilma Waqaayyoo, . kan keessa**

dhufuu qabu

addunyaa."

→ Alaazaar du'us, lubbuun jiraatee awwaala keessaa hiikame

yoom **Yesuus** jedhee iyee, .qeenxeend jedhe, "**.Alaazaar. ba'i**" (**Yoh 11:43 irratti**).

Du'aa ka'uu warra du'an dura⁴⁸⁹

- **Duuti Addaam irraa kaasee hanga Museetti moote waan ta'eef reeffawwan**

rafan

bara bulchiinsa du'aa awwaala cufame keessa turan^{G3419}

(**Mat 27:52 irratti, .Rom 5:14**).

Du'aa ka'uu warra du'anii booda

- **Reeffi ilmaan mootummaa awwaala keessaa ba'e.**^{G3419}

➤ (b) Maartaan waan amanteef **Yesuus** akka **Gooftaa, .Kiristoos jedhama**, fi **Ilma Waqaayyoo** osoo du'a hin dhandhamin dura ni dhandhamti **gonkumaa hin duune**.⁴⁹⁰

⁴⁸⁵" (**Mul 11:14**) **Xumura wayyoo 2ffaa (Iccitiin Waqaayyoo kan raawwatamu yeroo xurummaa 7ffaa dhageessisuuf jedhudha) ..**"

⁴⁸⁶Ibid.

⁴⁸⁷Ilaali **1Th 1:5**.

⁴⁸⁸Bal'ina dabalataaf "<Guyyaa Kiristoos>" boqonnaa 20 irraa ilaali.

⁴⁸⁹Kan qabame "**Mul 3:12**."

⁴⁹⁰Bal'ina dabalataaf "<Guyyaa Kiristoos>" boqonnaa 20 irraa ilaali.

- **.Gooftaan** (kyrios) jedhamu.keenya**Waaqa**(theos) jedhu) = tokko**Gooftaa**(kyrios jedhamuun beekama) .

[Mar 12:18](#)Sana booda Saduuqoonni du'aa ka'uun hin jiru jedhan gara isaa dhufan;
isaanis isa (Yesuusiin) gaafatan;

[Mar 12:19](#)Gooftaa,^{G1320}Museen, "Obboleessi namaa yoo du'ee, haadha manaa isaa yoo dhiise;
obboleessi isaa haadha manaa isaa akka fuudhuuf ijoollee hin dhiisin;
sanyiiis kaasaa^{G4690 jedhamuun beekama}obboleessa isaatiif.

[Mar 12:20](#)**irratti**Obbolloonni torba turan, inni duraa haadha manaa fuudhee du'ee sanyii hin hafne.

[Mar 12:21](#)Inni lammataas ishee fudhatee du'e, sanyii tokkollee hin dhiifne, inni sadaffaan immoo akkasuma.

[Mar 12:22](#)Torban sun ishii qabatanii sanyii tokko illee hin dhiisne;

[Mar 12:23](#) **Du'aa ka'uu keessatti**kanaaf, yeroo isaan ta'an**ol ka'uu**, .

isaan keessaa haadha manaa eenyuu taati? sababni isaas, namoonni torban ishee haadha manaa godhataniiru.

[Mar 12:24](#)Yesuus immoo deebisee, .

Kanaaf hin dogoggortanii?

sababni isaas macaafa qulqulluu, humnas waan hin beekneef^{G1411}kan **Waaqayyoo**^{G2316}?

[Mar 12:25](#)Yeroo du'aa ka'an, hin fuudhan, hin kennaman;

garuu akka ergamoota samii keessa jiranii ti.

[Mar 12:26](#)Warra du'anis akka ka'an;

macaafa Musee keessatti akkam bosona keessa Waaqayyoo hin dubbifne^{G2316};jedhee isatti dubbate, .

Ani Waaqa Abrahaam, Waaqa Yisihaaq, Waaqa Yaaqoob ti?⁴⁹¹

[Mar 12:27](#)Inni Waaqa miti^{G2316}kan warra du'anii, garuu**Waaqa**^{G2316}**kan kan jiraatan**: kanaaf baay'ee dogoggortu.

[Mar 12:28](#)Barsiisota seeraa keessaa tokkos dhufee, yeroo isaan waliin wal falman dhaga'ee;

deebii gaarii isaaniif kennuu isaa hubatee, isa gaafate;

Innis abboommii hundumaa caalaa isa jalqabaati?

- Saduuqoonni (du'aa ka'uu hin amaniin) .

- **Warri Saduuqoota**adu'aa ka'uun hin jiru jedhu, jedhanii waaman**Yesuus**"Gooftaa^{G1320}(isa fannifamuu qabu)," jechuun "sana hin amanne**Yesuus**gara Isaatti ol ni ol ba'a**Abbaa**fannifamuu Isaa booda." Isaanis kana baratan**Waaqa**Waaqa Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob ti. Haa ta'u malee, macaafa qulqulluu hafuura waaqa jiraataa wajjin gabatee garaa foon ta'een hin dubbisne, garuu inkiidhaan gabatee dhagaa irratti barreeffame dubbisu ([2Qor 3:3](#)) fi sababa kanaan du'aa ka'uu ni gane.

Waaqa ('ēlōhīm) jedhu) .^{H430} Abrahaamiin akka Innisanyii Abrahaam booda kakuu bara baraa ni hundeessa^{H2233}(innis**Kiristoos**, [Gal 3:16](#)) lafa Kana'aan hundumaa irratti qabeenya bara baraa kan inni orma turee fi Inni isaaniis ta'uuf**Waaqa** ('ēlōhīm) jedhu) .^{H430}([Uma 17:3-8](#)). Kakuun waadaa kun akkuma kanaan dura by**Waaqa**(theos) jedhamu.^{G2316}keessa**Kiristoos**([Gal 3:17](#), [2Qor 5:19](#)).

Haa ta'u malee, Saduuqoonni hin argan**Yesuus**akka**Kiristoos**akkasittis labsuu hin danda'u**Yesuus Kiristoos** akka isaaniitti " **.Gooftaa**,"so keenyakan **samii Abbaa**Abbaa isaaniis, Waaqa isaaniis miti.⁴⁹²

[Mar 12:29](#)Fi**Yesuus**jedhee deebiseef, "Abboommii hundumaa keessaa inni duraa dhaga'i Yaa**Israa'el**;
Gooftaa(kyrios) jedhamu.^{G2962}keenya^{G2257} **Waaqa**(theos) jedhu) .^{G2316}tokkodha**Gooftaa**(kyrios)
jedhamu.: 1.1.^{G2962}

[Mar 12:30](#)**irratti**Atis ni goota**jaalalaGooftaa**^{G2962}kee**Waaqa**^{G2316}garaa kee guutuudhaan, .

lubbuu kee hundumaa fi yaada kee hundumaan, .

humna kee hundumaanis, kun abboommii isa jalqabaati.

[Mar 12:31](#)**irratti**Inni lammaffaan immoo akka, innis kana, Ati ni taata**jaalalaollaa kee akka ofii keetii**.

Abboommiin isaan kana caalu hin jiru.

⁴⁹¹Viidiyoo 17. "3. Fuduraalee jalqabaa." www.therhemaofthelord.com/ayyaana-goofaa-7/17-jalqaba-firii-mana-waaqa-goofaa/.

⁴⁹²Ibid.

[Mar 12:32 irratti](#)Barreessaan seeraas akkana jedheen.

Tole, Barsiisaa, ati dhugaa dubbatteetta, tokkotu jira **Waaqa**,^{G2316}
isa malees kan biraa hin jiru;

[Mar 12:33 irratti](#)Garaa guutuudhaan, hubannaa guutuudhaanis isa jaallachuu;

lubbuu guutuudhaan, humna hundumaan, akka ofii isaatti nama akka ofii isaatti jaallachuu;
aarsaa gubamuu fi aarsaa guutuu hunda caala.

[Mar 12:34 irratti](#)Yesus of eeggannoodhaan deebii akka kennu yommuu arge, akkas jedheen.

Ati irraa fagoo hin jirtu **mootummaa Waaqayyoo**. Sana boodas namni gaaffii tokkollee isa
gaafachuuf ija jabaate hin jiru.

- **Hafuura Qulqulluu**saba qajeelaa Israa'elitti akka mul'isu **Jesus jedhamuun beekamadha Kiristoos gooftaa** ([Luq 2:26](#)), fi sana **Gooftaa** "keenya" **Waaqajechuun** "tokko **Gooftaa**." **Waaqayyo Gooftaa** jechuun ".**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**" kan ta'e ".-icha **Gooftaa**" jedhee lafa irratti mul'ateef **Kan Waaqayyoo** namoota booda Israa'el fudhatan **Yesuus Kiristoos** akka isaaniitti ".**Gooftaa**"
[2Qor 6:17](#) "isaan keessaa ba'aa, adda ba'aa, jedha **Gooftaa**."

→ Kanaaf jaallachuu qabna **GOOFTAA keenya Waaqa** (**Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**), sagalee
Isaatiif ajajamuu, fi

[Isatti maxxanaa](#): inni keenya waan ta'eef **jireenya**, akkasumas dheerina bara keenyaa, akka nuti
keessa jiraannuuf

[lafa](#)^{H127} kam **GOOFTAA**^{H3068} abbootii keenyatti, Abrahaamitti, Yisihaqitti, akkasumas

[Yaaqoob](#), isaaniif kennuuf ([Deu30:20 irratti](#)). Akkasumas tka isaa **Kiristoos** keenya **jireenya** ([C. Col3:4 irratti](#)).

- Keessa [Mar 12:29](#) haa ta'u malee, kana hubadhu **Yesuus** hin jenne, "Kan isaa **Gooftaa**" . akka "Isaa ykn kee" **.Waaqa**, garuu "kan keenya," kan Isaa **Waaqadha Abbaa** kan saba Israa'el (warra amanan **Yesuus**' gara Isaatti ol ba'uu **Abbaa**), kan raawwatu **Kan Waaqayyoo** waadaa Abrahaamiif "Inni isaanii in ta'a **Waaqa** lafa Kana'aan hundumaa irratti bakka orma ta'anitti" ([Uma 17:8](#)).⁴⁹³

➤ Kanaafuu, "**.Goofta keenya Waaqat tokkodha Gooftaa**"?⁴⁹⁴

[2Qor 5:18](#) Wanti hundinuu immoo kan [G1537](#) **Waaqa**, kan ofitti nu araarse [G1223](#) **Yesuus Kiristoos**, .
tajaajila araaraas nuuf kenneera;

[1Qor 8:6](#) Nuuf garuu tokko qofatu jira **Waaqa**, **.Abbaa**, kan [G1537](#) isaan wanti hundinuu ta'an, nutis keessa [G1519](#) **isa**;
tokko immoo **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, n [G1223](#) isaan wanti hundinuu ta'an, nutis by [G1223](#) **isa**.

- Keessa [Rom 7:25](#), ergamaan Phaawuloos galateeffata **Waaqan** "**Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**." Akkasumas, Phaawulos "wanti hundinuu tokkicha irraa akka ta'e" labseera **Waaqa**, **.Abbaa**, wanti hundinuu tokkoon waan ta'eef **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**." Hiikni, nuti tokko (keessa) jirra **Waaqa** (kan) "tokko **Gooftaa Yesuus Kiristoos**": Nuuf tokko qofatu jira **Waaqa**, **.Abbaa**, (kan) wanti hundinuu isa jirra, nutis isa (keessa); fi 'tokko **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.' (isaan) wanti hundinuu, nutis (isaan) jira" ([1Qor 8:6](#)).
- Gorsa Phaawuloos "galateeffachuuf." **Waaqa** (maqaa) keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**" ([1Qor 15:57](#), .
[Efe 5:20](#)) hiika guddaa qaba, sababni isaas maqaaleen "**Waaqayyo gooftaa**," "**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**," fi "**Waaqa**," hundi isaanii maal waliin wal simu **Yesuus** jedheera [Yoh 10:30 irratti](#), "**Anfi koo Abbaa tokko dha**."
- **Wantoonni hundinuu (kan) yoo ta'an** "**.Abbaa Waaqa**," eenyu ...dha "**Gooftaa**"^{G2962} kan samii fi lafaa ([Mat 11:25](#)), fi yoo **GOOFTAA** (**Yaahiwwee**) **.Waaqa** (**'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**). dachii fi samii uume ([Uma 2:4](#)), yoo nuti ilmaan **Waaqa** ([Rom 8:14](#)), maqaa "**Yaahiwwee**" jedhu qofa kan agarsiisu miti. **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**." Sababni isaas **Waaqa** jedhee ofitti nu araarsee jira **Yesuus**

⁴⁹³Viidiyoo 21. "Kakuu , dhaqna qabaa alaa, dhaqna qabaa keessaa," .

fi Viidiyoo 37. "Dirree dhiigaa (Qabeenya) & Gatiidhaan (kabajaan) bitamta."

⁴⁹⁴Ilaali [Mul 4:8](#).

Kiristoos(2Qor 5:18), wantoota (kan) ta'an hunda .Waaqayyo Abbaa, nutti dhufe (karaa) .Gooftaa Iyyasuus Kiristoos. Haala kanaan, nuti (keessa) .-icha Abbaa Waaqayyoo(n)Gooftaa Iyyasuus Kiristoosjaalala waliinWaaqafi irbaata kanHafuura Qulqulluu (1Qor 8:6, .2Qor 13:14).

- .Kadhannaa Yesuus Abbaa isaa samii (Maqaa Waaqayyo GOOFTAA) .

† Jkadhannaa esusta'ihojii Waaqayyo kenne xumuruu dura

Yoh 17:1Jechoota (wantoota) kana .^{G5023}jedhee dubbate**Yesuus**, ija isaa gara samiitti ol qabee akkas jedhe; **Abbaa**, sa'aatiin ga'eera; Ilmi kee ulfina siif kennuuf ilma kee ulfina kenni.

Yoh 17:2Akkuma ati aangoo isaaf kennite (**taayitaa**) .^{G1849}**irrafoon hundumaa** .

akka inni warra ati isaaf kennite hundaaf jireenya bara baraa akka kennu.

Yoh 17:3Kunis**jireenya bara baraa**, akka beekaniif**si**

kan dhugaa qofaWaaqa, fi**Yesuus Kiristoos**, kan ati ergite.

- **Life Bara baraa**

Yesuus ija isaa gara samiitti ol qabee “ .**Abbaa**, .**sa'aatiin ga'eera**, **Ilmi kee ulfina akka siif kennu ilma kee ulfina kenni**” .**God**ilma isaa foon hundumaa irratti aangoo kenneera, innis**Yesuus Kiristoos** (Waaqa keenya ta'e Waaqayyo,**yookaanWaaqa foon hundumaa**) ..⁴⁹⁵ **Jireenya Bara Baraa** karaa beekuudha**Yesuus Kiristoos**kan Isaa**Abbaa** jedhu qofa dhugaadha**Waaqa**akkasumas Ilma Isaa akka erge**Yesuus Kiristoos** addunyaa baraaruf(Yoh 12:47).⁴⁹⁶

Yoh 17:4Ani lafa (lafa) irratti siif ulfina kenneera:^{G1093}

Hojii ati akkan hojjedhu naaf kennite xumureera.

- **The Rhema jedhu**

Waaqaloogoo sana gara ilmaan Israa'elitti ergesana barsiisuuf**Yesuus Kiristoos** dha**Gooftaa**hunda keessaa(Hojii Ergamootaa 10:36).

Kan rhemakan kennameef**Kan Waaqayyoo ragaa ba'oota filataman** kan waliin nyaachuu fi dhuguu itti fufe**Yesuus Kiristoos**kan **Naazireet**erga du'aa ka'ee booda.⁴⁹⁷Namni maqaa isaatti amanu hundinuu dhiifama cubbuu ni argata, kennaan hafuura qulqulluus warra ormoota dabalatee warra isa dhaga'an hunda irratti ni bu'a.⁴⁹⁸

- **Logos & kan rhemaBara dhumaatti**

Yaadachuu qabd**kan rhema jedhu**kan dubbate raajota qulqullootaa fi abboommii ergamoota Gooftaa fi Fayyisaa dubbatan, isaan yaada kee qulqulluu yaada kee kakaasuu osoo hin dhiisin halkanii guyyaa kadhannaa isaanii keessatti si yaadatan.⁴⁹⁹Bara dhumaatti warri fedhii ofii (qoosan) duukaa deeman, abdiin dhufaatii Gooftaa eessa jira? Isaan warra fedhii fooniitiin malee hafuuraan hin deemne qoosaa dha. Kanaaf addunyaan ammaa (**asxaawwan jedhaman**) kan isaan amma ija uumamaa isaaniitiin argan wantoota mul'atan qofa irraa kan hojjetamanidha. Dhaga'uuf jecha**kan rhema jedhu**, midhaan kan**asxaalee**firii baay'ee horachuuf lafatti kufee du'uu qaba (2Phe 3:1-4).⁵⁰⁰

⁴⁹⁵IlaaliMul 3:14.

⁴⁹⁶Hiika “**sa'aatiin ga'eera**,” jedhu ilaaliMul 6:6, ykn Viidiyoo 29. “Sa'aatiin ga'eera.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/29-gooftota-faasikaa-bartoota-vs-ergamoota-sa'aatiin-dhufa/.

⁴⁹⁷“[Fakkii 11-b],” ykn Viidiyoo 34 ilaali.“Reema dhugaa ba'oota Waaqayyoo warra filataniif.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁴⁹⁸Viidiyoo 34. “Reema dhuga-baatoota Waaqayyoo warra filataniif.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁴⁹⁹Barbaachisummaa sammuu kee qulqulluu yaadannoof kakaasuu ilaalchisee bal'inaan ilaaluuf ilaali

Viidiyoo 13. “Jecha (logos & rhema.”www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ .

⁵⁰⁰Viidiyoo 29 & viidiyoo 13. “Jecha (logos & rhema).”

www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/ .

Asxaaleenture jalqaba irratti, **fiasxaawwan jedhaman**waliin ture**Waaqa**, fi **asxaawwan jedhaman**"ture"**Waaqa**([Jhn1:1](#)). Garuu warri qoosaa kana wallaalanii jiru **logos Waaqayyoo**, samiin durii, lafti immoo bishaan keessaa baatee bishaan keessas bira dhaabbattee turte **logos Waaqayyoo**. Kanaanis samiifi lafti dulloomaan bishaaniin guutamee ni bade. Garuu samiin ammaa fi **lafa**(**addunyaa**) kanuma **asxaalee**(jalqaba irraa kaasee), guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanneef ibiddaaf kuufamee ibiddaaf ni qabama ([2Phe 3:5-6](#)).⁵⁰¹

- **Amantiidhufuu qaba, .rhema Waaqayyoo hubachuuf**
Karaa **amanti** akka nuti hubannu addunyaaleen (samii fi lafti) ittiin guutuu ta'an **rhēma Waaqayyoo**. Addunyaan amma arginu kun... **-ichaasxaalee**, .^{G3056} wanta mul'atu irraa kan hin hojjetamne, garuu kuufamee, kan eegame **abidda** guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne irratti. Erga amantiin dhufee booda barsiisaa mana barumsaa jala hin jirru ([Gal 3:25](#), ykn samii fi lafa jala), garuu ni taana **ilmaan Waaqayyoo Kiristoos Yesuusitti amanuudhaan** akkasumas guutuu ta'a **rhema Waaqayyoo**([lbr 11:3](#), [.2Phe 3:7](#)).⁵⁰²
- **Amantiin akkamitti dhufa?**
Mootummaan Waaqayyoo keessa Hin jiru **asxaalee** qofa, garuu keessatti **rhēma Waaqayyoo**, **amantiin immoo dhaga'uudhaan dhufar rhema Waaqayyoo**, .kan keessa jiru **aangoo** keessa **Hafuura Qulqulluu**([Rom 10:17](#)).⁵⁰³
- Haa ta'u malee, **Hafuura Qulqulluu** osoo Yesuus ulfina hin argatin dura Yihudootaaf hin kennamne ([Yoh 7:39](#)). Garuu
sa'aatiin amma ga'eera, Yesuus lafa irratti akka ulfina isaaf kenneef Abbaa isaa kadhachaa jira.
Garuu maaliif lafa irratti?
- **Waaqayyoo gooftaa** sanyii bofaa fi dubartii gidduutti diinummaa warra abaaramaa irratti kaa'ii lafa, fi buddeenasanadirree irraa qofa ta'uun isaa Addaam biyyee akka ta'u qofa akka deebi'u taasisa
gara lafa abaaramaa sanaatti.⁵⁰⁴ Kana jechuun, Yesuus warra abaaramaa fidelafaulfinaaf.
- **Miila Yesuus**⁵⁰⁵
Bakki miilli namaa lafa abaaramaa ykn qulqulluu irra dhaabbachuu isaa agarsiisa. Yesuus yeroo gara biyya lafaa dhufe, itti fufe ^{G1909} lafa ^{G1093} sun abaaramaa ture.⁵⁰⁶ Haa ta'u malee, Yesuus erga fannifamee booda mukatti fannifamee yeroo du'e, miilli isaa lafa abaaramaa hin tuqne ^{G5476} akkuma lafaa ol turan ([Hojii Ergamootaa 5:30](#)).
→ Fannifamuu fi ajjeefamuu Yesuus ([Hojii Ergamootaa 5:30](#)) kan fakkeenya ta'an **jireenya** muka irratti ajjeefamuu
gaarii fi hamaa beekuu, kunis seera. Kanaaf seerri muka kan **beekumsa gaarii fi hamaa kan jireenya hin qabne** warri lubbuu hin qabne immoo seera fi akkasitti abaaramaniiru, "Namni muka irratti fannifame hundi abaaramaa dha" ([Gal 3:13](#)).
- Kanaaf, "Namni muka irratti fannifame hundi abaaramaa dha" ([Gal 3:13](#)) . jechuun
→ "**warra muka beekumsa gaarii fi hamaa irratti rarra'an seera tokkoof kan bitaman waan ta'eef abaaramaa dha.**"
- **Simoon**(Abbaan Yihudaa Isqariot, diina, [Jhn12:4 irratti](#)) .

⁵⁰¹Viidiyoo 44. "(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phe xros 3) 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁵⁰²Viidiyoo 42. "5. Xurumbaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/42-ayyaana-gooftaa-5-frumpets/.

⁵⁰³Viidiyoo 14. "Gaabbii, Cuuphaa & Hafuura Qulqulluu." www.therhemaofthelord.com/gaabbi-cuuphaa/14-gaabbi-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

⁵⁰⁴Viidiyoo 23. "Buddeena, Manna, & Manna dhokataa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁵⁰⁵Viidiyoo 10. "'Ayyaana Faasikaa" dura gara waggaa tokkootti. www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

⁵⁰⁶Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

Yihudaa Isqariot (marga = ilmaan isa hamaa, seexanaa (diinni facaasaa ta'uu, .
[Mat 13:38-39 irratti](#)).

→ Lafa qulqulluu^{H127} kan Yesuskan manca'e Yihudaa Isqariot (diina, kan
gantuu) lafa qulqulluu Yesus ture ([Bau 3:5](#), [Jhn12:4 irratti](#)).

→ Miilli Iyyesuus fannifamuu isaatiif qophaa'uuf lafa abaaramaa irraa ka'uu isaa dura dirqama
akka hoolaa xurii hin qabneetti akka dhiyaatuuf dhiqamuu ([1Phe 1:19](#)).

→ Akkasitti, Yesus mana Simoon (kan diinaa) yommuu seenu, dubartittiin (cubbamtuun) dhiqatte
Miila isaa.

Yeroo lafti^{H127} gooftaan abaaramaa ture^{H3068} Waaqaa^{H430} ([Uma 3:17](#)), lafa^{H776} dhabee ture
hurrii^{H108} cubbuun immoo gara biyya lafaa seene ([Rom 5:12](#)). Sababni isaas cubbuun karaa...
lafa abaaramaa lafa goggogaa, .Kiristoos Yesuus cubbamoota fayyisuuf gara biyya lafaatti dhufe ([1Xim
1:15](#)) irraa
lafa abaaramaa (ykn awwaala isa cinaacha boollaa keessa kaa'ame irraa, [.Far 30:3](#)) ([His 32:23](#)) ..

Kanaaf hiikni "Mootummaan kee haa dhufu. Fedhiin kee lafa irratti haa raawwatamu, .^{G1093}akkuma
samii irratti ta'e

([Mat 6:10](#))" jechuun akka armaan gadiitti hiikamuu qaba:

→ Gooftaan ('[ädōnāy jechuun ni danda'ama](#)).^{H136} WAAQA (y^ohōvâ jedhamuun beekama) .^{H3069}
cubbamoonni awwaala isaanii keessaa akka ol ba'an taasisa

fidi [Kan Waaqayyoonamoota Israa'el](#) ([2Sa 7:23](#)) gara lafa qulqulluu Israa'el ([His 37:12](#)), gochuuf
jecha

isaan [firii jalqabaa](#) itti Hdhufaa jira ([1Qor 15:23](#)).⁵⁰⁷ Gooftaan keenya fi Kiristoos Isaa kan deebisa
mootummaa biyya lafaa saba isaatiif sagalee xurumbaa 7ffaa ([Mul 11:15](#)).

(Abbaan firii jalqabaa Kiristoos keessa waan jiruuf lafa irratti abbaa isaanii hin waaman
biyya waaqaa, [Mat23:9 irratti](#)).

➤ **Amma, kan hafe hubadhaa [Kadhannaa Yesuus Abbaa isaa isa Samii jiruuf dhiheesse](#)**

- Duuka buutonni loogoo waaqayyoo eegan, rhema Waaqayyoo kennamaaf

[Yoh 17:5](#) Ammas yaa Abbaa, .[ulfina kennuu](#) ati ana ([Yesuus](#)) ulfina wajjin ofii keetii wajjin
isa ani osoo biyyi lafaa hin uumamin dura si waliin ture.

[Yoh 17:6](#) Ani mul'adheera [maqaa kee](#) dhiirotaaf^{G444} ([duuka buutota](#), [.Yoh 16:29](#)).

isa ati biyya lafaa keessaa naaf kennite: kan kee turan, ati immoo anaaf kennite;
isaanis dubbii kee eeganiiru ([asxaalee](#)).^{G3056}

[Yoh 17:7](#) Amma wanti ati anaaf kennite hundinuu kan kee akka ta'e beekaniiru.

[Yoh 17:8](#) Dubbii ([kan rhema jedhu](#)) .^{G4487} isa ati anaaf kennite;

isaanis isaan fudhataniiru, kanas dhuguma beekaniiru [Ani si keessaa bahe](#), .
qabanis [jedhee amanesanaati na ergite](#).

[Yoh 17:9](#) Isaanif nan kadhada:

Ani biyya lafaa utuu hin ta'in, warra ati naaf kenniteef malee; isaan kan kee waan ta'aniif.

[Yoh 17:10](#) Kan koo hundinuu kan kee ti, kan kees kan koo ti; fi [Ani keessatti ulfina argadheera](#)^{G1722} [isaan](#).

- Abbaa Qulqulluu, Ilmi Qulqulluun tokko

[Yoh 17:11](#) Amma immoo ani kana booda biyya lafaa keessa hin jiru, isaan kun garuu biyya lafaa keessa jiru, .
gara kees nan dhufa. [Abbaa Qulqulluu](#), warra qabdu maqaa keetiin eeggadhu
[naaf kenname](#), akka ta'aniif [tokko](#), akkuma jirrutti.

[Yoh 17:12](#) Biyya lafaa irratti utuu isaan wajjin ture, maqaa keetiin isaan eegeen ture;
kan ati naaf kennite ani eegeera, .

⁵⁰⁷ Ibid.

ilma badiisaa malee isaan keessaa tokko illee hin badu; caaffanni qulqullaa'aan sun akka raawwatamuuf.

- Abbaa Qulqulluu, Ilmi Qulqulluu, Ilmaan Qulqulluun tokko

[Yoh 17:13](#) Amma immoo gara kee dhufa; wantoota kanas ani biyya lafaa irratti dubbadha, . gammachuun koo ofuma isaaniitti akka raawwatamaniif.

[Yoh 17:14](#) Dubbii kee isaaniif kenneera ([asxaalee](#));^{G3056}biyyi lafaas isaan jibbe, . akkuma ani biyya lafaa hin taane, isaan kan biyya lafaa waan hin taaneef.

[Yoh 17:15](#) Biyya lafaa keessaa akka isaan baaftu hin kadhadhu, . hamaa irraa akka isaan eegdu malee.

[Yoh 17:16](#) Akkuma ani kan biyya lafaa hin taane, isaan kan biyya lafaa miti.

[Yoh 17:17](#) [Qulqulleessi](#) isaan karaa kee [dhugaa](#): dubbii kee ([asxaalee](#)) .^{G3056} [dhadhugaa](#).

[Yoh 17:18](#) Akkuma ati gara biyya lafaatti na ergite, . haa ta'u malee anis isaan ergeera ([ergamoota](#)) .⁵⁰⁸ gara addunyaatti.

[Yoh 17:19](#) Isaanif jedhee of qulqulleessa, . isaanis karaa ([keessa](#)) .^{G1722} [dhugaa jiru](#).

[Yoh 17:20](#) Isaan kana qofaaf hin kadhadhu, . warra dubbii isaaniitiin natti amananiifis ([asxaalee](#)) .^{G3056}

[Yoh 17:21](#) Hundi isaanii akka ta'aniif [tokko](#); akka ati, . [Abbaa](#), [aartiina keessa](#), [fi Ani si keessa](#), . isaanis akka ta'aniif [tokkonu keessa jira](#): addunyaan akka [amanuu sana ati na ergeera](#).

[Yoh 17:22](#) [Fi ulfina](#) isa ati anaaf kennite [Isaan kenneera](#); akka ta'aniif [tokko](#), akkuma jirruttillee [tokko](#): 1.1.

[Yoh 17:23](#) [Ani isaan keessa](#), [fi ati ana keessa jirtu](#), sana [isaan tarii hojjetame mudaa kan hin gabne keessa Tokko](#); akkasumas addunyaan akka ta'uuf [beeki sana ati na ergite](#), . fi has [jaallatama](#) isaan, akkuma qabdu [jaallatama ana](#).

[Yoh 17:24](#) [Abbaa](#), Isaanis warri ati naaf kennite bakka ani jirutti akka na wajjin jiraatan nan barbaada; akka isaan koo ilaalaniif [ulfina](#), isa ati anaaf kennite; [-fati na jaallatte osoo addunyaan hin hundeeffamne](#).

[Yoh 17:25](#) O [Abbaa qajeelaa](#), biyyi lafaa si hin beekne; ani garuu si beeka, isaanis akka ati na ergite beekaniiru.

[Yoh 17:26](#) Anis isaanitti labseera [maqaa kee](#), ni labsa: sana [jaalala](#) kan ati qabduun [jaallatama ana](#) isaan keessa jiraachuu danda'a, ani immoo isaan keessa.

→ [Abbaan samii irrattini ta'a Abbaa warra qabataniif Kan isaa asxaalee](#), . eenyuuf [Kan Waaqayyoo maqaan ni mul'ata](#).

- Fayyadama maqaa “ [.Waaqayyo gooftaa](#) ”

➤ Fayyadamni keenya maqaa “ [.Waaqayyo gooftaa](#) ” jechuun labsii nuti ([ilmaan Waaqayyoo](#)) jaalala kan (keessa) jiru [Abbaa Waaqayyoo](#) (n) [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#): 1.1.

“ [.Waaqayyo gooftaa keenya](#) ”

Nuti, akka saba Tokkotti [Kan Waaqayyoonamoota](#), .

⁵⁰⁸Viidiyoo 40. “4. Pheenxeqoosxee.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/40-ayyaanota-gooftaa-4-phenxeqoosxee/.

jaalala **Waaqa** garaa keenya guutuu, lubbuu keenya guutuu, sammuu keenya guutuu, humna keenya guutuudhaan, .

sababni isaas **Waaqa** jalqaba nu jaallate ([1Yo 4:19](#)) . tokkicha ilma isaa kenne, .
akka nuti qabna malee hin badneef **jireenya bara baraa** keessa **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.
([Abboommiin inni duraa, .Mar 12:30 irratti](#)) .

Sana ni beekna **Ilma Waaqayyoo** dhufee hubannoo nuuf kenneera, .
kanaaf nuti (amma) ni beekna **Waaqa** kan dhugaa ta'e; nutis jirra **keessa (Waaqa)** kan dhugaa ta'e, . **keessa ilma Isaa Yesuus Kiristoos**, .
Waaqa dhugaa fi **jireenya bara baraa** ([1Yo 5:20](#)).

Abbaan samii nu qulqulleesse waan ta'eef **dhugaa keessatti** karaa Isaa **Asxaalee** kan Isaa keessa ture **Ilma** ([Yoh 17:19](#)), .

nuti waaqayyo ilma isaatiif kenne bakka inni jirutti ilma waliin ta'uu ni dandeenya, .
kanaaf ulfina ilma isa waaqayyo isaaf kenne ni ilaalla;
-f**Waaqa** osoo biyyi lafaa hin hundeeffamin dura isa jaallate ([Yoh 17:24](#)).

Sababni isaas **kan Asxaa jedhu** foon ta'ee nu gidduu jiraate;
ulfina isaa, ulfina akka tokkicha abbaa tokkicha, ayyaanaa fi dhugaadhaan guutame ni ilaalla ([Yoh 1:14](#)).

Ulfinni Waaqayyo ilma isaatiif kenne, nuufis kan kenneef karaa **Ilma Waaqayyoo** eenyu jedhu nuuf ergame **Waaqa**, .

akka taaneef **Tokko keessa Waaqa**, akka **Ilma Waaqayyoo fi Waaqadha Tokko** ([Yoh 17:21](#)).

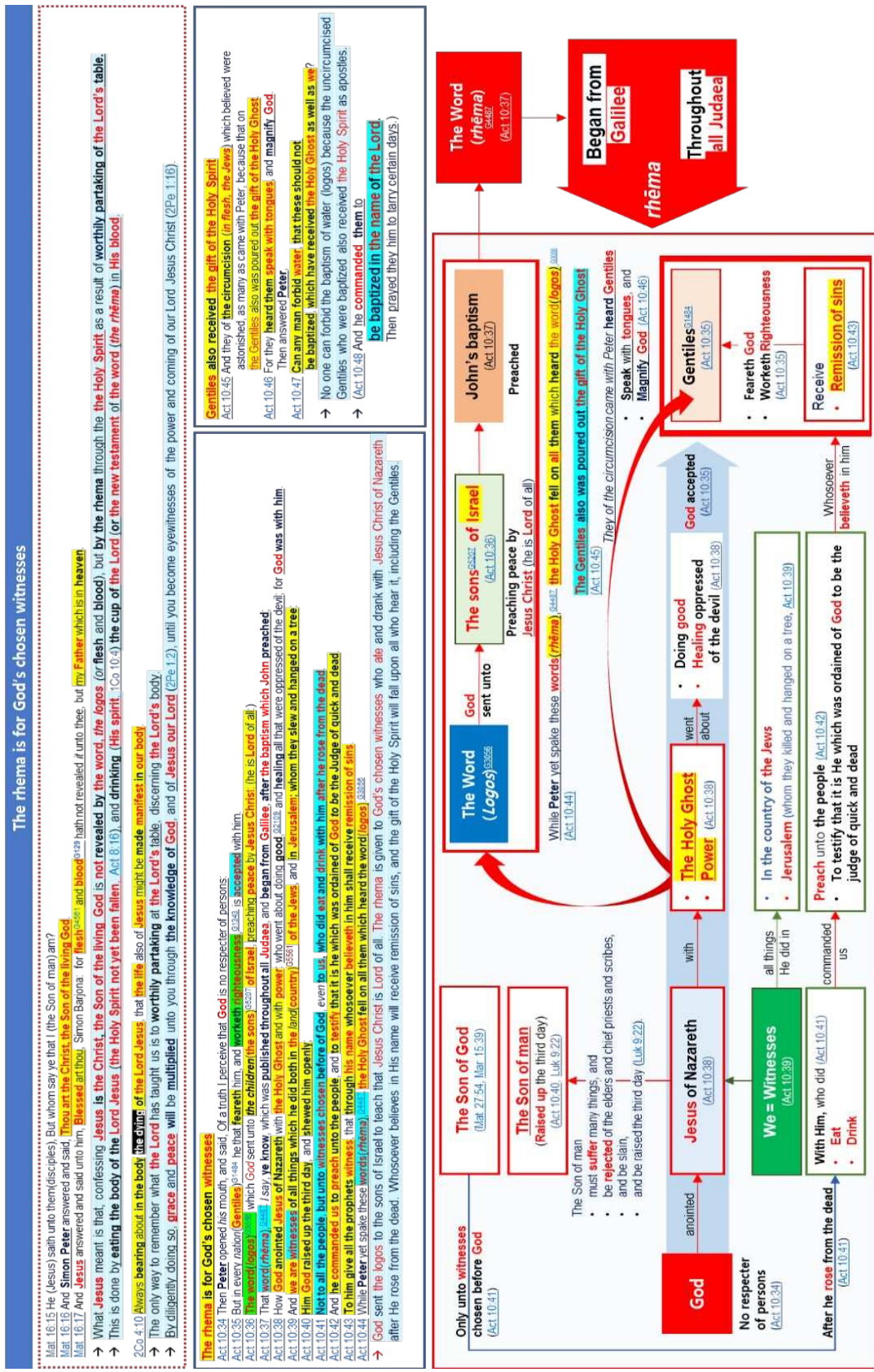
Ilmi Waaqayyoo waan ta'eef **keessan** fi Waaqayyoo **keessa ilma Isaa**, nuti **jaalala** olla keenya akka ofii **keeyaatti** akka ilmaan Waaqayyootti, .

nutis uumamne **mudaa kan hin qabne** keessa **Tokko**.
([Abboommiin lammataa, Mar 12:31 irratti](#)) .

Kunoo keenya **jaalala** hojjetame **mudaa kan hin qabne**, guyyaa firdiitti ija jabina akka qabaannuuf;
sababni isaas akkuma inni jiru nutis addunyaa kana irrattis akkasuma ([1Yo 4:17](#)).

Galata ni kenninaaf **Waaqa**, kan injifannoo karaa keenya nuuf kennu **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos!**
([1Qor 15:57](#)) .

- [Faar 91:2-14](#) B. Sababni isaas ati na hawwite (**GOOFTAA**, Yaahiwwee), . **Ani isin nan oolcha**.
Maqaa koo waan beekuuf (**Waaqayyo gooftaa**), . **Ani ol si kaa'a**.

⁵⁰⁹Viidiyoo 34. "Reema dhuga-baatoota Waaqayyoo warra filataniif."

(Mul 11:17) Gooftaan Waaqayyo inni hundumaa danda'u ni moo'a

Mul 11:17 Yaa Gooftaa galata siif kennina jechuun (kyrios) jedhamu. ^{G2962}Waaqa ^{G2316}Hundumaa danda'u, . ^{G3841}kan (kan) . ^{G3588}aartii, fi qisaasama, fi aartii dhufuuf jiru; sababni isaas ati gara kee fudhattee (fudhattee) . ^{G2983}humna kee isa guddaa, . ^{G1411}moo'ee jira. ^{G936}

- **Mul 11:17** “Galata siif kennina O**Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa**, eenyu**dha**, fi eenyu**ture**, fi eenyu**dhufuuf jira**, . humna kee isa guddaa fudhattee mootii ta'uu jalqabda.”

→Maqaan, “ .**Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa**,” jechuun akkas jechuudha “ .**Waaqa**keessa**Gooftaa**fi**Fayyisaa Yesuus Kiristoos**yookaan-**icha Hoolaa**humna Isaa isa guddaa fudhateera jedhee moo'uu jalqabe.”⁵¹⁰

• **Kan dhumaa(7ffaa) trump**

1Qor 15:51Kunoo, ani icciti tokko isinitti argisiisa; Hundi keenya hin rafnu, hundi keenya garuu ni jijjiiramna, . **1Qor 15:52**Yeroo muraasa keessatti, ija jaamsuu keessatti, at**xurummaa isa dhumaa**: xurummaa ni dhageessisa, .

warri du'anis ni ka'u**kan hin mancaane**, ni jijjiiramna.

1Qor 15:53Sababni isaas, manca'aan kun uffachuu qaba**manca'iinsa dhabuu**, namni du'us kun uffachuu qaba**hin duune**.

1Qor 15:54Kanaaf yeroo manca'aan kun uffatee ta'a**manca'iinsa dhabuu**, .

namni du'us kun ni uffatee jiraata**hin duune**, .

sana booda dubbiin, Duuti itti liqimfante jedhu ni raawwatama**injifannoo**.

→Sagalee jedhu irratti**kan dhumaa(7ffaa)** .**xurummaa**, qaamonnii manca'an akka hin mancaane ni uffatan akka

du'aan hin duune ni uffatu. Warri du'an ni kaafamu**kan hin mancaane**, ni jijjiiramna ija jaamsuu.

- Garuu guyyaa fi sa'aatii dhufaatii ilma namaa sana eenyullee hin beeku, ergamoonni kan samii malee Abbaa Isaa qofa. Kanaaf, sa'aatii meeqa kee waan hin beekneef dammaqi**Gooftaa ni dhufa**.

(Mul 11:18) Dheekkamsa Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u (Waaqayyo) & mindaa

Mul 11:18 Saboonni (saboonni Ormaa) immoo . ^{G1484}ni aarte, dheekkamsa kees ^{G3709}dhufeera, akkasumas bara warra du'anii, .

akka isaan murteeffamaniif, . ^{G2919}akkasumas gabroota kee raajotaaf mindaa akka kennitu; akkasumas qulqullootaaf (qulqullootaaf), . ^{G40}warra maqaa kee sodaatanis, xixiqqaa fi guddaa; warra lafa (lafa) balleessan immoo balleessuu. ^{G1093}

- **Mul 11:18**Saboonni Ormootaas ni dheekkaman, Keessanis**dheekkamsa guddaa**dhufeera, .

Yeroon warra du'aniis itti faradamanii, .

Akka Ati immoo**badhaasa**Kan kee**tajaajiltoota raajota** fi**qulqulloota qulqulloota**, .

Warri maqaa kee sodaatan xiqqaa fi guddaa .

Warra lafa balleessan immoo balleessuu qaba.

→Saboonni Ormootaa akka**dheekkamsa Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa**⁵¹¹ dhufeera, fi isaan (warri du'an) ni faradama.

- Garuu gabroota raajonni fi qulqulloonni qulqulloonni ni badhaafamu.

⁵¹⁰“(Mul 12:10-11) Fayyinni. humni, mootummaan Waaqa keenyaa, aboo Kiristoos Waaqayyoo dhufeera.”

⁵¹¹Waa'ee dheekkamsa Isaa bal'inaan “(Mul 14:20) Wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyoo” fi “(Mul 15:1) Icha dheekkamsa Waaqayyoo (Dhi'icha 7 isa dhumaa).”

- **Dheekkamsa Waaqayyoo** (Guyyaa Waaqayyoo isa guddaa fi sodaachisaa dha) .

The great and dreadful day of the LORD (Mal 4:5)		
<p>The wrath of the Lamb (Rev 6:17)</p>	<p>The wrath of the Lord God Almighty (Rev 11:18)</p>	<p>The wrath of God (Rev 15-16)</p>
<p>The LORD of hosts promised to send Elijah the prophet before the coming of the great and dreadful day of the LORD (Mal 4:5), which is the great day of the wrath of the Lamb</p>	<p>The Gentile nations are angry as the wrath of God has come, and they (the dead) will be judged. But the servants the prophets and the holy saints will be rewarded</p>	<p>The 1st rapture harvest for the 144,000 (Rev 14:1-5) and the 2nd rapture harvest for the Holy saints (Rev 14:14-16) are completed before The 7 vials of the wrath of God was poured out (Rev 16)</p>

- Gosa 3**badhaasa**

- **Mat 10:41 irratti** Kan fudhatu 1.1raajii tokko^{G4396} maqaa raajiitiin mindaa (mindaa) raajii ni argatu;^{G3408} namni 2 nama qajeelaa fudhatu^{G1342} maqaa nama qajeelaatiin^{G1342} kan nama qajeelaa ni argatu^{G1342} badhaasa (mindaa).^{G3408}

Mat 10:42 irratti Namni xixinnoo kana keessaa tokkoof bishaan qabbanaawaa xofoo tokko dhuguuf kenne qofa3ffaa**maqaa duuka bu'aatiin**, dhuguma isiniin jedha, inni gonkumaa mindaa isaa hin dhabu.

➤ **Hiikni mindaa maali fi akkamitti argatta?**

- **Cuuphaa**(βαπτίζω, cuuphaa) .^{G907} jechuun cuuphamuudhaan ykn bishaan keessa lixuudhaan qulqulleessuu, dhiqachuu, qulqulleessuu jechuudha **bishaan waliin**, of dhiqachuu, dhiqachuu. Mootummaan Waaqayyoo keessa hin jiru**asxaaleeqofa**,garuu kan**rhēma jedhukan** **Waaqa**,kan humna & Hafuura Qulqulluu keessa jiru (**1. 1.Tas 1:5**).
→ **Badhaasni isaa**cuuphaa erga fudhannee booda dhufa, kaayyoon cuuphaas immoo qaama keenya qabaachuudha **qulqullaa'efi qulqullaa'e keessa kan rhema jedhu** (**Efe 5:26**).

Hojii Ergamootaa 1:8Isin garuu humna in argattu^{G1411} sana booda Hafuurri Qulqulluun isin irratti dhufe. Yersaalem keessattis, guutummaa Yihudaa keessatti, Samaariyaa keessattis dhugaa ba'aa anaaf in taatu;

akkasumas gara(hanga) .^{G2193} kan dhuma(dhuma) .^{G2078} kutaa lafaa.^{G1093} .

1. 1.Tas 1:5Wangeelli keenya dubbiin(logos) isinitti hin dhufne .^{G3056} qofa, garuu aangoo irrattis, . akkasumas Hafuura Qulqulluudhaan.

→ **Mat 28:19**Egaa dhaqaatii saba hundumaa barsiisaa;

cuuphaaisaan maqaa**Abbaa**, fi kan**Ilma**, fi kan**Hafuura Qulqulluu**.

➤ **Maal jechuudha badhaafame**maqaa jedhuun**1.1 raajii tokko** .**2ffaa nama qajeelaa**, fi**3ffaa duuka bu'aa ta'e?** (**Mat 10:42 irratti**) .

1.1**Ann maqaa raajii**

Mat 21:9Tuutni dursanii deemanii fi duukaa bu'anis iyyan;

Hosannaan gara**Ilma Daawit jedhamuun beekama: 1.1.**

Inni maqaan dhufu eebbifamaadha**Gooftaa**(kyrios) jedhamu.;^{G2962}Hosaanaa ol aanaa keessatti.

Mat 21:10Yommuu gara Yersaalem seenu magaalattiin hundinuu, "Kun eenyu?"

Mat 21:11Tuutni (namoota) immoo .^{G3793} jedhe, Kuni**Yesuusraajicha**^{G4396} **kan Nazireet**kan Galiilaa.

→ Yesuus gara Yersaalem seenuuf yeroo deemu namoonni Ilma Daawit (Ilma nama), kan maqaan dhufu **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama).^{G2962} Gaafa Inni seenu **Yersaalem**, namoonni argan **Yesuus** akka **raajicha kan Naazireet** kan Galiilaa.

- **Keessa Kiristoos**⁵¹²

- Dhiironni Israa'el Abbootii jireenyaa ajjeesan, garuu akkamitti akka ta'e ragaa baha **Waaqaol** kaafame **Yesuus Kiristoos kan Naazireet** warra du'an irraa. Akkuma keessa jirru **Kiristoos**, kana booda hin beeknu **Kiristoos** foon keessatti. Sababni isaas **Waaqa** godheera **Kiristoos** nuuf cubbuu ta'uuf, uumamne **qajeelummaa Waaqayyoo** Isa keessatti.

- Wantoota hunda beekuun kan **Waaqa**, fi **Waaqa** keessa ture **Kiristoos**, itti araaramne **Waaqa** keessa **Yesuus Kiristoos**, fi **asxaawwan jedhaman kan araara** nuuf waadaa galeera. **Abbaan** Jireenya of keessaa qaba, . itti kenneef **Ilma** jireenya of keessaa qabaachuu fi nuti ilmaan **Waaqa** Hafuuraan geggeeffamu **kan Waaqayyoo Kiristoos** jireenyi keenya, kanaaf nutis yeroo Inni mul'atu ulfinaan Isa waliin ni mul'anna.⁵¹³

- **Waan gaarii**⁵¹⁴

- Gaariin jiraachuu danda'aa^{G18} wanta Naazireet keessaa ba'aa? Filiphoos, "Kottu" jedheen^{G2064} ilaalaa^{G1492} (**Jhn1:46 irratti**).

- **Gaarii**^{G18} - Gaarii jechuun Waaqayyoon agarsiisa^{G2316} ("hin jiru **gaarii**^{G18} tokko garuu. **Waaqa**" **Mar 10:18**).

- **Kottu**^{G2064} - Kottu jechuun "mul'achuu" jechuudha.

- **Ilaaluu**^{G1492} - Arguu jechuun ijaan hubachuu jechuudha.

→ Kanaaf, "Naazireet keessaa wanti gaariin ba'uu danda'aa?" dhaakka armaan gadiitti hiikama: "**Danda'aanything kan Waaqayyoo ta'e Naazireet keessaa ba'aatii ijaan ilaalama?**"

- Naataanaa'eel immoo Yesusiin, "Barsiisaa, .^{G4461} ati Ilma Waaqayyoo ti: ati Mootii Israa'el ti." (**Jhn1:49 irratti**).

- Yesuus immoo, "Ani muka harbuu jala si argeera waanan jedheef, ni amantaa? kana caalaa waan guddaa in argita. Dhuguma dhuguma isiniin jedha, .

Kana booda ni argitu^{G3700 jedhamuun beekama} **samiin banaa**, akkasumas ergamoonni Waaqayyoo ol ba'anii fi gadi bu'anii

Ilma namaa" (**Yoh 1:50 irratti-51**).

(Yeroo Maariyaam Magdalaan, Maariyaam haati Yaaqoob, fi Saalomeen booda Yesusiin ilaaluuf deeman

Fannifamuu isaa, Yesus du'aa ka'e awwaala bira hin turre (**Mar 16:1**) .: 1.1.

iddoo isaan itti Isa kaa'an ilaalaa (**Mar 16:6**)).

Tinni mootummaa samii

✦ **Yesuus** duuka buttonni karaa warra Ormootaatti akka hin deemne, akkasumas magaalaa Samaariyaa kamiyyuu akka hin seenne waame (Samaariyaan magaalaa sanaa hedduun waan isatti amananiif dubartittiin boolla bishaanii bira jirtu, "Inni waanan hojjedhe hundumaa natti hime" jettee ragaa baatee dubbatteef.

⁵¹²Viidiyoo 37. "Dirree dhiigaa (Qabeenya)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

⁵¹³Viidiyoo 46. "Du'aa ka'uu Jireenyaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/.

⁵¹⁴Viidiyoo 15. "Yesus nama Naazireet & Yesus Kiristoos nama Naazireet." www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/.

[Mat 10:5](#), [. Jhn4:39-42 irratti kan argamu](#)).

- .Kanaa mannaa, Yesu duuka buutonni gara hoolota mana Israa'el keessaa badan akka deeman itti hime ([Mat 10:6](#)), argachuuf **cubbamoota** kan barbaadan **qalbii diddiirrannaa** ([Luk15:7 irratti](#)) fi mootummaa lallabaa **biyya waaqaa**.⁵¹⁵

- **Mootummaa samiidhoo jirajaamsitoonni** ija isaanii argachuuf jedhu jechuudha Ilma namaa arguuf (**asxaawwan jedhaman**), namni isatti amanu immoo jireenya bara baraa ni argata (ykn loogoon isaan keessa jiru gara rhemaatti jijjiirama) guyyaa dhumaattis ni kaafamu, [. Jhn6:40 irratti](#).⁵¹⁶

• **Yebarbaaduu Yesuus kan Naazireet** kan ture

- .Fannifame, Du'aa ka'e, Asitti miti:

→ kunoo iddoo isaan isa ciisan ([Mar 16:6](#)).

→ Yoo arguu barbaaddan **Yesuus kan Naazireet** (ilma Yoseef kan Musee barreesse seera fi kan **raajota**, [. Yoh 1:45](#)), waa'ee isaa isa kakuu moofaa keessatti barreeffame dubbisaatii achitti isa

argadhaa.

† **Yesuus akka raajicha** kan Naazireet Galiilaa jechuun **Yesuus kan Naazireet** jechuun Ilma Daawit dha, **Ilma namaa**.

→ Akkasitti, maqaa raajiitiin “maqaa Ilmaa” ([Mat 10:41 irratti](#), [.Mat 28:19](#)).

† **Ati argatta Ilma namaa (asxaawwan jedhaman)** karaa cuuphaa maqaa **Ilma**. Yohaannis dhuguma cuuphaa qalbii diddiirrannaatiin cuuphame ([Hojii Ergamootaa 19:4](#)), kanaaf warri cuuphaa Yohaannis fudhatan qofa **cuuphame** cuuphaa gaabbii wajjin akkasitti waa'ee Hafuura Qulqulluu hin dhageenye.

- Kanaaf, isa Yohaannis booda dhufe, jechuunis irratti amanuu qabda **Kiristoos Yesuus** ([Hojii Ergamootaa 19:4](#)) fi maqaan cuuphamuu **Gooftaa Yesuus**.⁵¹⁷

→ Karaa qalbii diddiirrannaa itti aansee maqaa Ilmaa cuuphamuudhaan, argatta **asxaawwan**

jedhaman.

2ffaa **Ann maqaa nama qajeelaa**

▪ **Yesuus akka raajicha** kan Naazireet Galiilaa jechuun akkas jechuudha **Yesuus kan Naazireet Ilma Daawit** tiykn Ilma namaa. Garuu **Kiristoos sanyii Daawit keessaa kan dhufu**, maqaan dhufa **Gooftaa** (kyrios), **Ilma Waaqayyoo**.

Jesus Kiristoos jechuun qajeelaa dha^{G1342} ([1Yo 2:1](#)).

→ Kanaaf, “maqaa nama qajeelaatiin” jechuun “maqaa **Yesuus Kiristoos**” ([Mat 10:41 irratti](#), [.Mat 28:19](#)).

Erga cuuphaa gaabbiitiin cuuphamtee booda itti amani **Kiristoos Yesuus** akkasumas cuuphamuu maqaa **Gooftaa Yesuus**. Karaa cuuphaa gara **Yesuus Kiristoos**, qalbii diddiirrattanii itti cuuphamtaniittu du'a kan **Yesuus Kiristoos**, jechuun cubbuun kee karaa cuuphaa maqaa **Yesuus Kiristoos**. Akkasitti gaabbii fi cuuphaa maqaa **Yesuus Kiristoos** kee beekuu (hin dagachuu) jechuudha cubbuun ni dhiifama.

→ Haala kanaan, argatta **kennaa Hafuura Qulqulluu**.⁵¹⁸

⁵¹⁵Viidiyoo 35. “(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

⁵¹⁶Viidiyoo 25. “Jecha cimaa (The logos) & Hojii Waaqayyoo.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

⁵¹⁷Ilaali [Mul 2:18](#).

- **Hafuura Qulqulluu** warra maqaan cuuphaman irratti dhufuu danda'a **Gooftaa Yesuus** akkasumas asxaalee qabaachuu. Sana booda kennaawwan hafuura akka dubbatan isaan dandeessisu ni argatu **arrabafiraajii dubbatu** karaa kenna kan **Hafuura Qulqulluu** (2Phe 3:2, .Mat 24:9, . Gocha 19: 1.1.4-6, . 1Qor 12:1).⁵¹⁹

→ Karaa cuuphaa maqaa hafuura qulqulluutiin, argatta **kenna Hafuura Qulqulluu** akka a badhaasa Yesus Kiristoos isa qajeelaa simachuu.

Raajii & Hafuura Qulqulluu

† **Raajii** karaa namoota qulqulluu hafuura qulqulluutiin kan ba'e ture^{G444} kan **Waaqayyoo**, fedha namaatiin miti. Kanaaf dursa raajiin macaafa qulqulluu kamiyyuu hiika dhuunfaa kamiyyuu akka hin taane beekaa (2Phe 1:20-21). Ergamoonnis raajii kana yeroo nuti waliin turre isinitti beeksaniiru **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** gaara qulqulluu Tsiyoon keessatti, "Kun ilma koo isa jaallatamaa isa ani itti gammadu dha" jedhu samii irraa ulfina guddaa irraa dhaga'ame.

- .Akka namoota ulfina isaa ijaan arganitti ergamoonni isin beeksaniiru **aangoofi dhufaatii kan Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos** (2Phe 1:16). Haala kanaan, logos raajii caalaatti jabaa ta'e qabna (kanaaf of eeggannoo gochuun keessan gaarii gootan) akka ibsaa iddoo dukkanaa'aa hamma guyyaatti ibsutti barii dukkana halkanii cabsa (**Hoolicha**)⁵²⁰, fi kan **Waaqayyoo** ifni ka'ee ifa kenna garaa keessan keessa ni yaadattu **kan rhema jedhu** (2 Phe xiroos 1:19).⁵²¹

3ffaa Maqaa duuka bu'aatiin

Mat 10:42 irratti Namni xixinnoo kana keessaa tokkoof xofoo tokko dhuguuf **diilallaa'aa bishaan** (Mar 9:41) .

maqaa duuka bu'aa gofaan, .^{G3101} dhuguma isiniin jedha, inni gonkumaa mindaa isaa hin dhabu (kaffaltii).^{G3408}

- Jechi " **.diilallaa'aa** " jedhu caqasa kana irraa badhaasa "wantoota gaarii" wajjin wal qabatee wajjin wal qabata .Jhn 1:46 irratti). Sana booda keessa Mul 3:15, ergamaan Waaqayyoo "wanti gaariin" kun "hojii gaarii" warri Laodiqee silaa hojjechuu qaban wajjin kan wal qabatedha jedheera. Hiikni 'hojii gaarii' jedhu keessatti argama Mat 5:16, "Ifni keessan akkasitti namoota duratti haa ifu, hojii keessan isa gaarii akka arganitti, isinis ulfina akka kennan **Abbaakan jedhusamii irratti**."

→ **Hojiin gaariin wanta ulfina qabeessa warra ifa Yesuus qabaniif hojjetamuu qabuudha namoota duratti ibsi, Abbaa keenya isa samii ulfina kennuudhaaf.**

- Jecha " **.ho'aa** ", hiikni isaa inni jalqabaa jecha, "fervent" jedhu irraa kan argamedha Hojii Ergamootaa 18:25, kan namni tokko karaa itti qajeelfamee hafuuraan akkamitti akka cimaa ta'u ibsu **Gooftaa**. Kunoo, karaan... **Gooftaa** jechuun "karaa gaarii" jedhamee ibsama. Akka jedhutti Erm 6:16, karaa lubbuun amantootaa isa hafe akka argatuuf geggeessudha. Kana malees, in Rom 12:11, Ergamaan Phaawuloos tajaajila keenya keessatti hafuuraan cimnee akka hojjennu nu gorsa **Gooftaa**.

→ Haala kanaan jechi " **.ho'aa** " jechuun nama karaa hordofe agarsiisa **Gooftaa** fi keessatti cimaa ta'e **hafuura**. Warra karaa hin deemne **Gooftaa** gonkumaa fervent in ta'uu hin danda'u **hafuura**, . fi isaanii **lubbuuwwan** gonkumaa boqonnaa hin argatu **Waaqa**, eenyu ...dha **hafuura**.

⁵¹⁸ Ilaali Mul 2:5-6. Viidiyoo 12. "1 . Faasikaa | 2 . Daabboo Raacitii Hin Qabne." [www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/ ..](http://www.therhemaofthelord.com/kan hin ramadamne/12/)

⁵¹⁹ Viidiyoo 14. "Gaabbii, Cuuphaa, & Hafuura Qulqulluu."

[www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.](http://www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/)

⁵²⁰ Ilaali Mul 5:6.

⁵²¹ Viidiyoo 44. "Rajii macaafa (2 Phexros 1) 2/2." [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.](http://www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/)

- Ta'uu **diilallaa'aa** keenya ulfina kennuuf ifa addunyaa ta'uu isaa kan agarsiisu qaba **Abbaa** hojii gaarii keenyaan, .
- Ta'uu **ho'aa** jechuun warra hafuura cimaa qaban kanneen karaa irra deeman kan agarsiisudha **Gooftaa** addunyaa lubbuun ishee boqonnaa argattu mo'achuuf **Waaqa** qofaa.

- **Yesuus** Yihudoota (barreessitoota seeraa fi Fariisota) fakkeessitoota, bofa, fi dhaloota bofa akka isaan ilmaan warra raajota ajjeesan, garuu awwaala raajotaa ijaaranii, awwaalota faayanii waan ta'aniif waama **warra qajeelota** ([Mat 23:29](#)). **Yesuus** Yihudoonni hanga “Inni maqaan dhufu eebbifamaa dha **Gooftaa** ([Mat 21:9](#))” jechuun hin argan jechuudha **Gooftaa** hanga fudhatanitti **Gooftaa** akka isaaniitti **Fayyisaa** beekumsa keenya keessattis ayyaana guddatu **Gooftaa** fi **Fayyisaa Iyyesuu** **Kiristoos**. Garuu saboonni Ormaa ni fayyu Gidduu kana.⁵²²
- Sababni isaas Ormoonni hin dhaqnamin cuuphamanis ergamoota ta'anii hafuura qulqulluu waan fudhataniiif cuuphaa bishaanii (logos) eenyullee dhorkuu hin danda'u. Kanaaf, Phexros warri fooniin dhaqna qabaman maqaan akka cuuphaman ajaje **Gooftaa** ([Hojii Ergamootaa 10:48](#)).

Yesuus sana himachuu barsiise **Yesuus** dha **Kiristoos jedhama**, . **Ilma Waaqa jiraataa** jecha (logos ykn fooniifi dhiigaan) osoo hin taane, kan **kan rhema jedhu** karaa Hafuura Qulqulluutiin minjaala Gooftaa irraa malutti hirmaachuudhaan.

Kunis qaama Gooftaa Iyyesuu (hafuurri qulqulluun ammayyuu hin kufne, [Hojii Ergamootaa 8:16](#)), fi dhuguu (hafuura Isaa, . [1Qor 10:4](#)) xoofoo Gooftaa (kakuu haaraa dubbii, . **kan rhema jedhu**) dhiiga Isaa keessatti.

Wanta Gooftaan nu barsiise yaadachuuf karaan jiru, qaama Gooftaa adda baasuudhaan, minjaala Gooftaa irratti haala malutti hirmaachuu qofa. Ciminaan kana gochuudhaan ayyaanni fi nageenyi karaa keessan ni baay'ata

beekumsa Waaqayyoo, fi waa'ee Yesu Gooftaa keenya ([2Phe 1:2](#)), hanga humnaa fi dhufaati keenyaa ijaan argitan taatanitti **Gooftaa Iyyesuu Kiristoos** ([2Phe 1:16](#)).

Waaqayyo gooftaa gosa Lewwii gosoota Israa'el 12 keessaa filatee maqaan akka tajaajilaniif **GOOFTAA** guyyaa keessaa. Luboonni Lewwoonni, gosoonni Leewwii aarsaas waan nyaataniif Israa'el wajjin qooda fi dhaala hin qaban **GOOFTAA kan hojjetame abidda (kan rhema jedhu)**, fi **GOOFTAA” kan jedhudhaala**.⁵²³

→ Hubadhaa namni irratti hirmaatu hundi **kan Gooftaa** agabatee hafuura waan ta'aniif hafuura adda baasuu qabda.

[Hojii Ergamootaa 18:25](#) Namichi kun (Yihudii maqaan isaa Apollos jedhamu, kan dhalate Aleeksaandiraa, nama dubbii beeku, fi jaba baraa

macaafa qulqulluu, . [Hojii Ergamootaa 18:24](#)) karaa itti qajeelfamee ture **Gooftaa**; akkasumas cimaa ta'uu

hafuuraan, dubbatee ciminaan barsiisaa ture wantoota kan **Gooftaa**, beeku qofa cuuphaa Yohaannis.

- Karaa cuuphaa maqaa **Abbaa** (**Gooftaa** keenya **Waaqa**) kennaa kan argattu **Waaqa**, . **jireenya bara baraa**, keessa **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa** ([Rom 6:23](#)).
- **Waaqa** jedhee waadaa nuuf galeera **jireenya bara baraa** keessa **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**, yookaan **Gooftaa** keenya **Waaqa**, .⁵²⁴ kanaaf ni kufta duubatti kennaa tokko malee osoo dhufaati keenyaa eegaa **Gooftaa Iyyesuu Kiristoos**.⁵²⁵

⁵²² “[Armoota, Saboota Hunda]” irraa booji'ame.

⁵²³ Viidiyoo 28. “Ija hafuuraa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/ .

⁵²⁴ Viidiyoo 6. “Gooftaan Waaqayyo (keessan) in ta'a.”

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

⁵²⁵ Viidiyoo 43. “(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

Tinni mootummaa Waaqayyoo

† Duuka buutonni 12n seexanoota hundumaa irratti, akkasumas dhukkuba fayyisuuf aangoo fi aangoo kenneefii ture.

Duuka buutonni Yesusiin yommuu “ergaman,” “ergamoota” ta’u, kanaafidha [Luq 9:10](#)

duuka buutota “ergamoota” (jecha hundee ergamaa jechuudha^{G652} kan Strong's irraati [G649](#), .

hiikni isaas “Ergame” jechuudha). Akka ergamootaatti ergamaniiru (Strong's [G649](#)) mootummaa

Waaqayyoo lallabuuf, fi

dhukkubsataa fayyisuuf.

- Mootummaan Waaqayyoo hafuura kee keessa waan jiruuf ijaan mul'achuu hin danda'u, .

kanaaf, isin (akka namoota ijaan ulfina Isaa arganitti) humnaa fi dhufaatii isaa lallabuu qabdu

kenya **Gooftaa Iyasuus Kiristoos** ([2Phe 1:16](#))^{.526}.

([Mul 11:19](#)) Manni qulqullummaa Waaqayyoo ni banama (Gaa'elli hoolaa ni jalqaba) .

[Mul 11:19](#) Manni qulqullummaa Waaqayyoo samii irratti baname;

mana qulqullummaa isaa keessattis saanduqa kakuu isaa (kakuu) ni mul'ate. [G1242](#)

balaqqeessaan, sagaleen, balaqqeessaan, kirkirri lafaa fi bokkaa guddaan ni roobe.

□ [Mul 11:19](#) Sana booda mana qulqullummaa kan **Waaqa** samii irratti baname, fi taabota Isaa **kakuu** mana qulqullummaa Isaa keessatti mul'ateera.

Balaqqeessaan, sagaleen, qilleensi, kirkirri lafaa fi bokkaa guddaan ni roobu.^{.527}

- **Fuudhaa fi heeruma Hoolichaa** ([Mul 19:6-7](#)) kan jalqabu yoom **Waaqayyoo goftaa hundumaa danda'u** ni bulchadurasagalee xurumbaa 7ffaa (7 vials, .[Mul 11:15-16](#)) irratti liqii 3ffaa irratti ([Mul 15:5](#)).^{.528}

⁵²⁶Viidiyoo 35. “(Ergamoota) Duuka Bu’oota Humnaa fi Aangoo Qaban.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

⁵²⁷Viidiyoo 46. “Du’aa ka’uu Jireenyaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du’aa-ka’uu-jireenyaa/.

⁵²⁸“([Mul 19:6-7](#)) Goftaan Waaqayyoo inni hundumaa danda’u ni moo’a & Gaa’elli Hoolichaa dhufeera.”

Boqonnaa 12

(Mul 12:1-2) Samii irratti mallattoo guddaa: Dubartii

Mul 12:1Ajaa'iba (mallattoo) guddaan tokkos ni mul'ate .^{G4592}samii irratti;
dubartiiuffata aduu, ji'i miila ishee jala, mataa ishee irrattis gonfoo uffatte^{G4735}kan urjii kudha lamaa: 1.1.
Mul 12:2Isheen immoo ulfa ta'uu ishee^{G1064}jedhee iyye, dhalootaan dhiphatee, .^{G5605}fi da'uuf dhukkubsate.^{G5088}

- **Mul 12:1**Mallattoon guddaan tokkos samii irratti mul'ate.
dubartiiuffatee^{aduu}, waliin^{ji'}amiila ishee jalatti, .
akkasumas gonfoo kudha lamaa (12. 12.) .urjiilee^{mataa ishee irratti}.
- **Mul 12:2**Sana booda ulfoo waan taateef, da'umsaa fi dhukkubbiin da'uuf iyyite.

→ Mallattoon guddaan samii irratti mul'ate. **QEENXEE woman**aduu uffatte, ji'i immoo miila ishee jala, fi mataa ishee irratti gonfoo^{G4735}kan urjii 12 qabu.

- **QEENXEE dubartii:** Akka ilaalcha aduu, ji'aa fi urjiileetti dubartiin yookaan haadha mana garbummaati (Yerusaaleem lafa irra-, .Gal 4:25) ykn haadha mana bilisa (Yerusaaleem olitti, .Gal 4:26). Garuu mallattoo guddaa samii irratti mul'ateef, .**dubartii sana** haadha mana bilisa, ykn**samii Yerusaalem**.
- **Dubartii aduu uffatte:** Dubartiin ayyaana jala yommuu “ .**aduu**” jechuun “ .**Waaqa**,” akkasitti dubartiin aduu uffattu jechuun dubartii hafuuraa ykn**samii Yerusaalem** uffatee jira**Kan Waaqayyoo ayyaana**.
- **Tjedhee miila ishee jalatti ji'a:** Samiin nikan **Goofta**teessoo, lafti immoo miila Isaa (Hojii Ergamootaa 7:49). Ji'i kan agarsiisu ta'uu isaa yoo ilaalle**Kiristoos Ilma Waaqayyoo**, “ji'i miila ishii jala jiru” jechuun “ .**Kan Kiristoos (2ffaa)** .**dhufuugara lafaatti**” kan yeroo lammataaf (2ffaa) cubbuu malee gara fayyinaatti kan mul'atu (Ibr 9:28).
- **Gonfoo 12**urjiilee mataa ishee irratti: Gonfoon ulfinaa karaa qajeelummaatti akka argamu (Fak 16:31) ., .**kan rhema jedhu**warra amananiif ni mul'ata**Yesuus**akka**Ilma Waaqayyoo**, fi warra mo'an, kanneen mul'achuu jaallatan**Goofta**garuu hanga du'aatti qoramaniiru, ni argatu**gonfoo qajeelummaa**.⁵²⁹Kanaaf, gonfoo urjii 12 mataa Yerusaalem samii irratti gonfoo kan argisiisudha**firii jalqabaa Kiristoos**, .**kanneen 144,000 ta'an** gosoota ilmaan Israa'el 12 ta'an hunda keessaa**cufame**.⁵³⁰

† “[Figure 6-1 irratti kan argamu]” jechuun hiika hafuuraa aduu, ji'aa fi urjiilee ilaalchisee bal'inaan ibsuuf.⁵³¹

→ **Dubartiin** (Yerusaalem samii) ulfa ta'uu isheeti alludes to the ulfina waldaa in**Kiristoos**, kan da'umsa keessa jiruu fi da'uuf dhukkubbii keessa jiru**mucaa**, eenyu ...dha**firii jalqabaa Kiristoos**, .**kanneen 144,000 ta'an**.

(Mul 12:3) Mallattoon biraa samii irratti mul'ata (Jawwee diimaa guddaa mataa 7, gaanfa 10, & diadems 7 qabu)

Mul 12:3Ajaa'iba (mallattoo) biraas ni mul'ate .^{G4592}samii irratti;
kunoo jawwee diimaa guddaa tokko, .
mataa torba (7) qabaachuu^{G2776}fi gaanfa kudhan (10) qaba, .^{G2768}
akkasumas gonfoo torba (7) (diadems, faaya mootii mataa, gonfoo) .^{G1238}mataa isaa irratti.

- **Mul 12:3**Mallattoon kan biraan immoo samii irratti mul'ate.
kunoo, .**jawwee diimaa guddaa** torba qabaachuu (7. 7) .**mataa** fi kudhan (10. 10) .**gaanfa**, .
fi torba (7. 7) .**diadems jedhaman** mataa isaa irratti.

→ Hubachiisa: Jawween guddaan diimaan (mataa 7, gaanfa 10, fi gonfoo 7) samii irratti mul'atu, bineensa

2ffaa dha.

- **Jawwee diimaa guddaa** (Mul 12:3): Mataa 7, Gaanfa 10, & Diyaadeemii 7

⁵²⁹Ilaali**Mul 6:2**bal'ina isaaf.

⁵³⁰Viidiyoo 18. “3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000).”

⁵³¹“[Fakkii 6-1] Aduu, ji'a, & urjiilee” ilaali.

- **7.7.mataa = mootummoota 7**
 - Mataan mootota 7 7 gaarreen garmalee olka'oo ta'an irra kan jiran yoo ta'u, isaanis mootummoota addunyaa 7 dha
([Mat 4:8](#)).
→Cuunfaa mootummoota 7 ilaaluuf “[Fakkii 13-1] Mootummoota 7” ilaali.
- **10 gaanfa= mootota 10**
 - **.10 mootota** (10 gaanfa) kan jedhamanidha**10 mootota** warri hanga ammaatti mootummaa hin arganne, garuu akka moototaatti aangoo ni fudhatu waliin **-icha(1ffaa) bineensasa'**aatii 1f humnaa fi aangoo isaaniis sammuu tokkoon bineensicha (1ffaa) ni kennu.⁵³²
- **7 Diyaadeemii**
 - .Mootota gaanfaa bineensa 1ffaa wajjin sa'aatii 1f mootii ta'anii aangoo argatan ([Mul 17:12](#)).
 - .Bineensi 2ffaan kan jawwee diimaa guddaa kan gonfoo 7 qabuudha.⁵³³
- **Bineensa 1ffaa([Mul 17:3](#)) & Bineensi 2ffaa (kan jawwee diimaa guddaa, .[Mul 12:3](#))** .
 - **. Bineensa 1ffaa:** Mataa (mootummaa) 7 qaba, gaanfa (mootota) 10 qaba .
 - **. Bineensi 2ffaa ([jawwee diimaa guddaa sana](#)):** Mataa 7, gaanfa 10, fi gonfoo 7 qaba ([Mul 12:3](#)).
→ **Bineensi 2ffaa:** Mataa (mootummaa), gaanfa (mootii) 10 qaba & maqaa arrabsoo ([Mul 17:3](#)).
→ **Dubartiin(ejjituu guddittii) baattee & bineensa 2ffaa irra taa'a ([Mul 17:7](#)):**
- Mataa (mootummaa) 7, gaanfa (mootii) 10 qaba.
→ **Jawwee diimaa guddaa**akkasumas mataa 7, gaanfa 10 qaba([Mul 17:3](#)), garuu mataa isaa irratti gonfoo 7 ([Mul 12:3](#)).

⁵³² [Mul 17:12-13](#), refer to [Mul 17](#) fi [Mul 18:10](#) bal'ina isaaf.

⁵³³ “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon” ilaali.

- .10 diadems vs 7 diadems

Dan 7:24icha 10. 10.gaanfa (mootota) mootummaa (Rooma) kana keessaa ni ka'a," fi

mootii biraa (Farra Kiristoos Mootummaa Baabiloon Haaraa) isaan booda ka'ee ni jilbeenfata 3 mootota:

1.1.

→ 10. Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiisogaanfa (mootota) kan qaban ammamootummaa qabaachuudhaaf but aangoo fi aangoo isaanii 1ffaaf ni kennu

bineensa ta'anii "mootummaa Roomaa" keessaa ka'u. 3. 3.isaan keessaa mootii biraatiin (Farra Kiristoos) ni jilbeenfata.

kan mootummaa Baabiloon Haaraa, walumaa galatti hafe 8. 8.mootota (Mul 17:12-13).

→ Walumaagalatti mootota 8 = mootota 10 - mootota 3 gadi qabame = walumaa galatti mootota 7 + mootii biraa (Farra Kiristoos).

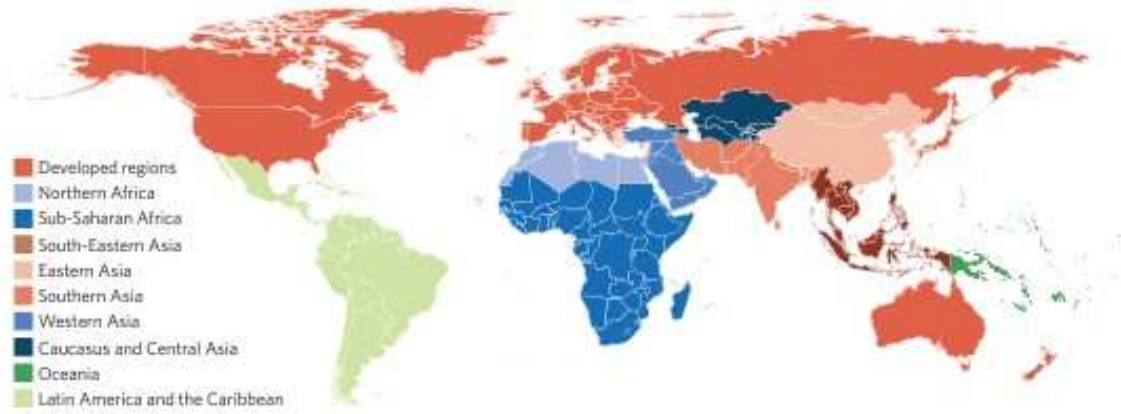
* *Gabaasni Galmoota Misooma Mileniyeemii (MDGs) Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii bara 2019 yeroo ammaa kana armaan gadii kenna*

daataa biyyoota garee saddeet (8)tti qoodu (jalqaba garee 10), kana keessaa mootonni saddeet (8).

keessatti caqafame Dan 7:24 uumamuu danda'a:

Garee naannoo galmoota MDG Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii			
#	2015. Bara 2015 (garee 10)	→ Jijjiirama guddaa	2019. Bara 2019 (garee 8)
1.	Naannolee guddatan		Awurooppaa fi Ameerikaa Kaabaa
1.		Awurooppaa fi Ameerikaa Kaabaa	
2.	Kaaba Afrikaa	Kaaba Afrikaa fi Dhiha Eeshiyaa	Kaaba Afrikaa fi Dhiha Eeshiyaa
2.	Dhiha Eeshiyaa		
3.	Kibba Eeshiyaa	- .	Giddugaleessa fi Kibba Eeshiyaa
3.	Kaakaas fi Giddugaleessa Eeshiyaa	Giddugaleessa Eeshiyaa	
4.	Afrikaa Sahaaraa gadii	- .	Afrikaa Sahaaraa gadii
4.			
5.	Baha Eeshiyaa	Bahaa fi Kibba Baha Eeshiyaa	Bahaa fi Kibba Baha Eeshiyaa
5.	Kibba-Baha Eeshiyaa		
6.	Laatiin Ameerikaa fi	- .	Laatiin Ameerikaa fi Kaaribiyaan
6.	Kaaribiyaan		
7.	Ooseeniyaa	(hin dabalatu) Awustiraaliyaa fi Niwuu Ziilaand	Ooseeniyaa
7.			
8.		Awustiraaliyaa fi Niwuu Ziilaand	Awustiraaliyaa fi Niwuu Ziilaand
8.			

* **Garee naannoolee galmoota MDGn bara 2015 gabaasa**

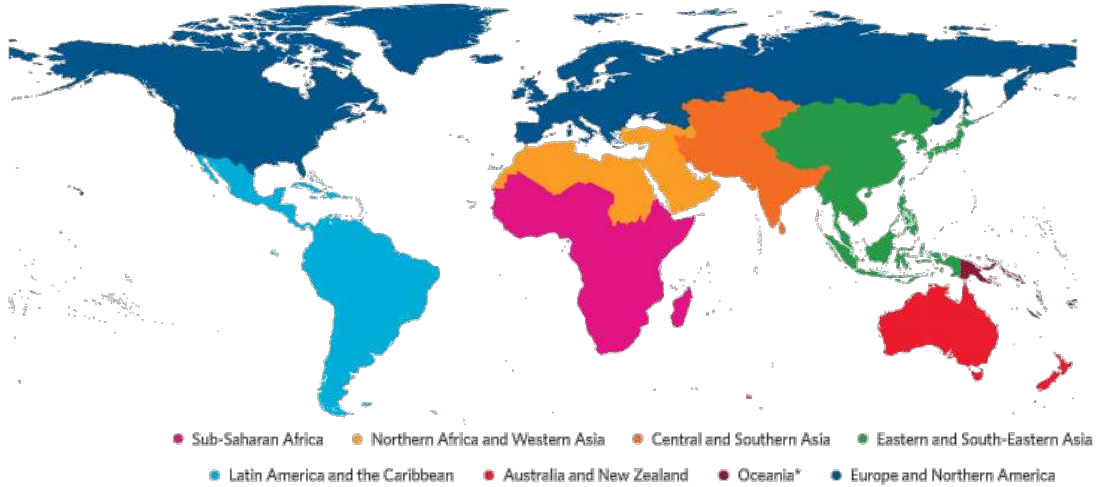

gara...

* **Gabaasni Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii Galmoota Misooma Mileniyeemii (MDGs) adeemsa**

Galmoota Misooma Mileniyeemii akka waliigalaatti addunyaa fi garee biyyoota adda addaatiif. Kunneen 'naannoolee guddachaa jiraniif fi naannoo 'misooma' jedhamanii ramadamu.⁵³⁴

* **Garee naannoolee MDGs gabaasa bara 2019 (Gabaasa SDG bara 2016 irraa jijjiirama guddaa) .**

Notes: ▪ Oceania* refers to Oceania excluding Australia and New Zealand throughout the publication.
 ▪ The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance by the United Nations.

irraa dhufedha * **Naannoolee teessuma lafaa akka bu'uura garee biyyootaatti fayyadamuun jijjiirama guddaa bara 2016**

Gabaasa Galmoota Misooma Itti Fufiinsa Qabu (SDG) fi gabaasa adeemsa Misooma Mileniyeemii Galma. Kanaan dura ragaan biyyoota naannoolee "guddate" fi biyyoota naannoo... naannoolee "guddachaa jiran", kanneen daran naannoo xiqqaa teessuma lafaatti caccaban.⁵³⁵

→Bineensi 1ffaan mataa 7 fi gaanfa 10, fi gonfoo 10 qaba, bineensi 2ffaan garuu (kan **diimaa guddaa jawwee**) mootonni 3n kan biraatiin waan gadi qabaniif bineensa 1ffaa irraa diadems 3 gadi (ykn

waliigala 7) qaba

mootii (Farra Kiristoos).

⁵³⁴Gabaasa Galmoota Misooma Mileniyeemii 2015. (2016), Gabaasa galmoota misoomaa Mileniyeemii, Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii (fuula 71), .

<https://doi.org/10.18356/6cd11401-en> Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo.

⁵³⁵Kutaa Istaatistikii Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. (nd), Garee naannoo — Agarsiistota SDG, .

<https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/gareewwan-naannoo/>.

(Mul 12:4-5) Dubartiin tokko (Yerusaalem samii) ilma dhiiraa deesse (The 144,000) .

Mul 12:4Funyaan isaas urjiilee samii keessaa harka sadii harkisee gara lafaatti (lafaatti) darbate,^{G1093}fi jawwee dubartii da'uuf qophaa'e sana dura dhaabbatee, . mucaa ishee nyaachuuf jecha^{G5043} akkuma dhalateen.

- ☐ Mul 12:4 QEENXEEnd funyaan isaa (jawwee diimaa guddaa) sadaffaa (1/3) .kan urjiilee kan samii jedhee lafatti isaan darbate. Jawween sunis fuuldura dhaabbate dubartii sana kan da'uuf qophaa'e. . mucaan ishee akkuma dhalateen nyaachuuf.

• Who dha dubartii sana?

Isa 66:7 Isheen (Tsiyoon) osoo hin ulfaa'iin deesse;

dhukkubbiin ishee osoo hin dhufin mucaa dhiiraa (dhiira).^{H2145}

Isa 66:8 Waan akkanaa eenyutu dhaga'e? eenyutu waan akkasii arge?

Shall dachii akka fiduuf taasisfama guyyaa tokko? ykn ni ta'asaba tokko dhalata al tokkotti? sababni isaas akkuma Tsiyoon ulfaattee ijoollee ishee deesse (ilma).^{H1121}

• Lafti akka baasu in godhamti guyyaa tokko?⁵³⁶

Maqaa dhiiraa sirrii, Addaam (āḏām (דֹאָם, kan Jabaa H121) jecha jechaa isaa kan gocha tokkoo

qaba

bifa, 'āḏām" (דֹאָם, kan Cima H119) .^{H119} yeroo ta'u maqaan dubartii lafaa (הַמְדֹאָם, .

Kan Jabaa H127) .^{H127} akkasumas jecha isaa kan bifa gocha, "'āḏām" (דֹאָם, Strong's H119) .^{H119}

→ Nama jalqabaa QEENXE hidhaabiyyee lafaa lafa irraa tolfame irraa kan hojjetame Waaqayyo goftaa keessa tokkoday.

• Sabni tokko al tokkotti ni dhalata?

Mik 4:1 Garuu keessa guyyoota dhumaani ta'a, akka gaara

mana Waaqayyoo fiixee gaarreen ni dhaabbata, .

tulluu irra ol in ol kaafama; namoonnis gara isaatti ni yaa'u.

→ Warra hojii barbaadan seera kan qajeelummaa amantii akka warra Ormootaatti, .

qajeelummaa ni argatu, warri hojii seeraa barbaadan garuu akkas Israa'el

kan amantii irraa hin taane, dhagaa gufannaa sanatti ni gufata. Akkasitti, beeki

hundee ergamootaa fi raajotaa irratti akka ijaaramtan; Yesuus Kiristoos

ofii isaatii dhagaa golee isa guddaa (Efe 2:20), namni isatti amanu immoo ni fedha

hin qaana'inaa (1Phe 2:6).

Rom 9:33 Akkuma barreeffame, .

Kunoo, ani Tsiyoon keessa ciisee ture^{G4622} dhagaa gufachiisaa fi dhagaa

mufannaa: 1.1.

namni isatti amanu hundinuu hin qaanfatu.

1Phe 2:6 Kanaafis macaafa qulqulluu keessatti argama;

Kunoo, ani Tsiyoon keessa ciisee ture^{G4622} golee guddaa

tokko^{G204} dhagaa (dhagaa bu'uura), .^{G3037}

filata, gatii guddaa qabu, namni isatti amanu immoo hin salphatu.

Mik 4:2 Saboota hedduus^{H1471} ni dhufa, jedhi, .

Kottaa gara gaara Waaqayyooti haa ol baannu!, fi

gara mana Waaqa Yaaqoob; karaa isaas nu barsiisa, .

karaa isaa irra ni deemna, sababni isaas seera Tsiyoon keessaa ni ba'a, .^{H8451}

fijecha jedhu^{H1697} kan GOOFTAA Yerusaalem irraa.

⁵³⁶“[Fakkii 12-a] Lafa & Lafa,” ykn

Viidiyoo 19. “Lafa & Lafa.” www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

- Tulluu mana Waaqayyoo isa fiixee isaa irratti jabaatu
 “Tulluu Tsiyoon” kan Yerusaaalem keessatti bakka ol aanaa irra jiru.
 - Seerri Tsiyoon irraa dhufa, lallaba wangeelaa kan nama booda osoo hin taane booda
 rhema Waaqayyoo gaara mana Waaqayyoo irraa, .
 innis gaara Tsiyoon isa Yerusaaalem keessa jirudha.

*Jechoota (dābār) .^{H1697} kan GOOFTAA jechuun jechoota (the rhema) keessatti
 barreeffaman hundumaa agarsiisa
 kitaabota seeraqakkasumas macaafa raajii kan dhaga'amu qabu
 gurra saba mana Yihowaa keessatti, Waaqayyoo Waaqa isaanii akka ta'uuf).*⁵³⁷

- Icha **seera qajeelummaa amanti** Tsiyoon bakka golee angafa ta'etti ni ba'a
dhagaa (**Yesuus Kiristoos**) kaa'ameera, .fi **rhema GOOFTAA** ni deemaol aanaa isaa irraa
qabxii Yerusaalemitti argamu, jechuunis **Tulluu Tsiyoon**, magaalaa Waaqa jiraataa, .**kan**

samii

Yerusaaalem (Ibr 12:22).

- Akkasitti, gaarri mana Waaqayyoo gaara Tsiyoon irratti yeroo dhaabbatu bara
 guyyoota dhumaa, saboonni mana Yihowaa keessa jiran hundinuu gara gaara
 Tsiyoonitti ni yaa'u

dhaga'uu rhema GOOFTAA karaa Isaas barsiifamuu (Isa 2:1-3).⁵³⁸

- **Yerusaaalem ishee samii**⁵³⁹ jechuun Yerusaaalem ishee ol jirtuu fi bilisa taate, isheen haadha hunda
 keenyaa taate
 (Gal 4:26). Kanaaf, **dubartii sana** kan da'uuf qophaa'e jechuun “ **.Yerusaaalem ishee samii.**”

Mul 12:5 Isheenis dhiira (dhiira) deesse .^{G730} mucaa (ilma) .^{G5207}
 kan bulchuu (nyaachisuu) ture .^{G4165} saba hundumaa (Saboota Ormaa) .^{G1484} ulee sibiilaa wajjin:
 fi mucaa ishee^{G5043} qabame (harpazō) .^{G726} gara^{G4314} Waaqa, gara teessoo isaattis.

- ☐ **Mul 12:5** Dubartiin immoo (**samii Yerusaaalem**) deesse (deesse) .
 gara **Ilma dhiiraa** (**firii jalqabaa Kiristoos yookaankanneen 144,000 ta'an**) .
 inni saboota Ormaa hundumaa uleedhaan nyaachisa^{G4464} kan sibiilaa: 1.1.^{G4603}
 Ishees **daa'ima** qabame (harpazō) “gara” .**Waaqafi** Isaa **teessoo mootummaa**.

- **Who dha mucaa dubartii sana?**

→ **Dubartiin** inni firii Kiristoos isa jalqabaa (warra 144,000) fidde haadha hunda keenyaati, .
Yerusaaalem ishee samii, fi mucaa ishee, .**firii Kiristoos isa jalqabaa (144,000)** .ni qabama **Waaqa**
 fi teessoo Isaa (karaa butamuu 1ffaa).⁵⁴⁰

→ **Ilma dhiiraa** (Mucaa dubartii, Isa 66:7-8) .: 1.1. **Jalqaba Kiristoos yookaankanneen 144,000 ta'an**.
 Gooftaan waldaa kan **angafa** ykn waldoota **Kiristoos** (Firii Kiristoos isa jalqabaa kan keessa jiraate
 Gooftaan magaalaa Daawit bakka Kiristoos Gooftaan itti dhalate keessatti) gara magaalaa Waaqa
 jiraataa, jechuunis
Yerusaaalem ishee samii.⁵⁴¹ Isaan qabamanii (butamamanii) “gara” .**Waaqafi** teessoo Isaa.

⁵³⁷ Viidiyoo 6. “Gooftaan Waaqa keessan in ta'a.”

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

⁵³⁸ Viidiyoo 24, “(Ati Qulqulleettii Yerusaalemitti) Gaara Tsiyoon irraa Yerusaalemitti nuuf fidde (1/3).”

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaaalem/.

⁵³⁹ “[Fakkii 6-1] Hiika hafuura aduu, ji'aa fi urjii” jedhu ilaali.

⁵⁴⁰ “(Mul 12:4-5) Dubartiin tokko (Yerusaaalem samii) ilma dhiiraa deesse (The 144,000).”

⁵⁴¹ Irraa qabame **Mul 2:23**.

→ **Ulee sibiilaa**: 1.1. **144,000 ta'an** kan hojiiwwan kan eege **Ilma Waaqayyoo** hanga dhumaattiaangoo ni kennamaaf
saboota Ormootaa irratti, ittiin isaan nyaachisa **ulee sibiilaa** akka mi'a suphe dhooftuu caccabee keessaa caccabaaakkuma Abbaa Isaa irraa argate ([Mul 2:26-27](#)).⁵⁴²

⁵⁴² Irraa qabame [Mul 2:26-27](#).

[Fakkii 12-a] Lafa & Lafa⁵⁴³

⁵⁴³Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

The earth & The ground

The **heaven** and the **earth**^{H776} is God's creation in the beginning (Gen.1:1), and **God called the dry**^{G004} **land Earth**^{H776} (Gen.1:10).

- Before the LORD God formed **man** of the dust of the ground, **the ground** (**ādāmā**)^{H127} was already **watered** by a **mist**^{H108} **from the earth**^{H776} (Gen.2:6).
- Meaning, **after the ground**^{H127} was **cursed** by the LORD God (Gen.3:17), **the earth**^{H776} has lost the **mist**^{H108} (Gen.2:6)
- It was **the ground** (**ādāmā**)^{H127} that was **cursed**, **not the earth** (**eres**, the dry land)^{H004}^{H776} which was God's creation in the beginning.
- Which is why **the treasure of the kingdom of heaven** could be **hidden in earthen field** (or in the world) for **man**^{H120} to **fill and find it** (1Co.2:7).

"The kingdom of heaven is like unto **treasure hid in a field** (Mat.13:44), the field is **the world**^{G0088} (Mat.13:38), **which God ordained before the world**(perpetuity of time of the world)^{ones} **into**^{oists} **our glory** (1Co.2:7)

(We speak **the wisdom of God in a mystery**, **even the hidden wisdom**, which **God ordained before the world**(perpetuity of time of the world)^{ones} **into**^{oists} **our glory** (1Co.2:7)

- **God is a spirit** (Jn.4:24) and **the LORD God is holy** (Lev.19:2), and he which hath called you is **holy** (1Pe.1:15), and he that is **called**, **being free**, is **Christ's** servant (1Co.7:22).
- **God = Spirit. Holy = Christ**
- **The Holy Spirit is the spirit of God** in **Christ**, and **God** is present in **Christ** as **one** (Jn.17:23)
- 'I will give thee **the treasures** of darkness, and **hidden riches** of secret places; that thou mayest know that I, **the LORD**, which **call thee** by thy name, **am the God of Israel**" (Isa.45:3)

Gal.2:1 For I would that ye knew what great conflict I have for you, and for them at Laodicea, and for as many as have not seen my face in the flesh; That their hearts might be comforted, being knit together in love, and unto all riches of the full assurance of understanding,

to **the acknowledgement of the mystery of God**, and of **the Father**, and of **Christ**; (Col.2:2) **In whom (Christ) are hid all the treasures**^{G2344} of **wisdom** and **knowledge**. (Col.2:3)

If **Christ** is **holy**, how can we have this **heavenly treasure (wisdom & knowledge)** in **earthen vessels** (or vessels that is of earth) (2Co.4:7)?

- It is possible because **Christ Jesus came into the world** to save sinners (1Ti.1:15). **In him** we live, and move, and have our being (Act.17:28).
- Hereby know we that we dwell in him, and he in us, because he hath given us of his **Spirit** (1Jo.4:13)
- Because we have this treasure in earthen vessels, it is impossible for us to have **the heavenly treasure** unless we dwell in **Christ**, which ascertains that the excellency of **the power** is of **God**, and not of us (2Co.4:7).

The ground (ādāmā) ^{H127} ^{G1093}

The ground (אָדָמָה) ^{H127} is feminine noun and is transliterated as "ādāmā", and it has its etymology of a verb form, "ādām" (אָדָם), Strong's H119, meaning "red".

- The proper masculine noun **ādām** (אָדָם), Strong's H120, which is from Strong's H119.

The LORD said to **Moses** in Exo.3:5, **"Put off thy shoes from off thy feet, for the place whereon thou standest is holy ground"** ^{H127}.

Then the same scripture is quoted in Act.7:33, **"Put off thy shoes from thy feet: for the place where thou standest is holy ground"** ^{G1093}.

- In **Luk.8:27**, however, the ground (Strong's G1093) is mostly translated as "the earth". According to **Exo.3:5** and **Act.7:33**, the earth (Strong's G1093) from **Matthew 6:10**, "Thy kingdom come. Thy will be done in earth, as it is in heaven," should also be translated as "ground": "Thy kingdom come. Thy will be done (on) ^{G1093} (ground), as it is in heaven."

What is the significance of correctly interpreting **ground (ādāmā)**^{H127} ^{G1093} as "ground"?

→ **The ground**^{H127} was **cursed** by the **LORD God** (Gen.3:17), **the earth**^{H776} has lost the **mist**^{H108} and **the sin** entered into **the world** (Rom.5:12).

→ Because **the sin entered through the cursed ground of the dry earth**, **Christ Jesus came into the world** to save **sinners** (1Ti.1:15) from the **cursed ground** (or **grave** which is set in the sides of the pit) (Eze.32:23).

Therefore, the meaning of "Thy kingdom come. Thy will be done (on) ^{G1093} (ground), as it is in heaven. (Mat. 6:10)" should be interpreted as follows:

The Lord (ādōnāy)^{H136} **GOD (yehová)**^{G0306} to cause the sinners to come up out of their graves and bring them (God's people Israel, 2Sa.7:23) into **holy ground** (Eze.37:12), and they will become **the first-fruits** at **Christ's coming** (1Co.15:23)

And call no man your father upon the earth (ground) ^{G1093}; for one is **your Father, which is in heaven** (Mat.23:9).

The Lord's prayer #1 **His will**

Our Father, which art in heaven, Hallowed be thy name
Thy kingdom come. **Thy will be done (on the cursed) ground** ^{G1093} as it is in heaven (Mat.6:10).

(Mul 12:6) Dubartiin

kun guyyaa 1,260 soorata argachuuf gara lafa onaa baqatte

Mul 12:6 Dubartiin sunis gara lafa onaa, bakka isheen (irraa) qophaa'e qabduutti baqatte. ^{G575}Waaqa, akka sooratan (sooramanii) . ^{G5142}ishee achittiguyyaa kuma dhibba lamaa fi sodama (1,260) ta'a.

□ [Mul 12:6](#)Sana booda dubartii ([samii Yerusaa](#)lemyookaan [Tulluu Tsiyoon](#)ishiin mandara Waaga jiraataa ti, [.lbr 12:22](#)) . gara lafa onaa baqate, bakka [Waaq](#)abakka ishee sooru qopheessee ture-[fguyyaa 1.260](#).

- Dubartiin maaliif ([samii Yerusaa](#)lem) firii jalqabaa booda gara lafa onaatti baqatu [Kiristoos](#)qabamaniiru hanga [Waaq](#)afi teessoo Isaa?

[Mat 23:37 irratti](#)Yaa Yerusaaalem, Yerusaaalem, .

*ati raajota ajjeestuu, warra gara keetti ergaman immoo dhagaadhaan rukuttu;
silaa yeroo meeqa ijoollee kee walitti qabuun barbaada ture;
akkuma hantuutni hanqaaquu ishee baallee ishee jalatti walitti qabdu, isin garuu hin barbaanne!*

[Mat 23:38 irratti](#)Kunoo, manni keessan diddaa isiniif hafeera ([lafa onaa](#))[.G2048](#)

[Mat 23:39 irratti](#)Ani isiniin jedha, hanga isin jettanitti, kana booda na hin argitan!

Inni maqaan dhufu eebbifamaadhaGooftaa(*kyrios jedhamuun beekama*)[.G2962](#)

→Erga firiiwwan angafaa butamanii booda lafa Yerusaaalem (innis gubbaa Yerusaaalem samii hin taane) irratti kan hafan warra mana kuusaa keessatti walitti qabamuu didaniidha [Waaqayyo gooftaa](#)(bakka firiiwwan jalqabaa Kiristoos jiran), akkasitti manni isaanii lafa onaa keessatti ni hafa. Kana booda kana booda arguu hin danda'an [Gooftaa](#) hanga guyyaa [Gooftaa](#), garuu warra abdiisaan maqaa... [Gooftaa](#) ni fayya.

→Kunis raawwachuuf “ [.iccitii jedhu](#) jaamummaa kutaa Israa'el keessatti mul'atehamma guutummaan Ormootaa dhufutti” ([Rom 11:25](#))[. Sabni hundi ni arguGOOFTAA](#)(Yaahiwwee) ija uumamaa isaaniitiin yeroo miilli Isaa gaara irra dhaabbatu [Zayitii](#)gaafa guyyaa [GOOFTAA](#), akka ta'es ni beeku [Waaqa hundumaa danda'u](#)[.544](#)

([Mul 12:7-9](#)) Waraana samii (Jawween guddaan & ergamoonni isaa samii irraa gara lafaatti darbataman) .

[Mul 12:7](#)Samii irrattis waraanni ni ka'e: Mikaa'elii fi ergamoonni isaa jawwee sana in lolan; jawween sunis ergamoonni isaas in lolan, .

[Mul 12:8](#)Hin injifannes; bakki isaaniis kana booda samii irratti hin argamne.

[Mul 12:9](#)Jawween guddaan, bofti dulloomaan, Diyaabiloosii fi Seexana jedhame sun, ari'ame. inni guutummaa biyya lafaa gowwoomsu; gara lafaatti (lafaatti) darbatame, [.G1093](#) ergamoonni isaas isa wajjin gataman.

□ [Mul 12:7](#)Sana booda samii irratti waraanni ni ka'e.

Mikaa'elergamoota isaasjawwee wajjin wal lole; jawwee fi ergamoonni isaas in lolan, .

□ [Mul 12:8](#)garuu hin mo'amne, bakki isaaniis samii irratti hin argamne.

□ [Mul 12:9](#)Fi [jawwee guddaa sana](#) jedhamee gadi darbatame, sana [bofa dulloomaa](#), waamame [Diyaabiloos jedhama](#), [.G1228](#) fi [Seexana](#), .

[kan addunyaa guutuu gowwomse](#); inni lafatti darbatame, ergamoonni isaas isa wajjin gataman.

- Jawwee Guddaa, bofa dulloomaa, Diyaabiloos & Seexana

• Jawwee Guddaa

→Jawween Guddaan (bofa dulloomaa & Diyaabiloos jedhama), fi Seexana, ergamoota isaa wajjin lafatti darbatame.[545](#)

[Uma 1:21](#)Fi [Waaqa](#)uumame [guddaa](#)qurxummii galaanaa ([jawwee](#))[.H8577](#)

lubbu qabeeyyii socho'an hundumaas bishaan baase

baay'inaan, akka gosa isaaniitti, simbirrooni baallee qaban hundinuu akka gosa isaaniitti;

- Uumama Isaa guyyaa 5ffaatti, [.Waaqa](#)uumame “ [.Jawwee Guddaa](#)” fi lubbu qabeeyyii socho'an hundumaa, .

⁵⁴⁴“([Mul 19:15-18](#)) [Armaagedoon](#) ([Dheekkamsa Waaqayyoo isa hundumaa danda'uu](#)).”

⁵⁴⁵“[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon” ilaali.

kan bishaan baay'ee ittiin baase ([Uma 1:21](#)).⁵⁴⁶

- Garuu **Jawwee Guddaa** addunyaa guutuu gowwomsa, kanneen dachii dhorkan (**lafa fi kangalaana**, .[Mul 12:7-9](#)).⁵⁴⁷

(Jawwee Guddaan eenyu?)

[His 29:3](#) Dubbadhu, Gooftaan akkas jedha: ^{H136}WAAQA, ^{H3069}
Kunoo, ani si morma, .[Fara'oon mootii Gibxii](#), .
jawwee guddaa sana kan isaa gidduutti ciisulageen, .^{H2975}
kan jedhe, 'Koolaga ^{H2975}kan kooti, ofii kootiifis tolcheera.

[His 29:4](#) Ani garuu qoochoo kee keessa hookkoo nan kaa'a, qurxummiin lagaa kee keessa jirus miizaana kee irratti nan maxxansa;

gidduu kee keessaas si nan baasa **lageen**, .
fi hunda **qurxummiikan kee lageen miizaana kee irratti in maxxana**.

[His 29:5](#) Aatii fi qurxummii laga keetii hundumaa lafa onaa keessatti darbatamee si dhiisa.
dirree banaa irratti ni kufta; walitti hin qabamtu, walitti hin qabamtu;
Ani bineensota bosonaa fi simbirroota samiif soorata si kenneera.

→ **Jawwee guddaa** gidduu ciisee ([Fara'oon mootii Gibxii](#)) lageen. Sababni isaas kun [Fara'oon jawwee guddaa tajaajila](#). Goog, Farra Kiristoos jedhamee waama.⁵⁴⁸

• Bofa dulloomaa

[Uma 3:1](#) Amma **bofa** bineensa kamiyyuu caalaa haxxee ture (**jireenya**) kan dirree isa Waaqayyo gooftaan uume.
Innis dubartii sanaan, "Eeyyee, Waaqayyo, 'Muka iddoo dhaabaa hundumaa irraa hin nyaatinaa?"

→ Jawween guddaan sun " **bofa** " kan "gowwoomse" dubartii iddoo dhaabaa Eden ([1Xim 2:14](#)).⁵⁴⁹

→ Kana **bofa dulloomaa** lubbu qabeeyyii hunda caalaa haxxeedha ([Uma 3:1](#)) addunyaa (dirree, .[Mat 13:38 irratti](#)).

• Seexana

[Luq 10:18](#) Innis, "Ani ilaale" isaaniin jedhe **Seexana** ^{G4567} akka balaqqeessaan samii irraa bu'utti.

[2Qor 11:13](#) Ergamoonni sobaa akkasii waan ta'aniif, .^{G5570 jedhamuun beekama} hojjetoota gowwoomsaa, gara ergamootaatti of jijjiiran **Kiristoos**.

[2Qor 11:14](#) Ajaa'ibas hin jiru; -f **Seexana** ^{G4567} ofii isaatii gara ergamaa ifaatti (ifa Waaqayyootti) jijjiirama. ^{G5457}

[1Qor 5:5](#) Nama akkasii foon balleessuuf Seexanaatti dabarsee kennuudhaaf;
guyyaa Gooftaa Yesuusitti hafuurri akka fayyu.

[Luq 22:3](#) Sana booda seene **Seexana** ^{G4567} gara Yihudaa maqaa maatii Isqariot jedhamutti, lakkoofsa kudha lamaa keessaa ta'uu.

[HoE 5:3](#) Phexros garuu, "Aanaaniyaa, maaliif qaba" jedhe **Seexana** ^{G4567} garaa kee guutehafuura qulqulluu sobuudhaaf, .

akkasumas gatii lafaa keessaa gar tokko duubatti deebisuuf ([qeenxeelafa irraa ciccitaa](#) ^{G556})?

→ **Seexana** uumama hafuura samii irraa kufe waan ta'eef ergamaa ifa Waaqayyoo fakkeessa foon balleessi. Kana **Seexana** garaa namaa keessa seena, ergamoota fakkeessanii of **Kiristoos** keessa namoota biroo gowwomsuuf ajaja. Uumamni seexanaa kun raajii sobaa isa bineensa 2ffaa ta'ee wajjin wal simu.⁵⁵⁰

• Seexana: Humna du'aa qaba

[Ibr 2:14](#) Ijoollen fooniifi dhiiga irraa waan hirmaatan, innis akkasuma hirmaate
-icha walfakkaataa; du'aan isa humna du'aa qabu, jechuunis, **sheyxaanni**; ^{G1228}

⁵⁴⁶Viidiyoo 1. "Jalqaba & Tarkaanfiiwwan Uumamaa keessatti." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ ..

⁵⁴⁷"[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon" ilaali.

⁵⁴⁸Boqonnaa 19 irraa "Fakkii 19-1" ilaali.

⁵⁴⁹Viidiyoo 5. "Jijjiirama Addaam gara Durbee ogeettii."

www.therhemaofthelord.com/course1/5-addaam-irraa-gara-misirrooti-cuunfaa-uumama-waaqolii/.

⁵⁵⁰Ilaali [Mul 13:14](#), [.Mul 19:20](#).

[Luq 4:33](#) Mana sagadaa sana keessas namni tokko ture; ^{G444}kan hafuura xuraa'aa qabu ture **seexana**, . ^{G1140 jedhamuun beekama} jedhee iyye

sagalee guddaadhaan, .

[Mat 9:32](#) Osoo bahanii, kunoo, nama afaan hin qabne tokko gara isaatti fidan ^{G444}kan qabame waliin **sheyxaana**. ^{G1139}

[Mat 17:18](#) Fi **Yesuus** jedhee ceepha'e **sheyxaanni**; innis isa keessaa ba'e, mucichis sa'atii sana irraa eegalee fayye.

[Yaq 4:7](#) Kanaaf of gadi qabaa **Waaqa**. Ittisuu **sheyxaanni**, . ^{G1228}inni immoo isin jalaa baqata.

[Hojii Ergamootaa 13:10](#) Akkasumas, yaa mucaa (ilma) haxxummaa fi hammeenya hundaan guutamte . ^{G5207}kan-**ichaseexana**, . ^{G1228}

yaa diina qajeelummaa hundumaa, karaa qajeelaa Gooftaa jal'isuu hin dhiiftuu ree?

[Yoh 8:44](#) Isin kan abbaa keessanii ti **sheyxaanni**, kajeellaa abbaa keessaniis ni raawwattu. Inni nama ajjeesaa ture jalqaba, dhugaan isa keessa waan hin jirreef, dhugaa keessa hin jiraatin.

Soba yommuu dubbatu, sobduu fi abbaa sobaa waan ta'eef, waa'ee isaa dubbata.

[Mat 12:24](#) Fariisonni garuu kana yommuu dhaga'an, .

Namichi kun Seexanoota hin ari'u, Beelzebub bulchaa (bulchaa)tiin malee . ^{G758}kan **seexanaa**. ^{G1140 jedhamuun beekama}

→ **Seexana** humna du'aa kan qabu yoo ta'u, diina isa dhumaa kan diigamuudha. ⁵⁵¹

→ Kana **seexana** hafuura xuraa'aa nama seenee qabachuu danda'u qaba.

- Garuu yoo sheyxaana maqaa... **Yesuus**, si jalaa baqata.

→ Kana **seexana**, kan ilmaan qabuu fi abbaa isaanii ta'e, jalqabarraa kaasee nama ajjeesaa fi sobduu dha.

→ Bulchaa kan **seexanaa** dha Beelzebub.

([Mul 12:10-11](#)) Fayyinni, humni, mootummaan Waaqayyoo keenyaa, & aangoo Kiristoos Waaqayyoo dhufeera

[Mul 12:10](#) Sagaleen guddaan tokko samii irratti, .

Amma fayyinni, humni (humni) dhufeera), . ^{G1411}

mootummaa Waaqa keenyaas, fi aangoo (abbaa) . ^{G1849}kan Kiristoos isaa: 1.1.

obboloota keenya kan himate, inni halkanii fi guyyaa Waaqayyoo keenya duratti isaan himate gadi gatameera.

□ [Mul 12:10](#) Then sagalee guddaa samii irratti akkas jedhu nan dhaga'e;

"Amma **fayyina**, fi **aangoo**, fi **mootummaa kan keenya Waaqa**, fi **abbaa taayitaa kan Isaa** (Kan Waaqayyoo) . **Kiristoos** ⁵⁵²

dhufaniiru.

Obboloota keenya himatuuf, kan keenya duratti isaan himateef **Waaqa** halkanii fi guyyaa, ta'ee jira gadi darbadhu."

→ **Fayyina**, . **aangoo**, . **mootummaa Waaqa keenyaa**, fi **aangoo Kiristoos Waaqayyoo dhufaniiru**.

[Mul 12:11](#) Isaanis isa injifatan

dhiiga hoolaa (arnion), . ^{G721}akkasumas jecha (logos) jedhuun . ^{G3056}kan ragaa (ragaa) isaanii .; ^{G3141}

lubbuu (lubbuu) isaaniis hin jaallanne . ^{G5590 jedhamuun beekama}hanga du'aatti.

□ [Mul 12:11](#) Isaanis (obboloonni keenya) dhiiga isa (jawwee) injifatan **Hoolicha**, .

fi by **asxaawwan jedhaman** kan isaanii **dhuga baatuu**, isaanis hin jaallanne **lubbuuwwan** hanga du'aatti.

([Mul 12:12-13](#)) Jawween, yeroo gabaabaa qabu, dubartii sana ari'ata (Dheekkamsa seexanaa) .

[Mul 12:12](#) Kanaaf ^{G1223G5124}yaa samii, isin warri isaan keessa jiraattan gammadaa!

Wayyoo jiraattota dachii (lafa) . ^{G1093}

fi kan galaanaa! Diyaabiloos dheekkamsa guddaa qabaatee gara keessanitti gad bu'eera; ^{G2372}

sababni isaas yeroo gabaabaa qofa akka qabu waan beekuuf.

□ [Mul 12:12](#) Kanaaf yaa samii, isin warri isaan keessa jiraattan gammadaa!

Wayyoo warra lafaa fi galaana jiraataniif!

⁵⁵¹"([Mul 20:5-6](#)) Du'aa ka'uu isa jalqabaa" jedhu bal'inaan argachuuf.

⁵⁵²Ilaali [Mul 11:15](#).

Seexanni dheekkamsa guddaa qabaatee gara keessanitti gad bu'eera.
sababni isaas inni (jawween) yeroo gabaabaa akka qabu waan beekuuf.

Mul 12:13 Jawween sun gara lafaatti (lafaatti) darbatamuu isaa yommuu argu, .^{G1093}
dubartii dhiira (dhiira) deesse sana ari'ate .^{G730} mucaa (ilma).

□ **Mul 12:13** Jawween sun lafatti darbatamuu isaa yommuu arge;
dubartii deesse sana ari'ate **kan dhiiraa ilma**.

- **Dubartiin (Yerusaalem samii)** kan 144,000 fide amma lafa onaa keessatti sooramaa jira irraa qophaa'e **Waaqa**. Jawween dubartoota kana akka isheen hafan akka hin deesseef ari'ate haftee.

(Mul 12:14) Dubartiin kun “waggaa tokkoof, waggaa tokko fi walakkaa waggaa”

Mul 12:14 Dubartii sanaaf baalleewwan adurree guddichaa lama ni kenname;
gara lafa onaa, bakka ishee, bakka isheen jirtutti akka balali'uuf
yeroodhaaf soorata, .^{G1563G2540 jedhamuun beekama} fi yeroo, .^{G2540 jedhamuun beekama} fihalf ^{G2255} yeroo tokko, .^{G2540 jedhamuun}
^{beekama} fuula bofa irraa.

□ **Mul 12:14** B. But dubartii sanaaf lama (2. 2.) .**baallee qaba**kan adurree guddaa tokko, .
akka isheen gara lafa onaatti balali'ee gara iddoo ishee soorattutti akka deemtuuf
yeroo tokko(yeroo sirrii, gochima. **Tit 1:3**). .^{G1563G2540 jedhamuun beekama} fi **yeroo**(yeroo murtaa'e, dacha), .^{G2540}
^{jedhamuun beekama}
fi ^{G2532} **walakkaa** ^{G2255} **yeroo tokko**(yeroo walakkaa murtaa'e, tokkicha), .^{G2540 jedhamuun beekama} fuula bofa irraa.

- **Adurree guddaa** with **baallee qaba**damee ol aanaa fudhachuu danda'a^{H6788 jedhamuun beekama}(**His 17:3**) fi achitti koonyya ishee tolchi (**lyoob 39:27**).

→ Dameen ol aanaan Damee Qajeelummaa ykn GOOFTAA qajeelummaa keenya, bakka Yerusaalem nagaan jiraadhaa(**Erm 33:15-16**). Baaloonni 2n adurree guddaa “ilmaan 2 (2 **ragaa ba'oota**)” kan dhufaati guddichi dura guyyoota 1,260f raajii dubbachuuf gara lafaatti ergamu fi guyyaa sodaachisaa kan **GOOFTAA**.⁵⁵³ Warri lafatti hafan abdii isaanii maqaa...
Gooftaa fi keessa jiraatukan **GOOFTAA**man'ee.

[Fakkii 12-b]. **Yeroo tokko fi yeroo fi walakkaa yeroo (qoqqoodinsa yeroo, yookaan walakkaa)** .

- Akka jedhutti **Uma 1:14**, mallattoolee^{H226} kan (1) waqtiilee, .^{H4150 jedhamuun beekama} (2) guyyoota, .^{H3117} fi (3) **waggaa**^{H8141} kan Waaqayyootiin bulfamuu ifa samii keessaa kan guyyaa fi halkan addaan baasu.⁵⁵⁴

Uma 1:14 Fi **Waaqa** jedhe, ifni haa jiraatu^{H3974} **samii samii keessatti**
guyyaa fi halkan qooduuf;
isaanis haa ta'an **mallattoolee**, .^{H226}
(1) fi kan **waqtiilee**(ayyaana), .^{H4150 jedhamuun beekama}
(2) fi kan **guyyoota**(yeroo isaaf kenname), .^{H3117}
(3) fi **waggoota**: 1.1.^{H8141}

(1) **.Waqtii**(mô'éd, Kan Jabaa^{H4150 jedhamuun beekama}): “Ayyaana” irraa **Lew 23:2** fi “waqtiilee” irraa **Uma 1:14** jecha tokko dha

- **Waqtiilee**: 1.1. Ayyaana ykn waldaa (ἡνῶν, Kan Jabaa^{H4150 jedhamuun beekama}, mô'éd jedhamuun beekama) . jechuun “yeroo murtaa'e” ykn “ **.waqtiilee**.”

Lew 23:2 GOOFTAA jedhee Museetti dubbatee (**Lew 23:1**), .

⁵⁵³“(Mul 11:3-4) Ragooni lamaan (2).”

⁵⁵⁴Viidiyoo 8. “Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa'el.” www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/8-ayyaana-gooftaa-torban-ilmaan-israa'eel-yesuus-mucaa-dhiiraa-irraa-gara-gooftaa/ .

“Itti dubbadhu [ilmaan](#)^{H1121} [kan Israa’el](#), ittiin jedhi, .
 Ilaalchisee [ayyaanota](#) (mô’éd, yeroo)^{H4150 jedhamuun beekama} [kan GOOFTAA](#), .
 walga’ii qulqulluu akka ta’e ni labsitu;
 kunniin illee ayyaanota kooti (mô’éd, waqtii, [.Uma 1:14](#)).^{H4150 jedhamuun beekama}

[Dan 12:7](#) Namichas nan dhaga’e^{H376} uffata quncee talbaa kan bishaan lagaa irra jiru uffachuun;
 yeroo inni harka mirgaa fi harka isaa bitaa gara samiitti ol qabee, .
 bara baraan jiraatuun immoo akka ta’u kakate
[yeroo tokko](#) (mô’éd, ayyaana, [.Uma 1:14](#)), .^{H4150 jedhamuun beekama} [yeroo](#) (mô’éd, ayyaana), .^{H4150}
 jedhamuun beekama
[fi walakkaa](#) (ayyaana gidduutti) .,^{H2677} akkasumas yeroo inni raawwate
 humna (harka) facaasuuf .^{H3027} kan saba qulqulluu, wanti kun hundinuu ni xumurama.

→ Kanaaf, “yeroo, yeroo fi walakkaa” irraa [Dan 12:7](#), akka “[.ayyaana, ayyaanoota, fi ayyaanicha gidduutti](#)” ayyaanota Yihowaa torban ilmaan Israa’eliif qophaa’an keessaa.⁵⁵⁵

* “[3] Torban 70 Daani’el” irraa kan qabame.

Tribulation		Great Tribulation		Armageddon
Daniel's 1st half of 70th week		Daniel's 2nd half of 70th week		
(John is partakers in Tribulation with his brethren, Rev 1:9)		Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)
1,260 days	The times of the Gentiles	250 days	790 days	250 days
Time (feast), Times (feasts), & the dividing (midst) of time (Dan 7:25, Dan 12:7)				
Feast (of Passover, Unleavened, Firstfruits)	The midst of the feast		Feasts (of Trumpet, Atonement, Tabernacles)	

(Guyyaa Pheenxeqoosxee: Ayyaana walakkaa)

[Yoh 7:14](#) Amma waa’ee [ayyaanicha gidduutti Yesuus](#) mana qulqullummaatti ol bahee barsiisaa ture.

[Yoh 7:15](#) Yihudoonnis ni dinqisiifatan.

Namichi kun osoo hin baratin akkamitti xalayaa beeka?

[Yoh 7:16](#) Yesuus deebisee, “Barumsi koo kan koo miti, kan na erge malee” jedhe.

[Yoh 7:17](#) [Namni fedha isaa raawwachuu yoo barbaade, barumsa sana in beeka; kan Waaqayyoo yoo ta’e, waa’ee ofii kootii haa dubbadhu.](#)

[Yoh 7:18](#) Namni ofii isaatii dubbatu ulfina ofii barbaada, ulfina isaa kan barbaadu garuu kan isa erge sun dhugaadha, jal’innis isa keessa hin jiru.

→ Yoom [guyyaa Pheenxeqoosxee](#) guutummaatti dhufe, Hafuurri Qulqulluun mana

amantootaa guute

([Hojii Ergamootaa 2:1-2](#)), jecha (logos) wayinii haaraa (the rhema) guutee dhugan.

- Haala kanaan amantoonni Hafuura Qulqulluu fudhatan, barumsa isa jedhu qabu

Kan Waaqayyoo malee kan isaanii miti ([Hojii Ergamootaa 2:13](#)).

(2) [.Guyyaa](#) (yôm, Kan Jabaa [H3117](#)) keessa [Uma 1:14](#) jecha Strong wajjin tokkodha [G2250 jedhamuun beekama](#) (hēmera) jedhu afaan Giriikiitiin.

- [Guyyoota](#): “Guyyaa (hēmera)” keessatti [Uma 1:14](#) kan keessatti fayyadamu [Mul 12:14](#), kan jedhu agarsiisa “Kan fudhatama qabu [yeroon isaa murtaa’e-fuyyaakan fayyinaa](#)” ([2Qor 6:2](#)) haftee sanyii dubartii keessatti

[Mul 12:17](#).

[Mul 12:14](#) B. But dubartii sanaaf lama (2. 2.) [.baallee qabakan adurree guddaa tokkoo](#), .

akka isheen gara lafa onaatti balali’ee gara iddoo ishee soorattutti akka deemtuuf

[yeroo tokko](#) (yeroo isaaf kenname, [Tit 1:3](#)), .^{G1563G2540 jedhamuun beekama} [fi yeroo](#) (yeroo murtaa’e), .^{G2540 jedhamuun beekama}

[fi walakkaa](#)^{G2255} [yeroo tokko](#) (yeroo walakkaa murtaa’e), .^{G2540 jedhamuun beekama} fuula bofa irraa.

⁵⁵⁵ “[3] Torban 70 Daani’el” ilaali.

(Yeroo murtaa'e walakkaa) .

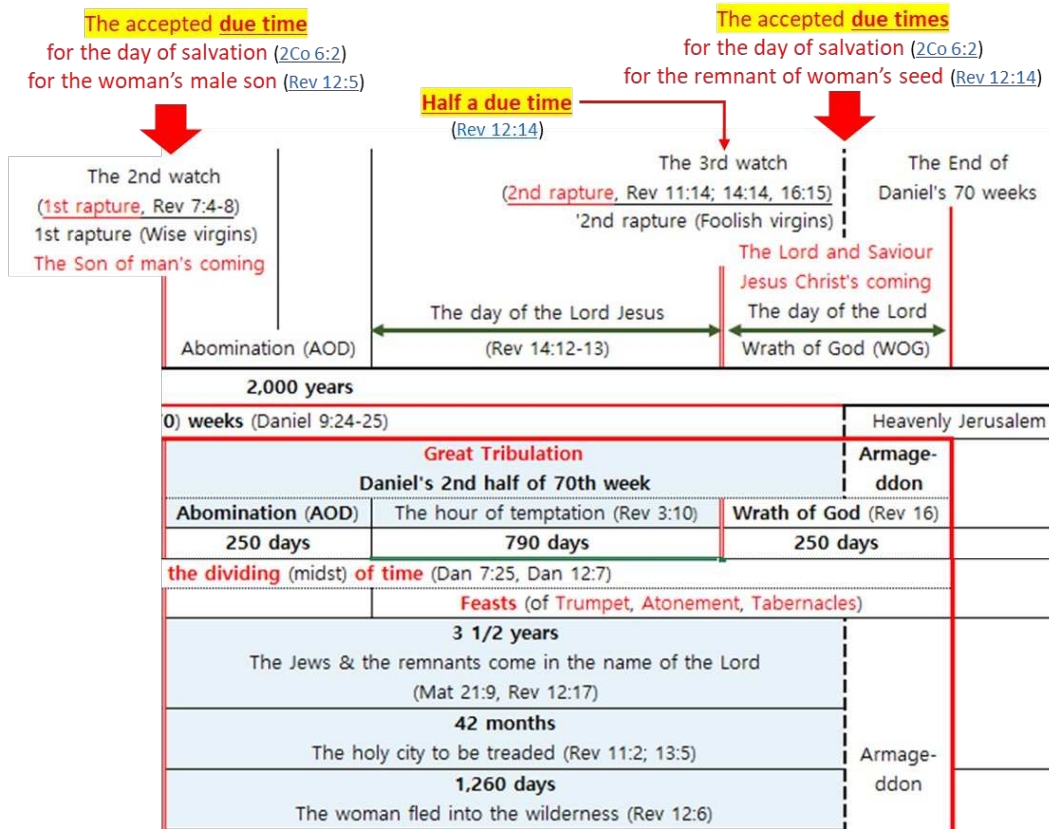
→Hubadhaa yeroon fudhatama qabu kan butamuu 1ffaa guyyaa 250 dura akka dhufu **walakkaa kan kaffalamuu qabu yeroo**, yeroo fudhatama qabu kan butamuu 2ffaa guyyoota 250n fuulduratti tarkaanfachiisuu irraa eegalee **dhuma torban 70ffaa Daani'eel**.

2Qor 6:2(Inni, "Yeroo muraasa booda si dhaga'eera" jedheera ^{G2540 jedhamuun beekama} fudhatama argate, fi keessatti **guyyaa** ^{G2250 jedhamuun beekama} kan fayyinaa ani si gargaareera, kunoo yeroon fudhatama qabu amma; ^{G2540 jedhamuun beekama} kunoo, amma jira **guyyaa** ^{G2250 jedhamuun beekama} kan fayyinaa.) .

→Dubartiin kun guyyaa 1,260 lafa onaa keessatti waan sooratuuf, .
 "yeroo, yeroo fi walakkaa yeroo" irraa **Mul 12:14** jedhamee hiikamuu ni danda'a
 " **yeroo murtaa'e, yeroo murtaa'e, fi walakkaa kaffalamuu qabayeroo**," kanguyyaa **1.260**.

Mul 12:6 Achii dubartittiin gara lafa onaatti baqatte, .
 essa **Waaqabakka ishee sooru qopheessee ture-fguyyaa 1.260**.

* "[3] Torban 70 Daani'el" irraa.

(3) **Waggaa** (šānâ, Kan Jabaa **H8141**) keessa **Uma 1:14** akka qoqqoodinsa yeroo, safartuu yeroo, agarsiisa umurii, ykn

waggoota jireenyaa akkasumas jijjiirama waqtii kan akka birraa, ganna, ji'a ji'aa fi qorraa. ⁵⁵⁶

- **Waggoota:** Yeroo tokko ('idān, Kan Jabaa **H5732**), yeroo, . ^{H5732} fi yeroo qooduun ^{H5732} keessa **Dan 7:25** kan jedhu agarsiisa **waggaa waggadhaan yeroocaasaa wayitti marsee taa'uu** keessatti ibsame **Dan 4:16-32**. ⁵⁵⁷

⁵⁵⁶"H8141 - šānâ - Galme Jechoota Ibirootaa Strong (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 2 Sep, 2023 kan argame. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/h8141/kjv/wlc/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

⁵⁵⁷Yeroo 7 waggaa 7 (Dan 4:23-25).

[Dan 7:25](#) *Mootii biraa* Inni hundumaa ol ta'e ('illay) irratti waan tokko ni dubbata, .^{H5943}
 qulqulloota qulqulloota isa hundumaa gararraatti ('elyôn) ni dadhabsiisa, .^{H5946 jedhamuun beekama}
 akkasumas yeroo jijjiiruuf ni yaadata^{H2166} fi seera: 1.1.^{H1882}
 Sana booda qulqulloonni qulqulloonni hanga **yeroo tokko** (waggaa tokko, [Dan 4:23-25](#)).^{H5732}
 fi **yeroo** (waggoota)^{H5732} fi **kan qoqqoodamu** (walakkaa)^{H6387} kan **yeroo** (waggaa).^{H5732}

- Mootiin mootummaa Baabiloon Haaraa (mootummaa 7ffaa) namoota irraa ni ari'ama fi waliin ni jiraata **bineensota** kan dirree fi torba (**7.7.**) **yerooni** darba ([Dan 4:23-25](#)).
 → Torba (**7.7.**) **yeroo**^{H5732} torban 70ffaa Daani'eel ykn **Waggaa 7** kan Daani'eel torban 70ffaa, isaanis Rakkina, yeroo boqonnaa (Ormootaaf), fi **Rakkina Guddaa**.⁵⁵⁸

• **Torban 70ffaa Daani'eel maaliif waggaa 7 dheerata?**

→ “Qulqulloonni qulqulloonni hanga yeroo, yeroo fi qoqqoodinsaatti harka Farra Kiristoositti ni kennamu **yeroo** ([Dan 7:25](#))” jedhamee hiikamuu danda'a “qulqulloonni qulqulloonni harka Farra Kiristoositti ni kennamu hanga (dhuma) **waggaa, waggaa fi walakkaa waggaa** kan Daani'eel torban 70ffaa,” jechuun **Waggaa 7**.⁵⁵⁹

[Dan 9:24](#) Torban torbaatama (70) saba kee fi magaalaa kee qulqulluudhaaf murtaa'eera, .
 irra daddarbaa xumuruuf, cubbuu xumuruuf, jal'inaaf araara gochuuf, .
 qajeelummaa bara baraa fiduuf, .
 mul'ataa fi raajii chaappessuuf, dibuuf **qulqulluu**^{H6944} kan **qulqulluu**.^{H6944}

[Lew 25:8](#) Lakkoofsi torba (**7.7.**) **sanbatakan waggoota**^{H8141} siif, .
 torba (**7.7.**) yeroo^{H6471} torba (**7.7.**) **waggoota**,^{H8141}
 akkasumas iddoo torban (**7.7.**) **sanbatakan waggoota**^{H8141}
 siif ta'a afurtama (**40.40.**) fi sagal (**9.9.**) **waggoota**.^{H8141}

- **Torban 70 ta'a:** Saba Daani'eel & magaalaa qulqulluu ([Dan 9:24](#)).
- **7 sanbata waggaa** = Sanbata 7 kan waggaa 7 (7 x 7 = **Waggaa 49**) walumaa galatti ([Lew 25:8](#)).

→ Sanbata 7 waggaa 7 waggaa 49 akka ta'e yoo ilaalle, sanbata 1 waggaa 1 waggaa 7, .
 torban 70ffaa Daani'eel taasisuudhaan (**Torban 1**) sanbata 1 kan **Waggaa 7**.⁵⁶⁰

* “[3] Torban 70 Daani'el” irraa kan qabame.

Tribulation		Great Tribulation		Armageddon
Daniel's 1st half of 70th week		Daniel's 2nd half of 70th week		
(John is partakers in Tribulation with his brethren, Rev 1:9)		Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)
1,260 days	The times of the Gentiles	250 days	790 days	250 days
Time (feast), Times (feasts), & the dividing (midst) of time (Dan 7:25, Dan 12:7)				
Feast (of Passover, Unleavened, Firstfruits)	The midst of the feast	Feasts (of Trumpet, Atonement, Tabernacles)		
3 1/2 years (Christ's 1st coming for the Gentile nations & the Jews)	The 1st rapture will occur at the end of the Tribulation (Mat 24:29-36)	3 1/2 years (The Jews & the remnants come in the name of the Lord, Mat 21:9, Rev 12:17)		

- Abjuu & mul'ata mootii Baabiloon Haaraa

[Dan 4:19](#) *Achiis Daani'eel inni maqaan isaa Belteshaazar jedhamu sa'aatii tokkoof ni ajaa'ibsiifate; yaadni isaas isa dhiphise. Mootichis, "Belteshaazar, abjuun hin abjootin! yookaan hiikni isaa, si rakkisuu. Belteshaazar immoo deebisee, "Gooftaa koo abjuun warra si jibbaniif haa ta'u;*

⁵⁵⁸ Ibid.

⁵⁵⁹ Kan qabame “[Fakkii 13-1] Mootummoota 7 (abjuu fi mul'ata Daani'eel).”

⁵⁶⁰ “[3] Torban 70 Daani'el” ilaali.

hiikkaan isaas diinota keetiif.

[Dan 4:20](#) **Muka** kan ati argite, guddachaa fi jabaate, olka'iinsi isaa hamma samii ga'u; argiin isaas guutummaa lafaatti;^{H772}

[Dan 4:21](#) Baalli isaa bareedaa, firiin isaas baay'ee, nyaata hundumaas keessa ture; kan jalatti bineensonni^{H2423} kan dirree^{H1251} jiraate, .

damee isaa irrattis simbirroonni ni argamu^{H6853} kan samii bakka jireenyaa isaanii qabu turan: 1.1.

[Dan 4:22](#) **Dhaati**, yaa mootii, aartiin guddatee cimaa akka ta'u: guddinni kee guddateera, hamma samiittis in ga'a; bulchiinsi kees hamma dhuma lafaatti.

→ Nebukadnezaar mootii guddaa mootummaa Baabiloon haaraa kan Yerusaalem balleesse ture Yihudaas booji'ee fudhate.⁵⁶¹ Mootiin mootummaa Baabiloon Haaraa abjuu sodaachisaa arge akkasumas mul'ata mataa isaa keessa ture, garuu gargaarsa hafuura qulqulluutiin hiikuu kan danda'e Daani'eel qofa ([Dan 4:18](#)).

(Hiikkaa Daani'eel)

[Dan 4:23](#) Mootiin immoo arge osoo jiru **nama ilaalu fi qulqulluu ta'esamii irraa gadi bu'aa jiru**, jechuun, . Muka gadi muraq, balleessaa;

ta'us, citaa hundee isaa lafa irratti dhiisaa, .^{H772} sibiilaa fi sibiila diimaatiin illee, . marga lallaafaa dirree keessaa; bokkaa samiittis haa jiidhamu, .

qoodni isaas bineensota bosonaa wajjin haa ta'u, hamma **yeroo torba (waggaa)**^{H5732} isa irra darbi;

[Dan 4:24](#) Yaa mootii hiikni isaa kun labsii isa hundumaa ol'aanaa ti, .^{H5943} innis goftaa koo mooticha irratti dhufe.

[Dan 4:25](#) Namoota irraa akka si ari'an, .^{H606} bakki kees bineensota bosonaa wajjin in ta'a; akka re'eetti marga si nyaachisu, bokkaa samiittis si jiisu;

fi **yeroo torba (waggaa)** .^{H5732} Irra ol ta'e mootummaa namootaa akka bulchu hamma beektutti si irra in darba; nama fedhes ni kenna.

[Dan 4:26](#) Isaanis citaa hidda mukaa akka dhiisan ajajan;

samiin akka bulchu erga beektee booda mootummaan kee siif mirkanaa'a.

[Dan 4:27](#) Kanaaf yaa mootii, gorsi koo si biratti fudhatama haa ta'u, cubbuu kees ittiin addaan kuta **qajeelummaa**, yakka kee immoo hiyyeeyyiif araara argisiisuudhaan; yoo tasgabii kee dheeressuu ta'uu danda'e.

→ Hafuuronni samii 4 galaana guddaa irra jiran bineensa gurguddaa 4 galaana keessaa ta'u. Bineensonni kun uumamtoota hafuura samii galaana guddaa keessaa ka'anii kan ta'aniidha mootota lafaa (galaana & lafa, .[Mul 12:3](#)).⁵⁶² Bineensota gurguddoo 4n irraa ka'an dachii ([Dan 7:17](#)) akka mootota 4tti akka armaan gadiitti:⁵⁶³

1 Mootummaa bineensa 1ffaa: Mootii Baabiloon, Nebukadnezaar

2 Mootummaa bineensa 2ffaa: Mootii Meedoo-Faarsi, Raam

3 Mootummaa bineensa 3ffaa: Mootiin Giriik, Inni Re'ee

4 Mootummaa bineensa 4ffaa: Mootii Roomaa, Gaanfa xiqqoo (Farra Kiristoos) .

- .Akkuma mootiin guddaan mootummaa Baabiloon Nebukadnezaar yeroo tokko Yerusaalem balleesse akkasumas Yihudaa, mootii mootummaa Baabiloon Haaraa gara fuulduraatti (Farra Kiristoos) booji'ee, . yeroo Rakkina Guddaa Yerusaalem ni balleessa. Mootummaan bineensa 1ffaa guddatee ture gara

⁵⁶¹ [Ezr 2:1](#), [Ezr 5:12](#), "H5020 - n°bûqadneşşar - Galmee Jechoota Ibirootaa Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 15 Jun, 2023.

[www.bluetterbible.org/lexicon/h5020/kjv/wlc/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo](http://www.bluetterbible.org/lexicon/h5020/kjv/wlc/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo) .

⁵⁶² "[Fakkii 13-1] Mootummoota 7 (abjuu fi mul'ata Daani'eel)" ilaali.

⁵⁶³ "[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel & Mul'ata" ilaali.

cimee guddate

Mootummaa bineensa 2ffaa (Ram, [Dan 8:3-4](#), [.Dan 8:20](#)), mootummaa bineensa 3ffaa keessattis

(Inni Re'ee, [Dan 8:8](#)), achiis mootummaa bineensa 4ffaa isa irraa garmalee cimaa ta'e kan Farra Kiristooswillba'aa ([Dan 7:24](#)).⁵⁶⁴

- Muka: Mootiin mootummaa Baabiloon haaraa mootii Haaraa 7ffaa bakka bu'a Mootummaa Baabiloon. Haala kanaan mukti sun mooticha bakka bu'a kan Haaraa

7ffaa Baabiloon

mootumma akka samii ol guddatu kan bulchiinsi isaa gara dhuma lafaa, isa jalatti bineensonni (the Anti-Christ & the false prophet) of dirree ni jiraatafi simbirroota (seexanaa) kan samiin isaanii ni qabaata bakka jireenyaa ([Mul 13](#), [.Mul 18:2](#)).

- Bineensi galaanaa 1ffaan mootummaa Baabiloon Haaraa 7ffaa keessatti ni dhufa, fi bineensi lafaa 2ffaan Mootummaa Roomaa Haaraa (kan 8ffaa) keessatti ni dhufa mootummaa).

- .Sana booda hafuurri Oromoo Bineensa 1ffaa "Mootummaa Roomaa 8ffaa (Haaraa)

keessatti ni hojjeta" fi

mul'isuu (kan Farra Kiristoos) .nama cubbuu, . kan waan jiru hundumaa irra of ol

kaasu

Waaqayyoon waamee mana qulqullummaa isaa keessatti waaqeffamuu,

akka Waaqa

([2S 2:3-4](#), [.Mul 17:11](#)).

- .Farra Kiristoos irratti lola ni taasisa qulqulloota qulqulloota, fi irratti mo'achuu isaan ([Dan 7:21](#)), hamma-icha Durii Guyyoota (Hoolicha⁶⁷²¹) ni dhufa, firdiin tokkos

ni dhufa

ta'aqulqulloota qulqullootaaf kan kan Irra ol aanaa ta'e (Waaqa), fi yerooni dhufa qulqulloonni qulqulloonni mootummaa akka qabataniif (Dan 7:22).

- .Then mootummaa fi bulchiinsa, akkasumas ulfina mootummoota jala jiran samiin guutuun ni ta'a ummataaf kan kenname, qulqulloota Irra Ol Aanaa

(Waaqa).

Kan Waaqayyoo mootummaa mootummaa bara baraati, hundumaas

mootummoonni ni tajaajilu, ni dhaga'us

Isa ([Dan 7:27](#)).

- .Jibbisiisaan badii (torban 70 Daani'eel, .Dan 9:24-27) .

• ([Dan 9:25-27 irratti re-hiikameera](#)) .

[Dan 9:25](#) Kanaaf beeki hubadhu, .

akka ajajni Yerusaleem deebisanii ijaaru fi ijaaruuf kenname irraa kaasee hanga bulchaa dibame sanaatti;

torba ([7. 7.](#)) .torbanitti, fi jaatamaa fi lama ([62. 62.](#)) .torbanitti: 1.1.

daandiin sun deebi'ee ni ijaarama, fi boolla bishaanii, yeroo dhiphinaatti illee.

[Dan 9:26](#) Jaatamaa fi lama boodas ([62. 62.](#)) .torbanitti, .Masiihicha jedhu (dibame) .^{H4899 jedhamuun beekama} ni murama,

garuu Ofii isaatiif miti, .

akkasumas ummata bulchaa (kan Farra Kiristoos) kan dhufu magaala qulqulluu ni balleessa.

Dhumni isaas lolaadhaan in ta'a, akkasumas diigamuu hanga xumura waraanaatti murtaa'aniiru.

[Dan 9:27](#) Innis kakuu ni jabeessa^{H1285} hedduu waliintokkoof ([1. 1.](#)) .torbee;

torban walakkaa isaa (1/2) keessattis aarsaa fi aarsaa ni dhaabsisa.

Baala kan jibbisiisoo ta'an kan tolchu ni dhufa lafa onaa ta'e, .

hamma dhumni murtaa'e itti dhangala'utti.

⁵⁶⁴“[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

→Torban 70ffaan Daani'eel (torban tokko isa dhumaa) bara dhumaa raajii Daani'eel kan of keessatti hammedha

Rakkina (waggaa 3.5), yeroo cabbii (hanga jibbisiisaan diigamuu dhaabatutti), fi Rakkina Guddaa (waggaa 3.5).⁵⁶⁵

- .Masiihichitorban 1 (ykn waggaa 7) namoota baay'ee wajjin kakuu ni mo'ata, fi sababadwareegama fi aarsaan (kan kakuu moofaa) karaa fannifamuu fi du'aa ka'uu isaatiin akka dhaabbatu (1/2) of torbanitti.

- .Kakuumurachuu jechuudha, .^{H1262} jechuun samii fi dachii fi nama uumuuf muruun.⁵⁶⁶ Karaa dhufaatiiMasiihicha jedhu, namoonni kakuu moofaa uumama haaraa ta'u kakuu Haaraa jalatti (Ibr 9:11-15), "Bakka kakuun jirutti barbaachisummaan jiraachuu qaba du'a Oromoodhaaltuu (Ibr 9:16)."

- .Kakuu Moofaa keessatti, .Waaqahoolaa (Strong's) akka dhiyeessu Abrahaam waadaa galeH7716), fi Waaqayyo Abrahaamiif korbeessa hoolaa dhiheesse^{H352}(hoola dhiiraa) bakka Yisihaaq akka aarsaa gubamutti.Hoolaa keessa jiru

Kakuu Moofaa (Kan duraaniio 12:4-11 irraa kan fudhatame) tureKiristoos, kan ta'ehoolaa sanakakuu Haaraa keessatti kankan GOOFTAA

Faasikaajal'inaaf araara gochuuf (1Qor 5:7).

→ Masiihichidhufee wanta jibbisiisoo sana lafa onaa godhe, hanga bara xumura waraanaa, ykn dhuma torban 70ffaa Daani'el, namootaa fi magaalaa qulqulleef murtaa'e.

→Ummanni bulchaa, kan magaalaa qulqulluu balleessuuf dhufu, ni ta'akan Farra Kiristoos⁵⁶⁷ykn mooticha kan Mootummaa Addunyaa Tokko kan bineensa 1ffaa (Dan 7:25, .Mul 13:7) kan aangoon itti kennamu arrabsoo jechuudhaJi'oota 42(Mul 13:5).

➤ Tajaajila Yesus 3.5 lafa irratti

Yesus yeroo tajaajila lafa irratti jalqabe gara waggaa 30 ture (Luq 3:23), akkasumas Ayyaana Faasikaa 3 qaba ture:

→(1) waggaa jalqabaa baraYoh 2:13-25, (2) waggaa lammaffaa baraYoh 5:1, (3) waggaa sadaffaa baraYoh 6:4, fi

(4) kan afraffaan inYoh 12:1, kan silaa walakkeessa waggaatti dhufa ture.

→Kanaaf, walumaa galatti yeroon tajaajila Yesus lafarratti godhe waggaa 3.5 akka ta'e beekamaadha.⁵⁶⁸

- .1,290 ta'eera& .guyyaa 1,335

(Dan 11:31-38irra deebi'amee hiikame) .

Dan 11:31Humni hidhate gama isaatiin ni dhaabata, iddoo qulqulluu humnaas ni xureessa, .

ni fudhatakan itti fufiinsa qabu^{H8548 jedhamuun beekama}aarsaa, fi ni kaa'ajibbisiisoo diigamuu.

→Walakkaa kakuu (Dan 9:27) kan agarsiisu walakkeessa torban 70ffaa Daani'eel jechuunis waggaa 3.5 booda tajaajila Yesus lafa irratti godhee fi jalqaba Rakkina Guddaa kan yeroo baay'ee dhiyootti taatee butamuu booda battalumatti kan raawwatamu ta'a.

Iddoo qulqulluu humnaa jechuun iddoo qulqulluu (qaama) qulqulloota qulqullootaa kan hirmaatan agarsiisa

du'aa fi du'aa ka'uu Yesus kakuu haaraa keessattiDu'aa fi du'aa ka'uu Yesuskan Haaraa Kakuukan fudhatekan itti fufiinsa qabuaarsakan kakuu moofaa, garuu ni faalama, fi kan itti fufiinsa qabuaarsahumna hidhateen ni fudhatama.

⁵⁶⁵“(3) Torban 70 Daani'el” ilaali.

⁵⁶⁶Viidiyoo 21. “Kakuu, dhaqna qabaa alaa , dhaqna qabaa keessaa.”

www.therhemaofthelord.com/circsion/21-kakuu-alaa-dhaqna-qannaa-keessa-dhaqna-qabna/.

⁵⁶⁷Bal'ina waa'ee “Farra Kiristoos” ilaalchisee, Boqonnaa 3, “F. Mallattoon dhufaatii keessanii (dhufaatii Gooftaa) maal ta'a?”

⁵⁶⁸“[3] Torban 70 Daani'el” ykn Viidiyoo 10 ilaali. “Guyyoota “Ayyaana Faasikaa” dura.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/ayyaana-faasikaa-guyyaa-10-dura/.

- **Iddoo qulqulluu humnaa**(Ichabody du'aa ka'uu warra du'aniif) kan kakuu haaraa: 1.1. Ni faalama.
- **Wareegama itti fufiinsa qabu**kan kakuu moofaa: Ni fudhatama.

Jibbiisoo diigamuu jedhuuf ni qophaa'aguyyaa 1,290, kunis guyyoota 1,260 dabalataan kan dabalatudha

Armaagedoon (1,260 + 30 = guyyaa 1,290).⁵⁶⁹

Dan 12:11 Yeroo guyyaa guyyaan (**itti fufiinsa qabu**).^{H8548 jedhamuun beekama} **aarsaan ni fudhatama**, .
fi **jibbiisoo** kan taasisu **lafa onaa ta'eqixeessuu**, .
guyyaa kuma dhibba lamaa fi sagaltama (**guyyaa 1,290**).

→ Sana booda, warri eeggatanii dhufan **guyyoota 1,335** ykn guyyoota 45 dabalataa (1,335 - 1,290 = **guyyaa 45**) waggaa 1,000 keessa waan seenaniif ni eebbifamu.

Dan 12:12 Inni eeggatu eebbifamaa dha, .
gara kuma dhibba sadii fi shan fi soddoma (**guyyaa 1,335**).

Farri Kiristoos hunda caalaa of guddisa

Dan 11:32 Warra kakuu irratti hammeenya hojjetan arrabsoodhaan ni xureessa;
garuu ummanni isaanii beeku **Waaqa** ('ēlōhīm) jedhu) ni jabaata, ni raawwata (isa morma).

Dan 11:33 Ogeeyyiin namoota keessaa namoota hedduu in hubachiisa, .

garuu guyyoota baay'eedhaaf billaa abiddaan, booji' amuu fi saamichaan ni kufu.

Dan 11:34 Yeroo kufan gargaarsa xiqqoo ni argatu; garuu namoonni baay'een isaanitti makamu, arrabsoodhaan.

Dan 11:35 Ogeeyyiin tokko tokko ni kufu, akka isaan qulqullaa'anii, qulqullaa'anii fi adii ta'aniif ammas yeroo murtaa'eef waan ta'eef, hamma yeroo dhumaatti.

Dan 11:36 Mootichi akka fedha isaatti in raawwata, of ol in ol in ol in ol in guddisa waaqni (el) hundinuu, waaqa (el) waaqolii (el) irratti waan ajaa'ibaa ni dubbata, ni dubbata hamma aariin sun raawwatamutti badhaadhinnaa, wanti murtaa'e ni raawwatama.

Dan 11:37 Lamaanuu hin hubatu **Waaqa** ('ēlōhīm) jedhu) kan abbootii isaa yookaan fedhii dubartootaa, . akkasumas waaqa (ēlōha) hubachuu; sababni isaas hunda isaanii caalaa of in guddisa.

Dan 11:38 Qabeenya isaa keessatti **Waaqa** ('ēlōha) humnaa ni kabaja; waaqa ('ēlōha) immoo abbootiin isaa godhan

hin beeku; warqee, meetii, dhagaa duraa fi wantoota nama gammachiisan ni kabaja.

→ **GOOFTAAN**, Waaqni foon hundumaa, hojii dinqisiisaa hojjeta **asxaawwan jedhaman**, gara **kan rhema jedhu**, garuukan **Farra Kiristoos** jecha faallaa ni dubbata (**kan rhema jedhu**) kan

Waaqayyoofi

dhugaa arrabsuu **Waaqa**.⁵⁷⁰ Hanga aariin sun raawwatamutti ni badhaadha; - wanti murtaa'e ni raawwatamaaf (**Dan 11:36**)..

- **2,300 galgalafi ganama ganama** (Qulqulloonni qulqulloonni hanga guyyaa 2,300tti qajeeloo ta'u) .

Dan 8:9 Isaan keessaa tokko keessaas ni ba'e **gaanfa xiqqoo**, kan garmalee guddaa ta'e, .
gara kibbaatti, gara bahaattis, .
gara namatti toluttis^{H6643} **lafa** (biyya bareedduu Israa'el) ..

Dan 8:10 Innis hamma loltoota samiitti guddachaa deeme; fi
loltuu fi urjiilee tokko tokko lafa (lafa)tti gadi darbate .^{H776}
fi isaan irratti chaappaa godhate.

Dan 8:11 Eyyee, Angafa loltootaa illee of guddiseera;
isadhaan immoo guyyaa guyyaa (**itti fufiinsa qabu**).^{H854} **wareegamni irraa fudhatame**, .
iddoo qulqullummaa isaas^{H4720 jedhamuun beekama} **jedhee gadi darbatame**.

⁵⁶⁹ Chaartii "[3] Torban 70 Daani'el" keessatti argamu ilaali.

⁵⁷⁰ Viidiyoo 31. "Waaqayyoof Naazireeti." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

Dan 8:12 Keessummeessituus ni kennameef

irratti guyyaa guyyaa (itti fufiinsa qabu).^{H8548 jedhamuun beekama} aarsaa sababa irra daddarbaatiin, .
jedhee gadi darbata dhugaa jiru gara lafaatti (lafaaatti);^{H776} shaakaltee, ni badhaadhes.

Dan 8:13 Sana booda qulqulluun tokko yeroo dubbatu, qulqulluun (qulqulluu) kan biraan yeroo dubbatu nan dhaga'e^{H6918 jedhamuun beekama}

jedhe qulqulluu dubbate sanaan;

Mul'anni ilaallatu hanga yoomiitti ta'a-icha guyyaa guyyaatti (itti fufiinsa qabu) aarsaa, .
fi irra daddarbaa diigamuu, .

lamaan isaanii kennuudhaafiddoo qulqulluu (qulqulloota qulqulloota).^{H6944} fi

keessummeessituumiila jalatti dhidhiitamu?

Dan 8:14 Innis naan jedhe, .

Hanga kuma lamaa fi dhibba sadii (2,300 ta'eera) guyyoota (galgalaa fi ganama);^{H6153H1242}

yommuusni qulqullaa'aan (qulqulloota qulqulloota).^{H6944} qulqullaa'uu (hojjetame qajeelaa).^{H6663}

(Irre daddarbaa badii) .

→ Gaanfi xiqqaan sun hanga bulchaa loltootaatti illee of guddisee, bakka isaa gadi darbata

laddoo qulqulluu isaadhugaanis gara lafaatti.^{H776}

→ Wareegama itti fufiinsa qabu, irra daddarbaa diigamuu, fi

kennuu lamaan isaanii qulqulloota qulqulloota fi keessummeessituu miila jalatti ni dhiitama
gara 2,300 galgalaa fi ganama ganama;

→ Yommuus qulqulluu qulqulloota ni taasifama qajeelaa.

➤ Hiikkaa sirrii guyyaa 2,300^{H6153_3.H1242} dha 2,300 galgala^{H6153} figanama ganama.^{H1242}

Uma 1:5 Fi Waaqaiifa jedhama^{H216} Guyyaa, .^{H3117} fi dukkana^{H2822 irrattii} jedhee Halkan jedhee waame.^{H3915}

Fi galgala^{H6153} fi ganama^{H1242} guyyaa jalqabaa turan.^{H3117}

• Tinni dukkana= Halkan

• Ifa= Guyyaa (galgala+ganama) .

→ Uma 1:5 jechuun "Guyyaa" jechuun hiika galgalaa fi ganama.

- Guyyoota uumama Waaqayyoo ja'an jalqabaa keessaa tokkoon tokkoon isaanii kan

" galgalaa fi ganama."

- Garuu Waaqayyoo guyyaa 7ffaa (Uma 2:2) kan uumama kan " bogochuu+eebba+qulqullaa'uu".

→ Akkuma "[Fakkii 12-b]," " Waggaa (šānâ, Kan Jabaa^{H8141})" keessa Uma 1:14 akka

qoqqoodinsaatti fayyadama

kan yeroo, safartuu yeroo, agarsiisa umurii, ykn waggoota jireenyaa akkasumas jijjiirama

waqtii, .

kan akka birraa, ganna, ji'a kufaatii fi qorraa.⁵⁷¹

Yeroo 7^{H5732} (D. Dqeenxee 4:23 irratti) kan agarsiisu torban 70ffaa Daani'eel ykn Waggaa 7 kan

Daani'eel torban 70ffaa, kan

Rakkina, yeroo boqonnaa (warra Ormootaaf), fi Rakkina Guddaa dabalata.⁵⁷²

Galgala 2,300 fi ganama ganama (guyyoota 1,260 + 220 + 30 + 790) kan gartokkoon hammate
waggaa 7 torban 70ffaa Daani'eel, "[Fakkii 12-c]" armaan gadii keessatti caccabee jira.

(Hub: Yeroo aarsaan itti fufiinsa qabu irraa fudhatamu irraa eegalee guyyoota 1,290tu jira,
jibbisiisaan kan nama gaddisiisu ni dhaabata, inni eegu garuu eebbifamaa dha
gara guyyaa 1,335tti dhufa, .Dan 12:11-12).

[Fakkii 12-c] Galgalaa fi ganama 2,300

⁵⁷¹"H8141 - šānâ - Galmee Jechoota Ibirootaa Strong (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 2 Sep, 2023 kan argame.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/h8141/kjv/wlc/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo>.

⁵⁷²"[Fakkii 12-b] Yeroo fi yeroo fi (walakkaa yeroo, qoodinsa yeroo, ykn walakkaa)" ilaali.

Tribulation		Great Tribulation			Armageddon
Daniel's 1st half of 70th week (John is partakers in Tribulation with his brethren, Rev 1:9)		Daniel's 2nd half of 70th week		Wrath of God (Rev 16)	
1,260 days		Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	250 days	
The times of the Gentiles		250 days	790 days	250 days	
Time (feast), Times (feasts), & the dividing (midst) of time (Dan 7:25, Dan 12:7)					
Feast (of Passover, Unleavened, Firstfruits)	The midst of the feast	Feasts (of Trumpet, Atonement, Tabernacles)			
3 1/2 years (Christ's 1st coming for the Gentile nations & the Jews)	The 1st rapture will occur at the end of the Tribulation (Mat 24:29-36)	3 1/2 years (The Jews & the remnants come in the name of the Lord, Mat 21:9, Rev 12:17)			
1,260 days	The transgression of desolation (Dan 8:13)	220 days	30 days	790 days	220 days
The continual sacrifice (Dan 8:13)		The holy saints & the host trodden under foot (Dan 8:13)			30 Days
					shortened

(Mul 12:15-16) Lafti lolaa afaan jawwee keessaa darbatame liqimsite

Mul 12:15 Bofti immoo bishaan akka lolaa (laga) afaan isaa keessaa darbate .^{G4215} dubartii sana booda, . akka isheen bishaan badiisaa irraa akka fudhattu gochuuf.

Mul 12:16 Lafti (lafa) immoo .^{G1093} dubartii, lafti (lafa) gargaare .^{G1093} jettee afaan ishee bantee, . lolaa jawween afaan isaa keessaa baase sanas liqimse.

- [Mul 12:15](#) Bofti sun akka bishaan badiisaa afaan isaa keessaa ba'ee dubartii sana duukaa darbate; akka isheen bishaan badiisaatiin akka fudhattu godhuuf.
- [Mul 12:16](#) Lafti garuu dubartii sana gargaarte, lafti afaan banattee lolaa liqimsite isa jawween afaan isaa keessaa baase.
 - Bishaan lolaa afaan jawwee keessaa bahu lolaa hafuurota xuraa'oo laga Fara'oon mootii Gibxii keessaa ba'uudha ([Mul 16:13](#)).
 - Lolaan afaan jawwee keessaa bahe akkamitti laga guddaa Efraaxis kan chaappaa 6ffaa in [Mul 16:12-14](#).

(Mul 12:17-18) Jawween dheekkame sun haftee sanyii dubartii sanaa wajjin lola gochuuf deeme

Mul 12:17 Jawween sunis ni dheekkame (aare) .^{G3710 jedhamuun beekama} dubartii sana waliin, . sanyii ishee (isperma) irraa haftee wajjinis lola gochuuf deemte, .^{G4690 jedhamuun beekama} kan abboommii Waaqayyoo eegu, dhugaa ba'umsa (dhuga-baatu) qaban .^{G3141} kan Yesus Kiristoos.

- [Mul 12:17](#) Jawween sun immoo dubartii sanatti dheekkame, . innis haftee ishee wajjin loluuf deeme **sanyii** (ispermii), . abboommii kan eegu **Waaqafi** ragaa kan **Yesuus Kiristoos**.
- ✦ Dubartii (Yerusaalem samii) kan lafa onaa keessatti sooramteef **yeroo tokko fi yeroofi walakkaa yeroo** ([Mul 12:14](#)) sanyii waadaa (**Kiristoos**) haftee ishee keessatti **sanyiwwan** (ispermii), kan abboommii kan eege **Waaqa** akka ragaa **Yesuus Kiristoos**. Hafteen warra fayyina isaaniif firii qajeelummaa guddisan ta'a, Waaqayyos yeroo lafa onaa keessatti akka soorataniif isaan qopheessee jira **Rakkina Guddaa**.

Mul 12:18 (Yaadannoowwan Miilaa ilaali: Hiikoorni tokko tokko gaalee Giriikii akka bakka bu'etti kaa'aniiru "Ani immoo cirracha galaanaa irra dhaabadhe" in [Mul 12:17](#), . [Mul 12:18](#), yookaan [Mul 13:1](#).) .

Boqonnaa 13

(Mul 13:1) Bineensi galaana keessaa ba'e 1ffaa (mataa 7, gaanfa 10, & gonfoo 10 maqaa arrabsoo qabu) .

Mul 13:1 Anis cirracha galaanaa irra dhaabadhee bineensi tokko ol ka'ee arge^{G305} galaana keessaa bahee, .
mataa torbaa (7) fi gaanfa kudhan (10) kan qabu, gaanfa isaa irrattis gonfoo (diadem) kudhan (10) kan
qabu, ^{G1238}
mataa isaa irrattis maqaan arrabsoo in barreeffame.

☐ Mul 13:1 Then Ani (Yohaannis) cirracha galaanaa irra dhaabadhee bineensi tokko keessaa ka'ee arge **galaana**, .
torba qabaachuu (7.7) .**mataa** fi kudhan (10.10) .**gaanfa**, fi (10.10) .**diadems jedhaman** gaanfa isaa
irratti, .
fi **maqaa arrabsoo** mataa isaa irratti.

• **Bineensa 1ffaa** (galaana keessaa bahee) .

- 7.7. **mataa**: 7. 1. **mootota** kan 7.7. gaarreen (**mootummoota**) . kan ejjitu guddichi irra taa'u (Mul 17:9).
- 10. 10. **gaanfa**: 10. 10. **mootota** mootummaa kana keessaa kan ka'u (Dan 7:24), garuu ammatti mootummaa hin qaban (Mul 17:12).
- 1. 1.0. 0. **diadems jedhaman**: Gaanfa 10 (**10 mootota**) kan qaban **10 kan ta'an diyaademii**, waliin maqaa arrabsoo mataa isaanii irra jira (Mul 13:1).

(Mul 13:2) Bineensi 1ffaa galaana keessaa ba'e (risaa, risaa, & leenca) .

Mul 13:2 Bineensi ani arge sun akka risaa in fakkaata, miilli isaas akka miilla risaa in ta'e;
afaan isaas akka afaan leencaatti, jawween humna isaa isaaf kenne;
teessoo (teessoo) isaas, ^{G2362} fi aangoo guddaa qaba.

☐ Mul 13:2 Bineensi ani (Yohaannis) arge sun immoo akka **risaa tokko**, .
miilli isaa akka miilla isaa ture **risaa tokko**, afaan isaas akka afaan **leenca**.
Jawwee isaaf (bineensa 1ffaa) humna isaa kenne, teessoo isaa, fi aangoo guddaa qaba.

• **Tjedhee jawwee** bineensa (1ffaa) galaana keessaa kennekan isaa **aangoo**, **teessoo mootummaa**, & **aangoo guddaa qaba**.

- Bineensi 1ffaan galaana keessaa mootummoota 7 (Baabiloon, Meedii, Faarsi, Giriikiyaa Aleeksaandar jalatti *Guddittii, Giriikiyaa Jeneraalota Aleeksaandar jalatti, Roomaa, Baabiloon Haaraa fi Roomaa Haaraa*).⁵⁷³

- Bineensi 1ffaan mootummoota Baabiloon (leenca), Meedoo-Faarsi (risaa), **geenxeend Giriikii (leopard)** .
Akkasumas bineensi 1ffaan kun humna, teessoo fi aangoo guddaan jawwee kennamaaf.⁵⁷⁴

➤ **Tinni bineensa 1ffaa** (kan Baabiloon Haaraa) .

- Maqaan ergamaa mootii boolla gadi hin qabne ta'e **Apooliyoon jedhamuun beekama**, jechuun balleessuu ykn **balleessaa**.⁵⁷⁵
- Then, bineensi 1ffaan galaana keessaa ka'u, bineensa 4ffaa mootummaa 4ffaa lafa irratti, ykn **Mootummaa Roomaa**, .
innis mootummoota kaan hundumaa irraa adda ta'ee, guutummaa lafaa ni nyaata, ni dhiita, ni caccabsa ciccitaa ta'ee (Dan 7:23).

→ Tbineensi isaa 1ffaan **sodaachisaa dha**, **badaa**, **figarmalee cimaa ta'e** ilkaan sibiilaa gurguddaa fi mismaara sibiila diimaa qabu, .
qabaachuu **10 gaanfa** (Dan 7:7, .Dan 7:19-20).

⁵⁷³ "[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel & Mul'ata" ilaali.

⁵⁷⁴ Ibid.

⁵⁷⁵ Ilaali Mul 9:11.

- .Farra Kiristoos“mootii “Baabilon Haaraa” ta'a.(kan Farra Kiristoosmaqaan keessatti ibsameera [Mul 13:18](#)).
- .Farra Kiristooskan Luusifer ta'a, .⁵⁷⁶akkasumas Belial (balleessaa, faallaa poolaarii) tiin deeggaramuu

qaba

kanKiristoos).⁵⁷⁷

(Mul'achuu kan...**kan Farra Kiristoos fiNabiyyii Kijibaa**iechuundhufaati **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** dhihoo jira) .

[2Th 2:1](#)Amma obboloota koo dhufaati keenyaan isin kadhanna**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, . walitti qabamuu keenyaanis, .

[2Th 2:2](#)Daftee akka hin raafamneef, akka hin raafamneef; hafuuraan, dubbiinis (logos) miti, .^{G3056}xalayaan (ergaadhaan) yookaanis .^{G1992}akka nu biraatti, . akka sanaatti**guyyaaKiristoos**dhihoo jira.

[2Th 2:3](#)Guyyaan sun waan hin dhufneef, namni tokko illee karaa kamiinuu isin hin gowwoomsin; malee kufee dhufu (**gantummaa**).^{G646}jalqaba, . fi sanan**nama cubbuu**(farri Kiristoos) akka mul'atu, . **ilma badiinsaa**(Nabiyyii sobaa) .;

[2Th 2:4](#)Kan mormuu fi waan waamame hundumaa caalaa of ol guddisu**Waaqa**, ykn kan gabbarame; akka inni akka**Waaqamana qulqullummaa keessa ta'aWaaqa**, akka ta'e of agarsiisuudhaan**Waaqa**.

[2Th 2:5](#)Isin yommuun isin wajjiin ture, waan kana isinitti himee akkan ture hin yaadattanii?

[2Th 2:6](#)Amma immoo bara isaatti akka mul'atuuf maaltu akka isa dhowwu ni beektu.

[2Th 2:7](#)Iccitii jal'inaa^{G458}

duruu ni hojjeta, inni amma hayyamu qofti hamma karaa irraa baafamutti ni gadhiisa.

- dhufaati dura wantoota 2 mul'achuu qaban**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**

→Dhufaati keenya ilaalchisee**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**akkamitti gara isaatti walitti qabamnas, godhi yeroo namni akkas jedhu hundumaa hafuura, loogosi fi ergaa ergamootaatiin hin dhiphatin **guyyaa Kiristoos**dhihoo jira, .bsababni isaas**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**hordofoonni osoo hin jiraatin hin

dhufu

wanti lama (2) ni mul'ata:

(1) .**gantummaa**, fi

(2) .**nama cubbuu**(farra Kiristoos), .⁵⁷⁸ **ilma badiinsaa**(Nabiyyiin Sobduu,[Mul 19:20](#)).⁵⁷⁹

→ **Farra Kiristoos**bineensa 1ffaatiif⁵⁸⁰nama cubbuu kan mormuu fi waan jiru hundumaa ol of ol kaasudha Waaqayyoon waame, karaa ilma badiisaa (kan Sobaa) waaqeffamanii jiraattota lafaatiin **Raajii bineensa 2ffaa**):

- Iccitiin jallinaa kun duruu hojii irra jira, garuu kan isa duubatti deebisu hanga inni jirutti ni hojjeta karaa irraa baafame ([2Th 2:7](#)).

(Kan seera hin qabne ni mul'ata) .

[2Th 2:8](#)Ergasii immoo Jal'aan (seera hin qabne) sun .^{G459}ni mul'ata, .

eenyu**Gooftaa**hafuura afaan isaatiin ni fixa, .

ifa (mul'atee) wajjin immoo ni balleessa .^{G2015}**kan dhufaati isaa**: 1.1.

[2Th 2:9](#)Isa illee, kan dhufaati isaa

hojii seexanaa booda ta'a^{G4567}wajjin)^{G1722}aangoo hunda^{G1411}akkasumas mallattoolee fi dinqii sobaa, .

→Ergasii inni seera hin qabne (kan bineensa 1ffaa) ni mul'ata, garuu**Gooftaani nyaataisahafuura waliin Afaan isaamul'ata dhufaati** Isaatiin immoo isa balleessi.

→Dhufaati isa seera hin qabne (Farra Kiristoos bineensa 1ffaa) .⁵⁸¹hundumaa keessatti hojii seexanaa booda

ta'a

aangoo, mallattoo, fi dinqii sobaa. Jawween bineensa 1ffaaf humna isaa, teessoo isaa fi guddaa ni kenna

⁵⁷⁶“(Mul 6:7-8) Baniinsa chaappaa 4ffaa, .” fi “[Fakkii 13-4] Magaalaa gudditti Baabiloon.”

⁵⁷⁷“(Mul 18:5-8) Cubbuun Baabiloon Waaqayyo gooftaan itti murtaa'a,” fi “[Fakkii 13-4] Magaalaa gudditti Baabiloon.”

⁵⁷⁸Maqaan Mormituu Kiristoos keessatti ibsameera[Mul 13:18](#).

⁵⁷⁹Ilaali[Mul 17:11](#) akkasumas “[Fakkii 13-4] Magaalaa gudditti Baabiloon.”

⁵⁸⁰“[Fakkii 13-4] Magaalaa gudditti Baabiloon” ilaali.

⁵⁸¹Bal'inaan waa'ee “Farra Kiristoos” ilaaluf, “[Fakkii 10] F. Mallattoon dhufaati kee (dhufaati Gooftaa) maal ta'a?”

taayitaa([Mul 13:2](#)).

Sana booda, bineensi 2ffaan akka jawwee dubbatu aangoo bineensa 1ffaa hunda sobaan ni fayyadama raajii, fi waan guddaa hojjeta **mallattoolee**, illee tolchuu **abiddasamii** irraa gara lafaatti gadi bu'aa ijaan dhiirota ([Mul 13:13](#)), kan lafa jiraattota gowwoomsu. Sana booda jiraattota lafaa akka tolchan itti hima **fakkii kan ta'e**(2ffaa) bineensa akkasumas mallattoo bineensichaa fudhachuudhaan fakkii bineensichaa waaqeffadhaa, .

yoo kana hin taane ni ajjeefamu ([Mul 13:14-16](#)).

([Mul 13:3](#)) Mataa 7 keessaa tokko (Mootummaa Roomaa) ajjeefamee garuu fayye (Mootummaa Roomaa Haaraa) .

[Mul 13:3](#) Mataan isaa tokkos akka madaa'ee (ajjeefame) arge . ^{G4969}hanga du'aatti; akkasumas madaa (dha'icha) isaa isa du'aaf nama saaxilu . ^{G4127}fayye: addunyaa guutuus (warra lafa jiraattota) . ^{G1093}jedhee ajaa'ibsiifate (ajaa'ibe) . ^{G2296G2296}booda (hordofaa) ^{G3694G1722}bineensicha.

☐ [Mul 13:3](#) QEENXEEnd Ani (Yohaannis) mataa (7) keessaa tokko akka ajjeefamee du'etti arge, madaan isaa inni du'aas ni fayye.

QEENXEEnd (warri) lafa irra jiraatan hundi ajaa'ibsiifatanii bineensicha (2ffaa) duukaa bu'an.

- Mootummaan 1ffaa (Baabiloon) Mootummaa 2ffaa (Medoo-Faarsi)tti kenname
[Dan 5:25](#) Barreeffamni kun immoo, MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN jedhamee barreeffame.
[Dan 5:26](#) Hiikkaan wantichaa kana:
MENE: Waaqa ('ēlā jechuun ni danda'ama) . ^{H426}mootummaa kee lakkaa'ee xumureera.
[Dan 5:27](#) TEKEL; Ati madaallii keessatti madaalamta, hanqina (hanqina) argamta. ^{H2627}
[Dan 5:28](#) PERES jedhamuun beekama; Mootummaan kee qoodamee, warra Meedii fi warra Faarsiif kennameera.
- **1ffaa**(Baabiloon), 2ffaa (Medoo-Faarsi), 3ffaa (Giriik), & 4ffaa (Roomaa) Mootummaa Baabiloon (mootummaa 1ffaa) qoodamee warra Meedii fi Faarsi (mootummaa 2ffaa) kennameef, . kan booda mootii Giriikiin kufe (Mootummaa 3ffaa, [Dan 8:21](#)), achiis kan Roomaa (kan 4ffaa **mootummaa**) sana booda aangootti ol ba'e. ⁵⁸²
- **4ffaa**(Roomaa) Mootummaa (Marsaa 2tti qoodame) .

Kan duraa& marsaa dhuma Mootummaa Roomaa

([Dan 2:40](#) Mootummaan afraffaan akka sibiilaa ni jabaata, akkuma sibiilli caccabee fi waan hundumaa gadi qaba: akka sibiilli warra kana hundumaa cabsutti ni caccaba, in caccabsa.)

Marsaan duraanii

→ Marsaan duraanii mootummaa 4ffaa (Roomaa), sun akka sibiilaa cimaa keessa [Dan 2:40](#), ni raawwatama, .

kan mirkanaa'u [Mul 17:10](#), "mootota torba (7) jiru: shan (mootota Giriikii isa duraa 5 **mootummaa**) kufaniiru, tokko immoo (Mootummaan Roomaa ni bulcha), inni kaan (mootummaa

Baabiloon) immoo

ammallee hin dhufne." . ⁵⁸³

Marsaan boodaa

→ Haa ta'u malee, marsaan boodaa mootummaa 4ffaa (New Roman) irraa [Dan 2:42](#)("mootummaan ni

ta'a

gartokkoon cimaa, gartokkoon immoo cabee") gara [Dan 2:45](#)("Waaqayyo ^{H426}kan samii mootummaa

dhaabe, kan

yoomiyyuu hin badu : mootummaan immoo saba biraatiif hin hafu, in cabsa malee cicitaa mootummoota kana hundumaa fixaa, bara baraan ni dhaabata," [Dan 2:44](#)) ammallee hin

taane

⁵⁸²"[Fakkii 13-2] Hafuurota samii 4n (Daani'eel 7-8)" ilaali.

⁵⁸³ibid.

raawwatameera, garuu hundi isaanii keessatti raawwatamu [Mul'ata 18-22](#).

([Mul 13:3 Hiikameera](#)).

- [Mootummaa Baabiloon](#) (mootummaa 1ffaa) kan kufe Meedii fi Faarsi (mootummaa 2ffaa), yeroo sana booda mootii Giriikiyaa mootummaa 3ffaa ([Dan 8:21](#)). Sana booda marsaan duraa mootummaa Roomaa 4ffaa, aangootti ol ba'e (gartokkoon cimaa, [Dan 2:42](#)), garuu "mataa keessaa tokko" (marsaa Mootummaa Roomaa duraanii ([Mul 13:3](#)) ajjeefamee du'e ([Mul 13:3](#)) ykn gartokkoon cabee ([Dan 2:42](#))).

→ Kun gartokkoon cabee ykn madaa'e **Roomaa Mootummaa** ([Dan 2:42](#)) deebi'ee ni jiraata Marsaa isa boodaa keessatti

kan Roomaa Haaraa Mootummaa (madaan nama ajjeesu fayye, [Mul 13:3](#)). Sana booda warri lafa jiraatan hundi ni

ajaa'ibsiifadhaa hordofaa **bineensa 2ffaa** tkophee keessaa ni ba'a **kan Roomaa Haaraa Mootummaa** (lafa keessaa bahee, .

[Mul 17:8](#), [Mul 13:11](#)), aangoo bineensa 1ffaa hunda ni fayyadama **kan Baabiloon Haaraa**

Mootummaa ([Mul 13:12](#)).

([Mul 13:4-7](#)) Jawwee fi bineensi 1ffaa kan waqeffamu warri lafa jiraatan hundi

[Mul 13:4](#) Jawwee humna (aangoo) kennus saaqeffatan .^{G1849} gara bineensichaatti: 1.1.

isaanis, "Eenyutu bineensicha fakkaata?" eenyutu isa waliin lola gochuu danda'a?

[Mul 13:5](#) Afaan dubbii guddaa fi arrabsoo dubbatu isaaf kenname;

fi aangoo (abbaa aangoo) .^{G1849} ji'a afurtamii lama (42) akka itti fufu kennameef.

[Mul 13:6](#) Innis maqaa isaa fi dukaana isaa arrabsuuf Waaqayyoon arrabsuuf afaan isaa bane;

warra samii keessa jiraatanis.

[Mul 13:7](#) Qulqulloota (qulqulloota qulqulloota) wajjinis akka lolu isaaf kenname, .^{G40} isaan mo'uufis:

fi aangoo (abbaa aangoo) .^{G1849} gosa (gosa) hundumaa irratti isaaf kenname, .^{G5443} afaanii fi saboota.^{G1484}

- [Mul 13:4](#) QEENXEEnd jawwee bineensichaaf (1ffaa) aangoo kenne waqeffatan; isaanis bineensicha (1ffaa) sagadaman, .
"Eenyutu akka bineensa (1ffaa) ta'a? Eenyutu isa waliin lola gochuu danda'a?"
- [Mul 13:5](#) QEENXEEnd dubbii guddaa fi arrabsoo akka dubbatu afaan isaaf kenname; fi itti fufuuf aangoo kennameef **Ji'oota 42**.
- [Mul 13:6](#) QEENXEEnd bineensichi arrabsoo afaan isaa bane **Waaqa**, .
Isaa arrabsuuf **maqaa**, Kan isaa **godoo qulqullaa'aa**, fi **warra samii keessa jiraatan**.
- [Mul 13:7](#) Qulqulloota qulqullootaa wajjin lola akka godhuu fi akka isaan mo'uuf kennameef.
Gosa hundumaa, afaan hundumaa fi saba hundumaa irrattis aangoon isaaf kenname.
irraa ajjeefaman hundee addunyaa.

- **Ji'oota 42**⁵⁸⁴

[Dan 7:23](#) Thus akkana jedhe: 'Bineensi afraffaan (4ffaan) mootummaa afraffaan (4ffaan) lafa irratti in ta'a, .
kan mootummoota kaan hundumaa irraa adda ta'u, .
guutummaa lafaa ni nyaata, ni dhiita, ni caccabsa.

→ Bineensi afraffaan (4) lafa irra jiru " **.Mootummaa Roomaa**" jechuun guutummaa lafaa ni nyaata yeroo deebi'anii ka'an keessatti **Mootummaa Roomaa Haaraa**.⁵⁸⁵

[Dan 7:24](#) Tinni gaanfa kudhan (10) mootota mootummaa kana keessaa ka'an kudhan (10) dha.
QEENXEEnd **kan biraamootii** isaan booda ni ka'a; warra duraa irraa adda ta'a, .
akkasumas mootota sadii (3) ni jilbeenfachiisa.

⁵⁸⁴ Hojiirra oolmaa adda addaa yeroo, yeroo fi walakkaa (qoqqooduun) hubachuuf, ilaali
"[Fakkii 12-b) Yeroo fi yeroo fi (walakkaa yeroo, qoodinsa yeroo, ykn walakkaa)." irraa "([Mul 12:14](#))."

⁵⁸⁵ "ICCIITII, BAABILOON GUDDITII, HAADHA EJAATTOOTAA FI JIBBAA LAFA ([Mul 17:5-6](#)) .."

→ 10. Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiisogaanfa (mootota) kan qabanammas mootummaa gabaachuudhaaf kan ka'e "mootummaa Roomaa," garuu 3.3 kan isaanis mootii biraatiin (mootii 11ffaan) ni bitamu) kan mootummaa Baabiloon Haaraa (Walumaagalatti mootota 8 = mootota 10 – mootota 3 gadi qabame = walumaa galatti mootota 7 + gaanfa xiqqoo (1, kan Farra Kiristoos).⁵⁸⁶

→ Mootonni 10n jalqaba mootummaa Roomaa keessaa ni ka'u, achiis mootiin biraa (kan Farra Kiristoos) ni ta'a isaan booda ka'aa.

Dan 7:25 Mootii biraa Waan hundumaa isa ol aanaa ('illay) irratti ni dubbatu, .^{H5943}
qulqulloota qulqulloota isa hundumaa gararraatti ('elyôn) ni dadhabsiisa, .^{H5946 jedhamuun beekama}
akkasumas yeroo fi seera jijjiiruuf ni yaadata.
Sana booda qulqulloonni qulqulloonni hanga^{H5705}
yeroo tokko fi yeroo fi yeroo qooduun.

→ Mootii biraa (kan Farra Kiristoos), arrabsoo afaan isaa ni bana Waaga, arrabsuu Kan isaa maqaa, Kan isaa godoo qulqullaa'aa, fi jarreen (warra 144,000 kan butaman) warri samii keessa jiraatan (Mul 13:6).

→ Icha (1ffaa) bineensaitti fufuuf (arrabsoo) afaan ni kennamaaf Ji'oota 42 (Mul 13:5) hamma yeroo tokko fi yeroo fi yeroo qooduun, kunis hanga dhuma irratti 7 waggoota kan Daani'el torban 70 keessaa.

- Yeroo fi yeroo fi qoqqoodinsa yeroo (Yeroo 7 yookaan Waggaa 7, Dan 4:23-25) .⁵⁸⁷
Mootiin mootummaa Baabiloon Haaraa (mootummaa 7ffaa) namoota irraa ni ari'ama, waliin ni jiraata bineensotakan dirree fi torba (7.7) . yeroo^{H5732} ni darba (Dan 4:16).

→ Yeroo tokko ('idān, Kan Jabaa^{H5732}), yeroo .^{H5732} fi yeroo qooduun^{H5732} yeroo waggaa agarsiisa. Tkanaaf qulqulloonni qulqulloonni hanga yeroo (waggaa), yeroo tokkootti harka Farra Kiristoositti ni kennamu (waggoota), fi qoodinsa yeroo (waggaa) torban 70ffaa Daani'eel, kunis torba (7.7) . waggoota (1,260/360 = 3.5 ta'e waggoota).⁵⁸⁸

→ Torba (7.7) . yeroo^{H5732} (Dan 4:23-25) kan agarsiisu torban 70ffaa Daani'eel ykn Waggaa 7 akka armaan gadiitti.⁵⁸⁹

- Rakkina: (1) Ayyaana (yeroowwan) Faasikaa, (2) Buddeena raacitii hin qabne, & (3) Jalqaba
- Boqonnaa turtii (Armootaaf hanga dhuma Rakkina Guddaatti): (4) Ayyaana (yeroo) kan Pheenxeqoosxee
- Rakkina Guddaa: (5) Ayyaana (yeroowwan) Xurumbaa, (6) Araarsa, & (7) Godoo Qulqullaa'oo

→ Qulqulluudha GOOFTAA (Yaahiwwee, .Isa 43:15) .^{H3068} kan ta'uun beekamu Kiristoos kakuu Haaraa keessatti (Efe 3:2-6). Kana "Kiristoos" jedhu jalqaba addunyaa irraa kaasee maqaawwan 'el^{H410} fi Yaahiwwee.^{H3068}
GOOFTAAN (Yaahiwwee) .^{H3068} kan keessummeessitoota, kan furtuu ture Qulqulluu Israa'el fi ēlōhīm jedhamuun beekama kan guutummaa lafaa kakuu moofaa ykn GOOFTAA (Yaahiwwee) .^{H3068} dhufe akka Yesuus Kiristoos-icha raajii kakuu haaraa keessattis saba isaa Israa'el akka Waaqayyo gooftaa kan Israa'el. Kana GOOFTAA, Mootii Israa'el, Waaqayyo gooftaa maccaa, muude saba bara baraa fi ni agarsiisa wantoota dhufanii fi dhufan.⁵⁹⁰ Hanga yeroon waan hundumaa deebisanii dhaabuutti samiin dirqama

⁵⁸⁶ "[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon" ilaali.

⁵⁸⁷ "[Fakkii 12-b] Yeroo fi yeroo fi (walakkaa yeroo, qoodinsa yeroo, ykn walakkaa)" ilaali.

⁵⁸⁸ "[Fakkii 13-1] Bineensi 1ffaa galaana keessaa ba'e (mataa 7, gaanfa 10, & gonfoo 10 maqaa arrabsoo qabu)" irraa kan qabame."

⁵⁸⁹ "[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

⁵⁹⁰ Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

fudhachuuraajjin kun **Yesuus Kiristoos** (warra qajeelota) akka **Waaqayyo gooftaa**.⁵⁹¹

→ Isin waan gatii guddaa qabuun malee, wanta manca'aa abbootii keessan irraa dhufeen hin furamne dhiiga kan **Kiristoos**, akka bara **hoolaa tokko** (amnos) jedhu).^{G286} mudaa fi tuqaa kan hin qabne, yookaan loogoo isa keessatti dhiyaate

jalqaba fi waliin ture **Waaqa**, fi ture **Waaqa**. Kana **hoolaa** (amnos) jedhu).^{G286} kanaan dura dursee muudamee ture

hundee addunyaa, fi kakuu gidduu jiru **Waaqa** (**'ēlōhīm jechuun ni danda'ama**) fi Abrahaam kan mirkanaa'e

Waaqa keessa **Kiristoos**.^{G1519} Kana **hoolaa** (amnos) jedhu).^{G286} bara dhuma kanatti isiniif mul'ateera;

- **Hoolaa** (arnion jechuun ni danda'ama).^{G721} **Yesuus**, aarsaa gubamuuf kan dhihaatan akka **korbeessa hoolaa** ('ayil, **Uma 22:13**).^{H352}

akka addunyaatti dhufe **hoolaa tokko** kan **Waaqa** (**Yoh 1:29**) ta'e **hoolaa tokko** (arniyoon).^{G721} yookaan **Kiristoos** (**1Phe 1:19**).

kan bara dhuma kanatti nuuf mul'ate, akka **Gooftaa** fi **Fayyisaa Iyyeesuus Kiristoos** (**Waaqa**). **Hundumaa danda'u** (**1Phe 1:20**).⁵⁹³

- Hubadhaa kana **asxaawwan jedhaman** ture **Waaqa** jalqaba irratti, fi **ēlōhīm jedhamuun beekama** ture dhagaa (şûr).^{H6697} ummata Oromoof

Israa'el, fi ol'aanaa **'ēl** furtuu isaanii ture, **isa Qulqulluudha** kan **Israa'el**, yookaan **GOOFTAA** kan **keessummeessitoota**, **Waaqa** (**ēlōhīm jedhamuun beekama**).^{H430} kan guutummaa lafaa eenyutu

"Uumaa" kee ta'e ati **fuudhu**,

eenyu ...dha **Hoolicha**.^{G721}⁵⁹⁴

- **Hiika ji'a 12**

Dan 4:28 Kun hundinuu mooticha Nebukadnezaar irratti dhufe.

Dan 4:29 Dhuma kudha lamaa irratti (**12. 12.**) **ji'oota**

masaraa (mana qulqullummaa) keessa deddeebi'e.^{H1965} kan mootummaa Baabiloon.

Dan 4:30 Mootichis dubbatee, .

Baabilon guddittii ani ijaare kun mitii?

humna humna kootiin mana mootummaatiif, akkasumas kabaja kabaja kootiif?

Dan 4:31 Osoo jechi^{H4406} jedhamuun beekama afaan mootichaa keessa ture, samii irraa sagaleen tokko ni dhaga'ame;

Yaa mootii Nebukadnezaar, sitti himameera; Mootummaan sirraa fagaateera.

→ Hiikkaan Daani'eel hundi dhuma ji'oota 12tti mootii Baabiloon irratti dhufe.

- **Kudha lamaan** (**12. 12.**) **ji'oota**

"Ji'a 12" jechuun kan ibsame **Est 2:12** akka guyyoota hojjetuun dubartii akka seera dubartii sanaatti gara mootichaatti hin fidamne dura qulqullaa'uu ishee raawwachuuf; **ja'a** (**6. 6.**) **ji'oota** zayita miiraa wajjin, **ja'a** (**6. 6.**) **ji'oota** urgooftuu mi'aawaa kan qabu, **geenxeend wantoota biroo wajjin qulqullina dubartii sanaaf**.

Est 2:12 Amma yeroo hojjetuu manaa hunda (kan shamarree, hojjetuu

dubartii).^{H5291} dabareen dhufe (tuquu).^{H5060} jedhamuun beekama

gara mootii Ahasweeros akka galto, sana booda isheen turte **kudha lama** (**12.**

12.) **ji'oota**, .

akkaataa (seera).^{H1881} kan dubartootaa.^{H802}

(guyyoonni qulqullaa'uu isaanii akkasuma waan raawwatamaniif;

jechuunis, ji'a jaha (6) zayita miira, ji'a jaha (6) immoo urgooftuu mi'aawaa, .

⁵⁹¹ Irraa qabame **Mul 4:8**.

⁵⁹² Ibid.

⁵⁹³ Irraa qabame **Mul 6:1**.

⁵⁹⁴ Ilaali **Mul 4:8**, **Mul 5:6**, **Mul 19:7**.

wantoota biroo wajjinis dubartoota qulqulleessuuf;)

- Lubichis ganama hoolaa tokko dhiheesse; hoolaan inni kaan immoo galgala ([Bau 29:39](#)), hoolaan galgala dhihaatu immoo urgooftuu ibiddaan Waaqayyooft ([Bau 29:41](#)).⁵⁹⁵

jiru

→ Hafuuraan yoo ilaalle ji'oonni 6n jalqabaa guyyoota cubbuu kee ittiin addaan kutuudha qajeelummaa ([Mul 6:6](#), [Dan 4:27](#)) foon ilma namaa nyaachuun, kan Isaa dhuguudhaan dhiiga minjaala Gooftaa irratti ([Yoh 6:53](#)), fi guyyoota keessaa ji'a 6 kan biraa dhiyaachuuf

urgooftuu mi'aawaa ta'een

qaama keessan akka aarsaa jiraataa, qulqulluu fi Waaqayyo biratti fudhatama qabu,

-nabiddagara GOOFTAA, yookaan Hoolicha, kan ati (misirroon) fuudhuu qabdu.

agarsiisudha

→ Kanaaf, ji'oonni 12 guutuun guyyoota guutummaa Ormoota booda dhufan kan

galuu, akkasumas jaamummaan gartokkee Israa'el keessaa yeroo baafamu ([Rom 11:25](#)).”

- “Dhuma ji'a 12 ([Est 2:12](#))” jechuun mul'ata dhufuuf jiru kan agarsiisudha

“ .kan Farra Kiristoos” kan Baabiloon Haaraa mootummaa 7ffaa ([Dan 4:30](#)) kan ta'u

ta'a

firdii Waaqayyootiin xumurame.⁵⁹⁶

[Erm 34:1](#) Jecha (the rhema) jedhu .^{H1697} isa Waaqayyo biraa gara Ermiyaasitti dhufe ([Yaahiwwee](#)), .^{H3068}

yeroo Nebukadnezaar mootiin Baabilon fi loltoota isaa hundumaa; mootummoota biyya lafaa bulchiinsa isaa hundumaa fi saba hundumaas, . [Yerusaalem waliin lole](#), magaalota ishee hundumaa irrattis, .

[Erm 34:2](#) Akkana jedha [GOOFTAA](#), .^{H3068} [Waaqa](#)^{H430} kan Israa'el; Deemi Zedeqiyaas mootii [Yihudaa](#), itti himaa, “Waaqayyo akkas jedha; Kunoo, ani mandara kana harka mootii Baabilonitti nan kenna; innis ibiddaan ni guba.

→ [Ermiyaas 34](#) taatee yeroo Nebukadnezaar mootiin Baabilon, .

waraana isaa hundumaa, mootummoota isaa hundumaa wajjin Yerusaalem lole bulchiinsa, fi namoota hundumaa.

- Mootiin Baabiloon durii (Nebukadnezaar) kunis mootii gara fuula duraa kan

Mootummaa Baabiloon haaraa, .kan Farra Kiristoos, .⁵⁹⁷ kan Armaagedoon irratti

jalqabu

MOOTII MOOTOOTAA, GOOFTAA GOOFTAA (Gooftaa Yesuus Kiristoos) .gaara irratti [Megidoo](#) (kaaba Israa'el keessatti argama).⁵⁹⁸

(Tabjuudhaan mul'anni raawwatame) .

[Dan 4:32](#) Namoota irraa si ari'u, bakki kees bineensota bosonaa wajjin in ta'a.

akka re'eetti marga akka nyaattu si godhu, akkasumas yeroo torbasi irra ni darba, .

hanga sana beektutti isa hunda caalaa Ol'aanaa ta'eni bulchamootummaa namootaa

keessatti, .^{H606}

nama fedhes ni kenna.

[Dan 4:33](#) Yeroo sanatti wanti Nebukadnezaar irratti raawwatame;

akka re'eetti marga ni nyaate, qaamni isaas bokkaa samiin jiidhe;

hamma rifeensi isaa akka rifeensa adurree, cimdiin isaas akka cirraacha simbirrootaa guddatutti.

[Dan 4:34](#) Dhuma bara sanaattis ani Nebukadnezaar ija koo gara samiitti ol kaase;

⁵⁹⁵“ ([Mul 6:5-6](#)) Banamuu chaappaa 3ffaa (farda gurraacha) ..”

⁵⁹⁶ Ilaali [Mul 17:11](#).

⁵⁹⁷ “Hiika ji'a 12” jedhu ([Mul 13:4-7](#)).

⁵⁹⁸ “ 10” jedhu ilaali. [Mul 16:16](#)” fi “[Mul 19:16](#).”

hubannaan koos gara kootti deebi'e, .
isa hundumaa ol ta'es nan eebbise, isa bara baraan jiraatus nan galateeffadhe, ulfinas nan kenna;
bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraati, mootummaan isaas dhalootaa dhalootatti in jiraata.

[Dan 4:35](#) Jiraattota lafaa hundumaas^{H772} homaa akka hin taaneetti beekamu:
loltoota samii keessattis akka fedha isaatti in raawwata, .
jiraattota lafaa keessaas;
namni harka isaa dhaabuu ykn, Maal goota?

[Dan 4:36](#) Yeroo wal fakkaatutti sababni koo natti deebi'e;
ulfina mootummaa kootiifis ulfina koo fi
ifni natti deebi'e; gorsitoonni koo fi gooftotni koos na barbaadan;
mootummaa koo keessattis nan jabaadhe, ulfina guddaanis natti dabalame.

[Dan 4:37](#) Ani Nebukadnezaar Mootii samii nan jajadha, nan jaja, nan ulfina, .
kan hojiin isaanii dhugaa ta'e hundi, karaan isaas firdii;
warra of tuuluun deemanis gadi buusuu danda'a.

Ol'aanaa ni fedha → Garuu yeroo 7 (ykn torban 70ffaa Daani'eel, kunis [Waggaa 7](#)) .⁵⁹⁹ darbaniiru, inni hunda caalaa mootummaa mooticha irraa fudhachuu ([kan Farra Kiristoos](#)), achiis mootummaa ni bulcha dhiirotaa fi nama fedheef kennu. Abjuu fi mul'anni mootichaa dhugoome, akkasitti inni ol'aantummaa bara baraa isa ol aanaa ([Dan 4:34-37](#)).

fakkaata → Mootiin Nebukadnezaar qofa miti [kan Farra Kiristoos](#) kan maqaan isaanii hin turre hundee addunyaa irraa kaasee macaafa jireenyaa keessatti barreeffame ([Mul 17:8](#)), garuu ni warra afuura qaban [Mormituu Kiristoos](#) ([1Yo 4:3](#)), kan Waaqayyo qooda isaa irraa fudhatu kitaaba jireenyaa ([Mul 22:19](#)) yoo isaan (warri hafuura Mormituu Kiristoos qaban) of hin gad of deebisne, .
kadhadhaa, fuula isaa barbaadaa, karaa isaanii isa hamaa irraas deebi'aa ([2Sen 7:14](#)).

1.1. ([1Yo 4:3](#) Hafuurri akkas hin himanne hundinuu [Yesuus Kiristoos](#) ni dhufe fooniin hin ta'u [Waaqa](#):

tokkicha).^{G500} jedhamuun beekama kunis hafuurri sun kan [mormituu Kiristoos](#) ([ἀντιχριστου jechuun kan beekamu](#),

[guddittii](#) → Haala kanaan, “yaa saba koo ishee keessaa ba’aa” jechuun “lafa keessaa ba’aa [magaalaa](#) [kan Baabiloon](#)” magaalaa gowwoomsaan guutamte ([Mul 18:4](#)), kottaa qulqulluu irra dhaabbadhaa lafa ([Hojii Ergamootaa 7:33](#)).⁶⁰⁰

([Mul 13:8-9](#)) Bineensi 1ffaan warri lafa jiraatan hundaan waaqeffama

[Mul 13:8](#) Warri lafa (lafa) irra jiraatan hundis .^{G1093} ni sagada, .
kan maqaan isaanii macaafa jireenya hoolaa (arnion) keessatti hin barreeffamne .^{G721} ajjeefame
hundee addunyaa irraa kaasee.

[Mul 13:9](#) Namni gurra yoo qabaate haa dhaga'u.

- [Mul 13:8](#) QEENXE End warri lafa jiraatan hundinuu isa (bineensicha) ni sagadu, .
kan maqaan isaanii keessatti hin barreeffamne [Kitaaba Jireenyaa](#) kan [Hoolicha](#) (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721}
hundee addunyaa irraa kaasee.
- [Mul 13:9](#) Namni gurra qabu yoo jiraate haa dhaga'u.

- [Hoolaa](#) ([arnion jedhamuun beekama](#)) .^{G721}

⁵⁹⁹ “[Fakkii 12-b] Yeroo fi yeroo fi (walakkaa yeroo, qoodinsa yeroo, ykn walakkaa)” ilaali.

⁶⁰⁰ “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

Hundumaa danda'u kan si eebbisudha Yesuus, fi kan Yesuuseenyu Waaqa ol kaafamedha "Fayyisaa tokko, .^{G4990}
jedhamuun beekama ykn Gooftaa (abbaa irree) kan kennukan rhema jedhu (Luq 2:29), eenyu ...dha Kiristoos, .
Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama) (Luq 2:11).

- Kana Gooftaafi Fayyisaa dha Yesuus Kiristoos (2Phe 1:11) dha Yesuus Kiristoos (Ilma namaa, asxaawwan jedhaman)
kan Waaqayyo ture
('ēlōhīm jechuun ni danda'ama). Kiristoos jechuun kan maqaa Yaahiwwē (GOOFTAA), .^{H3068} kan dhaloonni ilmaan
kan hin beekamne
dhiirota abbootiin isaanii Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob dha.⁶⁰¹

→ Hundumaa danda'u^{H7706 jedhamuun beekama} kan jedhu "Fayyisaa Yesuus Kiristoos" kan Waaqayyo ture ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama^{H430}).⁶⁰²

- Hoolaa (Biyya lafaa osoo hin hundeeffamin dura dursee kan muudame, 1Phe 1:20) .
Hoolaa (amnos) jedhamu. ^{G286} kan Waaqayyoo (Yesuus, Yoh 1:36) ., kan aarsaa gubamu ta'ee dhihaate,
ta'e GOOFTAA (Yaahiwwē) ^{H3068} Waaqa kan foon hundumaa. Inni ta'e hoolaa tokko (arnion jechuun ni
danda'ama) .^{G721} teessoo teessoo fi bineensota afran jaarsolii gidduutti dhaabbatanii, gaanfa 7 fi ija torba kan
qaban, isaanis Hafuurota 7 kan Waaqa gara lafa hundumaatti ergame.⁶⁰³

[Korbeessa hoolaa^{H352} → hoolaa tokko (Yesuus).^{G286} → hoolaa tokko (arniyoon, . Kiristoos) . → Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos (Waaqa) . Hundumaa danda'u]⁶⁰⁴

Atidhiiga duraan tureen malee, waan manca'aa abbootii keessan irraa darbeen hin furamne Kiristoos, akka
bara hoolaa tokko (amnos) jedhu) .^{G286} mudaa fi tuqaa kan hin qabne, yookaan loogoo, kan jalqaba irratti
dhiyaatee fi waliin ture Waaqa, fi ture Waaqa. Kana hoolaa (amnos) jedhu) .^{G286} kanaan dura dursee muudamee
ture hundee addunyaa, fi kakuu gidduu jiru Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) fi Abrahaam kan
mirkanaa'e Waaqa^{G2316} keessa Kiristoos.⁶⁰⁵ Kana hoolaa (amnos) jedhu) .^{G286} bara dhuma kanatti isiniif mul'ateera;

→ Hoolaa (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721}: 1.1. Yesuus, aarsaa gubamuuf kan dhihaatan akka korbeessa
hoolaa ('ayil, Uma 22:13) .^{H352} dhufe

addunyaan akka hoolaa tokko^{G286} kan Waaqa (Yoh 1:29) ta'e hoolaa tokko (arniyoon) .^{G721} yookaan Kiristoos (1Phe 1:19)
kan hojjetame

yeroo dhuma kana keessatti nuuf mul'atu, akka Gooftaa fi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos (Waaqa) . Hundumaa danda'u (1Phe 1:20).⁶⁰⁶

→ Yesuus Pheexiroosiin miilla namoota biroo akka dhiqatu itti hime (faca'e logos Waaqayyoo) akkasitti maqaan
hojjetoota wangeela keessatti

(Israa'el) keessa ta'a kitaaba jireenyaa (Phl4:3 irratti), lafa qulqulluu (Israa'el) irrattis dhaabbachuu ni danda'u .
dura Waaqa (Yoh 13:12).⁶⁰⁷

- Maqaa Waaqayyoo fi barumsa isaa kabaji

Dhiiga qaaliin kan bitamte Kiristoos (Yesuus akka hoolaa tokkootti)^{G286} mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne
kan ta'e Kiristoos Faasikaa keenya, fi kana Gooftaa (abbaa aangoo (despotēs).) kan si bite (2Phe 2:1). Kanaaf,
qofa Gooftaa (hojii abbaa aangoo) . Waaqa dha Gooftaa (kyrios) jedhamu. ^{G2962} Yesuus Kiristoos (Id 1:4). Icha
Gooftaa (abbaa irree) kennakan rhema jedhu (Luq 2:29) fi kan sagalee asxaalee kan keenya Gooftaa Iyyesuus
Kiristoos fi barumsa kan gabroota Isaa nagaan akka deeman godhu (Luq 2:29). Sababni isaa Isaahema
jedhamuun beekama kabaja maqaa kan Waaqa, Barumsi isaa hin arrabsamu (1Xim 6:1-3).⁶⁰⁸

⁶⁰¹ Irraa qabame Mul 4:8 & Mul 10:7.

⁶⁰² "Gooftaan Hundumaa Danda'u, Mul 1:8 & Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa, Mul 4:8."

⁶⁰³ Irraa qabame Mul 5:6. Viidiyoo 6ffaa, "Gooftaan Waaqayyo (kee ta'a)."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

⁶⁰⁴ Irraa qabame Mul 5:7-10.

⁶⁰⁵ Irraa qabame Mul 4:8.

⁶⁰⁶ Irraa qabame Mul 6:1.

⁶⁰⁷ Viidiyoo 11. "(Uffata Yesuus) "Ayyaana Faasikaa" dura.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

⁶⁰⁸ Irraa qabame Mul 6:12-16.

- **Hafuura bara baraa, Mootummaa bara baraa**

GOOFTAAN(Yaahiwwee) mana ilmaan Israa'el Gibxii fi lubbuu ilmaan Israa'el du'a jalaa baase. Karaa aarsaa Faasikaa GOOFTAA, Fayyisaa Kiristoos keenya GOOFTAA (Luq 2:11) qaqqabsiise lubbuuwwan mana ilmaan Israa'el keessaa, fi Kiristoosta'e hoolaa sana^{G721} -f Ayyaana Faasikaa GOOFTAA (1Qor 5:7) . keessatti ibsame Kan duraaniio 12:4-11 irraa kan fudhatame, kan karaa Hafuura bara baraa, dhiiga Isaa xurii malee dhiheesse Waaqa, namoota jiraatan tajaajiluuf qalbii kee hojii du'aa irraa qulqulleessuun si dandeessisa Waaqa (Ibr 9:14-15), lubbuu fi hafuura ilmaan Israa'el lamaan fayyisuu.⁶⁰⁹

Mootummaan Waaqa loogoo keessa osoo hin taane aangoorra jira malee warra eege asxaawwan jedhaman humnoota du'aa ka'uu firii reemaa baay'ee fiduuf barbaachisa. Garuu waan Isaa eegdeef asxaalee humna isaanii isa xinnootiin, seensa baay'eedhaan isiniif in tajaajilama mootummaa bara baraa kan keenya Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos (2Phe 1:11).⁶¹⁰

- **Waaqafi Hoolicha**

Gooftaan (*abbaa irree*).^{G1203} kan dhiiga qaaliin Gibxii keessaa isin bite Kiristoos fi keenya ta'e Waaqa, yookaan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos, warra dhiiga lubbuu ajjeefamanii haaloo ba'uuf lafa jiraataniif murtii ni fida logos Waaqayyoo (Mul 6:9-10).⁶¹¹

E. Ebaay'ee uumamni samii irratti, lafa irratti, lafa jala, galaana irratti fi wanti isaan keessa jiru hundumaa akkas jedha, "Eebbi, ulfinni, bulchiinsi immoo isa teessoo irra taa'u, isa jiruuf haa ta'u Waaqa (Abbaan kan Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa), fi gara Hoolicha^{G721} (Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos) bara baraan" (Mul 7:12).⁶¹²

(Mul 13:10) Obsaa fi amantii qulqulloota qulqullootaa (taken captive & be killed) .

Mul 13:10 Kan geggeessu (walitti qaba) .^{G4863} booji'amuutti in booji'a; kan billaadhaan ajjeesu (machaira) .^{G3162} billaa (machaira)n ajjeefamuu qaba.^{G3162} Obsi kunooti^{G5281} fi amantii^{G4102} kan qulqullootaa (qulqulloota).^{G40}

☐ Mul 13:10 Namni booji' amuu yoo barbaade, gara booji'amuutti in deema; namni tokko billaadhaan yoo ajjeefamu, billaadhaan ni ajjeefama. Asoobsaa fi amantii qulqulloota qulqullootaati.

→ Qulqulloonni qulqulloonni amantiitti obsan booji'amanii billaadhaaf ni ajjeefamu (yookaan logos Waaqayyoo). Haala kanaan namni qulqulloota qulqulloota waliin ajjeese logos Waaqayyoo, ittiin ni ajjeefama.

- Lubbuu ajjeefaman kan-**icha ragaa ba'oota** kan logos Waaqayyoo iddoo aarsaa jala turan in Mul 6:10, jedhee iyye

Gooftaa (*abbaa irree*) dhiiga isaanii warra lafa jiraatan irratti haaloo ba'uuf, garuu hanga lamaan isaaniitti eeguu qabu baay'ina tajaajiltoota akka isaanii fi obboloota isaanii, warra ajjeefamaniis (Mul 6:10-11).

→ Qulqulloonni waldaa Waaqayyoo hundinuu, dhiiga ofiitiin bitaman (Hojii Ergamootaa 20:28), dha jiraattota samii, akkasitti bineensa 1ffaa (kan Baabiloon Haaraa) waaqeffachuu ni didu mootummaa) fi ajjeefamu.

(Mul 13:11) Bineensi 2ffaan lafa keessaa bahe (akka Hoolaa gaanfa 2 qaba) .

⁶⁰⁹ Irraa qabame Mul 6:8.

⁶¹⁰ Irraa qabame Mul 3:8.

⁶¹¹ Irraa qabame Mul 8:5.

⁶¹² Irraa qabame Mul 5:13.

[Mul 13:11](#) Bineensi biraa immoo lafa (lafa) keessaa ol ba'uu arge .^{G1093}
akka hoolaa (arnion) gaanfa lama qaba ture, .^{G721} akka jawweettis dubbate.

□ [Mul 13:11](#) Ani (Yohaannis) bineensi biraa (2ffaa) lafa keessaa ol ba'aa jiru nan arge, .
akkasumas gaanfa (mootota) lama (2) akka **hoolaa tokko** (arnion jechuun ni danda'ama) jedhee akka jawwee dubbate.

- **Bineensi 2ffaa** gaanfa 2 (mootota 2) akka **hoolaa tokko** jedhee akka dubbate **jawwee tokko** (saba Waagayyoo gowwoomsuuf).⁶¹³
- **Gaanfa 2** akka Hoolaa: **1.1. Gaanfa 2n immoo mootota kan mootummaa kan warra Meedii fi warra Faarsi (gosoota keessaa Mootummaa Baabiloon).**

- Bineensonni eenyufa'i?

- Bineensonni samii + galaana guddaa + lafa: Jawwee guddaa diimaa ([Mul 12:3](#)).
→ **Bineensota** dhauumamtoota hafuura kan **biyya waaqaa**, . kan irraa ka'anga **galaana guddaa** fi mootii ta'aa **dachii** (icha galaana & lafa).⁶¹⁴

- **4 hafuurota** (kan samii, .[Dan 7:2](#)), .
- **Bineensota gurguddoo 4** (kan galaana guddaa, .[Dan 7:2](#)), .
- **4 mootota** (kan galaana & lafa, .[Dan 7:17](#)), .

→ Bineensa guddaa 2ffaa **diimaa jawwee**, kan qabu **7. 7. mataa**, . **10. 10. gaanfa**, fi **7. 7. diadems jedhaman** mataa isaa irratti, . dha
uumamtoota hafuura samii keessaa tokko, galaana guddaa keessaa ka'anga **eenxeend lafa**, mootota ta'aa (galaana & lafa, .[Mul 12:3](#)).

- Bineensichi (samii keessaa bahee) .
- **Jawwee guddaa** (bofa moofaa, Diyaabiloosii fi Seexana, .[Mul 12:7-9](#)) bineensa samii keessaa bahee, inni ture samii irraa gatamanii lafatti gatamanii fireign Baabiloon guddittii irratti ([Mul 17:18](#) & .[Mul 18:2](#)) ..

- Bineensi samii irraa gara lafaatti darbatame **Luusifer** (Isa 14:12) .^{H1966} kan Bineensi 1ffaa irra taa'u, . ykn **Baabiloon Haaraa**.⁶¹⁵ Achiis, "ejjitu guddittii," kan bineensi 2ffaan lafa irra baattee deemtu ([Isa 14:12-14](#), .[Mul 17:7](#)) karaa Phaaphaasii, jiraattonni lafaa hundi akka **waageffanna** bineensa 1ffaa ([Mootummaa Addunyaa Tokko](#), .[Mul 18:4](#)).

- Phaaphaasichi, ummatoota, tuuta, saba, fi afaan hedduu irra taa'a ([Mul 17:15](#)), fi ni hojjeta **waldaa Kaatolikii Roomaa (haadha sagaagaltootaa)**.
→ Kan magaala guddicha irra taa'e immoo " .**ejjitu guddittii**" ([Mul 17:9](#)) ykn "Phaaphaasii" kan ta'e mataa mana qulqullummaa, kan Waldaa Kaatolikii Roomaa (**haadha sagaagaltootaa**).⁶¹⁶

- **Luusifer** dha-**icha** (kufe) .**ilma ganamaa** ([Isa 14:12](#)) kan Baabiloon Haaraa irra taa'u, inni immoo (**kan Farra Kiristoos**) .

lafa irratti mootii ykn mootii Baabiloon Haaraa ([Isa 14:4](#)) jechuun kan bineensa 1ffaa, . teessoo isaas urjiilee Waagayyoo olitti ol kaasaa (**'el**).^{H410} ([Isa 14:12-14](#), .[Mul 12:7-9](#)).

→ **Luusifer (ilma ganamaa)** .

⁶¹³ "[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon" ilaali.

⁶¹⁴ "[Fakkii 13-2] Hafuurota samii 4n (Daani'eel 7-8)" ilaali.

⁶¹⁵ Luusifer (kan Cimaa [H1966](#), hêlêl): 'Helel' mootii Baabiloon kan ibsu yoo ta'u, hiikni isaas "ifaa kan baatu" jechuudha.

⁶¹⁶ "([Mul 17:3-6](#)) ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJJAATOOTAA FI JIBBAA LAFA."

- Keessa Isa 14:12, .[Luusifer](#) kan jedhu agarsiisa [ilma ganamaa](#), . kan sana booda mootii Haaraa jedhamee waamamu

Baabiloon.

- Keessa [Isa 14:16-17](#), namoonni kufaati Baabiloon humna guddaa qabduun rifatan, mootii kan **Baabiloon Haaraa jedhamtu** (yookaan [kan Farra Kiristoos](#)) jedhee, “Namni lafa uume kun? ^{H776}gara ni raafama?”

- Hundeen ([Luusifer](#)) kan mootii hamaa kanaa ([kan Farra Kiristoos](#) bineensa 1ffaatiif) hawwiikan jedhutti ol bahuu dha iddoo olka'aa duumessa, akka isa hundumaa ol ka'aa ykn Waaqayyo (['ēl](#)). ^{H410} (kan abbaa qabeenyaa...

biyya waaqaafi lafayookaan [Kiristoos jedhama](#), eenyu keessatti [Waaqawaan](#) hundumaa jala galcheera [Kan Kiristoos](#) miilla, [1Qor 15:27](#)).

- Apooliyoon, mootiin ergamaa boolla gadi fagoo hin qabne, boolla gadi fagoo irraa ni ol ba'a ([Mul 9:11](#), . [Mul 17:8](#)) fi keessa darbee ni hojjeta [Nabiyyii Kijibaa](#) kan bineensa 2ffaa kan baatu ejjittuu guddaa (Phaaphaasii), jiraattota lafaa hunda gowwomsuun mallattoo bineensa 1ffaa akka

fudhatan. ⁶¹⁷

→ Haala kanaan, both [kan Farra Kiristoos](#) fi [Nabiyyii Kijibaa](#) ta'alubbuun haroo ibiddaa gubatutti

darbatame

Brimstone waliin ([Mul 19:20](#)) halkanii fi guyyaas bara baraan ni dararama ([Mul 20:10](#)). ⁶¹⁸

➤ **Apooliyoon jedhamuun beekama**, ergamaa mootii boolla gadi fagoo (lafa = galaana & lafa, . [Mul 9:11](#)) .

- **Apooliyoon** lafa irratti (galaana + lafa) mootii mootummaa ta'a). Inni uumama hafuuraati kan karaa mootii ([Nabiyyii Kijibaa](#)) bineensa 2ffaa lafa bahee ([Mul 9:11](#), . [Mul 17:8](#)), karaa mootii ([kan Farra Kiristoos](#)) kan bineensa 1ffaa galaana keessaa bahee.

• **Bineensa 1ffaa** (bahee [galaana](#)) .

Bineensi 1ffaa, qabaachuu **7 mataa** (mootummaa), . **10 gaanfa** (mootota mootummaa hin qabne ammallee), & . **10 kan ta'an diyaademii** (gaanfa irratti) galaana keessaa ol ka'a ([Mul 13:1](#)).

• **Bineensi 2ffaa** (bahee [lafa](#)) .

Magaalaa Vaatikaan kan bineensa 2ffaa ta'ee, raajonni sobduun lafa isaa keessaa ni ba'u ([Mul 13:11](#)). → Bineensi 2ffaan lafa keessaa bahu gaanfa 2 qaba.

- **Farra Kiristoos** kan bineensa 1ffaa aangoo, teessoo fi aangoo guddaan jawwee itti kennameefii jira arrabsoo ji'oota 42 ([Mul 13:2-5](#)).

- **Raajicha sobaa** ([Mul 19:20](#)) kan bineensa 2ffaa (**[Mootummaa Roomaa Haaraa](#)**) kan Hoolaa tokkoon ni dhufa

uffata fi akka dubbatan **jawwee tokkowarra** lafa jiraatan gowwomsuun mallattoo bineensichaa akka fudhatan

(mallattoo kan **jawwee guddaa sana**, . [Mul 12:9](#)), mallattoo hojjechuu fi aangoo 1ffaa hunda fayyadamuudhaan

bineensa (**[Mootummaa Baabiloon Haaraa](#)**) innis kan jawwee (Lucifer ykn Seexana, . [Isa 14:12](#), . [Mul 12:9](#), .

[Mul 13:11-12](#)). ⁶¹⁹

→ Eenyu ta'anga **gaanfa 2n kan lafaa**?

- Bineensa 1ffaa galaana keessaa ka'uuf (mootummaa Baabiloon Haaraa), jawween ni aangoo isaa, teessoo isaa, fi aangoo guddaa ji'oota 42f arrabsuu isaaf kenni ([Mul 13:2-5](#)).

⁶¹⁷ Irraa qabame [Mul 22:16](#).

⁶¹⁸ Ilaali [Mul 17:3-6](#).

⁶¹⁹ “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

Garuu aangoo bineensa 1ffaa hunduu bineensa 2ffaa lafa keessaa ba'uuf ni kennama gaanfa 2 kan qaban (mootota mootummoota Meedii fi Faarsi) in [kan Hoolaa tokkoo](#)uffata ([Mul 13:11-12](#)) namoota lafa jiraatan gowwoomsuuf mallattoo hojjechuudhaan karaa [Nabiyyii Kijibaa](#) ([Mul 19:20](#)).

([Mul 13:12-13](#)) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan dirqisiisee bineensa 1ffaa akka waaqeffatan taasisa

[Mul 13:12](#) Aangoo (aangoo) hundumaas ni fayyadama . ^{G1849} bineensa isa duraa isa duraa , .
dachii (lafa)s ni fida . ^{G1093}
warri achi keessa jiraatanis bineensa isa jalqabaa, isa madaa du'aa (dha'icha) isaa saaqeffatan ^{G4127} fayye.
[Mul 13:13](#) Inni dinqii (mallattoo) gurguddaas ni hojjeta, . ^{G4592}
akkasitti ibiddi samii irraa lafa (lafa) irratti akka bu'u godha . ^{G1093} namoota duratti, . ^{G444}

- [Mul 13:12](#) QEENXEEnd inni (bineensi 2ffaan) aangoo bineensi isa jalqabaa hundumaa fuula isaa duratti fayyadame, .
laftii fi warri ishee keessa jiraatanis bineensa isa duraa akka sagadan godha, .
kan madaan du'aa isaa fayye.
→ Bineensi 2ffaa ([Mootummaa Roomaa Haaraa](#)), aangoo bineensa 1ffaa hunda qabaachuu ([kan Haaraa Mootummaa Baabiloon](#)), jiraattonni lafaa hundinuu (mootummaa tokko) bineensa 1ffaa akka waaqeffatan ni taasisa
kan madaa du'aa (mataa isaa 7 keessaa tokko in [Mul 13:1](#) yookaan [marsaa jalqabaa Mootummaa Roomaa](#)) fayye
(marsaa isa boodaa keessatti [Mootummaa Roomaa Haaraa](#) ([Mul 13:3](#))).⁶²⁰
- [Mul 13:13](#) QEENXEEnd inni (bineensi 2ffaan) waan guddaa hojjeta [mallattoolee](#), .
hojjechuu illee [abidda](#) samii irraa gara lafaatti gadi bu'aan namoota duratti. ^{G444}
→ Kan bineensa 2ffaa keessaa ta'e, ibidda samii irraa gara lafaatti akka gadi bu'u kan godhe ija namaa, jechuun raajiin sobaa ([Mul 19:20](#)).

([Mul 13:14](#)) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan karaa mallattootiin gowwoomsa

[Mul 13:14](#) Warra lafa (lafa) irra jiraatanis ni gowwoomsa . ^{G1093} karaa dinqiiwwan (mallattoolee) sanaan . ^{G4592}
kan inni aangoo (grant) qabu ture . ^{G1325} ija bineensichaa duratti hojjechuu;
warra lafa (lafa) irra jiraataniin; ^{G1093}
bineensa billaadhaan madaa'eef fakkii akka tolchan; ^{G3162} akkasumas jiraate.

- [Mul 13:14](#) Innis (bineensa 2ffaa, [Mootummaa Roomaa Haaraa](#)) warra lafa jiraatan gowwoomsa keessa [mallattoolee](#) kan inni bineensicha (1ffaa) duratti akka raawwatu hayyamameef ([kan Baabiloon Haaraa jedhamtu](#)), .
warra lafa jiraatan fakkii akka tolchan itti himuun [-icha \(2ffaa\)](#) . [bineensa](#), .
kan billaadhaan madaa'e ^{G3162} jedhee jiraate.
→ Mataa bineensa 1ffaa (ykn mootummaa) keessaa tokko kan billaadhaan madaa'e, dha [kan Roomaa Mootummaa](#) kan Bineensa 2ffaakan lafa keessaa ba'e. Bineensi 2ffaa ([Mootummaa Roomaa Haaraa](#)) .
jiraattota lafaa fakkii akka hojjetan itti hima ([kan bineensa 2ffaa](#)) kan billaadhaan madaa'e garuu jiraate ([Mul 17:11](#)) .
* **.The fakkii bineensa 2ffaa**
Sababni isaas Raajiin Sobaa bineensa 2ffaa (Mootummaa Roomaa Haaraa) lafa jiraattota ni taasisa fakkii isaa tolchuuf, fakkiin sun fakkii Nabiyyii Sobaa, Mootii of keessaa qabaachuun ni danda'ama

⁶²⁰ laali [Mul 13:18](#).

Chaarlis 3ffaa, 1999.⁶²¹ akka kaadhimamaa baay'ee carraa qabuutti. Haati isaa mootittii Elizaabeet 2ffaa akkasuma akka turte yoo ilaalle bara 1953tti mootii Chaarlis 3ffaa dura gonfoo kan kaa'ame si'a ta'u, fakkiin kun haadha lamaan of keessatti hammachuu akka danda'us ni danda'a fi ilma.

(Mul 13:15) Hafuurri fakkii bineensichaa akka dubbatuuf kennama

Mul 13:15 Innis aangoo (grant) qaba ture .^{G1325} jireenya (hafuura) kennuu .^{G4151} gara fakkii bineensichaa, . fakkiin bineensichaa akka dubbatu, . akkasumas warri fakkii bineensichaa hin waaqeffanne akka ajjeefaman godhi.

- **Mul 13:15** Innis kennameef (**bineensa 2ffaa**) fakkii sanaaf hafuura kennuudhaaf **of kan (2ffaa) bineensa**, . akka fakkiin (**2ffaa**) bineensani dubbata ture nama fakkii isaa hin waaqeffannes godhi-**icha (2ffaa) .bineensa** akka ajjeefaman.
- **Fakkii bineensa 2ffaa**
 - .Tinni bineensa 2ffaa (kan **Mootummaa Roomaa Haaraa**) jiraattota lafarra jiran fakkii akka hojjetan itti hima-**icha (2ffaa) .bineensa**, hafuurri immoo fakkii kan-**icha (2ffaa) .bineensa** akka fakkiin sun dubbatutti.
 - Qulqulloonni qulqulloonni mataan ni muramu (**Mul 13:10**) sababni isaas isaan Yesus isa eege dhugaa ba'aa waan ta'aniif **asxaawwan jedhaman kan Waaqayyoo**, ibaadaas ni didu **suuraan (2ffaa) .bineensa**.

(Mul 13:16) Bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan harka mirgaa ykn morma isaanii irratti mallattoo akka argatan dirqisiisa

Mul 13:16 Inni xixiqqaa fi guddaa, sooressaa fi hiyyeessa, bilisa fi garbummaa in godha; qabxii argachuuf ^{G5480 jedhamuun beekama} keessatti (irratti) .^{G1909} harka isaanii mirgaa, yookaan ^{G2228} keessatti (irratti) .^{G1909} morma isaanii: 1.1.

- **Mul 13:16** Akkasumas bineensi 2ffaa (kan **Mootummaa Roomaa Haaraa**) . xiqqaa fi guddaa, sooressaa fi hiyyeessa, bilisa fi garbummaa hunda godha, . fudhachuuf **mallattoo tokko** harka mirgaa isaanii irratti, ykn morma isaanii irratti.
 - ✚ **Mallattoon gosa lama qaba (mallattoo fi chaappaa)** .^{G5480 jedhamuun beekama}: 1.1.
 - (1) **Mallattoo** kan bineensichaa (**666. 666**, .Mul 13:16-17. 7.) kan fooniin fudhatamu. **Hojii Ergamootaa 17:29** Egaa nuti sanyii Waaqayyoo waan taaneef, . Waaqummaan warqee ykn meetii akka fakkaatu yaaduu hin qabnu, . yookiin dhagaa, bocame (mallattoo) .^{G5480 jedhamuun beekama} aartii fi meeshaa namaatiin.
 - Mallattoon harka mirgaa ykn morma irratti fudhatamuu waan qabuuf, akkas ifaadha mallattoo bineensichaa (**666. 666**) ni fudhatama ".**keessa foon (Hojii Ergamootaa 17:29)**."
 - (2) **Chaappaan** kan Hafuura (**kanneen 144,000 ta'an**, .2Qor 1:22, .**Hojii Ergamootaa 17:29**) kan garaa keessatti fudhatamu
- Jalqaba (warri qulqulloonni) fooniin osoo hin taane hafuuraan ni mallatteeffamu.

(Mul 13:17) Mallattoo, maqaa bineensichaa, & lakkoofsa maqaa isaa malee namni bitu ykn gurguru hin jiru

Mul 13:17 Namni tokko illee akka hin bitannee fi hin gurgurneef, . Mallattoo ykn maqaa bineensichaa ykn lakkoofsa maqaa isaa malee.

- **Mul 13:17** QEENXE End kan qabu malee namni tokkollee akka hin bitanne, gurguruus akka hin dandeenye

⁶²¹"(Mul 16:12-14) Viyaal 6ffaa:O. On laga guddaa Efraaxis bishaan ni goga & hafuurota xuraa'oo 3."

- mallattoo (kan bineensichaa), yookaan
- **maqaa bineensichaa**, yookaan
- lakkoofsa maqaa isaa (bineensichaa).

➤ **Mallattoo bineensichaa**

- **Maqaakan bineensichaa:** “ **.Apooliyoon jedhamuun beekama**”
→ **Ergamaan mootii boolla gadi hin qabnee Apooliyoon (Mul 9:11)** keessa darbee ni hojjeta-**icha Farra Kiristoos**⁶²²
akkasumas Nabiyyii Sobaa bineensa 2ffaa akka warra lafa jiraatan dirqisiisuun mallattoo isaanii irratti akka argatan gochuu harka mirgaa, ykn morma isaanii irratti.
- **Lakkoofsikan bineensa mallattoo isaa irratti barreeffame sanaa:** “ **.666.666.**”
→ Bara 2019tti Microsoft (dhaabbanni teeknooloojii Ameerikaa keessa jiru) paatentii galmee... lakkoofsa “060606,” kan sirni maallaqa kirpitoo daataa qaama namaa akka mirkaneessu kan taasisudha **hojii**.⁶²³
- **Sirna kaffaltii baay’inaan itti fayyadamnu:** “ **.Barkoodii**”
→ Ebla bara 2023tti Abbaan Taayitaa Maallaqa Maallaqa Dijitaalaa (DCMA) Unicorn, kan crypto irratti hundaa’e jalqabe **Maallaqa Dijitaalaa Baankii Giddugaleessaa (CBDC)** kan akka Yuunitii Maallaqa Waliigalaa (UMU)tti tajaajilu fi idil-addunyaa CBDC, mootummaa addunyaa (Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii teessoo isaa Yunaayitid **Naannoolee**) maallaqa irratti to’annoo guutuu kaffaltii daangaa qaxxaamuraa namoota dhuunfaa bara biyyoota miseensa ta’an.⁶²⁴
Barkoodii sirna kaffaltii bal’inaan itti fayyadamanii daldala xumuruuf kan ta’an waan ta’aniif mala daldalaa addunyaa maraa isa gaarii ta’e. Barkoodiin kun bitaa fagoo, giddugaleessaa fi fagoo irratti barruulee sadii qaba mirgaa, tokkoon tokkoon isaanii lakkoofsa hin mul’anne 6 of keessaa qaban, isa taasisu **.666.666.**⁶²⁵
- **Neetworkiin Mirkaneessa Fayyaa Dijitaalaa Addunyaaykn GDHCN (Eenyummaa Dijitaalaa Addunyaa)** .
→ Ji’a Juun 2023 Dhaabbanni Fayyaa Addunyaa (WHO) fi Komishiniin Awurooppaa ‘Global Neetworkiin Mirkaneessa Fayyaa Dijitaalaa (GDHCN)’ Raggaa COVID-19 networkii ijaaruuf. Garuu kun “Global Digital Identification” CBDCf bu’uura Farra Kiristoos ‘Addunyaa Tokko’ ni hundeessa Mootummaan’ namni hundi addunyaa guutuutti “mallattoo bineensichaa” akka fudhatu seera kabachiisuuf (Ilaali **Mul 13:17-18**).⁶²⁶
- **Namni kamiyyuu mallattoo yoo qabaate malee bitachuus gurguruu hin danda’u (fooniin, .Hojii Ergamootaa 17:29)** .
→ CBDC jalqabuun namni hundi Unicorn fayyadamuun daldala (bituu fi gurgurtaa) akka raawwatu ni gaafata (sirna maallaqaa bineensa). Jechuun, mootummaan giddu galeessaa addunyaa kan nama hundaa ni hordofa daldala kan raawwatu yoo ta’u, mallattoo sirna bineensichaa yoo qabaate malee eenyullee akka bitu ykn gurguru hin hayyamu, . kan bifa baarkoodii meeshaa teeknooloojii xiqqaa keessatti daataa walitti qabuuf daldalaaf oolu qaba

⁶²² Ilaali **Mul 13:18**.

⁶²³ Intarneetii irratti lakkoofsa maxxansaa “W0/2020/060606” fi guyyaa maxxansaa isaa Amajjii 26, 2020 barbaadi.

⁶²⁴ Intarneetii irratti biyyoota CBDC pilots fi rollouts irratti waadaa galanii jiran baay’inaan barbaadaa.

⁶²⁵ Intarneetii irratti waa’ee mallattoolee “EAN/UPC/JAN barcode” baruuf barbaadi.

⁶²⁶ Intarneetii irratti jecha ijoo ‘WHO Global Digital Health Certification Network’ jedhu galchuun waa’ee odeeffannoo haaraa

sochii qaama namaa kan harka mirgaa ykn morma irratti kaa'amu.⁶²⁷

- **Ichamallattoo bineensichaa harka mirgaa ykn morma: “.Maaykiroochiip”**

→Maaykiroochiip jechuun chippii kaffaltii kan iddoo keessa kaa'amu fi daataa walitti qabamuu danda'u yoo ta'u, hamma midhaanii tokkoo ti

ruuzii, kan quba guddaa fi quba agarsiisaa gidduutti galfamuu danda'u. Daldalaan ta'ee jira dhuma bara 1990moota irraa eegalee kan argamu yoo ta'u, teeknooloojii kaayyoo to'annoo guutuu

danda'u qofaadha

daldala kaffaltii qaama namaa keessatti raawwatamu.⁶²⁸

Dhuma irratti maallaqni CBDC gogaa keessan jalatti bifa microchips for the One tiin ni dhaabama Mootummaan Addunyaa sochii bittaa fi gurgurtaa namoota dhuunfaa yeroo qabatamaa keessatti

to'achuuf.⁶²⁹

([Mul 13:18](#)) 666 (Lakkoofsa bineensichaa lakkaa'i, inni lakkoofsa namaati) .

[Mul 13:18](#) Ogummaan kunooti. Kan hubannaa (yaada) qabu .^{G3563}

[lakkaa'uu](#)^{G5585} lakkoofsa bineensichaa:

sababni isaas lakkoofsa namaati;^{G444}

lakkoofsi isaas dhibba jahaa fi jaha (666) dha.

☐ [Mul 13:18](#) Here ogummaadha. Kan hubannaa qabu haa

- lakkaa'uu **lakkoofsa bineensichaa**, .

- waan ta'eef **lakkoofsa nama tokkoo**: 1.1.

- .His lakkoofsa dha **666. 666**.

➤ [Lakkoofsi Phaaphaasii aangoo bineensichaa “.666. 666”](#)

- Note akka gatii lakkoofsa godoo 1ffaa (durii) kan walitti dabalamu **666. 666** jechuun “lakkoofsa mudaa qabudha.

→Lakkoofsi bineensichaa walitti ida'amee 666, lakkoofsa nama tokkoo, 666, kan a

nama mudaa qabu, Waaqayyo ta'uu isaa of agarsiisuudhaan waan Waaqayyo jedhamu hundumaa caalaa of ol kaasuun

mana qulqullummaa Waaqayyoo, hafuura Farra Kiristoos kan qabu ([2S 2:3-4](#)).

➤ [Maqaa Farra Kiristoos](#)

- [Mootiin, kan bineensa 1ffaa Mootummaa Addunyaa Tokko Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii, kan raawwatu 666. 666](#), nama maqaan isaa Baaraak Huseen Obaamaa 2ffaa ([kan Farra Kiristoos](#)) .⁶³⁰ kan yeroo mootummaa “Baabiloon Haaraa” 7ffaa (ykn pirezidaantii Ameerikaa 44ffaa) mootii ture, garuu ammas mootii magaalaa guddittii Baabiloon ta'a. Akkasumas, mootiin 8ffaan Mootummaa Roomaa Haaraa ykn Raajiin Sobaa, Mootota 7 ([Mul 17:11](#))..
- Teessoon Waldaa Kaatolikii Roomaa “Magaalaa Vaatikaan” kan bineensa 2ffaa (Mootummaa Roomaa Haaraa) kan Raajiin Sobaa uffata Hoolaa uffatee (saba Waaqayyoo gowwoomsuuf) lafa keessaa bahee akka a jawwee aangoo bineensa 1ffaa (Baabiloon Haaraa) hunda akka hojiirra oolchuuf, jiraattonni lafaa hundi (xiqqaa fi guddaa, sooreyyii fi hiyyeeyyii, bilisa fi garbummaa) harka mirgaa ykn morma isaanii irratti mallattoo akka argatan gochuu fi akka waaqeffatan Bineensa 1ffaa, “Mootummaa Addunyaa Tokko” ([Mul 13:11-16](#)).

⁶²⁷Intarneetii irratti waa'ee ijaarsa CBDC fi maallaqa kirpitoo barbaadaa baradhaa.

⁶²⁸Intarneetii irratti akkaataa maaykiroochiip implants harka keessaniin kaffaltii dandeessisu barbaadaa baradhaa.

⁶²⁹Intarneetii irratti waa'ee CBDC fi microchip implants kan hamma midhaan ruuzii xiqqaa ta'e barbaadani baradhaa.

⁶³⁰Marsariitii Baaraak Obaamaa Waayit Haawus seenuun yaada Baaraak Obaamaa fi Phaaphaasiin Firaansis irratti dubbatan dubbisaa (adda baasuuf).

September 23, 2015. Akkasumas, Boqonnaa 13 irraa “660 (Lakkoofsa bineensichaa)” ilaali.

- .6. 6.(Lakkoofsa nama tokkoo) .

- (Uumama) Uumama Waaqayyoo guyyaa 6ffaa: Nama⁶³¹

1.1. ^{H1823}

Uma 1:26Waaqayyos, Nama haa uumnu jedheen^{H120}keenya keessatti**bifa**, booda keenya**fakkaachuu**:

isaanis qurxummii galaanaa, simbirroota samii irratti, akkasumas horii, lafa hundumaa irrattis, wanta lafa irra rarraa'u hundumaa irrattis.

Uma 1:27Kanaaf Waaqayyoo nama uume^{H120}bifa isaatiin, .^{H6754}bifa Waaqayyootiin isa uume; dhiira^{H2145}fi dubartii^{H5347}isaan uume.

→ Jalqaba irratti Waaqayyoo Uume^{H853}samii^{H8064}akkasumas dachee (Uma 1:1).

jiraachuu

- Waaqayyoo uumama isaa guyyaa 5ffaa qurxummii galaanaa (dragon) gurguddaa uume .^{H8577} fi

(jireenya) .^{H2416}(lubbuu) .^{H5315} kan socho'u (kan bishaan baay'ee fide), fi hundumaa **simbirroo baallee qabugosa** isaa booda(Uma 1:21).

- .Sana booda guyyaa 6ffaatti Waaqayyoo nama uume^{H120}bifa Isaatiin(dhiira = dhiira^{H2145}fi dubartii^{H5347}).

⁶³¹“[Fakkii 13-a] Tarkaanfiiwwan Uumamaa,” Viidiyoo 1, “Jalqaba & Tarkaanfiiwwan Uumamaa” irraa ilaali. [www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/...](http://www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/)

Steps of Creation

Heb 11:3 records, "Through faith we understand that the worlds were framed by the word of God" and there are three distinctions as to how God "framed" the heaven and the earth. According to Genesis 1, the word of God is framed into three different forms: things that were "Created, Made (done), and to bring forth"

God Created

- Heaven & Earth
 - Great whales (dragon) (life) (soul)
 - Winged fowl
 - Male & Female
- In the beginning, "God Created" the heaven and the earth (Gen 1:1).
- On the 5th day of His creation, God created great whales (dragon) and living (life) (soul) that moves (which the waters brought forth abundantly), and every winged fowl after his kind (Gen 1:21).
 - Then on the 6th day, God created man in His own image (male and female) (Gen 1:27).

God Made (do)

- The firmament
 - The greater/lesser light
 - Tree yielding/making fruit
 - The beast (life) of the earth, cattle, creeping things upon the earth/ground
 - Man in our image, after our likeness
- The things that "God Made" are the firmament (which God called Heaven), the greater/lesser light, Tree yielding/making fruit (life) of the earth, cattle, creeping things → all after his kind → But before God created man, God said, "Let us make man in our image, after our likeness." Then God created man in His own image (male and female) to let them have dominion over the fish of the sea, over the fowl upon the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.

These are the things that God created and made.

Then, God commanded the earth to bring forth grass, and waters to bring forth creeping things, and (as a result), the earth can bring forth the (life).

God said, Bring forth

- Let the Earth bring forth grass, Herb yielding/making fruit → after his kind
 - Let Waters bring forth abundantly moving creatures/creeping things
 - Let the Earth bring forth the living soul, cattle creeping thing, life of the earth → after his kind
 - A river went out of Eden to water the garden
- But before making a man, God said the earth and waters to bring forth the following things abundantly.
- "Let the Earth bring forth grass, Herb yielding/making fruit → after his kind" (Gen 1:12)
 - "Let Waters bring forth abundantly moving creatures/creeping things" (Gen 1:20)
 - "Let the Earth bring forth the life, cattle, creeping thing, life of the earth → after his kind" (Gen 1:24).

⁶³²Viidiyoo 1. "Tarkaanfiiwwan Uumamaa." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/..

- .Bifavs.Fakkaachuu⁶³³

➤ **Anmage**

Waaqnama (dhiiraa fi dubartii) bifa Isaa godhe, garuu cubbuun nama tokkoon gara biyya lafaa seene, duuti immoo cubbuu namoota hundumaatti ([Uma 1:27](#), [.Rom 5:12](#)). Biyya lafaa ofitti araarsuuf, .**Waaqa**keessa ture**Kiristoos**, yakka isaanii isaanitti hin lakkaa'in, jecha (logos) nuuf kenneera .^{G3056}kan araaraa ([2Qor 5:19](#)).

- .**Kiristoos**jireenyi keenya ([Qol 3:4](#)) fi**Kan Waaqayyoo**jaalalli namoota logos Isaa eegu hunda keessatti fiixaan ba'a ([1Yo 2:5](#)). "Nutis akka taane beekaa**Waaqa**, addunyaan guutuun immoo jal'ina keessa jira. Ilmi kan**Waaqa** dhufeera, isa dhugaa ta'ee fi jirru akka beeknuuf hubannaa nuuf kenneera **keessa isa sun dhugaadha**, iyyuu**keessa** ilma isaa **Yesuus Kiristoos**. Kun Waaqayyoo dhugaa, jireenya bara baraa ti" ([1Yo 5:19-20](#)).

→Wanti hundinuu kan**Waaqa**, kanaaf, karaa**Waaqa** hojjetamena**nama bifa Isaatiin** walfakkeenya**fakkii Waaqayyoo Kiristoos keessatti**.⁶³⁴

- .**Waaqa** dhal**fa** ([1Yo 1:5](#)) fi**Kiristoos** dhajireenya ([Qol 3:4](#)) =**Waaqa**keessa ture**Kiristoos**([2Qor 5:19](#)) .

→ Akka**lfa**keessa ture**jireenya**, "lafee cinaachaa" (ykn " .**jireenya**") .⁶³⁵keessa tures**nama's**^{H120} foon.

→ **Logos Waaqayyoo**ta'akan **rhema jedhu**yoomifa **Waaqayyoo**garaa keenya keessatti ibsaifaa kennuuf **beekumsa ulfina Waaqayyoo**fuula duratti**Yesuus Kiristoos**, ykn fuula**asxaawwan jedhaman**([2Qor 4:6](#)) ..

- .Sana**asxaalee**^{G3056} **kan jireenyaa** (kan rhema jedhu kan**Waaqa**) .keessa ture**Kiristoos(jireenya)**.

• **Asxaa jireenyaa**

[1Yo 1:1](#)Kan (**asxaawwan jedhaman**) jalqabarraa (**jalqaba**) ., .^{G746}

isa dhageenye, isa ija keenyaan argine, isa ilaalle;

harki keenyas qabateera (tuqxee) ., .^{G5584}kan**Dubbii jedhu**(**asxaawwan**) .^{G3056}**kan jireenyaa**;

[1Yo 1:2](#)(**Fjireenya jedhamee mul'ateera**, nuti immoo argineerra, dhugaa ba'a, .

kanas isinitti argisiisaa**jireenya bara baraa**, .

kan ture (**asxaawwan jedhaman**) waliin**Abbaa**, nuttis mul'ateera (in**kan rhema jedhu**) .;)

[1Yo 1:3](#)Waan arginee fi dhageenye isinitti himna;

isinis nu wajjin walitti dhufeenya akka qabaattaniif;

dhugumas waldaa keenya waliin jira**Abbaa**, akkasumas ilma isaa wajjin**Yesuus Kiristoos**.

(**Yesuus Kiristoos=jireenya bara baraa**) .

→ **Kan jalqabaa=Asxaaleen=jireenya=Yesuus**([Yoh 11:25](#), [.Yoh 14:6](#), [.Mul 21:6](#)) .

→ **Yesuus** (**asxaa jireenyaa** sun jalqaba irratti ture**Abbaa**) amantiin nuuf mul'ate of

Yesuus Kiristoos ([Rom 3:21-22](#)), Isa argineerra (**jireenya bara baraa**) fi dhugaa ba'aa.

[Fil 2:16](#)Jecha sana fuulduratti qabachuu(**asxaawwan jedhaman**) .^{G3056} **kan jireenyaa**; guyyaatti akkan gammadu**Kiristoos**, .

akkasumaan akkan hin fiigne, akkasumaan akka hin dadhabne.

→Asxaa jireenyaa jabeessitee qabachuudhaan guyyaa...**Kiristoos**.

• **Hundi isaanii tokko keessatti**(**Abbaa, ilma, ilmaan**) .

- Hundi isaanii akka ta'aniif**tokko**; akka ati, **Abbaa, aartiikeessaana**, fi**Ankeessaasi**, sana**isaan**akkasumas **tokko ta'uu danda'akeessanuyi**: 1.1.

⁶³³Viidiyoo 3 irraa "[Fakkii 13-b] Lafee cinaachaa namaa & Foon tokko" ilaali."Lafee cinaachaa namaa maal ture?"

www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

⁶³⁴"[Fakkii 21-a] (Iccitii guddaa Kiristoos & Waldaa 1/2," "[Fakkii 21-b] (Iccitii guddaa Kiristoos & Waldaa 2/2," ilaali. akkasumas "[Fakkii 21-c] Wanti hundinuu kan Waaqayyooti."

⁶³⁵Viidiyoo 3 irraa "[Fakkii 13-b]" ilaali."Lafee cinaachaa namaa maal ture?"www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

addunyaan akka ati na ergite akka amantuuf (Jhn17:21 irratti).

→ An **keessa isaan**, fi ati **keessa ana**, akka uumamaniif **mudaa kan hin qabne keessatokko**; akkasumas addunyaan akka ta'uuf

akka ana jaallatte, akka na ergite, akka isaan jaallattes beeki (Jhn17:23 irratti).

- Isin ta'aa jedhamee barreeffameera **qulqulluu**; ani waanan jiruuf **qulqulluu** (1Phe 1:16), .

→ dhiiga qaaliin kan **Kiristoos**, akka bara **hoolaa tokko**^{G286} **mudaa kan hin qabnee fi xurii kan hin qabne** (1Phe 1:19).

- **Waaqa** dha **hafuura tokko** (Jhn4:24 irratti) fi **Waaqayyo gooftaadha qulqulluu** (Lew 19:2), inni isin waame immoo ni jira **qulqulluu**

(1Phe 1:15), inni waamame immoo, bilisa ta'ee, ni **Kan Kiristoos** hojjetaa (1Qor 7:22).

→ **Waaqa=Hafuura**, **Qulqulluu=Kiristoos**

- Haala kanaan, hiikni **Hafuura Qulqulluu** jechuun hafuura kan **Waaqa keessa jira Kiristoos**.

fi Kiristoos keessa Waaqa akka **tokko**.

→ Akkasuma, hiikni "nama bifa isaatiin uume" jedhu kanuma

" **jireenya** sun dhiiga haadha manaa isaatiin kan bahu ta'uu isaati **keessa foon namaa**". "^{H120}

→ Erga namaatiin waan ta'eef ^{G444} **duuti dhufe**, namaan ^{G444} **du'aa ka'uun warra du'anis dhufe** (1Qor 15:21).

- Namni jalqabaa Addaam lubbuu jiraataa ta'e; Addaam inni dhumaaf hafuura jiraachisu godhame, . (1Qor 15:45).

→ Haa ta'u malee bineensi 2ffaan namoota lafa jiraatan dirqisiisee bineensa 1ffaa (Mul 13:12-13) akkasuma akka fakkii sanaatti **of kan (2ffaa)** bineensa bineensa 2ffaa irraa hafuura argate dubbachuuf (Mul 13:15), dirqisiisuu

isaan fudhachuuf **mallattoo tokko** kan bineensichaa (**666. 666**, .Mul 13:16-17.7.) harka mirgaa ykn morma isaanii irratti, ykn **foon** (Mul 13:16).

Haala kanaan seexanni (kan humna du'aa qabu) isaan hunda balleessuuf mirga qofa osoo hin taane sana fakkii kan waaqeffadhu **-icha (2ffaa)** **.bineensa** (Mul 13:15) ., .garuuni ta'a akkasumas fuula Hafuura Qulqulluu irraa deebisuu **cufuu** isaan garaa isaanii keessatti (2Qor 1:22. .Hojii Ergamootaa 17:29).

➤ **Fakkaachuu**

Lafee cinaachaa nama keessaa yoo hin baafamne, .^{H120}jireenyi foon namaa keessa hafa^{H120} (**Uma 6:3**), . garuu erga lafee cinaachaa Nama keessaa baafamee booda, .^{H120}dhiirri Abbaa manaa dubartii ta'a.^{H376}

- .QEENXEEter namni cubbuu hojjete, kana booda abbaa manaa haadha manaa sana hin turre**Waaqayyo gooftaa**kenneef.**Waaqayyo gooftaa**

uffata gogaa tolchee, dhiiraa fi dubartii uffachiise (**Uma 3:21**). Sana booda, namichi^{H120}Hewaan ni beeka ture

haadha manaa isaa; ulfoofttee Qaayin (dhiira ykn abbaa manaa) deesse^{H376}**GOOFTAA irraa**^{H3068} fi Abeel (**Uma 4:1-2**), garuu Qaayin Abeeliin kan ajjeese yeroo Gooftaan aarsaa Qaayin hin kabajne malee kan Abeel.⁶³⁷

[Fakkii 13-c] Qaayin caalaa aarsaa Abeel baay'ee gaarii ta'e

Cain's offering	Abel's offering
Offered the fruit of the ground ^{H127} (from the tree of knowledge of good & evil) - which God commanded on the 3rd day (not the life of the earth ^{H72})	Offered the firstlings of his flock and its fat (from a tree of life) - which God commanded on the 6th day (the fruits of righteousness by faith , Phl 1:11)
God saw it " good " before the ground was cursed (Gen 1:25, Gen 3:17). → But Cain offered his harvest of the the ground after it was cursed	God saw it " good " (Gen 1:25) → Abel offered his harvest that the earth brought forth - the harvest of the souls (Gen 1:24)
The soul of the flesh is in the blood → but Cain did not make an atonement for the soul by blood (Lev 17:11)	The soul of the flesh is in the blood → Abel made an atonement for the soul (the firstlings of his flock) unto the LORD (Lev 17:11)

Yaadannoo:**Waaqayyo gooftaa** lafee cinaachaa (ykn jireenya) fudhatee ture .⁶³⁸nama irraa^{H120}dubartii godhees.

Namichis, "Kanaaf namni abbaa isaa fi haadha isaa dhiisee haadha manaa isaatti in maxxana; **ni ta'u foon tokko**" (**Uma 2:22-25**).

- "Kanaaf namni^{G444} **abbaa fi haadha isaa dhiisee, haadha manaa isaa (dubartii) wajjin ni makama**, .^{G1135} **isaan lamaan immoo ni ta'u foon tokko (Efe 5:31)** .."

- Iccitii guddaa (**Kiristoos + Waldaa**) .

Efe 5:32 Kun iccitii guddaa dha, ani garuu waa'ee isaa nan dubbadha **Kiristoos fi waldaa mana kiristaanaa**.

- Tokko keessatti mudaa kan hin qabne=**Kiristoos**(abbaa warraa^{G435}) & **.waldaa mana kiristaanaa**(haadha warraa^{G1135}).
- Kan itti makame garuu **Gooftaa** hafuura tokko (**1Qor 6:17**).

→ Jecha biraatiin, inni (dhiira & dubartii, **Uma 5:2**) ykn waldaa Waaqayyoo, kan itti makamte **Gooftaa**, . dha **hafuura tokko** fakkeenya Isaa " **.bifa fuudhaa fi heerumaa**."⁶³⁹

Rom 6:5 Du'a isaa fakkaannee yoo waliin dhaabamne;
nutis du'aa ka'uu isaa fakkaanna;

Rom 8:3 Sababiin isaas, seerri fooniin dadhabaa waan ta'eef, wanta gochuu hin dandeenye;
Waaqan isaa erguullma fakkeenya foon cubbamaa ta'een, cubbuudhaafis cubbuu fooniin

faradame.

Fill 2:5 Yaadni innis keessa ture kun isin keessa haa jiraatu **Kiristoos Yesuus**: 1.1.

Fill 2:6 Eenyu, bifa ta'uudhaan **Waaqa**, Waaqayyoo wajjin wal qixa ta'uun saamicha akka hin taane itti

fakkaate:

Fill 2:7 Garuu maqaa gaarii of godhee, bifa garbicha uffate;
akkasumas kan hojjetame **-ichafakkaachuukan dhiirota**: 1.1.^{G444}

⁶³⁷ "[Fakkii 13-c] aarsaa Abeel Qaayin caalaa gaarii ta'e," ykn Viidiyoo 4. "Ija lafaa^{H127} vs. Firii kan qajeelummaa." www.therhemaofthelord.com/course1/4-firii-lafaa-fi-firii-qajeelummaa-update/.

⁶³⁸ Lafee cinaachaa dhiiraa akkamitti jireenya wajjin akka walqabatu hubachuuf "[Fakkii 13-b] Lafee cinaachaa namaa & Foon tokko" ilaali.

⁶³⁹ Viidiyoo 7. "Akka fakkaattii keenyatti nama bifa keenyaan haa uumnu." www.therhemaofthelord.com/course2/7-dhaloota-addaam-gara-dubartii-abrahaamitti-nama-fakkeenya-keenya-hojjennu/.

→ Keessatti hojjetamuu **Kan Waaqayyoo** fakkii fi fakkaachuu isaatiin, “.Waaqanu keessa jiraata, jaalalli Isaa immoo **fixaan ba’** keessa

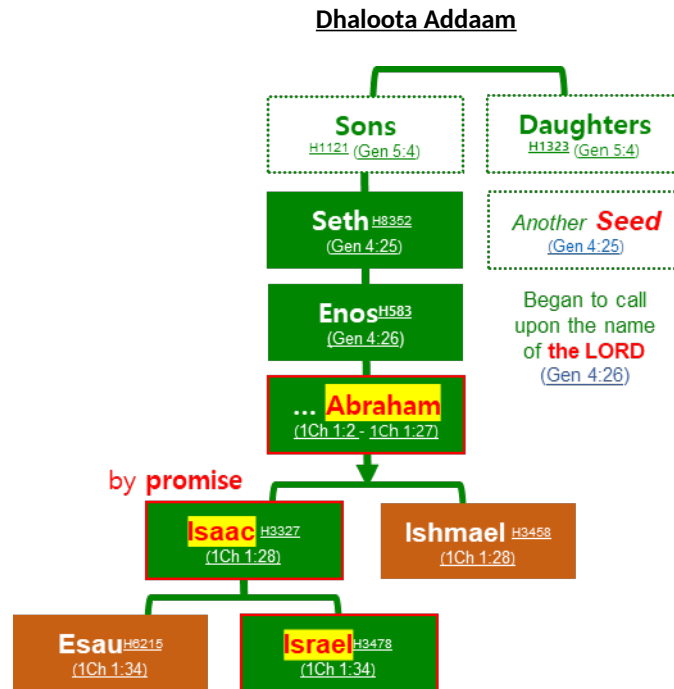
nuyiyoo wal jaallanne” (1Yo 4:12). Warri itti cuuphamne **Yesuus Kiristoosture** cuuphaadhaan fakkaasaa Isaa waliin dhaabamanii, akkasitti cuuphaadhaan isa waliin

awwaalamani gara

du’a; haa ta’u malee akkuma Kiristoos du’aa ka’e nutis akkasuma warra du’aa ka’uu isaa fakkaatee du’e.⁶⁴⁰

- Nama jalqabaa^{G444} hojjetame Addaam jedhama ture^{H121} akkasumas kitaabni dhaloota Addaam guyyaa sana jalqabe **Waaqanama uume**, .^{H120} jedhee isa galche **fakkaachuu isaatikan Waaqa** (Uma 5:1).⁶⁴¹

[Fakkii 13-d] Kitaaba dhaloota Addaam

→ Akkuma bineensi 2ffaan gara badiisaatti seenu (Mul 17:11), namni barreeffame hin argamne kamiyyuu **Kitaaba Jireenyaa** (Mul 20:15) ni gatama **haroo ibiddaa** bakka seexanni, bineensi (1ffaa) fi raajii sobaa (kan bineensa 2ffaa) dha (Mul 20:10).

- .6. 6. (Nama guyyaa 6ffaa) .

- Waaqa fayyinaa (Mul 19:1) warra mo’an (kanneen lafee cinaachaa isaanii foon ofii isaanii keessaa baafame)

ni kaasa

Kiristoosittis walitti makame) .⁶⁴² humna ofiitiin (1Qor 6:14). Garuu **nama guyyaa 6ffaa** (ykn nama jireenyaa foon keessatti), fakkii bineensichaa kan waqeffatanii fi mallattoo bineensichaa kan fudhatan (kun immoo

kan mul’atudha

mallattoo badiisaa, .Phl 1:28 irratti) foon isaanii keessatti dukkana fakkaatee ni gatamu haroo ibiddaa (Mul 20:15).

⁶⁴⁰ video 34. “Akka hafuuraatti & Ayyaana jala” .

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/34-akka-hafuura-ayyaana-jalatti-rhema-waaqolii-dhuga-baatoota-filataman/.

⁶⁴¹ “[Fakkii 13-d] Kitaaba dhaloota Addaam,” ykn Viidiyoo 5. “Addaam gara Durbee ogeettiitti jijjiiramuu isaa.”

www.therhemaofthelord.com/course1/5-addaam-irraa-gara-misirrootti-cuunfaa-uumama-waaqolii/.

⁶⁴² “[Fakkii 13-b] Lafee cinaachaa namaa & Foon Tokko” ilaali.

- **.660 ta'e(Lakkoofsa bineensichaa)** .

- Maqaan bineensichaa Apooliyoon jedhama inni mootii ergamaa boolla gadi fagooti.⁶⁴³

→Lakkoofsi dhiira tokkoo**6. 6.**,⁶⁴⁴ akkasumas lakkoofsi maqaa bineensichaa “Apollyon” jedhu afaan

Ingiliffaa Gematria is

660 ta'e.⁶⁴⁵ akkasumas akkasitti lakkoofsi a nama (**6. 6.**) . sun kan bineensichaatiwalitti dabalama**666.**
666(660 ta'e+6. 6.).

- **.666. 666(Lakkoofsa nama bineensicha keessaa ta'e)** .

- Namicha teessoo Daawit irra taa'uuf mormu, kunis**Kan Kiristoos**teessoo mootummaakanuma qabaachuu

qaba

lakkoofsa maqaa bineensichaa, Apooliyoon.

→Hubachiisa: maqaa bineensichaa “ **.Apooliyoon jedhamuun beekama**” jedhu afaan Ibrootaatiin Gematria

jechuun**641 irratti**, fi maqaa Farra Kiristoos

“ **.Baaraak Huseen Obaamaa II**” jedhu afaan Ibrootaatiin Gematria akkasumas**641 irratti**.

➤ **Lakkoofsa bineensichaa lakkaa'i**, jechuunis**lakkoofsa nama tokkoo**, “ **.666. 666**” (**Mul 13:18**) .

- **.641 irratti**lakkoofsa nama tokkoo ti, **.Baaraak Obaamaa**, kan bineensa Apooliyoon ta'e.

→Afaan Ibrootaa Gematria kan “ **.Baay'ina nama tokkoo Baaraak Obaamaa**” jechuun wal qixa**666. 666**.

- **.666. 666(Adonikam jedhamuun beekama)** .

Ezr 2:13joolleen (ilmaan) .^{H1121} kan Adoonikaamii, .^{H140} dhibba jahaa fi jaatamaa fi jaha (666).

- Adonikam (“gooftaan koo ka'e” jechuudha) mataa gosa Israa'el kan boojuu irraa deebi'eedha.

Inni ilma Daawitii fi Haggiit kan abbaa isaa irratti fincila geggeesse ture.⁶⁴⁶

- Adonikam jedhamuun beekama^{H140} Adooniyaas jedhama^{H138} keessa**Neh 10:16**, fi**1Mot 1:8**, kkf.

- .Uummata Israa'el kan Nebukadnezaar Mootiin Baabilon fudhatee gara Baabilonitti deeme;
gara Yersaalem fi Yihudaatti, tokkoon tokkoon isaanii gara magaalaa isaaniitti deebi'an. Ilmaan

Adonikam, lakkoofsaan**666. 666**, ture

isaan keessaa (**Ezr 2:1-2**). (Garuu**Neh 7:18**lakkoofsa ilmaan Adoonikam 667 ta'uu galmeessa).

- .Adonikaam iyyata Baat-Sheebaa (haati Solomoon) akka inni bulchuuf a mootummaa saba Israa'eliif (**1Mot 2:15**), garuu sababni isaas GOOFTAAN

(Yahiwwee) .^{H3068} hundeessee ture

Solomoonteessoo Daawit irra isa kaa'uuf, Adonikaam ajjeefamte (**1Mot 2:24-25**).

→Adonikam, mataa fincila abbaa isaa irratti ka'e, Farra Kiristoos isa yaale bakka bu'a

teessoo Daawit irra taa'aa, isa**Waaq**aka'uuf Daawit wajjin kakatee ture**Kiristoos**isaa irra

taa'uuf

teessoo (**Hojii Ergamootaa 2:30**) kan bara baraan hundeeffamu (**2Sa 7:16**).

- **.666. 666(Solomoon)** .

Godoo 1ffaa (durii) lafa irratti, harkaan hojjetame⁶⁴⁷

2Sen 3:1Sana booda Solomoon mana Waaqayyoo (Yahweh) ijaaruu jalqabe .^{H3068} Yersaalemitti

gaara Mooriyaa bakka Waaqayyoo abbaa isaa Daawit itti mul'atetti;

bakka Daawit bakka midhaan itti dha'amuu Ornaan isa Yebuseetti qopheessetti ture.

⁶⁴³ Ilaali**Mul 9:11**.

⁶⁴⁴ “6 (Lakkoofsa nama tokkoo)” irraa ilaali**Mul 13:18**.

⁶⁴⁵ Apollyon Afaan Ingiliffaatiin Gematria 660 dha.

⁶⁴⁶ “H140 - 'ăḏōnîqām - Galmee Jechoota Ibrootaa Strong (kjv).” Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 26 Aug, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/h140/kjv/wlc/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.>

⁶⁴⁷ “[Fakkii 13-0] Godoo dulloomaa lafa irra jiru (Yersaalem durii harkaan hojjetame)” ilaali.

→Solomoon mana Waaqayyoo (Yaahiwwee) Yersaaleemitti gaara Mooriyaa keessatti ijaare.

(Qulqulluu Qulqulluu)

2Sen 3:8Innis hunda caalaa hojjete^{H6944} qulqulluu^{H6944} (Qulqulluu Qulqulluu) mana, ^{H1004}
dheerinni isaa akka bal'ina mana sanaatti ture;
dhundhuma digdamii (20), bal'inni isaas dhundhuma digdamii (20) ta'a: 1.1.
inni immoo gaarii (gaarii) itti uwwise ^{H2896}warqee, kan ta'u ja'a ta'a^{H8337} dhibba^{H3967} dandeettii

qabaachuu.

→Dheerinni mana Qulqulluu Qulqulluu (2Sen 3:8) jechuun oracle in wajjin tokko1Mot 6:20.

Kanaaf,Qulqulluu Qulqulluu harkaan ijaarame (Yersaaleem gaara Mooriyaa keessatti) waliin kan uwwifamegaarii dha

warqee, dhibba jaha (600 ta'e) dandeettii

(Hubachiisa: "Warqee hojii qulqullootaa hundumaa keessatti hojiidhaaf qabame

hundumaa^{H6944}iddoo (kan

Qulqulluu kan Qulqulluu), warqeen aarsaa illee, taalaantii digdamii sagal (29), fi dhibba torbaa fi soddoma (730) sheqelij, sheqelij mana qulqullummaa booda, .Bau 38:24).

➤ Oraakilii mana qulqullummaa (Qulqulluu Qulqulluu) .

Akka jedhutti1Mot 6:20, oraakiliin mana qulqullummaa (kuta mana qulqullummaa isa keessaa) Yersaaleemitti gaara Mooriyaa keessatti argamu dheerinni, bal'inni isaa fi olka'iinsi isaa akkuma kiyuubii mudaa hin qabne, isa samii irratti "Qulqullummaa Qulqullootaa" wajjin wal fakkaata.

→Dubbiin mana qulqullummaa (Qulqullootaa Qulqullootaa, .1Mot 6:16-19), kan qophaa'e harka ciisu keessa

mana keessaa (1Mot 6:19), olka'iinsa mana Waaqayyoo irraa dhundhuma 10 xiqqaadha (1Mot 6:2, .1Mot 6:20).

1Mot 6:2Fimana kan mootichi Solomoon ijaareefGOOFTAA, .

dheerina isaaisa keessaa dhundhuma sodama (60) ture, .

bal'inni isaas dhundhuma digdamii (20), olka'iinsi isaas dhundhuma soddoma (30. 30.)

dhundhuma.

1Mot 6:20Fioraakilii jedhu (Qulqulluu Qulqulluu, kuta keessaa mana qulqullummaa godoo qulqullaa'aa)
^{H1687}

kuta duraatiin

ture digdama (20. 20.).dhundhumadheerinaan, .

fi digdamii (20. 20.).dhundhumabal'ina (bal'ina), .

fi digdamii (20. 20.).dhundhumaolka'iinsa isaa irratti:

inni immoo qulqulluudhaan itti uwwise^{H5462}warqee; akkasitti iddoo aarsaa isa muka muka

mukaa irraa hojjetame ni haguugee ture.

➤ 1ffaa(durii) dunkaana (Yersaaleem durii) & 2ffaa (haaraa) .dunkaana (Yersaaleem Haaraa) .

lbr 8:7Kakuun inni jalqabaa (godoo qulqullaa'aan) sun osoo mudaa kan hin qabne ta'ee, . sana booda isa lammaffaaf bakki tokkollee barbaadamuu hin qabu ture.

Lew 7:38Waaqayyoo Musee gaara Siinaa irratti ajaje;

guyyaa ilmaan ajaje sanatti^{H1121}kan

Israa'ellafa onaa Siinaa keessatti aarsaa isaanii Waaqayyoof dhiheessuuf.

Gal 4:25Agar kun gaara Siinaa biyya Arabaa ti, Yersaaleem ishee amma jirtuttis deebisa; ijoollee ishee wajjinis garbummaa keessa jirti.^{G5043}

Gal 4:26Yersaaleem isheen gubbaa jirtu garuu bilisa dha, isheen haadha hunda keenyaa taate.

→Sababni isaasdunkaana 1ffaa(Agar, gaara Siinaa Arabaa, lafa irraa Yersaaleem) mudaa kan qabu ture, .

dunkaana 2ffaa(Yerusaalem samii) barbaachise.⁶⁴⁸

➤ **666. 666 taalantii warqee(lakkoofsa mudaa qabu)** .⁶⁴⁹

2Sen 9:1Akkasumas yeroo mootittii Sheebaa (maqa abbootii gosoota jalqabaa sadii fi kan **Habashaa**aanaa, saba kibba Arabiyaa keessatti argamu⁶⁵⁰) .^{H7614}

beekkamtii Solomoon dhageessee, Yerusaalemitti gaaffii ciccimoodhaan Solomoon qoruuf

dhufte, .

tuuta baay'ee guddaa, gaalota urgooftuu fi warqee baay'ee baatanii;

dhagaa gati jabeessas, gara Solomoon yommuu dhufu, waa'ee waan hundumaa isa waliin

himte

garaa ishee keessa ture.

→ Mootittiin Sheebaa gosoota aanaa Habashaa keessaa tokko kan saba kibbaa keessaa tokko Arabiyaa. Note akka jedhutti Eunuch akkasumas nama Itoophiyaa kan aangoo guddaa qabu

Candace jalatti ture

mootittii habashaa (**Hojii Ergamootaa 8:27**). Mootittiin Sheebaas garbummaa keessa turte (**Gal 4:25**) yookaan

bu'uura seeraatiin, kanaaf gosti gaaffii mootittiin Sheebaa Solomoon gaafatte baay'eedha mana (kan Gooftaa fi Waaqayyoo) wajjin kan wal qabate ta'uu hin oolu, innis logos Waaqayyoo

1ffaa (durii) .

godoo qulqullaa'aakan warra garbummaa keessa jiraniif ijaarame.

2Sen 9:2Solomoon gaaffii ishee hundumaa isheetti hime, Solomoon jalaa wanti dhokate tokko illee hin turre

kan inni itti hin himne. Isheenis mootichaaf dhibbaa fi digdamii (**120 irratti**) taalantii warqee, . urgooftuu baay'ee fi dhagaa gati jabeessa;

mi'eessituu akka mootittiin Sheebaa Solomoon mootichaaf kennite hin turre.

2Sen 9:13Ulfaatinni warqee waggaa tokko keessatti Solomoon dhufe

dhibba jahaa fi jahaa fi jaha (**666. 666**) .taalantii warqee;

→ Mootittii Sheebaaf, ogummaa garmalee Solomoon (**2Sen 9:6**) gatii qaba**120 irratti**taalantii warqee

mi'eessituu fi dhagaa gati jabeessa baay'ee wajjin. Garuu sababni isaas godoo 1ffaa (durii), kan lafa irra ture Yerusaalem mudaa qaba ture, dunkaana 2ffaa (haaraa) (Yerusaalem samii kan ta'e keessa**Kiristoos**, .**lbr 9:11-12**) barbaachise (**lbr 8:7**). Akkasitti, ulfaatina warqee gara Solomoon

dhufe

(karaa dunkaana mudaa qabuun) waggaa tokko (1) keessatti ture**666. 666**taalantii warqee.

Jecha biraatiin, a

ogummaa guutuu godoo 1ffaa (durii) irraa gatii**666. 666**taalantii warqee, .garuu walitti qabama

hunda

taalantii warqee, .kan ulfaatina**666. 666**, gatii "lakkoofsa mudaa qabu" ti.

"**.lbr 9:11**Garuu**Kiristoos**angafa lubootaa waan gaarii dhufuuf jiruu ta'ee dhufee, .

kan guddaa fi kan caaluun**dunkaana mudaa hin qabne**, harkaan kan hin

hojjetamne, .

jechuunis kan gamoo kanaa miti;"

† **1ffaa**(moofaa)**dunkaana lafa irratti argamu**⁶⁵¹

(Eunuch - seera jala jiruuf) Dhihaadhu, gaarii kanatti makami (**Hojii Ergamootaa 8:29**) .

⁶⁴⁸Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

⁶⁴⁹"[Fakkii 13-0] Godoo dulloomaa lafa irra jiru (Yerusaalem durii harkaan hojjetame)" ilaali.

⁶⁵⁰"H7614 - š'ḇā' - Galme Jechoota Ibirootaa Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 21 Aug, 2023 kan argame.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/h7614/kiv/wlc/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo>.

⁶⁵¹Viidiyoo 33. "Gaarii kanaan ofitti makami." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/.

- **Eunuch**dhiira dha^{G435} kan Itoophiyaadeebi'aa jiruwaqeffannaaf gara Yerusaa'el erga dhufee booda. Wabii "nama^{G435}" akkuma Israa'eloonni argisiisan namni sun "qajeelummaa Waaqayyoo Kiristoosiin ([2Qor 5:21](#)), qulqulluus dha^{G40}([Mar 6:20](#))."^{G435} Eunuch garuu namadha **kan Itoophiyaamootittii** biyya alaa jalatti (nama biyya alaa aangoo guddaa qabu). **miti kan**Israa'el Waaqayyo gooftaa jala jiran ([His 20:5](#)).

Akkasumas, Eunuch macaafa raajii Isaayaas hubachuu akka hin dandeenyee fi gargaarsi nama murtaa'e akka isa barbaachisu dubbateera ([Hojii Ergamootaa 8:31](#)) .wantoota ergamoonni keessa ilaaluu barbaadan hubachuuf (Raajonni fi namoonni qajeelonni baay'een waan isin argitan arguuf hawwan malee hin argine; wanta isin dhageessanis dhaga'uu malee hin dhageenye;[Mat 13:17](#)). Inni Eunukichi seera jala akka jiru agarsiisa, kanaaf hafuuraan "dubartii (ykn daa'ima, Gal 4:3)," inni macaafa qulqulluu hubachuuf gargaarsa dhiiraa (warra ayyaana jala jiran) barbaade ("fedhiin kee abbaa manaa kee, . innis si in bulcha" jedheera.[Uma 3:16](#)).

Filiphoos booda (isa hafuuraan geggeeffamu, .[Hojii Ergamootaa 8:29](#)) Eenukii wajjin gaarii sanatti makaman, lamaan isaanii bishaan keessa gad bu'an, jechuunis, Eunuch jecha ([asxaawwan jedhaman](#)) .^{G3056} dubbichaan dhiqachuudhaan qulqullaa'ee of qulqullaa'e ([kan rhēma jedhu](#)) .^{G4487} waliin Filiphoos ([Efe5:26 irratti](#)) ta'anii " .[foon tokko](#)([Uma 2:23-24](#))" jechuun akkuma itti makamanitti **Gooftaa** ([1Qor 6:17](#)).

[1Qor 15:40](#) Qaamonni samii, fi qaamoleen lafa irraas ni jiru:

ulfinni warra samii garuu tokko, ulfinni warra lafaa immoo kan biraa dha."

Eunuk kan seera (ykn kan lafaa) ture, akkasitti inni qaama lafaa qaba ture, Filiphoos garuu ayyaana jala ture (kan samii, kanaaf qaama samii qaba ture. "Bishaan keessaa ba'an" jechuun "seera keessaa ba'an; akkasitti, cubbuun Eunuk irratti ol'aantummaa hin qabaatu: Eunuk kana booda ayyaana jala malee seera jala waan hin jirreef, kanaaf isaan keessaa lama "hafuura tokko" ([1Qor 6:17](#)), Gooftaatti makame.

→ " .Kanaaf, isaan kana booda foon tokko malee, lama miti. Kanaaf Waaqayyo maal walitti qabe, . namni hin haa ta'u^{G444} addaan kaa'uu" ([Mat 19:6](#)). Qaamni Eunuk kan lafa irraa jijjiirame (lafa) gara samii (samii)tti, kanaaf gammachuudhaan karaa isaa itti fufe ([Hojii Ergamootaa 8:39](#)).

† **2ffaa**(haaraa)**dunkaana samii irratti argamu**⁶⁵² (Filiphisiisiif - ayyaana jalatti) Dhihaattee gaarii kanatti makami, .[Hojii Ergamootaa 8:29](#)) .

- **Hafuura Gooftaa**Filiphoos humnaan fudhatee ergamaan sun kana booda isa hin argine([Hojii Ergamootaa 8:39](#)). Filiphoos bishaan keessaa erga bahee booda hafuurri Gooftaa dunkaana Filiphoos fudhate (akkuma Gooftaan Iyyasuus Kiristoos agarsiise;[2Phe 1:14](#)), akkasumas qaama isaa isa xuraa'aa jijjiire, "akka ulfina qabeessaatti akka fakkaatuuf qaama kanfayyisaa, **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, (yookaan**Hoolicha**) akka hojii inni waan hundumaa of jala galchuu illee danda'utti ([Phl3:21 irratti](#))."

- **Yesuus**lafarra nu waliin deeme^{G1093} ([Luk8:27 irratti](#)) garuu miilli isaa lafa abaaramaa sanaa ol ture^{G5476} yeroo Muka irratti fannifamee fannifame. Akkasumas, miilli Filiphoosii fi eenchichaas akkasuma godhe gaarii keessa waliin taa'anii hanga bishaan tokko bira ga'anitti lafa hin tuqne ([Hojii Ergamootaa 8:31](#)).**Gooftaan**cuuphaadhaaf gara bishaanitti utuu deemaa jiranii, akka dhaabbataniif miila isaanii qulqulluu eegu turan lafa(lafa) qulqulluu irratti.^{G1093}

† **Gaarii**^{G716}([ἄρα, tariiirraa αἶρω jedhamuun beekama](#)^{G142} hiikni isaa take up, tarii waliin [ἄλφ jedhamuun beekama](#)^{G1}alfaa) .

- Gaariin afaan Giriikiitiin alfaa ol si fudhatu jechuudha, sababni isaas Gooftaan Alfaa fi Omega, the [jalqabaa fi xumura](#)([Mul 1:8](#)), Inni gara isaatti ol nu kaasa, akkasumas (fuula banaadhaan akka a [glass ulfina kanGooftaa](#)), hundi keenya ulfina irraa gara ulfinaatti bifa tokkotti ni jijjiiramna, akkuma

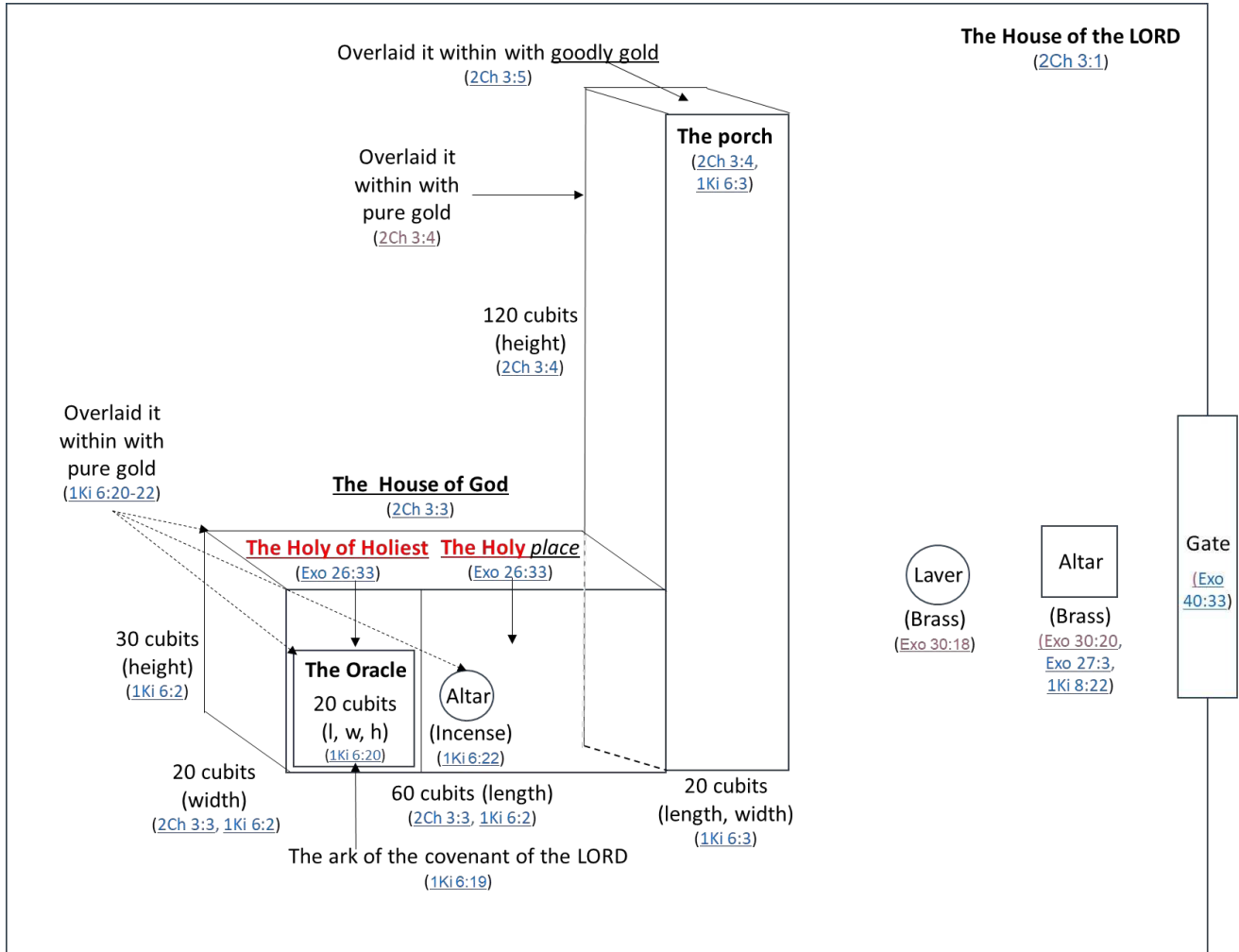
⁶⁵²ibid.

Hafuura kan **Gooftaa**. (2Qor 3:18).

- Kana malees, gaariin bakka bu'iinsa fakkeenya kan **Gooftaa**, innis, ture, dhufuuf jirus, .
 “ **.kan hundumaa danda’u**(Fayyisaa **Yesuus Kiristoos**)” kan deebi’ee nuuf dhufu
 akka **Hoolicha**^{G721} yookaan **Gooftaa** fi
Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos, . keenya **Waaqa**(**Abo 16:28**).⁶⁵³

Isa 66:15 Kunoo, Waaqayyo (**Yaahiwwee**) .^{H306} waliin ni dhufa **abidda**, fi kan isaa wajjigaarii
konkolaataa^{H4818 jedhamuun beekama}
akka bubblee bubblee, dheekkamsa isaa dheekkamsaan, ceepahoo isaas ittiin
 deebisuuf **abidda ibiddaa**.

[Fakkii 13-0] Godoo dullooma lafa irra jiru (Yerusaalem durii harkaan hojjetame) .

* Godoo 2ffaa (haaraa) samii irratti “[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo” ilaali.

⁶⁵³Viidiyoo 33. “Gaarii kanaan ofitti makami.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/fi-video-16-“Oromoo-icciitii-Kiristoos.” www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

[Fakkii 13-1] Mootummoota 7 (abjuu fi mul'ata Daani'eel) .

➤ **Mootummoota 7**(**Daani'eel 7**Irra deebiin kan hiikame) .

Dan 7:1Waggaa jalqabaa Beelshazar mootiin Baabilon Daani'eel abjuu fi mul'ata mataa isaa siree isaa irra taa'ee arge;

achiis abjuu sana barreessee, walitti qabama dhimmoota sanaa hime.

Dan 7:15Ani Daani'eel qaama koo keessaa hafuura kootiin nan dhiphachaa ture, mul'atni mataa koos na dhiphise.

Dan 7:16Namoota achi dhaabatan keessaa tokkotti dhihaadhee dhugaa kana hundumaa isa gaafadhe. Kanaaf naan jedhe, .
hiika wantoota sanaas akkan beeku na godhe.

➤ **4 hafuurota**(kan samii) . **Bineensota gurguddoo 4**(kan galaana guddaa) . **.4 mootota**(kan lafaa) .

Dan 7:2Daani'eel dubbatee, .

Halkan mul'ata kootiin arge, kunoo, **.hafuurota afran**^{H7308} **kan samii**galaana guddaa sana irratti qabsaa'e.

Hafuurota afran samii

Zak 6:1Anis garagalee ija koo ol kaasee ilaalee, kunoo, gaariwwan afur dhufan

gaarreen lama gidduudhaa ba'ee; gaarreen sunis gaarreen sibiila diimaa irraa hojjetaman turan.

Zak 6:2Konkolaataa isa jalqabaa keessa fardeen diimaan turan; gaarii isa lammaffaa keessattis fardeen gurraacha;

Zak 6:3Konkolaataa sadaffaa keessattis fardeen adii;

gaarii afraffaatti immoo grisled (spotted, a leopard) .^{H1261}fi bay (cimaa) .^{H554}**fardeen jedhaman.**

Zak 6:4Anis deebisee ergamaa na waliin haasa'aa jiruun, "Yaa gooftaa koo kun maali?"

Zak 6:5Ergamaan sunis deebisee, "Kunneen ni" naan jedhe**.hafuurota samii afran**, .

kanneen Gooftaa dura dhaabbachuu irraa ba'an^{H113}lafa hundumaa keessaa.

Zak 6:6Ich**fardeen gurraacha ta'an** kanneen achi keessa jiran gara biyya kaabaatti bahu;

fi**warra adii** isaan duukaa ba'aa;

fi**kan grisled ta'e**(spotted, risaa) .^{H1261}gara biyya kibbaatti deemaa.

Zak 6:7Fi**bay**(cimaa)^{H554} jedhee gara fuulduraatti deeme, akka isaan keessa asiif achi deemaniif deemuu barbaadan

dachii: 1.1.^{H776} innis, "As ka'i, lafa keessa asii fi achi deemi" jedheen.

Kanaaf lafa keessa asii fi achi deemaa turan.

→Hafuuronni samii afran (kan diimaa, gurraacha, adii, fardeen grisled & bay) kan

uumamtoota ergamoota afur Gooftaa dura dhaabbatan^{H113}lafa hundumaa keessaa. .^{H776}kan isa jalqabaa fakkaatu

chaappaawwan fardeen afur Mul'ata keessatti**Mul 6:1-8. 8.**

- . **Gurraachafardeen jedhaman**: Gara biyya kaabaa bakka Baabiloon jirtutti ba'aa.

- . **Warra adii**fardeen jedhaman: Fardeen gurraacha hordofa.

- . **Kan grisled ta'e**fardeen jedhaman: Akkasitti risaa jedhamtu tuqaa isaa irraa gara kibbaatti ba'i.

- . **Bay**fardeen jedhaman: Fardeen ciccimoo.

Dan 7:3Fi**bineensota gurguddoo afur** galaana irraa ol ba'e, adda^{H8133}tokko tokko irraa.

Dan 7:17 These**bineensota gurguddoo**, isaanis afur (4. 4.) ., afur (4. 4.) .**mootota**kan lafa irraa ka'u.

Dan 7:18Garuu qulqullooni Qulqulloota Irra Ol Aanaa ('elyôn) .^{H5946} jedhamuun beekama

mootummicha ni fudhata, bara baraan, bara baraan mootummaas ni qabata.

• **Mootota 4n bineensota 4**(Uumama hafuuraa samii, galaanaa fi dachii) .

- .**Hafuurota 4n**kan samii=**Bineensota gurguddoo 4**kan galaanaa =**Mootota 4**kanneen lafa keessaa ka'an (**Dan 7:17**):

1.1 Mootiin mootummaa Baabiloon Nebukadnezaar.

2ffaaMootiin mootummaa Faarsi, Qiros.

3 Mootii mootummaa Giriikii Aleeksaandar.

4 Mootii mootummaa Roomaa Juuliyas Qeesaar.

mootota ta'aa

→ Hafuurota 4n samii⁶⁵⁴ galaana guddaa irrattigalaana irraa bineensota gurguddoo 4 ta'a.

→ Kanaaf, **bineensota** dha uumamtoota hafuura kan **biyya waqaa** kan irraa ka'uga **galaana guddaa**

kan dachii (the galaana & lafa, .[Mul 12:3](#)).

- Mootii lafaa (Mootii galaanaa): **Farra Kiristoos** kan bineensa 1ffaa ([Mul 13:1](#)).

- .Mootii lafaa (Mootii lafaa): **Rasuula Soba** kan bineensa 2ffaa ([Mul 13:11](#)).

⁶⁵⁴ Hafuurota samii 4n: Jawwee, bofa dulloomaa sana, innis Diyaabiloos, fi Seexana ([Mul 20:2](#)).

#	Tinni 4 hafuurota kan samii (Zek 6., .Dan 7.) .	Daan 2. Abjuu	Tinni bineensota gurguddoo 4(Mootummaa) . kan galaanaa	Tinni mootota 4 kan dachii (Dan 7:17) .	Daani'eel 7 Abjuu fi mul'ata	Daani'eel 8. Mul'ata (Ram, Ishee re'ee, Inni re'ee, . Re'ee Qaxxaamuraa, Gaanfa xiqqoo) .
1. 1. 0	Tinni gurraachafardeen jedhaman (Zak 6:2) .	Gmoofaa	Mootummaa 1ffaa (Warra Baabiloon) .	Mootii Baabiloon (1 mootii) .	Leenca(Dan 7:4) . - baallee adurree buqqise - .garaa namaa kennameef	Mul'ata Daani'eel bara 3ffaa bulchiinsa bara mootii Beelshaazar (Dan 8:1) .
2. 2.	Warra adii fardeen (Zak 6:2) .	Silver	Tinni Mootummaa 2ffaa (Icha Meedoo-Faarsi) .	Kan Raam kan jedhu agarsiisa mootichaaf bineensa 2ffaa (Mul 13:11). ⁶⁵⁶ Gaanfa Raam 2 (Mootota Miidiyaa fi Faarsi, Dan 8:20) .	Risaa tokko (Dan 7:5) . - Qabaate 3 lafee cinaachaa foon baay'ee nyaachuuf ilkaan afaan isaa gidduutti. Lafee cinaachaa 3n mootummoota 3 armaan gadii bakka bu'u (Dan 8:4): * Dhiha (kan Baabiloon), . * Kaaba (kan Liidiyaa), . * Kibbaa (kan Gibxii).	Rdha ^{H352} (Dan 8:3-4) . - .Mootonni Miidiyaa fi Faarsi (Dan 8:20). - Ram ^{H352} qabaate 2 gaanfa (kan olka'aa ta'e gaanfadhuma irratti ol ba'e, & mootummoota 3 dhiibe: * Dhiha (Mootummaa Baabiloon), . * Kaaba (Mootummaa Liidiyaa), . * Kibba (Mootummaa Gibxii), . kanaaf bineensi tokko illee fuuldura isaa hin dhaabbanne, . (Dan 8:3-4). - .Akka fedha isaatti hojjetee, ta'e guddaa (Dan 8:4).
3. 3.	Tjedhee grisled (risaa) . fardeen jedhaman (Zak 6:6).	B. Bronze jedhamuun beekama	Mootummaa 3ffaa (Giriik) .	The he Re'ee kan jedhu agarsiisa mootichaaf bineensa 1ffaa (Mul 13:1-2). ⁶⁵⁷ Tinni 1ffaa mootiin cabe	Risaa tokko (Dan 7:6) . - Bineensichi baallee simbirroo 4 qaba turee fi 4 mataa (mootummaa) . olaantummaa itti kennameen. ⁶⁵⁸	Kan inni ^{H5795} Goat jedhamuun beekama ^{H6842} (Dan 8:5) . - Dhiha irraa dhufe (Dan 8:5) . - .Gaanfa ija gidduu jiru beekamaadha (mootii 1ffaa, Dan 8:5; 8:21 irratti).

⁶⁵⁵“[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

⁶⁵⁶Raamii fi bineensi 2ffaan tokkoon tokkoon isaanii gaanfa lama qabu (Dan 8:3-4, 4). [Mul 13:11](#).

⁶⁵⁷Gaanfiin 10n bineensa 1ffaa waliin ejjituu (Phaaphaasii) jibbanii ishee gubu ([Mul 17:16](#)).

Akkasumas, He Goat (bineensi 1ffaa) Raam rukutee gaanfa isaa 2 ni cabsa(Warra Meedoo-Faarsi, [Dan 8:5](#)).

⁶⁵⁸The mootummoonni gaanfa 4 qaban kanneen gaanfa cabe bakka bu'an Gibxii, Eeshiyaa, Maqedooniyaa fi Sooriyaa qaama

				(1 mootii, Aleeksaandar Guddicha) .		The Rough jedhu ^{H8163} Re'ee ^{H6842} (Dan 8:21) . - . Mootiin kan Giriikiyaa Re'ee ^{H6842} isa ^{H5795} (Dan 8:8) . - .Re'een Raam (Dan 8:7) . - Gaanfa korbeessa hoolaa 2 cabse (mootota kan mootummaa Meedoo-Faarsi) fi waxed ta'e baayyee guddaadha (Dan 8:7-8).
				4. 4.mootota kan jedhu mootummoot a 4 jeneraalota Giriik 4n: - Toleemiyaa, . - Kaasander, 1999. - Seleucus, 1999. - Antigoonoota.		- Gaanfa guddaa booda (mootiin 1ffaan cabaa (Dan 8:8, .Dan 8:22), . mootummoota 4 isaa irraa ni ka'a saba malee humna isaatiin miti (Dan 8:22). 4. 4.kanneen beekamoo ta'an (gaanfa) . gara hafuurota 4 kan biyya waagaa(Dan 8:8;8:22 irratti).
4. 4.	Bay(cimaa) ^{H554} fardeen jedhaman (Zak 6:7).	Anron	Mootummaa 4ffaa (Kan Roomaa – marsaa duraa) .	10 gaanfa kan Mootummaa Roomaa (Dan 7:7) .	Bineensa 4ffaa (Dan 7:7) . - Sodaachisaa, suukaneessaa, & . cimaa garmalee , ilkaan sibiilaa gurguddaa, mismaara naasaa (Dan 7:19), . 10 gaanfa (Dan 7:7, .20-24 irratti).	
		Anron & Suphee	Mootummaa 4ffaa (Warra Roomaa - yeroo boodaa, . Dan 8:23). (The New Roman – marsaa lammaffaa / . Baabilon guddittii). ⁶⁵⁹	Gaanfa xiqqoo (1 mootii, icha Farra Kiristoos) ⁶⁶⁰ Dan 7:20, . Mul 13:14) . The Nabi Sobaa (1 mootii, .	Gaanfa xiqqoo (Farra Kiristoos) . - .Gaanfa xiqqoo (Dan 7:20) . - Gad of qabuu 3 mootota (Dan 7:24). ⁶⁶¹	Gaanfa xiqqoo (Dan 8:9) . - Waxiin kan itti godhame garmalee guddaa ta'e gara Kibbaatti (Gibxii), Bahaatti (Sooriyaa ykn Asoor), & lafa bareedduu (biyya Israa'el (Dan 8:9).

				<p>Mul 19:20. Dan 8:24).</p>	<p>- Keessummeessitoot a & urjiilee keessaa muraasa gara lafaatti gadi darbadhu (Dan 8:10) .</p> <p><u>Mootii fuula gara jabeessa qabu</u></p> <p>- Himoota dukkanaa'oo hubachuu, . ni dhaabata (Dan 8:23).</p> <p>- .</p> <p><u>Jabaa</u>keessa<u>cimina</u>, garuu<u>humna ofiitiin miti</u>, ajaa'iba balleessaa, badhaadhinaa, raawwadhaa, ummata jabaa fi qulqulluu balleessaa (Dan 8:24).</p> <p>- Harka isaa keessatti gowwoomsaa ni badhaasa; garaa isaa keessatti of in guddisa, nagaadhaanis namoota baay'ee in balleessa; garuu harka malee ni caccaba (Dan 8:25).</p>
--	--	--	--	--	---

- **Bineensa 1ffaa=Mootummaa 1ffaa**
[Dan 7:4](#)Inni jalqabaa akka ture**leenca**, .^{H744}baallee adurree qaba ture;
*Hanga baalleen isaa buqqa'ee lafa irraa ol ka'utti nan ilaale;
akka namaatti miila irra dhaabatee, garaan namaas itti kenname.*
 - **Bineensa 1ffaa: akka Leencabaallee adurree qabu**⁶⁶²
- .Baala adurree kan sana booda buqqifame qaba ture; lafa irraas ol kaafame akkasumas akka namaa miila ishee irra taa'ee, garaan namaas kennameef.
→Bineensi 1ffaan Mootummaa Baabiloon ti.⁶⁶³
- **Bineensi 2ffaa=Mootummaa 2ffaa**
[Dan 7:5](#)Kunoo bineensa biraa, isa lammaffaa, akka kanaa**risaa tokko**, .^{H1678}gama tokkoon of kaase, fi qaba ture**sadiilafee cinaachaa**^{H5967} afaan isaa keessaa ilkaan isaa gidduutti, isaanis akkana jedhaniin, "Ka'! foon baay'ee nyaatu.
 - **Bineensi 2ffaa: akkar**risaa tokko****

⁶⁵⁹"[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon" ilaali.

⁶⁶⁰Mootonni (ykn geggeessitoonni) ammaa Mul 13 & 17 keessatti ibsamaniiru.

⁶⁶¹"[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon" ilaali.

⁶⁶²Fakkii bineensa 1ffaa kanaa fakkeenya ta'ee ilaaluuf, fakkii bineensichaa, "Guardian of Nageenyaa fi Nageenya Addunyaa" kan bara 2021 waajjira muummee UN NY, USA keessatti argamutti pilaazaa daawwatootaa keessatti kaa'ame.

Siidaan kun bifa hamaa ta'uu isaatiin komii ummataa erga argateen booda, ija uummataa irraa kaafame.

⁶⁶³"[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel & Mul'ata" ilaali.

- Gama tokkoon ol ka'ee, sadii qaba ture (3. 3.) .**lafee cinaachaa** afaan isaa ilkaan isaa gidduutti; isaanis akkana jedhan: 'Ka'i foon baay'ee nyaadhu' jedhan.

→ Bineensi 2ffaan Mootummaa Meedoo-Faarsi ti.

→ Lafee cinaachaa 3n mootummoota armaan gadii agarsiisu:

- Dhiha (Mootummaa Baabiloon), .
- Kaaba (Mootummaa Liidiyaa), .
- Kibba (Mootummaa Gibxii).

→ Waa'ee "**lafee cinaachaa**," ilaaluvideo 3, "Lafee cinaachaa namaa & Foon Tokko" .⁶⁶⁴ waa'ee sadan kanaa baruuf ragaalee kan namaa gidduu walitti dhufeenya akka jiru agarsiisan **lafee cinaachaa fiiireenya kan foon hundumaa**.

➤ **Bineensi 3ffaa=Mootummaa 3ffaa**

Dan 7:6 Kana booda arge, fi lo kan biraa, akka **risaa tokko**, .^{H5245} kan dugda isaa irratti baallee simbirroo afur qabu; **bineensicha akkasumas qaba ture mataa afur qaba**; bulchiinsi immoo itti kenname.

• **Bineensi 3ffaa: akka risaa tokko**

- Dugda isaa irratti afur (4. 4.) .**baallee qaba** kan simbirroo tokkoo, afur qaba ture (4. 4.) .**mataa**, bulchiinsi itti kenname waliin.

→ Bineensi 3ffaan Mootummaa Giriikii ti.⁶⁶⁵

→ Icha **4 mataa**= Kan qoqqoodame **mootummoota 4**.

➤ **Bineensi 4ffaa=Mootummaa 4ffaa**

Dan 7:7 Kana booda mul'ata halkanii keessatti arge, bineensa afracfaas arge;

sodaachisaa dhafibadaa, fi cimaagarmalee;

akkasumas qaba ture **ilkaan sibiilaa guddaa**: nyaatee caccabsee, hafes miila isaatiin chaappesse; bineensota isa dura turan hundumaa irraas adda ture; akkasumas qaba ture **gaanfa kudhan**.^{H7162}

• **Bineensi 4ffaa: sodaachisaa, suukaneessaa, & garmalee cimaa**

- Qabaate **ilkaan sibiilaa guddaa** & **10 gaanfa** (bineensota kanaan duraa hunda irraa adda) .

→ Bineensi 4ffaan mootummaa Roomaa ti.

→ Bineensi 4ffaa waliin **10 gaanfa** mataa isaa irratti = Mootummaan 4ffaan lafarra jiru mootummaa 10tti qoodama.

• **Gaanfa xiqqoo kan biraa** (mootii 11ffaa, Farra Kiristoos) = Mootummaa Baabiloon Haaraa

Dan 7:8 jedheen ilaale **gaanfa**, .^{H7162} kunoo, kan biraan isaan gidduutti ol ba'e **gaanfa xiqqoo**, .

isaan dura turan **sadii kan gaanfa jalqabaa buqqifame hundee isaatiin**: 1. 1.

kunoo, gaanfa kana keessa ijji akka ija namaa, afaan waan guddaa dubbatu ture.

→ Bineensi 2ffaan aangoo bineensa 1ffaa (Baabiloon Haaraa) hundumaa ni fayyadama, hundumaa

fida

jiraattonni lafaa bineensa 1ffaa (Mul 13:11-12). Kanaaf mootonni 3, .

kan gaanfa xiqqoo (Farra Kiristoosiin) gadi qabamu, baay'ee kan hin tolle ta'uu isaati

seera Mootummaa Roomaa bineensa 2ffaa.

• **Gaanfa xiqqoo** (Mootii 11ffaa)

(**10 gaanfa**– Gaanfa 3 = gaanfa 7 + gaanfa xiqqaa 1) .

⁶⁶⁴Viidiyoo 3. "Lafee cinaachaa namaa & Foon Tokko." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

⁶⁶⁵"[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel & Mul'ata" ilaali.

[Dan 7:19](#) Then ani waa'ee bineensa afraffaan (4ffaa) isa hundumaa irraa adda ta'e dhugaa jiru beekuuf hawwe

kaan immoo garmalee sodaachisaa, ilkaan isaanii sibiilaa fi mismaara sibiilla diimaa irraa hojjetamee fi nyaata, .
caccabee, hafe sanas miilla isaatiin chaappaa godhe.

[Dan 7:20](#) QEENXEEnd kurnan (10. 10.) .**gaanfa**kan mataa isaa irra turan, fi **gaanfa isa kaan** kan ol dhufe, .
isa dura sadii (3) kufe, sana keessaa illee**gaanfa**, kan **ijaa fi afaan qabdu**
inni waan guddaa dubbate, mul'anni isaa warra isaa caalaa guddaa ture.

→ Gaanfa (mootota) 10 - mootonni 3 kufan = Walumaagalatti mootota 7 + gaanfa xiqqaa 1 (mootiin bineensa 1ffaa) .⁶⁶⁶

Gaanfa xiqqoo biraa hanga Durii guyyoota dhufutti

[Dan 7:21](#) Anis arge, akkasumas kanuma**gaanfa**, qulqulloota qulqulloota irratti lola geggeessaa ture, .
fi isaan irratti injifachuudhaan.

[Dan 7:22](#) Hamma**Durii Guyyootaa**(**Hoolicha**(arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721}) dhufee, murtiin ni kenname in kenname qulqulloota qulqullootaaf fayyadu kan**kan Irra ol aanaa ta'e**(**Waaqa**,[Dan 7:25](#), .[Mul 13:6](#)), .

yeroon qulqulloonni qulqulloonni mootummaa itti qabatanis ga'eera.

Bineensi 4ffaa = mootummaa 4ffaa lafa irratti

[Dan 7:23](#) Thus akkana jedhe: 'Bineensi afraffaan (4ffaan) mootummaa afraffaan (4ffaan) lafa irratti in ta'a, .
kan mootummoota kaan hundumaa irraa adda ta'u, .
guutummaa lafaa ni nyaata, ni dhiita, ni caccabsa.

- Bineensi 4ffaa (waliin**10 gaanfa-3 gaanfa=7 gaanfa+1 gaanfa xiqqoo**):D. Ddubbisaa, suukaneessaa, & garmalee cimaa
- Guddaa qaba ture**ilkaan sibiilaa**, nyaachaa, ciccitaa, haftee sanas isaatiin chaappaa ture miilla, bineensota isa dura turan hundumaa irraa adda ture, akkasumas qaba ture**10. 10. gaanfa**([Dan 7:7](#)).

10 gaanfa= mootummaa Roomaa irraa mootota 10 + mootii xiqqoo kan biraa = mootota 11

[Dan 7:24](#) Tinni kudhan (10. 10.) .**gaanfa**kudhan (10. 10.) .**mootota**mootummaa kana (mootummaa Roomaa) keessaa kan ka'u).

QEENXEEnd**kan biraa**(Mootii 11ffaa, Farra Kiristoos) .isaan booda ni ka'a;
warra duraa irraa adda ta'ee, sadii (3. 3.) .**mootota**.

→ **Gaanfa 10**dha**10 mootota**kan irraa ka'u**mootummaa Roomaa**, .⁶⁶⁷waliin**mootii 11ffaa** isaan hordofaa.

Gaanfa ykn mootii 11ffaa:Hammayeroo tokkofi yeroofi yeroo qooduun****

[Dan 7:25](#) **Mootii biraa**(mootii 11ffaa) isa hundumaa ol ta'e ('illay) irratti waan tokko ni dubbatu, .^{H5943}
qulqulloota qulqulloota isa hundumaa gararraatti ('elyôn) ni dadhabsiisa, .^{H5946 jedhamuun beekama}
akkasumas yeroo fi seera jijjiiruuf ni yaadata.
Sana booda qulqulloonni qulqulloonni harka isaatti ni kennamu
hamma yeroo tokko(waggaa)^{H5732} **fi yeroo**(waggoota)^{H5732} **fi qooduun**^{H6387} **kan yeroo**(waggaa).^{H5732}

→ Here, yeroo ('idān, kan Jabaa^{H5732}), yeroo, .^{H5732}fi yeroo qooduun^{H5732} waggaa waggaa kan agarsiisudha
yeroo murtaa'e.Tkanaaf qulqulloonni qulqulloonni hanga yeroo tokkotti harka Farra Kiristoositti ni kennamu
(waggaa), yeroon (waggoota), fi qoodinsi yeroo (waggaa) torban 70ffaa Daani'eel ni darba.⁶⁶⁸

⁶⁶⁶"([Mul 12:3](#)) Mallattoon biraa samii irratti mul'ata (Jawwee diimaa guddaa mataa 7, gaanfa 10, & diadems 7 qabu)."

⁶⁶⁷Ibid.

⁶⁶⁸Hojiirra oolmaa adda addaa yeroo, yeroo fi walakkaa (qoqqooduun) hubachuuf, "(Fakkii 12-b] Yeroo fi yeroo fi (walakkaa yeroo, qoodinsa yeroo, ykn walakkaa)."

- **Gaanfa xiqqoo** (Mootii 11ffaa)

- .Ni ture **gaanfa biraa** (mootii 11ffaa), .**xiqqoo**, isaan gidduutti ol dhufaa jiru (**kan Roomaa mootummaa**), isaan duratti sadii (**3. 3.**) **kangaanfa jalqabaa** hundee isaaniitiin buqqifamaniiru.
- Ijji gaanfa kanarra jiru akka ija namaa, afaan waan guddaa dubbatu ture.

→ Gaanfi xiqqaan (Farra Kiristoos) gara Kibbaatti garmalee guddaa ta'a (**Gibxii**), **Baha (Asoor)**, & lafa bareedduu (lafa **Israa'el**, **Dan 8:9**), hamma loltoota samii illee; jedhees ni darbate raayyaa waraanaa fi urjiilee tokko tokko lafatti gadi buuse, isaan irrattis dhidhiite (**Dan 8:10**).

- .Hubachiisa: Gibxii, Asoor fi Israa'el saboonni "waraanni Waaqayyoo irratti hin hirmaanne" . (**Isa 19:25**).⁶⁶⁹

- **Kakuu dhaqna qabaa kakuu bara baraaf**

- **Kakuu dhaqna qabaa** (Abrahaam waliin).

Uma 15:3 Abraam immoo, "Kunoo, ati sanyii naaf hin kennine;

kunoo, namni mana koo keessatti dhalate dhaaltuu koo ti.

Uma 15:4 Kunoo immoo, dubbiin (**kan rhema jedhu**⁶⁷⁰). **H1697 kan GOOFTAA**^{H3068} jedhee gara isaa dhufee,

Kun dhaaltuu kee hin ta'u;

inni garaa kee keessaa bahu garuu dhaaltuu kee in ta'a.

Rom 4:3 Caaffanni qulqullaa'aan maal jedha? Abrahaam Waaqayyoon amane, . qajeelummaattis isaaf lakkaa'ame.

→ Rhema Waaqayyoo biraa kan dhufe yoo ta'u, Abraams ni amaner **rhema Gooftaa** akka

dhaaltuu isaa

(**Kiristoos**, Masiihii, **Gal 3:16**, **Dan 9:25**) garaacha ofii keessaa ni ba'a (**Uma 15:4**).

Namanuu Waaqa, Abraam fudhate **kakuu**^{H1285} **kan dhaqna qabaa** (**Uma 17:4**) fi kan isaa maqaan gara Abrahaamitti jijjiiramee abbaa saba hedduu (**Uma 17:5**).

→ Ergasii Waaqayyoo kakuu isaa hundeesse^{H1285} Isaa fi Abrahaam gidduutti fi kan Abrahaam

booda

sanyii^{H2233} f **kakuu bara baraa**, .^{H1285} Abrahaamiifi sanyii isaatiif Waaqa ta'uuf^{H2233} isa booda (**Uma 17:7**).

- **Kakuu bara baraa** (Kiristoos waliin) .

Dan 9:25 Kanaaf beeki hubadhu, .

akka ajajni Yerusaalem deebisanii ijaaruuf jedhu ba'uu irraa kaasee

garadibamtootasarartuu, torban torba (7), torban jaatamaa fi lama (62) ni ta'a:

daandiin sun deebi'ee ni ijaarama, fi boolla bishaanii, yeroo dhiphinaatti illee.

Dan 9:26 Jaatamaa fi lama boodas (**62. 62.**) . **torbanitti**, .

Masihiicha jedhu (dibamaniiru) .^{H4899 jedhamuun beekama} ni murama, garuu Ofii isaatiif miti, fi

ummata bulchaa (kan Farra Kiristoos) kan dhufu magaalaa qulqulluu ni balleessa.

Xumura isaakeessaa lolaa wajjin in ta'a, akkasumas diigamuu

hanga xumura waraanaatti murtaa'aniiru.

Dan 9:27 Innis kakuu ni jabeessa^{H1285} hedduu waliintokkoof (**1. 1.**) . **torbee;**

torban walakkaa isaa (1/2) keessattis aarsaa fi aarsaa ni dhaabsisa.

Baala kan **jibbisiisoo ta'an** kan tolchu ni dhufal **lafa onaa ta'e**, .

hamma dhumni murtaa'e itti dhangala'utti.

⁶⁶⁹ Ilaali **Mul 19:16** bal'ina isaaf.

⁶⁷⁰ Viidiyoo 6. "Gooftaan Waaqayyoo (keessan) in ta'a."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

→ Raajii Daani'el torban 70f dubbate akka ibsutti, .[Masiihicha jedhu](#) torban 62 booda ni cita akkasumas bulchaa dibame ([Masiihicha jedhu](#)) torban 1f namoota hedduu waliin kakuu ni

jabeessa

(ykn waggaa 7 torban 70ffaa Daani'eel).⁶⁷¹

- [Durii Guyyootaa](#)

[Dan 7:9](#) Ani (Daani'eel) hanga teessoon bakka kaa'amutti ilaaleen ture, akkasumas [Durii Guyyootaa \(Hoolicha\) taa'ee ture](#);

Uffanni isaa akka qorra adii, rifeensi mataa isaas akka suufi qulqulluu ture.

Teessoon isaa ibiddaa ture [fnaafa](#); girgiddaan isaa ibidda gubaa jiru.

→ Durii Guyyoota kan agarsiisudha [Hoolicha](#).

(Kan uffannaan isaa akka qorra adii ta'e [kan hundumaa danda'u](#)^{H7706 jedhamuun beekama} ([Faar](#)

[68:14](#)), .[Fayyisaa Yesuus Kiristoos](#) .

[Hoolicha](#) (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} keenya [Gooftaa](#) fi [Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos](#), .[Mul 5:11](#)).

→ Halluun rifeensa mataa kan agarsiisu bilchina in [Kiristoos](#). Uffata akka adii akka qorri akkasitti asxaalee guutummaatti bilchaatan si keessa jiran bakka bu'a.⁶⁷²

[Dan 7:10](#) QEENXEE lagni ibiddaa yaa'aa ture, fuula isaa irraas ba'ee, 1,000s 1,000s Isa tajaajilan, .

1. 1.0,000 dachaa 10,000 fuula isaa dura dhaabbatan. Murtiin taa'ee, fi [kitaabota](#) banamaniiru.

→ Sagalee ergamaa ja'afaa xurumbaa ([Mul 9:13-14](#)), .[Gooftaa](#) 10,000 Isaa waliin ni dhufa

qulqulloota qulqullootaa Ann Konkolaataa Waaqayyoo 10,000, waraana fardaa 200,000,000 fi

ergamoota Gooftaa 1,000

(['ädönāy jechuun ni danda'ama](#)).⁶⁷³

[Dan 7:11](#) Anyeroo sanatti sababa sagalee wantoota gurguddaa kan [gaanfa](#) dubbachaa ture;

Hanga bineensichi ajjeefamutti, reeffi isaas balleessee abidda boba'aa sanaaf kennamutti nan ilaala ture.

[Dan 7:12](#) Bineensota hafan immoo bulchiinsi isaanii irraa fudhatame.

ammam jireenyi isaanii^{H2417} yeroo fi yeroo tokkoof dheerataniiiru.

[Dan 7:13](#) Mul'ata halkanii keessattis arge, kunoo, tokko akkasuma [Ilma namaa](#) duumessa samii wajjin dhufe, .

jedhee dhufe [kan Durii baraa](#), isaanis fuuldura isaatti dhiheessan.

[Dan 7:14](#) Ergasii bulchiinsi, ulfinni, mootummaan isaaf kenname, .

ummatoonni, saboonni, afaan hundi akka Isa tajaajilan.

Bulchiinsi isaa bulchiinsa bara baraa, kan hin darbine dha, .

mootummaan isaas kan hin balleessinedha.

→ [Farra Kiristoos](#) irratti lola ni taasisa [qulqulloota qulqulloota](#), fi isaan irratti injifachuu ([Dan 7:21](#)), .

hanga isa akka [Ilma namaa](#) (yookaan [Gooftaa Iyyesuus Kiristoos](#), .[Mul 1:12-13](#)) ni dhufa, ni jiraata

[dheekkamsa Hoolicha](#) aguyyaa dheekkamsa isaa guddaa ([Mul 6:16-17](#)).

- [Mootummaa Bara Baraa](#)

[Dan 7:26](#) Firdiin garuu ni kaa'ama, bulchiinsi isaa (kan [gaanfa](#) biraa, mootii 11ffaa) ni fudhatama, .

balleessuuf, hamma dhumaatti balleessuuf.

[Dan 7:27](#) Then mootummaa (tokkicha) fi bulchiinsa, akkasumas ulfina mootummootaa (dachaa) .

jala samiin hundinuu saba qulqullootaaf ni kennama [isa hunda caalaa Ol'aanaa ta'e](#), .^{H5946 jedhamuun beekama}

kan mootummaan (tokkicha) isaa [mootummaa bara baraa](#), bulchiinsi hundinuu ni tajaajilu, ni

dhaga'us^{H8086 jedhamuun beekama} [isa](#).

[Dan 7:28](#) Hanga ammaatti dubbiin xumurameera. Ana Daani'eel garuu, yaadni koo baay'ee na dhiphise, .

fuulli koos natti jijjiirame, ani garuu dubbii kana garaa koo keessa kaa'e.

⁶⁷¹Yeroo torban 70 Daani'el ilaalchisee, “[3] torban 70 Daani'el” ilaali.

⁶⁷²Irraa qabame [Mul 1:14](#).

⁶⁷³Irraa qabame [Mul 5:11](#).

→ Tyeroo sanatti mootummaa fi bulchiinsi, ulfinni mootummoota samii hundumaa jala jiranii ni ta'a ummataaf kenname, .[qulqulloota qulqulloota](#)kan Irra Ol Aanaa (**Waaqa**)..

→ **Kan Waaqayyoo mootummaa**dha [mootummaa bara baraa](#), bulchiinsi hundinuu Isa ni tajaajilu, ni dhaga'us ([Dan 7:27](#)).

#	Mataa 7 (mootummaa 7 kan ejjituu guddichi irra teesse (Mul 17) .	Bineensota afran (4). (Mootonni 4n lafa keessaa ka'u) (Daani'eel 7) .	Bineensaqabaachuu 7. 7.mataa (mootummaa 7, Mul 17:9 , .Dan 7:23) , . 10 gaanfa (mootota, mootummaa malee ammallee) , . 1. 1.0 diyaademii (gaanfa irratti) . (Mul 13:1) .
1. 1.	B. Babiloon (6.)05 - 539) Dh.K.D	1.1 (akka) leenca baallee adurree qabu(Dan 7:4) .	Tjedhee afaankan bineensaa (akka afaan leencaa) (Mul 13:2) .
2. 2.	Meedoo-Faarsi (539 - 331) Dh.K.D	2ffaa (akka) risaa tokko ilkaan isaa gidduutti lafee cinaachaa 3 kan qabu(Dan 7:5) .	Tinni miilakan bineensaa (akka miila risaa) (Mul 13:2) .
3. 3.	Greece (331 - 168) Dh.K.D	3ffaa(akka) risaa tokko waliin4 baallee qabafi4 mataa (Dan 7:6) .	Ilaalcha kan bineensi (akka risaa) (Mul 13:2) .
4. 4.	Roman (Dh.K.D. 168 - 476 Dh.K.D) .	4 Ddubbifamaa fi sodaachisaa, akkasumas garmalee cimaa + ilkaan sibiilaa guddaa+ mismaara sibiila diimaa irraa hojjetame (Dan 7:19) + 10 gaanfa (Dan 7:7). (Ija akka ija namaa, afaan waan guddaa dubbatu, .Dan 7:8) . IchaBineensa 4ffaa ta'a a 4ffaamootumma alafa irratti (mootummaa Roomaa), kan mootummoota kanaan duraa hundumaa irraa adda ta'ee, guutummaa lafaa ni nyaatu, ni dhiita, ni caccabsa (Dan 7:23).	Mul 13:1 Bineensi 1ffaan, mataa 7, gaanfa 10, & gonfoo 10 kan qabu galaana keessaa ni ka'a(hafuura Mormituu Kiristoos duruu addunyaa kanarra jira, . 1Yo 4:3). Bineensonni samii + galaana guddaa + lafa → Bineensota uumamtoota ergamootaa irraa kufaniidha biyya waaqaa , . Eenyu irraa ka' galaana guddaa , . fi mootii ta'aa dachii (galaana & kan lafa, Mul 12:3). - Mootiin lafaa: → Mootiin galaanaa: Bineensi 1ffaa (Mul 13:1) . → Mootiin lafaa: Bineensi 2ffaa (Mul 13:11). Tinni iccittii dubartii sanaa Bineensi 1ffaa (galaana keessaa bahee) qaba 7 mataa (mootummaa) fi 10 gaanfa (yookaan 10 mootota) . waliin 10 kan ta'an diyaademii mataa isaanii irratti(Mul 17:7): - .7. 7. mataa: 7. 1. mootota kan 7. 7.mootummoota kan ejjituu guddichi irra taa'u (Mul 17:9). - 10. 10. gaanfa: 10. 10. mootota Mootummaa Roomaa keessaa ni ka'a(Dan 7:24) , . garuu ammatti mootummaa hin qaban (Mul 17:12). - .1. 1.0. 0.diadems jedhaman: Gaanfa 10 (10 mootota) 10 qabu diadems jedhaman , maqaa arrabsoo mataa isaanii irratti qabatani. Ejjituu guddittii (Mul 17:1 , . Mul 17:18) mootummoota 7 irra taa'a (1 Baabiloon, .2 Afaan Meedoo-Faarsi, .3 Afaan Giriikii, .4 Roomaa, .5 Baabiloon yeroo ammaa, .6 Baabiloon Haaraa, & .7 Roomaa Haaraa). Garuu mootonni shan (5) kufaniiru, tokko (mootii... Mootummaa Roomaa) ni bulcha.
		Tinni bineensota gurguddoo 4 (mootota 4) irraa ni ka'a dachii (Dan 7:17). → Mootota 4: 1 Mootummaa bineensa 1ffaa: Mootii Baabiloon, Nebukadnezaar. 2 Mootummaa bineensa 2ffaa: Mootii Meedoo-Faarsi, Raam. 3 Mootummaa bineensa 3ffaa: Mootiin Giriik, Inni Re'ee. 4 Mootummaa bineensa 4ffaa: Mootii Roomaa, Gaanfa xiqqoo (Farra Kiristoos). - . Tinni 10 gaanfa 10 dha mootota kana irraa kan ka'u (kan Roomaa) mootummaa (Dan 7:20 , . Dan 7:24).	

5. 5.	Baabiloon yeroo ammaa (476 Dh.K.D - Amma) .	<p>- (Mootii 1ffaa) Mootii Mootummaa Giriikii 3ffaa(Dan 8:21).</p> <p>- (Mootii 2ffaa – 5ffaa) Tinni mootota afur Mootummaa Giriikii 3ffaa⁶⁷⁴</p> <p>- .(mootii 6ffaa) Mootiin mootummaa Roomaa ni bulcha⁶⁷⁵</p> <p>- (Mootii 7ffaa) Mootummaa Baabiloon Ammaa (Mul 17:8) .</p> <p>- (Mootii 8ffaa) Mootummaan Roomaa Haaraa dhufuuf jira (Mul 17:11) .</p>	<p>Guutummaan Ormootaa ni dhufa (Rom 11:25) irraa mootummaa Baabiloon amma jiru, hamma miilli Waaqayyo gooftaa inni hundumaa danda'u gaara Ejersaa irra dhaabbatutti itti fufa.</p> <p>- Mootii kan Mootummaa Baabiloon(farra Kiristoos) .yeroo inni dhufu bakka gabaabaa itti fufa (Mul 17:10).</p>
6. 6.	New Baabiloon	<p>Bineensi 4ffaa= Mootummaa 4ffaa lafa irra jiru (Dan 7:23) .</p> <p>+ waliin 10 gaanfamataa isaa irratti (Dan 7:20-24) - .3 gaanfabuqqifame (Dan 7:24) = 7 gaanfa+1 gaanfa xiqqoo(8 gaanfaida'ama).</p> <p>Kurnan (10. 10.) .gaanfa(mootota) kan mataa isaa irra turan, fi gaanfa isa kaan(kan Farra Kiristoos), kan ija akka ija namaa qabu, afaan waan guddaa dubbatu qaba ture, . mul'anni isaa warra isaa caalaa guddaa ture, booda in ka'a gaanfa 10 ta'an(Dan 7:8, .Dan 7:20), mootota sadii (3) immoo (Dan 7:24).</p> <p>Sana booda qulqulloonni qulqulloonni harka isaa (Farra Kiristoositti) hanga...yeroo tokko fi yeroofi yeroo gooduun(Dan 7:25).</p> <p>Xiqqoo gaanfa qulqulloota qulqulloota irratti lola godhaa ture, isaan irrattis injifachaa ture (Dan 7:21).</p> <p>Gaanfa biraa(mootii, Farra Kiristoos) isa hundumaa irra ol ta'e irratti waan tokko ni dubbatu (Waaqa), qulqulloota qulqulloota kan isa hunda caalaa ol aanaa, yeroo fi seera jijjiiruuf ni yaada (Dan 7:25).</p>	<p>Jawweebineensa 1ffaaf humna isaa kenne, teessoo isaa, fi aangoo guddaa (Mul 13:2).</p> <p>- .10 gaanfa(10 mootota) kanneen hanga ammaatti mootummaa hin arganne, garuu akka moototaatti aangoo argatan (10 diadems) for Sa'aatii 1 bineensicha waliin (Mul 17:12).</p> <p>Farra Kiristoos waan Waaqayyo jedhamu hundumaa olitti of ol qaba, mana qulqullummaa isaa keessa jiraattota lafaatiin ni sagadama, akka Waaqa(2S 2:3-4, .Mul 17:11).</p> <p>Icha(1ffaa) bineensa (karaa kan Farra Kiristoos) itti fufuuf (arrabsuu) aangoo kennameef Ji'oota 42 (Mul 13:5).</p> <p>Bineensa (1ffaa) (karaa kan Farra Kiristoos) qulqulloota qulqullootaa wajjin lola gochuu fi isaan mo'uuf. Gosa hundumaa, afaan hundumaa fi saba hundumaa irrattis aangoon isaaf kenname (Mul 13:7).</p> <p>Icha(1ffaa) bineensa (karaa kan Farra Kiristoos) arrabsuu afaan isaa bane Waaqa, Isaa arrabsuuf maqaa, Kan isaa godoo qulqullaa'aa, fi warra...samii keessa jiraadhaa (Mul 13:6).</p>
7. 7.	New Roomaa		<p>Tinni bineensa 2ffaani seena kan Roomaa Haaraa Mootummaa (Mul 17:8).</p> <p>- Apooliyoon, ergamaa mootii boolla gadi fagoo (Mul 9:11) kan boolla gadi fagoo keessaa ka'u, bineensa 2ffaa (Mootummaa Roomaa Haaraa) keessa darbee ni hojjeta, ni mul'isa nama cubbuu(farra Kiristoos), .ilma badiinsaa(Nabiyiin Sobduu, 2S 2:3-4).⁶⁷⁶</p> <p>Isaan (warra lafaa, .Mul 13:3) waaqeffatu jawwee kan aangoo kenne bineensa 1ffaa; isaanis waaqeffatan (1ffaa) bineensa, "Eenyu akka (1ffaa) bineensa? Eenyuutu isa waliin lola gochuu danda'a?" (Mul 13:4) .</p> <p>Kan Haaraa(Roomaa) mootummaan bineensa 2ffaa hin dhufnekeessatti Haaraa (Kan Baabiloon) Mootummaa, garuu ni dhufa booda Haaraa (Kan Baabiloon).</p>

⁶⁷⁴“(Mul 17:10) Mootota 7 keessaa 5 ni kufan, mootiin 6ffaan ni bulcha, mootiin 7ffaan immoo bakka gabaabaa bulcha.”

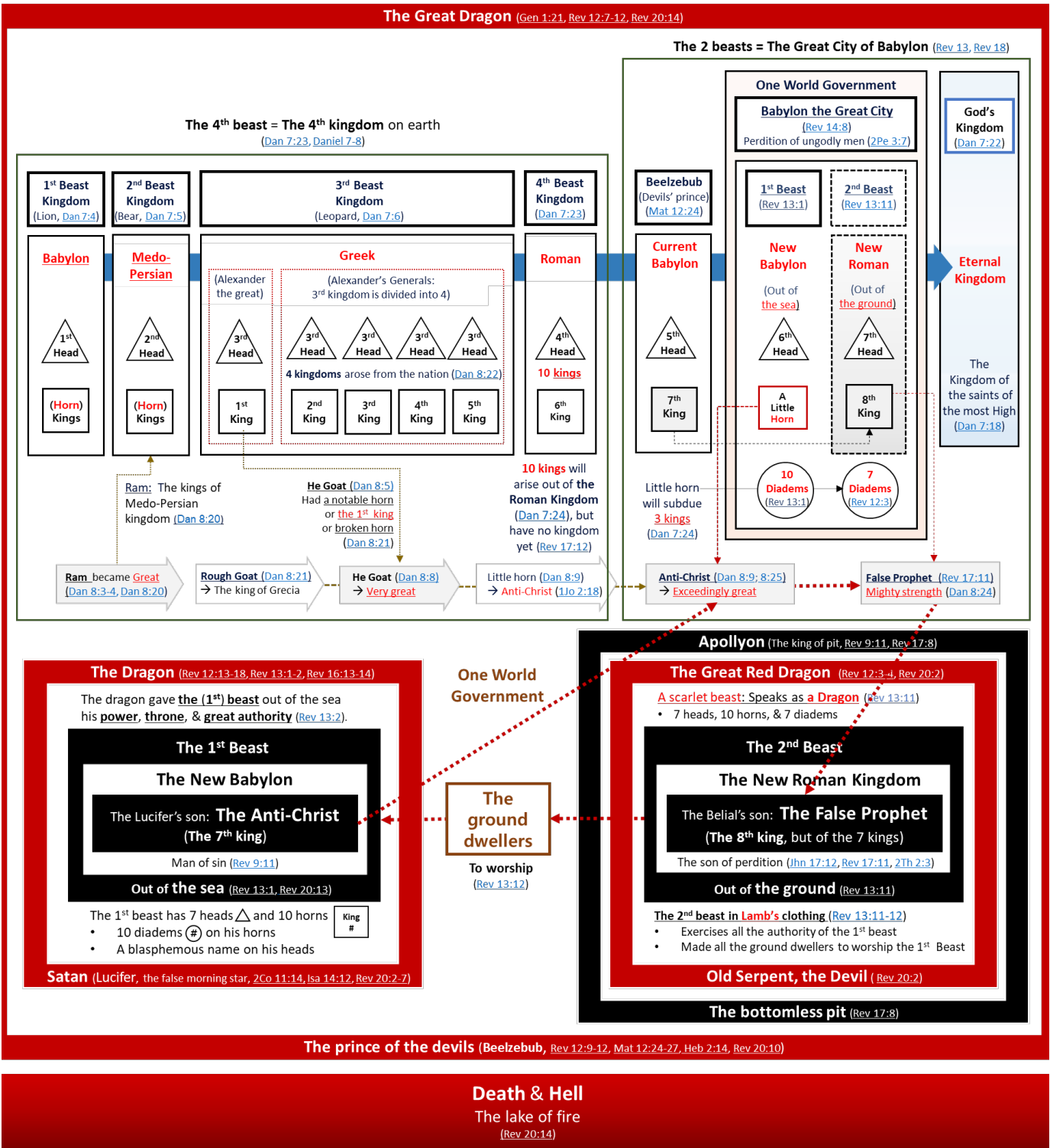
⁶⁷⁵ Ibid.

⁶⁷⁶“ICITII, BAABILOON GUDDITII, HAADHA EJAATTOOTAA FI JIBBAA LAFA (Mul 17:5-6) ..”

		<p>Mootummaa. Akkasitti warri lafa jiraatan, kan maqaan isaanii keessatti hin barreeffamne Kitaaba Jireenyaa irraa hundee addunyaa, bineensi 2ffaa akka Haaraatti lubbuudhaan dhufuu isaa yeroo argan ni dinqisiifatu Roomaa Mootummaa aittii aansee kan Haaraa Kan Baabiloon Mootummaa (Mul 17:8).</p> <p>Bineensi 2ffaa (karaa raajii sobaa) keessaa ba' alafa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bineensi 2ffaa keessa gaanfa 2 qaba kan Hoolaa tokko uffata (warra lafa jiraatan gowwoomsuuf, Mul 19:20) jedhee akka dubbate jawwee tokko aangoo bineensa 1ffaa (Baabiloon Haaraa) hundumaa fayyadamuuf, jiraattonni lafaa hundi akka waaqeffanna bineensa 1ffaa (Mul 13:11-12). • Bineensi 2ffaa (karaa raajii sobaa) ni godha guddaa mallattoolee, illee tolchuu abidda namoota duratti samii irraa gara lafaatti gad bu'aa ^{G444} (Mul 13:13). • Fi mallattoolee kan inni (raajii sobaa bineensa 2ffaa) ija bineensa (1ffaa) (Mootummaa Addunyaa Tokko) duratti akka raawwatu hayyamameef, warra lafa jiraatan gowwomse, warra lafa jiraatan bineensa (2ffaa) mataan isaa (Mootummaa Roomaa Haaraa kan bineensa 2ffaa keessaa bahee lafa keessaa ba'e) jedhee madaa' e ^{G3162} jedhee jiraate (Mul 13:14).
		<ul style="list-style-type: none"> • Isaaf (bineensicha 2ffaan) fakkii bineensichaaf hafuura akka kennu, akka inni illee dubbatee namni fakkii bineensichaa hin waqeffanne akka ajjeefamuuf (Mul 13:15). • Bineensi 2ffaan immoo xiqqaa fi guddaa, soressaa fi hiyyeessa, bilisa fi garbummaa hunda akka fudhatan taasisa mallattoo tokko harka mirgaa isaanii irratti, ykn morma isaanii irratti (Mul 13:16). • QEENXE End kan qabu malee namni tokkollee akka hin bitanne, gurguruus akka hin dandeenye <ul style="list-style-type: none"> - mallattoo, ykn - maqa bineensichaa, yookaan - lakkoofsa maqa isaa (Mul 13:17). • Here ogummaadha. Namni hubannaa qabu lakkoofsa bineensichaa haa lakkaa'u, lakkoofsa namaati. → His lakkoofsa dha 666. 666 (Mul 13:18). <p>Asobsaa fi amantii qulqulloota qulqulloota ti; Namni booji' amuu yoo barbaade, gara booji' amuutti in deema; namni tokko billaadhaan yoo ajjeefamu, billaadhaan ni ajjeefama (Mul 13:10).</p>
Judgment jechuun ni danda'ama	<p>Xiqqoo gaanfa (kan Farra Kiristoos), qulqulloota qulqulloota irratti lola godhaa ture, isaan irrattis injifachaa ture, hanga Durii Guyyootaa (Hoolicha, . . . arnion jedhamuun beekama ^{G721}) dhufee, firdiin qulqulloota qulqullootaaf fayyadu kenname kan Irra ol aanaa ta'e (Waaqa), yeroon qulqullooni qulqullooni</p>	<p>Warra lafa jiraatan hundikan maqaan isaa keessatti hin barreeffamne ni sagadu Kitaaba Jireenyaa kan Hoolicha (arnion jedhamuun beekama) . ^{G721} irraa hundee addunyaa (Mul 13:8).</p>

		<p>mootummaa itti qabatanii (Dan 7:21-22).</p> <p>Murtiinni kaa'ama, kan mootii kan biraa (kan Farra Kiristoos) dominion (Mootummaa Addunyaa Tokko) ni fudhatama, hanga dhumaatti nyaatamee balleessuuf (Dan 7:26).</p>	
8.	Mootummaa	<p>Mootummaabulchiinsi, ulfinni mootummoota samii hundumaa jala jiraniis saba qulqulloota isa hundumaa ol ta'eef in kennama (Waaqa). Kan Waaqayyoo mootummaa mootummaa bara baraati, bulchiinsi hundinuu Isa ni tajaajilu, ni dhaga'us (Dan 7:27).</p>	<p>Atidhiiga duraan tureen malee, waan manca'aa abbootii keessan irraa darbeen hin furamne Kiristoos, akka bara hoolaa tokko (amnos) jedhu) .^{G286} mudaa fi tuqaa kan hin qabne, yookaan loogoo, kan jalqaba irratti dhiyaatee fi waliin ture Waaqa, fi ture Waaqa.</p> <p>Kana hoolaa (amnos) jedhu) .^{G286} kanaan dura dursee muudamee ture hundee addunyaa, fi kakuu gidduu jiru Waaqa ('elohim jechuun ni danda'ama) fi Abrahaam kan mirkanaa'e Waaqa^{G2316} keessa ^{G1519} Kiristoos (ilaali Mul 4:8). Kana hoolaa (amnos) jedhu) .^{G286} jedhamee hojjetame mul'isuukanneen keessattiyeroo xumuraa-fati.⁶⁷⁷</p>
8.	bara baraa (Dan 7:27) .		

⁶⁷⁷ Irraa qabame [Mul 4:8](#).

The Dragon (Rev 12:13-18, Rev 13:1-2, Rev 16:13-14)

The dragon gave the (1st) beast out of the sea his power, throne, & great authority (Rev 13:2).

The 1st Beast

The New Babylon

The Lucifer's son: **The Anti-Christ**
(The 7th king)

Man of sin (Rev 9:11)

Out of the sea (Rev 13:1, Rev 20:13)

The 1st beast has 7 heads △ and 10 horns King #

- 10 diadems ⊕ on his horns
- A blasphemous name on his heads

Satan (Lucifer, the false morning star, 2Co 11:14, Isa 14:12, Rev 20:2-7)

One World Government

The ground dwellers

To worship (Rev 13:12)

Apollyon (The king of pit, Rev 9:11, Rev 17:8)

The Great Red Dragon (Rev 12:3-4, Rev 20:2)

A scarlet beast: Speaks as a Dragon (Rev 13:11)

- 7 heads, 10 horns, & 7 diadems

The 2nd Beast

The New Roman Kingdom

The Belial's son: **The False Prophet**
(The 8th king, but of the 7 Kings)

The son of perdition (Lhn 17:12, Rev 17:14, 2Th 2:3)

Out of the ground (Rev 13:11)

The 2nd beast in Lamb's clothing (Rev 13:11-12)

- Exercises all the authority of the 1st beast
- Made all the ground dwellers to worship the 1st Beast

Old Serpent, the Devil (Rev 20:2)

The bottomless pit (Rev 17:8)

The prince of the devils (Beelzebub, Rev 12:9-12, Mat 12:24-27, Heb 2:14, Rev 20:10)

Death & Hell

The lake of fire

(Rev 20:14)

Boqonnaa 14

(Mul 14:1-5) Hoolaa & 144,000 (durboota ogeeyyii) gaara Tsiyoon irratti dhaabbatan (The 1st rapture harvest) .

Mul 14:1 Anis ilaaleen, kunoo, Hoolaa (arnion) tokko .^{G721} gaara Xiyoon irra dhaabatee, .
isaa wajjinis kuma dhibba afurtamii afur, maqaan Abbaa isaa morma isaanii irratti barreeffame.

Mul 14:2 Sagalee akka sagalee bishaan baay'ee fi akka sagalee qilleensaa guddaa samii irraa dhaga'e.
sagalee warra qooqa dhageessisanis harpoota isaaniitiin dhageessisan nan dhaga'e.

Mul 14:3 Akkasumas sirba haaraa kanaan dura (bakka jirutti) sirbaniiru.^{G1799} teessoo, .
fi kanaan duras^{G1799} bineensota afran (lubbu qabeeyyii), .^{G2226} jaarsoliin immoo:^{G4245}
akkasumas namni kuma dhibbaa fi afurtamii afur malee faarfannaa sana barachuu hin dandeenye;
kan dachii (lafa) irraa furaman.^{G1093}

Mul 14:4 Isaan kun warra dubartootaan hin xuroofnedha; durba waan ta'aniif.
Isaan kun warra Hoolicha bakka inni deemu hundumaatti duukaa bu'aniidha.
Isaan kun namoota keessaa furamanii turan, .^{G444} Waaqayyoo fi Hoolichaaf firii jalqabaa ta'uu.

Mul 14:5 Isaan duras balleessaa kan hin qabne waan ta'eef, afaan isaanii keessattis gowwoomsaan hin argamne^{G1799} teessoo Waaqayyoo.

- **Mul 14:1** Yohaannis ilaalee kunoo, . **hoolaa tokko** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} Tulluu Tsiyoon irra dhaabatee, Isa waliinis **144,000 ta'eera**, .
kan Isaa qabaachuu **Kan Abbaa** maqaa morma isaanii irratti barreeffame.
- **Mul 14:2** QEENXEEnd Yohaannis sagalee samii irraa dhaga'e, .
akka sagalee bishaan baay'ee, akka sagalee qilleensaa guddaa.
Sagalee warri sirba dhageessisan immoo dhaga'e.
- **Mul 14:3** QEENXEEnd akka sirba haaraa duraan (bakka jirutti) sirban.^{G1799} **teessoo mootummaa**, .
dura (bakka jirutti)^{G1799} uumamtoota lubbuu qaban afran (4) ta'anakkasumas jaarsolii;
akkasumas namoota 144,000 lafa irraa furaman malee namni sirba sana barachuu hin dandeenye.
- **Mul 14:4** **144,000 ta'an** warra dubartootaan hin xuroofnedha, .
durba waan ta'aniif. Isaan hordofu **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} bakka Inni deemu hundatti.
Isaan namoota keessaa furamanii, firii jalqabaa ta'aniif **Waaqa** fi gara **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721}
- **Mul 14:5** QEENXEEnd afaan isaanii keessatti haxxummaan tokkollee hin argamne, .
isaa waan ta'aniif **badii malee dura** (bakka jirutti)^{G1799} **teessoo kan Waaqa**.

→ Durbooni ogeeyyiin (warri 144,000, lafa irraa furaman, namoota keessaa) gaara irra ni dhaabbatu **Siyoon** waliin **hoolaa tokko** jedhu hordofaa **Hoolicha** bakka Inni deemu hundatti, firii jalqabaa ta'uudhaan **Waaqa** fi **Hoolicha**, fi
teessoo mootummaa duratti badii tokko malee **Waaqa**.

→ **144,000 ta'an** bakka jirutti “badii malee“ ta'u **teessoo Waaqayyoo**, garuu akka isaan gabatamaan **teessoo mootummaa dura** dhaabbatanii jiru **Waaqa** keessa **Mul 14:5**.
- Hubadhaa namni hanga...
dha'ichi 7n raawwatameera (**Mul 15:8**).

>> **Butamuu 1ffaa** (Dubboota ogeeyyiif butamuu 1ffaa): Dhufaatii Ilma namaa

- **Ilma namaa** booda battalumatti ni dhufa **Rakkina**, ykn jalqaba Rakkina Guddaa irratti (**Mat 24:29**).

- **Mallattoo & dhufaatii Ilma namaa** (scene in heaven) .

Mat 24:30 irratti Sana boodas ni mul'ata **mallattoo**^{G4592} **kan ilma namaa keessa**^{G1722} **biyya waaqaa**: 1.1.
achiis gosooni hundinuu ni ta'u^{G5443} **kan dachii (lafa)** .^{G1093} **gadda**, .^{G2875}
isaanis ni argu **ilma namaa** dhufaa jiru (**irra**) .^{G1909} **duumessa samii**
waliin **aangoofi ulfina guddaa**.

Mar 13:26 Yeroo sanatti Ilmi namaa dhufuu isaa ni argan **keessa**^{G1722} **duumessa waliin humna guddaafi ulfina**.
Luq 21:27 Yeroo sanatti Ilmi namaa dhufuu isaa ni argan **keessa**^{G1722} **duumessa tokkowiin aangoofi ulfina**

guddaa.

- **Mallattookan Ilma namaa** will dura samii irratti mul'achuumul'achaa jirukan Ilma namaa, fi gosoota lafa irra jiran hundumaa (durboota gowwoota, warra hin amanne **Kiristoos** akka **Masihiicha jedhu**, . [Mat 24:30 irratti](#)) yeroo Ilma namaa dhufuu argan ni gadda **irra**^{G1909} duumessa samii humna guddaa fi ulfina guddaadhaan.

→ Kan jalqabaa qabate (**harpazō jedhamuun beekama** yookaan **raptus jedhamuun beekama**) f "durboota ogeeyyii" ni raawwatama ". **keessa**" jedhu duumessa.

[Luq 21:36](#) Kanaaf dammaqaa, yeroo hundumaas akkas kadhadaa

wanta ta'u kana hundumaa jalaa miliquuf akka siif malutti lakkaa'amuu

dandeessa, .

akkasumas dura dhaabbachuuf **Ilma namaa**."

[1Th 5:9](#) **Waaqanu hin muudne dheekkamsa guddaa**, .^{G3709}

argachuuf malee **fayyina keenyaan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, .

[1Th 5:10](#) kan nuuf du'e, kan, dammaqnu (dammaqnu) .^{G1127} ykn rafuu, .^{G2518} gochuu qabna **waliin jiraadhuisa waliin**.

→ **Firii jalqabaa (kanneen 144,000 ta'an)** . hin muudaman **Kan Waaqayyood dheekkamsa** (karaa midhaan 1ffaa), .

keenyaa fayyina argachuuf malee **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.

- **Gosoota 3n virgins jedha (Beekaan, .Warra gowwaa, & .Inni kaan)** .

(Durboonni 3n eessatti akka seenan hubachuuf diyaagiraamii "[Fakkii 21-2]" ilaali.) .

- **Mdhaggeeffattoota ark's:** Ni argu **Ilma namaa** dhufuu "**keessa**^{G1722}" jedhu duumessa "humna guddaa" fi ulfina qaba.

- Humna guddaadhaan, du'aa ka'uu **Gooftaa Yesuus** ni ragaa baha (**Hojii Ergamootaa 4:33**) fi **Hafuura Qulqulluu** will

kottaa isaan keessa jiraadhu.⁶⁷⁸ Garuu sababni isaas isaan willyeroo butamuu isa jalqabaatti hafuura qulqulluu fudhadhaa

namoota 144,000 butamuu isa jalqabaa dura chaappaa godhaman keessaa dhaggeeffattoonni Maarqos kan morma Waaqayyoon yeroo butamuu isa jalqabaa, kanaaf amma iyyuu akka ". **-icha durboota gowwaa**" yoom **Ilma namaa** 144,000 Isaa butachuuf dhufa (**Mul 7:3**).

→ Zayitii malee ta'u yeroo Ilmi namaa comes jedhamuun beekama, akkasittis akka **durboota gowwaa**: 1.1.

[Mat 25:1](#) Yeroo sanatti mootummaan samii durboota kudhan warra ibsaa isaanii fudhatanitti in fakkeessa.

achiis misirroo sana qunnamuuf ba'e.

[Mat 25:2](#) Isaan keessaa shan immoo ogeeyyii turan, akkasumas **shan gowwaa turan**.

[Mat 25:3](#) Warri gowwoonni ibsaa isaanii fuudhanii fudhatan **zayita hin qabu** isaan waliin: 1.1.

- **Dhaggeeffattoota Luqaas:** Ilma namaa dhufuu ni argan ". **keessa**^{G1722}" jedhu duumessa humnaa fi "ulfina guddaa" wajjin.

Kan GOOFTAA fayyina Isaa keessatti ulfinni guddaadha (**Faar 21:5**) jedhanii ni argatu **Ilma namaa** fayyina isaanii fiduudhaan. Ilmi namaa "humna" qabaatee dhufuu isaa argan malee akka Maatewos "humna guddaa" hin argan sababiin isaas du'aa ka'uu isaa dursanii waan arganiif **Gooftaa Yesuus (Hojii Ergamootaa 4:33)**, kanaaf dursanii seenaniiru **du'aa ka'uu jireenyaa**.⁶⁷⁹ Justakka **durboota ogeeyyii**, kanaaf, isaan (durboonni gowwoonni) wal arguuf duumessa keessatti qabamu (harpazo). **Gooftaa qilleensa keessa abara baraanis** Isa waliin ta'i.⁶⁸⁰

⁶⁷⁸Viidiyoo 14. "Kennaaf Hafuura Qulqulluu."

www.therhemaofthelord.com/gaabbii-cuuphaa/14-gaabbii-cuuphaa-hafuura-qulqulluu/.

⁶⁷⁹Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/

⁶⁸⁰Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

[Mat 25:10](#) Isaan (warri gowwoonni) bitachuuf utuu deemanii, misirroon (Ilmi namaa) dhufe; warra turanis [qophaa'aa \(durboonni ogeeyyiin\) isa waliin gara fuudhaa seenan](#): 1.1. fi [balballi cufamee ture](#).⁶⁸¹

- **Dhaggeeffattoonni** Maatewosakkasumas humnaa fi ulfina guddaadhaan isa argan, garuu Ilmi namaa duumessa irratti “irra” dhufuu argan malee “[.keessa](#)” jedhu duumessaakkuma dhaggeeffattoonni Maarqosii fi Luqaas keessatti argaman, akka argan argisiisa [Ilma namaa fagoo irraa](#).
[Mat 25:11](#) Sana boodas dhufe [durboota biroo](#), Gooftaa Gooftaa nuuf bani jedhee.
[Mat 25:12](#) Inni garuu deebisee, “Dhugumaan isiniin jedha, isin hin beeku” jedheen.
[Mat 25:13](#) Kanaaf daawwadhaa,
[isin lamaanuu waan hin beekneef guyyaamitisa'aatii kan jedhu keessatti ilma namaa dhufa](#).
 - † **Matthew' dhaggeeffattoota (durboota kaan)**: Isaanis warra misirroo eegaa jiraniibsa fi zayitii isaanii malee rafanii rafan yoo ta'an, akkasitti “[.durboota biroo](#)” kan hin beekamne [Gooftaa](#).
[Mat 25:3](#) Warri gowwoonni ibsa isaanii fudhatan, zayitii tokko illee of biraa hin fudhanne.
[Mat 25:11](#) Booda durboonni kaanis dhufanii, [.Gooftaa](#), [.Gooftaa](#), nuuf banaa.
[Mat 25:12](#) Inni garuu deebisee, “Dhugumaan isiniin jedha” jedheen, [si hin beeku](#).
 - † **Dhaggeeffattoota Maarqos (durboota gowwaa)**: Dhaggeeffattoonni Maarqos ilma namaa dhufuu kan argan ta'us “[.keessa](#)” duumessa akka Luqaas, “humna guddaa” (ykn du'aa ka'uu kan [Gooftaa Yesuus](#), [.Hojii Ergamootaa 4:33](#)). Isaanis dhufaatii misirroo eegaa osoo zayitii isaanii ibsa isaanii keessa hin galchin rafanii rafanii waan ta'aniif gaafa misirroon dhufu zayitii bitachuuf deeman. → Haala kanaan durboonni hin qophoofne kun “[.durboota gowwaa](#)”
[Mat 25:8](#) Gowwoonni ogeeyyiidhaan, Zayitii keessan keessaa nuuf kenni; ibsaan keenya waan dhaameef.
 - † **Luke's dhaggeeffattoota (durboota ogeeyyii, .misirroonni)**: Isaanis warra hirriba rafanii rafan garuu dhufaatii misirroo eegaa osoo jiraniibsa fi zayitii isaanii meeshaa isaanii keessatti qophaa'anii qabataniidha, akkasitti jedhamee waamamu [durboota ogeeyyii](#) kan ta'an [kanneen 144,000 ta'an](#).⁶⁸² Sababni isaas osoo balballi hin cufamin misirroo wajjin gara gaa'elaatti deemuuf qophaa'oo waan ta'aniif, “[.misirroonni](#), dubartii kan [Hoolicha](#)” ([Mul 21:9](#)).
[Mat 25:4](#) Garuu [beektota](#) ibsa isaanii wajjin mi'a isaanii keessatti zayita fudhatan.
[Mat 25:10](#) Osoo isaan bitachuuf deeman immoo, [.misirroo dhufe](#); warri qophaa'anis isa waliin gara [fuudhaa fi heeruma](#): balballis cufame).
- [144,000 ta'an](#) dhufaatii ilma namaa irratti saba Tokko hunda keessaa [Sabni Waagayyoo](#)⁶⁸³ kan [misirroo dha Hoolicha](#).⁶⁸⁴
- **Furmaanni kee ni dhihaata**
[Luq 21:28](#) Wantoonni kun ta'uu yommuu jalqaban immoo, [.G1096](#) achiis ol ilaalaa, mataa keessan ol kaasaa; furuu keessaniif [G629](#) itti dhihaata.
 - Dhaggeeffattoonni Luqaas ilma namaa humnaa fi ulfina guddaadhaan duumessa keessa dhufuu yommuu argan “[.ol ilaalaa](#),” jedhanii furiin isaanii akka dhihaate waan beekaniif mataa isaanii ol kaasaa. Logos of keessaa qabuun Hafuura Qulqulluun waan guutamaniif, yeroo Hafuurri “As ol ba'aa” jedhu dhaga'anii qilleensa keessatti qabamuu (harpazo ykn raptus) ni danda'u.

⁶⁸¹Viidiyoo 5. “Jijjiirama Addaam gara Durbee ogeettii.”

[www.therhemaofthelord.com/course1/5-addaam-irraa-gara-misirrootti-cuunfaa-uumama-waagolii/](#).

⁶⁸²Viidiyoo 48. “Haanukkaa.” [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/](#).

⁶⁸³Viidiyoo 18. “3. Fuduraalee jalqabaa (The 144,000).” [www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/firii-jalqabaa-18-144000/](#).

⁶⁸⁴Viidiyoo 48. “Haanukkaa.” [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/](#).

[Mat 24:31](#) Innis ni ta'a **ergamoota isaa erga** sagalee (sagalee) guddaa qabuun .^{G5456} **kanxurumbaa** .^{G4536} fi walitti ni qabamu^{G1996} filatame isaa (kan filatame) .^{G1588} qilleensa afran irraa, . fiixee tokko irraa (kutaa isa dhuma) .^{G206} **kan samiigara isa kaaniitti** (kutaa isaa isa dhuma) .^{G206, .G846}

[Mar 13:27](#) Achiis ergamoota isaa ni erga, bubbee arfan keessaa warra filatamoo isaa walitti in walitti qaba; gara dhuma lafaa (lafa) irraa .^{G1093} hamma dhuma samiitti.

→ His ergamoonni sagalee xurumbaa guddaa dhageessisuun, warra isaa filatamoo qilleensa afran irraa walitti qabuun ni ergamu

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Filattoonni Isaa (dhaggeeffattoonni Luqaas) gara dhuma samii irraa gara dhuma isa kaaniitti akka walitti qabaman ni argan. Hanga dhumaatti (warri du'an hafan dhuma waggaa 1,000) akka obsan ni gaafatamu .⁶⁸⁵ fayyuuf ([Mat 24:13](#)).
- **Mdhaggeeffattoota ark's:** Warri Isaa filataman (dhaggeeffattoonni Luqaas) lafa irraa gara dhuma samiitti akka walitti qabaman ni argan, garuu hamma dhumaatti akka obsan ni gaafatamu (hanga wareegama garboota isaaniitti, [Mul 6:11](#)) akka qusatamuuf ([.Mar 13:13](#)).
- **Luke's dhaggeeffattoota:** Hin eeramne. Dhaggeeffattoota Maatewosii fi Maarqos irraa adda ta'ee dhaggeeffattoonni Luqaas hafan irraa waan eegamaniif hanga dhumaatti akka obsan hin gaafataman **sa'aatii qormaataa erga eegee boodaa logos Waaqayyoo** ([Mul 3:10](#)). Jecha biraatiin yookaan butamanii ([Mat 24:13](#), [.Mar 13:13](#), [.Luq 21:16-17](#)) ykn yeroo butamuutti maqaa Isaatiif jecha ajjeefamaniiru ([Mul 6:9](#)).

• **Ilmi namaa akkamitti dhufa?**

[Mat 24:26](#) Kanaaf, kunoo, inni lafa onaa (lafa onaa) keessa jira yoo isiniin jedhan; ^{G2048} hin ba'inaa: kunoo, inni kutaa dhoksa keessa jira; hin amaninaa.

[Mat 24:27](#) Akkuma balaqqeessaan bahaa ba'ee gara dhihaatti ifu; dhufaatiin kan **Ilma namaa** ta'i.

- Dhufaatiin ilma namaa akka balaqqeessaa bahaa bahee hanga dhihaatti ibsu waan ta'uuf, Kiristoos sobaa fi raajota sobaa hin amaninaa ([Mat 24:24](#)) lafa onaa ykn gola dhoksa keessa jira yeroo jedhan.

[Mat 24:28](#) Bakka kamittuu reeffa (reeffa) .^{G4430 jedhamuun beekama} jechuun, sangoonni ni jiraatu ^{G105} walitti qabamuu.

[Luq 17:37](#) Isaanis deebisanii, "Eessatti, **Goftaa?**"^{G2962}

Innis, "Eessatti reeffi" isaaniin jedhe ^{G4983} is, achitti sangoonni ni argamu ^{G105} walitti qabamuu.

Innis, "Eessatti reeffi" isaaniin jedhe ^{G4983} is, achitti sangoonni ni argamu ^{G105} walitti qabamuu.

- GOOFTAAN namoota lamaan keessaa tokko (logos isaanii kan guddate rhema Yesus ta'uu isaa beekuuf, akkasumas akkasitti Yesusiin akka Kiristoos, Ilma Waaqayyooti amane) dirree (ykn biyya lafaa) keessatti, garuu isa kaan (kan fudhachuu dide Hafuura Qulqulluu ykn rhema, akkasumas Yesus akka ta'e "hin amaniin" .**Kiristoos jedhamayookaan kan Masihiij jedhu**) ni hafee qaamni isaas foon simbirroota samii fi bineensota lafaa bakka sangoonni itti walitti qabamaniif ([Luq 17:37](#), [.Erm 16:4](#)).⁶⁸⁶

- **Tinni dhuma dursa ta'a, .kan jalqabaa isa dhuma**

- **Kan Waaqayyoonamoota, .Israa'el**, warra Waaqayyoo Gibxii irraa fure, warra yeroo guddaa dhufuuf mana Daawit ta'an, isaandurboota durbaa, .⁶⁸⁷ firiiwwan jalqabaa Waaqayyoo fi Hoolichaaf yookaan 144,000, lakkoofsa gosoota ilmaan Israa'el kanneen chaappaa godhaman hundumaa, maqaan Abbaa Hoolaa morma isaanii irratti barreeffame, teessoo duratti faarfannaa haaraa faarfatan, lafa irraa furaman.⁶⁸⁸
- O. Ojalqaba irratti, **.wangeela Kiristoosturehumna Waaqayyoonama amane** hundumaaf fayyinaaf ([Rom 1:16](#)), garuu gara **kan Yihudii ta'e jalqaba (kan jalqabaa)**, akkasumas gara Giriikii ykn **warra Ormootaa (kan dhumaa)**. Haa ta'u malee, Yihudoonni mormii dubbataniiru **logos Waaqayyoo akkasumas arrabse**, akkasumas

⁶⁸⁵" ([Mul 20:5-6](#)) *Du'aa ka'uu isa jalqabaa (Midhaan 3ffaa eegumsa 4ffaa) .*"

⁶⁸⁶Viidiyoo 38. "Hattoonni lamaan Yesus cinatti fannifaman."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/38-fannifamuu-yesuus-hattoonni-lamaan-yesuus-itti-fannisan/.

⁶⁸⁷Hiika durboota ilaalchisee bal'inaan " ([Mul 2:20-23](#)) *Durboonni gosa 3.*"

⁶⁸⁸"[Warri Ormoota, Saboonni Hunda]" jedhu ilaali.

akkasitti [wangeela fayyinaa](#) gara Ormootaatti garagale ([Hojii Ergamootaa 13:46](#)). Akkasumas, [mootummaa Waaqayyoo](#) angafa lubootaa fi Fariisota (isa Yihudoota turan, [.kan jalqabaa kan dhumaa ta'a](#)) saba Ormootaa firii ([kan dhumaa dursa haa ta'u](#), [.Mat 21:43 irratti](#)).

→ Tariiba jijjiiramus saboonni Ormootaa ([kan dhumaa dursa haa ta'u](#)) fi amantoota Yihudootaa ([kan jalqabaa ta'iisa dhumaa](#)) ni argatu [mootummaa Waaqayyoo](#): 1.1.

“[.Mat 20:16](#) Kanaaf [kan dhumaa ta'ajalqaba](#), fi [kan jalqabaa isa dhumaa](#): namoonni baay'een ni waamaman, filataman garuu muraasa.”

- Yihudoonni uumamaan cubbamoota saba Ormootaa miti ([Gal 2:15](#)), kanaaf Phaawuloos wangeela Kiristoos dursee Yihudii keessatti firii akka godhatuuf lallabe, akkasumas Giriikii (innis saba Ormootaati), akka warri firii qajeelummaa godhatan Kiristoos isa humna Waaqayyootiin fayyinaaf (dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa dhabuu fooniin) kan amanan hundaaf ni mul'ata. Ija afuuraatiin yoo ilaalle, saboonni hundinuu (dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa dhabuu fooniin) akkuma hundi isaanii cubbuu jala turan Kiristoos Yesuus cubbamoota fayyisuuf gara biyya lafaa osoo hin dhufin ([1Xim 1:15](#)). Garaagarummaan isaanii fi... [Gooftaa](#) hundaaf tokko waan ta'eef, nama maqaa waamu hundaaf [Gooftaa](#) (kyrios jedhamuun beekama) [.G2962](#) meeshaalee (wantoota kan ta'an) waliin ni dabala [Waaqa](#) ni fayyu.⁶⁸⁹

- [.Fakkeenya muka harbuu](#) ([Muka harbuu & .muka hunda](#)) .

[Mat 24:32 irratti](#) Amma fakkeenya muka harbuu baradhu;

Yeroo isaa [G846](#) damee [G2798](#) ammallee (amma duruu) [.G2235](#) lallaafaa, ni baasa (bidde) [.G1631](#) baala, ganni akka dhihaate ni beektu;

[Mar 13:28](#) Amma fakkeenya muka harbuu baradhu;

Yeroo isheen [G846](#) dameen ammallee (amma duruu) [.G2235](#) lallaafaa, ni baasa (bidde) [.G1631](#) baala, ganni akka dhihaate ni beektu;

[Luq 21:29](#) Innis fakkeenya tokko isaanitti dubbate; Kunoo muka harbuu, [.G4808](#) mukkeen hundumaas; [G1186](#)

[Luq 21:30](#) Yeroo amma dhukaasanii (baala dhaamsan), [.G4261](#)

ni argitu [G991](#) fi beeku [G1097](#) kan ofii keessanii [G1438](#) ganni sun amma dhihaateera.

- Seera Uumamaa keessatti dubartii fi abbaan manaa ishee [H376](#) baala harbuu muka harbuu irraa tolche [H8384](#) waliin ta'anii, iji isaanii erga banamee qullaa isaanii erga arganii booda eproonii ofii isaanii tolchan ([Uma 3:7](#)). Firii muka beekumsa gaarii fi hamaa (ykn seera) irraa fide erga nyaatee booda wanta hamaa arguuf iji yommuu banamu, [.690](#) girgiddaan (baala harbuu tolfame) muka harbuu irraa hojjetame qullaa foonii haguuggachuuf itti fayyadama ture.⁶⁹¹

- Garuu yoom [Yesuus](#) (Ilmi namaa) ni mul'ata, namoonni qullaa isaanii haguuggachuuf baala harbuu hin barbaachisu of

[foonsababni](#) isaas amma Facaasaa kan [-icha asxaalee](#), . who akkasuma [asxaalee kan Waaqa](#) ([Mat 13:37, 38 .2Qor 9:10](#)) .eenyu

[kenne jireenyaa](#) gara biyya lafaatti ([Jhn6:33 irratti](#)). Cubbuun kana booda ati jala waan hin jirreef sirratti ol'aantummaa hin qabu

seera, garuu ayyaana jalatti. Kanaaf warri ayyaana jala jiran warra jiran sooruu fi kunuunsuu qabu seera jalatti akkuma [Gooftaa](#) waldaadhaaf (dhiiraa fi dubartii) ni hojjeta.⁶⁹²

- [Matthew jechuun ni danda'ama & Dhaggeeffattoonni Maarqos fakkeenya muka harbuu baratu](#): 1.1.

“Dameen muka harbuu reefuu lallaafaa ta'ee, baalli isaas yommuu biqilu, ganni akka dhihaate ni beektu.”

→ [Muka harbuu](#) warra seera jalatti dhaqna qabaan isaanii foon keessatti ta'eef yeroo qalbii diddiirrannaa [agarsiisa](#).

- [Luke's dhaggeeffattoota fakkeenya muka harbuu fi muka hundumaa baradhu](#): 1.1.

“Yeroo mukti harbuu fi mukkeen hundi baala dhaamsan, ati ofii keetii ganna sana (dhufaati) ni argita, ni beekta [kan misirroo, mootummaa samii](#), [.Mat 25:1](#) amma dhihootti dhiyaateera.”

⁶⁸⁹Viidiyoo 15. “Yesus nama Naazireet & Yesus Kiristoos nama Naazireet.” [www.therhemaofthelord.com/wangeela/15/](#).

⁶⁹⁰[Uma 2:9](#) & video 16, “Armoota, Saboota hundumaa (8/10).” [www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/](#).

⁶⁹¹Viidiyoo 28. “Ija hafuura.” [https://therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/](#).

⁶⁹²Viidiyoo 32. “(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2.”

[www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/](#).

→ **Muka harbuu** kan agarsiisu firii muka beekumsa gaarii fi hamaa irraa argamu, yookaan warra seera jala sooramanii (ykn Yihudoota), ammoo **muka hunda** firii muka wayinii (Yesuus muka wayinii dhugaa ta'uu isaa) saba (Ormoota) hundumaaf kan ayyaana (ykn **Yihudoota hafuura**).

Akka “[Fakkii 14]” jedhutti, Ormoonni fayyan bara “ayyaana jala” keessa jiru. Yeroon guutummaa Ormootaa ayyaana gannaa jalatti kan kufe yoo ta’u, kunis ayyaana Pheenxeqosxee boodaa fi ayyaana Xurummaa dura ta’a. Akkasitti, mukkeen Luqaas keessatti argaman hundinuu yeroo dhufaatii ibsu **Ilma namaa** (inni harka namoota cubbamootaatti dabarfamee fannifame, guyyaa sadaffaattis deebi’ee ka’e; **Luq 24:7**). Hiikni isaas, dhaggeeffattooni Luqaas akka “.mootummaa Waaqayyoo” jechuun dhihaateera.”⁶⁹³

→ Bineensonni (warra gara badiinsaatti duubatti deebi’an malee, .**lbr 10:39**) kanneen ammallee hin hojjetammedha

qajeeloo garuu sodaachuu hin qaban sababni isaas dheedichaa firii mukaa ni in godha, . **muka harbuu**, akkasumas muka wayinii osoo karaa qajeelaa hordofan jabeessuuf (**Yohaannis 2:22**).⁶⁹⁴

[Fakkii 14] Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa’el⁶⁹⁵

Sin entered the world (Under the Law)				Under Grace			New Heaven & Earth (Rev 21:1)		
	~4,000 BC	3000 BC	2,000 BC	1000 B.C.	0	1000 A.D.	2000 AD	3000 AD	
	Creation of Adam 4,000 BC		Abraham (2,000 BC)		Christ's 1st Coming (4 BC - 29 AD)		Christ's 2nd coming (2,000 AD~)		(7000 AD) begins
Signs	An evil and adulterous generation seeketh after a sign; and there shall no sign be given to it, but the sign of the prophet Jonas (Mat 12:39)							For as Jonas was 3 days & 3 nights in the whale's belly; so shall the Son of man be 3 days & 3 nights in the ground's heart (Mat 12:40)	
Seasons	God's calendar (2023)	April	Late Passover	June	----- The fulness of the Gentiles -----		Sep - Oct	The 7-year Shemitah cycle (governs all human history)	
	Hebrew calendar (2023)	Nisan (ABIB)	Iyar (ZIV)	Sivan (Pentecost)	Tammuz	AB	Elul	Tishri	Jewish calendar (1st 7 months, begins with Nisan)
	Gregorian calendar (2023)	Mar-Apr	Apr-May	May-Jun	Jun-Jul	Jul-Aug	Aug-Sep	Sep-Oct	The Gregorian calendar (a solar dating system)
Days	1	2	3	4	5	6	7	6 days in God's creation + 1 day rest (Gen 1-2)	
Years	1	2	3	4	5	6	7	1 day is with the Lord as a 1000 years (2 Pe 3:8)	
7 Feasts of the LORD	Spring Feasts		Summer				Fall Feasts		Winter Feasts
14	Passover		Pentecost				Trumpet	1	
15-21	Unleavened Bread						A Day of Atonement	10	
16	Firstfruits						Tabernacles	15-21	
							Solemn assembly	22	
Harvests	Barley	Wheat	Wheat, early figs	First grapes	Olive	Dates, summer figs	Plowing	Heshvan (Oct-Nov), Kislev (Nov-Dec), Tevet (Dec-Jan), Adar (Feb-Mar), Adar II (Mar)	

Mat 24:33 irratti Akkasuma isinis yommuu argitan ^{G1492} hunda ^{G3956} wantoota kana, dhihoo ta'uu isaa beeki, . ^{G1451} illee at **balbaloota**.

Mar 13:29 Kanaaf isinis akkasuma, wanti kun raawwatamuu (hojjetamuu) yommuu argitan, . ^{G1096} akka dhihaate beekaa, . ^{G1451} illee at **balbaloota**.

Luq 21:31 Akkasuma isinis wanti kun raawwatamuu (hojjetamuu) yommuu argitan, . ^{G1096} kana beektu **mootummaa Waaqayyoo** dhihaateera **harka jiru**.

- **Dhaggeeffattoota Maatewos:** Akkasumas, wantoota kana “hundaa” yommuu argitan (Ilmi namaa dhufuu “ **irra** ^{G1909}” duumessi samii humnaa fi ulfina guddaa qabuu fi warri Isaa filataman gara dhuma samii irraa

⁶⁹³ Viidiyoo 16. “Warri Ormoota, Saboonni hundi (Ergamummaa Phaawuloos Pheexiroos)

3/10.” www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/.

⁶⁹⁴ Viidiyoo 24. “Ati Qulqulleettii Yerusaalem (3/3) dha.”

www.therhemaofthelord.com/new-jerusalem/24-mana-waaqayyoo-ati-qulqulluu-yerusaalem/.

⁶⁹⁵ Viidiyoo 8. “Ayyaana Waaqayyoo torban ilmaan Israa’el.” www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/8-ayyaana-gooftaa-torban-ilmaan-israa'eel-yesuus-mucaaa-dhiiraa-irraa-gara-gooftaa/.

gara dhuma isaa isa kaaniitti walitti qabamaniiru), akka inni ([mootummaa Waaqayyoo](#)) dhihoo dha, balbaloota irratti illee.

→ Dhaggeeffattoonni Maatewos gosoota lafaa waan hin amanneef gaddaniidha [Kiristoos](#) akka isaaniitti [Masiihii](#) akkasittis gowwoomfamuu isaani hubatan. Ni ta'uta'ilafa irratti yeroo ni argan [Ilma namaa](#) dhufaa jiru "irratti^{G1909}" duumessa samii humnaa fi ulfina guddaadhaan. Kanaaf, [mootummaa Waaqayyoo](#) dhaggeeffattoota Maatewos kan maqaa waamu eega [Gooftaa](#).

- **Mdhaggeeffattoota ark's:** Akkasuma yeroo wantoota kana argitan (Ilmi namaa dhufuu " .[keessa](#)^{G1722}" duumessi "humna guddaa" fi ulfina qabuu fi filatamtoonni isaa lafa irraa gara dhuma samiitti walitti qabamaniiru) akka ta'u beekaa, inni ([mootummaa Waaqayyoo](#)) dhiyoodha, illee [balbaloota irratti](#).

→ Dhaggeeffattoonni Maarqos ni argatu [Hafuura Qulqulluu](#) yeroo Ilmi namaa duumessa keessa dhufaa jiru argan, .

kanaaf [mootummaa Waaqayyoo](#) dhiyoodha [balbaloota irratti](#) isaaniif.

- **Luke's dhaggeeffattoota:** Akkasuma yeroo wantoota kana argitan (Ilmi namaa dhufuu " .[keessa](#)^{G1722}" duumessa humnaa fi "ulfina guddaa" fi dhufaa jiru, kana beekaa [mootummaa Waaqayyoo](#) dhihootti dhiyaateera.

→ Dhaggeeffattoonni Luqaas ni [kanneen 144,000 ta'an](#) (Firii Kiristoos isa jalqabaa) kan badii tokko malee teessoo mootummaa duratti [Waaqa](#)

([Mul 14:1-5](#)). Kanaaf, [mootummaa Waaqayyoo](#) dha [dhiyoo harka jiru](#) 144,000 ta'aniif.

([Mul 14:6-7](#)) Ergamaa 1ffaa samii gidduu (Wangeela bara baraa) .

[Mul 14:6](#) Ergamaan kan biraan immoo samii gidduutti balali'uu arge; kan bara baraa qabaachuu^{G166} wangeela warra lafa (lafa) irra jiraataniif lallabuuf, .^{G1093} saba hundumaafis, firoota (gosa) hundumaafis, .^{G5443} arraba fi namoota, .

[Mul 14:7](#) Sagalee guddaadhaan, "Waaqayyoon sodaadhaa, ulfina isaaf kenna; sa'aatiin firdii isaa ga'eera. isa samii fi dachii (lafa) uume sagadaa, .^{G1093} galaana, burqaa bishaaniis.

- [Mul 14:6](#) QEENXE End Ergamaan an (jalqabaa, 1ffaa) samii gidduutti balali'ee, qabaachuu arge [Wangeela bara baraa](#), . warra lafa irra jiraataniif, saba hundumaaf, gosa hundumaatti, afaan hundumaaf, saba hundumaaf lallabuuf.
- [Mul 14:7](#) Sagalee guddaadhaan, "Sodaadhaa [Waaqa](#) ulfina isaaf kenni, sababni isaas [sa'aatii](#) kan firdii Isaa dhufeera; isa samii fi lafa, galaana fi burqaa bishaanii uume sagadaa."

† **Wangeela bara baraa**, ergamaan warra lafa jiraataniif lallabuuf, baay'ee kan hin oolle irraa " .[kitaaba xiqqoo jedhu](#)" kan Yohaannis harka ergamaa irraa fudhatee nyaate gara [raajii dubbatuirra deebiin hedduudhaaf ummatoota](#), saba, afaan, fi mootota.⁶⁹⁶

([Mul 14:8](#)) Ergamaa 2ffaa samii gidduu (Kufaatii Baabiloon magaalaa guddittii) .

[Mul 14:8](#) Ergamaan kan biraan immoo, "Baabilon kuftee jirti, kuftee jirti, mandara guddittii; sababni isaas wayinii dheekkamsa halalummaa ishee irraa saboota hundumaa akka dhugsite.

- [Mul 14:8](#) QEENXE End ergamaan (lammaffaa, 2ffaa) duukaa bu'ee, "Baabilon kuftee jirti, kufte, akkas jedhee [magaalaa guddittii](#), . sababni isaas sabni hundinuu akka dhugde [wayinii dheekkamsa](#) kan eja ishee."

⁶⁹⁶ Ilaali [Mul 10:8-11](#).

- **Magaalaa guddittii**(magaalaa Vaatikaan) bineensa 2ffaa, Baabiloon immoo bineensa 1ffaa kan “.Addunyaa Tokko Mootummaa.”
→Ilaali [Mul 17:3-6](#) bal’ina isaaf.⁶⁹⁷

([Mul 14:9-11](#)) Ergamaa 3ffaa samii gidduu (Dheekkamsa Waaqayyoo) .

[Mul 14:9](#) Ergamaan sadaffaan immoo sagalee guddaadhaan isaan duukaa bu'ee;

Namni bineensichaa fi fakkii isaa yoo waaqeffate, mallattoo isaa morma isaa irrattis ta'e harka isaa keessatti yoo fudhate, .

[Mul 14:10](#) Innis wayinii dheekkamsaa irraa in dhuga^{G2372} kan Waaqayyoo, .

kan osoo hin makamin xofoo aarii (dheekkamsa) isaa keessatti dhangala'u;^{G3709}

ibiddaa fi dibiddaan in dararama

fuula ergamoota qulqullootaa duratti, akkasumas fuula Hoolicha (amnos) duratti:^{G721}

[Mul 14:11](#) Aarii dhiphina isaaniis bara baraan ol ba'a.

warri bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffatan halkanis halkanis boqonnaa hin qaban;

namni mallattoo maqaa isaa fudhatus.

- [Mul 14:9](#) Then ergamaan (sadaffaa, 3ffaa) sagalee guddaadhaan, .
“Namni bineensichaa fi fakkii isaa yoo sagadu, mallattoo isaa morma isaa irrattis ta'e harka isaa irratti yoo fudhate;
- [Mul 14:10](#) Inni ofii isaatii wayinii irraas ni dhuga **dheekkamsa Waaqayyoo**, kan humna guutuu itti dhangala'u **xofoo dheekkamsa Isaa**. Inni ibiddaa fi dibiddaan in dararama **bakka jirutti ergamoota qulqullootafi Hoolicha**.
- [Mul 14:11](#) Aarii gidiraa isaaniis bara baraan ol ba'a; halkanis guyyaas boqonnaa hin qaban, .
warri bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffatan, nama mallattoo maqaa isaa argatu.”
- Wayinii kan **dheekkamsa Waaqayyoo** (Xofoo dheekkamsa Isaa) .
- Namni bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffatu, “nama mallattoo bineensichaa fudhate (a maaykiroochiip, .[Mul 13:17](#)) morma isaanii irratti ykn harka isaanii irratti,” ni dhuga xofoo of **Kan Waaqayyoo dheekkamsa guddaa**.

([Mul 14:12-13](#)) Warri du'an kana booda Gooftaa keessatti du'an eebbifamaa dha

[Mul 14:12](#) Obsi qulqullootaa kunooti:^{G40}

kunoo warri abboommii Waaqayyoo fi amantii Yesuus eegan jiru.

[Mul 14:13](#) Sagaleen samii irraa, "Barreessaa!

Warri du'an kana booda Gooftaa keessatti du'an eebbifamaa dha;

Eeyyee, akka isaan dadhabbii isaanii irraa boqotaniif, jedha hafuurri; hojiin isaaniis isaan hordofa.

- [Mul 14:12](#) Here obsa kan **qulqulloota qulqulloota**;
kunoo warri abboommii eegan **Waaqa** fi amantii kan **Yesuus**.
- [Mul 14:13](#) Achiis ani (Yohaannis) sagalee samii irraa, .
"Barreessuu: **Warri du'an eebbifamaa dha** kan keessatti du'an **Gooftaa** (kyrios) kana booda." Eeyyee jedha Hafuurri, .
“Isaan (qulqullooni qulqullooni) dadhabbii isaanii irraa boqochuu danda'u, hojiin isaaniis isaan duukaa bu'uu danda'a.”
→ Warri abboommii Waaqayyoo fi amantii Yesuus eegan bineensa, kan isaa hin sagadan fakkii, ykn mallattoo maqaa isaa fudhachuun “ **.qulqulloota qulqulloota.**”

<**Guyyaa Gooftaa Iyyesuus**>

[1Qor 5:4](#) Maqaa keenyaan **Gooftaa Iyyesuus Kiristoos**, .

yeroo isin waliitti qabamtan, hafuurri koos humna keenyaan **Gooftaa Iyyesuus Kiristoos**, .

[1Qor 5:5](#) Nama akkasii badiisaaf Seexanaaf dabarsuudhaaf^{G3639} **kan foonii**, .

⁶⁹⁷“([Mul 17:5-6](#)) ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJAATOOTAA FI JIBBAA LAFA.”

akka hafuurri guyyaa bara **Gooftaa Yesuus**.
2Qor 1:14 Akkasumas, nuti gammachuu keessan akka taane, gartokkoon nu hubattaniittu;
 akkuma isinis guyyaa bara **Gooftaa Yesuus**.

- (Qaama qulqulloota) **Gooftaa Yesuus** hafuura qulqulloota isaa qulqulloota, foon isaanii seexanaan balleesse, garuu qaamni isaanii hanga dhufaatii kan **Gooftaa Yesuus** (Mul 22:20), kunis du'a Isxifaanosiin ragaadha.⁶⁹⁸
- (Qaama qulqulloota ejja raawwatan) Foon qulqulloota ejja raawwatan ilaalchisee, (1Qor 5:1) isaan warra dubartii Izaabeeliif hayyamanidha kanaaf badiisa fooniitiif seexanaatti dabarfamuu qabu, garuu hafuurri isaanii guyyaa Gooftaa Yesuus yoo hojii isaanii irraa qalbii diddiirratan fayyuu danda'a. Yoo qalbii hin geddaranne garuu rakkina guddaatti gatamu (Mul 2:20-22).

* “[3] Torban 70 Daani'eel” irraa kan qabame.

Abomination (AOD)	The day of the Lord Jesus (Rev 14:12-13)	The day of the Lord Wrath of God (WOG)	Day of Christ	The day of God	
			The Garden of Eden		
2,000 years			1,000 years	∞	
70 weeks (Daniel 9:24-25)		Heavenly Jerusalem	On the ground	In heaven	
Great Tribulation Daniel's 2nd half of 70th week		Armageddon	God's paradise (Rev 2:7)	New Jerusalem	Holy Jerusalem
Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)	Mount Zion (Heb 12:22)		

(Mul 14:14-16) Haamaa (Butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa) .

Mul 14:14 Anis ilaaleen duumessa adii tokko arge, duumessa sana irras akka Ilma namaa taa'ee ture. mataa isaa irratti gonfoo warqee, harka isaa keessattis qodaa qara qabu qabate.

Mul 14:15 Ergamaan kan biraan immoo mana qulqullummaa keessaa bahee, isa duumessa irra taa'etti sagalee guddaadhaan iyye;

Siiqqee kee keessa darbadhu, fi haama: .

sa'aatii (sa'aatii) .^{G5610} jedhamuun beekama siif haammachuuf dhufeera; sassaabbii dachii (lafa) .^{G1093} bilchaateera.

Mul 14:16 Inni duumessa irra taa'us, qodaa isaa lafa (lafa) irratti darbate;^{G1093} akkasumas dachii (lafa) .^{G1093} jedhamee haammame.

- ☐ Mul 14:14 Then Yohaannis ilaalee, kunoo, duumessa adii, duumessa sana irras Tokko akka taa'e arge **Ilma namaa**, . mataa isaa irratti gonfoo warqee, harka isaa keessattis qodaa qara qabu qabate.
- ☐ Mul 14:15 QEENXEEnd (ergamaan 4ffaan) sagalee guddaadhaan isa duumessa irra taa'eetti iyyee mana qulqullummaa keessaa ba'e;
 “Qaccee kee keessa dhidhiitii haamaa, sababni isaas **sa'aatiidhufeera** akka Haammattuuf, .
-fmidhaan sassaabuukan lafa bilchaateera.”
- ☐ Mul 14:16 So Inni duumessa irra taa'e (**Gooftaa Iyyasuu Kiristoos**) qaccee Isaa lafatti dhiibee, . laftis ni haamame.

→ Kan duumessa irra taa'e **Ilma Waaqayyoo** (**Gooftaa Iyyasuu Kiristoos**).⁶⁹⁹

→ Sassaaba butamuu 2ffaa sa'aatii 3ffaa⁷⁰⁰ jechuun “ **.durboota gowwaa**.”⁷⁰¹

>> **Butamuu 2ffaa** (Dubboota gowwootaaf eegumsa 3ffaa): Dhufaatii Gooftaa Iyyasuu Kiristoos

- Hafuuraan Yihudoonis ta'e Ormoonni foon irraa waan ta'aniif ulfina kan **Waaqa** kan Hafuura ta'e (Rom 3:23, .Yoh 4:24). Akka fedhii foon keenyaatti nuti ijoollee **dheekkamsa guddaa uumamaan**, .

⁶⁹⁸Viidiyoo 39. “Du'aa ka'uu warra du'anii.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

⁶⁹⁹Irraa qabame Mul 1:12-13. Ilmi namaa shugguxii torban (ykn waldoota) gidduu jira, garuu jechi “akka^{G3664} uumama Ilma namaa fakkaatu ykn fakkaatu ibsuuf itti fayyadama. Mul 1:16 kan ilaalu ibsa Ilma namaa wajjin wal fakkaata akka isa “billaa qara qabu qara lama qabu” kan qabate yoo ta'u kunis billaa abiddaa (the rhema) Isaa keessatti

afaan. Sababni isaas rhema ergamoota Gooftaa keenya Iyyasuu Kiristoos duratti dubbatame (ld 1:17), Ilma namaadkeessatti barreeffame

Mul 1:13 Gooftaa Iyyasuu Kiristoos ilma Waaqayyoo kan Ilma namaa fakkaatudha.

⁷⁰⁰“(Sa'aatii 3ffaa) Dhufaatii Gooftaa Iyyasuu Kiristoos” ilaali.

⁷⁰¹“[Fakkii 21-1] Sabni Waaqayyoo akkamitti gara dunkaana Waaqayyoo akka seenu” ilaali.

fedhii guutuufooniifi kan sammuu, .karaa ajajamuu diduu keenya durii ([Efe 2:3](#)), .
garuu [qulqulloota qulqulloota](#) hin muudaman [dheekkamsa Waaqayyoo](#), fayyina argachuuf malee [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#)
([1Th 5:9](#)) ..⁷⁰²

- .[Tinni Goftaa Iyyasuus Kiristoos](#) harka isaa keessaa citaa qara qaba, yeroo midhaan sassaabamu lafatti ni darba

kan lafaa bilchaateera. Midhaan Inni haammate immoo [qulqulloota qulqulloota](#) kan turan [booji'amee fudhatame](#) fi turan [ajjeefame](#) yeroo Rakkina Guddaa mallattoo bineensichaa fudhachuu dhiisuu irraa ([Mul 13:10-16](#)).

([Mul 14:17-20](#)) Haama tuutaa muka wayinii lafaa (Dheekkamsa Waaqayyoo) .

[Mul 14:17](#) Ergamaan kan biraan immoo qodaa qara qabu qabate mana qulqullummaa isa samii keessaa ba'e.

[Mul 14:18](#) Ergamaan kan biraan immoo iddoo aarsaa sana keessaa ba'e, inni humna (aangoo) qabu .^{G1849} ibidda irratti; jedhee iyyicha guddaadhaan isa qaccee qara qabutti iyye; [Siiqqee kee qara qabu keessa darbadhu](#), tuuta wayinii lafaa (lafa) walitti qabaa;^{G1093} wayiniin ishee guutummaatti bilchaateera.

[Mul 14:19](#) Ergamaan sunis qodaa isaa lafa (lafa) keessa darbatee, .^{G1093} wayinii lafaa (lafa)s walitti qabe, .^{G1093} gara mana wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyootis darbadhu.

- [Mul 14:17](#) Sana booda ergamaan (5ffaan) mana qulqullummaa samii keessaa ba'e, akkasumas qodaa qara qabu qabature.
- [Mul 14:18](#) QEENXE End ergamaan (6ffaan) iddoo aarsaa keessaa ba'e, inni aangoo irratti qabu [abidda](#), . jedhee iyyicha guddaadhaan gara Isaatti iyye kan qodaa qara qabu (ergamaa 5ffaa mana qulqullummaa samii keessaa ba'e) ., jechuun, . "Siiqqee qara qabu keessa darbadhuutti tuutawwan kan [wayinii lafaa](#), . wayiniin ishee guutummaatti bilchaateera."
- [Mul 14:19](#) So ergamaan (5ffaa) qaccee isaa lafa keessa darbatee wayinii lafaa walitti qabe, . jedhee itti darbatee [bakka wayinii guddaa itti kuufamu](#) kan [dheekkamsa Waaqayyoo](#).

→ Ergamaa 6ffaa iddoo aarsaa irraa kan aangoo irratti qabu [abidda](#), jedha ergamaa 5ffaa mana qulqullummaa irraa bara

[samii qaawwa qara qabuun](#) wayiniin ishee yeroo ta'u, tuuta muka wayinii lafaa walitti qabuuf [guutummaatti bilchaate](#).

- Tuutni wayinii lafaa kanneen lamaan jalqabaa booda lafa irratti hafaniidha sassaabamee keessa kaa'a daadhii wayinii dhiiga xuuxuu ykn dheekkamsa Waaqayyoo.

- .[Yesuus](#) jedhe "Erga dhiphatee booda firii muka wayinii irraa hin nyaatu, hin dhugu ([Luq 22:18](#)). " sababiin isaas mukti wayinii lafa irraa ture, akkasumas, tuutawwan [muka wayinii](#) akkasumas kan lafaati.

Thnuyi, .

warra dhaga'an [asxaawwan jedhaman](#) garuu lafa irratti du'ee hin beeku (ykn keessa jiraatee hin beeku [Yesuus](#)) dhugaa ba'ee hin beeku

[Yesuus](#) kan du'aa ka'e, kanarraa kan ka'es du'aa kaasuu ykn firii Isaa godhachuu hin danda'an ([Jhn 12:24 irratti](#)).

[Yoh 15:6](#) "Namni tokko yoo ana keessa hin jiraanne, akka dameetti gatamee in gogsa; namoonnis isaan walitti qabaniibiddatti darbatu, isaanis ni gubamu."

→ Kanaaf, magaalattii ala, gara mana wayinii guddichaatti darbatamu, bakka isaan ni dhidhiitama [dheekkamsa Waaqayyoo](#) ([Mul 14:20](#)).

→ " [Durboonni kaan](#) " gara mana wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyooti ni darbatama, ni hafu lafa hanga waggaa 1,000 xumaramutti.

⁷⁰² Irraa qabame [Mul 11:4](#).

- **Muka wayinii**

Yesuusduuka buutota isaatti dhagaan tokko gamoo mana qulqullummaa (foonii) isaan argan akka gad darbatamu hima ([Mat 24:1-2](#)). .Kanaas'aatii fannifamuu fi du'aa ka'uu isaa itti dhihaate kan agarsiisu yoo ta'u, duuka buutonni kana booda isa hin argu akkuma gara Abbaa Isaa deemu ([Yoh 16:10](#)), akkasumas abbaan biyya lafaa kanaa akka murtii argatu ([Yoh 16:11](#)).

[Luk22:15 irratti](#)Innis (**Yesuus**) jedheen, .

Ayyaana Faasikaa kana osoon hin dhiphatin isin waliin nyaachuun hawwii guddaan hawweera:

1.1.

[Luk22:16 irratti](#)Ani isiniin jedha, nan barbaada **kana booda hin nyaatinkan jedhu**, hanga mootummaa **Waaqayyoo keessatti raawwatamutti**.

[Luq 22:17](#)Innis xofoo sana fuudhee galateeffatee, "Kana fudhadhaatii waliif qoodaa!

[Luq 22:18](#)Ani isiniin jedha, ani irraa hin dhugu **firii muka wayinii**, hanga mootummaa **Waaqa ni dhufa**.

- .Wkophee**Yesuus**jechuun yeroo Inni, "Kana booda Faasikaa hin nyaadhu, firii isaa irraas hin dhugu **muka wayinii**jechuun kanuma

"Kana booda Faasikaa nu waliin hin nyaatu" jechuun **logos Waaqayyoo** (kakuu moofaa), .

sababni isaas erga inni dhiphatee booda bishaan (**asxaawwan jedhaman**) wayinii ykn **kan rhema jedhu**(**kan haaraa**

kakuu) sun mootummaa Waaqayyoo keessa jira, kunis humna Waaqayyootiin kan raawwatamu ta'a.⁷⁰³Duuka buutonni

kana booda hin waaqeffatu **Abbaa**gara irrattis ta'e Yerusaalemittiakka **Gooftaa**hanga samiitti ni fudhatama fi dhugaatii **haaraa**mootummaa keessatti **Waaqa**.⁷⁰⁴

- Yoom **sa'aatii** dhufe minjaala irra taa'uuf **Ayyaana Faasikaa Gooftaa**, sadarkaa duuka buutotaa^{G3104}kan **Yesuus**gara ergamootaatti jijjiiramaniiru^{G652} lallabuuf waan ta'eef **kan Gooftaadu'**ahanga Inni dhufutti nama hundaaf

yeroo buddeena kana nyaatanii fi xofoo kana dhugan ([1Qor 11:26](#)). Isaan waan eebbifamaniif qeenxeere nyaachuu

buddeena mootummaa Waaqayyoo, kana booda firii wayinii irraa hin dhuginaa (**asxaawwan jedhaman**), garuu dhugaa jiru

haaraa (**kan rhema jedhu**) mootummaa Waaqayyoo keessatti. Sababni isaas **Yesuus**Abbaan isaas nuti warri ulfina nuuf kenname tokkodha

Yesus Kiristoosiin illee tokko; kanaaf waaqeffattoonni dhugaa hafuura fi dhugaadhaan Abbaa ni waaqeffatu.⁷⁰⁵

✦ **Gooftaan**fuudhaa fi heeruma booda durboota ogeeyyii (misirroota) yeroo dhufaatii ilma namaa (harpazo 1ffaa) fudhataman waliin ni deebi'a. Tajaajiltoonni kun (durboonni ogeeyyiin), ilma namaa fudhachuuf qophaa'an kun eebbifamaniiru. **Gooftaan**bakka booji'amtoonni yeroo 2ffaaf (durboota ogeeyyii dhufaatii Isaatiif qophaa'aniif) qofa osoo hin taane, yeroo 3ffaaf (durboota gowwaa lafa irratti hafaniif), fimul'achuuammis yeroo 4ffaaf illee (durboota biroof gara mana wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyootti darbatamanii hanga waggaa 1,000 xumaramutti lafa irratti hafaniif).⁷⁰⁶

- Dhiigni bakka wayinii (1,600 furlongs) keessaa ba'e .

[Mul 14:20](#)Iddoo wayinii qara'us magaalattii ala dhiitamee ture, .

dhiigni immoo qaruuraa wayinii keessaa hamma to'annaa fardaatti in ba'e;

⁷⁰³Viidiyoo 26. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-goofotaa-fakkaa-kakuu-haaraa/.

⁷⁰⁴Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni hundi (Amanamaa fi ogeessa gooftaa bulchaa ta'i) 10/10".

www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/..

⁷⁰⁵Irraa qabame [Mul 1:3](#), ykn viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/..

⁷⁰⁶Haala waliigalaa tajaajiltootaa ilaalchisee viidiyoo 49, "Imala Fayyinaa" jedhu ilaali.

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/49-imala-fayyina-dhiyeessuu-cuunfaa-1-hanga-48/.

bakka kuma tokkootiin^{G5507} fi dhibba jaha^{G1812} furlongs ta'a.^{G4712}

□ [Mul 14:20](#) QEENXEEnd **bakka wayinii itti kuufamu** magaalattii ala dhidhiitame, fi **dhiiga** bakka wayinii itti kuufamu keessaa ba'e, .

hanga to'annaa fardeen, kuma tokkoof^{G5507} fi dhibba jaha^{G1812} (**1,600 ta'eera**) .**furlongs ta'a**.^{G4712}

→ Dhiigni mana wayinii keessaa ba'e (magaalaan alatti dhidhiitame): 1,600 furlong.

- **1,000 ta'a**

• **Kuma tokko**^{G5507} & furlongs jedhaman^{G4712}

- .QEENXEEKuma (kan Cima^{G5507}) maqibsa yoo ta'u, Haaraa keessatti baay'ina guyyootaa fi waggoota agarsiisuuf itti fayyadama

Kakuu, malee [Mul 14:20](#) kan "bakka ykn fageenya bakka

dorgommiiwwan fiigichaan gaggeeffaman, kan hafan caalee dursee galma gahe, kan fudhate

badhaasa. Koorsii ibsa kanaa magaalota gurguddoo Giriikii irra caalaan isaanii keessatti kan argaman yoo

ta'u, akkas turan

Olympia, dheerinni ishee miila Giriikii 600."⁷⁰⁷

→ Furlong 1 gara meetira 185: **1,600 ta'eera** * Meetira 185 = gara **296 irratti** kiiloo meetira.

- **.600 ta'e**

• **Dhibba jaha**^{G1812}

- Dhibba jaha ([G1811](#)) jechuun tartiiba dachaa ja'a (ἔξ. [G1803](#)) jedhamuun beekama. fi dhibba (ἑκατόν. [G1540](#)) jechuun kan beekamu.⁷⁰⁸

➤ **Bishaan (logos & rhema)** .⁷⁰⁹

[Uma 1:1](#) Jalqaba Waaqayyo samii fi dachii uume.

[Uma 1:2](#) Lafti immoo bifa hin qabne, duwwaa turte; dukkannis fuula gadi fagoo irra ture.

Akkasumas Hafuura kan **Waaqayyo fuula bishaanii irratti socho'e**.

→ Bishaan logos erga ta'ee maal godhu

(1) Yesus Galaana irra deemuu fi

(2) dukkanni fuula gadi fagoo sana irra ture?

(3) Hafuurri Waaqayyoo eenyu?

Bishaan & Jechoota

[Uma 1:3](#) Waaqayyos, "Ifni haa jiraatu" jedhe.^{H216} ifnis ni ture.^{H216}

[Uma 1:4](#) Waaqayyos ifa arge, .^{H216} gaarii akka ta'e, Waaqayyos ifa addaan qoode^{H216} dukkana irraa.^{H2822 irratti}

[Uma 1:5](#) Waaqayyo immoo ifa waame^{H216} **Guyyaa**, fi dukkana^{H2822 irratti} **jedhee Halkan jedhee waame**.

Galgalaa fi ganama immoo guyyaa jalqabaa ture.

([1Yo 1:5](#) Ergaan nuti waa'ee isaa dhageenye kana,

Waaqayyo ifa akka ta'es isinitti himaa;^{G5457} isa keessas dukkanni matumaa hin jiru.)

→ "Ifni haa jiraatu" jechuun "Ifni Waaqayyoo haa ta'u" fi warra jala jiran jechuudha **Kan Waaqayyoo ifa** kan Guyyaa ti.

[Jhn8:12 irratti](#) Achiis Yesus ammas, "Ani ifaa dha" jedhee isaanitti dubbate^{G5457} kan addunyaa: 1.1.

namni ana duukaa bu'u ifa ni qabaata malee dukkana keessa hin deemu^{G5457} **kan jireenyaa**.

[2Qor 4:6](#) Waaqayyoof, isa ifa ajajeef^{G5457} dukkana keessaa ifuu, garaa keenya keessatti ibseera, .

ifa kennuudhaaf^{G5457} **kan beekumsa ulfina Waaqayyoofuula Yesuus Kiristoositti**.

⁷⁰⁷Furlong: Bakka ykn fageenya gara miila 600 (meetira 185) ta'u. "G4712 - istaadiyeemii - Jechoota Giriikii Strong's (kiv)." Xalayaa

Biluu

Macaafa Qulqulluu. Kan argame 25 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4712/kiv/tr/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁷⁰⁸"G1812 - hexakosioi - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 20 Aug, 2023 kan argame.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g1812/kiv/tr/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁷⁰⁹Viidiyoo 25. "Jecha cimaa (The logos) 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/25-a-cimaa-dubbachuu-logos-hojii-waaqayyoo/.

- **Waaq**ifaan isaa dukkana garaa keenyaa keessatti fuula Yesus Kiristoosiin akka ifu ajaje.
- Iyyesuus Kiristoos kun, ilma namaa bishaan (logos) fi dhiigaan dhufe ([1Yo 5:6](#)) jedhuuf addunyaa ifa jireenyaa qabaachuuf.

[Uma 1:6](#)Waaqayyo immoo, “Bishaan gidduutti samiin haa jiraatu; bishaanii fi bishaan irraa haa gargar baasu.

[Uma 1:7](#)Waaqayyos samii tolche, bishaan samii jala jirus ni qoode

bishaan irraa kanneen samii gubbaa turan: akkasumas akkas ture.

[Uma 1:8](#)Waaqayyos samii sana Samii jedhee waame.

Galgalaa fi ganama immoo guyyaa lammaffaa ture.

- Bishaan **jalasamii (samii) jedhu**dha **asxaawwan jedhaman** kan Yesus utuu irra jiruu sitti dubbate **lafa**.⁷¹⁰

→ Bishaan **gararraasamii (samii) jedhu** dha **kan rhema jedhu** isa Yesus yeroo jirutti nutti dubbate

Galiilaa keessatti, kan Yesus booda akka yaadannu nutti hime **Kiristoos** du'aa ka'ee fi **ol ba'uugara** Isaatti **Abbaa**, fi gara Isaatti **Waaqa** ([Jhn20:17 irratti](#)), .

→ “Ilmi namaa harka namoota cubbamootaatti dabarfamuu qaba, ta'us

fannifame, guyyaa sadaffaa immoo deebi'ee ka'a. Isaanis dubbii isaa yaadatan (**rhema jedhamuun beekama**) .^{G4487}

([Luk24:6-8 irraa kan fudhatame](#)).

- Dhufaatii kan **Ilma Namaa** akkasumas bara Nohi

[Uma 7:6](#) Nohi immoo waggaa ja'a ture^{H8337} **dhibba (600 ta'e)** waggaa yeroo lolaa bishaanii lafa irra ture.

[Uma 7:7](#) Nohi immoo ilmaan isaa, haadha manaa isaa fi haadhotii manaa ilmaan isaa wajjin doonii

sanatti seene.

sababa bishaan lolaatiin.

[Uma 7:11](#) Jireenya Nohi waggaa dhibba jahaffaa (600ffaa) keessatti, .

ji'a lammaffaa (2ffaa), ji'a guyyaa kudha torbaffaa (17ffaa), .

guyyuma sanatti burqaawwan gadi fagoo guddichaa hundinuu ni caccaba, .

foddaaleen samii ni banaman.

[Uma 7:12](#) Roobni guyyaa afurtamaa fi halkan afurtama lafa irratti roobe.

→ Nohi yeroo bishaan badiisaa lafa irra bu'u dooniitti yeroo seenu umriin isaa waggaa 600 ture.

→ Keessa **ji'a 2ffaa** fi **Waggaa 600ffaa guyyaa 17ffaa** kan jireenya Nohi, burqaawwan gadi fagoo guddaa

hunda

Caccabee, foddaan samii banamee, guyyaa 40 fi halkan 40 roobe.

- Bishaan **jalasamii (samii) jedhu** dha **asxaawwan jedhaman** bishaaniis **gararraasamii (samii) jedhu** dha

kan rhema jedhu, samii fi lafti ammaa (1ffaa) ibidda irratti ni qabama

guyyaa firdii fi **badiisa**^{G684} kan namoota Waaqayyoon hin sodaanne ([2Phe 3:7](#)), Farra Kiristoos

dabalatee fi

Nabiyyii Kijibaa.

[2Phe 3:7](#) Garuu samii fi dachii (lafa), .^{G1093} kanneen amma jiran, .

jecha wal fakkaatuun (**asxaalee**) .^{G3054} kuusaa keessatti kan qabaman, ibiddaaf kan

qabamanidha

guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne irratti.^{G444}

- **Murtii Waaqayyoo logos & rhema tiin** (akkuma bara Nohi) .

- Bara Nohi roobni firdii itti roobu jalqabe **ji'a 2ffaa** fi **Waggaa 600ffaa guyyaa 17ffaa**, kan bara 1656 Cheshvan gaafa 17ffaa Lakkoofsa Ibirootaatiin ture.

⁷¹⁰ Ilaali [Jhn15:3 irratti](#), ykn Viidiyoo 1. “Jalqaba irratti.” www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

→ **Asxaaleen** (samii fi lafa amma jiru) . ni eegama, ni qabama **abidda** faalla **guyyaa** **kan murtii** akkasumas badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaanne. Sararri yeroo (ykn guyyaan) kan **murtii gara fuula duraa kan Waaqa-nrhema jedhamuun beekama** (ykn dheekkamsa Waaqayyootiin **abidda**) jiraattota lafaa irrattita'uu mala wal cina **sarara yeroo bishaan badiisaa Nohi kan murtii kennuudhaan asxaalee** (ykn karaa **bishaan**) kan gaafa 2ffaa jalqabe ji'a fi guyyaa 17ffaa waggaa 600ffaa.

- **Lakkoofsi tartiiba 600ffaa** kan jedhu agarsiisa **guyyaa firdii Waaqayyoo** warra Waaqayyoon hin sodaanneef murteesse namoota lafa irra jiraatan, isaanis ni darbu **dheekkamsa Waaqayyoo**.

→ Haala kanaan dhufaatiin **Ilma Namaa** akkuma bara Nohi ([Mat 24:37 irratti](#)).

([Mul 14:20 irra deebi'amee kan hiikame](#)) .

- Lakkoofsa **1,000 ta'a** kan jedhu agarsiisa **durboota kaan**, kan ta'antuuta muka wayinii lafaa, . qabaachuu **asxaawwan jedhaman** osoo lafa irra jiruu.⁷¹¹

- Lakkoofsa tartiiba kan **600 ta'eth** kan jedhu agarsiisa **guyyaa firdii Waaqayyoo** lafaaf murtaa'e jiraattota kan keessa darban **dheekkamsa Waaqayyoo**.⁷¹²

ni danda'ama: Thus, "Dhiigni iddoo wayinii keessaa ba'e ture **1,600 furlongs ta'a**" jedhu akka armaan gadiitti hiikuun

→ " **Durboonni kaan** (tuuta wayinii lafaa)" kan qaban **asxaawwan jedhaman** lafa irratti (lakkoofsa **1,000 ta'a**), Baabilon Guddittii ([Mul 18:4](#)) isaan duradha **casted** gara qaruuraa wayinii guddaa dheekkamsa Waaqayyootti ([Mul 14:19](#)).

- Garuu warri sagalee samii irraa "Baabilon guddittii keessaa ba'aa" jedhuuf ajajaman .⁷¹³ cubbuu ishee keessatti hin hirmaanne, akkasitti dha'icha ishee lafa bu'u hin fudhatu yeroo dheekkamsa Waaqayyoo (lakkoofsa **600 ta'e** firdii Waaqayyootiif), kanaaf ni ta'u waggaa 1000 lafa irra galu.

→ Kanaaf, lakkoofsa jedhamanii waamamu **1,600 ta'eera** (**1,000 + 600 ta'a**).

⁷¹¹"([Mul 14:17-20](#)) Tuuta muka wayinii lafaa (Dheekkamsa Waaqayyoo) .."

⁷¹²"600 (Dhibba jaha)" ilaali.

⁷¹³"([Mul 18:4](#)) Baabiloon guddittii keessaa ba'aa."

Boqonnaa 15

(Mul 15:1) Dheekkamsa Waaqayyoo (Dhi'icha 7 isa dhumaa) .

Mul 15:1 Samii irrattis mallattoo guddaa fi dinqisiisaa kan biraa, ergamoonni torba dha'icha isa dhumaa torban qaban arge;

isaan keessatti guutama (xumura) waan ta'eef .^{G5055} dheekkamsa Waaqayyoo.

- **Mul 15:1** Tyommuu Yohaannis mallattoo guddaa fi dinqisiisaa kan biraa samii irratti arge. ergamoota torba (7) dha'icha dhumaa torban (7) qaban, isaan keessatti waan ta'eef **dheekkamsa Waaqayyoo xumurameera**.
- **Dheekkamsa Waaqayyoo**
→ Midhaan butamuu 1ffaa namoota 144,000 (**Mul 14:1-5**) fi qulqulloota qulqullootaaf sassaaba butamuu 2ffaa (**Mul 14:14-16**) dheekkamsi Waaqayyoo osoo hin dhangala'in xumuramaniiru.

(Mul 15:2) Mo'attoota galaana geejjibaa ibiddaan makame irra dhaabbatan

Mul 15:2 Galaana feesbuukii ibiddaan makame akka ta'e nan arge. warra injifannoo argatanis (mo'atan) .^{G3528} bineensicha irratti, . fakkii isaa irrattis, mallattoo isaa irrattis, lakkoofsa maqaa isaa irrattis; Faarfannaa Waaqayyoo qabatani galana geejjibaa irra dhaabadhaa.

- **Mul 15:2** QEENXEEnd waan tokkon arge **akka^{G5613} galaana geejjibaa wal makamewaliin abidda**: 1.1. warri bineensicha, fakkii isaa, mallattoo isaa fi lakkoofsa maqaa isaa injifatan; irra dhaabbachuu **galaana geejjibaa**, harps of qabaachuu **Waaqa**.
- **Tinni injifata** (qulqulloota Gidiraa Guddaa) .
→ Warri injifatan keessa **Mul 15:2** jechuun qulqulloota Gidiraa Guddaa (**Mul 14:14-16**) kan ajjeefaman mallattoo bineensichaa fudhachuu diduu irraa.
 - **Waanta ta'e " .akka" galaana geejjibaaminibiddaan gled**
→ Akka jedhutti **Mul 4:6**, galaanni geejjibaa teessoo Waaqayyoo fi hoolaa fuuldura jira (**Mul 5:6**) .
- Garuu hanga dha'icha 7n raawwatamutti namni mana qulqullummaa seenuu waan hin dandeenyeef (**Mul 15:8**), icha mo'attoonni yeroo sanatti teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolichaa dura dhaabbachuu hin danda'an.
→ Hubadhaa kana **galaana geejjibaa** keessatti ibsame **Mul 15:2**, jechuun "waan tokko **akka" galaana geejjibaa waliin wal makame abidda**, fi **mana qulqullummaa godoo qulqullaa'aa kan dhugaa ba'umsa samii irratti** hanga **Mul 15:5**.
→ Haala kanaan wanti " .akka" **galaana geejjibaa waliin wal makame abidda** keessa **Mul 15:2** ta'uu malatokko ta'uu dhiisuu **galaana geejjibaa** innis teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolichaa duratti in **Mul 4:6**.
- Ergasii maali?
→ Sababni isaas qulqullooni Rakkina Guddaa Tulluu Tsiyoon irratti, booda Mootummaatti galuudhaaf ni eegatu ni ajjeefamu (**Dan 12:12**), galaana " .**galaana geejjibaa ibiddaan wal makame**" jedhu irra caalaan **Mont Zion irratti ta'uu hin oolu**, .bakka durboonni ogeeyyiin (warri 144,000) waliin dhaabbatan **hoolaa tokko** (**Mul 14:1**) ..

(Mul 15:3-4) Faarfannaa Musee & faarfannaa hoolaa (Qajeelummaan Waaqayyoo seera malee mul'ata) .

Mul 15:3 Faarfannaa Musee garbicha Waaqayyoo fi faarfannaa hoolaa (arnion) faarfatu, .^{G721} jechuun, .
 Hojiin kee guddaa fi dinqisiisaa dha, Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'u; haqa (qajeela) .^{G1342} karaan kee immoo dhugaa dha, .
 yaa Mootii qulqullootaa.^{G40}
Mul 15:4 Yaa Gooftaa (kyrios) eenyutu si hin sodaatu, .^{G2962} maqaa kees ulfina kenni? ati gofti qulqulluu waan taateef; saba hundaaf^{G1484} dhufee si duratti sagada; firdii kee (qajeelummaa) .^{G1345} ni mul'atu.

- **Mul 15:3** Faarfannaa Musee garbicha Waaqayyoo fi faarfannaa **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} jechuun: “ **Guddaahojiin kee immoo dinqisiisaa dha, .Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa! Qajeelaa karaan keessanis dhugaadha, .Mootii qulqulloota qulqullootaa.** ”
- **Mul 15:4** **Kan Si hin sodaanne, O Gooftaa** (kyrios) jedhamu., fi **maqaa Kee ulfina?** **Fykn Ati gofti qulqulluudha. Fyookaan saboonni hundinuu dhufanii Si duratti sagadu, . Fyookaan qajeelummaan kee mul'ateera.** “ jedhu .“

- ✦ **Mul'ata qajeelummaa Waaqayyoo seera malee**
Rom 3:21 Amma garuu **seera malee qajeelummaan Waaqayyoo ni mul'ata**, .
 seeraa fi raajonni dhugaa ba'uu;
Rom 3:22 Iyyuu **qajeelummaa Waaqayyookan amantiin kan Yesuus Kiristoos**
 hundumaa fi warra amanan hundumaaf: garaagarummaan waan hin jirreef:
Rom 3:23 Hundinuu cubbuu hojjetaniiru, ulfina irraas hanqataniiru **Waaqa**;
Rom 3:24 Isaan bilisaan qajeelaa ta'uu **ayyaana** karaa furuu isa keessa jiruun **Kiristoos Yesuus**: 1.1.
Rom 3:25 Eenyu **Waaqa** dhiiga isaatti amanuudhaan araara ta'uuf kaa'eera, .
qajeelummaa isaa labsuuf dhiifama cubbuu darbeef, .
 karaa obsa kan **Waaqa**;
Rom 3:26 Yeroo kanatti qajeelummaa isaa labsuuf, akka inni qajeelaa (qajeelaa) ta'uuf, .^{G1342}
 fi nama haqa qabeessa ta'e (qajeelummaa godhi) .^{G1344} kan itti amanu **Yesuus**.

→ Phaawuloos amantoonni Kiristoos Yesuusitti amantoonni hundinuu qajeeloo akka ta'an labsa, namni Kiristoos keessa jirus uumama haaraa akka ta'e, akkasitti wanti dulloomaan (cubbuu) amantootaa akka darbu (**2Qor 5:17**) akkasumas ni hojjetamu ' **qajeelaa**, ' kan jaalala Waaqayyoo haalduree hin qabneen bilisaan kan kennamudha. Phaawulos “ayyaana (χάρις)” Waaqayyoo” . (**Rom 3:24**) akka hojii dhala namaa gonkumaa raawwachuu hin dandeenyeetti.

(**Mul 15:5**) Baniinsa Mana qulqullummaa mana qulqullummaa godoo dhuga ba'umsaa samii irratti

Mul 15:5 Sana boodas ilaaleen, kunoo, .
 mana qulqullummaa mana qulqullummaan ragaa (ragaa) .^{G3142} samii irratti baname:

- **Mul 15:5** Wantoota kana boodas ilaaleen kunoo, .
mana qulqullummaa mana qulqullummaa kan **dhugaa ba'umsa samii irratti** jedhamee baname.

→ Manni qulqullummaa godoo dhuga ba'umsaa samii irratti Qulqulluu Qulqulluudha.⁷¹⁴

(**Mul 15:6**) Dha'icha 7

Mul 15:6 Ergamoonni torban mana qulqullummaa keessaa ba'anii, .
 dha'icha torban qaban, uffata qulqulluu fi adii (ifa) uffatan .^{G2986} quncee talbaa, .
 harma isaaniis girdoo warqeetiin hidhamee ture.

- **Mul 15:6** Ergamoonni torba (7) dha'icha torba (7) ta'anis mana qulqullummaa keessaa ba'an;
quncee talbaa qulqulluu ifaa uffatee, harma isaaniittis girdoo warqeetiin hidhamanii turan.

→ Ergamoonni 7n dha'icha 7 qaban mana qulqullummaa keessaa ni bahu **Waaqa**.⁷¹⁵

⁷¹⁴“ (**Mul 21:16**) *Safartuu Qulqulleetti Yersaalem (Qulqulluu Qulqullummaa godoo Waaqayyoo).*”

⁷¹⁵“ [Fakkii 21-f] Godoo Waaqayyoo” ilaali.

([Mul 15:7](#)) Qaruuraa warqee 7 (dheekkamsa Waaqayyootiin guutame) .

[Mul 15:7](#) Bineensota afran keessaa tokkos (lubbu qabeeyyii) .^{G2226}
ergamoota torban sanaaf qodaa warqee torba dheekkamsa Waaqayyoo isa bara baraan jiraatu kenne.

- [Mul 15:7](#) Then uumamtoota lubbuu qaban afran (4) keessaa tokko kenne ergamoota torban (7) torba (7) .**qaruuraa duriiguutuu dheekkamsa Waaqayyoo** kan bara baraan jiraatu.

→ Ergamoota 7f qaruuraa warqee 7 guutee kennameef **dheekkamsa Waaqayyoo**.

([Mul 15:8](#)) Namni tokkollee mana qulqullummaa seenuu hin danda'u (hanga dha'ichi 7 ergamoota 7 xumuramutti) .

[Mul 15:8](#) Manni qulqullummaa ulfina Waaqayyoo fi humna isaa irraa aarriin guutame;
hamma dha'ichi ergamoota torban sanaa raawwatamutti namni tokkollee mana qulqullummaa seenuu hin dandeenye.^{G5055}

- [Mul 15:8](#) Manni qulqullummaas aarri ba'een guutame **ulfina Waaqayyoo** kan Isaa irraa **aango**.
No tokko mana qulqullummaa seenuu danda'eera hanga dha'ichi torba (7) ergamoota torba (7) xumuramutti.

→ Hanga dha'ichi 7n raawwatamutti namni tokko illee mana qulqullummaa Waaqayyoo (ulfinaan guutamee) seenuu hin danda'u

*Waaqayyoo fi humna isaa, .[Mul 15:5](#)) samii irratti.*⁷¹⁶

⁷¹⁶“[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo” ilaali.

Boqonnaa 16

(Mul 16:1) Qaruuraa 7 dheekkamsa Waaqayyoo (The 3rd owe) .

Mul 16:1Sagaleen guddaan mana qulqullummaa keessaa ergamoota torbaniin akkas jedhu nan dhaga'e; Karaa keessan deemaa, qaruuraa dheekkamsa Waaqayyoo lafa (lafa) irratti dhangalaasaa. ^{G1093}

- ☐ **Mul 16:1**Sana booda sagalee guddaan mana qulqullummaa keessaa ergamoota torban (7) sanaan, . "Dhaqaa, qaruuraa kan **dheekkamsa Waaqayyoo lafa** irratti.

(Mul 16:2) Qaruuraa 1ffaa (lafa irratti): madaa hamaa fi gaddisiisaa

Mul 16:2Inni duraa immoo dhaqee qaruuraa isaa lafa (lafa) irratti dhangalaase; ^{G1093} achiis sagalee guddaa (hamaan) tokko ni kufe, . ^{G2556} fi gaddisiisaa (jalloo) . ^{G4190 jedhamuun beekama} madaa namoota mallattoo bineensichaa qabaniifi fakkii isaa waaqeffatan irratti.

- ☐ **Mul 16:2**Kanaaf (ergamaan) inni jalqabaa dhaqee qaruuraa isaa irratti dhangalaase **lafa**, . fi **madaa hamaa fi gaddisiisaa ta'e** namoota mallattoo bineensichaa qaban irratti ni dhufe warra fakkii isaa waaqeffatanis.

→ **Viyaal 1ffaa** lafa irratti (madaa hamaa fi gaddisiisaa): Firdiin dhiirota fudhataniiif mallattoo bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffate.

(Mul 16:3) Qaruuraa 2ffaa (galaana irratti): lubbuun lubbuun jirtu hundi ni duute

Mul 16:3Ergamaan inni lammaffaan immoo qaruuraa isaa galaana irratti dhangalaase; innis akka dhiiga nama du'ee in ta'e; ^{G2198} lubbuun galaana keessatti duute.

- ☐ **Mul 16:3**Ergamaan 2ffaan immoo qaruuraa isaa galaana irratti dhangalaase, innis dhiiga akka nama du'eetti in ta'e; fi hundal **lubbuu lubbuu qabdu** keessagalaana du'e.

→ **Viyaal 2ffaa** galaana irratti: Galaanni akka dhiigaa fi hundumaa ta'e **lubbuu lubbuu qabdu** du'e.

- **Lubbuu lubbuu qabdu**: Lafti tinni nama jalqabaa Addaam, eenyujedhamee hojjetame **geenxeelubbuu lubbuu qabdu** -n **Waaqayyo gooftaa**, jedhamee abaaramaa ture **Waaqayyo gooftaa** namicha booda ^{H120} firii Waaqayyo akka hin nyaanne ajaje nyaate (**Uma 2:8**). Isaan irratti murtii ni argatuegajireenya isaanii foon isaanii keessatti osoo hin taane lafa foonii isaanii keessatti eegan **Ilma namaa**.⁷¹⁷

(Mul 16:4-7) Qaruuraa 3ffaan (lagaa fi burqaa bishaanii irratti): dhiiga ta'e

Mul 16:4Ergamaan sadaffaan immoo qaruuraa isaa lageen fi burqaawwan bishaanii irratti dhangalaase; isaanis dhiiga ta'an.

Mul 16:5Ergamaan bishaaniis, "Yaa Gooftaa, ati qajeelaa dha!

kan jiru, kan bade, kan dhufus (qulqulluu, kan ture, kan turee fi kan dhufe), . ^{G3741G3801} sababni isaas ati akkasitti (wantoota kana) murteessiteetta. ^{G5023}

Mul 16:6Isaan dhiiga qulqullootaa fi raajotaa waan dhangalaasaniif, ati immoo dhiiga isaanii kennitee dhugde; sababni isaas isaan kan malu (miindaa) dha. ^{G514}

Mul 16:7Kan biraa immoo iddoo aarsaa keessaa ba'ee, "Yaa Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u, murtiin kee dhugaa fi qajeelaa dha" jechuu isaa nan dhaga'e.

- ☐ **Mul 16:4**Ergasii ergamaan 3ffaan qaruuraa isaa lageen fi burqaa bishaanii irratti dhangalaase, isaanis dhiiga ta'an.
- ☐ **Mul 16:5**Yohaannis ergamaan bishaanichaa yeroo dubbatu dhaga'e; Ati ...dha **qajeelaa**, . **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama), . ^{G2962} **Qulqulluu**, kan jiruu fi kan ture, kan dhufes, sababni isaas ati wantoota kana irratti murteessiteetta.
- ☐ **Mul 16:6**Isaan dhangala'aniiru waan ta'eef **dhiiga qulqullootaa fi raajota qulqullootaa**, .

⁷¹⁷Viidiyoo 3 irraa "[Fakkii 13-b]" ilaali. "Lafee cinaachaa namaa maal ture?" www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

Dhiiga akka dhuganiif immoo mindaa isaaniiti.

- [Mul 16:7](#)Yohaannis nama biraa iddoo aarsaa keessaa ba'ee deebii kennuu isaa dhaga'e;
"Hanga kana ta'us, [.Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa](#), firdiin kee dhugaa fi qajeelaa dha."

→ Murtii kan...[Gooftaa Waaqayyo Hundumaa Danda'aa](#)

- [.Viyaal 3ffaa](#): Laga fi burqaa bishaanii dhiiga ta'e, kunis mindaa warra...
[dhiiga qulqullootaa fi raajota qulqullootaa dhangalaase.](#)

([Mul 16:8-9](#)) Qaruuraa 4ffaa (aduu irratti): dhiirota ibidda keessatti gubate

[Mul 16:8](#)Ergamaan afraffaan immoo qaruuraa isaa aduutti dhangalaase;
akkasumas humni namoota (in) gubuu isaaf kenname. ^{G1722}[abidda](#).

[Mul 16:9](#)Dhiirota immoo ^{G444}ho'a guddaadhaan gubaman, maqaa Waaqayyoos ni arrabsan;
kan aangoo (aangoo) qabu. ^{G1849}dha'icha kana irratti, isaanis ulfina isaaf kennuudhaaf hin qalbii geddarban.

- [Mul 16:8](#)Ergamaan 4ffaan immoo qaruuraa isaa irratti dhangalaase [aduu](#), akka [dhiirota gubaa](#) ^{G444}keessa [abidda](#).

- [Mul 16:9](#)Namoonnis ho'a guddaadhaan ni gubatan, .
maqaa kan arrabsan [Waaqa](#) dha'icha kana irratti aangoo kan qabu;
isaanis qalbii diddiirratanii ulfina isaaf hin kennine.

→ [Viyaal 4ffaa](#): Aduun namoota ho'a guddaadhaan ibiddaan gubdi, isaan garuu maqaa arrabsan [Waaqa](#)
[Waaqayyo isa dha'icha kana irratti aangoo qabuuf immoo hin qalbii diddiirranne, ulfinas hin kennine.](#)

([Mul 16:10-11](#)) Qaruuraa 5ffaa (teessoo bineensichaa irra): Mootummaan (kan Addunyaa Tokko) dukkanaa guutame

[Mul 16:10](#)Ergamaan shanaffaan immoo qaruuraa isaa teessoo (teessoo) irratti dhangalaase. ^{G2362}kan bineensichaa;
mootummaan isaas dukkanaa guutame; isaanis dhukkubbiidhaaf arraba isaanii ni ciniinan, .

[Mul 16:11](#)Waaqa samii immoo arrabse
sababa dhukkubbii isaanii fi madaa isaanii irraa kan ka'e, hojii isaanii (hojii isaanii) irraas hin tawbanne. ^{G2041}

- [Mul 16:10](#)Ergasii ergamaan 5ffaan qaruuraa isaa teessoo bineensichaa (1ffaa) irratti dhangalaase, .
mootummaan isaas dukkanaa guutame; isaanis dhukkubbii irraa kan ka'e arraba isaanii ni ciniinan.

- [Mul 16:11](#)Isaan arrabsan [Waaqakan samii](#)
sababa dhukkubbii isaanii fi madaa isaaniitiin, hojii isaanii irraas hin qalbii diddiirranne.

→ [Viyaal 5ffaa](#): Teessoo bineensa 1ffaa fi mootummaan isaa dukkanaa guutame. Bakka isaa
hojii isaaniitti gaabbii galanii, arrabsan [Waaqakan samii](#) sababa dhukkubbii fi madaa irraa kan ka'e.

- ✦ [Teessoo bineensa 1ffaa](#) jechuun Mootummaa Addunyaa Tokko ([Mul 18:1-2](#)) eessa [kan Farra Kiristoos](#) of
ol kaasa.

([Mul 16:12-14](#)) Qaruuraa 6ffaa (laga guddaa Efraaxis irratti): Bishaan ni goga & hafuurota xuraa'oo 3

[Mul 16:12](#)Ergamaan ja'afaan immoo qaruuraa isaa laga guddaa Efraaxis irratti dhangalaase;
bishaan isaas ni goge, .

akka karaa mootota bahaa (biiftuu bahaa) . ^{G395G2246}qophaa'uu danda'a.

- [Mul 16:12](#)Achiis ergamaan 6ffaan qaruuraa isaa laga guddaa Efraaxis irratti dhangalaase, bishaan isaas ni goge, .
akka karaan itti [moototabahaa irraa aduun bahuu irraa](#) qophaa'uu danda'a.

- **Lagni guddaan Efraaxis ni goge**

→ [Viyaal 6ffaa](#): Bishaan laga guddicha Efraaxis ni goga.

- **Qurxummii bishaan xuraa'aa keessa jiru**(hafuura qulqulluu hin taane fudhadhu) .⁷¹⁸
 - Qurxummiin laga Fara'oon mootii Gibxii keessa jiru warra fannisan agarsiisa **Kiristoos** gonkumaas **galbii diddiirrate**([Mul 11:8](#)), kanaaf hantuuta baay'ee ([Bau 8:3](#)) ykn "hafuurota xuraa'oo."
 - Qurxummiin laga Fara'oon keessa jiru hundinuu gara haroo ibiddaa bara baraatti ni gatama.
 - Qaruuraa 6ffaan laga guddaa Efraaxis irratti dhangala'u akkamitti akka lafti lolaa afaan jawwee keessaa gatame liqimsekeessa[Mul 12:15](#), kam jawween sun dubartii sanatti aarsehaftee sanyii ishee wajjinis gara waraanaatti deemti ([Mul 12:17](#)).

3 hafuurota xuraa'oo akka reebicha

[Mul 16:13](#) Hafuurota xuraa'oon sadii akka saree afaan jawwee keessaa ba'anii arge; afaan bineensichaa, afaan raajii sobaa keessaas.

[Mul 16:14](#) Isaan hafuurota seexanaa waan ta'aniif, .^{G1142} dinqii hojjechuu (mallattoo), .^{G4592} kan gara mootota lafaa (lafa)tti ba'an .^{G1093} kan addunyaa guutuus, . lola (waraana)tti isaan walitti qabuuf .^{G4174} kan guyyaa guddaa Waaqayyoo isa hundumaa danda'u sanaa.

- [Mul 16:13](#) Ani (Yohaannis) hafuurota xuraa'oon sadii (3) akka reebicha afaan jawwee keessaa ba'an arge; afaan bineensichaa, afaan raajii sobaa keessaas.
- [Mul 16:14](#) Isaan hafuurota seexanaa, mallattoo hojjataa, . isaan gara mootota lafaa fi addunyaa guutuutti ba'an, . lola guyyaa guddaa sanaatti isaan walitti qabuuf **Waaqayyoo inni hundumaa danda'u**.

- **3 hafuurota xuraa'oo**(hafuurota seexanaa):

- Hafuurri seexanaa afaan keessaa bahee
 - jawwee (kan humna isaa, teessoo isaa fi aangoo guddaa bineensa 1ffaa kenne), .
 - bineensicha (Mootummaa Addunyaa Tokko kan bineensa 1ffaa), fi
 - raajii sobaa (kan bineensa 2ffaa).

- **Raajicha sobaa** kan bineensa (2ffaa) (Mootii Chaarlis 3ffaa, ykn Chaarlis Filip Artar ta'uu danda'a **Joorji**) .⁷¹⁹ Waldaa Kaatolikii Roomaa baatee deemti" (**HAADHA EJJOOTAA FI JIBBAA KAN LAFA**, .[Mul 17:5](#)) kam **Phaaphaasii jechuun ni danda'ama**(ejjituu guddittii, .[Mul 17:1](#)) jechuun mataa

dha.

- Bineensi 2ffaan gara badiisaatti akka seenu yoo kenname ([Mul 17:11](#)) fi "ilma badiisaa (.[2Th 2:3](#))

jechuun kan

Nabiyii sobaa ([Mul 19:20](#)), "namni" bineensa 2ffaa (nama bineensichaa) baatu, ol'aanaadha mootii Chaarlis 3ffaa kan Caamsaa 6, 2023 gonfoo itti kaa'ame ta'uu hin oolu.⁷²⁰

→ Mallattoo hojjetanii mootota lafaa fi addunyaa guutuutti ba'anii walitti qabuuf **waraana**(Armagedoon, [Mul 16:16](#)) guyyaa guddaa sanaa kan **Waaqayyoo inni hundumaa danda'u**.

- **Guyyaa guddaa Waaqayyoo isa hundumaa danda'u**, yookaan **Armaagedoon**([Mul 16:16](#)), booda jalqaba **qaruuraa 6ffaan dhangala'a**.

([Mul 16:15](#)) Gooftaa fi Fayyisaan Iyyasuus Kiristoos hattuu ta'ee ni dhufa

[Mul 16:15](#) Kunoo, .**Hattuun dhufa**. Namni dammaqee uffata isaa eegu eebbifamaa dha, ^{G2440 jedhamuun beekama} qullaa akka hin deemneef, salphina isaa akka hin argineef.

- [Mul 16:15](#) Kunoo, ani (**Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos**) hattuu dhufaa jira.

⁷¹⁸"([Mul 6:7-8](#)) *Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)* .."

⁷¹⁹"([Mul 17:3-6](#)) *ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJAATOOTAA FI JIBBAA LAFA*."

⁷²⁰"<The 3 Harvests & The 4 Watches>" [Fakkii 10-2] irraa ilaali.

Kan ilaalu eebbifamaa dha, uffata isaas ni eega (uffata dhiigaan cuuphame = [asxaawwan jedhamankan Waaqayyoo](#)..

[Mul 19:13](#)), maqaa moggaafamee akka hin deemneef salphina isaa akka hin argineef.

→ [Yesuus](#)duuka buutota Isaa uffata adii qulqulluu uffachuun ykn [asxaalee kan Waaqa](#), maqaan hojjettoota wangeelaa (ykn saba Waaqayyoo Israa'el) macaafa jireenyaa keessa akka ta'uuf

lafa qulqulluu irrattis fuula Waaqayyoo dura dhaabbadhaa.⁷²¹

- Kanaaf uffata kee hanga dhufaatii...[Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos](#).

<[Guyyaa Gooftaa](#)>

- [Guyyaa 1 Gooftaa wajjin](#)=a waggaa 1,000(1,000) ta'awaggoota= gyyaa 1) .

[2Phe 3:8](#) Garuu yaa jaalatamtoota, waan tokko kana hin wallaalin, .

isa sana ([1. 1.](#)) [guyyaa](#) waliin jira [Gooftaa](#)^{G2962} akka kuma ([1,000 ta'a](#)) [waggoota](#), fi kuma ([1,000 ta'a](#)) waggaa akka tokkoo ([1. 1.](#)) [guyyaa](#).

- "Sana wallaalu hin qabaatin [Guyyaa 1 kan Gooftaa](#) jechuun akka [a waggaa 1,000, fi a waggaa 1,000 akka Guyyaa 1](#). Dhiironni tokko tokko akkas yaadulle [Gooftaa](#) abdi Isaa ni tursa, [Gooftaa](#) yeroo dheeraaf nu-ward dhiphachaa jira, hundi isaanii gara gaabbii akka dhufanii fi akka hin badne barbaada. Garuu [guyyaa Gooftaa](#) ni dhufa akka [hattuu](#) ([Mul 16:15](#)) halkan, *samiin sagalee guddaadhaan ni darbu, bu'uuraanis ho'a cimaadhaan ni baqu; lafti fi hojiin ishee keessa jiru ni gubata*" ([2Phe 3:8-10](#)).⁷²²

→ Hanga dha'icha 7 kan vials of [dheekkamsa Waaqayyoo lafa irratti xumuramaniiru](#), eenyullee hin danda'u mana qulqullummaa Waaqayyoo (ulfina Waaqayyoo fi humna isaatiin guutamee, [Mul 15:5](#)) samii ([Mul 15:8](#)).⁷²³

- Garuu saba tokko saba Waaqayyoo hundumaa (warra du'an keessa [Kiristoos](#), [kanneen 144,000 ta'an](#), [geenxeend qulqulloota Gidiraa Guddaa](#)) .

ni butamuu fi samii irratti "Alleluia" mallatteessuu, hanga [Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u](#) ni bulcha.

- Gara [durboota kaan](#) kan waggaa 1,000 lafa irratti seenu: [Guyyaa 1 ta'a waggaa 1,000](#).⁷²⁴
- To [beektota & durboota gowwaa](#) inni Kiristoos wajjin waggaa 1,000 samii irratti in moo'a; [a waggaa 1,000 ta'a Guyyaa 1](#).

<(Raapture 2ffaa sa'aatii 3ffaa) [. Dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#)>

- [Guyyaa Gooftaa](#) kan agarsiisu deebi'ee dhufuu Gooftaa sa'aatii 3ffaa keessatti, ykn dhufaatii kan [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#).

→ Sagalee jedhu irratti [xurumbaa isa dhumaa](#), qaamonni manca'an kan hin mancaane ni uffatu, warri du'an immoo waan hin duune ni uffatu, kanaaf warri du'an ni ka'u [kan hin mancaane](#), ija jaamsuu keessattis ni jijjiiramna ([1Qor 15:52-54](#)).⁷²⁵

<[Guyyaa Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos](#)>

- Qulqulloonni Qulqulloonni bishaan keessaa yeroo bahan ([asxaawwan jedhaman](#)), [hafuura Gooftaa](#) qaama (godoo qulqullaa'aa) qulqulloota (Filiphisiyyus) humnaan ni fudhata, akka qaamni isaa xuraa'aan "fashioned like to qaama ulfina qabeessakan" ["fayyisaa, Gooftaa Iyyasuus Kiristoos \(Phl 3:20-21 irratti\)"](#), eenyu ...dha [Hoolicha](#).⁷²⁶

⁷²¹Irraa qabame [Mul 2:7](#).

⁷²²Viidiyoo 44. "(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phe xros 3) 1/2." [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/](#).

⁷²³"([Mul 19:1-2. 2.](#)) [Aleeluiyaa 1ffaa \(Faarfannaa: tuuta guddaa samii irratti\)](#) .."

⁷²⁴"([Mul 20:2-3](#)) [Jawwee \(bofa dullooma, Diyaabiiloos, Seexana\): Waggaa 1,000f boolla gadi fagoo hin qabnetti cufame.](#)"

⁷²⁵"([Mul 11:14](#)) [Xumura wayyoo 2ffaa \(Iccitiin Waaqayyoo kan raawwatamu yeroo xurumbaa 7ffaa dhageessisuuf jedhudha\)](#) .."

⁷²⁶"[Gooftaan Hundumaa Danda'u, .Mul 1:8 & Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'aa, .Mul 4:8](#)".

→ Akka hojii inni ittiin waan hundumaa of jala galchuu illee danda'utti ([Fil 3:21](#)), fi kanneen foon keessatti (eunuch jedhamuun beekama) isaan ni argu (kanneen qaamni isaanii qaama ulfina qabeessa ta'e) .kana booda hin jiru([Hojii Ergamootaa 8:39](#)) . akka **Goftaa Iyyasuu Kiristoos** agarsiiseera ([2Phe 1:14](#)).⁷²⁷

[1Qor 1:5](#) Waan hundumaan, dubbii hundumaa fi beekumsa hundumaan akka badhaadhamtan;

[1Qor 1:6](#) Akka ragaa bahaa **Kiristoos** si keessatti mirkanaa'eera:

[1Qor 1:7](#) Kanaaf kennaa tokko malee duubatti akka deebitan; dhufaati keenya eeggachaa jira **Goftaa Iyyasuu Kiristoos**: 1.1.

[1Qor 1:8](#) Hamma dhumaattis eenyutu isin jabeessa, .

guyyaa keenyatti mudaa kan hin qabne akka taataniif **Goftaa Iyyasuu Kiristoos**.

[1Qor 1:9](#) **Waaga dhaamanamaa**, ittiin waldaa ilma isaatiif waamamtan **Yesuus Kiristoos** keenya **Goftaa**.

- Itti badhaadhina **Yesuus Kiristoos** waan hundumaa keessatti, dubbii hundumaa keessatti, akkasumas beekumsa hundumaa keessatti, isa dhugaa ba'u **Kiristoos** si keessatti mirkanaa'eera. Akkasitti amantii qabaachuu fi qulqulloota qulqulloota keessa jaallachuu qabda **Goftaa Yesuus**, akkuma keenya godoo qulqullaa'aa kee ofirraa baasuu akka qabdu beekta **Goftaa Iyyasuu Kiristoos** nutti agarsiiseera. Haala kanaan dhufaati keenya eeggachaa kennaa tokko malee duubatti dhuftu **Goftaa Iyyasuu Kiristoos**, guyyaa keenyas mudaa hin qabne ta'aa **Goftaa Iyyasuu Kiristoos**.⁷²⁸

([Mul 16:16](#)) Jalqaba Armaagedoon (Lola guyyaa guddaa Waagayyoo isa hundumaa danda'u) .

[Mul 16:16](#) Innis iddoo afaan Ibrootaatiin Armaagedoon jedhamutti isaan walitti qabe.⁶⁷¹⁷

¶ [Mul 16:16](#) Isaanis gara iddoo afaan Ibrootaatiin waamamutti walitti qabaman; **Armaagedoon**.

- Armaagedoon**: Jecha jecha Armageddon (Strong's [G717](#)) kan Strong's irraati [H2022](#), jechuun gaara, fi kan Strong's irraa [H4023](#), hiikni isaas Megiddoo ykn Megiddon (bakka tuuta namootaa).

→ Kanaaf, **Armaagedoon** jechuun "gaara Megidoo jedhamtu."

(Megiddo ykn Megiddon magaalaa durii Kana'aan Minaaseef ramadamtee fi kan... qarqara kibbaa dirree Esdraeloon gaara Qarmel irraa fi Naazireet irraa.) .⁷²⁹

* “[3] Torban 70 Daani’eel” irraa kan qabame.

Abomination (AOD)	The 3rd watch (2nd rapture, Rev 11:14; 14:14, 16:15) '2nd rapture (Foolish virgins)		The End of Daniel's 70 weeks	The 4th watch (3rd harvest, Rev 20:5) 3rd harvest (Other virgins)	
	The day of the Lord Jesus (Rev 14:12-13)			Christ's 2nd Coming	
Wrath of God (WOG)			Day of Christ		The day of God
2,000 years			1,000 years		∞
70 weeks (Daniel 9:24-25)			Heavenly Jerusalem		On the ground
Great Tribulation Daniel's 2nd half of 70th week			Armageddon	In heaven	
Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)		Mount Zion (Heb 12:22)	God's paradise (Rev 2:7)
250 days (1 Hour)	790 days To be fulfilled by the Lord Jesus Christ	250 days (1 Hour)	Overcomers (Rev 7:4-12)		Holy place
the dividing (midst) of time (Dan 7:25, Dan 12:7)			+45 days (Dan 12:12)	1,000 years (Rev 20:6)	Holy city (Rev 21:2)
Feasts (of Trumpet, Atonement, Tabernacles)					Holy of Holies (Rev 21:10)
					Great city (Rev 21:10)

⁷²⁷Viidiyoo 33. "Gaarii kanaan ofitti makami." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/33-gaarii-kanneen-itti-walitti-makami/.

⁷²⁸Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-goftaa-6-arrabsuu/.

⁷²⁹"H4023 - m'g'idôn - Galmee Jechoota Ibirootaa Strong (k'jv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 20 Apr, 2023. www.bluetterbible.org/lexicon/h4023/kjv/wlc/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo.

(Mul 16:17-18) Vial 7ffaa (qilleensa keessa): Ni raawwatama (A mighty & great earthquake on the ground) .

Mul 16:17Ergamaan torbaffaan immoo qaruuraa isaa qilleensa irratti dhangalaase;
mana qulqullummaa samii keessaa, teessoo irraa sagalee guddaan tokko ni dhaga'ame; **Ni raawwatama.**
Mul 16:18Sagaleen, balaqqeessaan, balaqqeessaanis ni dhaga'ama ture; kirkirri lafaa guddaan ni ta'e, .
kan akka dhiirota irraa kaasee hin turre^{G444}lafa (lafa) irra turan, .^{G1093}kirkirri lafaa akkas jabaa, akkasumas guddaa.

- **Mul 16:17**Achiis ergamaan torbaffaan (7) qaruuraa isaa qilleensa irratti dhangalaase, .
sagalee guddaan mana qulqullummaa samii keessaa, teessoo irraa ba'ee, “ .**Ni raawwatama!**”
- **Mul 16:18**Sagaleen, balaqqeessaa fi balaqqeessaan ni dhaga'ama ture; kirkirri lafaa guddaan ni ta'e, .
kirkirri lafaa cimaa fi guddaan erga namootaa kaasee hin beekne akkasii^{G444}lafa irra turan.
 - **Ant ni raawwatama**
→ **Viyaal 7ffaan**(qilleensa keessa) .: Sagaleen guddaan mana qulqullummaa samii keessaa ba'e, “ .**Ni raawwatama.**”
- Kirkira lafaa cimaa & guddaa lafa irratti mudate

(Mul 16:19-21) Magaalaa guddittii Baabiloon bakka 3tti qoodamti (Xofoo wayinii hamaa dheekkamsa Waaqayyoo) .

Mul 16:19Magaalattiin guddichi bakka sadiitti qoodamte, magaalonni saboota^{G1484}kufe: 1.1.
Baabiloon guddittiinis Waaqayyo duratti yaadatamtee dhufte;
xofoo wayinii hamaa isheef kennuudhaaf^{G2372}kan dheekkamsa isaa.^{G3709}
Mul 16:20Odola hundumaas^{G3520 jedhamuun beekama}baqatee, gaarreen hin argamne.
Mul 16:21Namoota irrattis ni bu'e^{G444}bokkaa guddaan samii keessaa ba'e, .
dhagaa hundumaawaa'ee ulfaatina dandeettii tokkoo (talantiaos): .^{G5006}
namoonnis sababa dha'icha bokkaa isa mudateef Waaqayyoon arrabsan; dha'ichi isaa baay'ee guddaa waan tureef.

- **Mul 16:19**Magaalaan guddittii (Baabiloon) immoo bakka sadii (3)tti qoodamtee, magaalonni saboota ni kufte.
Baabiloon guddittiinis kanaan dura yaadatamtee turte**Waaqa**, .
xofoo wayinii hammeenya Isaa isheef kennuudhaaf**dheekkamsa guddaa.**
- **Mul 16:20**Odolawwan hundinuu ni baqatan, gaarreen sun garuu hin argamne.
- **Mul 16:21**Bokkaa guddaas, tokkoon tokkoon isaanii gara naannootti ulfaataa turan**dandeettii qaba**, samii irraa namoota irratti kufe, .
ni arrabsan**Waaqa**dha'ichi sun garmalee guddaa waan ta'eef, dha'icha bokkaa irraa kan ka'e.

→Magaalaa guddittii Baabiloon: Bakka 3tti qoodamte (xofoo wayinii hamaa kan**Dheekkamsa Waaqayyoo**).
- Odola baqate
- Gaarreen kana booda hin argaman
- Bokkaan guddaan (ulfaatina taalantii tokkoo) samii irraa namootatti bu'ee, isaanis Waaqayyoon arrabsan dha'ichi bokkaa garmalee guddaa ture.

- † The GOOFTAAN guyyaa waraanaa (Armageddon) saboota Ormaa wajjin ni lola, jechuunis**guyyaa Waaqayyooti**kan agarsiisu guyyaa miilli GOOFTAA gaara Ejersaa irra dhaabbatee Waaqayyo gooftaan (Gooftaan Iyyasuus Kiristoos) qulqulloota isaa hundumaa wajjin dhufu (**Zak 14:1-5**).

- [Fakkii 16-a].**Chaappaawwan 7**

Baniinsa... chaappaawwan 7		Farda	Tinni Hoolaa chaappaawwan 7 bana
1. daandii	(Mul 6:1-2) .	A adii tokko farda	Ergamaan Gooftaa kan farda adii irratti xiyyaa qabate irra taa'ee mo'uuf gonfoon kennamaaf (>> Sassaaba butamuu 1ffaa 144,000, 2ffaa watch, .Mul 7:9-17).
2. 2 nd	(Mul 6:3-4) .	Diimaa tokko farda	Ergamaan Gooftaa farda diimaa irra taa'eef billaa guddaa (rema Waaqayyoo) kennamaaf.
3. 3 rd	(Mul 6:5-6) .	QEENXEEgurraach a farda	Ergamaan Gooftaa farda gurraacha irra taa'e, warra qajeelaa fi warra hin qajeelle safaruuf harqoota harka isaa keessa qaba.
4. 4 th	(Mul 6:7-8) .	QEENXEEmagariisa farda	Ergamaa maqaan isaa "Du'a" jedhu lafa keessaa harka afur keessaa tokko (1/4) irratti aangoo kennamaaf (Death & Hell).
5. 5 th	(Mul 6:9-11) .		Lubbuun ajjeefamee dhuga-baatoota loogoos waaqayyoo kan iddoo aarsaa jala jiran gara Gooftaa Iyyasuus Kiristoositti iyyaa jiru. Chaappaan 5ffaan mallattoo dhuma addunyaa 2ffaa dura dhufa.
6. 6 th	(Mul 6:12-17, .Mul 7:1-17) .		Baniinsa chaappaa 6ffaa (Guyyaa guddaa dheekkamsa Hoolichaa).
7. 7 th	(Mul 8:1-11:19 irratti) .		Ergamoota 7 waliin xurummaa 7 sagalee dhageessisuuf: dheekkamsa Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'a adhufa.

- [Fakkii 16-b].**7 Xurummaa**

Ergamoonni 7 xurummaa dhageessisan		7 xurummaa(Banamuu chaappaa 7ffaa) .
	(Mul 8:1-5) .	Ergamoonni 7 Waaqayyoon dura jiraniif xurummaa 7 ni kennamaaf
	(Mul 8:6) .	Ergamoonni 7n xurummaa 7 qaban dhageessisuuf qophaa'u
1. daandii	1. 1. daandii xurummaa dhageessise (Mul 8:7) .	Bokkaa fi ibiddi dhiigaan makame lafatti darbatame. 1/3 muka keessaa gubatan, akkasumas margi magariisaa hundi gubatan.
2. 2 nd	2. 2 nd xurummaa dhageessise (Mul 8:8-9) .	Tokko akka gaara guddaa ibiddaan gubatu, galaana keessatti darbatame. 1. 1/3kan galaana adhiiga ta'e, uumamtoonni galaana keessa jiran ni du'an, dooniiwwan ni barbadaa'an.
3. 3 rd	3. 3 rd xurummaa dhageessise (Mul 8:10-11) .	Urjii guddaa samii irraa, akka ibsaa (Wormwood) boba'u, .fell irratti 1/3kan lageen burqaawwan bishaaniis.
4. 4 th	4. 4 th xurummaa dhageessise (Mul 8:12-13) .	1/3 kan aduu, ji'aa fi urjii dukkanaa'e. 1/3 kanguyyaan hin ibsine, halkanis akkasuma.
5. 5 th	5. 5 th xurummaa dhageessise (Mul 9:1-12) .	(Icha1. 1. daandii owe) Urjiin samii irraa lafatti kufee boolli gadi fagoo hin qabne baname. - .Tinni awwaannisni boolla keessaa kennameef Ji'a 5 namoota chaappaa Waaqayyoo morma isaanii irratti hin qabne sana miidhuuf.
6. 6 th	6ffaaxurummaa dhageessise (Mul 9:13-21- .Mul 11:14) .	(Liqii 2ffaa)Tinni ergamoonni 4 sa'aatii, guyyaa, ji'a fi waggaaf qophaa'anii turan ajjeesuuf hiikaman 1/3kan namootaa .
7. 7 th	7. 7 th xurummaa dhageessise (Mul 10:7, .Mul 11:15) .	The iccitii Waaqayyoo (gabroota Isaa fi raajiitti labsame) ni raawwatama (>> Midhaan butamuu 2ffaa qulqulloota qulqullootaa dura Mul 11:15-16 , .sa'aatii 3ffaa).

* Qulqullooni dheekkamsa Waaqayyoof kan muudaman osoo hin taane, fayyina Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin argachuuf ([1Th 5:9](#)).

- [Fakkii 16-c].**7 Viilii**

Ergamoonni 7 qaruuraa sana dhangalaasu		7 vials(Dhaga'uu xurummaa 7ffaa)
1. daandii	1. 1. daandii ergamaan dhangalaase	(Liqii 3ffaa) Dheekkamsa Waaqayyoo warra mallattoo bineensichaa qabaniif & fakkii isaa waaqeffataniif.

	(Mul 15:7 - .Mul 16:2) .	- 1ffaa vial: Lafa irratti dhangala'e - madaa hamaa fi gaddisiisaa.
2. 2. nd	2. 2. nd vial dhangala'e (Mul 16:3) .	- .2ffaa vial: Galaana irratti dhangala'e - lubbuun lubbuun jirtu hundi ni duute
3. 3. rd	3. 3. rd vial dhangala'e (Mul 16:4-7) .	- .Vial 3ffaa: Lagaa fi burqaa bishaanii irratti dhangala'e - dhiiga ta'e
4. 4. th	4. 4. th vial dhangala'e (Mul 16:8) .	- .Vial 4ffaa: Aduu irratti dhangala'e - dhiirota ibiddaan gubate
5. 5. th	5ffaa vial dhangala'e (Mul 16:10-11) .	- .Qaruuraa 5ffaa: Teesoo bineensichaa irratti dhangala'e - mootummaan bineensichaa dukkanaa gutame
6. 6. th	6. 6. th vial dhangala'e (Mul 16:12) .	- .6th vial: Laga guddaa Efraaxis irratti dhangala'e - bishaan goge & 3unhafuurota qulqulluu
7. 7. th	7. 7. th vial dhangala'e (Mul 16:17) .	- .Qaruuraa 7ffaa: Qilleensa irratti dhangala'e: Ni raawwatameera (kirkira lafaa guddaa, Baabilon bakka 3tti goodamte) .

<Dheekkamsa Waaqayyoo & guyyaa dheekkamsa Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u>

- **Dheekkamsa Waaqayyoo:** Qaruuraa dheekkamsaa 7 kan Sefaniyaas 1 irratti ibsaman

[Zep 1:1](#) Jecha^{H1697} kan Waaqayyoo (Yaahiwwee).^{H3068}

innis gara Sefaniyaas ilma Kuushii ilma Gedaaliyaa dhufe;
ilma Amaariyaa ilma Hizqiyaa bara Yosiyaa ilma Amoon mootii Yihudaa ture.

[Zep 1:2](#) Waan hundumaa lafa (lafa) irraa guutummaatti nan balleessa, .^{H127} jedha Waaqayyoo.

[Zep 1:3](#) Nama nan nyaadha^{H120} fi bineensa^{H929}; Ani simbirroota samii fi qurxummii galaanaa nan nyaadha;
warra jal'oota wajjinis gufuu;
namas nan kuta^{H120} lafa (lafa irraa) irraa, .^{H127} jedha **GOOFTAA**.

→ Waaqayyoo rhema Waaqayyoo (Yahweh) dubbate. ⁷³⁰ Sefaniyaasitti akka inni hundumaa guutummaatti akka balleessu

wantoota lafa irra jiran, .qeenxeend kun kan raawwatamu dhangalaasuun of the 7 vials in [Mul 16:1](#).

- **Haften Ba'aal ni murama**

[Zep 1:4](#) Harka koo Yihudaa fi jiraattota Yerusaalem hundumaa irrattis nan diriirsa;

warra Ba'aal irraa hafan nan balleessa^{H1168}; iddoo kana irraa, maqaan warra Kemaariim luboota wajjin;

[Zep 1:5](#) Warra loltoota samii gubbaa mana irratti waaqeffatanis;

warra Waaqayyoon waaqeffatanii fi warra Waaqayyoon kakatanii, warra Malkaamiin kakataniis ([mootii](#));^{H4428}

jedhamuun beekama

[Zep 1:6](#) Warra Waaqayyoon duubatti deebi'anis;

warra Waaqayyoon hin barbaanne, isa hin gaafannes.

→ Baal (kan Jabaa^{H1168}) jechuun “gooftaa” jechuudha, inni immoo uumama hamaa ilmaan Israa'el bakka isaa tajaajilaniidha

Waaqayyoo gooftaa isaanii ([Abo 3:7](#)). Gooftaan (Yahiwwen) warra Ba'aal irraa hafan ni balleessa.

- **Haften Israa'elisa fakkii Ba'aalitti jilbeenfatee hin jilbeenfanne**

[Rom 11:4](#) Deebiin Waaqayyoo garuu maal jedha? Kuma torba (**7,000 ta'a**) dhiirota, .

warra fakkii Ba'aalitti jilbeenfataniis hin jilbeeffanne.^{G896}

[Rom 11:5](#) Akkasuma egaa yeroo ammaa kanattis akka filannoo ayyaanaatti hafteetu jira.

[Rom 11:6](#) Ayyaanaan yoo ta'e, kana booda hojii miti;

Hojii irraa yoo ta'e garuu, kana booda ayyaanni hin ta'u;

[Rom 11:7](#) Maal egaa? **Israa'el** waan barbaade hin arganne;

garuu **filannoo**^{G1589} argateera, warri hafan immoo jaamaniiru

[Rom 11:8](#) (Akkuma caafameetti, Waaqayyoo hafuura hirribaa isaaniiif kenneera;

ija isaan arguu hin qabne, fi gurra isaan hin dhageenye;) hanga har'aatti.

- **Rema kitaabichaa (cufame)** .

⁷³⁰ Jechi maaliif akka ta'e hubachuuf^{H1697} jedhu “the rhema” jedhutti hiikame, Viidiyoo 6. “Gooftaan Waaqa keessan in ta'a.” www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'eel-israa'el/.

→Hanga har'aatti Waaqayyo Israa'elootaaf (Yihudoota) hafuura hirribaa akka jji isaanii hin argineef kenneera.

gurri immoo hin dhaga'u (akkasumas in [Isa 29:10](#)). Isaan jaamaa waan ta'aniif dubbisuu hin danda'an **kan rhema kan kitaaba** sun ...dhacufame ([Isa 29:11](#)). Garuu filannoo (hafteen Israa'el) waan isaan argatu barbaadaa, innis Masiihii isaanii Kiristoos isa isaaniif hin beekamne arguuf "the rhema" dhaga'uudha abbootii (Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob).

→Gooftaan (*abbaa irree*, [Luq 2:29](#)) kenne "**kan rhema jedhu**" gara **Kan Waaqayyoo ragaa ba'oota filataman** kan nyaatee dhuge

waliin **Yesuus Kiristoos** kan Naazireeterga du'aa ka'ee booda.

- Garuu kan hafan Ba'aal, kan jilba isaanii fakkii Ba'aal ykn fakkii kan bineensicha (666, [Mul 13:16](#)) irraa ni murama **Yaahiwwee**.

→Warri gara Waaqayyootti deebi'anii dheekkamsa Waaqayyoo duratti isa barbaadan, hin muraman, waggaa 1,000 keessas ni seenu.

- **Guyyaan guddaan Waaqayyoo dhihaateera** (Guyyaa dheekkamsa yeroo chaappaa 6ffaa banamu) .

[Zep 1:7](#) Fuula Gooftaa duratti callisi ^{H136}WAAQA: 1.1. ^{H3069}-f **guyyaa Waaqayyooti dhaharka** (dhiyoo) .: 1.1. ^{H7138}
-f **GOOFTAA** aarsaa qopheessee jira, keessummoota isaaf caalbaasii godheera.

[Zep 1:8](#) Innis ni ta' **guyyaa aarsaa GOOFTAA**, .
akkan bulchitoota, ijoollee (ilmaan) mootichaas akkan adabu, . ^{H1121}
warra uffata ajaa'ibaa uffatan hundumaas.

[Zep 1:9](#) Guyyuma sanatti warra balbala irra utaan hundumaas nan adaba;
kanneen mana gooftota isaanii jeequmsaa fi gowwoomsaan guutan.

[Zep 1:10](#) Guyyaa sanattis ni ta'a jedha **GOOFTAA**, akka sagaleen iyyi irraa dhufu
karra qurxummii, isa lammaffaa irraa iyyuu, tulluu irraas kufaatii guddaa dha.

[Zep 1:11](#) Isin jiraattota Maakteesh, sabni daldaltoonni hundinuu waan ciramaniif iyyi;
warri meetii baatan hundinuu ni muramaniiru.

[Zep 1:12](#) Yeroo sanatti immoo Yerusaaalem ibsituudhaan nan sakatta'a;
dhiirota jiran immoo adabadhu

qilxuu isaanii irra qubatan: warra garaa isaanii keessatti, "Waaqayyo waan gaarii hin hojjetu, hamaas hin hojjetu" jedhan.

[Zep 1:13](#) Kanaaf qabeenyi isaanii boojuu in ta'a, manni isaaniis diigama in ta'a;
garuu isaan keessa hin jiraatin; maasii wayinii ni dhaabu, wayinii isaa garuu hin dhugan.

[Zep 1:14](#) **Guyyaa guddaa Waaqayyoo** dhiyoodha, . ^{H7138} dhiyoodha, . ^{H7138}
baay'ee ariifata, sagalee kan **guyyaa Waaqayyooti**: jabaan achitti hadhaa'ee ni iyye.

[Zep 1:15](#) Guyyaan sun... **guyyaa dheekkamsaa**, **guyyaa rakkinaa fi yaaddoo cimaa**, **guyyaa qisaasama fi diigamuu**, .
guyyaa dukkanaa fi dukkanaa'uu, **guyyaa duumessafidukkana furdaa**, .

→ **Dheekkamsa kantinni Hoolaan** ni dhufa at **guyyaa guddaa Waaqayyooti**.

Tinni guyyaan Waaqayyoo guyyaa dheekkamsa, rakkina, dhiphina, badiisaa, badii, dukkanaa, .
dukkana, duumessaa fi dukkana furdaa, kan dhufu **banamuu chaappaa 6ffaa**.

- **Guyyaa xurummaa** (Guyyaa dheekkamsa GOOFTAA) .

[Zep 1:16](#) **Guyyaa xurummaa** ^{H7782} fi alarmii (iyya) . ^{H8643} magaalota dallaa qaban irratti, fi masaraawwan olka'oo irratti.

[Zep 1:17](#) Namoota irrattis dhiphina nan fida, akka namoota jaamaa akka deeman;
sababni isaas isaan Yihowaa irratti cubbuu hojjetaniiru.
dhiigni isaaniis akka biyyee, foon isaaniis akka xurii in dhangala'a.

[Zep 1:18](#) Meetiin isaaniis ta'e warqeen isaanii isaan dabarsee kennuu hin danda'u **guyyaa dheekkamsa GOOFTAA**;
garuu guutummaan lafaa (dachii) . ^{H776} ibidda hinaaffaa isaatiin ni nyaatama;
sababni isaas inni warra biyya (lafa) keessa jiraatan hundumaa dafee ni balleessa. ^{H776}

→Dheekkamsa kan Waaqayyo goftaa hundumaa danda'u(Waaqayyo Goftaan inni hundumaa danda'udha Goftaan fi Fayyisaa Iyesuus Kiristoos) .⁷³¹ will
kottaa yeroo ergamoonni 7 xurummaa 7 qabatanii dhageessisan ([Mul 8:1-11:19 irratti](#)).
- Kanaaf, dura guyyaa xurummaa dhufee, magaalota dallaa qaban irratti, fi irratti iyee (akeekkachiisa).
masaraawwan olka'oo ta'an.

⁷³¹llaali [Mul 4:8](#).

Boqonnaa 17

(Mul 17:1-2) Murtii ejjituu guddittii

Mul 17:1 Ergamoonni torban qaruuraa torban sana qaban keessaa tokko ni dhufe.^{G5357} naan haasa'e, .

As koottaa,^{G1204} Firdii ejjituu (ejjituu) guddittii sitti nan argisiisa .^{G4204}
isa bishaan baay'ee irra taa'u;

Mul 17:2 Kan waliin mootonni^{G935} kan dachii (lafa) .^{G1093} ejja raawwataniiru, akkasumas
jiraattota (warra jiraattota) .^{G2730 jedhamuun beekama} kan dachii (lafa) .^{G1093}
wayinii ejja isheetiin machaa'aniiru.

☐ **Mul 17:1** Sana booda ergamoota torba (7) kanneen qaruuraa torban (7) qaban keessaa tokko dhufee Yohaannis waliin haasa'e.

“Kottaa firdii kan **ejjituu guddittii** kan bishaan baay'ee irra taa'u.”

☐ **Mul 17:2** Eenyu waliin **mootota lafaa** ejja raawwateera, .
warri lafa irra jiraatanis wayinii halalummaa isheetiin machaa'an.

→ Ergamoonni 7f qaruuraa 7n kan kennameef erga midhaan butamuu lama xumuramee booda (Mul 15:5),
fi tokko

isaan keessaa firdii dhufu Yohaannis argisiise **ejjituu guddittii** kan bishaan baay'ee irra taa'u.

→ **Ejjituu guddittii**

- Bishaan baay'ee irra taa'a: Bishaan xuraa'aa hafuura xuraa'aa baasu (Mul 16:12-14).

- Waliin ejja raawwate **mootota lafaa** kan dura dhaabbate **Gooftaafi Kiristoos**.⁷³²

- Lafa jiraattota: Warra jal'oota lafa irra jiran kanneen hafuura kan dhugan **Mormituu Kiristoos**
(1Yo 4:3) jedhee Bineensicha waaqeffate.⁷³³

(Mul 17:3-4) Bineensa diimaa (dubartii) .

Mul 17:3 Kanaaf hafuuraan gara lafa onaatti na fudhate.^{G2048}

dubartiin tokko bineensa halluu diimaa qabu, maqaa arrabsoodhaan guutame tokko irra teessee arge.
mataa torbaa fi gaanfa kudhan kan qaban.

Mul 17:4 Dubartiin sunis hidhattee (uffata) .^{G4016} halluu diimaa fi diimaa, .

warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luuziidhaan kan faayame;
xooffoo warqee kan jibbisiisoo fi xuraa'ummaa halalummaa isheetiin guutame harka ishee qabattee;

☐ **Mul 17:3** Achiis ergamaan sun Yohaannis hafuuraan fudhatee gara lafa onaatti geessee arge
dubartii (ejjituu guddittii) . irra taa'ee **bineensa diimaa ta'e** (kan bineensa 2ffaa) kan maqaan guutame
arrabsoo, torba (7. 7.) . **mataa** fi kudhan (10. 10.) . **gaanfa**.

☐ **Mul 17:4** Tinni dubartii (ejjituu guddittii) uffatee ture **diimaa-cuqullisa fi diimaa**, .

warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luuziidhaan kan faayame;

xooffoo warqee jibbisiisoo fi xuraa'ummaa eja isheetiin guutame harka ishee keessaa qabattee turte.

• **Bineensi diimaa**

→ Ibsi kan **kan diimaa ta'e bineensa** mataa 7 fi gaanfa 10 kan qabukan walsimu fakkaachuu danda'a
bineensa 1ffaa galaana keessaa ba'ee fi bineensa 2ffaa lafa keessaa ba'eef, .⁷³⁴ **Mul 17:2** jechuun ibsa
mootota kan lafa eenyu ejjituu guddittii wajjin ejja raawwataniiru (**dubartii**) ., gochuu-**icha**
lafa jiraattotawayinii ejja isheetiin machaa'uuf, kana kan agarsiisudha **bineensa diimaa sana** eenyu
baata **ejjituu guddittii**, .⁷³⁵ dha **bineensa 2ffaa keessaa baheelafa** (Mul 13:11).

⁷³²“(Mul 1:5) Yesuus Kiristoos: *Bulchaa moototaa fi bulchitoota lafaa.*”

⁷³³“(Mul 6:7-8) *Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool).*”

⁷³⁴Ilaali **Mul 13:11**.

⁷³⁵Ilaali **Mul 17:7**.

Mul 17:5 Morma ishee irrattis maqaan barreeffame, .

ICCITII, BAABILOON GUDDITII, .

HAADHA EJJOOTAA FI JIBBAA LAFA (LAFA).^{G1093}

Mul 17:6 Dubartiin sun dhiiga qulqulloota (qulqulloota qulqulloota)tiin machaa'uu ishee nan arge;^{G40}

akkasumas dhiiga wareegamtootaa (ragaa) waliin .^{G3144} kan Yesus: 1.1.

yeroon ishee argu immoo ajaa'ibsiifadhe (ajaa'iba) .^{G2296} dinqisiifannaa guddaadhaan.

☐ [Mul 17:5](#) QEENXEEnd morma ishee irratti maqaan barreeffame, .

DHOKSAA, .BAABILOONGUDDAA, .HAADHA EJJOOTAA FI JIBBAA KANLAFA.

☐ [Mul 17:6](#) QEENXEEnd Yohaannis dubartii sana arge ([Ejjiituu guddittii](#)), dhiiga qulqulloota qulqullootaan machaa'anii fi dhiiga ragaa bahanii wajjin **Yesuus**. Yohaannis yommuu ishee argu baay'ee dinqisiifate.

➤ **Tinni jibbisiisoo**

- Mammaaksa ([Fak 6:16-19](#)) jechuun ibsa [jibbisiisoo](#) figures akka isa ija boonsaa qabu, nama sobaa [arraba](#), harka dhiiga qulqulluu dhangalaasu, onnee jallina nagaa dubbatu, miila keessa ariifatu [gara hamaatti fiiguu](#), ragaa sobaa kan soba dubbatu, obboloota Abbaan isaanii Waaqayyo ta'e gidduutti wal dhabdee facaasu

(*'ēlōhim jechuun ni danda'ama*).⁷³⁶

➤ **The Mootummaa Roomaa**

- [Akka jedhutti Mul 17:3](#) . [mootummaa Roomaa](#)⁷³⁷ uffatee tureuffata diimaa fi diimaa, warqee, dhagaa gati jabeessa, luqqisii, xooffoo warqee harkatti qabatee, jibbisiisoo fi xuraa'ummaa ejja isheetiin guutame.

→ Ibsi keessatti [Mul 17:4](#) uffata liturjii luboonni Kaatolikii kan

Waldaa Kaatolikii Roomaa.⁷³⁸

→ Hogganaan kan **Waldaa Kaatolikii Roomaa** dha "**Phaaphaasii jechuun ni danda'ama**" jechuun Phaaphaasii Roomaa ta'e.

→ Phaaphaasichi mataa " **.Mana Qulqullummaa**(ykn teessoo Qulqulluu afaan Laatiin)" jechuun mootummaa addunyaa maraa

Waldaa Kaatolikii.

- Manni Qulqullummaa "**magaalaa Vaatikaan**," kunis mootummaa sabaa walaba ta'e isa xiqqaadha addunyaa irratti.

➤ **Tisa (Haaraa) .Mootummaa Roomaa dhufuuf**(Mootummaa 8ffaa) .

- Mataa " **.Waldaa Kaatolikii Roomaa** keessa **kan Vaatikaan City**" yookaan **ejjiituu guddittii**(Phaaphaasichi), bineensa 2ffaa mootummaa 8ffaa keessaa bahu keessaati. "**Mootummaa Addunyaa Tokko**" saboonni addunyaa hundi to'annoo mootummoota isaanii akka dabarsan gochuuf jecha **Mootummaa addunyaa**(Hub: Karoorri seexanaa nyaachuudha **Kan Waaqayyoon** moota lafa irra jiran).

→ Yaadannoo: **Icha gaanfa xiqqoo**(Farra Kiristoos, mootii **Mootummaa Baabiloon Haaraa**) . kan keessaa bahu **mootummaa 7ffaa**([Dan 7:8](#)) bineensa 1ffaa ([Mul 13:5-6](#)), kan dubbatu afaan ni kennamaaf **waan guddaa fi arrabsoo** akkasumas aangoo itti fufuu (arrabsuu) **f'Ji'oota 42**.⁷³⁹

- **.ICCITII, BAABILOON GUDDAA, .HAADHA EJJOOTAA FI JIBBAA LAFA**([Mul 17:5](#)) .

➔ Dubartiin ("Ejjiituu guddittii"): **.Haadha sagaagaltootaa** dha **Waldaa Kaatolikii Roomaa** Roomaa keessatti.

⁷³⁶ Irraa qabame [Mul 2:17](#).

⁷³⁷ Magaalaan Baabiloon durii naannoo bara 2,300 Dh.K.D.

⁷³⁸ Uffata liturjii luboonni Kaatolikii uffatan bal'inaan interneetii irraa salphaatti argachuu dandeessu.

⁷³⁹ Marsariitii Baaraak Obaamaa Waayit Haawus seenuun yaada Baaraak Obaamaa fi Phaaphaasiin Firaansis irratti dubbatan dubbisaa (adda baasuuf).

September 23, 2015. Akkasumas, Boqonnaa 13 irraa "660 (Lakkoofsa bineensichaa)" ilaali.

(Ejjiituu guddittii dha "Phaaphaasichi" yeroo ammaa Phaaphaasii Firaansis, mataa Mana Qulqullummaati).

→Bineensi 1ffaa ("Baabilon Haaraa"): ".[Mootummaa Addunyaa Tokkokaan Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii](#)" dha teessoo isaa Ameerikaatti godhate (biyya bakka...[kan Farra Kiristoos](#)dha).

→Bineensi 2ffaa ("Magaalaa guddittii"): ".[Magaalaa Vaatikaan](#) keessa Roomaa. (Teessoon Waldaa Kaatolikii Roomaa, kan Mana Qulqullummaatiin bulfamuu, bakka...[Nabiyyii Kijibaa](#) ni ka'a).

→Mootonni bineensa 1ffaa fi 2ffaaf (Jibbifama lafaa, [.Mul 13:11](#)):
(1) [.Farra Kiristoos](#)kan bineensa 1ffaa galaana irraa: kaadhimamaa ta'uu danda'u Baaraak Huseen Obaamaa 2ffaadha.⁷⁴⁰
(2) [.Rasuula Sobaak](#)kan bineensa 2ffaa lafa irraa: mootii Chaarlis 3ffaa ta'uu danda'a (Chaarlis Filiphooos [Artar Joorji](#)).⁷⁴¹

→Akkuma Yerusaaalem gubbaa (Yerusaaalem samii) haadha amantoota hundaati ([Gal 4:26](#)), . waldaan Kaatolikii Roomaa, "haadha sagaagaltootaa" haadha warra hin amanne hundaati.

→ [Gaanfa xiqqoo](#)(Farra Kiristoos bineensa 1ffaa) fi [ejjiituu guddittii](#)(Phaaphaasii bineensa 2ffaa) . walumaa galatti " [.magaalaa guddittii](#) (kan)[Baabiloon](#)."⁷⁴²

([Mul 17:7](#)) Iccitii dubartii (Bineensi 2ffaan ejjiituu guddicha baata, Mataa 7 fi gaanfa 10) .

- Bineensi 2ffaan ejjiituu guddicha baata (Mataa 7 fi gaanfa 10) .

[Mul 17:7](#)Ergamaan sunis, Maaliif dinqisiifatte? Iccitii dubartii sanaa sitti hima, . fi kan bineensa baatu (baatu) [.G941](#)kan ishee, kan mataa torbaa fi gaanfa kudhan qabu.

□ [Mul 17:7](#) B. But ergamaan sun Yohaannisiin, "Maaliif dinqisiifatte? Iccitii dubartii ([ejjiituu guddittii](#)) . fi kan (2ffaa) bineensa ishee baatu ([ejjiituu guddittii](#)), . kan torban ([7. 7.](#)) [.mataa](#)akkasumas kurnan ([10. 10.](#)) [.gaanfa](#)."

→Bineensicha (2ffaa) (kan mootummaa Roomaa Haaraa), kan ejjiituu guddaa (Phaaphaasii Roomaa) baatu [Waldaa Kaatolikii](#), mataa 7 (ykn mootummoota 7) kan qabu yoo ta'u kunis "mootummaa biyya lafaa hundumaa," [.Mul 11:15](#)), . fi [gaanfa 10](#) (ykn mootota 10) ykn mootota lafaa hunda ([Mul 18:9](#)).

- ([Mul 17:8](#)) Bineensi 2ffaa (kan ture, hin jirre, dhufuuf jirus) .

[Mul 17:8](#)Bineensi ati argite sun ture, ammas hin jiru; boolla gadi fagoo keessaas ol ba'ee gara badiisaatti in in seena. warri lafa (lafa) irra jiraatanis [.G1093](#)ni ajaa'ibsiifatu (ajaa'iba), [.G2296](#) kan maqaan isaanii macaafa jireenyaa keessatti hin barreeffamnehundee addunyaa irraa kaasee, . yeroo bineensicha ture, hin jirre, ammas jiru sana yommuu argan.

□ [Mul 17:8](#)Bineensicha (bineensa 2ffaa, [.Mul 17:7](#)) kan ati argite (yeroo tokko lubbuun ture), . garuu amma lubbuun hin jiru, ni ol ba'a (akka ba'a "Kan Haaraa [Roomaa Mootummaa](#)") boolla gadi fagoo hin qabne keessaa ba'ee (Apollyon, . [Mul 9:11](#)) [jedhanii gara badiisaatti galuu: 1.1.](#) Warri lafa irra jiraatanis, .

⁷⁴⁰Marsariitii Baaraak Obaamaa Waayit Haawus seenuun yaada Baaraak Obaamaa fi Phaaphaasiin Firaansis irratti dubbatan dubbisaa (adda baasuuf).

Adoolessa 23, 2015.

⁷⁴¹Intarneetii irratti "Coronation of Charles III" jechuun barbaadi, adda baasuu fi ilaaluu caalaatti baradhu.

⁷⁴²"[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon" ilaali.

kan maqaan isaanii keessatti hin barreeffamne **Kitaaba Jireenyaa** irraa **hundee addunyaa**, .
bineensa (2ffaa) isa (yeroo tokko Mootummaa Roomaa keessatti lubbuun ture) yommuu argan ni
dinqisiifatu, .

hin jiru (garuu ammatti mootummaa Baabiloon Haaraa keessatti hin dhufne), .
garuu dhufuuf jira (Haaraa keessatti **Roomaa mootummaa**).

([Mul 17:8](#) irra deebi'amee kan hiikame)

- **Bineensi 2ffaa** ([Mul 17:7](#)) kan ati argite ture **Roomaa mootummaa** kan yeroo tokko lubbuun ture, garuu lubbuun hin jiru (in **kan Baabiloon Haaraa Mootummaa**). Apooliyoon, ergamaa mootii boolla gadi fagoo ([Mul 9:11](#)), boolla gadi fagoo keessaa ka'ee bineensa 2ffaa keessa ni hojjeta (**Mootummaa Roomaa Haaraa**) fi mul'isuu **nama cubbuu** (farra Kiristoos), fi Nabiyyii Kijibaa (**ilma badiinsaa**, kan Beeliiyaal, .[2Qor 6:15](#)).

Haa ta'u malee kan Haaraa (**Roomaa**) mootummaan bineensa 2ffaa ammallee hin dhufne keessatti kan Haaraa (**Kan Baabiloon**).

Mootummaa, Haaraa booda ni dhufa (**Kan Baabiloon**) **Mootummaa** qeenxeend gara badiisaatti galuu. Lafa **jiraattota**, kan maqaan isaanii keessatti hin barreeffamne **Kitaaba Jireenyaa** irraa **hundee addunyaa**, ni ta'a bineensi 2ffaan Haaraa (**Kan Baabiloon**) **Mootummaa itti aanee** **-icha** Haaraa (**Roomaa**) **Mootummaa**.

→ Garuu booda **sagaagaluu** (Phaaphaasichi) . ibiddaan gubata, . **Waaqa** mootummaa ishee (magaalaa Vaatikaan) ni kenniti

(1ffaa) bineensa (Mootummaa Addunyaa Tokko) .⁷⁴³hamma **hema Waaqayyooni** raawwatama ([Mul 17:17](#)).

(Mul 17:9) Mataa 7 (mootummaa 7) = gaara 7

- Mataa 7 & gaara 7 kan dubartiin irra teesse

[Mul 17:9](#) Sammuun immoo kunooti⁵³⁵⁶³ kan ogummaa qabu.

Mataan torban gaara torba, kan dubartittiin irra teesse.

- [Mul 17:9](#) "Yaadni ogummaa qabu kunooti:
Torban (**7.7**) . **mataa** torba (**7.7**) . **gaarreen** kan irratti **ejjituu guddittii** taa'a.

→ Dubartiin (Ejjituu guddittii) irra teesse **7.7** mataan ni **7.7** gaarreen (**mootummoota 7**, .[Dan 7:23](#)).

([Mul 17:10](#)) Mootota 7 keessaa 5 ni kufan, mootiin 6ffaan ni bulcha, mootiin 7ffaan immoo bakka gabaabaa bulcha

[Mul 17:10](#) Mootonni torba (7) jiru: shan (5) kufaniiru, tokko (1) immoo jira, inni kaan immoo ammallee hin dhufne; yeroo dhufu immoo yeroo gabaabaa itti fufuu qaba.

- [Mul 17:10](#) Isaanis torba (**7.7**) . **mootota** (isa ejjituu guddichi irra taa'u, [Mul 13:1](#), .[Mul 17:9](#)), . shan (**5 mootota**) kufaniiru, fi tokko (**mootii mootummaa Roomaa**) ni bulcha, . kan biraa immoo (**mootii Baabiloon Haaraa**) hanga ammaatti hin dhufne. Garuu yeroo inni (**mootii Baabiloon Haaraa**) dhufa, bakka gabaabaa itti fufuu qaba.

→ Hubachiisa: Yohaannis Macaafa Mul'ata kan barreesse yoo ta'u Neeroon mootummaa Roomaa naannoo walakkeessa hanga

dhuma bara 60moota keessa Dh.K.D. Akkasitti, mootota kufanii Mootummaa duraanii ykn mootummaa Giriikii kan lakkaa'e

Mootummaa Roomaatiin barbadaa'aniiru.

- **Mootii Mootummaa Giriikii isa jalqabaa** jechuun Aleeksaandar Guddicha.

([Dan 8:21](#) *Re'een qalla'aan mootii Giriikiyaa ti, gaanfi guddaan ija isaa gidduu jirus ni jira*)

⁷⁴³llaali [Mul 11:15-16](#).

mootii jalqabaa.) .

- mootummoota 7⁷⁴⁴

- 1.1 Baabiloon
- 2 Warra Meedoo-Faarsi
- 3 Afaan Giriikii
- 4 Warra Roomaa
- 5 Baabiloon amma jirtu
- 6 Baabiloon Haaraa
- 7 Roomaa Haaraa

- 5 moototakufaniiru

- (Mootii 1ffaa) . Mootiinkan Greecekan Mootummaa 3ffaa (Mootiin jalqabaa, Aleeksaandar guddicha, Dan 8:21) .
- (Mootii 2ffaa – 5ffaa) Tinni mootota Giriik afur Mootummaa 3ffaa, kan Mootummoota afuritti qoodame⁷⁴⁵

- Mootii 6ffaa (kan mootummaa Roomaa) ni bulcha⁷⁴⁶

- (Mootii 6ffaa) Roana
→ Roomaan guutummaa lafaa ni nyaatti.⁷⁴⁷

- Mootii 7ffaa (kan Mootummaa Baabiloon ammaa) hanga ammaatti hin dhufne (Mul 17:8) .

- (Mootii 7ffaa) Baabiloon ammaa
→ Gaanfa 10 = 10 mootota warri ammayyuu mootummaa hin arganne (Mootummaa Haaraa)

ammallee.

→ Yohaannis Macaafa Mul'ata yeroo barreessetti "Baabiloon Ammaa" amma iyyuu hin dhufne ture.

- Rakkina⁷⁴⁸ bara Yohaannis cuuphaa irraa jalqabee hanga ammaatti (Mat 11:12). Jaamummaa gartokkoon Israa'el irratti kan mudate (jaamummaan Yihudoota logos Waaqayyoo didan agarsiisa)

yeroo-icha

mootummaa Baabiloon amma jiru, hamma guutummaan Ormootaa galutti itti fufa (Rom 11:25), kunis hanga guyyaa keenya Gooftaa Iyyasuus Kiristoos.

- Gidduu kana, mootichakan Mootummaa Baabiloon Haaraa (gaanfa xiqqoo sana, kan Farra Kiristoos)

ni ta'a

kottaa garuu yeroo gabaabaa itti fufa.⁷⁴⁹

→ Abbaan biyya lafaa kanaa maqaan seexanaa Beelzebul jedhama.

Yoh 12:31 Firdiin biyya lafaa kanaa amma dha, amma abbaan biyya lafaa kanaa ni gatama.

Mat 12:24 Fariisonni garuu kana yommuu dhaga'an, .

Namichi kun Beelzebul bulchaa seexanootaatiin malee, seexanoota hin ari'u.

- Mootii 8ffaa (kan Mootummaa Roomaa Haaraa) dhufuuf jira (Mul 17:11) .

- (Mootii 8ffaa) Roomaa Haaraa
→ "Mootummaa Addunyaa Tokko" Mootummaa Baabiloon Haaraa fi Roomaa Haaraa keessatti ni

bulcha

mootummaa, yeroo walakkaa 2ffaa torban 70ffaa Daani'eel (ykn Rakkina Guddaa).

⁷⁴⁴“[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

⁷⁴⁵Toleemiin 1ffaan Gibxii keessatti, Lisimaakaas Tiraakii fi Eeshiyaa Xiqqootti, Kaasaandarii Maqedoonitti, Seeluuqos immoo Eeshiyaatti.

⁷⁴⁶Duuti Aleeksaandar Guddicha jalqaba bara Helenistikii kan argisiise yoo ta'u, kunis warra dhihaa ammayyaa kan uummedha aadaa karaa Mootummaa Roomaatiin.

⁷⁴⁷Ilaali Dan 7:23.

⁷⁴⁸“[3] Torban 70 Daani'eel” ilaali.

⁷⁴⁹Ibid.

(Mul 17:11) Bineensi 2ffaan, inni mootii 8ffaa ta'e, mootota 7 keessaati, & gara badiisaatti seena

Mul 17:11 Bineensi inni ture, ammas hin jirre, inni saddeettamaa dha, torba keessaas ta'ee gara badiisaatti in seena. ^{G684}

- **Mul 17:11** Bineensichis (bineensa 2ffaa, .**Mul 17:8**) kan (al tokko) **.ture** (madaa'ee du'e, **Mul 13:3**), .
fi hin jiru (ammallee Mootummaa Baabiloon Haaraa keessatti hin dhufne), .
innillee 8ffaadha (mootii), akkasumas 7 (mootota), gara badiisaattis ni seena.

→ Mitieakka 8th mootiin mootota 7 keessaa yoo ta'u, mootiin 8ffaan Mootummaa Roomaa Haaraa (kan dhufu) ni fedha
akkasumas mootota 7 keessaa ta'uu, walumaa galatti mootota 8 (mootota 7 + 1 Farra Kiristoos) hafe.

→ **Tinni bineensa 2ffaa** (Mootummaa Roomaa Haaraa) gara badiisaatti seena (**2Th 2:3, .Mul 17:8**), fi bineensa 1ffaa
& raajii sobaa bineensa 2ffaa lubbuun haroo ibiddaatti ni gatama (**Mul 19:20**).

- **Tinni bineensa 2ffaa**, kan yeroo tokko madaa'ee du'e, Mootummaa Roomaa Haaraa keessatti ni jiraata. ⁷⁵⁰
- **Apooliyoon**, ergamaa mootii boolla gadi fagoo (**Mul 9:11**), boolla gadi fagoo keessaa ni ka'a fi karaa bineensa 2ffaa (Mootummaa Roomaa Haaraa) fi mul'isuu **nama cubbuu** (farra Kiristoos), .
fi Nabiyyii Kijibaa **ilma badiinsaa** (kan Beeliiyaal, **2Qor 6:15**), bineensi 2ffaanis ni seena **badiisa**. ⁷⁵¹

- **.Farra Kiristoos** wanta Waaqayyo jedhamu hundumaa irra ol of in ol qaba, .qeenxeend inni akka Waaqayyo mana qulqullummaa keessa taa'u
Waaqayyoo, fi jiraattota lafaatiin waaqeffamuu, akka **Waaqa** (**2S 2:3-4, .Mul 17:11**). ⁷⁵²

2Th 2:3 Guyyaan sun waan hin dhufneef, namni tokko illee karaa kamiinuu isin hin gowwoomsin; malee kufee dhufu (**gantummaa**). ^{G646} jalqaba, .
fi sananama ^{G444} **kan cubbuuni mul'ata**, **ilma badiinsaa**; ^{G684}

2Th 2:4 Kan mormuu fi waan waamame hundumaa caalaa of ol guddisu **Waaqa**, ykn kan gabbarame; akka Waaqayyootti mana qulqullummaa Waaqayyoo keessa taa'ee, Waaqayyo ta'uu isaa of mul'isa.

→ Guyyaan firdii gantummaa fi mul'achuu booda dhufa **nama cubbuu** (farra Kiristoos), **ilma badiinsaa** (Nabiyyii Kijibaa).

- † **Asxaaleen** kuusaa keessatti kan qabaman yoo ta'u, kan qabamanidha **abidda** faallaa **guyyaa firdii fi badiisa** ^{G684} kan namoota Waaqayyoon hin sodaanne (**2Phe 3:7**).
→ Garuu hojiin kee yoo itti fufe mindaa argatta **Yesuus Kiristoos, .asxaawwan jedhaman**. ⁷⁵³

(“[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” irraa kan qabame) ⁷⁵⁴

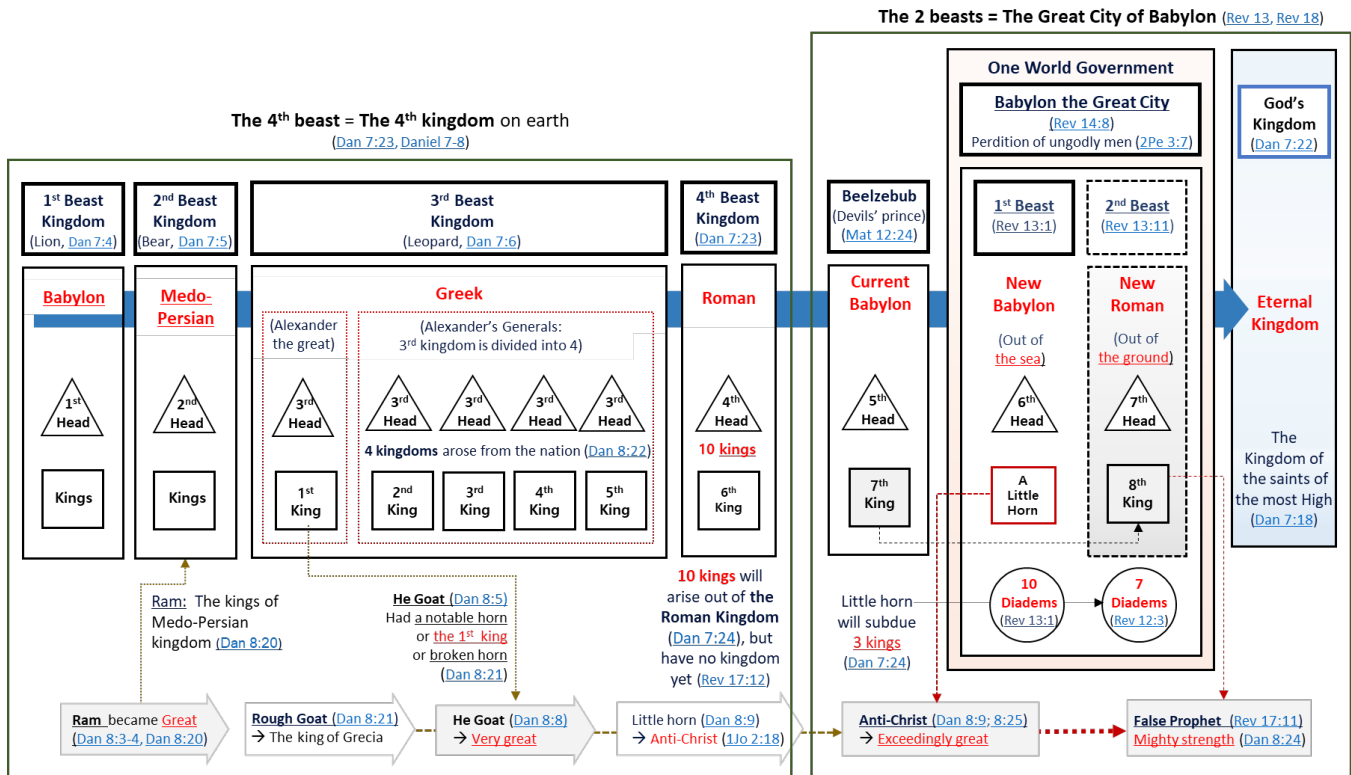
⁷⁵⁰ Ibid.

⁷⁵¹ “ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJAATTOOTAA FI JIBBAA LAFA (**Mul 17:3-6**) ..”

⁷⁵² “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

⁷⁵³ Viidiyoo 44. “Rajii macaafa qulqulluu (2 Phexros 1).” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁷⁵⁴ “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabiloon” ilaali.

(Mul 17:12-13) Mootonni 10 hanga ammaatti mootummaa tokkollee hin arganne, garuu bineensa 1ffaa wajjin sa'aatii 1f aangoo mootota ta'anii argataniiru

Mul 17:12 Gaanfonni ati argite kurnan mootota hanga ammaatti mootummaa hin arganne kudhan dha; garuu aangoo (abbaa) argachuu. ^{G1849} akka moototaatti sa'aatii tokko bineensicha waliin.

- **Mul 17:12** Tinni kudhan (10. 10.) .gaanfa kan Yohaannis arge kudhan (10. 10.) .mootota warri hanga ammaatti mootummaa hin arganne, . garuu tokkoof mootota ta'anii aangoo argataniiru (1. 1.) .sa'abineensa (1ffaa) waliin.

- **10. Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso gaanfa (10) jedhu mootota** .
 - Bineensi 1ffaan (kan galaana keessaa ka'u) mataa 7 (mootummaa 7), gaanfa 10 (mootota 10), fi Diyadeemii 10 (kan gaanfa 10) . (Mul 13:1-3).
 - Mootonni 10n Mootummaa Roomaa Haaraa keessaa ni ka'u (Dan 7:24), akkasitti lakk mootummaa hanga ammaatti. Garuu mootonni 10 mootummaa hin qabne, akka moototaatti aangoo argataniiru **Sa'aatii 1** waliin bineensa 1ffaa (Mootummaa Addunyaa Tokko Dhaabbata Mootumoota Gamtoomanii, Dan 7:24).

✦ Ilaali **Mul 18:10-20** ilaalchisee bal'inaan "**Sa'aatii 1**".

- Mootonni 10n aangoo fi aangoo isaanii bineensa 1ffaaf kennan

Mul 17:13 Isaan kun sammuu (murtii) tokko qabu, . ^{G1106} aangoo isaanii ni kennu ^{G1411} fi cimina (abbaa aangoo) . ^{G1849} gara bineensichaatti.

- **Mul 17:13** Isaan kun (moototni 10) sammuu tokko qabu (bineensa 1ffaa wajjin), . humnaa fi aangoo isaanii bineensa (1ffaa) ni kennu.

→ Mootonni 10n humnaa fi aangoo isaanii bineensa 1ffaaf kennanii Hoolicha (arnion) wajjiin lola ni godhu . ^{G721} (Mul 17:14).

(Mul 17:14) Mootonni 10n bineensa 1ffaa waliin hoolaa (Gooftaa gooftotaa, fi Mootii moototaa) .

Mul 17:14 Isaan kun Hoolicha (arnion) wajjin in lola, .^{G721}
fi Hoolicha (arnion) .^{G721} isaan in injifata:
inni Gooftaa waan ta'eef (kyrios) .^{G2962} kan gooftolii (kyrios), .^{G2962} fi Mootii^{G935} kan moototaa: 1.1. ^{G935}
warri isaa wajjin jiranis waamamaniiru, filatamaniiru, .^{G1588} fi amanamoodha. ^{G4103}

- **Mul 17:14** Isaan kun waliin lola ni godhu **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), .^{G721} fi kan **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} isaan ni injifata, .
Inni waan ta'eef **Gooftaa** (kyrios) jedhamu. ^{G2962} kan **gooftota** (kyrios), .^{G2962} fi **Mootii** kan **mootota**;
warri Isaa wajjin jiranis ni waamamu, . **filata**, fi **amanamaa**.

- **Gooftaa gooftotaa, Mootii moototaa=Hoolaa** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721}
→ Warra waliin jirtan **Hoolicha** ni waamamu **filata** (qulqulluu Rakkina Guddaa, **Mar 13:20 irratti**), . fi **amanamaa**.
→ Mootonni 10n bineensa (1ffaa) waliin lola ni godhu **Hoolicha**, garuu **Isani** mo'a.

(Mul 17:15) Bishaan ejjituun taa'u (ummata, tuuta, saboota, & arraba) .

Mul 17:15 Innis, Bishaan ati argite, bakka ejjittuu (sagaagaltuu) .^{G4204} taa'a, .
ummatoota, .^{G2992} akkasumas tuuta tuuta, .^{G3793} fi saboota, .^{G1484} fi arraba. ^{G1100} jedhamuun beekama

- **Mul 17:15** Achiis Yohaanniisiin, .
Bishaankan ati argite, eessatti **sagaagaltuu** taa'a, ummatoota, tuuta, saboota, afaanota.
→ Bishaan sagaagaltuun itti teesse namoota (namoota, tuuta, saba, fi afaan) addunyaati.
→ Ummatoota, tuuta, saboonni, fi afaanota biyya lafaa saboota Ormaa hundumaa agarsiisa. ⁷⁵⁵

(Mul 17:16) Bineensicha (1ffaa) irratti gaanfonni 10n ejjittuu sana gube

Mul 17:16 Gaanfawwan kurnan bineensicha irratti argite, isaan kun ejjittuu (ejjittuu) ni jibbu; ^{G4204}
isii lafa onaa fi qullaa ishee godha, foon ishee ni nyaatee, ishee guba (In) .^{G1722} abidda.

- **Mul 17:16** QEENXE End gaanfa kurnan (**10 mootota**) kan Yohaannis irratti arge **bineensicha**, ejjittuu ni jibbu, .
isii lafa onaa fi qullaa ishee in godha, foon ishee in nyaatee ibiddaan ishee in guba.
→ Mootonni 10 bineensa (1ffaa) irra jiran sagaagaltuu (Phaaphaasii, ejjittuu hafuura) ni jibbu, kanaaf ni gubatu
ishee ibiddaan ol kaaftee.

(Mul 17:17) Bineensi (1ffaan) mootummaa ummatootaa, tuuta, sabaa fi afaanota fudhata

Mul 17:17 Waaqayyo garaa isaanii keessa kaa'ee akka raawwatan (hojjetaniif) .^{G4160} jedhamuun beekama **fedha isaa (murtii)** ., .^{G1106}
akkasumas walii galuu (murtii tokko raawwachuu), .^{G4160} jedhamuun beekama **G3391G1106**
mootummaa isaaniis bineensichaaf kennu, hamma dubbiin (the rhema) .^{G4487} kan Waaqayyooni
raawwatama. ^{G5055}

- **Mul 17:17** Fyookaan **Waaqa** murtii Isaa akka kennan garaa isaanii keessa galcheera, .
akkasumas mootummaa isaanii bineensichaaf kennuudhaan murtii tokko kennuuf, hanga **kan rhema**
jedhu kan Waaqa raawwatamaniiru.
→ Ejjituun erga ibiddaan gubatee booda Waaqayyo mootummaa ishee (magaalaa Vaatikaan) bineensa (1ffaa) (Tokko

⁷⁵⁵Viidiyoo 16. "Ormoota, Saboonni hundi (Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos)

Mootummaa Addunyaa) .⁷⁵⁶hammar**rhema Waaqayyooni** raawwatama.

→Dubartiin (ejjituun) maaliif bineensa 1ffaan hin baatamne?

- Bineensi 2ffaan, kan “Mootummaa Roomaa Haaraa” ta’e, waajjira muummee Kaatolikii Roomaa irraati Waldaa, bakka Ejjituu (Phaaphaasiin) jiru. Ejjituun kun (Phaaphaasiin) jibbamtee ibiddaan ajjeefamti 10 mootota ([Mul 17:16](#)).

- .Mootummaa Roomaa Haaraa, kan ejjituun irra teesse ([Mul 17:15](#)), bineensa 1ffaa hanga **rhema Waaqayyooni** raawwatama ([Mul 17:17](#)) ., ykn hanga mootummaan itti kennamutti **Sabni**

Waaqayyooisaaniif

qabeenya bara baraa([Uma 17:3-8](#)).

([Mul 17:18](#)) Dubartii (Ejjituu guddittii) = Magaalaa guddittii

[Mul 17:18](#)Dubartiin ati argite sun immoo magaalaa guddittii sana dha;
kan mootu (mootummaa qaba) .^{G2192G932}mootota lafaa (lafa) irratti).^{G1093}

- [Mul 17:18](#)Dubartiin immoo ([ejjituu guddittii](#), [Mul 17:1](#)) kan ati (Yohaannis) argite **magaalaa guddittii**, .
kan mootota lafaa irratti mootummaa qaba.

→Dubartiin (ejjituu guddittii Waldaa Kaatolikii Roomaa, haadha ejjitoota) Phaaphaasii kan ta’eedha mataa Mana Qulqullummaa.

- Ejjituu guddichi (Phaaphaasiin, itti gaafatamaan Waldaa Kaatolikii Roomaa) magaalaa guddittii (the Magaalaa Vaatikaan) bakka teessoo Waldaa Kaatolikii Roomaa jirutti, bineensi 2ffaa ykn raajii sobaa ni ka’a.

- Ejjituu guddichi (Phaaphaasichi) mootummaa qabdi turte, saba Ormaa hunda (ummata, tuuta, . saboota, fi afaanota, [Mul 17:15](#)) garuu bineensa 1ffaa Addunyaa Tokko bulchu kanaan mootummaa

ishee dhabdee turte

Mootummaa, kan mootonni lafaa (mootonni 10 gonfoo ykn aangoo 10 qaban) isaanii kennan aangoo fi aangoo to.

([Mul 17:18](#)kan hiikame) .

→Dubartiin (Phaaphaasichi), itti gaafatamtuu Waldaa Kaatolikii Roomaa kan waajjira muummee magaalaa Vaatikaanitti argamu, .

Magaalaa guddittii mootota lafaa irratti mootummaa qabdu, saboota Ormaa hundumaa bulchituu dha.

- Dubartiin garuu bineensa 1ffaa “Mootummaa Addunyaa Tokko” (the Mootummaa Baabiloon Haaraa) ., kan mootonni 10 aangoo fi aangoo isaanii itti kennan.

⁷⁵⁶llaali [Mul 11:15-16](#).

Boqonnaa 18

(Mul 18:1-2) Kufaatii Baabiloon guddittii

Mul 18:1 Wantoota kana boodas ergamaan biraa humna guddaa (aangoo) qabu samii irraa gadi bu'ee arge; ^{G1849} akkasumas dachii (lafa) . ^{G1093} ifa ta'e (ifa kennuu) . ^{G5461} waliin (kan) . ^{G1537} ulfina isaa.

Mul 18:2 Innis sagalee cimaadhaan, "Baabiloon guddittii kuftee jirti, kufteetti" jedhee iyye. iddoo jireenyaa seexanaa ta'eera, . ^{G1142} fi qabannaa (mana hidhaa) . ^{G5438} kan xuraa'aa (xuraa'aa) hundumaa . ^{G169} hafuura, fi godoo (mana hidhaa) . ^{G5438} kan simbirroo (simbirroo) xuraa'aa fi jibbamaa hundumaa. ^{G3732}

- **Mul 18:1** QEENXEE kana booda, Yohaannis ergamaan kan biraa aangoo guddaa qabu samii irraa bu'uu arge. lafti ulfina Isaatiin ni ibse.
- **Mul 18:2** QEENXE End sagalee guddaadhaan akkas jedhee iyye, .
" **Baabiloon guddittii** kufe, kufe, fi bakka jireenyaa ta'ee jira **seexanaa**, .
mana hidhaa hafuura xuraa'aa hundaaf ta'u, akkasumas simbirroota xuraa'oo fi jibbaman hundaaf mana hidhaa ta'a.
- **Baabiloon: 1.1.** Mootiin Mootummaa Addunyaa Tokko kan bineensa 1ffaa (Baabiloon Haaraa) ta'uu hin oolu Baaraak Obaamaa. ⁷⁵⁷
- **Guddaamagaalaa:** Teessoo Waldaa Kaatolikii Roomaa magaalaa Vaatikaan, bakka raajiin sobaa (Mootii Chaarlis 3ffaa) . ⁷⁵⁸ kan bineensa 2ffaa ni ka'a.
- **Guddaasagaagaltuu:** Phaaphaasiin (ejjituu guddichi, yeroo ammaa Phaaphaasii Firaansis) mataa Mana Qulqullummaa Roomaa ti
Waldaa Kaatolikii (haadha sagaagaltoota).

(Mul 18:2 kan hiikame) .

→ Mootiin Bineensa 1ffaa Mootummaa Addunyaa Tokko (mootii Baabiloon, Baaraak Obaamaa), fi 2ffaa bineensi raajii sobaa (Mootii Chaarlis 3ffaa) magaalaa Vaatikaan kan bulfamu Phaaphaasii (ykn Phaaphaasii Firaansis) kan mataa Mana Qulqullummaa Waldaa Kaatolikii Roomaa (haadha sagaagaltootaa), walumaa galatti " **Baabiloon guddittii**," mana jireenyaa seexanaa, mana hidhaa simbirroota xuraa'oo fi jibbaman hundaaf ta'a.

(Mul 18:3) Saboonni hundi, mootonni fi daldaltoonni lafaa wayinii dheekkamsa eija ishee dhuganiiru

Mul 18:3 (Sanaaf) . ^{G3754} saboota hunda (bifa dachaa) . ^{G1484} wayinii dheekkamsa halalummaa ishee dhuganiiru, . mootota dachii (lafa) immoo . ^{G1093} ishee wajjin eija raawwataniiru, . fi daldaltoota ^{G1713} kan dachii (lafa) . ^{G1093} kan waxiin badhaadhaniidha ^{G4147} karaa baay'ina (humna) . ^{G1411} kan mi'aawaa ishee (cimina garmalee, qananiin). ^{G4764}

- **Mul 18:3** Saboonni hundinuu wayinii dheekkamsa halalummaa ishee irraa akka dhuganii fi .
mootota lafaa ishee wajjin eija raawwataniiru, .
fi **daldaltoota kan lafaa** humna qananiin ishee garmalee ta'een dureeyyii ta'aniiru.
- † **Daldaltoonni**
Mootummaa samii qabeenya maasii (ykn addunyaa, . **Mat 13:44 irratti**), innis firii sanyii gaarii (**kan rhema jedhu**) kan jalqaba maasii keessatti facaafame (**logos Waaqayyoo**) Ilma namaatiin, kan ofii isaatii sana ta' **easxaalee** (**Mat 13:24**). Garuu qabeenya qaalii mootummaa samii kan barbaadu amantoota ajajamoo qofa (**kan rhema jedhu**) du'uudhaan **asxaawwan jedhaman isaan keessatti** (**Ilma namaa**), yommuus **ol ka'uu** (waliin **Kiristoos**) guddachuuf gara firii **logos Waaqayyoo** (**kan rhema jedhu**). ⁷⁵⁹

⁷⁵⁷ "(Mul 13:18) 666 (Lakkoofsa bineensichaa lakkaa'i, inni lakkoofsa namaati)."

⁷⁵⁸ "(Mul 17:3-6) ICCITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJAATOOTAA FI JIBBAA LAFA."

⁷⁵⁹ "Qamadii" irraa ilaali **Mul 6:6**.

Daldalaa([Mat 13:45 irratti](#)) kan jedhu “amantaa ajajamaa” kan agarsiisu qabeenya gatii guddaa qabu (ykn luqqisii gaarii) kana kan barbaadu yoo ta’u innis rhema dha. Faallaa kanaatiin, daldaltoonni lafaa “amantoota hin abboomamne” qabeenya meeshaalee qananiin lafaa (maallaqa) kan Qeesaar (ykn kan Baabiloon, .[Mar 12:17](#)).

→Daldaltoonni lafaa garuu qarshii lafaa, kan Baabiloon, hundee

hammeenya hunda. "**Fjaalala qarshiidha hundee badii hundaati:** kan namoonni tokko tokko hawwanii osoo jirani, dogoggora raawwataniiru **amantii irraa**, Gadda hedduunis of bocanii“ ([1Xim 6:10](#)).

([Mul 18:4](#)) Baabiloon guddittii keessaa ba'aa

[Mul 18:4](#)Sagaleen biraa samii irraa akkas jedhu nan dhaga'e;

Yaa saba koo, akka hin hirmaanne ishee keessaa ba'aa^{G4790 jedhamuun beekama} cubbuu ishee irraa, dha'icha ishee irraas akka hin fudhanne.

☐ [Mul 18:4](#) QEENXEEnd Ani (Yohaannis) sagalee biraa samii irraa, .

“Ishee keessaa ba'aa (“**Baabiloon guddittii**“ ([Mul 18:2](#)), **saba koo**, . akkasitti cubbuu ishee irraa hirmaattanii dha'icha ishee akka hin fudhanne”

([Mul 18:4](#)irra deebi'amee hiikame) .

→Gowwoomsaa keessaa ba'aa**Baabiloon guddittii**, kan Mootummaa Addunyaa Tokko kan Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii (kan bineensa 1ffaa) kan mootummaa moo'ate**ejjituu guddittii**(kan warra Roomaa

Waldaa Kaatolikii magaalaa Vaatikaan, ykn**magaalaa guddittii**), kan irraa bineensi 2ffaa (**Nabiiyyii Kijibaa**) .

keessaa baheel**lafakeessa****Kan Hoolaa**uffata (saba Waaqayyoo gowwoomsuuf) jedhee akka dubbate**jawwee tokko**gara

aangoo bineensa 1ffaa hunda fayyadamuu(**Mootummaa Addunyaa Tokko**), jiraattonni lafaa hundi akka

waqeffannaabineensa 1ffaa (**Mootummaa Addunyaa Tokko**), .⁷⁶⁰kan geggeessu**Baabiloon guddittii**(isaan 10

mootonni aangoo fi aangoo isaanii bineensa 1ffaaf kennaniiru) waraana irratti banuuf**Hoolicha** ([Mul 17:14](#)).⁷⁶¹

([Mul 18:5-8](#)) Cubbuun Baabiloon Waaqayyo gooftaan itti murtaa'a

[Mul 18:5](#)Cubbuun ishee hamma samii ga'eera, Waaqayyos yakka ishee yaadateera.

[Mul 18:6](#)Badhaasa (kaffaltii) .^{G591}ishee akkuma badhaaste (kaffaltii) .^{G591}isin, akka hojii isheetti dachaa dachaa isheef godhaa.

xoofoo isheen guutte keessatti hamma dachaa ishee guuti.

[Mul 18:7](#)Hammam of ulfina kennitee, mi'aawaa (luxuriously) jiraatte, .^{G4763}

hamma kana gidiraa fi gaddi isheef kenni:

sababni isaas isheen garaa ishee keessatti, "Ani mootittii taa'een jira, dubartii abbaan manaa irraa du'e miti, gaddas hin argu" jetteetti.

[Mul 18:8](#)Kanaaf dha'ichi ishee guyyaa tokkotti, du'aa fi gadda (gadda) in dhufa, .^{G3997}fi beela;

isheen immoo guutummaatti ibiddaan ni gubanti: jabaa (jabaa) .^{G2478}Waaqayyo gooftaan ishee irratti faraduudha.

☐ [Mul 18:5](#)cubbuun (kan Baabiloon guddittii) immoo gara samii fi**Waaqayyoo yaadateera**jal'ina ishee.

☐ [Mul 18:6](#) **Pay dugda ishee** akkuma isheen kaffalteettillee, fi**dachaa lama deebisee isheef kaffalu** akka hojii isheetti; **xoofoo keessa**kan isheen guutte, dachaa lama isheef guuti.

☐ [Mul 18:7](#) QEENXEEs baay'ee of ulfeessitee qananiin jiraatte, gidiraa fi gadda hamma sanaa isheef kenni;^{G3997}

⁷⁶⁰“[Fakkii 13-3] Bineensota Daani'eel fi Mul'ata keessatti,” ilaali.[Mul 13:11-12](#).

⁷⁶¹“ICCIITII, BAABILOON GUDDITTII, HAADHA EJAATTOOTAA FI JIBBAA LAFA ([Mul 17:3-6](#)) ..”

sababiin isaas, garaa ishee keessatti, 'Ani akka mootittii taa'een jira, dubartiin abbaan manaa irraa du'e miti, gaddas hin argu' jetteetti.

□ [Mul 18:8](#)Kanaaf dha'ichi ishee tokko (1. 1.) [.guyyaa](#): du'a, gadda, fi beela.

isheen immoo guutummaatti ibiddaan ni gubamti, humna guddaa waan qabuuf [Waaqayyoo goftaa](#) kan isheef [murteessu](#)

- ([Waaqa ni yaadata](#) jal'ina Baabilon) .
- [1/10](#) daakuu daakuu barbaree eefaa tokkookan safarame in [Mul 6:6](#) aarsaa jal'ina itti fiduuf ture yaadannoo yeroo chaappaan 3ffaan baname.
- ([Waaqa deebisee kaffala](#) hojii isheetiif dachaa ishee) .
- [.Waaq](#) jal'ina " [.Baabilon guddittii \(Mul 18:4\)](#) " waan ta'eef hojii ishee dachaa lama deebisa ([Mul 18:8](#)).
- ([Kiristoos](#) fi Beeliyaal waliin) .
- Namni kamiyyuu kan argate [Goftaa \(Goftaan](#) fi Fayyisaa), kan Isaa ni fudhatama [Abbaa \(Waaqa\)](#) . akka [Isaa namoota](#)) .

[Rom 7:4](#) Kanaaf yaa obbolloota koo, isinis qaama namaatiin seeratti du'aniiru [Kiristoos](#); akka fuudhuuf ([itti makame](#)) .^{G1096} [kan biraatti](#) , .
[isa du'aa ka'eef illee \(Kiristoos, .Rom 6:9\)](#) ., .
akka firii itti godhannu [Waaqa](#) .

→ Yoo seeraaf du'aa taate, [.Goftaa](#) akka qaama kanatti isin simata [Kiristoos](#) , .
akka taataniif [itti makame](#) gara [Kiristoos](#) , kan du'aa ka'u, firii gara [Waaqa](#) , .
then [Waaqa](#) keessan ta'a [Abbaa](#) , ati immoo kan Isaa ([Kan Waaqayyoo](#)) [.ilmaan dhiiraafi ijoollee](#)

[durbaa](#) .

- (Ijoolleen madaallii lama lamaatiin safaramu) .⁷⁶²
- Gaafa chaappaan 3ffaan baname [madaallii lamaa](#) (yookaan [harqoota](#)) ijoollee "bilisa fi garbummaa" safare .
(gama ijoollee samii vs. lafaatiin).
 - " [.Amantoota](#) vs. Kaafiroota "
 - " [.Qajeelummaa](#) vs. Qajeelummaa dhabuu "
 - " [.Ifa](#) vs. Dukkana "

[2Qor 6:14](#) Warra hin amanne wajjin wal qixa hin hidhaminaa^{G571}: 1.1.
sababni isaas, tokkummaa maaltu qajeelummaa qaba^{G1343} jal'ina waliin?^{G458}
akkasumas irbaata maaltu ifa qaba^{G5457} dukkana waliin^{G4655} ?

[2Qor 6:15](#) Waliigaltees maal qaba [Kiristoos](#)^{G5547} waliin [Belial jedhamuun beekama](#) (maqa hiki isaa [badiisa](#) .^{H1100 jedhamuun beekama}) .^{G955} ?

namni amanu immoo qooda akkamii qaba^{G4103} kaafira (kaafira) waliin .^{G571} ?

[2Qor 6:16](#) Manni qulqullummaas waliigaltee akkamii qaba [Waaqa](#)^{G2316} waaqa tolfamaa wajjin?
isin mana qulqullummaa warra jiranii ti [Waaqa](#) .^{G2316} akka [Waaqa](#)^{G2316} jedheera, .

[Isaan keessa nan jiraadha, isaan keessas nan deddeebi'a](#); isaanis nan ta'a [Waaqa](#) .^{G2316} isaanis

saba koo ta'u.

[Kes 13:13](#) Dhiirota murtaa'an, ijoollee (ilmaan) .^{H1121} kan [Belial jedhamuun beekama](#) .^{H1100 jedhamuun beekama} isin keessaa ba'aniiru, .

jiraattota mandara isaaniis, .

Kottaa deemnee waaqolii isin hin beekne kan biraa haa tajaajillu;

[1Sa 2:12](#) Amma ilmaan Elii ilmaan [Belial jedhamuun beekama](#) .^{H1100 jedhamuun beekama} hin beekan turan [GOOFTAA \(Yaahiwwee\)](#) .^{H3068}

[Iyob 34:18](#) Mootii tokkoon, Ati hamaadha ([Belial jedhamuun beekama](#))?^{H1100 jedhamuun beekama} bulchitootaaf immoo, "Isin Waaqayyoon kan hin sodaanne?"

[Mat 24:24](#) Sababni isaas, ni ka'a [Kiristoos sobaa](#), [firaajota sobaa](#) , .

mallattoo gurguddaa fi dinqii in argisiisa;

⁷⁶² Irraa qabame [Mul 6:5](#).

hamma yoo danda'ame, warra filataman ni gowwoomsu.

argisiisu

→ Ilma Beeliyaal (maqaa hiikni isaa badiisa, ^{H1100} jedhamuun beekama) .dha **Rasuula Sobaa** (**Iyoob 34:18**, **Mat 24:24**) kan saba Waaqayyoo isa filate gowwomsuuf mallattoolee fi dinqii gurguddaa (**Mat 24:24**).

hin qabu

→ Ilmaan Beeliyaal **Kiristoos sobaafi raajota sobaa** kan hin beekne **GOOFTAA** yookaan **Yaahiwwee**.

→ Ati, kan jirtu **qajeelaa godhame** ifa wajjinis walitti dhufeenya qabaachuu, waanjootti hidhamuu

warra hin amanne.

- Sababni isaas **Kiristoos** Belial waliin waliigaltee hin qabu, **amantoota warra hin amanne irraa** adda bahuu hin danda'u.

- Mana qulqullummaa kan **Waaqa** waaqa tolfamaa wajjin waliigaltee hin qabu ati immoo mana qulqullummaa warra jiraataniiti **Waaqa**.

"AN (**Waaqa**) isaan keessa ni jiraatu, isaan keessas ni deddeebi'a; isaanis nan ta'a **Waaqa**, saba koos ni ta'u."⁷⁶³

2Qor 6:17 Kanaaf (gidduu) keessaa ba'aa ^{G3319} isaan, gargar ba'aa, .

jedha Gooftaan (**kyrios jedhamuun beekama**), ^{G2962} wanta xuraa'aa sanas hin tuqinaa; fi **Si**

simadha, .

→ Kanaaf, **Gooftaa** (kyrios jedhamuun beekama) .jedha, .

"**Ba'aa isaan keessaa** (kan **Baabilon guddittii**), adda ta'uu (**warra hin amanne irraa**) ., .

wanta xuraa'aa immoo hin tuqinaa (**wantoota hafuura xuraa'aa ta'an**) .; anis nan godha **fudhachuuati**, ."

2Qor 6:18 Ni ta'usa **Abbaa** ^{G3962} isiniif haa ta'u, ilmaan koo in taattu ^{G5207} fi ijoollee durbaa, ^{G2364}

jedha **Gooftaa** ^{G2962} **Hundumaa danda'u** (pantokratōr) jedhamu. ^{G3841}

→ Kanaaf, " **.Itti makamuugara Kiristoos**, fi keessatti guddachuu **Gooftaa**, kanaaf akka in **Gooftaa tokko**, ⁷⁶⁴

Abbaa Isaa (Waaqa) Abbaa keessan ta'a."

→ **Gooftaan** (kyrios) jedhamu. **Hundumaa danda'u** (yookaan **Gooftaa** fi **Fayyisaa Waaqa**) . jedha, .

"Ani kee ta'a **Abbaa**, ati immoo koo taata **ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa**."

(**Mul 18:9**) Mootonni lafaa Baabiloon waliin eja raawwatan

Mul 18:9 Mootonni immoo ^{G935} kan dachii (lafa), ^{G1093}

kanneen eja raawwatanii mi'aawaa (qanani) jiraatan ^{G4763}; ishee wajjin, .

ni boo'a (boo'a) ^{G2799}; isheef boo'u, yeroo aarri ishee gubatu argan, .

☐ **Mul 18:9** QEENXE End mootota lafaa warra eja raawwatan

ishee wajjinis qananiin jiraatan, yeroo aarri ishee gubatu argan, isheef ni boo'u, ni boo'u.

→ Mootonni ^{G935} kan lafaakan Gooftaa fi Kiristoosiin dura dhaabbate ⁷⁶⁵ dha-**icha 10 mootota** (Gaanfa 10) .

kanneen akka moototaatti aangoo argatan waliin **-icha** (1ffaa) bineensa-**fSa'aatii 1** aangoo fi aangoo isaanii kennuudhaan

bineensa (1ffaa) sammuu tokkoon (**Mul 17:12-13**).

(**Mul 18:10-20**) Firdiin magaalaa guddittii Baabiloon irratti sa'aatii 1 keessatti

⁷⁶³ Ilaali **Mul 18:4**.

⁷⁶⁴ Ilaali **Mul 19:11-14**.

⁷⁶⁵ "(**Mul 1:5**) Yesuus Kiristoos: *Bulchaa moototaa fi bulchitoota lafaa*."

Mul 18:10 Sodaa gidiraa isheetiin fagoo dhaabbattee, Wayyoo (wayyoo) jette. ^{G3759}wayyoo (wayyoo), . ^{G3759} magaalaa guddittii Baabiloon, magaalaa jabaana sana! sababni isaas firdiin kee sa'aatii tokkotti in dhufa.

Mul 18:11 Daldaltoonni dachii (lafa) immoo, . ^{G10293}isheef ni boo'a, ni gaddas; sababni isaas, kana booda namni meeshaa daldalaa isaanii hin bitu;

Mul 18:12 Warqee, meetii, dhagaa gati jabeessa, luqqisii, quncee talbaa, diimaa fi silkii; diimaa fi muka kee hundumaas, . ^{G3586}mi'awwan gosa hundumaas kan gaanfa gaanfa irraa hojjetaman, . fi meeshaalee gosa hundumaa muka (muka) baay'ee gatii guddaa qabu, . ^{G3586}sibiila, sibiilaa fi marbilii irraas, .

Mul 18:13 Akkasumas ciniinsuu, fi urgooftuu (ixaana), . ^{G2368}dibata, ixaana, wayinii, zayitaa fi daakuu gaarii; qamadii, bineensota, hoolota, fardeen, gaarii konkolaataa, garboota (qaama) . ^{G4983}fi lubbuu namootaa. ^{G444}

Mul 18:14 Firiin lubbuun kee hawwite immoo ni deemeera (deemeera) . ^{G565}si biraa, wantoota mi'aawaa ta'an hundumaas fi gaarii (ifaa) . ^{G2986}si irraa fagaataniiru, kana booda matumaa isaan hin argattu.

Mul 18:15 Daldaltoonni wantoota kanaa ishiidhaan sooreyfaman; sodaa gidiraa ishee irraa kan ka'e fagoo ni dhaabata, ni boo'a, ni boo'a (gadda), . ^{G3996}

Mul 18:16 Akkasumas, Wayyoo (wayyoo) jechuudhaan . ^{G3759}wayyoo (wayyoo), . ^{G3759}magaalaa guddittii sana, . inni uffannaa quncee talbaa gaarii, diimaa fi diimaa, warqee, dhagaa gati jabeessa fi luuluudhaan faayame!

Mul 18:17 Sa'aatii tokko keessatti badhaadhni guddaan akkas ta'e waan hin jirreef (gara badaa fidaa). ^{G2049}Abbaa doonii hundumaas, fi garee doonii keessa jiran hunda, fi dooniiwwan (nama doonii), . ^{G3492}akkasumas hamma daldalaa (hojii) . ^{G2038}galaanaan, fagoo dhaabatee, .

Mul 18:18 Aarri ishee gubatu yommuu argan iyyan, "Magaalaa guddittii kana akkam fakkaatti!

Mul 18:19 Isaanis biyyee mataa isaaniitti darbatanii iyyan, boo'aa fi boo'aa (gadda) . ^{G2799}jechuun, . Wayyoo (wayyoo), . ^{G3759}wayyoo (wayyoo), . ^{G3759}magaalaa guddittii isheen duroomfaman sana kan sababa baasii isheetiin doonii galaana keessa qabu hunda! sababni isaas sa'aatii tokko keessatti lafa onaa taate.

Mul 18:20 Yaa samii, isin ergamoota fi raajota qulqullootaa isheetti gammadaa; sababni isaas Waaqayyo haaloo ba'eera (farteef) . ^{G2917G2919}ati ishee irratti.

☐ **Mul 18:10** Sodaa gidiraa isheetiin fagoo dhaabbattee, . 'Waayyoo, wayyoo, . **magaalaa guddittii**, **Baabiloon**, magaalaa humna guddaa qabdu. For in **tokko (1. 1.)** **sa'a** firdiin kee dhufeera' jedheen.

→ Firdiin (mootummaa biyya lafaa) irratti dhufeera, .

kan
- (1) magaalaa guddittii (magaalaa Vaatikaan bineensa 2ffaa, Phaaphaasiin (ykn Phaaphaasii Firaansis, **ejjituu guddaa**), fi
- (2) Baabiloon (Mootummaa Addunyaa Tokko Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii kan bineensa 1ffaa), keessatti ni murtii

tokko(1) sa'aatii. ⁷⁶⁶

→ Firdiin magaalaa guddittii Baabiloon sa'aatii tokko (1) keessatti yeroo ni kufu jechuudha sa'aatii 1, yookaan walakkaa lammaffaa torban 70ffaa Daani'eel (ykn Rakkina Guddaa)

keessatti. ⁷⁶⁷

☐ **Mul 18:11** Daldaltoonni lafaa (warra qarshii jaallatan kan hundeen isaanii badii hunda irraa ta'e, . **Mul 18:3**), . kana booda namni meeshaa daldalaa isaanii hin bitu waan ta'eef, isheef ni boo'a, ni gaddas.

☐ **Mul 18:12** Warqee fi meetii, dhagaa gati jabeessa fi luqqisii, quncee talbaa, diimaa, silkii fi diimaa; meeshaalee gosa hundumaa kan thiyne ⁷⁶⁸muka, gaanfa gaanfa, fi muka hunda caalaa gatii guddaa qabu, naasaa, sibiilaa fi marbilii.

☐ **Mul 18:13** QEENXEEnd ciniinsuu fi ixaana, dibata, ixaana, wayinii, zayita, daakuu gaarii, qamadii, bineensota, hoolota, fardeen, .

⁷⁶⁶ Ilaali **Mul 18:2**.

⁷⁶⁷ "(**Mul 18:10**) Firdiin **magaalaa guddittii Baabiloon irratti sa'aatii 1 keessatti dhufeera.**"

⁷⁶⁸ Taayine: Sitraasii, muka urgooftuu urgooftuu Kaaba Afrikaa akka ixaanaatti itti fayyadamu, Giriikota durii fi Roomaan sababa isaatiin gatii guddaa kan kennan

kan miidhagina muka isaa faaya adda addaatiif oolu. "G2367 - thuios - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 15 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g2367/kjv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

gaarii konkolaataa, qaamaa fi lubbuu namootaa.^{G444}

- ☐ [Mul 18:14](#) **Tinni firii lubbuun kee hawwite in godha**wantoonni mi'aawaa fi ifa ta'an hundinuu isin biraa badaniiru deemaniirusi biraa, kana booda matumaa isaan hin argattu.
- ☐ [Mul 18:15](#) **Tinni daldaloota**wantoota kana keessaa kan isheen sooressa ta'e, . gidiraa, boo'icha fi gadda ishee sodaachuun fagoo ni dhaabata.
- ☐ [Mul 18:16](#) QEENXEEnd, 'Waayyoo, wayyoo, magaalaa guddittii quncee talbaa, diimaa fi diimaa uffatte sun, . warqee fi dhagaa gati jabeessa fi luqqisiitiin kan faayame.
- ☐ [Mul 18:17](#) Fykn keessatti**tokko (1. 1.) .sa'a**badhaadhni guddaan akkasii gara diigame. Abbaan doonii hundi, . gareen doonii fi namni doonii hojjetan hundi, akkasumas namoonni galaana irratti hojjetan hundi fagoo

dhaabbatan.

- ☐ [Mul 18:18](#) QEENXEEnd aarii ishee gubatu yommuu argan iyyan, 'Maal akka magaalaa guddittii kanaa?'
- ☐ [Mul 18:19](#) They mataa isaaniitti biyyee darbatanii iyyan, boo'aa fi gadda, 'Waayyoo, wayyoo, sun **magaalaa guddittii**, kan dooniiwwan galaana irra qaban hundinuu wantoota ishee gatii guddaa baasaniin dureeyyii ta'an. Sa'aatii tokko keessatti isheen ni ta'a.'
- ☐ [Mul 18:20](#)Yaa samii, isin ergamoonni fi raajota qulqullooni isheetti gammadaa; **-fWaaqamurtii kee ishee irratti murteesse jira.**

- Hiikkaan “ **.tokko(1. 1.) .sa'a**”

(1) **.Tokko(1. 1.) .sa'a: Hojjetoota dhumaa Kiristoos keessatti sa'aatii 11ffaa hanga 12ffaatti**

[Mat 20:12](#)Jechuun, Isaan kun dhuma^{G2078}hojjetaniiru garuu**sa'aatii tokko**, isaanis nuuf wal qixxeessiteetta, . kanneen ba'aa fi ho'a guyyaa baatanii deeman.

[Mat 20:13](#)Inni garuu isaan keessaa tokkotti deebisee, .

Hiriyaa, ani badii siif hin hojjedhu: ati saantima tokkoof (a dēnaron) na waliin walii hin gallee .^{G1220 jedhamuun beekama ?}

[Mat 20:14](#)Kan kee fudhadhu, karaa kee deemi;

[Mat 20:15](#)Kan kootiin waanan fedhe gochuun anaaf hin halaaluu? Ani gaarii waanan ta'eef iji kee hamaadhaa?

[Mat 20:16](#)Akkasitti warri boodaa dursanii in ta'u, warri duraa immoo gara boodaatti in ta'u;

→ “ **.Sa'aatii tokko**” ([Maatewos 20](#)) haala kana keessatti “hojjetoota dhumaa gara Isaa dhufan maasii wayinii sa'aatii 11ffaa irratti” ([Mat 20:8-12](#)).

- Warra ba'aa fi ho'a guyyaa baatanii, sa'aatii 3ffaa, 6ffaa irraa eegalee hojjetan fi sa'aatii 9ffaa ([Mat 20:3-5](#)), “hojjetoota jalqabaa” damee uumamaa ta'aniidha ([Rom 11:21](#)) ykn Yihudoota.

- Warra “ **.sa'aatii tokko**” (sa'aatii 11ffaa hanga 12ffaatti) osoo galgala hin dhufin are “hojjetoota isa dhumaa” kan ta'an “damee naqame” ykn saboota Ormoota wangeelli isaaniif kan fayyinaa gara ([Hojii Ergamootaa 13:46](#)).

→Hojjetoota dhumaa (sabooni Ormootaa, **.qulqulloota Gidiraa**) kan gara maasii wayinii Isaa dhufe (gara**Kiristoos**) osoo guyyaa ta'ee ilaaluu fi kadhachuudhaan hojii Waaqayyoo hojjetee, akkasitti mootummaa seenuuf jalqaba kan ta'an yoo ta'u, hojjettoonni jalqabaa (Yihudooni) garuu kan

dhumaa ta'an

mootummaa.

→Mindaan cubbuu (a dēnaron) niwal qixakan kaffalamee fi dhiifama kan godhame

hundaafKiristoossababni isaas-**icha**

qajeelummaa Waaqayyoo kan amantiin kan**Yesuus Kiristoos** warra amanana hundumaafis ta'e

hundumaaf

akkasumas Yihudii fi Giriikii/Ormoota gidduu garaagarummaan hin jiru (ykn warra duraa gidduu

jiru

fi hojjetoota dhumaa): kanumaaf**Gooftaa**waliigalawarra isa waaman hundaaf badhaadha ([Rom](#)

[3:22](#), .

godhe

[Rom 10:12](#)). Kanaaf, **Gooftaa** mindaan “hojjetoota jalqabaa” “warra dhumaa” wajjin wal qixa

hojjetoota.” garuu warri ija jaamsan (ykn loogoo hin qabne, seera jalatti) sana dagataniiru cubbuun isaanii durii qulqullaa'e ([2Phe 1:10](#)).

- Kanaaf, "**sa'aatii tokko**" jedhu qulqulloota Rakkinaaf jechuun warra sa'aatiin qormaataa osoo hin jalqabin dura daawwannaa fi kadhatan agarsiisa ([Mul 3:10](#)) ykn hanga **dhufaati Ilma namaa**, kanaaf Rakkinni Guddaan osoo hin jalqabin ni butamu.

(2) **Tokko (1. 1.) .sa'a: 1.1. Sa'aatii qormaataa** dura ilaaluu & kadhachuuguyyaa **Gooftaa guddaa fi beekamaa ta'e** (dheekkamsa Waaqayyoo).

[Luq 4:13](#) Seexanni qorumsa hundumaa erga xumuree booda, yeroo muraasaaf isa biraa deeme (**yeroo tokko**).

→ Seexanni “ **yeroo tokko**” jedhee yommuu Isa qoruu dadhabe. Sheyxaannitumatu dhufa obboloota biyya lafaa irra jiran dhiphisuudhaaf, warra ([1Phe 5:8-9](#)) kan hojjetan **hojii Waaqayyoo** osoo guyyaa ta'ee, warri halkan addunyaa irratti hafan ([Yoh 9:4](#)).

[1Phe 5:8](#) Of eeggadhu, dammaqii; sababni isaas diinni keessan seexanni, .^{G1228} akka leenca

boo'utti, .

nama nyaachuu danda'u barbaadaa naanna'a.

[1Phe 5:9](#) Rakkinni (rakkinni) wal fakkaataa akka ta'e beekuudhaan amantiitti jabaadhaa isa

mormaa .^{G3804}

obboloota keessan warra biyya lafaa keessa jiran keessatti raawwatamaniiru.

[Mat 26:39](#) Innis xiqqoo itti adeemee, fuula isaatti kufee kadhate;

Yaa koo **Abbaa**, yoo danda'ame, .

xofoon kun ana irraa haa darbu:.

[Mat 26:40 irratti](#) Innis gara duuka buutotaatti dhufee isaan rafaa jiran arge;

Maal, ilaaluu hin dandeenye^{G1127} na waliin **sa'aatii tokko**?

[Mat 26:41](#) Ilaaluu^{G1127} akkasumas kadhachuu, akka itti hin seenne **qorumsa**: 1.1. ^{G3986}

hafuuradhugumatti fedhii qaba, foon garuu dadhabaadha.

kadhachuu” qabnu

→ “ **Sa'aatii tokko**” jedhu haala kana keessatti “ **sa'aatii qormaataa**” jedhu kan “dammaqnee

yeroo bineensi 2ffaan warra lafa jiraatan dirqisiisuun dura qorumsa keessa akka hin seenne **qabxii argachuu** harka mirgaa ykn morma isaanii irratti, yoo kana hin taane ni ajjeefamu ([Mul](#)

[13:15-18](#)).

Sa'aatiin qormaataa hanga dhufaati **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** fi **guyyaa Gooftaa guddaa fi beekamaa ta'e** (dheekkamsa Waaqayyoo).

[Luq 8:15](#) Garuu kan lafa gaarii irra jiran isaan, warra garaa amanamaa fi gaarii ta'een, . erga dhagahee booda (**asxaawwan jedhaman**), .^{G3056} eeggadhaa, obsaan ija godhadhaa.

→ Warri lafa gaarii irratti kufan warra dubbii dhaga'anii (**-icha asxaalee**).^{G3056} garaa kabajamaa fi gaarii ta'een eeggadhaa obsaan firii godhadhaa ([Luq 8:15](#)) akkasittis guyyaa Gooftaa guddaa fi beekamaa ta'e dura fayyuu (butamuu)

ta'a.

[Luq 8:13](#) Isaan dhagaa irra jiran isaan, yeroo dhaga'an, . jecha jedhu fudhadhaa (**asxaawwan jedhaman**).^{G3056} gammachuudhaan; isaan kun

immoo hundee hin qaban, .

kan yeroo muraasaaf amanan, fi itti **yerookan qorumsa** irraa kufaa.

→ Warri sanyii isaanii dhagaa irratti dhaabame garuu, warra yommuu dhaga'an, .

jecha jedhu fudhadhaa (**asxaawwan jedhaman**).^{G3056} gammachuudhaan; isaan kun

immoo hundee hin qaban, warri a

yeroo fi keessa **yeroo qormaataa** irraa kufaa.

[Yoh 9:4](#) Hojii isaa hojjechuun qaba (**Waaqa**) kan na erge, utuu guyyaa ta'ee jiruu; **halkan** dhufa, yeroo namni tokkollee hojjechuu hin dandeenyetti.

→ “.**Halkan**” jedhu haala kana keessatti kan agarsiisudha **sa'aatii qormaataa** obboloota biyya lafaa keessa jiraniif

halkan ta'ee osoo jiruu (Farra Kiristoosiin bulfamu). Warra duubatti hafan (Gikina Guddaa qulqulloota) sa'aatii qorumsa duraa ni mudata **guyyaa Gooftaa guddaa fi beekamaa ta'e**, garuu namni maqaa waamu **Gooftaa** ta' **aqusatame** ([Hojii Ergamootaa 2:21](#)).⁷⁶⁹

- “.**Sa'aatii tokko**” sababni isaas Rakkina Guddaa qulqullooni warra hanga **dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**. Qulqulloota qulqulloota hojii Waaqayyootiin hojjetan **amanuull** ma namaa (**logos Waaqayyoo eenyu Waaqa ergeera**) jedhanii waamuun maqaa **Gooftaa** dura **inni guyyaa guddaa fi beekamaa Gooftaa (dheekkamsa Waaqayyoo)**.⁷⁷⁰ ta'a **qusatame** guyyaa dhumaattis ka'aa.

[Fakkii 18-a] Guyyaa guddaa fi beekamaa Gooftaa

Peter's Rhema

[Act 2:14](#) But Peter, standing up with the eleven, lifted up his voice, and said unto them, Ye men of Judaea, and all ye that dwell at Jerusalem, be this known unto you, and hearken to my words (**rhema**).^{G4487}

[Act 2:15](#) For these are not drunken, as ye suppose, seeing it is *but* the third hour of the day.

[Act 2:16](#) But this is that which was spoken by the prophet Joel;

[Act 2:17](#) And it shall come to pass **in the last days**, saith **God**, I will pour out of **my Spirit** upon all flesh; and your sons and your daughters shall **prophecy**, and your young men shall see **visions**, and your old men shall dream **dreams**;

[Act 2:18](#) And on my servants and on my handmaidens I will pour out in those days of **my Spirit**; and they shall **prophecy**;

[Act 2:19](#) And I will shew **wonders** in heaven above, and **signs** in the earth (**the ground**)^{G1093} beneath; blood, and fire, and vapour of smoke;

[Act 2:20](#) **The sun shall be turned into darkness, and the moon into blood, before that great and notable day of the Lord come**;

[Act 2:21](#) And it shall come to pass, **that whosoever shall call on the name of the Lord shall be saved**.

- Durbooni kaanlafatti hafee waggaa 1,000 seena.

* “[3] Torban 70 Daani'eel” irraa kan qabame

Great Tribulation		Armageddon
Daniel's 2nd half of 70th week		
Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)
250 days	790 days	250 days
The hour of temptation		(1 Hour)
The 7th trumpet (3rd owe) (The 7 vials: The wrath of God)		The Wrath of God (Rev 15-16)
→ The pouring of the 1st - 5th vial		
→ The pouring of the 6th vial (Armageddon starts)		Armageddon
The coming of the Lord Jesus Christ		
→ The pouring of the 7th vial		
The great city Babylon is destroyed (Rev 18:21-24)		

← The wrath of God
The great and notable day of the Lord

([Mul 18:21-24](#)) Magaalaa guddittii Baabiloon (kana booda hin argamtu) .

[Mul 18:21](#) Akkasumas (tokko) .^{G1520} ergamaan jabaan dhagaa akka dhagaa daakuu guddaa tokkoo ol fudhate, .^{G3458} jedhee galaanatti darbate;

Akkasitti magaalaa guddittii Baabiloon sun humnaan ni gatama, kana booda matumaa hin argamtu.

⁷⁶⁹ “[Fakkii 18-a],” ykn Viidiyoo 40. “4. Pheenxeqoosxee.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/40-ayyaanota-gooftaa-4-phenxeqoosxee/

⁷⁷⁰ “[Fakkii 18-a],” ykn “[2] Sarara Yeroo Raajii Mul'ataa” ilaali.

Mul 18:22 Sagaleen faarfannaa, warra muuziqeessitootaa, warra ujummoo dhageessisanii fi warra xurumbaa dhageessisan kana booda matumaa si keessatti hin dhaga'amu;
ogeessi harkaa kamiinuu, kana booda si keessatti hin argamu;
akkasumas sagalee dhagaa daaku ^{G3458} kana booda matumaa si keessatti hin dhaga'amu;
Mul 18:23 Ifa immoo ^{G5457} kan shugguxii tokkoo, . ^{G3088} kana booda matumaa si keessatti hin ifu;
sagaleen misirroo fi misirroo kana booda matumaa si keessatti hin dhaga'amu.
daldaltoonni kee namoota gurguddoo lafaa (lafa) waan turaniif, ^{G1093}
sababni isaas falfala keetiin saboonni hundinuu (Gentile nations) . ^{G1484} gowwoomfame.
Mul 18:24 Ishee keessattis dhiigni raajotaa, kan qulqullootaa (qulqulloota qulqullootaa) ni argame; ^{G40}
akkasumas warra lafa (lafa) irratti ajjeefaman hundumaa keessaa. ^{G1093}

☐ **Mul 18:21** Then ergamaan jabaa tokko dhagaa akka **guddaadhagaa daaku**, . ^{G3458} jedhee galaanatti darbate;
“**Akkasitti jeequmsaan magaalaa guddittii Baabilonni gatama, kana booda hin argamu.**”

→ **Magaalaa guddittii Baabilon**

- Magaalaa guddittii (Magaalaa Vaatikaan bineensa 2ffaa) fi Baabiloon (Mootummaa Addunyaa Tokko kan 1ffaa bineensa) gadi darbatama kana booda hin argamu.

• **Dhagaa daaku** ⁷⁷¹

✦ *Jecha hundee daakuun (Strong's ^{G3459}) dhagaa daakuun (Strong's ^{G3458}):*

“daakuun guddaan dhagaa lama kan of keessaa qabu si'a ta'u, inni gubbaa fi tokko jalaa ture; dhagaan jalaa ture dhaabbataa ta'e, isa gubbaa garuu harreen garagalche.” ⁷⁷²

*The hundee ijaarsa Waaqayyoo ti **Yesuus Kiristoos** (^{1Qor 3:9-11}) innis dhagaa dhaabbataa jalaa (. **asxaawwan jedhaman**), dhagaan gubbaa gara dhagaa jiraataatti jijjiiramu immoo **kan rhema jedhu**. Namni hojii seeraa akka Israa'el kan amantii irraa hin taane barbaade, dhagaa gufannaa sanatti ni gufata , namni hojii seera qajeelummaa amantii barbaadu garuu, qajeelummaa ni argata.* ⁷⁷³

✦ **Dhagaa** ergamaan jabaa tokkichi fudhate “ **.asxaawwan jedhaman & . tinni rhema**” bishaan iddoo ejjituun teessee fi bakka saboonni, tuuta, saboonni, afaan adda addaa jiranitti gatama (**Mul 17:15**) kan akka Israa'el hojii seeraa barbaadan, jechuunis kan amantii miti, akkasitti dhagaa gufannaa sanatti gufatan, firdiis ni argatu. ⁷⁷⁴

☐ **Mul 18:22** The sagalee dhageessitootaa, muuziqeessitootaa, ujummoo, xurumbaa, kana booda isin keessatti hin dhaga'amu.

Kana booda ogeessi ogummaa harkaa kamiyyuu si keessatti hin argamu, .
fi sagalee kan **dhagaa daaku** ^{G3458} (**logos Waaqayyoo**) kana booda isin keessatti hin dhaga'amu.

→ **Asxaaleen (dhagaa daaku)** hanga guyyaa firdii fi badiisa namoota Waaqayyoon hin sodaannetti kuufamee ture, .

achiis magaalaa guddittii Baabilon irratti gadi buuse **Sa'aatii 1tti guyyaa Gooftaa guddaa fi beekamaa ta'e**

(the rhema) jedhamuun beekama. ⁷⁷⁵

☐ **Mul 18:23 Tjedhee ibsa** ^{G5457} **kanshugguxii tokko** ^{G3088} kana booda isin keessatti hin ifu, fi **sagalee misirroo fi misirroo**

⁷⁷¹“ 10” jedhu ilaali. **Mul 6:10.**”

⁷⁷²“ G3458 - mylos - Galme Jechoota Giriikii Strong (kiv).” Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 9 Mar, 2023 kan argame.

[https://www.bluetterbible.org/lexicon/g3458/kiv/tr/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g3458/kiv/tr/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo)

⁷⁷³Viidiyoo 41. “Waaqayyoo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa”, & viidiyoo 47, “7. Godoo Qulqullaa'oo”), . www.theRhemaOfGooftaa.com.

⁷⁷⁴Irraa qabame **Mul 2:23**.

⁷⁷⁵Viidiyoo 44. “(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phexros 3) 1/2.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

kana booda isin keessatti hin dhaga'amu. Daldaltoonni kee namoota gurguddoo lafaa turan; sababni isaas falfala keetiin saboonni hundinuu ni gowwoomfamaniiru.

→ **Waaqadha "ifa"** (Strong's G5457) fi **Hoolicha** ^{G721} (Mul 21:23) dha **shugguxii tokko**. ^{G3088}

- Ifa waaqayyoo isa karaa Hoolaa (the rhema) dubbate .⁷⁷⁶ kana booda hin ifu.

- Gaa'elli Hoolichaa samii dhufeera, .⁷⁷⁷ kanaaf sagalee misirroo fi misirroo hin ta'u kana booda saboota Ormaa lafa irra jiranitti dhaga'ame.

□ **Mul 18:24** QEENXE End ishee keessatti argame **dhiiga raajotaafi qulqulloota qulqulloota**, fi warra lafa irratti ajjeefaman hundumaa.

→ **Dhiiga raajotaa fi qulqulloota qulqullootaa** magaalaa guddittii keessatti argame, Baabilon haaloo ba'eera, . guutuudha **Mul 6:10**.

Mul 6:10 Isaanis sagalee guddaadhaan, "Hanga yoomitti, O **Gooftaa (abbaa irree)**, .^{G1203} **qulqulluu** fi **dhugaa**, .

dhiiga keenya isaan irratti hin murteessituu fi haaloo hin baafu kan dachii (lafa) irra jiraatan .^{G1093}?

⁷⁷⁶Viidiyoo 44. "Rajii macaafa 2 Phexros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁷⁷⁷"(Mul 19:6-7) Goftaan Waaqayyo inni hundumaa danda'u ni moo'a & Gaa'elli Hoolichaa dhufeera."

Boqonnaa 19

(Mul 19:1-2. 2.) Aleeluiyaa 1ffaa (Faarfannaa: tuuta guddaa samii irratti) .

Mul 19:1 Wantoota kana boodas

Guddaa (asagalee guddaa) .^{G3173} sagalee kan baay'ee (guddaa) .^{G4183} namoota (baay'ina) .^{G3793} samii irratti, jechuun, .

Aleeluiyaa; Fayyinni, ulfinni, ulfinaa fi humna, Gooftaaf (kyrios)^{G2962} **Waaqa keenya**: 1.1.

Mul 19:2 Murtiin isaa dhugaa fi qajeelaa dha;

sababni isaas inni ejjitu (ejjitu) guddittii irratti murtii kenneera, .^{G4204}

kan dachii (lafa) mancaase .^{G1093} ejja ishee wajjin, .

dhiiga garboota isaa harka ishee jalaa ba'eef haaloo ba'eera.

☐ **Mul 19:1** QEENXEEnd Wantoota kana booda sagalee guddaa kan **guddaa**^{G4183} **baay'ina namootaa**^{G3793} **samii irratti**, jechuun, .

“ **Aleeluiyaa**^{G239} **Fayyina**, ulfina, kabajaa fi humnakan **Goofta keenya Waaqa**.”

☐ **Mul 19:2** Fyookaan firdii Isaa dhugaa fi qajeelaa dha, .

sababni isaas Ejjituu gudditti lafa mancaasteetti murteessee jira

ejja ishee wajjin; dhiiga gabroota isaa harka ishee jala jiruu haaloo ba'eera.

- **Wantoota kana booda** jechuun “qaruuraa 7 booda dheekkamsa (.**Mul 16**), firdii ejjitu gudditti booda (**Mul 17:1-2**), akkasumas kufaati magaalaa gudditti Baabilon (**Mul 18:10-25. 25.**) warra ejjitu gudditti wajjin ejja raawwatan (**Mul 17:1-2**), isa keessatti dhiigni raajotaa fi qulqulloota qulqullootaa argame, garuu haaloo ba'ee, raawwata **Mul 6:10**.

(QEENXEtuuta guddaa samii) samii irratti

→ Sagalee guddaa tuuta guddaa samii keessaa⁷⁷⁸ lubbuuwwan ajjeefaman kan **icha ragaa**

ba'oota kan **asxaalee** kan

Waaqa (**Mul 6:10**) kan du'an keessa **Kiristoos** (hundaa dabalatee **firii jalqabaa Kiristoos** yookaan **kanneen 144,000 ta'an**, .

1Qor 15:20), akkasumas isaani **tajaa jiltoota waliin hojjetan** fi isaani **obboloota** kan fudhachuu didaniif ajjeefaman

mallattoo bineensichaaykn fakkii isaa waaqeffachuudha. (**Mul 6:11**, **Mul 13:10**). Hojjetoonni waliin hojjetan

uffata adii uffachuun, bakka teessoo jirutti harka isaaniitti harka qabataniif fi **icha Hoolaa** (**arnion jechuun ni danda'ama**), .^{G721} sagalee ol kaasee boo'aa, .

→ “ **Aleeluiyaa; Fayyina, fi ulfina, fi kabaja, fi aangoo, gara Gooftaa**”

➤ **1ffaa Aleluyaa** (tuutni baay'ee samii) **Fayyina**

- Akka ergaawwan Phaawuloositti obsa dheeraan keenya **Gooftaa** kan jedhuuf **fayyina**. Garuu wantoota murtaa'aniif kan

ergaawwan Phaawuloos irraa hubachuun rakkisaadha, namoonni dhuunfaa hin baranee fi tasgabbaa'oo hin taane qaxxaamuraniiru

Caaffata qulqullaa'oo gara badiisa ofii isaaniitti. Kanaaf, ati dogoggora sanaan akka hin jalqabne of eeggachuu qabda

kan jal'ootaa fi jabina ofii keessanii irraa kufaati, ayyaanaa fi beekumsa keenyaan guddachuuf malee **Gooftaa**

fi **Fayyisaa Yesuus Kiristoos** (**2Phe 3:15-18**).⁷⁷⁹

- **QEENXEElleluia jedhamuun beekama** (Strong's **G239**): Jechuun "**Gooftaa galateeffadhu**"⁷⁸⁰ lubbuun ajjeefamtu Waaqayyo gooftaa isaani galateeffachaa jiru.

⁷⁷⁸“ (**Mul 7:9-12**) Tuuta guddaa lakkoofsa hin qabne (Saba, gosa, namoota, afaan hunda).”

⁷⁷⁹Viidiyoo 44. “(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phe xros 3) 1/2.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁷⁸⁰“G239 - hallélouia - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv).” Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 4 Oct, 2023 kan argame. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g239/kiv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

(Mul 19:3) Aleluiyaa 2ffaa (Faarfannaa: tuuta guddaa samii irratti) samii irratti

Mul 19:3 Ammas (lammaffaa) .^{G1208} isaanis, "Aleluya" jedhan. Aarri ishee immoo^{G2586} bara baraan ka'e.

☐ **Mul 19:3** Yeroo lammataa (2ffaa) immoo " **Aleluiyaa!** Kan ishee **aara**^{G2586} bara baraan ka'a.

- **Aara:** Warra bineensichaa fi fakkii isaa waaqeffatan, mallattoo isaa morma isaa keessatti, ykn harka isaa keessatti fudhatan (Mul 14:9), wayinii dheekkamsa Waaqayyoo dhuganii waan ta'eef amma fuula ergamoota qulqullootaatti, akkasumas fuula Hoolichaa duratti ibiddaa fi sobaan dararamaa jiru (Mul 14:10), aarri gidiraa isaaniis bara baraan ol in ba'a, halkanis halkanis boqonnaa hin qaban (Mul 14:11).
- **2ffaa Aleluya** (Tuuta baay'ee samii irratti) .
- Obsi qulqulloota abboommii Waaqayyoo eeganii, amantiin Yesuus, amma irraa boqota dadhabbii isaanii; hojiin isaaniis isaan hordofa (Mul 14:12-13).

(Mul 19:4-5) Aleluiyaa 3ffaa (Faarfannaa: Jaarsolii 24 & uumamtoota lubbuu qaban 4) .

Mul 19:4 Akkasumas maanguddoonni digdamii afurii fi bineensonni afran (lubbu qabeeyyii) .^{G2226} kufe Waaqayyoo isa teessoo irra taa'ees, "Ameen:^{G281} **Aleluiyaa.**^{G239}

Mul 19:5 Sagaleen tokko teessoo sana keessaa ba'ee, .

Waaqa keenya galateeffadhaa, isin garboonni isaa hundinuu, isin warri isa sodaattan, xixiqqaa fi guddaa.

- ☐ **Mul 19:4** QEENXEEnd maanguddoonni 24 fi uumamtoonni lubbuu qaban 4 kufanii waaqeffatan **Waaqakan teessoo irra taa'e**, .
jachuun, " **Ameen! Aleluiyaa!**"
- ☐ **Mul 19:5** Then sagaleen teessoo irraa dhaga'amee, .
" **Galateeffachuu Waaqa keenya, . hundi keessan gabroota Isaa, .**^{G1401} **warra Isa sodaatanis, . xiqqaa fi guddaa!**"
- **Aleluiyaa 3ffaa** (jaarsolii 24 & uumamtoota lubbuu qaban 4n) .
- Maanguddoonni 24 fi uumamtoonni lubbuu qaban 4 sagada **Waaqakan teessoo irra taa'ee**, "Ameen;^{G281} **Aleluiyaa.**"
 - **Ameen** (Strong's^{G281}): Jachuun "**dhuguma**".
 - **QEENXEElleluia jedhamuun beekama** (Strong's^{G239}): Lubbuuwwan ajjeefaman waaqa gooftaa galateeffatan, sana booda maanguddoonni 24 fi uumamtoonni lubbuu qaban 4 sagada, galateeffatu **Waaqakan teessoo irra taa'ekan** Isaatiif **asxaalee dhufuu dhugaa.**

(Mul 19:6) Aleluiyaa 4ffaa (Hundi samii irratti: Waaqayyoo Gooftaan inni hundumaa danda'u ni moo'a) .

Mul 19:6 Sagalee nama guddaa akka ta'es nan dhaga'e^{G4183} **baay'ina namootaa**, .^{G3793} akka sagalee bishaan baay'eettis, . akka sagalee balaqqeessa gurguddaa, "Aleluya! Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u (Hunda hundumaa danda'uuf) .^{G3841} ni bulcha.

- ☐ **Mul 19:6** QEENXEEnd Sagalee akkas jechuudhaan dhaga'e **guddaa**^{G4183} **baay'ina namootaa**, .^{G3793} **akka sagalee bishaan baay'ee** akka sagalee balaqqeessa cimaattis, . jachuun, " **Aleluiyaa!**^{G239} **FWaaqayyoo gooftaa hundumaa danda'uni bulcha!**"
- **Aleluiyaa 4ffaa:** Samii keessa jiran hundaan.
Sagalee warra du'anii Kiristoosiin, 144,000, qulqulloota Gidiraa Guddaa, jaarsolii 24, uumamtoota lubbuu qaban 4 fi ergamoota (Mul 10:1-4) ., jechaa jiru, .
→ **Aleluiyaa! FWaaqayyoo gooftaa hundumaa danda'uni bulcha!**

➤ **Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa**

→ **Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa** kan ture, kan jiru, kan dhufus kan jiru Qulqulluu dha ([Mul 4:8](#)),

fi **Waaqa** (eenyu

“**.ture**” keessa **Kiristoos**, [.2Qor 5:19](#)) “**.dha**” jedhu nu waliin karaa **Gooftaafi Fayyisaa Yesuus**.

Kiristoos (Nama Na arge

Abbaa argee jira, [.Yoh 14:9](#)) yookaan **-icha Hoolaa**, eenyu keessatti **Waaqa** “**.will**” kottaa nu waliin

jiraadhaa, nutis

ni ta'a saba Isaa ([Mul 21:3](#)).

→ kanas **Hoolaa moo'ee jira**.⁷⁸¹

([Mul 19:7](#)) Gaa'elli Hoolichaa dhufeera

[Mul 19:7](#) Haa gammannu (gammannee) [.G5463](#) gammadaa (baay'ee gammadaa), [.G21](#) ulfina (ulfina) kenni [.G1391](#) isaaf: fuudhaa fi heerumaaf [.G1062](#) kan **Hoolichaa (arnion)**.^{G721} dhufeera, haati manaa isaas tolchitee (qopheessitee) [.G2090](#) ofii ishee qophoofta (qopheessitee).^{G2090}

□ [Mul 19:7](#) Gammannee, garmalee gammadnee, ulfina isaaf haa kenninu, .

-**fuudhaa fi heeruma Hoolichaa** (arnion jechuun ni danda'ama) [.G721](#) dhuftee jirti, haati manaa Isaa (dubartii) [.G1135](#) of qopheessiteetti.

- **Fuudhaa fi heeruma Hoolichaa** dhuftee dubartii Isaa (yeroo dhiyootti haadha manaa ta'uuf) qophooftaetti. → Gaa'elli misirroo fi dubartii gidduu jiru kun Kiristoosii fi waldaa isaati.
 - Warri uffata cidhaa hin qabne dukkana mana qulqullummaa alaatti ni darbatamu, . kan mana murtii ([Mul 11:2](#)).⁷⁸²

- **Fakkeenya gaa'ela tokkoo**

[Mat 22:1](#) Yesuus deebisee deebisee fakkeenyaan isaanitti dubbatee;

[Mat 22:2](#) Mootummaan samii akka mootii gaa'ela godhate tokkoo ti [.G1062](#) ilma isaatiif, .

[Mat 22:11](#) Mootichi keessummoota ilaaluuf yommuu seenu (foon irra taa'ee) [.G345](#) achitti nama uffata cidhaa hin uffanne tokko arge.

[Mat 22:12](#) Innis, "Michuu koo, uffata cidhaa utuu hin qabaatin akkamitti as seente?" Innis dubbii dhabe.

[Mat 22:13](#) Achiis mootichi garboota sanaan, "Harkaa fi miila isaa hidhaa, fudhadhaa!

keessa isa darbachuu [.G1857](#) **alaa dukkana**; [.G4655](#) boo'ichi, ilkaan ciccituun ni jiraata.

[Mat 22:14](#) Baay'een ni waamamu, muraasni garuu filatamaniiru.

→ Cidha ilma Waaqayyoo fi warri uffata cidhaa uffatan bakka...

mootummaa samii. Baay'een isaanii cidha kana irratti kan affeeraman yoo ta'u, muraasni

gofti kan filataman ta'a

uffata cidhaa uffachuun foon bira taa'aa.

→ Warra uffata cidhaa hin qabne ([Mat 22:11](#)) dukkana alaa kan

mana sagadaa, kunis mana murtii ([Mul 11:2](#)).⁷⁸³

- **Dukkana alaa**

- **Tajaajiltoota bu'aa hin qabne** (kan dandeettii isaanii lafa dhoksan, [.Mat 25:25](#)) gara alaatti gatamu

dukkana: boo'ichi fi ilkaan cicciruun ni jiraata ([Mat 25:30 irratti](#)).

⁷⁸¹ Irraa qabame [Mul 4:8](#).

Gooftaa [.G2962](#) **Waaqa** [.G2316](#) **Hundumaa danda'u** [.G3841](#) jechuun **Yesuus** kan jedhamu **Kiristoos** yookaan **GOOFTAA (Yaahiwwee)**, [.H3068](#) dha **"Gooftaa (Fayyisaa)**. **Yesuus Kiristoos**, .

kan kee **Waaqa**, eenyu ... **dha Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama), [.G721](#) fi **Waaqa**, kan keessa ture **Kiristoos (2Qor 5:19)**, ammas karaa ni dhufa

Gooftaafi Fayyisaa Yesuus Kiristoos, **-icha Hoolaa**.

⁷⁸² Mana murtii ilaalchisee "[Fakkii 21-2] Godoo qulqullaa'aa haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo."

⁷⁸³ Ibid.

- **Ilmaan mootummaa**(muka ejersaa damee uumamaa qabu kan gaarummaa Waaqayyoo ta'e; ykn Yihudoota⁷⁸⁴) dukkana alaa bakka boo'ichi fi ciniinsuun itti gatamutti ni darbatama ilkaan ([Mat 8:12](#)).

([Mul 19:8](#)) Dubartii Hoolichaa = Qajeelummaa qulqullootaa

[Mul 19:8](#) Isheefis akka uffattu (uffata) isheef kenname .^{G4016} quncee talbaa gaarii keessatti, .^{G1039} qulqulluu fi adii (ifaa) .^{G2986}:
1.1.

quncee talbaa gaariin qajeelummaa qulqullootaati.^{G40}

- [Mul 19:8](#) QEENXEEnd isheef ([dubartii Hoolichaa](#)) quncee talbaa gaarii, qulqulluu fi ifa ta'e akka uffatu hayyamameef, .

-[f quncee talbaa gaarii](#) dha [qajeelummaa qulqullootaa](#).

→ [Dubartii Hoolichaa](#) ni uffata quncee talbaa gaarii (qajeelummaa qulqulloota qulqullootaa), qulqulluu fi ifaa.

([Mul 19:9](#)) Logos Waaqayyoo isa dhugaa (Irbaata gaa'elaa Hoolichaa) .

[Mul 19:9](#) Innis, "Barreessaa!

Warri gaa'elaaf waamaman eebbifamaa dha^{G1062} irbaata Hoolichaa (arnion).^{G721}

Innis, "Dubbiin dhugaan kun" naan jedhe^{G3056} kan Waaqayyoo.

- [Mul 19:9](#) Then jedhee Yohaannisiin, .

"Kana barreessi: 'Warri itti waamaman eebbifamaa dha [irbaata gaa'elaakan Hoolicha](#) (arnion jechuun ni [danda'ama](#)).!"

Innis akkas naan jedhe, "Kunneen [logos Waaqayyoo isa dhugaa](#)."

→ [Irbaata gaa'elaa Hoolichaa](#) kan jalqabu osoo qaruuraa 7n dheekkamsa Waaqayyoo hin dhangala'in dura.⁷⁸⁵

→ ("[Mul 19:17-18](#)) [Irbaata Waaqa guddaa](#)" bal'ina dabalataaf.)

([Mul 19:10](#)) Dhugaa ba'umsa Yesuus = Hafuura raajii

[Mul 19:10](#) Isa waaqeffachuufis miila isaa jala kufe. Innis, "Ati akkas hin godhin ilaalaa" naan jedhe.

Ani garbicha kee, obboota kee warra dhugaa ba'anii (dhuga-baatu) .^{G3141} kan Yesuus: 1.1.

Waaqayyoon waaqeffadhu: dhugaa ba'uuf (dhugaa ba'uuf) .^{G3141} kan Yesuus hafuura raajii ti.

- [Mul 19:10](#) Then Yohaannis isa waaqeffachuuf miila isaa jala kufe, inni garuu, "Lakki, na hin sagadin.

Ani garbicha akka keetii, obboota kee warra dhugaa ba'aniifis ti [Yesuus](#).

Waaqeffanna [Waaqa!](#) [F dhugaa ba'umsa Yesuus](#) dha [hafuura raajii dubbachuu](#)."

- [Mul'ata Yesus Kiristoos](#)⁷⁸⁶

[1Phe 1:3](#) Eebbifamaa [Waaqafi Abbaa](#) kan keenya [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), .

innis akka araara isaa isa guddaatti deebi'ee nu dhalche

gara abdii jiraataa du'aa ka'uutiin [Yesuus Kiristoos](#) warra du'an irraa, .

[1Phe 1:4](#) Dhaala hin badu, xuraa'aa hin qabnee fi hin badu;

[samii irratti isiniif qabame](#), .

[1Phe 1:5](#) Kan aangoon eegamu^{G1411} kan [Waaqa](#) karaa amantiin gara fayyinaatti

[mul'achuuf qophaa'aa dhayeroo dhumaa irratti](#).

[1Phe 1:6](#) Amma yeroodhaaf yoo barbaachise iyyuu baay'ee itti gammaddu;

qorumsa adda addaatiin dhiphattanii jirtu.

⁷⁸⁴"([Mul 11:3-4](#)) [Ragooni lamaan \(2\)](#)."

⁷⁸⁵"[2] Sarara Yeroo Raajii Mul'ataa" ilaali.

⁷⁸⁶"[Fakkii 19-a], ykn Viidiyoo 43 ilaali." (Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/

[1Phe 1:7](#)Qormaanni amantii keessanii warqee badu caalaa baay'ee gatii guddaa qaba;
ibiddaan yoo qorame iyyuu, galata, ulfinaa fi ulfinaaf ni argama
kan mul'atu irratti **Yesuus Kiristoos: 1.1.**

[1Phe 1:8](#)Isin isin hin argiin ni jaallattu; amma isa hin argiin iyyuu amantanii;
gammachuu hin dubbatamnee fi ulfina guutuudhaan in gammaddu.

→ **Waaqafi Abbaa** kan keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, abdi lubbuu qabuuf deebisee nu dhalchee jira
du'aa ka'uu kan Yesuus Kiristoos warra du'an irraa, akka nuuf dhaaluuf wantoota hin mancaane fi
kan hin xuroofne, kanneen samii irratti isiniif qabaman. Amantiidhaan humna Waaqayyootiin
eegamaa ture fayyinaaf, amma garuu bara dhuma kanatti isiniif mul'ateera. Qormaanni amantii keessanii ittiin
qoramee ture ibidda akka inni yeroo mul'atutti galateeffannaa fi ulfinaaf akka argamuuf **Yesuus Kiristoos**, .
kan jaallattu.

(Dhiphina Kiristoosii fi ulfina isa booda dhufu)

[1Phe 1:9](#)Dhuma amantii keessanii fudhachuu, illee **fayyina** kan lubbuu keessanii. G5590 jedhamuun beekama

[1Phe 1:10](#)Fayyina kana raajonni gaafataniiru, ciminaan qorataniiru, .
waa'ee ayyaana isinitti dhufuuf jiruu raajii dubbatte.

[1Phe 1:11](#)Hafuurri yeroo maal, ykn akkamii sakatta'uu **Kiristoos** kan ture **isaan keessattidid agarsiisa ture**, .
yeroo dursee ragaa bahee gidiraa **Kiristoos**, fi **ulfina** G1391 kan hordofu qaba.

([Hojii Ergamootaa 3:18](#) Garuu wantoota sana, kan **Waaqa** dura afaan raajota isaa hundumaatiin
argisiisee ture;
sana **Kiristoos** rakkachuu qaba, akkas raawwateera.)

→ Gammachuu hin dubbatamnee fi ulfina guutuudhaan osoo gammadduu ni argatta **fayyina kee**
lubbuuwwan dhuma amantii keessanii irratti. Fayyinni kun raajota warra...
ayyaana isinitti dhufuu qabu, eenyutu nama ykn yeroo akkamii beekuu barbaade raajii dubbate
hafuura kan Kiristoos isaan keessaa akkuma Inni raajeen gidiraa agarsiisaa ture **Kiristoos** fi
ulfina kan itti aanu ture.

(Dura hafuuronni mana hidhaa keessa jiran warra bara Nohitti hin amanne yoo ta'u
dooniin ijaaramaa ture, akkasumas lubbuun saddeet qofatu bishaaniin fayye. Cuuphaan kun
fakkii wal fakkaatudha
kan amma du'aa ka'uutiin nu fayyisu **Yesuus Kiristoos**, kan gara samiitti deemee, kan irra jiru
harka mirgaa kan Waaqa, ergamoota, abbootii taayitaa fi humnoota Isa jala galchuudhaan.)⁷⁸⁷

→ Hafuura kan **Kiristoos** raajota keessatti socho'ee dhugaa ba'e **Kan Kiristoos** gidiraa fi ulfina
dursee.

[1Phe 1:12](#)Isaan ofii isaaniitiif utuu hin ta'in, warra isaanitti mul'ate;
isaan garuu wanta nu tajaajilu, .

warra wangeela isinitti lallabaniin amma isinitti himamaa jiru

Hafuura Qulqulluu samii irraa bu'ee wajjin; wantoota ergamoonni keessa ilaaluu hawwan.

[1Phe 1:13](#)Kanaaf mudhii sammuu keessanii hidhadhaa, of eeggannoo godhaa, ayyaana sanas hamma
dhumaatti abdadhaa
kan isinitti fduudhayeroo mul'ata **Yesuus Kiristoos**;

→ Garuu wangeela kan **Yesuus Kiristoos**, kan erga addunyaan jalqabdee dhoksaan eegamaa ture,
amma hojjetameera
akka mul'ata icciti warra nu tajaajilaniin (ergamoota, .

⁷⁸⁷Viidiyoo 41. "Waaqayyo biratti fudhatama argachuuf Goftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyo-biratti-fudhatama-ta'uuf/.

[Rom 16:25- .26. 26.](#)), ayyaanni kunis yeroo mul'ata **Yesuus Kiristoos**.

(Mul 19:11) Samiin baname (Isa farda adii irra taa'e) .

Mul 19:11 Samiin banamee arge, kunoo farda adii tokko arge;
inni isa irra taa'es Amanamaa fi Dhugaa jedhame, qajeelummaadhaan in farada, lolas in godha.

☐ [Mul 19:11](#) Yohaannis samiin banamuu argee kunoo, .farda adii tokko.
Inni isa irra taa'es Amanamaa fi Dhugaa jedhame, qajeelummaa keessattis ni murteessa, ni lola.

➤ [Kan farda adii irra taa'e?](#)

- . [GOOFTAAN](#) kan kee [Waaqa](#), . [Gooftaa Iyyasuu Kiristoos](#).⁷⁸⁹

→ [GOOFTAAN](#) dhaa [dhugaadha](#) fi [amanamaa](#) dhuga baatuu, fi [Waaqa](#) dhakan dhugaa ta'e, dhugaan isaas ilma isaa keessa jira, .

[Yesuus Kiristoos](#), eenyu ...dha [Gooftaa](#) hunda keessaa.⁷⁹⁰

([Erm 42:5](#)) Achiis Ermiyaasiin, . [GOOFTAAN](#) ([Yaahiwwee](#)) .^{H3068}

akka waan hundumaatti iyyuu yoo hin goone, nu gidduutti dhugaa fi amanamaa ta'aa kan jedhuuf [GOOFTAAN](#) kee [Waaqa](#) nuuf si erga.)

([Mul 19:12-14](#)) Armaagedoon (Logos Waaqayyoo & loltoota samii keessa jiran) .

[Mul 19:12](#) Ijji isaa akka abidda ibiddaa, mataa isaa irrattis gonfoo (diadem) hedduutu ture,^{G1238}
maqa ofii isaa malee namni tokko illee hin beekne barreeffame qaba ture.

[Mul 19:13](#) Innis uffata (uffata) uffatee ture .^{G2440} jedhamuun beekama dhiiga keessa cuuphame: maqaan isaas The Word (the logos) jedhama .^{G3056} kan Waaqayyoo.

[Mul 19:14](#) Loltoonni samii keessa turanis uffata quncee talbaa adii fi qulqulluu uffatan fardeen adii irra taa'anii isa duukaa bu'an.

☐ [Mul 19:12](#) His ija akka ture [abidda ibiddaa](#), mataa Isaa irrattis gonfoo (diadems) hedduutu ture.^{G1238}
He qaba ture [maqa barreeffam](#) kan ofii malee namni hin beekne.

☐ [Mul 19:13](#) He uffata dhiigaan cuuphame uffatee ture, maqaan isaas “ .[Asxaa Waaqayyoo](#) .”

☐ [Mul 19:14](#) Fi [loltoota samii keessa jiran](#), quncee talbaa gaarii, adii fi qulqulluu uffatan, fardeen adii irra taa'anii Isa duukaa bu'an.

→ Huccuun quncee talbaa awwaala Yesus itti ciifame keessa kan kaa'ame yoo ta'u, uffata dhiiga isaa keessatti cuuphame tokkotu jira

waamame, [logos Waaqayyoo](#), kan waraanni samii uffatan, adii fi qulqulluu ta'e.⁷⁹¹

✦ [Gaa'ela Hoolichaa booda](#), samiin ni banama, fi [Gooftaa Iyyasuu Kiristoos](#) loltoota samii wajjin ni dhufa.

([Mul 19:15](#)) .Tinni hammeenya fi dheekkamsa Waaqayyoo isa hundumaa danda'uu ni qara

[Mul 19:15](#) Afaan isaa keessaa billaan qara qabu ni ba'a;^{G4501} ittiin saboota akka rukutu;^{G1484}

ulee sibiilaatiin isaan in bulcha.

inni immoo iddoo wayinii itti dhugu isa hamaa fi [dheekkamsa guddaa](#)^{G3709} kan Waaqa Hundumaa Danda'u.

☐ [Mul 19:15](#) Afaan Isaa keessaa immoo qara tokkotu ba'a [billaa](#), .^{G4501} akka ittiin Inni qabu [rukutuu](#) saboota.

QEENXE End Inni ofii isaatii ulee sibiilaatiin isaan bulcha.

⁷⁸⁹“ ([Mul 6:7-8](#)) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool). ” [Waaqayyoo gooftaa](#) ([Deu30:20 irratti](#)) .

jireenya kee kan itti maxxanuu qabdudha. [Kiristoos](#) jireenyi keenya ([Qol 3:4](#)) eenyu ...dha [Gooftaa](#) (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} samii irraa, qofa [gooftaa](#)

(hojii abbaa aangoo) . [Waaqa](#) eenyutu keenya [Gooftaa Iyyasuu Kiristoos](#) ([ld 1:4](#)). Tkanaaf, filadhu [jireenya \(Kiristoos\)](#) sagalee [Isaatiif ajajamuu fi Isatti maxxanuudhaan](#).

⁷⁹⁰ Irraa qabame [Mul 3:14](#).

⁷⁹¹ Viidiyoo 43. “(Hafuuraan geggeeffamu) Ilmaan Waaqayyoo.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/.

Inni ofii isaatii immoo qamadii wayinii hamaa fi dheekkamsa kan **Waaqa hundumaa danda'u**.

→ Afaan keessaa bahee **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** deema billaa qara qabu (the rhema).⁷⁹² saboota Ormaa rukutuuf.

→ Warri mo'anis ulee sibiilaatiin isaan bulchu⁷⁹³ waliin ni bulcha **Kiristoos waggaa kuma tokkoof**.⁷⁹⁴

([Mul 19:16](#)) Armaagedoon (MOOTII MOOTOOTAA, FI GOOFTAA GOOFTAA) .

[Mul 19:16](#) Uffata isaa uffatee jira (uffata tokko) .^{G2440 jedhamuun beekama} qoma isaa irrattis maqaan barreeffame, .
MOOTII MOOTOOTAA, GOOFTAA GOOFTAA.

□ [Mul 19:16](#) QEENXE End Uffata isaa fi qoma isaa irratti maqaan barreeffame qaba. **MOOTII MOOTOOTAA, GOOFTAA GOOFTAA**.

→ **Hoolaa** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} dha **Gooftaa** fi Fayyisaa Iyyasuus Kiristoos
(**Waaqa**) **Hundumaa danda'u**.

Amma, "**MOOTII MOOTOOTAA, GOOFTAA GOOFTAA** (yookaan **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**)," jedheera.
ati sanadha **Waaqa** (**Hundumaa danda'u**, eenyu ...dha **Hoolicha** (arniyoon) .^{G721}) fi keer **hema jedhamuun beekama** dhugaa ta'.⁷⁹⁵

- Armaagedoon (Goog & Maagoog & dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos dabalatee [Faarfannaa 83](#)) .
(Keeyyata hunda keessa [His 38:1-11](#) irra deebiin hiikamaniiru)

[His 38:1](#) **Rema GOOFTAA** jedhee Hisqi'eliin, .

[His 38:2](#) ilma namaa, fuula kee Goog (**mootii Maagoog**), .

lafa Maagoog (**warra Raashiyaaan geggeessitoota ta'anii Waaqayyoo irratti waraana banan hunda**), .
mootii angafa Meshech (biyya kibba dhiha hanga kan Raashiyaa, ykn **Tarkii**) .
fi **Tubal** (biyya kibba bahaa hanga Raashiyaa, ykn **Iraan**) , . isa irrattis raajii dubbadhu, .

- **Waldhabdee hidhannoo & waraana itti fufee jiru**
"Waraanni Raashiyaa fi Yukireen" itti fufee jiru kan jalqabe yeroo Raashiyaa Fulbaana 24, 2022 Yukireen weerarte. Waraanni itti fufee jiru kun bara 2014 (Fulbaana 20, 2014 - Amajjii 21, 2014) Federeeshiniin Raashiyaa Kiriimiyaa seeraan ala fudhachuu isaa irraa eegaleeti. Kunis, waraanni kun yeroo Fulbaana 2014 irraa eegalee hammaataa dhufeera, Raashiyaa ammoo Fulbaana 24, 2022 Yukireen weerarte. Kiriimiyaa federeeshinii Raashiyaa qabachuun seera addunyaa jalatti seeraan ala ta'us, Pirezidaantii Ameerikaa kan turan Baaraak Huseen Obaamaa 2ffaa bara 2009 hanga 2017tti, (karaa gaaffii fi deebii CNN waliin June 22, 2023 taasiseen) Raashiyaa bara 2014tti Kiriimiyaa qabachuun ishee 'seera qabeessaa fi sirrii ta'uu' ibseera.

Akka ilaalcha Yukireenitti ibsi Obaamaa bara 2014 yeroo Kiriimiyaa qabamte gidduu seenuu dhabuudhaaf sababa ta'a. Obaamaan waraana kana duubaan yoo jalqabe Yukireen sirrii dha.

→ Fulbaana 20, 2014 irraa eegalee waraanni kun gara waraana "Gog fi **Maagoog**". Namoonni baay'een Goog mootii Raashiyaa ammaa Vilaadmiir Puutiin, garuu mataa qabatamaa ta'uu ni amanu
kan waraana Raashiyaa fi Yukireen jalqabe Baaraak Obaamaa ta'uu hin oolu kanaaf "Gog (mootii **Mootummaa Baabiloon Haaraa, fi Farra Kiristoos Armaagedooniif loluuf**)," kan hoogganaa ta'u **kan Maagoog (warra Waaqayyoo irratti waraana banan)** "waraana Goog fi Maagoog" isa dhugaa yeroo dhiyootti ta'uuf ni raawwatama.⁷⁹⁶

⁷⁹²Viidiyoo 20. "Qooloo, Seeyfii, & Seeyfii qara lamaa." www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-gola-qara-qara-lamaa-2/.

⁷⁹³Ulee sibiilaa: Mo'attoonni hojii ilma Waaqayyoo hanga dhumaatti eegan Ormoota irratti aangoo ni kennamaaf saboota fi akkuma inni irraa fudhate ulee sibiilaa akka mi'a suphe dhooftuu caccabee caccabee isaan bulcha **Abbaa Isaa** ([Mul 2:26-27](#)).

⁷⁹⁴Ilaali [Mul 20:4](#).

⁷⁹⁵Irraa qabame [Mul 5:6](#).

⁷⁹⁶Bal'ina waa'ee Farra Kiristoos "([Mul 13:18](#)) 666 lakkoofsa nama aangoo bineensichaa hunda fayyadameedha."

(Goog irratti raajii dubbadhu jedha Waaqayyo Gooftaan) .

[His 38:3](#)Akkasumas, 'Akkas jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu. ^{H136}[WAAQA](#)(y^ohōvâ jedhu):^{H3069}

Kunoo, ani si morma Yaa [Gog](#) (farra Kiristoos), .

[angafni](#) ([rō's jedhu](#), mataa)^{H7218} mootiikan Mesheek (kutaa kibbaa kan [Raashiyaa](#)), .

fi Tubal (bahaa fi kaabaa [Iraan](#)), .

[His 38:4](#)Fi [Si garagalcha](#), .[hookkoo qoonga kee keessa kaa'i](#), .[si geggeessi](#), .

[waraana kee hunda waliin](#), .[fardeen](#), .[fi abbootii fardaa](#), .[hundi isaanii uffata bareedaa uffataniiru](#), .

[dhaabbata guddaa bucklers fi shield qabu](#), .[hundi isaanii billaa qabatani turan](#).

[His 38:5](#)Faarsi ([Iraan](#)), Itoophiyaa ([Sudaan](#)), .[fi Liibiyaa](#) isaan waliin; hundi isaanii gaachana fi kophee qabatani:

[His 38:6](#)Gomer ([Tarkii](#), .[giddu galeessa Eeshiyaa](#)), fi baandiiwwan isaa hunda; mana Togarmaa ([Tarkii](#), .[baha](#)

[Eeshiyaa](#)).

[kan gama kaabaa](#), loltoota isaa hundumaa fi namoota baay'ee si wajjin.

→Goog, Farra Kiristoos, mataa bulchaa Roosh, Mesheq, fi Tubal, fi kanneen armaan gadii hundumaati biyyoota keessatti tarreeffaman [His 38:5-6](#), akkasumas gamtaa waraanaa uumuun Israa'el irratti duuluun jalqabuuf ni ta'a

Waraana Goog fi Maagoog:⁷⁹⁷

* Iraan, Sudaan, Liibiyaa, Giddugaleessa Eeshiyaa Turkii, baha Eeshiyaa Turkii, fi Raashiyaa.

- Hubachiisa: Biyyoonni 3 Raashiyaa, Turkii, fi Iraan, Gooftaan Waaqayyo bara [His 38:2&](#) .[His 38:6](#).
- Bara 2022 irraa eegalee hoggantoonni biyyoota sadan kanaa akka michuutti Ameerikaa irratti

walga'aniiru

yeroo baay'ee.

- Biyyoota waraana Goog fi Maagoogitti makaman keessatti amantii olaantummaa Musliimaati
- Turkii (%99 Muslim), Iraan (99.5% Muslim), Sudaan (91% Muslim), fi Liibiyaa (95% Muslimoota Sunnii).
Gog, Farra Kiristoos gara fuula duraa (Baraak Obaamaa ta'uu danda'a) akka Kiristaanaatti of hima, garuu guddachaa jira
Iakkoofsi lammiilee Ameerikaa Obamaan Musliima ta'uu ni amanu, tarii sababa inni mijataa fi jajjabeessaa ta'uu isaatiin ta'uu danda'a
haasaa isaa keessatti waa'ee hawaasa Musliimaa ilaalchisee yaada kenne.⁷⁹⁸

- Goog waraana "Goog fi Maagoog" dursaa ta'e osoo Pirezidaantii ta'ee tajaajilaa ture akka jalqabe yoo

ilaalle

kan Ameerikaa Guraandhala 2009 hanga Guraandhala 20, 2017tti Musliima ta'uun isaa waan guddaa

jechuudha

Ikhwaanal Muslim kan yeroo dhiyootti "Gog and Magog War I"tti makamuuf.

[His 38:17](#)Akkana jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu. ^{H136}[WAAQA](#)(y^ohōvâ jedhu):^{H3069}

"Ati nama ani bara durii garboota koo raajota Israa'eliin dubbadhe?"

[kan bara sanatti waggoota dheeraaf raajii dubbatan](#) akkan isaan irratti isin fiduuf?"

[His 38:18](#)"Guyyaa sanatti, yeroo [Gogdhufafallaalafa Israa'el](#), .

jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu. ^{H136}[WAAQA](#)(y^ohōvâ jedhu), .^{H3069} dheekkamsi koo dheekkamsa koo

keessatti akka ol ka'u."

→Erga Waraanni Raashiyaa fi Yukireen Fulbaana 24, 2022 jalqabee, Hizkiel 38:1-6 irrattifi [38:17-18 irraa](#)

[kan fudhatame](#)

torban 70ffaa Daani'eel walakkaan 2ffaan ykn waggaa 3 1/2 Rakkina Guddaa akka ta'e nu

akeekkachiisa

⁷⁹⁷"Abjuu & mul'ata mootii Baabiloon Haaraa" boqonnaa 12 irraa ilaali.

(Akkuma mootiin guddaan mootummaa Baabiloon, Nebukadnezaar, yeroo tokko Yerusaaalem balleessee Yihudaa booji'ee ture, mootiin mootummaa Baabiloon Haaraa gara fuula duraa (Farra Kiristoos) yeroo Gidira Guddaa Yerusaaalem ni balleessa.)

⁷⁹⁸Fuula jalqabaa Waayit Haawus seenuun haasaa Obaamaa (Yaada Pirezidaantiin Waldaa Islaamaa Baaltimoor keessatti kenne)

guyyaa

gaafa Fulbaana 03, 2016.

	Gog& Maagoog I	QEENXEEmagedoon	Gog & Maagoog II
	E. Ezeki'eel (His 38-39) .	Revelation (Mul 16& .Mul 19) . & .Hisqi'eel (His 38-39) .	Revelation (Mul 20) .
Timeline jechuun ni danda'ama	B. Before Rakkinni Guddaan jalqabu (His 38:1-7) .	Erga qaruuraa 6ffaan dhangala'ee booda (Mul 16:16) .	QEENXEEwaggaa 1,000 booda xumurama (Mul 20:7) .
Gog	Gog kan Maagoog (tinni nama Farra Kiristoos ta'u) . ⁸⁰²	Mootii Mootummaa Baabiloon Haaraa, Farra Kiristoos.	Mootiin lafaa Maagoog (Mul 20:8) .
Magog	Saboonni Ormootaa waaqayyoon lolan. ⁸⁰³	Mootonni lafaa addunyaa guutuu, jawwee, bineensa 1ffaa & Nabiyyii sobaa (Mul 16:13-14).	Saboonni (golee 4 lafaa) seexanaan gowwoomfame (Lakkoofsi isaanii akka cirracha galaanaa ti, Mul 20:8) .
Dirree waraanaa	Gaarreen (His 39:17) lafa irratti Anisraa'el (His 38.).	Gaara Meegidoo. ⁸⁰⁴	Mooraa qulqulloota qulqullootaa fi magaalaa jaallatamaa (Mul 20:9) .
Lola (Waraana) .	Gooftaan ('ădōnāy) jedhu. ^{H136} Kan WAAQAYYO (y ^a hōvâ jedhu) . ^{H3069} dheekkamsi dheekkamsa Isaatiin yeroo Goog lafa Israa'el irratti dhufu ni ol ka'a (His 38:18).	GOOFTAAN (Yaahiwwee) ni erga ibidda tokkoirra Maagoog akka ta'es ni beeku Yaahiwwee dha (His 39:6). Tinni Waaqayyo inni hundumaa danda'u billaa qara afaan isaa keessaa ba'een saboota ni rukuta (Mul 19:12-14).	Ibiddi samii keessaa Waaqayyo biraa gadi bu'ee isaan nyaata (Mul 20:9).
Bu'aa	(Waaqayyo inni hundumaa danda'u will saboota hunda walitti qabaa	Lafa Israa'el keessatti raafama guddaa. Namoonni lafa irra jiran hundinuu argamuu (dhufaati) Gooftaa Iyyasuus Kiristoos ni raafamu (His 38:19-20).	Seexanni isaan gowwoomse (saboonni gowwoomsan) haroo ibiddaa fi dibataatti darbatamee halkanii guyyaa bara baraan dararamaa ture (Mul 20:10).
Judgment jechuun ni danda'ama	<i>Yerusaalem waliin lola, Innis ni ba'a jedhanii isaan irratti qabsaa'aa lola Armaagedoon irratti raawwatame, .</i> His 38:4 , . Mul 16:16).	Ji'a 7f, manni Israa'el Goog (Farra Kiristoos) tuuta isaa waliin Israa'el keessatti awwaalota keessatti gammoojjii Hamongog (His 39:11-16). Jiraattonni magaalota Israa'el meeshaa waraanaa isaaniitiin ibidda qabsiisanii waggaa 7f ni gubu (His 39:9-10).	Warra... keessatti hin barreeffamne kitaaba jireenyaagara haroo ibiddaatti ni gatama (Mul 20:15).

(Goog karoorra hamaa baafata) .

⁸⁰²“(Mul 19:16) Armaagedoon (MOOTAA MOOTOOTAA FI GOOFTAA GOOFTAA) ilaali.

⁸⁰³Biyyoonni Magog keessatti tarreeffamaniiru [His 38:3-6](#). Biyyoonni naannoo Israa'el armaan gadii kun gamtaa waraanaa uumuuf Israa'el irratti haleelu: Iraan, Sudaan, Liibiyaa, giddu galeessa Eeshiyaa Turkii, baha Eeshiyaa Turkii, fi Raashiyaa, waraana Goog fi Maagoog jalqabuuf.

⁸⁰⁴Armaagedoon jechuun “gaara Megidoo” jechuudha. “([Mul 16:16](#)) *Jalqaba Armaagedoon*” jedhu bal'inaan argachuuf.

His 38:7Ati ta'igophaa'e, fiqopheessuufii keetii, atis, garee kee warri sitti walitti qabaman hundumaaf, .
ati immoo eegduu isaaniif ta'i.

→Sababni isaas yeroon Israa'el gandoota dallaa hin qabne keessa nagaan jiraachuu dandeessu waggoota 1000 qofa waan ta'eef, .

Hisqi'eel 38waggoota 1,000 keessatti yeroo tokko kan ibsu fakkaata, dhugumatti garuu yeroo sana ibsa Gidiraa Guddaa dura ture. Kanaaf kan Israa'el akkamitti fi maaliif akka ta'e hubachuun barbaachisaadha danqaaleen (dallaawwan) ijaaraman, akkasumas haalli gara fuula duraa maal akka ta'u.

[Fakkii 19-2] Gufuu Israa'el Weest Baankii

- Mootummaan Israa'el tarkaanfii nageenyaa ta'ee baatii Juun bara 2002 ijaarsa daandii West Bank Barrier jalqabe lammiilee ishee haleellaa of ajjeesuu Falasxiin irraa eeguu.⁸⁰⁵Gufuun Israa'el West Baankii kun, kan warra dhihaa of keessaa qabu

Dallaa Baankii fi dallaa Weest Baankii, danqaa addaan bahuu yoo ta'u dheerinni isaa waliigalaa kiiloo meetira 708 (440 mi) fi a

dallaa konkiriitii olka'iinsa meetira 9 qaba, kan Israa'el Sarara Magariisaa fi kutaalee West Baankii keessatti ijaarte.

→Garuu waldhabdee Israa'el fi Falasxiin keessatti qaama falmisiisaa ta'ee jira. Israa'el akka nageenya barbaachisaa ta'etti ilaalti

jeequmsa siyaasaa Falasxiin irratti danqaa kan ta'e yoo ta'u, Falasxiinonni akka addaan baafannaa sanyii fi a bakka bu'ummaa sirna Appartaayidii Israa'el.⁸⁰⁶

⁸⁰⁵Waajjira Qindoomina Dhimma Namoomaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. Gabaasa haaromsaa Ebla 2004. Dhiibbaa addaan bahuu Israa'el hawaasa West Baankii miidhaman irratti danqaa - Gaaffii Falasxiin. Amajjii 12, 2019.<https://www.un.org/unispal/document/of-galchuu-199846/>.

⁸⁰⁶Wiikiipiidiyaa. Gufuu Israa'el West Baankii, July 29, 2023.https://en.wikipedia.org/wiki/Gufuu_Baankii_Lixaa_Israa'el.

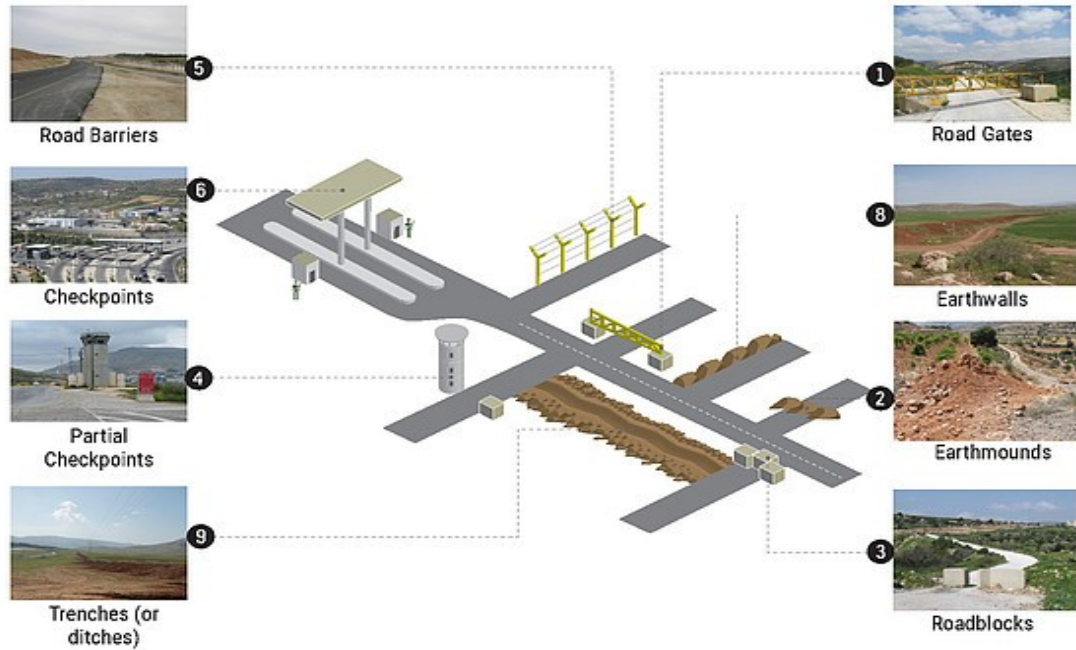
Gosoota gufuu West Baankii⁸⁰⁷

- Guutummaa West Baankii keessatti gufuuwwan dhaabbataa gara 705 ta'an kan Falasxiin daangessan ykn to'atan jiru

sochii konkolaataa, fi yeroo tokko tokko miilaan deemuu. Gufuuwwan jiran 140 guutummaatti ykn darbee darbee hojjettoota kan dabalatudha

buufataalee sakatta'iinsaa, karra daandii hojjettoota hin qabne 165 (kanneen keessaa gara walakkaan isaanii akka idileetti cufamanii), tuullaa lafaa 149 fi 251

gufuulee biroo hojjettoota hin qabne (karaa cufuu, boolla, dallaa lafaa fi kkf).

*Source: Waajjira Qindoomina Dhimma Namoomaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii (Naannoo Falasxiin qabame)

- [Gooftaan](#) ((‘ädōnāy) jedhu. ^{H136}WAAQA (y^ahōvâ jedhu) . ^{H3069} (His 38:10) akeekkachiisuusGoog (Farra Kiristoos, .His 38:3) dhaabbata isaa waliin walitti qabuuf “itti fufiinsaan qophaa’uu” (His 38:7). Kun ibsa Goog lola Armagedoon Gooftaa irratti godhamuuf qophaa’uu isaati. Yeroo kanatti warri billaa irraa deebifaman gaarreen Israa’el yeroo hunda gadda ta’anii turan irratti gara lafaatti walitti qabamaniiru.

- Gahee ilaalcha keessa galchuun [Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii](#) fi hirmaannaa isaa waliin [666](#). [666](#) keessa [Mul 13:17](#), kutaan kun kan akeeku guyyoota dukkanaa seexanaan bulfamu ykn guyyoota Rakkina Guddaa hanga dhufaati [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#).

→ Garuu akkamitti yeroo Rakkina Guddaa ([His 38:8](#)) .?

- Waraana ammaa & [.Nagaa fi Nageenya](#)

- [Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii](#) ajandaa misooma namoomaa mata duree, “ [.Nagaa fi Nageenya](#),”⁸⁰⁸ akkasumas “Yaa’ii ‘Galmoota Misooma Itti Fufiinsa Qabu’ (SDG)’ Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii” Adoolessa 18-19, 2023 gaggeeffame irrattis dabalaniiru [Karoora nagaa Israa’el](#) ajandaa SDG isaanii waggaa 7tti. Adoolessa 19, 2023 pirezidaantiin Yunaayitid Isteets Joo Baayiden Dhaabbata Mootummoota

⁸⁰⁷ Waajjira Qindoomina Dhimma Namoomaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii - Naannoo Falasxiin qabame | Daandii 700 Ol

Gufuuwwan Sochii Falasxiin Weest Baankii Keessatti To’atu. Waxabajjii 8, 2018.

<https://www.ochaopt.org/content/sochii-gufuu-karaa-700-ol-sochii-falasxiin-baankii-lix-keessa-to-achuu#:~:text=Lixa%20Baankii%20gufuu%20gosoota.%2C%20lafaa%20dallaa%2C%20fi%20kkf>

⁸⁰⁸ Intarneetii irratti barreeffamoota Nagaa fi Nageenyaa marsariitii ofiisaa UN irratti argaman barbaadaa.

Gamtoomanitti haasawa taasisaniin “[waldhabdee Israa’el fi Falasxiin furmaata mootummoota lamaa galmaan ga’uuf lafti Israa’el qoodamuu qabdi.](#)” Sana booda Adoolessa 22, 2023 Ministirri Muummee Beeniyaamin Netaaniyaahuun “[Israa’el Sa’uudii Arabiyaa waliin nagaa seena qabeessa ta’e argachuuf qarqara irra jirti.](#)”⁸⁰⁹

→ Sana booda Onkoloolessa 7, 2023 guyyaa dhuma Ayyaana Godoo (Sukkot) Biniyaam Netaaniyaahuun labse waraana Hamas irratti erga hidhattoonni Falasxiin Gaazaa keessa jiran rookkeetota kumaatamaan lakkaa’aman gara dachee Israa’elitti darbachuun lubbuu namaa galaafataniiru akkasumas kumaatamaan lakkaa’aman madeesseera. Lolli kun, inni raawwii raajii Faarfannaa 83 ta’ee mul’atu, bara 50tti raawwatameera waggoota booda “waraana Yom Kippur” kan Onkoloolessa 6, 1973 jalqabe (Hub: Yum Kippur jechuun “Guyyaa [Araarsummaa](#)”) jedhu.

Hubachiisa: Ayyaanni xurummaa guyyaa lama keessatti kan kabajamu ji’i haaraan guyyaa lamaanuu mul’achuu waan danda’uuf kan namni hin beekne, kunis dhufaatii ilma namaa (butamamuun isa jalqabaa) ta’uu akka danda’u agarsiisuu danda’a Ayyaana xurummaa wajjin kan wal qabate. Garuu akka sarara yeroo waraanaa seenaa, butamuun jalqabaa ni danda’a kan raawwatamu Ayyaana Guyyaa Araarsummaa (waraana Yom Kippur), ykn Ayyaana Godoo Qulqullaa’oo (Israel- [Waraana Hamas Sukkot irratti](#)). Kana jechuun, butamuun inni jalqabaa “yeroo kamiyyuu” ta’uu danda’a, namni tokkollee hin beeku guyyaa fi sa’aatii isaa garuu Abbaa Samii. ([Mat 24:36 irratti](#) “guyyaa fi sa’aatii dhufaatii ilma namaa abbaa samii malee namni beeku hin jiru.”)

- Badiisni tasaa yeroo dukkanaa akka hattuuitti ni dhufa

[1Th 5:3](#) Yeroo isaan jedhan, [.Nagaa^{G1515} fi nageenya](#) (nageenya diinaa fi balaa irraa) ^{.G803}, yommuus [badiisa tasa^{G3639}](#) isaan irratti dhufa, akka dubartii ulfaa irratti da’uutti; isaanis hin ba’an.

[1Th 5:4](#) Isin garuu yaa obbolootaa, guyyaan sun akka hattuuitti akka isin bira ga’uuf dukkana keessa hin jirtan.

[1Th 5:5](#) Isin hundinuu ijoollee (ilmaan) ^{.G5207} kan ifaa, ^{.G5452} ijoollee (ilmaan) immoo ^{.G5207} kan guyyaa sanaa: 1.1. nuti kan halkanii, kan dukkanaas miti.

→ “Karoorri nagaa Israa’el” isaanii labsuu wajjin kan wal qabate yoo ta’e “ [.Nagaa fi Nageenya](#)” jedhu keessatti ibsame [1Th 5:3](#), achiis badiisa tasa (innis kan Seexanaa, [.1Qor 5:5](#)) warra dukkana keessa jiran irratti ni dhufa. Taatee kun jalqaba bara... [Rakkina Guddaa](#).

- Jecha biraatiin, “ [.Nagaa fi Nageenya](#)” kana booda qorra waggaa kamiyyuu keessatti labsamuu danda’a, kunis sababa [Mat 24:20-21 irratti: 1.1.](#)

[Mat 24:20 irratti](#) Garuu baqannaa (baqachuu) keessan akka keessa hin jirre kadhadhaa [yeroo qorraa](#), lamaan isaanii iyyuu irratti miti [guyyaa sanbataa](#): 1.1.

[Mat 24:21](#) Yeroo sanatti ni ta’ [rakkinna guddaa](#), .

kan akka jalqaba biyya lafaa irraa kaasee hanga yeroo kanaatti hin turre, lakki, yoomiyyuu hin ta’u.

- Dabalataanis, karoorri isaanii waggaa 7 hanga bara 2030tti “Bu’uura Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii bara 2023 Konveenshinii Jijjiirama Qilleensaa (COP28),’ kan jedhu kun konfiraansii paartilee UNFCCC kan Adoolessa 30 hanga Muddee 12, 2023tti gaggeeffamudha (Ibsa isaa marsariitii ofisaa UN irraa argachuu dandeessu).

- [Sababa waraanaaf \(boojaa fudhachuuf\)](#) .

[His 38:8](#) [Guyyoota hedduu boodani waamantu.](#) Waggoota dhumaatti gara lafa warra sanaa ni dhufu

⁸⁰⁹Israa’el Sa’uudii waliin nagaa seena qabeessa ta’e argachuuf qarqara irra akka jirtu Netaaniyaahuun UN irratti beeksise. (2023, Adoolessa 22). Oduu Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. <https://oduu.un.org/offaa/oduu/2023/09/1141302>

*billaa irraa deebifamenamoota baay'ee gaarreen Israa'el irrattis walitti qabaman;
kan yeroo hundumaa diigama ture; ummoota keessaa baafamaniiru
amma immoo hundi isaanii nagaadhaan jiraatu.*

→Goog waggoota dhumaa keessatti Israa'el ni weerara, kunis lola Armaagedoon dura yoo ta'u, Googiiin kan durfamuu yoo ta'u, inni pirezidaantii Ameerikaa 44ffaa (Raashiyaa dabalatee- Waraana Yukireen). Inni waraana Goog fi Maagoog gara fuula duraa jalqabsiisuu isaatiin Goog jedhamee waama, ni mul'ata akka Farra Kiristoositti lola Armaagedoon isa booda dhufuuf.

*His 38:9*Ati ol ni deemta, akka obomboleettii ni dhufu, akka duumessatti lafa uwwiftee, ati fi gareewwan kee hundumaa, .

akkasumas ummoota hedduu isin waliin.

*His 38:10*Akkana jedha **Gooftaa** ('ädōnāy) jedhu. ^{H136}**WAAQA** (y^hhōvâ jedhu). ^{H3069}

"Guyyaa sanatti yaadni garaa kee keessa in dhufa, .

ni ta'a **karoora badaa baafadhu**: 1.1.

*His 38:11*Isin immoo, ani faallaa lafaa nan deema jetta **gandoota dallaa hin qabne**;

Warra boqonnaa irra jiran irratti nan deema, kan nagaan jiraatan, .

hundi isaanii mana jireenyaa dallaa malee, fi qabaachuu lamaan isaanii iyyuu bars

mitimiti balbaloota.

*His 38:12*Saamicha fudhachuu fi adamsa fudhachuuf, .

harka kee iddoowwan lafa onaa amma jiraatan irratti garagalchuuf, .

namoota saboota keessaa walitti qabaman irrattis, .

kanneen horii fi meeshaa argatan, kanneen lafa walakkaa jiraatan.

→Walgahii gurguddoo addunyaa galmaan ga'uuf kaayyeffataniin "**Nagaa fi Nageenya**," jechuun seexanni baay'ee hin oolu

karoora nagaa sobaa fi hamaa isaanii (kan akka beeksisa by Ministirri Muumme Beeniyaamin Netaaniyaahuun Adoolessa 18-19, 2023). Tarii kun Israa'el akka... gufuulee West Baankii qaxxaamuranii jiran maqsuun, gandoota dallaa hin qabne akka ta'uuf a yeroo murtaa'e. ⁸¹⁰

- .Hoggantoonni nagaa sobaa, badiisa tasa (**1Th 5:3**) ykn waraanni baay'ee hin oolu ni ba'u, Farri Kiristoos bakka sanatti mul'achuuf yeroo guutuu ta'a.

*His 38:13*Sheebaa, . ⁸¹¹**Dedaan, 2019.** ⁸¹²(ykn Sa'uudii Arabiyaa) .

akkasumas daldaltoota Tarshiish (Ameerikaa, Awurooppaa dhihaa), . ⁸¹³

leenconni isaanii hundinuu siin in jedhu;

' .**Boojuu fudhachuuf dhuftee??Dhaabbata kee walitti qabdee adamsa fudhachuuf**, .

meetii fi warqee fudhachuuf, .**loonii fi meeshaa fudhachuuf**, .**boojuu guddaa fudhachuuf?**' jedheera.

- Michoota Israa'el (US, fi Awurooppaa dhiha) biratti qabeenyi baay'een kun akka sababa Goog fi Maagoog Israa'el weeraranitti ilaalama.

→Waxabajjii bara 2015 keessa kuufamni boba'aa guddaan Golaan Heights keessatti argame, bara 2020 irraa eegalee ammoo

Israa'el gaazii uumamaa gara Masrii erguuf Masrii waliin waliigaltee doolaara biiliyoona 15 irratti walii galte, achirraa...

gara biyyoota Awurooppaatti ergama. Sana booda bara 2023 Israa'el gaazii uumamaa ishee dabaluuuf walii galtee jirti

⁸¹⁰"[Fakkii 19-2] Gufuu Israa'el Weest Baankii" ilaali.

⁸¹¹Saba kibba Arabiyaa keessa jiru.

⁸¹²Bakka kibba Arabiyaa keessa jiru.

⁸¹³Bakki hin beekamne garuu tarii Qophros ykn Ispen keessatti.

gara Gibxiitti erguu.

→Yukireen kuufama gaazii Awurooppaa keessatti sadarkaa lammaffaa kan qabdu yoo ta'u, gaazii gatii guddaa qabu erguun ishee guddaadha

sibiilota akka litiyemii, akkasumas nyaata addunyaa kan akka boqqolloo fi qamadii. Akkuma Israa'eliif ta'e, isa dhugaa

sababa Raashiyaan bara 2014 irraa eegalee seeraan ala Kiriimiyaa qabachuu ishee gara kan Raashiyaatti guddate duuba jiru

weerara Yukireen bara 2022, sababa qabeenya uumamaa bal'aa (annisa, sibiilota gati jabeeyyii, fi qonnaa) Yukireen keessatti argamu.

- Sababni weerara Raashiyaa kan biraan fedhii Yukireen Dhaabbata Waliigaltee Atlaantiik Kaabaa (NATO)tti makamuuf qabdu waliin wal qabata .⁸¹⁴akkasumas Gamtaa Awurooppaa (EU) .⁸¹⁵ergaRussia babal'ina NATO mormiti.

→Yukireen michuu dhiyoo NATO waan taateef, NATOn weerara namummaa malee Raashiyaan...

Yukireen. Dandeettii waraanaa qabdu yoo ilaalle Ameerikaan (Ameerikaan) gahee guddaa taphatteettikeessa

erga dhaabbatichi bara 1949 hundeeffamee kaasee humna waraanaa NATO hundeessuun.

⁸¹⁴Tarree biyyoota miseensa NATO hanga Sep 2023: Albaaniyaa, Beeljiyeem, Bulgaariyaa, Kaanaadaa, Kirooshiyaa, Cheek Rippabiliika, Deenmaark,

Istoonyyaa, Finfinnee, Faransaay, Jarman, Giriik, Haangaarii, Aayislaandi, Xaaliyaanii, Laatviyaa, Lituwaaniyaa, Luxembourg, Montenegro,

Nezerlaand, Noorweey, Poolaandi, Poorchugaal, Rippabiliika Maqedooniyaa, Rumaaniyaa, Isloovaakiyaa, Islooveeniya, Ispeen, Turkii, Yunaayitid

Mootummaa fi Ameerikaa.

⁸¹⁵Tarree Gamtaa Awurooppaa (EU) hanga Sep 2023: Oostiriyaa, Beeljiyeem, Bulgaariyaa, Kirooshiyaa, Rippabiliika Qophros, Rippabiliika Cheek,

Deenmaark, Istoonyyaa, Finfinnee, Faransaay, Jarman, Giriik, Haangaarii, Ayerlaandi, Xaaliyaanii, Laatviyaa, Lituwaaniyaa, Luxembourg, Maaltaa,

Nezerlaand, Poolaandi, Poorchugaal, Rumaaniyaa, Isloovaakiyaa, Islooveeniya, Ispeeniifi Siwiidin.

- [.Sodoomii fi Gomora](#)guyyaa Gooftaa dura (ergaa Waaqayyo garbicha tokkoof) .
- Adoolessa bara 1984tti, Dumitru Duduman, Paastariin Roomaanii, murtii Baabilon (Ameerikaa) ilaalchisee ergaa akka armaan gadiitti Waaqayyo biraa argate:⁸¹⁶

(1)	Kana irra bu'aa. Waan isa cinaa jiru tokko irra taa'e. Maal akka ture hin beeku. Hirriba akkan hin rafnes nan beeka. Abjuu hin turre. Mul'ata hin turre. Akkuma amma jirutti dammaqaan ture.
-----	--

(1) Bara dhumaatti, [.Waaqawarra foon qabanitti hafuura isaa ni dhangalaasa](#), dura [guyyaa guddaa fi beekamaa kan Gooftaa](#).

[Hojii Ergamootaa 2:17](#)Bara dhumaattis ni ta'a jedha [Waaqa](#), .

koo keessaa nan dhangalaasa [Hafuura](#)foon hundumaa irratti: 1.1.

ilmaan kee fi intaloonni kee raajii in dubbatu, dargaggoonni kees mul'ata ni argatu; jaarsoliin keessanis abjuu in abjootu.

[Hojii Ergamootaa 2:18](#)Kan koo irrattis [tajaajiltoota](#) koo irrattis [hojjettoota harkaa](#) Bara koo sanatti nan dhangalaasa [Hafuura](#);

isaanis ni ta'uraajii dubbatu: 1.1.

[Hojii Ergamootaa 2:19](#)Waaqa gubbaatti dinqii, lafa jalaa immoo mallattoolee nan argisiisa; dhiiga, ibidda, danfaa aarri;

[Hojii Ergamootaa 2:20](#) Aduun gara dukkanaatti, ji'i immoo gara dhiigaatti in jijjirama; sana dura [guyyaa guddaa fi beekamaa Gooftaa](#) kottu: 1.1.

(2)	<p>Innis Kaalifoorniyaa hunda natti agarsiisee, "Kun Sodoomii fi Gomoraati! Kun hundi, guyyaa tokkotti ni guba! Cubbuun isaa Qulqulluu bira gaheera" naan jedhe. Sana booda gara Laas Veegaasitti na geesse. "Kun Sodoomii fi Gomoraati. Guyyaa tokkotti ni guba." Achiis kutaa biyyaa Niiwu Yoorki natti agarsiise. "Kun maal akka ta'e beektaa?" jedhee gaafate. Anis "Lakki" jedheen. Innis "Kun Niiw Yoorkiti. Kun Sodoomii fi Gomoraati! Guyyaa tokkotti ni gubata" jedhe. Sana booda "Kun Filooriidaa" jedhee Filooriidaa hunda natti agarsiise. jedhe. "Kun Sodoomii fi Gomoraati! Guyyaa tokkotti ni guba."</p> <p>Sana booda gara dhagaa bakka jalqabne sanatti na deebisee. "KEESSA GUYYAA TOKKONI GUBBATA! Kana hunda sitti agarsiiseera" - "Akkamitti ni guba" jedheen. Innis "waanani sitti himu yaadadhu, sababni isaas televijiinii, raadiyoo fi mana amantaa keessa ni deemta. Sagalee guddaadhaan iyyuu qabda. Hin sodaatin, ani si wajjin waanan ta'uuf" jedheen, "Akkamittan deemuu danda'a? As Ameerikaatti eenyutu na beeka? Asitti nama tokkollee hin beeku" jedheen. Si dura nan deema. Waldoota Ameerikaa keessatti fayyisuu baay'een hojjettha balbala siif banaadha. Garuu waanan isinitti himu malee waan biraa hin dubbatinaa. Biyyi kun ni gubatti!"</p> <p>Anis "Waldaa maal gootu" jedheen. Innis "waldaa fayyisuu barbaada, waldoonni garuu na dhiisaniiru" jedhe. Anis, "Akkamitti si dhiisan?" Innis "Ummanni of galateeffata. Kabaja ummanni lyyesuus Kiristoosiin kennu jedhamee yaadame ofitti fudhatu. Waldoota keessatti wal hiikuun ni jira. Waldoota keessatti ejjatu jira. Waldoota keessatti warri saalqunnamtii saala walfakkaataa raawwatan ni jiru. Ulfa baasuutu jira." waldoota keessattis ta'e cubbuu biroo hunda kan danda'amu.</p> <p>Sababa cubbuu hundumaaf waldoota tokko tokko dhiiseen jira. Cubbuu isaanii xumura gochuu qabu jettee sagalee guddaadhaan iyyuu qabda. Gara Gooftaatti garagaluu qabu. Gooftaan dhiifama gochuu gonkumaa hin dadhabu. Gooftaatti dhihaachuu, fi jireenya qulqulluu jiraachuu qabu. Yoo hanga ammaatti cubbuu hojjetaniiru ta'e, xumura itti gochuu qabu, akkasumas jireenya haaraa akka Macaafni Qulqulluun itti himutti jalqabuu qabu."</p> <p>Anis "Ameerikaan akkamitti gubatti?" Ameerikaan biyya addunyaa kanarraa humna guddaa qabdudha. Maaliif gubachuuf as nu fidde? Maaliif yoo xiqqaate bakka Duduman HUNDI du'anitti akka duunu nu hin hayyamne?"</p>
-----	--

⁸¹⁶Ministeerota Harka Gargaarsaa, Ergaa Ameerikaaf, https://www.handofhelp.com/vision_1.php.

- (2) Biyya addunyaa kanarraa humna guddaa qabdu Ameerikaan ni gubatti.
- [.Waaqani kuffisaBaabiloon](#) akka Sodoomii fi Gomoraa.
[Isa 13:19](#)Fi [Baabiloon](#), ulfina mootummootaa, bareedina olaantummaa warra Kaldootaa, .
akka yoom ta'a [Waaqa](#)^{H430} kuffise [Sodoom](#) fi [Gomoraa](#).
 - [.Waaqajal](#)'ina "Baabilon guddittii ([.Mul 18:4](#))" kanaaf dha'ichi ishee ni seena
[1. 1. guyyaa](#): du'a, gadda, fi beela. Hojii isheef dachaa lama deebisa.⁸¹⁷
 - [.Masiihichi](#) dhufee torbee 70ffaa Daani'eel keessaa 1/2tti jibbisiisoo sana gadda godhee, Innis hamma dhuma waraanni sun xumura torban 70ffaa Daani'el, .
ummataa fi magaalaa qulqulleef murteeffate.⁸¹⁸

(3)	<p>Innis, "Kana yaadadhu Dumitru. Basaastotni Raashiyaa bakka manni kuusaa niwukilaraa Ameerikaa keessa jiru argataniiru. Yeroo Ameerikaanoonni nagaa fi nageenya akka ta'e itti yaadan - walakkaa biyyattii irraa, ummanni tokko tokko lola eegalan mootummaa. Mootummaan rakkoo keessootiin ni qabama. Sana booda galaana irraa, Kuubaa, Nikaraaguwaa, Meksikoo,.. " (Biyyoota biroo lama natti hime, garuu maal akka ta'an hin yaadanne.) "... mana kuusaa niwukilaraa irratti boombii ni darbatu.Yeroo dho'an Ameerikaan ni gubatti!"</p> <p>"Maal goota."Waldaa Gooftaa? Warra gara keetti deebi'an akkamitti oolchita?" jedheen. Innis, "Kana itti himi: akkamittan ijoollee sadan ibidda ibiddaa jalaa oolche, akkamitti Daani'eel boolla leencotaa keessatti oolche, tokkuma karaan ani ta'a gusachuu isaan."</p> <p>Ergamaan Gooftaas "Ani saba Yihudootaa biyya kana keessa jiraniif biyya kana eebbiseera. Biyya kana keessa Yihudoota miliyoona torba qaba, garuu Gooftaaf beekamtii kennuu hin barbaadan. Hin feene." eebba biyya kana keessatti argataniif Waaqayyoon galateeffachuuf Israa'el Iyyesuus Kiristoosiin beekamtii kennuu hin barbaaddu.Amantii isaanii ummata Yihudootaa Ameerikaa keessa kaa'an.</p>
-----	--

- (3) Lammiileen Ameerikaa yaada giloobaalistii "nagaa fi nageenya (fuula 320 ilaali)" jedhuun gowwoomfamaa osoo jiranii, .-ichabiyya'smanneen kuusaa niwukilaraa Raashiyaan boombii itti darbatamee Ameerikaan ni guba, garuu
[Waldaa Gooftaata'aqusatame](#).

→ Akka raajii kanaatti, [.kan \(1ffaa\) butamuu warra 144,000](#) kan uumamuu hin oolle yeroo Ameerikaan ni guba.

- Ilmaan mootummaa ilmaan ifaa fi guyyaa waan ta'aniif, haleellaan kun akkuma dargaggoota sadan ibidda ibiddaa irraa dhufan isaan miidhuu hin danda'u [Daani'eel 3](#).
→ Yaaqoob, nama foonii, kan "dukkana (ykn halkan)," ifa kireeffataa ([Seera Uumamaa 1](#)).
Keessa [Uma 32:24](#), .Yaaqoob nama tokko waliin wal'aansoo qaba ture^{H376}, kan inni
" [.Waaqa](#)^{H430} keessa [Uma 32:30](#).
[Nama](#)(Strong's H376 jedhamuun beekama) jechuun "abbaa manaa, ykn " [.jiireenya](#) kan [Lubbuu](#)."
Akkasitti, Yaaqoob akka mo'atu
gidduu [Waaqa](#) (Hafuura, [Jhn4:24 irratti](#)) fi namoota (foon) jechuun kan Yaaqoob jechuudha [jiireenya](#) foon isaatiin ni bilisa^{H5337} gara
[Lubbuu isaa](#), fi hiikni "mo'ate"^{H3201} jechuun "mo'achuuf obsuu" jechuudha. Yaaqoob Waaqayyoon kadhate
ifa xiqqaadhaan bulfamuu irraa gara ifa guddaa, maddi isaa isa baasuuf
[dhaWaaqa](#) ("Ifni haa jiraatu," [Uma 1:3](#)). Yaaqoob utuu Waaqayyoon fuula fuulatti argee du'a ture ifa xiqqaadhaan (seera jalatti) osoo bulchaa jiruu, garuu jiireenyi isaa waan mo'ateef eegameera ifa guddichaan (ifa Waaqayyoo jalatti, yookaan ayyaana Waaqayyoo jalatti, [.Uma 32:30](#)).⁸¹⁹

⁸¹⁷"([Mul 18:5-8](#)) [Cubbuun Baabiloon Waaqayyo gooftaan itti murtaa'a](#)."

⁸¹⁸"Jibbifama diigamuu (Torban 70 Daani'eel, [.Dan 9:24-27](#))." jedhu boqonnaa 12.

⁸¹⁹Viidiyoo 6. "Israa'el & Ilmaan Israa'el."

www.therhemaofthelord.com/course2/6-kitaaba-dhaloota-addaam-hanga-yesuus-ilmaan-israa'el-israa'el/.

(4)	Garuu, yeroo Ameerikaan gubattu, Gooftaan Chaayinaa, Jaappaan, fi saboota biroo Raashiyaa irratti akka deeman kaasa. Raashiyaa rukutanii hanga karra Paaris ni dhiibu. Achitti waliigaltee ni godhu, Raashiyaa hoggantoota isaanii godhanii ni muudu. Sana booda Israa'el irratti tokko ta'u.
-----	---

- (4) Raashiyaan saboota Ormaa tokkoomsuun Israa'el irratti duuluuf geggeessitoota ta'u.
- Hubadhaa Raashiyaanonni Maagoog (warra Raashiyaan geggeessitoota ta'uun Waaqayyoo irratti waraana banan hundi) Israa'el irratti akka duulaniif ni geggeessu, .garuuGoog mootii Maagoog ta'a.⁸²⁰

(5)	<u>Israa'el humna Ameerikaa duuba akka hin qabne yeroo hubattu ni sodaatti.</u> <u>Yeroo sanatti isheen ni gootigara Masiihichaatti deebi'a bilisa baasuuf.</u>
-----	--

- (5) Yeroo Ameerikaan gargaaruu dadhabde, .Israa'elni garagala**Masiihicha jedhubilisa** baasuuf.

[Hojii Ergamootaa 2:20](#)Namni maqaa Waaqayyoo waamu hundinuu ni fayya.

[Hojii Ergamootaa 2:21](#) Innis ni ta'a, .

akka namni waamu**maqaa Gooftaan**ni fayyu.

- Yesuus Yihudoota (barreessitoota seeraa fi Fariisota) ilmaan warra raajota ajjeesani waan ta'aniif fakkeessitoota, bofa, fi dhaloota bofa jedhee waama, garuu awwaala raajotaa ni ijaaru, fi awwaalota qajeelota faayadhaa. Yesuus Yihudoonni hanga " **.Inni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa dha,**" jechuun isaan (Isrqaenxeeel) hanga beekumsa Gooftaa fi Fayyisaa keenya Iyyasuus Kiristoosiin ayyaana guddatanii fudhatanii Yesusiin hin argu **Gooftaa**akka Fayyisaa isaaniitti.⁸²¹
- Warra maqaa GOOFTAA (Yahweh) tiin dhufan .^{H3068}mana Waaqayyoo keessaa eebbifamaniiru ([Far 118:26](#)).. Jalqaba lafaa mana Waaqayyoo gooftaa isa jireenya kee ykn**Kiristoos**([Kes 30:20 irratti](#), .[Qol 3:4](#)). Keenya**Gooftaafi IsaaKiristoos**ergamaan 7ffaan xurummaa erga dhageessisee booda mootummaa biyya lafaa ni deebisa([Mul 11:15-16](#)) akkuma firdiin mootummaa biyya lafaa (ykn magaalaa guddittii Baabiloon) irratti dhufu, isheen sa'aatii tokko booda ([Mul 18:10-20](#)).

Guyyaan injifattoonni (firiwwan jalqabaa, qulqulloonni, haftoonni jiran ni dhufa**Kan Kiristooswaan hundumaa ni dhaalaWaaqa**([Mul 21:7](#)). Kanaaf mootummaa fi bulchiinsi isaanii ni eebbifamu, guddinni mootummaa samii guutuu jala jirus saba qulqulloota isa hunda caalaa ol'aanaa mootummaan isaanii mootummaa bara baraa ta'eef ni kennama, bulchiinsi hundinuu ni tajaajilu, ni ajajamu Isa ([Dan 7:27](#)).⁸²²

(6)	<u>Yeroon sun yerooMasiihichi ni dhufa.</u> Yommuus, <u>waldaan qilleensa irratti Yesusiin ni qunnamti,</u> .
-----	---

- (6) Waldaan yeroo Masiihichi dhufu qilleensa irratti Gooftaa waliin wal argiti.

→ **Qulqulloota Gidiraa Guddaaf butamuu isa lammaffaa**Israa'el gara Gooftaatti yeroo deebitu ni ta'a (kan ta'u dura...dhangalaasuunqaruuraa 7 keessaa).

- **Yeroo xurummaa isa dhumaa dhageessifamu (xurummaa 7ffaa),**⁸²³ **Goofta**sagalee ergamaa guddaa fi xurummaa kan**Waaqa**, fi warra du'an keessa**Kiristoos**(warra keessa rafan**Kiristoos**dirree dhiigaa dhiiga ofiitiin bite keessatti) dursee ni ka'a. Qaamni qulqulloota Qulqullootaa lubbuun jiran, warra rafan

⁸²⁰"Armageddon (Gog & Magog & dhufaati Gooftaa Yesus Kiristoos dabalatee) irraa kan qabame**Faarfannaa 83**) ." jedhu boqonnaa 19 irraa.

⁸²¹"[Ergaa dhumaa] Iccitii Kiristoos (Ormoota, Saboota Hundaa)" ykn

Video 16. Ormoota, Saboota hunda 7/10." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁸²²"(1) Dhufaati guyyaa fakkeessitoonni "Namni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa" irraa boqonnaa 10.

⁸²³Ilaali**1Th 4:16& .1Qor 15:52.**

waliin ta'uun, wal arguuf duumessa keessatti "keessatti ni butama). [Gooftaa](#) qilleensa keessaa, yeroo hundumaas waliin ni jirra [Gooftaa](#).⁸²⁴

(7)	isaanis isaa wajjin gara Tulluu Ejersaatti isaan deebisa. . Yeroo sanatti, .lola Armaagedoon irratti raawwatame ni lolama."
-----	--

(7) Gooftaan qulqulloota isaa hunda samii irraa gara gaara ejersaa ni fida, kunis lola kan [Armaagedoon](#).

- Gaara Ejersaa Gooftaan Iyyasuus Kiristoos qulqulloota isaa hunda wajjiin samii irraa gadi bu'ee haftoota isaa lafa irratti hafaniif itti loludha.
- Seeyfii qara qabu (the rhema) .⁸²⁵kan ittiin saboota rukutu afaan isaa keessaa ni ba'a, Innis Ofii isaa ulee sibiilaatiin isaan ni bulcha, iddoo wayinii hamaa fi dheekkamsaas ni tarkaanfata kan [Waaqa Hundumaa Danda'u](#).
- Guyyaan Gooftaa (Yahweh) gaafa dhufu, miilli [Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u](#) irratti ni dhaabata
[gaara kan Zayitii](#), kan Bahaan Yersaalem dura kan jiru yoo ta'u, gaarreen immoo walakkaa irraa addaan ba'a .
bahaa hanga dhihaatti gammoojjii baay'ee guddaa kan uumu yoo ta'u, walakkaan gaara gara kaabaatti walakkaan isaas gara kaabaatti kan socho'udha gara kibbaatti ([Zak 14:4](#)).
- Sabni hundi ni argu [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee) ija uumamaa isaaniitiin yeroo miilli Isaa gaara irra dhaabbatu [Zayitii](#) gaafa guyyaa [GOOFTAA](#), kanas ni beeku [Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u](#) saboota Ormaa irratti kan lolu ta'uu isaati [lola Armaagedoon irratti raawwatame](#).
- .Murtiin ni kaa'ama, fi [kan Farra Kiristoos](#) dominion (Mootummaa Addunyaa Tokko) ni fudhatama irraa fagoo, hanga dhumaatti nyaatamee balleessuuf ([Dan 7:26](#)).

(8)	Kana hundumaa yeroon dhaga'u "dhuguma ergamaa Gooftaa yoo taate, wanti ati natti himte hundinuu dhugaa yoo ta'e, wanti ati dubbatte hundinuu Macaafa Qulqulluu keessatti barreeffamuu qaba" jedheen. Innis "nama hundaan irraa akka dubbisu itti himi" jedheen Ermiyaas 51:8-15 irratti , .Mul'ata boqonnaa 18 , fi Zakaariyaas boqonnaa 14 , bakka Kiristoos warra lafa qaban irratti lolu. Isaa boodainjifannoon " jedhe ergamaan, "tokko ni jiraata" jedhe tuuta tuuta tokko immoo Tiksee .
-----	---

(8) Injifannoo Isaa booda tokko ni jiraata [tuuta tuuta](#) tokko immoo [Tiksee](#).

- [Xiqqoo gaanfa](#) ([kan Farra Kiristoos](#)) qulqulloota qulqulloota irratti lola, hanga [Durii Guyyootaa](#) loltoota samii irratti fardeen adii irra taa'anii isa duukaa bu'an waliin dhufa, uffata quncee talbaa gaarii, adii fi qulqulluu uffatee ([Mul 19:14](#)). Kan uffannaan isaa akka qorra adii ta'e [kan hundumaa danda'u](#)^{H7706} [jedhamuun beekama](#) ([Faar 68:14](#)), [.Fayyisaa Yesuus Kiristoos](#), [.Hoolicha](#) (arnion jechuun ni [danda'ama](#)), [.G721](#) keenya [Gooftaa fi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos](#) ([Mul 5:11](#)) ..⁸²⁶
- Warra " [.rakkina guddaa sana](#) " jedhu keessatti tarreeffamaniiru [uffata adii](#), dhiqatan isaanii [uffata uffata](#), isaanis tolche [adii](#) dhiiga keessatti [Hoolicha](#) (arnion jechuun ni [danda'ama](#)).⁸²⁷ Kana [Hoolaa](#) (arnion jechuun ni [danda'ama](#)), kan teessoo mootummaa gidduu jiru [Waaqa](#), isaanii ta'a [Tiksee](#), [.nyaachisuu](#) isaanis fi [dursaa jiru](#) isaan gara burqaa bishaanii lubbuu qabuutti. Fi [Waaqaimimmaan](#) hunda ija isaanii irraa ni haxaa'a.⁸²⁸

⁸²⁴"[Fakkii 1-c]" ykn Viidiyoo 45 ilaali."6. Araarsummaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/.

⁸²⁵Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu."

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/.

⁸²⁶Boqonnaa 13 irraa "Isa Durii Guyyootaa" ilaali.

⁸²⁷"([Mul 7:13-15](#)) Warri Rakkina Guddaa keessaa bahan uffata adii uffatani."

⁸²⁸"([Mul 7:16-17](#)) Hoolicha gara burqaa bishaanii jiraataatti isaan soora & isaan geggeessa."

- **Murtii tokko** jedhamee hojjetamein kenname qulqulloota qulqullootaaf fayyadu kan **kan Irra ol aanaa ta'e** (Waaqa), yeroon isaas ni dhufa **qulqulloota qulqulloota qabachuuf mootummaa** (Dan 7:21-22).

→ **Mootummaa fi bulchiinsa, fiulfina mootummootaaguutummaa samii jalattita'a ummataaf kenname kan qulqulloota kanisa hunda caalaa ol aanaa (Waaqa).** Kan Waaqayyoo mootummaa mootummaa bara baraati, .
bulchiinsi hundinuus Isa ni tajaajilu, ni dhaga'us (Dan 7:27).

(9)	Ifni hin barbaachisu. Hoolaa Waaqayyoota'a kan Ifa jedhu. Dhukkubni, imimmaan, duutis hin jiraatu. Gammachuu bara baraa fi Waaqa ta'a bulchaa. Afaan tokko qofa ta'a. Sirba tokko qofa. Hiikuun immoo hin barbaachisu!
-----	--

(9) Qofa ta'a **kan barabaraa** gammachuu bakka Hoolichi Waaqayyoo Ifa ta'etti.

- **Mootummaa bara baraa**⁸²⁹
- .Haati manaa Hoolichaa gaara guddaa fi dheeraa samii irra jirti, kunis magaalaa guddittii dhaloota isheeti, .
qulqulluu Yerusaalem, ⁸³⁰ eessa **Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u** (Gooftaa fi Fayyisaa Iyyasuus Kiristoos) fi **Hoolicha**
(shugguxiin ulfina Waaqayyootiin ibse) mana qulqullummaati.⁸³¹

- **Lola Armaagedoon**

(Akka Lexicon Ibrootaatti irra deebi' amee kan hiikame) .

His 38:14 "Kanaaf yaa ilma namaa, raajii dubbadhu, akkas jedhi **Gog,** .
Akkana jedha **Gooftaa** ('ädönäy) jedhu. ^{H136} **WAAQA** (y*hövä jedhu).^{H3069}

"Guyyaa sabni koo Israa'el nagaa ta'ee jiraatu sanatti, kana hin beektu?"

His 38:15 "Ergasii atii fi namoota baay'ee wajjin iddoo kee irraa gara kaabaa baatee dhufta, .
hundi isaanii farda yaabbatanii turan, garee guddaa fi waraana bal'aa."

His 38:16 "Isin saba koo irratti ni dhuftu **Israa'el** akka duumessa, lafa uwwisuuf.
Saboonni akka na beekaniif, bara dhumaatti lafa kootti isin nan fida, .
yeroon si keessatti qulqullaa'u **O Gog,** ija isaanii duratti."

→ **Waaqayyoo Goofta** guyyoota dhumaatti Goog lafa isaa irratti ni fida.

- Lola Armaagedoon (**Zak 14:1-5**) .

(Guyyaa Waaqayyoo) .

Zak 14:1 Kunoo, **guyyaa Waaqayyooti** dhufaa jira, .
saamichi kee (sirraa fudhatame) immoo gidduu keetti qoodama.

Zak 14:2 Sababni isaas ani saboota (Ormoota) hundumaa walitti qabee lolaaf **Yerusaalem;**
magaalattiin ni qabanti, manneen qawween ni rukutamtu, dubartoonnis ni saamamu;
walakkaan magaalattiis gara booji'ama, .
namoonni hafan garuu magaalattii keessaa hin badu.

→ Lolli Armaagedoon, kan saboonni Ormaa (Maagog) Yerusaalem irratti lolan, ni guyyaa Waaqayyoo irraa jalqabi. Magaalaan, manneen, fi dubartoonni ni fudhataman ta'us, fi walakkaan magaalattii booji'amte, hafteen ummataa magaalattii irraa hin citu.

⁸²⁹ Hubadhu "[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo."

⁸³⁰ Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf "Sabni Waaqayyoo gara dankaana **Waaqayyoo, ulfina adda addaa fiduudhaan.** ." fi "Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa" irraa "(**Mul 21:27**)

Kanneen keessatti barreeffaman

kitaaba Jireenyaa Hoolichaa, . sana booda diyaagiraamii "[Fakkii 21-2]" jedhu hubadhu.

⁸³¹ "(**Mul 21:23**) .Ulfina Waaqayyoo (magaalaa guddittii keessatti) .."

[Zak 14:3](#)Sana booda ni ta'a [GOOFTAA](#) gara fuulduraatti deemaa, saboota sana irrattis lola, akkuma yeroo inni guyyaa waraanaa lolee ture.

[Zak 14:4](#) Miilli isaas guyyaa sanatti ni dhaabata [gaara Ejersaa jedhamtu](#), kan duraa [Yerusaalem](#) gara bahaatti, .
fi [gaara Ejersaa jedhamtu](#) gidduu isaatti gara bahaa fi gara dhihaatti ni ciccita, .
gammoojjiin baay'ee guddaan ni jiraata;
walakkaan gaarichaas gara kaabaatti, walakkaan isaas gara kibbaatti in baqata.

[Zak 14:5](#) Gara gammoojjii gaarriitti in baqattu; gammoojjiin gaarreen hamma Azaalitti in ga'a.
eeyyee, akkuma bara Uziyaa mootii Yihudaa kirkira lafaa dura baqattan ni baqattu.
fi [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee) ^{H3068} koo [Waaqa](#) ('ēlōhīm) jedhu. ^{H430} ni dhufu, qulqullooni (Qulqullooni)

hundinuu si wajjin ni dhufu.

→ Gooftaan saboota hundumaa walitti qabee Yerusaalem irratti lola, innis bahee in lola isaan irratti, innis lola Armaagedoon ([Mul 16:16](#)).

→ Bara... [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee), miila kan [GOOFTAA](#) irra ni dhaabata [gaara Ejersaa jedhamtu](#), fi [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee) ^{H3068} koo [Waaqa](#) ('ēlōhīm) jedhu. ^{H430} yookaan ([Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#)) kan Isaa hundumaa wajjin ni dhufa [Qulqulloota qulqulluu](#).

➤ Kanaaf, [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) ⁸³² ni seena [guyyaa Waaqayyooti](#) lola Armaagedooniifis ni lola.

- [Waraana, Gog & Magog dabalatee](#)

[Faar 83:1](#) [Faarfannaa ykn Faarfannaa Asaaf.] Hin callisin Yaa [Waaqa](#): 1.1. ^{H430}
hin callin, akkasumasyaa Waaqayyo yaa hin callisiin ('ēl). ^{H410}

[Faar 83:2](#) Kunoo, diinonni kee jeequmsa kaasan, warri si jibbanis mataa ol kaasaniiru.

[Faar 83:3](#) Isaan saba kee irratti mala haxxummaa fudhatan, warra dhokattota kee irrattis mari'ataniiru.

[Faar 83:4](#) Isaanis, Kottaa saba ta'uu irraa isaan haa kurnu; ^{H1471}

maqaan Israa'el kana booda akka hin yaadatamneef.

[Faar 83:5](#) Isaan walii galtee tokkoon wal mari'ataniiru;

→ Diinonni Waaqayyoo saba Waaqayyoo fi saba Waaqayyoo lafa kanarra jiran addaan kutuuf walii wajjin michuu ta'aniiru.

- [Tarree saboota waraana kana keessatti hirmaatan](#)

[Faar 83:6](#) Godoo qulqullaa'aa Edoomii fi Ismaa'eel; kan Mo'aab, fi warra Hagaree;

[Faar 83:7](#) Geebaal, Amoon, Amaaleq; Filisxeemonni jiraattota Xiros wajjin;

[Faar 83:8](#) Assur akkasumas isaanitti makanti: ijoollee (ilmaan) holpen godhaniiru. ^{H1121} kan [Loox](#). Seelaa.

[Faar 83:9](#) Akka warra Miidiyaanitti gootan isaaniiif godhaa; akka Siisaaraa, akka Yaabiin, laga Kiisoon irratti;

[Faar 83:10](#) Kan Endor irratti bade: akka xurii lafaaf (lafa) ta'an. ^{H127}

→ Gibxii, Asoor fi Israa'el tarree saboota Ormaa waraana kana keessatti hirmaatan keessatti hin hammataman, .
kanaaf eebbifamaniiru.

[Isa 19:24](#) Guyyaa sanatti ni [Israa'el](#) waliin sadaffaa ta'i [Gibxii](#) fi waliin [Asoor](#), .
biyya (lafa) gidduutti eebba illee ta'a: ^{H776}

[Isa 19:25](#) Eenyu [Waaqayyo gooftaa maccaa](#) jedhee ni eebbisa, .

Eebbifamaa [Gibxii](#) saba koo, fi [Asoorhojii harka kooti](#), fi [Israa'eldhaala koo](#).

- Lola Armaagedoon ([Faar 83:11-18 irratti](#)) .

[Faar 83:11](#) Gurguddoota isaanii akka Oreerii fi akka Zeeb godhi;

[Faar 83:12](#) Kan ofitti haa fudhannu jedhe [manneen Waaqayyoo](#) qabachuu keessatti.

[Faar 83:13](#) Yaa koo [Waaqa](#), . ^{H430} akka girgiddaa isaan godhi; akka citaa qilleensa dura jirutti.

[Faar 83:14](#) Akka [ibidda](#) muka ni guba, akkuma abiddi gaarreen ibidda qabsiisu;

[Faar 83:15](#) Kanaaf obomboleettii keetiin isaan ari'i, obomboleettii keetiinis isaan sodaachisi.

[Faar 83:16](#) Fuula isaanii salphinaan guutaa; maqaa kee akka barbaadaniif yaa Waaqayyo ([Yaahiwwee](#)). ^{H3068}

[Faar 83:17](#) Bara baraan haa burjaaja'an, haa dhiphatan; eeyyee, isaan haa salphatani, haa badus;

⁸³² "Sa'aatii 2ffaa, sa'aatii 3ffaa, & sa'aatii 4ffaa" irraa kan qabame. Waa'ee guyyaa Isaa tilmaamuun ni danda'ama
"Hiika Mul'ata Loogoosii fi Reemaa" erga qoratee booda kan mul'atudha.

[Faar 83:18](#) Namoonni akka ati, .

kan maqaan isaa qofti [YIHOWAAN\(Yaahiwwee\)](#), . ^{H3068} aarti [kan baay'ee ol'aanaa ta'e](#) ^{H5945} guutummaa

[lafa irratti](#).

→ Diinonni mormaa jiru [Waaqafi'el](#), fudhachuuf karoofatanii jiru [manneen Waaqayyoo](#).

Sababni isaas waraanni kun maqaa isaa ni mul'isa [Yaahiwwee](#), [.kan baay'ee ol'aanaa ta'eguutummaa](#)

[lafa irratti](#), [.Faar 83:11-18 irratti](#) jechuun eereera

gara lola kan [Armaagedoon](#), kam [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee) ni erga [ibidda tokkoirra](#) [Maagoog](#) isaanis ni beeku akka Inni ta'e [Yaahiwwee dha](#) ([His 39:6](#)).

- Lola Armaagedoon ([His 38:19-20](#)) .

[His 38:19](#) "Hinaaffaa koo fi ibidda dheekkamsa kootiin dubbadheera.

Guyyaa sanatti lafti Israa'el keessatti raafamni guddaan ni in ka'a."

[His 38:20](#) Qurxummiin galaanaa, simbirroonni samii, jireenya bosonaa, .

[wantoota lafa irra rarraa'an hunda](#), .

dhiirota hundumaas ^{H120} [kanneen fuula lafa irra jiran](#), fuula kootti ni raafama, .

gaarreen ni gatamu, bakki cirrachaa ni kufa, dallaan hundinuu lafatti ni kufa.

→ Akka jedhutti [Seera Uumamaa 1](#), kun uumamtoota kan [Waaqajalqaba irratti uumame](#).⁸³³

→ Lafti Israa'el lafa qulqulluu Waaqayyoo jalqaba irratti uumedha.

([Mul'ata 19](#) irraa kan qabame, "Kadhannaa Yesus Abbaa isaa samii irratti") .

Lafa ^{H127} jedhamee abaaramaa ture [GOOFTAA](#) ^{H3068} [Waaqa](#) ^{H430} ([Uma 3:17](#)), lafa ^{H776} awwaara dabee jira ^{H108}

cubbuun immoo gara biyya lafaatti gale ([Rom 5:12](#)). Sababni isaas cubbuun karaa abaaramaa seene

lafa lafa goggogaa, [.Kiristoos Yesuus](#) cubbamoota fayyisuuf gara biyya lafaatti dhufe ([1Xim 1:15](#)) irraa

lafa abaaramaa (ykn awwaala boolla cina jiru, [.His 32:23](#)) ..⁸³⁴

→ Gooftaan ('[ädōnāy jechuun ni danda'ama](#)) ^{H136} [WAAQA](#) ([y'hōvâ jedhamuun beekama](#)) ^{H3069}

cubbamoonni awwaala isaanii keessaa akka ol ba'anii fi

fi [Kan Waaqayyoonamoota Israa'el](#) ([2Sa 7:23](#)) gara lafa qulqulluu Israa'el ([His 37:12](#)).

- Lola Armaagedoon ([Zak 12:10](#)) .

[Zak 12:10](#) Mana Daawitii fi jiraattota Yerusaalem irrattis nan dhangalaasa;

hafuura ayyaanaa fi kadhannaa;

isaanis akkuma namni tokkicha ilma isaatiif gaddu, isaaf in gadda, isaaf in hadhaa'u;

akka isa angafa isaatiif hadhaa'aa keessa jiruutti.

→ Jiraattonni Yerusaalem ni argatu [dhufaatii Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) yeroo lola bara

[Armaagedoon](#). Gosoanni lafaa hundinuu waan arganiif ni gadda [-icha Kiristoos](#), kan isaan

[bocame](#), [dhuguma isaaniiti Masiihii](#) akkasumas gowwoomfamani akka turan ni hubatu.⁸³⁵

- Xumura Armaagedoon ([His 39:1-5](#)) .

[His 39:1](#) Kanaaf yaa ilma namaa, Goog irratti raajii dubbadhu;

Akkana jedha [Gooftaa](#) ('[ädōnāy](#)) jedhu. ^{H136} [WAAQA](#) ([y'hōvâ jedhu](#)); ^{H3069}

Yaa Goog, angafa Mesheekii fi Tuubal, kunoo, ani si morma.

[His 39:2](#) Ani immoo si garagalcha, gara kaabaa irraas soogidda si baasee si geggeessa, .

gaarreen Israa'el irrattis isin fida.

[His 39:3](#) Xiyya kee harka bitaa kee keessaa nan rukuta, xiyya kees harka mirgaa kee keessaa akka kuffisu nan

godha.

→ Xiyyaan mallattoo kakuu (qajeelummaa Waaqayyoo mul'isuuf) Waaqayyoo fi lafa gidduu jiruuti.

Xiyyawwan kan agarsiisan [Gooftaa](#) (akka xiyyaa darbataatti) warra "mallattoo" ykn the

⁸³³Viidiyoo 1. "Jalqaba irratti." www.therhemaofthelord.com/koorsii1/barnoota1/ .

⁸³⁴Viidiyoo 19. "Lafa & Lafa." www.therhemaofthelord.com/course1/lafa-lafa/.

⁸³⁵"[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

isaa akka kuffisu qulqulloota qulqulloota "hafuura qulqulluudhaan chaappaan."⁸³⁶ Thus, Waaqayyo Goog rukutee xiyyaan out akkasumas firdiin Waaqayyoo diinota isaa irratti ni bu'a, kunis qajeelummaa isaaf mul'isa jechuudha Qulqulloota isaa qulqulloota.'

- **Gooftaan ni beekama**

[His 39:4](#) Gaarreen Israa'el irratti ni kufta, ati, loltoota kee hundumaa fi namoota si wajjin jiran; Simbirrootaaf (simbirrootaaf) siif kenna .^{H6833} [kan adamsituu](#)^{H5861} gosa hundumaa (baala qabu) , .^{H3671} akkasumas gara jireenyaatti^{H2416} [kan dirreefoon isaaniitiif](#).^{H402}

[His 39:5](#) Dirree banaa irratti ni kufta, ani waanan dubbadheef, jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu.^{H136} [WAAQA](#) (y°hōvâ jedhu).^{H3069}

→ [His 39:1-5](#) akkamitti Goog (geggeessaan Waaqayyoon mormu) foon simbirroota baallee qabaniif akka ta'u ibsa akkasumas jireenya dirree, innis lola Armaagedoon bara [Mul 19:15-18](#).

[His 39:6](#) Ibbidas nan erga [Maagoog](#), akkasumas warra nagaa jiraatan gidduutti^{H983} odola keessatti: akkan ta'es ni beeku [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee).^{H3068}

[His 39:7](#) Akkasitti maqaa koo isa qulqulluu saba koo Israa'el gidduutti nan beeksisa; kana boodas maqaa koo isa qulqulluu akka xureessan hin heyyamu. fi saboota^{H1471} akkan ta'e ni beeku [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee), .^{H3068} [Qulqulluu Tokko Israa'el keessatti](#).

[His 39:8](#) Kunoo dhufeera, raawwatameera jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu.^{H136} [WAAQA](#) (y°hōvâ jedhu);^{H3069} guyyaan ani waa'ee isaa dubbadhe kun.

[His 38:21](#) Ani billaa nan waama^{H2719} isa (Goog) irratti gaarreen koo hundumaa keessatti, . "jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu.^{H136} [WAAQA](#) (y°hōvâ jedhu).^{H3069} Kan dhiira hundaa^{H376} billaa^{H2719} obboleessa isaa irratti ni ta'a.

[His 38:22](#) Dha'ichaan fi dhiigaan gara firdiitti isa nan fida; isa irrattis, loltoota isaa irrattis, ummatoota isaa wajjin jiran hedduu irrattis nan roobsa; rooba dhangala'aa, fi dhagaa bokkaa gurguddaa, ibiddaa fi dimbii.

[His 38:23](#) Akkasitti of guddifadhee of qulqulleessa, .

fi [ija saboota hedduu duratti nan beekama](#). Sana booda akkan ta'e ni beeku [GOOFTAA](#) (Yaahiwwee).^{H3068}

- **Tinni GOOFTAA** (Yaahiwwee).^{H3068} ija saboota hedduu duratti ni beekama: 1.1.

→ Kakuu haaraa keessatti, . **tinni GOOFTAA** dhufe akka **Yesuus Kiristoos raajichafi** daawwatee fi **furameera** Ummanni isaa akka **Gooftaa** (kyrios) jedhamu.^{G2962} **Waaqa**^{G2316} kan Israa'el.⁸³⁷

- Meeshaa waraanaa waggaa 7f ibidda qabsiisuu ([His 39:9-10](#)) .

[His 39:9](#) Warri magaalota Israa'el keessa jiraatanis ni ba'u; akkasumas ni kaa'a (kaa'a, ni guba) .^{H1197} [ibidda irrattifi gubuu](#) (kindle) .^{H5400} [jedhamuun beekama meeshaa](#)

waraanaa, .

gaachana fi qawwee, xiyyaa fi xiyyaa, ulee harkaa fi eeboo;

isaanis ni gubatu (ni dhaabu, ni gubatu) .^{H1197} [isaan ibiddaa wajjin \(bifa ibiddaa tokkicha\)](#) . torba (**7.**

7.) .waggoota: 1.1.

[His 39:10](#) Akka isaan muka tokkollee hin fudhanneef^{H6086} [jedhamuun beekama dirree keessaa bahee](#), bosona keessaa tokkollee hin murre;

[sababni isaas isaan ni gubatu](#) (kaa'u, ni gubatu) .^{H1197} [meeshaa waraanaa ibidda qabu \(bifa ibiddaa tokkicha\)](#) .: 1.1.^{H784}

warra isaan saaman ni saaman, warra isaan saaman immoo ni saamu;

jedha [Gooftaa](#) ('ädōnāy) jedhu.^{H136} [WAAQA](#) (y°hōvâ jedhu).^{H3069}

⁸³⁶ Xiyyaa: Mallattoo kakuu Waaqayyoo fi lafa gidduu jiruu fi jechi Ibrootaa bowwaa (Strong s H7198) jechuun dhukaasa a waraana keessatti jilbeenfadhu" akkasumas akkasitti "xiyyaa kan rukutu" kan "mallattoo rukutu" agarsiisa. "Xiyyaan" hiika fakkeenya "qajeelummaa Waaqayyoo," qaba.

akkasumas "mallattoo rukutuu" jechuun "(qulqulloota qulqulloota) hafuuraan mallatteessuudha." Viidiyoo 21. "Kakuu, Dhaqna qabaa alaa , keessaa

[Dhaqna qabaa](#)." www.therhemaofthelord.com/circcision/21-kakuu-alaa-dhaqna-qannaa-keessa-dhaqna-qabna/.

⁸³⁷ [Mar 12:29](#) , [Luq 1:16](#) , [Hojii Ergamootaa 2:36](#) , [Hojii Ergamootaa 7:37](#) , [Hojii Ergamootaa 10:36](#) , [Ibr 8:10](#) yookaan Viidiyoo 12. "Dhaloota Yesuus Kiristoos." www.therhemaofthelord.com/kan-hin-ramadamne/12/ .

→ Warri magaalota Israa'el keessa jiraatan ni **meeshaa waraanaa isaanii ibiddaan qabsiisan**, isaanis ibiddaan ni gubu

-f**Waggaa 7**, .⁸³⁸ akka isaan muka dirree keessaa hin fudhanneef, ykn bosona keessatti muruun akka isaan hin barbaachifneef.

- Warra isaan saaman ni saaman, warra isaan saaman ni saamu, akkuma Waaqayyo a **ibidda Maagoog irratti (His 39:6)** ..

- Goog (Farra Kiristoos) & tuuti isaa nibe gammoojjii Hamongog keessatti awwaalame (**His 39:11-16**) .

His 39:11 Guyyaa sanattis nan kenna **Gogiddoo awwaalaa achitti Israa'el keessatti argamu**, .
gammoojjii imaltootaa gara baha galaanaatti argamu;
achittis ni awwaalu **Gogfi kan isaa hunda baay'ina namootaa**: 1.1.
isaanis ni waamu **Gammoojjii Hamongog**.^{H1296}

His 39:12 Ji'oota torba (7) immoo ni **imana Israa'el** isaan awwaaluu ta'aa, .
akka isaan dachii qulqulleessan.^{H776}

His 39:13 Eeyyee, namoonni lafaa hundinuu^{H776} ni awwaala; guyyaan sun immoo isaaniif beekamtii in ta'a
akkan ta'u **kabajameera**, .^{H3513} jedha **Gooftaa ('ädönāy) jedhu**.^{H136} **WAAQA (y'hövâ jedhu)**.^{H3069}

His 39:14 Namoota yeroo hundumaa lafa keessa darban adda ni baasu^{H776} reeffa sanas awwaala
lafa irratti hafe, qulqulleessuuf: dhuma ji'a torba (7) booda ni sakatta'u.

His 39:15 Lafa keessa ni darbu;^{H776} namni lafee namaa yommuu argus, .

sana booda mallattoo ni dhaaba^{H6725} ittiin, hanga warri awwaalan keessa awwaalanitti **gammoojjii Hamongog jedhamutti argama**.

His 39:16 Akkasumas maqaan magaalattii ni ta'a **Hamoona**.⁸³⁹ Akkasitti lafa ni qulqulleessu.^{H776}

→ Ji'a 7f manni Israa'el (ummanni lafaa hundi) ni awwaala **Gog** (farra Kiristoos) awwaalota keessatti Israa'el keessattikan isaa waliin **tuuta tuuta gammoojjii keessatti Hamongog jedhamuun beekama**.

His 39:17 Yaa ilma namaas akkana jetta **Gooftaa ('ädönāy) jedhu**.^{H136} **WAAQA (y'hövâ jedhu)**.^{H3069}

Baala qaban hundumaatti dubbadhu^{H3671} **simbirroo**, .^{H6833} jireenya hundumaafis^{H2416} **kan dirree**, Walitti

qabaa, fi

kottu; aarsaa koo isa ani isiniif aarsaa godhutti gama hundumaatti walitti qabaa, .
foon nyaattanii dhiigas akka dhugdaniif gaarreen Israa'el irratti aarsaa guddaa ta'a.

His 39:18 Foon warra jajjaboo ni nyaattu, dhiiga bulchitoota biyya lafaa ni dhugdu;

korbeeyyii hoolaa, hoolaa fi re'oota, re'oota, hundi isaanii furdaa Baashaan.

His 39:19 Hanga quuftanitti furdaa nyaattu, hamma machaa'anittis dhiiga dhugdu;

aarsaa koo isa ani siif aarsaa godheef.

His 39:20 Akkasitti fardeen fi gaariin minjaala kootti in guutamtu;

namoota jajjaboo wajjin, namoota hundumaa wajjinis **kan waraanaa, jedha Gooftaa ('ädönāy)**

jedhu.^{H136} **WAAQA (y'hövâ jedhu)**.^{H3069}

→ **Goftaan ('ädönāy) jedhu**.^{H136} **WAAQA (y'hövâ jedhu)** .^{H3069} qopheessee jirawareegama

guddaasanagaarreen irratti

Israa'el, foon ni nyaatta, dhiigas ni dhugda.

- Saboonni hundinuu firdii isaa booda Waaqayyo gooftaa ni beeku

His 39:21 Ani immoo koo nan kaa'a **ulfina**^{H3519} **saboota gidduutti**, .^{H1471}

saboota hundumaas^{H1471} **murtii koo isa ani raawwadhe ni arga**, .

harka koo isa ani isaan irra kaa'es.

His 39:22 Kanaaf **mana Israa'el** sana ni beeka

Ani ... dha **GOOFTAA (Yaahiwwee)**^{H3068} **kan isaanii Waaqa ('elohim) jedhu** .^{H430} guyyaa sanaa kaasee fi sana

booda.

His 39:23 Saboonnis^{H1471} **sana ni beeka mana Israa'el jal'ina isaaniitiin booji'aman**: 1.1.

⁸³⁸ "[Fakkii 10-2] Waraana Goog fi Maagoog lama & Armaagedoon" ilaali.

⁸³⁹ "Hamonah (kan Cimaa **H1997**)" jechuun "'multitudes," maqaa magaalaa mo'amuu Goog yaadachuuf hundeeffamtu jechuudha.

"H1997 - hämônâ - Galmee Jechoota Ibirootaa Strong (kiv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 24 Apr, 2023.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/h1997/kiv/wlc/0-1/ Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

sababiin isaas isaan ana irratti yakkamaniiru, kanaafis fuula koo isaan jalaa dhokse, .
harka diinota isaaniittis isaan kenne;^{H2719}

His 39:24 Akka xuraa'ummaa isaanii fi akka irra daddarbaa isaaniitti ani isaan irratti raawwadheera;
fuula koos isaan jalaa dhokse.

→ Tinni mana Israa'el(hunduu ulfina Waaqayyoo irraa gadi bu'aniiru (Rom 3:23) , kan Yesuus ittiin
fannifame, .

Hojii Ergamootaa 2:36), murtii kan ni argu Waaqayyo gooftaa lola Armaagedoon irratti.

(Mul 19:17-18) Irbaata Waaqa guddaa

Mul 19:17 Ergamaan tokko aduu keessa dhaabatee arge;
innis sagalee guddaadhaan simbirroota samii gidduu balali'an hundumaatti iyye;
Kottaa gara irbaata Waaqa guddichaatti walitti qabaa;

Mul 19:18 Foon moototaa, foon ajajootaa, foon namoota jajjaboo fi foon warra
fardeen, fi kan warra isaan irra taa'anii fi foon namoota hundumaa, bilisa ta'ee garbummaa, xiqqaa fi guddaa.

- Mul 19:17 Then ergamaa tokko aduu keessa dhaabatee arge;
innis sagalee guddaadhaan hundumaatti akkana jedhee iyye simbirroota^{G3732} kan samii gidduutti balali'an, .
“Kottaa walitti qabaa irbaata Waaqa guddichaa.”

- Mul 19:18 Tfoon moototaa, foon ajajoota, foon jajjaboo, foon fardaa nyaachuu dandeessu;
warra isaan irra taa'anii fi foon hundumaa, bilisa fi garbummaa, xiqqaa fi guddaa.

- Eenyu hunduu simbirroota samii gidduutti balali'aa jiru?
Mootummaa samii akka midhaan sanyii sanaaficaa namni (ilmi namaa) fudhatee sammuu ilmaan mootummaa
keessatti facaaseetti. Sanyii hunda keessaa isa xiqqaa ta'us, sanyii kan Kiristoos guddatee gara baala guddaa lafa
irratti facaafameetti guddatee muka jireenya kennu (ykn muka jireenyaa) ta'a, akkasitti jireenyi lubbuu
namichaa (kan hafuuraan kan ibsame simbirroo samii gidduutti balali'u, ykn kan samii lafaa) dhufanii damee
isaa keessa buufatu (Mat 13:32, . Yoh 15:5).⁸⁴⁰

Yommuus hafuura Gooftaa warra (simbirroota samii) irratti ni boqota) kan keessa jiraatan Yesuus Kiristoos,
hafuura ogummaa fi hubannaa, gorsaa fi humna, beekumsa fi sodaa Waaqayyootiin isaan guutaa (Isa 11:2).

→ Haala kanaan lubbuuwwan keessa jiraatan Yesuus Kiristoos hafuura isaatiin immoo samii gidduutti balali'uun
hafuuraan

akka simbirrootaatti ibsaman. Lubbuu warra samii gidduutti boqochaa jiranii foon ni nyaata
namoota Waaqa guddicha irratti lola gochuuf walitti qabaman hundumaa keessaa (Mul 19:19).

(Mul 19:19) Bineensichi, mootonni lafaa, & waraanni isaanii Waaqayyo irratti lola

Mul 19:19 Bineensicha, mootota lafaa (lafa) arge ^{G1093} loltoota isaaniis, .
isa farda irra taa'ee fi loltoota isaa irratti loluuf walitti qabaman.

- Mul 19:19 QEENXE End bineensicha, mootota lafaa fi loltoota isaanii arge;
isa farda irra taa'ee fi waraana Isaa irratti waraana banuuf walitti qabamanii turan.

→ Bineensichi, mootonni lafaa, & waraanni isaanii Waaqayyoon loluuf ni walitti qabamu.

(Mul 19:20) Bineensi 1ffaan & raajiin sobaa lubbuun haroo ibiddaatti darbatamu

Mul 19:20 Bineensichi, raajii sobaa dinqii (mallattoo) hojjatus isa waliin qabame .^{G4592} isa duratti, .
wajjin .^{G1722} warra mallattoo bineensichaa fudhatan gowwomse;
warra fakkii isaa waaqeffatanis. Isaan kun lamaan lubbuudhaan haroo ibiddaa boba'aa boba'aa jirutti
gataman.

- Mul 19:20 Yommuus-icha(1ffaa) .bineensa(kan Baabiloon) fudhatame, .

⁸⁴⁰Viidiyoo 28. “Ija hafuuraa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/ .

isa waliinis **raajii sobaa** (kan bineensa 2ffaa) kan isa dura mallattoo hojjete, .
kan keessatti warra fudhatan gowwoomse ' . **mallattoo bineensichaa**” jechuun warra isaa waaqeffatan **bifa**.
These lama lubbuun haroo ibiddaa dibiddaan gubatutti darbataman.

- **Haroo ibiddaa**

→ Bineensi 1ffaa, fi raajiin sobaa bineensa 2ffaa, lubbuun haroo ibiddaatti darbatamu.

([Mul 19:21](#)) Gooftaa Iyyasuus Kiristoos kan haftee fixa

[Mul 19:21](#) Kanneen hafan immoo ajjeefaman (ajjeefaman) . ^{G615} billaa isa farda irra taa'ee wajjin;
billaa kam ^{G4501} afaan isaa keessaa ba'e, simbirroonni hundinuu foon isaaniitiin guutaman.

□ [Mul 19:21](#) QEENXE End haftee waliin ajjeefaman **billaa** ^{G4501} (**kam jechuun billaa abiddaa dha kan kan rhema jedhu**) .⁸⁴¹
kan afaan Isaa keessaa ba'e (**Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**) kan farda irra taa'ee.
QEENXE End simbirroonni hundinuu foon isaaniitiin guutaman.

→ Billaan (the rhema) .⁸⁴² kan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos kan hafan ni ajjeesa.

† **Jechoota kakuu haaraa** dubbate kan keenya **Gooftaa** jechuun “rema,” kan abidda waliin
dhufudha ^{H3851} kan ibiddaa ^{H784} fi billaa ^{H2719} kan **Gooftaa** foon hundumaaf. Gooftaan immoo warra
hojii fi yaadni isaanii qulqullaa'ee fi qulqullaa'e muka gaarii fi hamaa beekuu ([Isa 66:15-16](#)).

- **Waaqayyo gooftaa** jalqaba lafaa fi samii uume, garuu **GOOFTAA** ni taasisa-**icha**
samii haaraa filafa haaraa ilmaan Israa'eliif, sanyii isaanii fi maqaan isaanii achi akka dhaabbatu.
Saboonni fi afaan hundinuu obboota aarsaa akka ta'aniif in fidu **GOOFTAA** saba hundumaa keessaa
bahee gara
gaara qulqulluu Waaqayyoo, Yerusaalem.

- **Warri jal'oon ni abaaramu**

[2Th 2:10](#) Warra badaniis gowwoomsaa jal'ina hundumaa wajjin;
sababni isaas isaan fayyuuf jecha jaalala dhugaa hin fudhanne.

[2Th 2:11](#) Kaayyoo kanaafis **Waaqaa** gowwoomsaa cimaa isaaniif ni erga, sobatti akka amananiif;

[2Th 2:12](#) Warri dhugaatti hin amanne, jal'inaatti gammadan hundinuu akka abaaramaa ta'aniif.

→ Warri mallattoo bineensichaa fudhachuun fakkii bineensichaa waaqeffatan hundumaa wajjin ni badu
gowwoomfamuu jal'ina isaan keessa jiru. Silaa jaalala sana osoo argatanii ni fayyu turan
kan dhugaa, garuu sobduu dhugaa isa keessa hin qabne sanatti aman ([1Yo 2:4](#)), akkasitti immoo
abaaraman.

- **Waaqayyo jalqabarraa fayyinaaf si filateera**

[2Th 2:13](#) Garuu yeroo hunda galateeffachuun keenya dirqama **Waaqaa** isiniif obboota jaallatamoo **Gooftaa**, sababni
isaas

Waaqaa jalqabarraa kaasee fayyinaaf isin filateera

keessa **qulqullaa'uu hafuuraafi dhugaatti amanuu**: 1. 1.

[2Th 2:14](#) Ulfina keenya akka argataniif wangeela keenyaan isin waame **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.

[2Th 2:15](#) Kanaaf yaa obbootaa, jabaadhaa dhaabbadhaa, duudhaa isin barsiifamtan qabadhaa.

jechaan haa ta'u (**asxaalee**), .^{G3056} ykn keenya **ergaa**.^{G1992}

[2Th 2:16](#) Amma keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** ofii isaatii, fi **Waaqaa**, keenya illee **Abbaa**, kan nu jaallate, .

jajjabina bara baraa fi abdi gaarii ayyaanaa nuuf kenneera;

[2Th 2:17](#) Garaa keessan jajjabeessaa, dubbii gaarii hundumaa keessattis isin jabeessaa (**asxaalee**) .^{G3056} fi

hojjechuudha.

⁸⁴¹ Ilaali [Mul 1:12-13](#).

⁸⁴² Viidiyoo 20. “(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu.”

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-gola-qara-qara-lamaa-2/ .

→ Fakkii bineensichaa hin waaqeffatin mallattoo bineensichaas hin fudhanne sababni isaas **Waaqagaba jalqabarraa fayyinaaf si filate** qulqullaa'uu hafuura fi dhugaatti amanuudhaan, . jechuun ati jaallatamtee turte jechuudha **Gooftaa**. Kanaaf qulqullaa'uu fi qulqullaa'uu qabna **bishaan dhiqachuu (asxaalee)** keessa **icha rhema jedhamuun beekama**, laggeen bishaan lubbuu qabu garaa keenya keessatti akka yaa'an gochuuf ([Jhn7:38 irratti](#)).

Keessa **Yesuus'** ajajamuu, **.Abbaa Abbaawaan** hundumaa akka danda'amu taasise ([Mar 14:36 irratti](#)) jedhee karaa tolche

“ **.Jireenya Bara Baraa** ” nuuf ([1Yo 2:25](#)).

Kanaaf, dabalaa jira **asxaawwan jedhaman** kan **Waaqa** keessaati lafa ka'umsa keetii qulqulleessuuf, bara baraan immoo tolchuuf

foon keessan lafa qulqulluu irra akka jiraattaniif akka isin keessatti dhalataniif **kan rhema jedhukan** **Gooftaa**, dha

maal **Yesuus** jedhamee kan waamamu “ **.hojiiwwan kanneen caalaa guddaa ta'an ni hojjetuati** **hojjetu** ([Yoh 14:12](#)) ”.⁸⁴³

Haala kanaan uumama haaraa fakkii fi fakkaatti **Waaqayyo gooftaa**, kan Waaqayyo uume jalqaba irratti.”

Warri du'an du'an isaanii haa awwaalan⁸⁴⁴

→ Yesus “Na duukaa bu'aa” yeroo jedhu mootummaa Waaqayyoo lallabuu qabu, duubatti deebi'uu hin danda'an jechuudha

gara lafa isaaniitti seera aadaa isaanii hordofuuf, fakkeenyaaf, abbootii isaanii awwaaluun ([Luk9:59-60 irratti kan argamu](#)).

→ Yoo **Yesuus Kiristoos** waliin jira, kana booda seerri aadaa si hin hidhu sababni isaas ati Kiristoos keessatti bilisa waan taateef

karaa amantii jaalalaan hojjetu ([Gal 5:6](#) For in **Yesuus Kiristoos** *Dhaqna qabanis homaa hin fayyadu; dhaqna qabaa kan hin qabnes; amantii jaalalaan hojjatu malee.*)

- **Gooftaan** duraan qulqullummaadhaan garaa keessan kan hin komatamin ni hundeesa **Waaqa**, keenya illee **Abbaa**, dhufaatii keenya irratti **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** qulqulloota isaa hundumaa wajjin ([1Th 3:13](#), [.Id 1:14](#)).

[1Th 3:13](#) Inni hamma dhumaatti garaa keessan Waaqayyo, Abbaa keenya duratti qulqullummaatti akka hin komatamin ni jabeessa.

itti **dhufaa jirukan** keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** kan isaa hundumaa wajjin **qulqulloota**.

[Id 1:14](#) Henook inni torbaffaan Addaam irraa, waa'ee namoota kanaa raajii dubbate;

Kunoo, **.Gooftaadhufaa** kan isaa kuma kudhaniin lakkaa'aman waliin **qulqulloota**, .

- . **Guyyaa Kiristoos** keenya booda ni dhufa **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** qulqulloota Isaa wajjin dhufa Goog immoo injifadhu

fi Maagoog II waggaa 1,000 booda xumuramaniiru ([Mul 20:7-10. 10.](#)).

⁸⁴³Viidiyoo 13. “Jecha (logos & rhēma).” www.therhemaofthelord.com/logos-rhema/13-kennaa-hafuura-qulqulluu/.

⁸⁴⁴Video 36. “[36] Fakkeenya Mootummaa Waaqaa & Mootummaa Waaqayyoo.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/36-fakkeenya-mootummaa-samii-mootummaa-waaqayyoo/.

Boqonnaa 20

(Mul 20:1) Furtuu boolla gadi fagoo & Sansalata guddaa

Mul 20:1 Ergamaan tokko furtuu boolla gadi fagoo fi sansalata guddaa harka isaa qabate samii irraa bu'uu arge.

- [Mul 20:1](#) Ergamaan tokkos samii irraa gad bu'u arge; furtuu boolla gadi fagoo hin qabnee fi sansalata guddaa harka isaa keessaa qabate.

- **Furtuu boolla gadi fagoo & sansalata guddaa**

- Jawwee kana waggoota 1,000f boolla gadi fagoo hin qabne keessatti darbachuuf ([Mul 20:2-3](#)).

(Mul 20:2-3) Jawwee (boba dulloomaa, Diyaabiloos, Seexana): Waggaa 1,000f boolla gadi fagoo hin qabnetti cufame

Mul 20:2 Innis jawwee, boba dulloomaa isa Diyaabiloosii fi Seexana ta'e sana qabate.

jedhee hidhe **waggaa kuma tokko**, .

Mul 20:3 Boolla gadi fagoo keessa isa darbatanii cufanii, chaappaa kaa'an ^{G4972} isa irratti, .

akka saboota gowwoomsu ^{G1484} kana booda, hamma waggoonni kumaan sun raawwatamutti; sana boodas yeroo (yeroo) xiqqoo hiikamuu qaba. ^{G5550 jedhamuun beekama}

- [Mul 20:2](#) QEENXEEnd jawwee boba durii isa Diyaabiloosii fi Seexana ta'e sana qabate.

jedhee isa hidhe **a waggaa 1,000**.

- [Mul 20:3](#) QEENXEEnd boolla gad fagoo keessa isa darbatee cufee dhaabe **chaappaa tokko** isa irratti, .

kana booda hamma waggoonni 1,000 xumuramutti saboota akka hin gowwoomsine. B. But wantoota kana booda yeroo muraasaaf gad lakkifamuu qaba.

→ Jawween jawwee guddaa, boba dulloomaa, Diyaabiloosii fi Seexana samii irraa gara lafa ([Mul 12:9](#)).⁸⁴⁵

- **Umrii maatii lafaa waggoota 1,000 keessatti**

- **Seexan**akan humna du'aa qabu ([Ibr 2:14](#)) waggaa 1,000f boolla gadi fagoo hin qabnetti ni cufama. Jecha biraatiin, seexanni saboota (ykn maatii lafaa ([Zak 14:17](#)) waggoota 1,000 keessatti, kanarraa kan ka'es umurii isaanii willakka bara Nohi waggaa 950 jiraate dheerachuu ([Uma 9:29](#)).

- **Tinni jalqaba waggaa 1,000 (iddoo dhaabaa Eden)**.

([His 36:33-36](#) irra deebi'amee hiikame) .

[His 36:33](#) Akkana jedha **Gooftaa** ('ädōnāy) jedhu. ^{H136} **WAAQA** (y^ohōvā jedhu); ^{H3069}

Guyyaa keessa yakka keessan hundumaa irraa akkan isin qulqulleessu

Magaalota keessas isin nan jiraachisa, diigannis ni ijaarama.

[His 36:34](#) Lafa duwwaa ta'es ^{H776} ni qotama, namoota achiin darban hundumaa duratti garuu lafa onaa ta'ee

ture.

[His 36:35](#) Isaanis, Lafa kana in jedhu ^{H776} kan duwwaa ture sun akka ta'eera **iddoo biqiltuu Eden**;

magaalonni diigamaa fi diigamaa fi diigaman immoo dallaa ta'anii jiraatu.

[His 36:36](#) Sana booda sabni Ormootaa ^{H1471} kanneen naannoo keetti hafansana ni beeka

An-icha GOOFTAA iddoowwan diigaman ijaaraa, isa lafa onaa tures dhaabi.

An **GOOFTAA** dabbadheera, anis nan raawwadha.

[His 36:37](#) Akkana jedha **Gooftaa** ('ädōnāy) jedhu. ^{H136} **WAAQA** (y^ohōvā jedhu); ^{H3069}

Ani amma iyyuu kanaaf mana Israa'el akkan isaanitti godhu nan gaafatama;

Ani baay'adha ^{H7235} isaan dhiirota waliin ^{H120} akka tuuta tuuta tokkootti.

[His 36:38](#) Akka **tuuta hoolaa qulqulluu**, akka hoolota Yerusaalem ayyaana kabajamaa ishee irratti;

akkasitti magaalonni badaa tuuta namootaatiin in guutamu; **GOOFTAA**.

→ Guyyaa jal'ina isaanii hundumaa irraa qulqullaa'anitti, magaalonni qisaasama, badaa, diigaman ni qulqullaa'u dallaadhaan ni jiraata, lafti badaa ta'es ni fakkaatti **iddoo biqiltuu Eden**.

⁸⁴⁵ “[Fakkii 13-4] Magaalaa guddittii Baabilon” ilaali.

Gooftaan(‘ädönāy) jedhu.^{H136}**WAAQA**(y^əhōvâ jedhu) .^{H3069} akka hoolotaatti namoota ni baay’isa, akkattuuta hoolaa qulqulluukan

Yerusaalem ayyaana kabajamaa ishee irratti, akka Inni ta’uu isaa beekaniif **GOOFTAA**.

- Guutummaan manni Israa’el (Gara Yerusaalem samii walitti qabame) .

[His 39:25](#)Kanaaf akkana jedha**Gooftaa**(‘ädönāy) jedhu.^{H136}**WAAQA**(y^əhōvâ jedhu);^{H3069}

Amma deebi’ee fida**booji’amuu Yaaqoob**, guutummaa isaaf araarami**mana Israa’el**, .
maqaa koo isa qulqulluus ni hinaafa;

[His 39:26](#)Sana booda salphina isaanii baadhataniiru, .

yakka isaanii hundumaas ana irratti yakka raawwatan, .
yeroo nagaadhaan lafa isaanii keessa jiraatan, .^{H127}namni isaan sodaachise hin jiru.

[His 39:27](#)Gaafa isaan deebisee ummata keessaa fide, .

lafa diinota isaanii keessaas isaan walitti qabe, .^{H776}
saboota baay’ee durattis isaan keessatti qulqullaa’eera;^{H1471}

[His 39:28](#)Yeroo sanatti akkan ta’e ni beeku**GOOFTAA**(Yaahiwwee)^{H3068}kan isaanii**Waaqa**(‘ēlōhîm) jedhu), .^{H430}

saboota Ormoota gidduutti akka booji’aman isaan godhe.
garuu**Gara kan isaaniitti isaan walitti qabeeralafa**, .^{H127}kana booda isaan keessaa tokkollee achitti hin

dhiisne.

[His 39:29](#)Kana boodas fuula koo isaan irraa hin dhoksu;

sababiin isaas ani hafuura koo irratti dhangalaaseera**mana Israa’el**, .
jedha**Gooftaa**(‘ädönāy) jedhu.^{H136}**WAAQA**(y^əhōvâ jedhu).^{H3069}

→ **Gooftaan**(‘ädönāy) jedhu.^{H136}**WAAQA**(y^əhōvâ) jedhu.^{H3069} booji’amuu Yaaqoob (warra fedhan) deebisee

fida

torban 70ffaa Daani’eel walakkaa 2ffaa ykn Rakkina Guddaa keessaa ba’aa, .**Erm 30:7** keessaa bahee lafa diinaa, gara lafa ofii isaaniitti walitti qabaa (Iddoo dhaabaa Eeden, .**Mul 19:15-18**), kam jannata Waaqayyooti, .tisalafakan lafa Yerusaalem samii(**Mul 22:14**).

- **Jannata Waaqayyoo**

[Isa 65:18](#)Isin garuu wanta ani uumetti gammadaa, bara baraan gammadaa!

sababiin isaas, kunoo, ani uuma**Yerusaalem**gammachuu, sabni ishee immoo gammachuu.

[Isa 65:19](#)Ittis nan gammada**Yerusaalem**, fi gammachuu saba koo keessatti: 1.1.

kana booda sagalee boo’ichaa, sagalee iyyis ishee keessatti hin dhaga’amu.

[Isa 65:20](#)Achii booda daa’imni bara dheeraa hin jiraatu;

jaarsa (jaarsa)s .^{H2205}kan bara isaa hin guunne: 1.1.

daa’imaaf (mucaa tokkoof) .^{H5288 jedhamuun beekama}**waggaa dhibba tokkoo ni du’a**;

cubbamaan garuu umuriin isaa waggaa dhibba ta’ee in abaarama.

[Isa 65:21](#)Manneen ni ijaaru, ni jiraatu; maasii wayiniis ni dhaabu, .

firii isaaniis nyaadhaa.

[Isa 65:22](#)Isaan hin ijaaran, kan biraas hin jiraatu; isaan hin dhaaban, kan biraas hin nyaatu;

sababni isaas akkuma bara mukaa bara saba kooti, .

warri ani filataman immoo yeroo dheeraaf hojii harka isaaniitti gammadu.

[Isa 65:23](#)Isaan akkasumaan hin dhama’an, rakkinaaf hin ba’an;

isaan waan ta’aniif**sanyii**^{H2233}kan eebbifamaa kan**GOOFTAA**, fi sanyii isaanii isaan waliin.

[Isa 65:24](#)Osoo isaan hin waamiin dura nan deebisa;

utuu isaan haasa’anis nan dhaga’a.

[Isa 65:25](#)Waraabessi^{H2061}**fi hoolaa sana** (aarsaa gubamuuf) .^{H2924} ni ta’**sooruu wajjin**, .

leenci akka re’eetti qorqorroo ni nyaata, biyyeen immoo soorata bofaa in ta’a.

Gaara koo qulqulluu hundumaa keessatti hin miidhan, hin balleessus jedha**GOOFTAA**.^{H3068}

→ Gammachuu sabni Waaqayyoo Yerusaalemitti akka ibsametti [Isa 65:18-25](#)ni raawwatama **Kan Waaqayyoo iddoo qannoo** yeroo **Kan Kiristoos** 1,000 bulchuu.⁸⁴⁶

⁸⁴⁶“[3] Torban 70 Daani’el” ilaali.

- **Samii Keessatti: 1.1.** Durboota ogeeyyii fi gowwaa⁸⁴⁷ jireenyatti dhufee waliin ni bulcha **Kiristoos-fa waggaa 1,000**.⁸⁴⁸

turan (1) **Durboonni ogeeyyii** (kan teessoo irra taa'e): Haadhotii manaa Hoolichaa warra firdiin itti kennamu

kennameef ([Mul 20:4](#)).

- (2) **Durboota gowwaa** (warra mo'anunhanga dhumaatti, [Mul 2:26](#)): Rakkina Guddaa qulqulloota kan mallattoo bineensichaa fudhachuu diduu isaaniitiin mataan murame.

→ Saboota irratti aangoo kennameefii ulee sibiilaa ([Mul 2:26-27](#)).

- **Lafa Lafaa:** Maatiin lafaa lafatti hafuufa **waggaa 1,000**.

- Boo'uu fi boo'uu hin qabu, .
- Lamma booda daa'imni guyyoota muraasa malee jiraatu, ykn... **elder jedhamuun beekama** jireenya guutuu osoo hin jiraatin du'u, .
- **Gurbaa (ilma garbittii irraa dhalate)** .⁸⁴⁹ waggaa dhibbatti ni du'a, cubbamaan waggaa dhibbatti du'e garuu ni abaarama.
- Sanyii (rema) eebbifamaa Waaqayyoo, sanyii isaaniis isaan waliin qabu, .
- **Waraabessihoolaa immoo** aarsaan gubamu waliin ni dheeda, .
- Leenci akka re'ee qoree ni nyaata, .
- Biyyeen foon bofaa ni ta'a (gaara qulqulluu Waaqayyoo hundumaa keessatti hin miidhan, hin balleessus).

→ **Muka jireenyaa** jechuun iddoo dhaabaa Eeden gidduu jira ([Uma 2:9-15](#)), kan keessa jiru **Jannata**

Waaqayyoo.⁸⁵⁰

- . Garuu sababni isaas Iddoo dhaabaa Edenis qaba **muka gaarii fi hamaa beekuu**, waraabessi ni ta'a waliin nyaachisuu **hoolaa sana** keessa **Jannata Waaqayyoo** ([Isa 65:25](#)).

[Uma 2:9](#) Lafa keessaas kan hojjetame **Waaqayyoo gooftaa**

muka ijaan namatti tolu hunda guddisuuf, .

nyaataaf immoo gaarii; muka jireenyaa akkasumas iddoo biqiltuu sana gidduutti, .

fi muka gaarii fi hamaa beekuu.

→ Sababni isaas firii warra qajeelaa (**firii isaakan Yesuus Kiristoos**, [.1Yo 2:1](#)) dha **muka jireenyaa** ([Fak 11:30 irratti](#)), .

jiraadhu **barabaraan** ([Uma 2:9](#)).

[Uma 3:22](#) Waaqayyoo gooftaan immoo, "Kunoo, namichi akka nu keessaa tokkoo ta'eera;

gaarii fi hamaa beekuuf;

fi fudhachuu akkasumas of **muka jireenyaa**, fi nyaachuu, fi **bara baraan jiraadhu**: 1.1.

[Fak 11:30 irratti](#) Firiin warra qajeelaa ni **muka jireenyaa**; namni lubbuu injifatu immoo ogeessa

dha.

([Mul 20:4](#)) Qulqullooni 144,000 fi Gidiraa Guddaan Kiristoosiin waggaa 1,000 akka bulchan

[Mul 20:4](#) Teessoo wwan arge, Isaanis irra taa'anii firdiin isaaniif kenname.

lubbuu warra Yesuusii dhugaa ba'uuf mataa muraman arge;

jecha (logos) jedhuuf immoo ^{G3056} kan Waaqayyoo, fi kan bineensicha, fakkii isaas hin waaqeffanne ture, .

lamaan isaanii iyyuu mallattoo isaa (on) irratti hin arganne ture. ^{G1909} morma isaanii, ykn (irratti)

keessatti ^{G1909} harka isaanii;

⁸⁴⁷ Ilaali [Mul 2:26](#).

⁸⁴⁸ Irraa qabame [Mul 20:4](#).

⁸⁴⁹ "([Mul 10:8-11](#)) Kitaaba xiqqoo (Receive & devour ammas raajii dubbachuuf) .."

⁸⁵⁰ "[3] Torban 70 Daani'el" ilaali.

□ [Mul 20:4](#)Ani (Yohaannis) teessoo arge, isaanis irra taa'anii firdiin isaaniif kenname.

Sana booda lubbuu warra isaaniif mataan muraman arge **dhuga baatuugara Yesuus** fi tiif **asxaawwan jedhamankan Waaqa**, kan bineensichaas ta'e fakkii isaa hin sagadne, . morma isaanii irrattis ta'e harka isaanii irrattis mallattoo isaa hin arganne ture. Isaanis waliin jiraatanii mootii turan **Kiristoos-fa waggaa 1,000**.

<[Guyyaa Kiristoos](#)>

- **Gaaf tokko** kan beekamu **GOOFTAA**, ni jiraata **ifa** galgala galgala

[Zak 14:6](#) *Guyyaa sanatti immoo ifni hin jiru; ibsaan ni hir'ata.*

[Zak 14:7](#) *Garuu ni ta'a **guyyaa tokko** kan beekamu **GOOFTAA (Yaahiwwee)**, .^{H3068} *guyyaa miti, halkanis miti: garuu galgala in ta'a **ifa**.*^{H216}*

[Zak 14:8](#) *Guyyaa sanattis ni ta'a, sun **bishaan jireenyaa irraa ni ba'a Yerusaaalem**; walakkaan isaanii gara galaana bahaatti, walakkaan isaaniis gara galaana dhihaatti; yeroo gannaa fi yeroo qorraa ni ta'a.*

- Ni jiraata **ifa Waaqayyoo** galgala booda **kan Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** dhufuu, innis eegumsa 4ffaa, kan Gooftaan (**Kiristoos**) . will mul'atu (argamuu) .^{G3700 jedhamuun beekama G1537} akka **qeenxee hafuura halkan**^{G3571} ([Mar 6:48](#)).

→ **Bishaan jireenyaa**, kan Yerusaaalem keessaa ba'e, lafa qulqulleesse.

→ Sa'aatiin 4ffaan "**durboota kaan**" kan yeroo **icha waggaa 1,000**. Isaan

ni dhufa **jireenya** erga waggoonni 1,000 xumuramanii booda, akkasitti qooda qabaachuu isaaniitiin eebbifamaniiru **kan jalqabaa**

du'aa ka'uu.

→ Tkan isaa "**guyyaa tokko**" jedhamuun beekama **Yaahiwwee** jechuun guyyaa "**.Kiristoos**" ni

"argama" .**yeroo 2ffaa ...ala**

cubbuu gara fayyina.

[Ibr 9:28](#) *Kanaaf **Kiristoos** yeroo tokko cubbuu namoota hedduu baachuuf dhihaate; warra sanaafis **isa barbaadaa** inni lammaffaa ni mul'ata (**2ffaa**) .**yeroo cubbuu malee gara fayyina**.*

- **Midhaan durboota ogeeyyii & durboota gowwaa**

(1) (**Durboonni ogeeyyii**) teessoo irra taa'e: 1.1.

- Haadhotii manaa Hoolichaa warra murtiin itti kenname ture.

→ **144,000 ta'an** mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti (Yerusaaalem Qulqulleettii,

Qulqullummaa kan

Qulqulluu ta'e), kana boodas hin ba'an.⁸⁵¹

→ Saboota Ormaa hundumaa ittiin ni sooru **ulee sibiilaa**.⁸⁵²

(2) (**Durboota gowwaa**) lubbuuwwan ajjeefaman: 1.1.

- Qulqullooni Qulqulloota mallattoo bineensichaa waan hin fudhanneef mataan muraman.

- **Injifattoota waldoota 7** (warra 144,000 & Qulqulloota qulqulluu) waliin ni jiraata, ni bulcha **Kiristoos-fa waggaa 1,000**.⁸⁵³

- **Warri mo'an Kiristoosiin waggaa 1,000 jiraachuu fi bulchuu**⁸⁵⁴

[Zak 14:9](#) *Fi **GOOFTAA** guutummaa lafaa irratti mootii in ta'a: **guyyaa sanatti tokko in ta'a GOOFTAA**, maqaan isaas tokko.*

⁸⁵¹“ 10” jedhu ilaali. [Mul 3:12](#).”

⁸⁵²“([Mul 12:4-5](#)) *Dubartiin tokko (Yerusaaalem samii) ilma dhiiraa deesse (The 144,000)*.” .

⁸⁵³“([Mul 5:7-14](#)) *Qulqullooni qulqullooni Waaqayyoof mootii fi luboota taasifamu.*”

⁸⁵⁴“[3] Torban 70 Daani'eel,” fi [Zak 14:9-19](#).

→ Gooftaan (Yahiwween) biyya lafaa hundumaa irratti mootii in ta'a, tokkos in ta'a **GOOFTAA**, maqaan isaas tokko.
 → **GOOFTAA tokko**⁸⁵⁵; jechuun akkas jechuudha **Waaqa** jechuun Abbaa kan **Kiristoos**, fi kan **Jalqaba Kiristoos**.⁸⁵⁶

2Qor 6:18 Ni ta'us **a Abbaa**^{G3962} isiniif haa ta'u, ilmaan koo in taattu^{G5207} fi ijoollee durbaa. .^{G2364}
 jedha **Gooftaa**^{G2962} **Hundumaa danda'u** (pantokratōr) jedhamu. .^{G3841}

→ **Itti makamu** gara **Kiristoos**, fi keessatti guddachuu **Gooftaa**, kanaaf akka in **Gooftaa tokko**.⁸⁵⁷ Abbaa Isaa (**Waaqa**) Abbaa keessan ta'a.

→ **Gooftaan** (kyrios) jedhamu. **Hundumaa danda'u** (yookaan **Gooftaa** fi **Fayyisaa Waaqa**) jedha, .
 “Ani kee ta'a **Abbaa**, ati immoo koo taata **ilmaan dhiiraa fi ijoollee durbaa**.”

• **Ilmaan Waaqayyoo**

Fil 1:9 Jaalalli keessan beekumsa fi firdii hundumaa keessatti caalaatti akka baay'atuuf kana nan kadhada;
Phl 1:10 irratti Waan baay'ee gaarii ta'e akka jaallattaniif; garaa qulqulluu fi mufannaa tokko malee akka taattaniif

hang **guyyaa Kiristoos**;

Fil 1:11 Firii qajeelummaa, kan karaa **Yesuus Kiristoos**, .
 ulfinaa fi galata **Waaqa**.

Fill 2:14 Waan hundumaa gungumaa fi falmii malee raawwadhaa:

Fil 2:15 Sana **ye** mudaa kan hin qabnee fi miidhaa kan hin qabne ta'uu danda'a, . **ilmaan Waaqayyoo**, osoo hin ceepha'in, .

saba jal'aa fi jal'aa, isaan gidduutti akka ifaatti ibsitu gidduutti^{G5458} addunyaa irratti;

Fil 2:16 Jecha (logos) jedhu fuulduratti qabachuu .^{G3056} kan **jireenyaa**; akkan itti gammaduuf **guyyaa Kiristoos**, .
 akkasumaan akkan hin fiigne, akkasumaan akka hin dadhabne.

→ Firii qajeelummaatiin guutamtee of eeggadhu, ceepha'uu malee mudaa hin qabne, garuu keessatti ibsi

addunyaawaliin **lfa Waaqayyoo** kan si keessa jirus qabadhu **asxaa jireenyaa**, akka gammaddan **keessa**

guyyaa Kiristoos ta'uu **ilmaan Waaqayyoo**, .⁸⁵⁸ akkasumaan akka hin fiigne beektanii, akkasumas akkasumaan dadhabe (**Fil 2:16**).

* “[3] Torban 70 Daani'el” irraa kan qabame.

		Christ's 2nd coming		Christ's appearing	
		The Lord and Saviour Jesus Christ's coming		The day of Christ	
		The day of the Lord Jesus	The day of the Lord	The day of God	
Abomination (AOD)	(Rev 14:12-13)	Wrath of God (WOG)		The Garden of Eden	
				1,000 years	∞
			Heavenly Jerusalem	On the ground	In heaven
Great Tribulation			Armageddon	God's paradise (Rev 2:7)	New Jerusalem
Daniel's 2nd half of 70th week					
Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)	Mount Zion (Heb 12:22)		Holy Jerusalem

• **Yerusaalem nagaadhaan ni jiraatti**

Zak 14:10 Lafti hundinuu Geebaa irraa hamma Riimonitti gara kibbaatti akka dirreetti in garagalfa **Yerusaalem**: fi karra Biniyaam irraa kaasee hamma iddoo karra isa duraatti ol kaafamee bakka ishee in jiraata; hamma karra goleetti, masaraa Hananeel irraa hanga **iddoowwan wayinii mootichaa**.

Zak 14:11 Namoonni ishee keessa in jiraatu, kana booda guutummaatti badiin hin jiraatu; garuu **Yerusaalem nagaan ni jiraata**.

Zak 14:12 Kunis dha'icha ittiin dhufu ta'a **GOOFTAA** ummata irratti qabsaa'e hunda ni rukuta

⁸⁵⁵ Viidiyoo 46. “Du'aa ka'uu Jireenyaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/46-du'aa-ka'uu-jireenyaa/.

⁸⁵⁶ “(Mul 19:12-14) **Asxaa Waaqayyoo**” bal'ina isaaf.

⁸⁵⁷ Ilaali **Mul 19:11-14**.

⁸⁵⁸ “(Mul 21:7) **Warra mo'an (Ilmaan Waaqayyoo)** .” jedhu bal'inaan argachuuf.

Yerusaalem; Foon isaanii utuu miila isaanii irra dhaabbatanii ni nyaata, akkasumas
jii isaanii boolla isaanii keessatti in balleessa, arrabni isaanis afaan isaanii keessatti in balleessa.

[Zak 14:13](#) Guyyaa sanatti immoo badiisa guddaa irraa **GOOFTAA** isaan keessaa ni ta'a;
tokkoon tokkoon isaanis harka ollaa isaa ni qabatu;
harki isaas harka nama ollaa isaa irratti in ka'a.

[Zak 14:14](#) Yihudaanis Yerusaalemitti in lola; qabeenya ormoota naannoo sana jiran hundumaas
warqee fi meetii fi uffata baay'inaan walitti ni qabamu.

[Zak 14:15](#) Dha'ichi fardaa, gaala, gaala fi harree akkasuma in ta'a;
Bineensota dunkaana kana keessa jiran hundumaas akka dha'icha kanaatti.

[Zak 14:16](#) Saboota hundumaa keessaa kan hafe hundinuu in ta'a
inni Yerusaalem irratti dhufte waggaa waggaa ni ol ba'a
waaqeffachuuf **Mooticha**, . **Waaqayyo gooftaa maccaa**, fi eeguuf **ayyaana godoo qulqullaa'aa**.

→ **Waaqayyo gooftaa maccaa**: 1.1. **ēlōhīm jedhamuun beekama** kan guutummaa lafaayookaan **Waaqayyo gooftaa** kan Israa'el, kan Tokko ta'e **Gooftaa**.⁸⁵⁹

- **Maatii lafaa**

[Zak 14:17](#) Innis maatii lafaa keessaa kan hin ol baane in ta'a **Yerusaalem**
Mooticha waaqeffachuuf, . **Waaqayyo gooftaa maccaa**, isaan irratti illee roobni hin roobu.

[Zak 14:18](#) Maddi Gibxii yoo ol hin baane, yoo hin dhufne, roobni hin roobne; achitti dha'ichi ni in jiraata, .
kan jedhuun **GOOFTAA** saboota Ormaa ol hin dhufne ni rukuta
garaqabi ayyaana godoo qulqullaa'aa.

→ Maatiin lafaa warra waggaa 1,000-tti seenan ta'a. Akkasitti warri hin goone
akkuma "maatii lafaa" saboonni Ormootaa ta'anitti abboomamu.

- **Ayyaana godoo qulqullaa'aa eegaa**

[Zak 14:19](#) Kunis adabbii Gibxii, adabbii saboota Ormaa hundumaas in ta'a
kanneen eeguuf hin ol dhufan **ayyaana godoo qulqullaa'aa**.

[Zak 14:20](#) Guyyaa sanatti bilbilli fardeen ni ta'a; **QULQULLUMMAA KAN... GOOFTAA**;
fi qodaa keessaa **kan GOOFTAA mana** akka saanii iddoo aarsaa fuuldura jiru ni ta'a.

[Zak 14:21](#) Eeyyee, hunda **godaakeessa Yerusaalem** fi keessatti **Yihudaa** ta'a **qulqullummaagara Waaqayyo gooftaa maccaa**.

Namni aarsaa godhu hundi dhufee isaan fudhatee itti bilcheessa.

Guyyaa sanatti kana booda namni Kana'aan keessa hin jiraatu **mana Gooftaa Raayyaa**.

→ Adabbiin Gibxii fi saboonni Ormootaa eeguuf ol hin baane hundumaa ni jiraata **ayyaanicha kan godoo qulqullaa'oo**. Sudaan mana Yihowaa keessa jiru akka saanii iddoo aarsaa fuuldura jiruu fi qodaa hundumaa in ta'a
Yerusaalemitti fi Yihudaatti qulqullummaa Waaqayyo gooftaa maccaaf ykn Tokkichaaf in ta'a **Gooftaa**.

→ Kana'aan lafa Abrahaam fi sanyii isaa orma ta'anii itti jiraatan ture. **Waaqakennuuf waadaa gale lafa Kana'aan jedhamtu** isaaniif **qabeenya bara baraa** isaanis ni ta'a **Waaqa**.

[Uma 17:8](#) Ani (Waaqayyo) siif (Abrahaamiif), sanyii kee boodas nan kenna;
dachii ati orma taate, guutummaa lafa Kana'aan, .
-f**qabeenya bara baraa**; isaanis nan ta'a **Waaqa**.

→ Guyyaa sanatti garuu namni Kana'aan tokko kana booda mana **Waaqayyo gooftaa maccaa** akkuma fedhanitti
kana booda lafa Kana'aan bakka orma turan keessa hin jiraatin, magaalaa fooyya'aa keessa ta'u malee, .

magaalaa Waaqa jiraataa keessas **samii Yerusaalem** Tulluu Tsiyoon irratti.⁸⁶⁰

[lbr 11:16](#) Amma garuu biyya fooyya'aa hawwu, jechuunis . **kan samii**: kanaaf

⁸⁵⁹ Ilaali [Mul 4:8](#).

⁸⁶⁰ [lbr 11:16](#), [lbr 12:22](#).

Waaqisaanii jedhamee hin qaanoftu Waaqa: mandara isaaniif qopheesseef.
Ibr 12:22 Isin garuu gaara Tsiyoon dhuftaniittu, gara *magaalaa Waaqa jiraataa*, .
Yerusaalem ishee samii, akkasumas ergamoota lakkoofsa hin qabneef, .

(Mul 20:5-6) Du'aa ka'uu isa jalqabaa (Midhaan 3ffaa eega 4ffaa) .

Mul 20:5 Warri du'an hafan garuu hanga waggoonni kumaan sun xumuramutti deebi'anii hin jiraanne. Kun du'aa ka'uu isa jalqabaati.

Mul 20:6 Inni du'aa ka'uu isa duraa keessatti qooda qabu eebbifamaa fi qulqulluu dha; akkasii irratti duuti inni lammaffaan humna (aangoo) hin qabu, .^{G1849}
 garuu luboota Waaqayyoo fi kan Kiristoos ta'anii waggaa kuma tokkoof isa wajjin in moo'u.

☐ Mul 20:5 Garuu warri du'an hafan hanga waggoonni 1,000 xumuramutti hin jiraanne.

Tkan isaati **du'aa ka'uu isa jalqabaa**.

☐ Mul 20:6 Du'aa ka'uu isa duraa keessatti qooda kan qabu eebbifamaa fi qulqulluu dha.

Akkas kana irratti duuti lammaffaan aangoo hin qabu, .

garuu ni ta' **luboota kan Waaqa** fi kan **Kiristoos**, Isa waliinis ni moo'aa **waggaa 1,000**.

→ Warri du'an hafan (kanneen lafatti hafan) hin dhufne **jireenya** hanga dhuma waggaa 1,000tti.

Garuu gara... **jireenya** erga waggoonni 1,000 xumuramanii booda, jechuunis **du'aa ka'uu isa**

jalqabaa (Midhaan sassaabame

warra du'an hafaniif eegumsa 4ffaa).

>> **Sassaaba 3ffaa** kan 4ffaa watch for **durboota kaan**

- Warri du'an hafan du'aa ka'uu isa jalqabaa irratti qooda qabaatan; Warri du'an hafan ("durboonni kaan") gara Yesus Kiristoositti fi gara du'a isaatti ni cuuphamu (Rom 6:3) fi dhuma waggaa 1,000 booda jireenyatti dhufu.

- .QEENXEEl duuti inni jalqabaa warra du'an hafan kanneen du'a mudatan irratti aangoo qabaatus, waggoonni 1,000 erga xumuramee booda lubbuudhaan ni deebi'u. Duuti lammataa waan qabaatuuf eebbifamaniiru **isaan irratti aangoo hin qabu**.

(Mul 20:7-8) Waggaan 1,000 xumurame (Goog fi Maagoog) .

Mul 20:7 Waggoonni kumaan yeroo xumuraman (xumuraman) immoo, .^{G5055} Seexanni mana hidhaa isaa keessaa ni hiikama, .

Mul 20:8 Saboota gowwoomsuufis ni ba'a ^{G1484} kanneen kutaa (golee) afran keessa jiran .^{G1137} kan dachii (lafa), .^{G1093} Gog ^{G1136} fi Maagoog, .^{G3098} lolaaf (waraana) walitti isaan walitti qabuuf: .^{G4171} lakkoofsi isaanii akka cirracha galaanaa ti.

☐ Mul 20:7 Yoom immoo **waggaa 1,000** xumuramaniiru, Seexanni mana hidhaa isaa keessaa ni hiikama.

☐ Mul 20:8 QEENXEEnd saboota golee lafaa afran (4) keessa jiran gowwoomsuuf ni ba'a, .

Gog fi Maagoog, lolaaf isaan walitti qabuuf, lakkoofsi isaanii akka cirracha galaanaa ta'e.

- **Gog**

- Waggaa 1,000 booda, .**Gog**, . **mootichan** lafa Maagoog, kaaba irraa dhufee dachee kan **Israa'el**.⁸⁶¹

- **Maagoog**

⁸⁶¹ Gog^{G1136}: Mootii lafaa Maagoog kan kaabaa dhufee lafa Israa'el irratti duule.

Ka'umsa Ibirootaa kan ta'e **אֵל** (H1463) **Afaan Oromoo**, "gaara" (ilma Shemaayaas, .**His 38**).

→ Maagoog^{G3098}: Lafa kaaba Israa'el kan Mootiin Gog Israa'el rukutuuf irraa dhufu.

Ka'umsa Ibirootaa kan ta'e **גֹּג** (H4031) **Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo**, hiika,

- Lafa Gog

- Ilma Yaafet 2ffaa, ilma ilma Nohi, & akaakayyuu gosoota hedduu gara kaabaatti Israa'el irraa.

- Naannoo gaarreen Kaappaadoodiyaa & Miidiyaa gidduu jiru, bakka jireenyaa sanyii Maagoog.

- **.Maagoog**jechuun saboota Ormaa golee lafaa 4 keessa jiran kan gowwoomfamarii fi ittiin walitti qabaman agarsiisa

Seexanawaraana irratti banuuf **Waaqa**waggaa 1,000 booda xumuraman (**Mul 20:8**). Isaan lakkoofsa baay'eedha namoota akka cirracha galaanaa.

- **Weerara kanGog fi Maagoog**lafa Israa'el irratti bara**Mul 20:8**lola yeroo Seexanni mana hidhaa isaa keessaa hiikamu yeroo **waggaa 1,000** yeroon isaanii darbe(**Mul 20:7**) kan waggaa 1,000 booda murtii dhuma duratti. Jireenyi uumama Waaqayyoo hunduu lafa irra ni raafama (**His 38:20**) gaarreen fi dallaan hundinuu lafatti ni kufa (**His 38:19-20**).

(**Mul 20:9-10**) Seexanni haroo ibiddaa & dibataatti darbatame

Mul 20:9Bal'ina lafaa (lafa) irrattis ol ba'an, .^{G1093}akkasumas buufata qulqullootaa marsee ture^{G40} **waa'ee**, . mandara jaallatamtuu sanas, ibiddi samii keessaa Waaqayyoo biraa bu'ee isaan nyaate.

Mul 20:10Seexanni isaan gowwoomse immoo gara haroo ibiddaa fi sobaatti darbatame; bakka bineensichi fi raajichi sobduun jiranitti, halkanii fi guyyaa bara baraan itti dhiphatu.

□ **Mul 20:9** QEENXEEnd bal'ina lafaa ol ba'anii buufata qulqullootaa qulqullootaa marsan fi magaalaa jaallatamtuu.QEENXEEnd **abidda**irraa gadi bu'e**Waaqa**samii keessaa bahee isaan nyaate.

□ **Mul 20:10**Yommuus**sheyxaann**ikan isaan gowwoomse keessa darbatame**haroo ibiddaa**fi dibata, . bakka bineensichi fi raajichi sobduun jiranitti, halkanii fi guyyaa bara baraan itti dararama.

→Seexanni, bineensi (1ffaa) fi raajin sobaa (kan bineensi 2ffaa) hundi isaanii haroo ibiddaatti darbatamu.

(**Mul 20:11**) Teessoo adii guddaa

Mul 20:11Teessoo adii guddaa, isa irra taa'ee fi fuula isaa irraa lafti (lafti) arge .^{G1093} samiin immoo baqate; bakki isaaniis hin argamne.

□ **Mul 20:11** Then ani arge**teessoo guddaa adii**fi**isa irra taa'e**, . kan fuula isaa irraa lafti fi samiin baqate. Bakki isaaniis hin argamne.

- **Him kan teessoo guddaa adii irra taa'e:Waaqa**(**Mul 20:12**) .
→Laftii fi samiin baqatan.

(**Mul 20:12**) Kitaabonni lama Waaqayyoo duratti banaman: (1) Kitaabota, (2) Kitaaba Jireenyaa

Mul 20:12Warri du'an, xixiqqaa fi guddaa, Waaqayyoo dura dhaabbachuu isaanii nan arge; kitaabonnis ni banaman: macaafni kan biraan immoo macaafa jireenyaa in baname. warri du'anis wanta barreeffame sanaan ni faradaman **kitaabota keessatti**, akka hojii isaaniitti.

□ **Mul 20:12** QEENXEEnd warra du'an, xiqqaa fi guddaa, fuuldura dhaabbatani arge**Waaqa**, fi**Kitaabota**banamaniiru. QEENXEEnd**Kitaaba biraa** baname, jechuunis **Kitaaba Afaan OromooJireenya**. Warri du'anis akka hojii isaaniitti, wanta keessatti barreeffameen ni faradaman**Kitaabota**.

→Kitaabota lama (2) kan kanaan dura banaman**Waaqa**: (1) **.Kitaabota**, (2) **.Kitaaba Jireenyaa**

(1) **.Kitaabota**: Maqaa warra du'anii "Firdiif du'aa ka'uu" (**Yoh 5:29**).⁸⁶²

- Thosee kanneen "Kitaabonni" keessatti barreeffaman warra du'anii osoo hin fudhatiin du'a jalqabaa dhandhamanidha**Yesuus**osoo lafa irra jiruuilmaan badii (**Mat 13:38 irratti**), akkasitti immoo gonkumaa du'aa hin kaafamne**jireenya**.⁸⁶³ Akkasitti ilmaan badii (**Mat 13:38 irratti**) akkaataa hojii isaanii **" .Kitaabota ."**

⁸⁶²"(**Mul 6:7-8**) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)."

⁸⁶³"(**Mul 20:5-6**) Du'aa ka'uu isa jalqabaa."

- Sababni isaas warri du'an (warri lafa jiraatan) fudhachuu dide **Yesuus** akka isaaniitti fayyisaa osoo lafa irra jiruu, gara lafa qulqulluutti hin socho'an, harka bitaa irratti ni kaa'amu malee **Ilma Waaqayyoo**, sana booda ibidda bara baraa seexanaa fi ergamoota isaatiif qophaa'etti darbatamuu fi abaaramaa ([Mat 25:41](#)).
- Isaan gonkumaa waan hin fudhanneef **Yesuus**, maqaan isaanii keessatti barreeffamee hin beeku **Kitaaba jireenyaa** hundee addunyaa irraa kaasee ([Mul 17:8](#)).
- Yoo warri du'an hafan fudhatan **Yesuus** akka fayyisaa isaaniitti osoo hin du'iin dura mirgaatti ni kaa'amukan **Ilma Waaqayyoo** hundee addunyaa irraa kaasee mootummaa isaaniif qophaa'e dhaaluuf ([Mat 25:32-34 irratti](#)), jechuunis **iddoo biqiltuu Eden**, **jannata Waaqayyoo** ([Mul 2:7](#)). qeenxeend jireenya bara baraa seena.⁸⁶⁴

(2) **Kitaaba Jireenyaa**: Maqaa “ **.ilmaan du'aa ka'uu** ([Luq 20:36](#)) ” .⁸⁶⁵ kan itti bahe “ **.du'aa ka'uu jireenyaa** ” ([Yoh 5:29](#)).⁸⁶⁶

- Maqaa ilmaan mootummaa (warra samii jiraatan, [.Mat 13:38 irratti](#)) keessatti barreeffamaniiru **Kitaaba Jireenyaa**.
- Hafuura qulqulluudhaan & ibiddaan osoo lafa irra jiranii cuuphamaniiru, kanaaf hamma danda'anitti DU'A isaan hin mudanne **GONKUMAA HIN DU'INAA** ([Yoh 11:26](#)). Hiikni isaas, waan gaarii hojjetanii gara **du'aa ka'uu jireenyaa** kanaaf du'aa ka'uu firdiif hin muudaman ([Yoh 5:29](#)).⁸⁶⁷

([Mul 20:13](#)) Galaanaa fi du'aa & si'ool firdii isaaniif warra du'an kennan

[Mul 20:13](#) Galaannis harka kennate^{G1325} warra du'an isa keessa turan; du'aa fi si'oolis dabarfamee (harka kenne) .^{G1325} warra du'an isaan keessa turan; tokkoon tokkoon isaaniis akka hojii isaaniitti faradaman.

☐ [Mul 20:13](#) QEENXEEnd galaanni warra du'an isa keessa turan dabarsee kenne, Duuti fi Jahannam warra du'an isaan keessa turan dabarsee kenne.

Tokkoon tokkoon isaanii akka hojii isaaniitti in faradaman.

- **Tinni galaana**
- .Hakka warra mallattoo bineensa (1ffaa) argatanitti ([Mul 13:16](#)), akkasumas warra fakkii isaa waaqeffatan (bineensa 2ffaa, [Mul 13:14](#)).
- **Boolla**^{H953}
- .Boolli kun bakka warri angafaa (firii) Fara'oon irraa kaasee hanga angafa booji'amtootaa (firii) itti hidhaman ([Bau 12:29](#)).
- **Si'ool** (Sheol) .^{H7585} kutaa boollaa isa gadi aanaa Luusifer fi lubbuun qulqulluu hin taane keessa jiranidha ([Far 16:10](#), [.Isa 14:12-15](#)).
- . **Kiristoos** lubbuu fi Hafuura Isaa fayyisuuf dhufa **firii jalqabaa**, garuu Du'aa fi Jahannam ([Mul 6:8](#)) ni hordofa
firii jalqabaa Fara'oon Gibxii ([Bau 18:10](#)).⁸⁶⁸
- . **Jawwee gudda** kan samii irraa gara lafaatti darbatame Luusifer dha⁸⁶⁹ kan bara “ **.kan Farra** .

⁸⁶⁴ “[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo” ilaali.

⁸⁶⁵ Ilmaan du'aa ka'uu ilaalchisee “ [.Mul 5:11](#) .”

⁸⁶⁶ “([Mul 6:7-8](#)) *Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)* .”

⁸⁶⁷ Ibid.

⁸⁶⁸ Ibid.

⁸⁶⁹ Ilaali [Mul 12:3](#).

Kiristoos” jedhu lafa irratti.⁸⁷⁰ Kana Farra Kiristoos karaa bineensa 1ffaa galaana keessaa ka'ee hojjete ([Mul 13:1](#)), akkasitti galaanni nama du'e kennuu jechuun warra bineensa 1ffaa galaana keessaa bahanii fi Du'aa fi Si'ooliin fuulduratti ba'e.

- **Jawwee gudda** kan samii irraa gara lafaatti darbatame ([Mul 12:9](#)) Luusifer lubbuu qulqulluu hin taane waliin Si'ool keessa jirudha.

([Mul 20:14](#)) Du'a lammaffaa = Du'aa fi Jahannam

[Mul 20:14](#) Duuti fi si'oolis haroo ibiddaatti darbataman. Kun du'a lammataati.

☐ [Mul 20:14](#) Then **Du'afi Si'ool** keessa gataman **haroo ibiddaa**. Kuni ..dha **du'a lammaffaa**.

→ Warri du'an hafan waggaa 1000 keessaa bahanii mo'atan ni qabaatu **du'aa ka'uu isa jalqabaa** kanaaf duuti lammataa isaan irratti aangoo hin qabu ([Mul 20:6](#)).⁸⁷¹

→ **Duuti lammaffaa** warra du'anii waggoota 1,000 booda Seexanaatti makamaniif dhufa. Sababni isaas du'aa ka'ee gara jireenyaatti deebi'e, ni ta'uta'ifirdii booda gara haroo ibiddaatti darbatame.⁸⁷²

- **Tjedhee boolla** (warra du'aniif, [Far 30:3](#)) . → Si'ool (lubbuu qulqulloota hin taaneef) .
→ Lubbuun warra “Du'a” mudate “Si'ool” keessa waan jiruuf haroo ibiddaatti ni gatama

[Far 30:3](#) Yaa GOOFTAA (Yaahiwwee) .^{H3068} lubbuu koo awwaala (si'ool) keessaa ol baafteetta: ^{H7585} gara boollaatti akkan hin gad buune ati na jiraachifte.

([Mul 20:15](#)) Maqaan isaanii Kitaaba Jireenyaa keessatti hin barreeffamne = Haroo ibiddaa

[Mul 20:15](#) Namni macaafa jireenyaa keessatti barreeffamee hin argamne immoo gara haroo ibiddaatti darbatame.

☐ [Mul 20:15](#) QEENXE End namni barreeffame hin argamne kamiyyuu **Kitaaba Jireenyaa** keessa darbatame **haroo ibiddaa**.

- .**Tartiiba murtii**

(1) Bineensi (1ffaa), fi Raajiin sobaa lubbuun haroo ibiddaatti darbatamu ([Mul 19:20](#)).

→ Jawween (bofti dullooma, Diyaabiloosii fi Seexana) waggaa 1,000 ([Mul 20:2](#)), sana booda Seexanni ture waggoonni 1,000 yeroo xumuraman mana hidhaa isaa keessaa gadhiifame ([Mul 20:7](#)).

(2) Seexanni lubbuudhaan haroo ibiddaatti darbatama ([Mul 20:10](#)).

(3) Boollii bakka firii jalqabaa Fara'oon ([Bau 12:29](#)) dha. Akkasumas, kutaan boollaa inni gadi aanaan bakka

jirudha

lubbuun qulqulluu hin taane hidhamaniiru ([Far 16:10](#), [.Isa 14:12-15](#)) kanneen mallattoo bineensichaa argatan

dabalatee

fakkii isaas sagada ture ([Mul 20:13](#)) fi kanneen waggoota 1,000 keessatti gowwoomfaman ([Mul 20:8](#)).

(4) Namni Kitaaba Jireenyaa keessatti barreeffamee hin argamne haroo ibiddaatti darbatama ([Mul 20:15](#)) .

→ Kanneen du'an hundi (**Du'afi Si'ool**) keessa [Mul 20:13](#) ni gatama **haroo ibiddaa**, **.du'a lammaffaa**.

⁸⁷⁰“([Mul 12:7-9](#)) Waraana samii (Jawween guddaan fi ergamoonna isaa samii keessaa gataman).”

⁸⁷¹“([Mul 6:7-8](#)) Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool) ..”

⁸⁷²Viidiyoo 11. “Uffata Yesus “Ayyaana Faasikaa” Dura.

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/11-uffata-yesuus-ayyaana-faasikaa-dura/.

Boqonnaa 21

(Mul 21:1) Samii Haaraa fi Lafa Haaraa

Mul 21:1 Samii haaraa (singular) immoo arge .^{G3772} fi lafa haaraa (lafa, tokkicha): .^{G1093}
samii isa duraa fi lafa (lafa) isa duraatiif .^{G1093} du'aan boqotaniiru; kana booda galaannis hin turre.

☐ Mul 21:1 Then Yohaannis arge **a samii Haaraa fi Lafa Haaraa** .

samiin inni duraa fi lafti inni duraa darbaniiiru. Akkasumas kana booda galaanni hin turre.

- **QEENXEESamii haaraa**: 1.1. Ann Mul 12:9, jawwee guddaa (seexanaa, .ld 1:6-9) samii keessaa darbatame gara lafaatti.

- **QEENXEELafa haaraa**: Hundi isaanii **Kan Waaqayyoo** uumamtoota "lafa (lafa, galaana, fi loltoota isaanii hundumaa, .Hojii Ergamootaa 4:24), ."

kan Inni jalqaba uume, lafatti kufe (His 38:20) fi bakka Isaa du'aan boqote murtii waggaa 1,000 booda.

- **Samii Haaraa fi Lafa Haaraa**

Isa 65:17 Kunoo, ani (Waaqayyo, Yaahiwwee, .Isa 65:25) samii haaraa uumuu (dachaa) .^{H8064} akkasumas lafa haaraa

(tokkicha): .^{H776} inni duraa immoo hin yaadatamu, sammuuttis hin dhufu.

→ **GOOFTAA** samii haaraa fi lafa haaraa uuma. Samiin haaraan dachaa sababa samii keessa Yersaalem ishee samii malee godoo Waaqayyoo keessa jiru.⁸⁷³

gooftaa

* .Lafti haaraan tokkicha waan ta'eef, kan ittiin abaarame lafa osoo hin taane lafa waan ta'eef **Waaqayyo**

nama tokko booda ^{H120} firii Waaqayyo akka hin nyaanne ajaje nyaate, kanaafidha buddeena qofa nyaachuu kan danda'e

(kan dachii keessaa ba'e ^{H776}) dafqa fuula isaatiin hanga lafatti deebi'utti (Uma 1:11).

* **Samii fi lafti dulloomaan darba**, .garuu kan Isaa miti **asxaalee** (Mat 24:35 irratti).⁸⁷⁴

Mat 24:35 irratti Samii (tokkicha) .^{G3772} fi lafa (tokkicha) .^{G1093} ni darba, .
garuu dubbii koo (**asxaalee**) .^{G3056} hin darbu.

- **Samii Haaraa fi Lafa Haaraa**

→ Samii fi lafti amma jiru erga darbee booda (logos miti), ni jiraata **a samii Haaraa fi**

a Lafa Haaraa (ykn lafa qulqulluu kan **asxaaleefikan rhema jedhu**) . -f**Kan Waaqayyoonamoota keessa dankaana Waaqayyoo**.

(Mul 21:2-3) Yersaalem Haaraa (Magaalaa Qulqulleettii mana qulqullummaa godoo Waaqayyoo) .

Mul 21:2 Ani Yohaannis immoo isa qulqulluu arge ^{G40} magaalaa, Yersaalem haaraa, gadi bu'aa (gadi bu'aa) .^{G2597} Waaqayyo biraa samii keessaa bahee, .

akka misirrootti qophaa' eabbaa warraa isheetiif faayamte. ^{G435}

Mul 21:3 Sagaleen guddaan samii keessaa akkas jedhu nan dhaga'e;

Kunoo, dankaanni Waaqayyoo namoota bira jira; ^{G444} isaan wajjin ni jiraata, isaanis saba isaa ta'u, .

Waaqayyo ofii isaatii isaanii wajjin in ta'a, Waaqa isaanis in ta'a.

☐ Mul 21:2 QEENXE End Ani Yohaannis arge **magaalaa qulqulluu**, .**Yersaalem Haaraa**, samii keessaa gadi bu'ee **Waaqa**,

⁸⁷³“[3] Torban 70 Daani'el” ilaali.

⁸⁷⁴“[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo” ilaali.

akka misirroo abbaa warraa isheetiif faayamteetti qophaa'e.

- [Mul 21:3](#) Sagaleen guddaan samii keessaa, "Kunoo, **.dunkaana Waaqayyoodhi**irota waliin jira, ^{G444} isaan wajjin ni jiraata, isaanis saba isaa ta'u, fi **Waaqa** Ofii isaatii isaan waliin ta'a, fi isaanii ta'i **Waaqa**."

→ Hubachiisa: Magaalaan qulqulluun Yerusaalem Haaraan "**.magaalaa qulqulluukan mana qulqullummaakan dunkaana Waaqayyoo.**"

- **Magaalaa Qulqulleettii, Yerusaalem Haaraa mana Waaqayyoo (Yahweh)** .
→ Magaalaan qulqulluu Waaqayyoo (Yahweh, **.Kiristoos**) ⁸⁷⁵ jechuun Yerusaalem Haaraa samii irratti argamtudha. ⁸⁷⁶

[1Mot 6:2](#) Mana mootichi Solomoon ijaareefis **GOOFTAA**, ^{H3068} dheerinni isaa soddoma ture (60) dhundhuma, bal'inni isaas dhundhuma digdamii (20), olka'iinsi isaas dhundhuma soddoma (30.) **.dhundhuma**.

- **Ati (Yerusaalem)** kan Yerusaalem Durii turan, garuu Yerusaalem Haaraa taate.
- **Lallabni dhiifama cubbuu Yihudoota qofa osoo hin taane, Ormoota biras ni babal'ata.** ⁸⁷⁷
- Garuu **warra Ormootaa** dura saba Waaqayyoo hin turre, ni waamamu **ilmaan Waaqa jiraataa.** ⁸⁷⁸

† **Qulqulluu qulqulluu = magaalaa**

- **Youdha Ifa Waaqayyoo** kan addunyaa, fi **magaalaa tokko** irratti ciisee jira **ganda gaara tokkoo** kan dhokachuu hin dandeenye. ⁸⁷⁹

→ Ganda tokko ta'uu beekuun bakka wangeelli itti lallabamu (foon kennuudhaan ykn **asxaawwan jedhaman**

kan Waaqayyoo ummataaf) fi fayyinni ni raawwatama ([Mat 14:15](#)), ⁸⁸⁰ ta'uu qabda **magaalaa tokko Gaara irratti**

Tsiyoon kan fidu Ifa Waaqayyoo (asxaawwan jedhaman) addunyaatti, kan dhokfamuu hin dandeenye.

[Mat 5:14](#) Sin ni jirtu **kan Ifa jedhu** ^{G5457} kan addunyaa (ykn dirree).

Magaalaa ^{G4172} kan kaa'ame (laid on **ganda tokko**). ^{G2749} tulluu tokko irratti (kan **agaara**). ^{G3735} dhokachuu hin danda'u.

† **Magaalaa = Yerusaalem → Magaalaa Qulqulleettii = Yerusaalem Haaraa**

- **Yerusaalem** (Magaalaa Waaqayyoo Waaqayyoo Israa'el maqaa isaa itti kaa'u; [2Mot 21:4](#)) jedhama **magaalaa qulqulluu** ([Isa 52:1](#)) ykn Haaraa **Yerusaalem** ([Mul 21:2](#)).

→ Magaalaa (ykn ati, [Mat 5:14](#)) jechuun qulqulluudha ^{G40} jechuun "Qulqulluu qulqulluudha ^{G40} (magaalaa, [Mul 5:8](#))" waamame, **Yerusaalem Haaraa**.

† **Qulqulloota qulqulluu**

- **Magaalaa tokkosun hin gatamu** jechuun "saba qulqulluu ykn qulqulloota qulqulloota" ([Isa 62:12](#)), fi kanneen qulqulluu ta'an

namoota gara Tulluu Tsiyoon, gara magaalaa Waaqayyoo isa jiraataa, Yerusaalem isa samii kottaa ([Ibr 12:22](#)).

- Akkuma ati (dubartiin Hoolichaa, misirroon) qajeelummaa kan **Waaqakeessa Kiristoos** ([2Qor 5:21](#)) fi keessatti guddataniiru **Goofaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos**, ummata qulqulluu taate ([Isa 62:12](#)), gaara Tsiyoon, gara magaalaa Waaqa jiraataa, isheen **Yerusaalem ishee samii**, fi ni ga'a **magaalaa qulqulluu, Yerusaalem Haaraa**, keessa seenuuf jecha

⁸⁷⁵ [Efe 3:2-5](#), [Bau 6:3](#).

⁸⁷⁶ "[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo" ilaali.

⁸⁷⁷ Viidiyoo 37. "Dirree dhiigaa (Qabeenya)."

<https://therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-a-qabeenya-ati-gatii-kabajaan-bitamte/>

⁸⁷⁸ Viidiyoo 48. "8. Hanukkaa." www.theRhemaOfGoofaa.com.

⁸⁷⁹ [Rom 9:21-26](#), ykn Viidiyoo 35. "(Ergamoota) Duuka buutota Humnaa fi Aangoo qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

⁸⁸⁰ "[Fakkii 1-c]," ykn Viidiyoo 35 ilaali. "(Ergamoota) Duuka Bu'oota Humnaa fi Aangoo Qaban."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

Qulqulluu Qulqulluu, .Qulqulleettii Yersaalem.

† **Mana qulqullummaa**^{G3485}

Yesuus, "Mana qulqullummaa kana nan balleessa^{G3485} kan harkaan hojjetame, guyyaa sadii (3) keessattis kan biraa harka malee hojjetame, innis mana qulqullummaa ta'e nan ijaara^{G3485} kan Waaqayyoo (Mat 26:61, .Mat 27:40 irratti).

- Mana qulqullummaa harkaan hojjetame = Yersaalem lafa Waaqayyoo maqaa isaa itti kaa'u irratti, .2Mot 21:4.

- QEENXEE mana sagadaa harka malee hojjetame = Mana qulqullummaa Waaqayyosamii irratti, .Qulqulleettii Yersaalem.

→ Yesus "Mana qulqullummaa kana diigaa" yommuu jedhu, "Mana qulqullummaa qaama isaa balleessi (Yoh 2:21),"

garuu Yihudoonni mana qulqullummaa gamoo ijaaruuf waggaa 46 fudhate jedhanii hiikan.

Yesuus' .asxaalee gara

duuka buutonni guyyaa sadii booda du'aa ka'a jechuu ture. Duuka buutonni " .jedhee amane" ichta macaafa qulqulluu fi asxaawwan jedhaman kan Yesuus jedhe ture. Sababni isaas duuka

buutonni jedhee amane, loogoowwan jedhaman isaan keessatti

gara kan rhema jedhu.⁸⁸¹

(Mul 21:4) Addaam inni duraa (si duraanii, ni darba) .

Mul 21:4 Waaqayyos imimmaan hundumaa ija isaanii irraa in haxaa'a; kana booda duuti, gaddi, iyyanis hin jiraatu; kana boodas dhukkubbiin hin jiraatu: warra duraatiif (jalqaba) .^{G4413} darbuun isaanii ni yaadatama.

□ Mul 21:4 Fi Waaqaa imimmaan hunda ija isaanii irraa ni haxaa'a; kana booda duuti, gaddi, iyyanis hin jiraatu.

Tkunoo kana booda dhukkubbiin hin jiraatu, sababiin isaas jalqaba (biyya waaqaafi lafa, kan duraa ati) darbeera.

- Addunyaa (biyya waaqaafi lafa, Addaam isa duraa ykn ati, .1Qor 15:45) kan amma arginu ni asxaawwan jedhaman. 2Phe 3:7).

- Guyyaa firdii cubbamoota hin qalbii diddiirranne ykn maqaan cuuphaa hin fudhanne Yesuus Kiristoos, akka waliin hin fannifamnetti hin dhiifamne Kiristoos, garuu bu'uura addunyaa ykn "kan duraa" isin (Gal 4:3) kan jedhu darbuun isaanii ni yaadatama. Garuu warri qaban logos Waaqayyoo waliin fannifamaniiru Kiristoos, achiis abbaa manaa isaanii isa hafuura wajjin gaa'ela godhatan, .Kiristoos (2Qor 11:2) fi fide firii hafuuraagara Waaqa (rhema Waaqayyoo), akkasittis ni hojjetamu mudaa kan hin qabne.⁸⁸²

- † **Qaama qulqullootaa**, kan amantii isaanii eeggatan Gooftaa Yesuus, kan samii, akkasitti orma lafa abaaramaa irratti kan maasii suphe dhooftuu keessatti awwaalaman.⁸⁸³ Lubbuun foon (foon + lubbuu) namaa dhiiga kan Yesuus, akkuma fooniifi lubbuun isaanii dhiiga kan Yesuus (foon + lubbuu = dhiiga). Lubbuun isaanii awwaala keessa osoo jirtuu, .

Gooftaa lubbuu qulqullootaa jiraachise, akka isaan gara boollaatti hin buune.

- † **Yesuus Kiristoos** (buddeena jiraataa samii irraa bu'e, .Yoh 6:51), eenyu Waaqa qaba cufame hanga bara dhumaatti ilma namaatiif (Yoh 6:27), isa nagaa irraa fudhachuuf gara addunyaa dhufeedha lafa, .ykn nagaa irraa fudhachuuf lafa abaaramaa foon uumamaa keetii.

Sanyii buddeena foon ilma namaa isa ta'eedha asxaawwan jedhaman. Jireenya qabaachuuf foon Isaa nyaachuu qabda, innis foon hafuura, dhiiga Isaas dhuga dhugaatii hafuura.⁸⁸⁴ Logos

⁸⁸¹Viidiyoo 47. "7. Godoo Qulqullootaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukaana/.

⁸⁸²Viidiyoo 44. "(The logos & the rhema) Bara dhumaatti (2 Phe xros 3) 1/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

⁸⁸³Viidiyoo 37. "Ati gatiin (kabajaan) bitamta." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

⁸⁸⁴Viidiyoo 26. "Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa)", .www.theRhemaOfGooftaa.com.

Waaqayyoo kan gara dhagaa jiraataatti jijjiirame **nikan Gooftaa** qaama hin mancaane, kan billaa guddaa garagalee qabu **logos Waaqayyoo** si keessa gara **rhema Waaqayyoo** dha **Yesuus Kiristoos** keenya **Gooftaa**.⁸⁸⁵

(**Mul 21:5-6**) Wanti hundinuu haaromfama (True & faithful logos: Ni raawwatameera) .

Mul 21:5 Teessoo irra taa'es akkana jedhe;

Kunoo, ani waan hundumaa haaraa nan godha. Innis, Jechoota kanaaf (logos) barreessi naan jedhe.^{G3056} dhugaa fi amanamoo dha.

Mul 21:6 Innis, "Raawwatame" naan jedhe. Ani Alfaa fi Omega, jalqabaa fi dhuma.

Nama dheeboteef burqaa bishaan jireenyaa tola nan kenna.

(**Asxaan hundi haaraa hojjetameera**) .

☐ **Mul 21:5** Then Inni teessoo irra taa'e (**Hoolicha**^{G721}) jedhe,
"Kunoo ani nan tolcha **waan hundumaa haaraa**." Innis Yohaannisiin, "Kanaaf barreessi **asxaalee** dha **dhugaafi amanamaa**."

➤ **Who teessoo irra taa'e?**

- **Gooftaan (Fayyisaa)** . **Yesuus Kiristoos** Waaqa keessan, eenyu ... dha **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721, 886}

(**Ni raawwatama**) .

☐ **Mul 21:6** QEENXE End Innis naan jedhe, " **Ni raawwatama!** Ani ... dha **kan Alfaa jedhufikan Omega jedhamu** , **Jalqaba fi Xumura** .

Burqaa kan **bishaan jireenyaa** nama dheebote bilisaan."

➤ **Asxaaleen** sun waliin ture **Waaqa** jalqabarraa kaasee ilmaan mootummaatti lallabamaa ture amma **dhugumafi amanamummaadhaan** raawwatameera. Fi **ijoollee waadaa** (**Rom 9:8**) amma mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti burqaa bishaan jireenyaa bilisaan fudhadhaa.⁸⁸⁷

➤ **Yesus Kiristoos hanga yeroo wanti hundinuu deebisanii dhaabuutti maaliif Gooftaa keenya?** (**Jhn 1:1** irra deebi'amee hiikame) .⁸⁸⁸

- **Jalqaba irratti ture -icha asxaalee** , ^{G3056} fi **asxaawwan jedhaman** waliin ture **Waaqa** , fi **-icha asxaalee** ture **Waaqa (Jhn 1:1)** .
- **Jalqaba irratti ture asxaawwan jedhaman (Yaahiwwee)** ., fi **Yaahiwwee Waaqayyoo wajjin ture** , fi **Yaahiwwee Waaqayyoo ture (Jhn 1:1)** .
- **Jalqaba irratti ture Kiristoos** , fi **Kiristoos Waaqayyoo wajjin ture** , fi **Kiristoos ture Waaqa (Efe 3:2)** kan guutummaa lafaa.

→ **Yesuus Kiristoos dha Gooftaa keenya Waaqa** (**Kiristoos** , **Kes 30:20 irratti** , **Qol 3:4**) hanga yeroo wanti hundumaa deebisanii dhaabuutti

sababni isaas Kiristoos dha Waaqakan guutummaa lafaa (Isa 54:5) .

(**Mul 21:7**) Warra mo'an (Ilmaan Waaqayyoo) .

Mul 21:7 Namni injifate waan hundumaa in dhaala,^{G3956} ani immoo Waaqa isaa nan ta'a, inni immoo ilma koo in ta'a.

☐ **Mul 21:7** He kan injifate ni dhaala **waan hundumaa** (kan **Waaqa**) , fi **Ani Waaqa isaa nan ta'a** fi **inni ilma Koo ta'a** .

→ Yoo mo'atte , **waan hundumaa** kan Waaqayyoo kan kee ta'uu kee waan taateef **Kan Kiristoos** fi **Kiristoos dha Kan Waaqayyoo** .

⁸⁸⁵ Irraa qabame **Mul 6:4** .

⁸⁸⁶ "Gooftaa Hundumaa Danda'u" (**Mul 1:8**) , fi "Waaqayyoo Gooftaan Hundumaa Danda'u" (**Mul 4:8**) .

⁸⁸⁷ "[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo" ilaali.

⁸⁸⁸ "(**Mul 4:8**) Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'aa (kan ture, kan jiru, dhufuuf jirus)." .

Haaluma walfakkaatuun, [Waaqata'a Waaqa keessan fi atita'allma isaa](#).

([1Qor 3:21-3](#)) Kanaaf namni tokko illee namootatti hin of jaju.^{G444}Wanti hundinuu kan keessaniiti; Phaawuloos, Apollos, Keefaas, biyya lafaa, jireenya, du'a, wantoota jiran, . ykn wantoota dhufan; hunduu kan keessani; Fi [yedha Kan Kiristoos](#); fi [Kiristoos dha Kan](#)

[Waaqayyoo](#).

† **Wanti hundinuu kan Waaqa**⁸⁸⁹

- Hafuuraan dubartiin ilma taati, fi [ilmaan Israa'el](#) (abbaa manaa^{H376} fi dubartii = ykn "the waldaa kiristaanaa"), kan adda of baasan gara [GOOFTAA](#) tartiiba [GOOFTAA](#) ([Waaqa foon hundumaa](#)), . hojii ajaa'ibaa hojjechuuf [asxaawwan jedhaman](#) sababni isaas [asxaawwan jedhaman isaan keessatti](#) gara [kan rhema jedhu](#).⁸⁹⁰ Icha [dubartiitajaa jiltoota bu'uura addunyaati](#), kanaaf kan isheetiif of bitachuu qabdi [abbootii warraa](#), .^{G435} kan qajeelaa ta'e [Waaqakeessa Kiristoos](#) akkasitti immoo sanyii kan [Kiristoos sun ...dha qulqulluu](#). Kana gochuudhaan, .[Kiristoos](#) bishaan dhiqachuudhaan waldaa qulqulleessuu fi qulqulleessuu danda'a by-[icha rhema jedhamuun beekama](#) waldaa ulfina qabeessa ofitti dhiheessuuf jecha [Waaqa](#), tuqaa qabaachuu dhabuu, ykn wrinkle, ykn waan akkasii kamiyyuu; garuu waldaan qulqulluu fi mudaa kan hin qabne akka taatu ([Efe 5:27](#)).

† **Kiristoos keenya ta' a abbaa warraa**

- Durba qulqulluu ta' ee si dhiheessuuf ergamaan Phaawuloos Tokkotti akka si fuudhuuf Yesusiin lallabee jira [abbaa warraa](#), jechuunis [Kiristoos](#). Kanaaf sammuum keessan ikhlaasa keessaa manca'uu hin qabu [Kiristoos](#) akkuma bofichi haxxummaa isaatiin Hewaan gowwoomse, lallaba hafuurota kaan irraa dhufu kan biraa hordofuudhaan. - **Haadha mana** kan [abbaa warraa ni jireenya](#), jireenyi kun immoo lafee fi foon abbaa warraa ishee waliin waan walqabsiifamuuf isaan lamaan [jireenya lubbuu ta'i](#) ([Uma 2:23](#)).⁸⁹¹ Kana jechuun abbaan warraa lamaan isaanii iyyuu malee hin jiru [dubartii](#), dubartiin abbaa manaa hin qabnes, akkuma dubartiin dhiiraa fi dhiiraa by the [dubartiikeessa Gooftaa](#), garuu [wanti hundinuu ni jirakan Waaqayyoo](#) sababni isaas [Waaqa ture Kiristoos keessatti](#) ([1Qor 11:11-12](#), . [2Qor 5:19](#)).

⁸⁸⁹ "[Fakkii 21-a] (Iccitii guddaa Kiristoos & Waldaa 1/2," "[Fakkii 21-b] (Iccitii guddaa Kiristoos & Waldaa 2/2," ilaali. fi "[Fakkii 21-c] Wanti hundinuu kan Waaqayyooti" ykn

Viidiyoo 32. www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

⁸⁹⁰ "[Fakkii 2-c], ykn Viidiyoo 31 ilaali. "Namni Naazarii gara Waaqayyooti (Rifeensa Mataa)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyooti-rifeensa-mataa/.

⁸⁹¹ Viidiyoo 3. "Lafee cinaachaa dhiiraa maal ture?" www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

Woman - Under the law & a servant of the rudiments of the world

Gal 4:1 Now I say, **Thy father, heir**, as long as he is a child, differeth nothing from a servant, though he be lord of all. Gal 4:2 But is under tutors and governors until the time appointed of the father.
Gal 4:3 Even so we, when we were children, were in bondage to rudiments, the elements of the world.
→ Although the heir is the lord (kyros) of all (heavenly things), the heir of a child is the same as a servant who is under tutors and governors until the time appointed of the father.
→ You were servants of the rudiments of the world when you were children.

The covenants (testaments) - The freewoman by promise vs. The bondwoman in bondage

Gal 4:22 For it is written, that Abraham had two sons, the one by a bondmaid the other by a freewoman.
Gal 4:23 But he who was of the bondwoman was born after the flesh, but he of the freewoman was by promise.
Gal 4:24 Which things are an allegory, for these are the two covenants (testaments), the one from the mount Sinai, which gendereth to bondage, which is Agar.
Gal 4:25 For this Agar is mount Sinai in Arabia, and answereth to Jerusalem which now is, and is in bondage with her children.
Gal 4:26 But Jerusalem which is above is free, which is the mother of us all.
Gal 4:27 For it is written, Rejoice, thou barren that bearest not, break forth and cry, thou that travailest not, for the desolate hath many more children than she which hath an husband.
Now we, brethren, as Isaac was, are the children of promise.
→ There are two covenants (testaments) for Abraham's two sons, one of whom was born in earthly Jerusalem after the flesh of a bondwoman (ishmael) and the other by promise of a freewoman in heavenly Jerusalem (Isaac).
(Video 7, "The generations of Adam to Abraham + Woman" and video 24, "You are the Holy Jerusalem")

The word of promise (Rom 9:9) For this is the word of promise, At this time will I come, and Sara shall have a son.) is given to Israel. Who is Israel then?

Rom 9:6 Not as though the word of God hath taken none effect. For they are not all Israel, which are of Israel.
Rom 9:7 Neither, because they are the seed of Abraham, are they all children, but, in Isaac shall thy seed be called.
Rom 9:8 That is, They which are the children of the flesh, these are not the children of God, but the children of the promise are counted for the seed.
Gal 3:16 Now to Abraham and his seed were the promises made. He saith not, And to seeds, as of many, but as of one, And to thy seed, which is Christ.
(Luk 2:11 For unto you is born **bridegroom**, this day, in the city of David, a Saviour, which is Christ the Lord.)
→ To the woman who have conceived Abraham's seed (the word/logos), which is the Son of man, submit yourselves unto your own man (husband) who is of the freewoman, born by promise.
→ Through the logos of promise you conceived, you woman, will bring forth Christ the Lord, which is the theme of God (video 24, "The house of God (You are the Holy Jerusalem)" and video 16, "All nations From the Jews to the Gentile nations 6/10").

The woman should be subject to her own man

1Co 11:2 For a man, indeed ought not to cover his head, forasmuch as he is the image and glory of God, but the woman is the glory of the man.
Eph 5:22 Wives, submit yourselves unto your own husbands, as unto the Lord.
Eph 5:23 For the husband is the head of the church, even as Christ is the head of the church, and he is the saviour of the body.
Eph 5:24 Therefore as the church is subject unto Christ, so let the wives be to their own husbands as Christ is in every thing.
→ Because a man (husband) is the image and glory of God, he is the head of the woman, even as Christ is the head of the church and the saviour of the body (Eph 5:23, Eph 5:30).
→ As the church is subject unto Christ, so let the woman be to your own man, in everything. In other words, as the church (those who conceived the theme and the logos of God) are subject unto Christ, the woman (those who conceived the logos of God) should be subject to her own man (the one who conceived the theme of God) in everything.

Spiritually, a woman becomes a son

Gal 4:4 But when the fullness of the time was come, God sent forth his Son, made of a woman, made under the law,
(Rom 1:3 concerning his Son Jesus Christ our Lord, which was made of the seed of David according to the flesh.)
Gal 4:5 To redeem them that were under the law, that we might receive the adoption of sons.
Gal 4:7 Wherefore thou art no more a servant, but a son, and if a son, then an heir of God through Christ.
→ But when the fullness of time came, God sent his Son Jesus Christ our Lord, made of the seed of David according to the flesh, and made under the law, to redeem those who were under the law by adopting them.
→ Through adoption, God has sent the Spirit of His Son into your hearts, allowing you to cry, Abba, Father, allowing you to cry, Abba, Father. You are no longer a servant, but a son, the heir of God through Christ.
→ Spiritually, a woman becomes a son and must remain holy until the days are fulfilled (for details about how the woman becomes son and why, the sons of Israel must remain holy until the days be fulfilled (Num 6:5) in order to become perfect in Christ Jesus, refer to "The Hair of the Head")

Man - Under grace

(Mat 1:19) Then Joseph her husband, being a just (righteous) man, 2Co 5:21 For he hath made him (Christ) to be sin for us, who knew no sin, that we might be made the righteousness of God in him (Christ).
→ A man of Christ is one who is made righteous of God in Christ (2Co 5:21) and thus has the seed of Christ and is holy (1st Cor 6:20).

Eph 5:25 Husbands, love your wives, as Christ also loved the church, and gave himself for it. Eph 5:26 That he might sanctify and cleanse it with the washing of water by the word, so that he might present it to himself a glorious church, not having spot, or wrinkle, or any such thing, but that it should be holy, and without blemish.

→ Therefore, you man of Christ, love your woman (wife) who has the logos of God being under tutors and governors until the time appointed of the Father, even as Christ also loved the church and gave himself for it.
→ Christ will sanctify and cleanse the church with the washing of water by the word (the message) in order to present it to himself a glorious church, not having spot, or wrinkle, but be holy without blemish.

Men - To love their wives

Eph 5:28 So ought men love their wives, as their own bodies. He that loveth his wife loveth himself.
Eph 5:29 For no man ever yet hated his own flesh, but nourisheth and cherisheth it, even as the Lord the church.
Rom 6:9 Knowing that Christ being raised from the dead dieth no more, death hath no more dominion over him.
Rom 6:10 For in that he died, he died unto sin once, but in that he liveth, he liveth unto God.
Rom 6:11 Likewise reckon ye also yourselves to be dead indeed unto sin, but alive unto God through Jesus Christ our Lord.
Rom 6:12 Let not sin therefore reign in your mortal body, that ye should obey it in the lusts thereof.
Rom 6:13 Neither yield ye your members as instruments of unrighteousness unto sin: but yield yourselves unto God, as those that are alive from the dead, and your members as instruments of righteousness unto God.
Rom 6:14 For sin shall not have dominion over you: for ye are not under the law, but under grace.
→ Men under grace must love the woman who is under the law as the loves his own body as well as his own flesh, which he nourished and cherished in order to grow it into the theme of God (refer to "The Hair of the Head" for details).

→ Know that Christ was raised from the dead, so that death no longer has dominion over Him, and that Christ died once for sin and was raised from the dead to live for God. Likewise, you are dead to sin and alive to God through Jesus Christ our Lord.
→ Know that you are members of the body of Christ, and that your members as instruments of righteousness unto God.
→ Sin no longer has dominion over you because you are no longer under the law, but under grace. Therefore, those who are under grace must nourish and cherish those who are under the law, just as the Lord does for the church (man and woman).
→ We are members of the body of Christ, of his flesh, and of his bones (Eph 5:29).

⁸⁹²Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2."

(A great mystery) Christ & the Church 2/2

One flesh (Man cleaved unto his Woman) – The body of Christ or the church
 Gen 2:24 Therefore shall a man⁶¹⁵⁷ leave his father and his mother, and shall cleave⁶¹⁵⁸ unto his wife, and they shall be one flesh.
 → In Gen 2:24, "man (husband)"⁶¹⁵⁷ refers to the souls of the flesh who is able to conceive life by faith to become righteous and holy, and the woman is to join the body (bone and flesh) of man in the flesh above is fire, which is the mother of us all
 Eph 5:30 For we are members of his body, of his flesh, and of his bones. Eph 5:31 For this cause shall a man⁶¹⁵⁸ leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two shall be one flesh. Gal 4:26 But Jerusalem which is above is free, which is the mother of us all
 (Gal 4:31 So then, brethren, we are not children⁶¹⁵⁹ of the bondwoman, but of the free)
 → In Eph 5:31, "man" refers to the man of flesh of bondwoman who has the logos of God through the Son of man, and thus he is to leave his father and mother to join unto his freewoman (which is life in Christ) in order to join the body (bone and flesh) of the Lord in the spirit.

A great mystery Christ and the Church
 Eph 5:32 This is a great mystery, but I speak concerning Christ and the church.
 → A great mystery of Christ and the church
 → Refer to 'The Hair of the Head (Explanation #2)' for details.

Woman → Man → Christ → God (1Co 11:3)
 • the head of Christ⁶¹⁵⁷ is God⁶²¹⁶
 • the head of every man (husband)⁶⁴³⁵ is Christ
 • the head of the woman⁶¹³⁵ is the man (husband)⁶⁴³⁵

2Co 11:2 for I (Paul) have espoused you to one husband that I may present you as a chaste virgin to Christ

Uncover his head (1Co 11:4)

Head
 The image and glory of God (1Co 11:7)
 • Pray or Prophecy (1Co 11:4)

Man (husband)
 (any)⁶⁴³⁵
 The head of the woman (1Co 11:1)

The day of the Lord

Head
 The glory of the man (husband)⁶⁴³⁵
 (1Co 11:7)
 • Pray or Prophecy (1Co 11:4)

Woman⁶¹³⁵
 (any)⁶⁴³⁵
 (1Co 11:3)

1Co 11:1 Be ye followers of me, even as I also am of Christ.
 1Co 11:2 Now I praise you, brethren, that ye remember me in all things, and keep the ordinances, as I delivered them to you.

Brethren Follow apostles of Christ (1Co 11:1)

Cover her head (1Co 11:5)

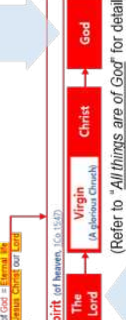
Apostles of Christ (1Co 11:1)

Follow & keep the tradition delivered by the apostles (1Co 11:2)

Gen 2:23 And Adam (man)⁶¹⁵² said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh, she shall be called Woman, because she was taken out of Man.⁶¹⁵³
 → In Gen 2:23, Adam (man)⁶¹⁵² said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh, she shall be called Woman, because she was taken out of Man.⁶¹⁵³
 → In Gen 2:24, "man (husband)"⁶¹⁵⁷ refers to the souls of the flesh who is able to conceive life by faith to become righteous and holy, and the woman is to join the body (bone and flesh) of man in the flesh above is fire, which is the mother of us all
 Eph 5:30 For we are members of his body, of his flesh, and of his bones. Eph 5:31 For this cause shall a man⁶¹⁵⁸ leave his father and mother, and shall be joined unto his wife, and they two shall be one flesh. Gal 4:26 But Jerusalem which is above is free, which is the mother of us all
 (Gal 4:31 So then, brethren, we are not children⁶¹⁵⁹ of the bondwoman, but of the free)
 → In Eph 5:31, "man" refers to the man of flesh of bondwoman who has the logos of God through the Son of man, and thus he is to leave his father and mother to join unto his freewoman (which is life in Christ) in order to join the body (bone and flesh) of the Lord in the spirit.

2Pe 3:12 Looking for and hastening unto the coming of the day of God, wherein the heavens being on fire shall be dissolved, and the elements (the rudiments)⁶⁴³⁴ shall melt (become liquid)⁶⁵⁰⁹ with fervent heat?

2Pe 3:13 Nevertheless, we according to his promise, look for new heavens and a new earth (ground) wherein dwelleth righteousness.⁶¹⁵⁵

Job 42:5 (Job) have heard of thee (the LORD) by the hearing of the ear:
 • but now mine eye seeth thee (the LORD).

2Pe 3:3 Knowing this first, that there shall come in the last days scoffers, walking after their own lusts, all things continue as they were from the beginning of the creation.

2Pe 3:5 For this they willingly are ignorant of, that by the word (the logos) of God the heavens were of old, and the earth standing out of the water and inby⁶²²³ the water.

1Co 11:4 Every man praying or prophesying, having his head covered, dishonoureth his head, forasmuch as he is the image and glory of God, but the woman is the glory of the man.

1Co 11:7 For a man⁶⁴³⁵ indeed ought not to cover his head, forasmuch as he is the image and glory of God, but the woman is the glory of the man.

Thus, husbands, men under grace, must love your woman (wife) who has the logos of God under tutors and governors until the time appointed of the Father, even as Christ also loved the church and gave himself for it. (Eph 5:25)

But the day of the Lord will come as a thief in the night; in the which the heavens shall pass away with a great noise, and the elements (the rudiments)⁶⁴³⁴ shall melt with fervent heat. The ground also and the works that are therein shall be burned up. (2Pe 3:10)

The Word (Logos)⁶²⁰⁶
 Reserved unto Fire
 The heavens and the earth, which are now by the same word (logos) are kept in store against the day of judgment and perdition of ungodly men (2Pe 3:3)

(Refer to 'The prophecy of the scripture' for details)

Ought the woman to have power on her head because of the angels (1Co 11:10)
 Why every woman must cover her head?
 → Because woman is under the law, she is the glory of the man (husband)⁶⁴³⁵ (1Co 11:7).

Uncover her head
 → Shames her head
 → As if she were shaven (1Co 11:5)

But every woman that prayeth or prophesieth with her head uncovered dishonoureth her head: for that is even all one as if she were shaven. (1Co 11:5)

1Co 11:6 For if the woman⁶¹³⁵ be not covered, let her also be shorn: but if it be a shame for a woman⁶¹³⁵ to be shorn or shaven, let her be covered.
 1Co 11:15 But if a woman have long hair, it is a glory to her: for her hair⁶³⁸² is given her for a covering
 → In order for a woman's hair (the seeds of logos under the law) to grow into the theme of God, it must be nourished until the fullness of time (video 31, "The Hair of the Head"). Therefore, The abundant logos in the law must therefore be covered up until the manifestation of the theme.

(Mul 21:8) Du'a lammaffaa

Mul 21:8 Warri sodaatan, warra hin amanne, warra jibbisiisoo ta'an garuu; ajjeeftota, sagaagaltoota, falfalootaa fi waaqa tolfamaa waaqeffatan, . akkasumas sobdoota hunda, haroo ibiddaa fi sobaan gubatu keessatti qooda isaanii ni qabaatu, innis du'a lammaffaa ti.

- ☐ **Mul 21:8** B. But warra sodaattota, warra hin amanne, warra jibbisiisoo, warra nama ajjeesan, warra ejjitoota, warra falfalaa, warra waaqa tolfamaa waaqeffatan, warra sobdoota hundumaa qooda isaanii ni qabaatu haroo ibiddaa fi dibataan gubatu keessatti, kunis du'a lammaffaa.

→ Warra waldaa Ismirnaa irraa⁸⁹⁵ kanneen mo'uu dadhaban itti murtaa'u du'a lammaffaa ni qabaata qooda isaanii keessatti haroo ibiddaa.

(Mul 21:9) .1.1 Haadha manaa Hoolichaa

Mul 21:9 Ergamoonni torban dha'icha dhumaa torba guutan qaruuraa torba qaban keessaa tokko gara koo dhufe. achiis, "As koottu, misirroo, kan Hoolichaa sitti nan argisiisa" jedhee na haasofsiise^{G721} haadha warraa.^{G1135}

- ☐ **Mul 21:9** Then ergamoota torban (7) keessaa tokko kan qaruuraa torba (7) dha'icha dhumaa torban (7) guutame qaban dhufe jedhee Yohaannisii dubbate, "Kottu sitti nan argisiisa misirroo jedhamtu, .haadha manaa Hoolichaa."

- Qulqulleettii Yersaalem - .1.1 Haadha manaa Hoolichaa
- Amma, magaalaa qulqulluu, .Yersaalem Haaraa, ykn ati (dubartii Hoolichaa) ta'e haadha manaa Hoolichaa seenuuf Qulqulluu Qulqulluu, .Qulqulleettii Yersaalem bakka teessoo Waaqayyoo fi hoolaa jiru (**Mul 22:1**).⁸⁹⁶

(Mul 21:10-14) Qulqulleettii Yersaalem (Qulqulluu Qulqullummaa godoo Waaqayyoo keessatti) .

Mul 21:10 Innis hafuuraan gara gaara guddaa fi olka'aa ta'etti na geesse; magaalaa guddittii Yersaalem qulqulleettii sanas natti argisiise; Waaqayyoo biraa samii irraa bu'aa, .

- ☐ **Mul 21:10** QEENXE End inni na (Yohaannis) hafuuraan gara gaara guddaa fi olka'aa ta'etti na geesse, . magaalaa guddittiis itti agarsiise, . Qulqulleettii Yersaalem, gadi bu'aa jira^{G2597} samii keessaa bahee Waaqa.

- Qulqulleettii Yersaalem
- .Haadha manaa Hoolichaa gaara guddaa fi olka'aa irratti mul'ata, .Qulqulleettii Yersaalem, kan man kan Qulqulluu kan Qulqulluu hunda caalu. Qulqulleettii Yersaalem, akkuma Yersaalem Haaraa, samii keessaa gadi bu'a Waaqa keessahafuura.⁸⁹⁷
- Yersaalem Haaraa vs. Magaalaa guddittii Baabilon
- .Tinni magaalaa guddittii (magaalaa Vaatikaan, magaalaa sagaagaltoota Waldaa Kaatolikii Roomaa bakka haati sagaagaltuu ykn Phaaphaasiin taa'us) .warra qulqulluu hin taaneef (warra Mootummaa Addunyaa Tokko Tokkummaa

⁸⁹⁵"(Mul 2:8-11) (2) Ergamaa waldaa Ismirnaatti."

⁸⁹⁶ Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf "Sabni Waaqayyoo gara dukaana Waaqayyoo, ulfina adda addaa fiduudhaan. ." fi "Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa" irraa "(Mul 21:27) Kanneen keessatti barreeffaman

kitaaba Jireenyaa Hoolichaa. ." sana booda diyaagiraamii "[Fakkii 21-2]" jedhu hubadhu.

⁸⁹⁷ Ilaali **Mul 21:16** Qulqulleettii Yersaalem maaliif "Qulqulluu Irra Qulqullummaa" akka taate hubachuuf.

Saboota .jechuun Baabiloon dha(bakka Farri Kiristoos mana qulqullummaa keessa taa'u (qulqulloota Qulqullootaa) .kan Waaqayyoo, akka Waaqa, .2Th 2:4).

- Garuu mana qulqullummaa Waaqayyoo-fqulqulloota Qulqullootaasamii keessa jira, fi haadhotii manaa Hoolichaakeessa jirumagaalaa guddittiikeessa samii, jechuunis Qulqulleettii Yersaalem(Mul 21:10).

- Ati, dubartii Hoolichaa, misirroo jedhamtu, gara gaara Tsiyoon, magaalaa jiraattotaatti dhufe Waaqa (-icha samii Yersaalem), fi gahaniiru magaalaa qulqulluu, Yersaalem Haaraa (Mul 21:2), ta'e haadha manaa Hoolichaa (Mul 21:9) keessa Qulqulleettii Yersaalem (Mul 21:9-10).
- Haadha manaa Hoolichaa, gaara guddaa fi olka'aa samii irra jira, kunis magaalaa guddittiikan dhaloota ishee, qulqulluu Yersaalem, kan samii irraa gadi bu'u Waaqakan hafuura qofaan mul'achuu danda'u.⁸⁹⁸

- Qulqulleettii Yersaalem

Mul 21:11 Ulfina Waaqayyoo, ifa ishees qabaattee^{G5458} dhagaa baay'ee gatii guddaa qabu fakkaata ture, . akka dhagaa yaasper, akka kiristaala qulqulluu;

- Mul 21:11(Yersaalem Qulqulleettii) qabaachuu ulfina Waaqayyoo: 1.1. ifni ishees akka dhagaa baay'ee gatii guddaa qabuu, akka jasper jedhamtu tokko dhagaa, akka kiristaala ifa ta'e.
 - Qulqulleettii Yersaalem
 - Qulqulleettii Yersaalemulfina Waaqayyoo qaba, ifa akka dhagaa gati jabeessa akka yaasperii qaba, . akka kiristaala ifa ta'e.
 - Jaasper tokko: warqee qulqulluu kan akka geejjibaa qulqulluu (Mul 21:18) .

Mul 21:12 Dallaa guddaa fi olka'aa, karra kudha lama, karra irratti ergamoonni kudha lama qaba ture; akkasumas maqaawwan irratti barreeffame, isaanis maqaa gosoota kudha lamaa ijoollee (ilmaan) .^{G5207} kan Israa'el:

Mul 21:13 Bahaan karra sadii; kaabaan karra sadii; karaa kibbaatiin karra sadii; gara dhihaatti immoo karra sadii.

Mul 21:14 Dallaan magaalattiis hundee kudha lama qaba ture, isaan keessaas maqaan ergamoota hoolichaa kudha lamaa ni barreeffame.

- Mul 21:12 QEENXEEnd magaalattiin (Yersaalem Qulqulleettii) dallaa guddaa fi olka'aa karra kudha lama (12) qabu qabdi turte, . ergamoonni kudha lama (12) karrawwan irrattis maqaan barreeffame; isaanis maqaa gosa ilmaan Israa'el kudha lamaa (12) ti.
 - Mul 21:13 Bahaan karra sadii (3), kaabaan karra sadii (3), . kibbaan karra sadii (3) qaba, fi karra sadii (3) gara dhihaatti.
 - Mul 21:14 QEENXEEnd dallaan magaalattiis hundee kudha lama (12) qaba ture, . isaan irrattis maqaan ergamoota hoolichaa kudha lamaa (12) ni barreeffame.^{G721}
 - Magaalaa guddittii, Qulqulleettii Yersaalem
 - Dallaa guddaa & olka'aa karra 12 fi ergamoota 12 karra irratti qaba.
 - .Maqaan gosoota Israa'el 12 akka ta'e barreeffamee jiraa; 3 karra baha, kaaba, kibba, dhihaa, akkaataa wal duraa duubaan.
- Dallaan magaalattii bu'uura 12 kan qabu yoo ta'u, maqaa ergamoota hoolaa 12 waliin.

(Mul 21:15-16) Safartuu Qulqulleettii Yersaalem (Qulqulluu Qulqullummaa godoo Waaqayyoo) .

Mul 21:15 Inni na waliin haasa'us qaccee warqee qaba ture^{G2563} magaalattii, karra ishee fi dallaa ishee safaruuf.

⁸⁹⁸Viidiyoo 24. "Ati Qulqulleettii Yersaalem (3/3)".

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

Mul 21:16 Magaalattiin immoo arguma afur, dheerinni ishee hamma bal'ina isheeti. magaalattiis qaccee sanaan safare, meetira kuma kudha lama (istaadiyoonii).^{G4712} Dheerinni fi bal'inni isaa (bal'inni isaa) .^{G4114} olka'iinsi isaas walqixa.

- **Mul 21:15** QEENXEEnd inni (ergamaan) inni na waliin haasa'e magaalattii, karra ishee fi dallaa ishee safaruuf qaccee warqee qaba ture.
- **Mul 21:16** QEENXEEnd magaalattiin akka iskuweer afuritti diriiramtee jirti; dheerinni isaa hamma bal'ina isaa guddaa dha.

Innis magaalattii qaccee sanaan safare: kuma kudha lama (**12,000 ta'a**) .**furlongs ta'a**.⁸⁹⁹
Dheerinni, bal'inni isaa fi olka'iinsi isaa wal qixa.

→Ergamaan qaccee warqee qabu magaalattii, karra fi dallaa safara.

- **Bal'ina magaalaa Yerusaalem Qulqulleettii**
 - Furlong 1 gara meetira 185: 12,000 * meetira 185 = gara kiiloo meetira 2,220 (dheerina, bal'ina, & olka'iinsa).
 - Safartuun dheerina, bal'ina, fi olka'iinsa 12,000 guddina gosoota 12 hunda qabachuu danda'u agarsiisa ilmaan Israa'el keessaa (12,000 * 12), yookaan**kanneen 144,000 ta'an**.⁹⁰⁰
- **Oraakiliin mana qulqullummaa (Qulqulluu Qulqulluu)** .
 - Akka...**1Mot 6:20**, oraakiliin mana qulqullummaa (kuta keessaa godoo qulqullaa'aa) lafa irra jiru qaba dheerinni, bal'inni fi olka'iinsi isaa sirriitti kiyuubii mudaa hin qabne, " .**Qulqulluu Qulqullootaa**" jedhu samii irratti.
 - Dubbiin mana qulqullummaa (Qulqulloota Qulqullootaa, .**1Mot 6:17-19**), kan mana keessatti harka ciisuudhaan qophaa'e kan Waaqayyoo (ykn dukaana Waaqayyoo, .**1Mot 6:19**) lafa irratti, olka'iinsa dhundhuma 10n kan **mana Waaqayyoo**(**1Mot 6:2**, .**1Mot 6:20**).

1Mot 6:2Mana mootichi Solomoon ijaareefis**G00FTAA**, .
dheerinni isaa dhundhuma sodama;
bal'inni isaas dhundhuma digdama, olka'iinsi isaas dhundhuma soddoma (**30. 30.**) **dhundhuma**.
1Mot 6:20Akkasumas oracle (Qulqulluu Qulqullootaa, kutaa keessaa mana qulqullummaa ykn dukaana) .^{H1687}
fuulduraan dwas digdamii (**20. 20.**) .**dhundhuma**dheerinaan, .
fi digdamii (**20. 20.**) .**dhundhuma**bal'inaan, .
fi digdamii (**20. 20.**) .**dhundhuma**olka'iinsa isaa irratti:
warqee qulqullunis ni uwwise; akkasitti iddoo aarsaa isa muka muka mukaa irraa hojjetame ni haguugee ture.

(**Mul 21:17**) Safartuu dallaa Yerusaalem Qulqulleettii

Mul 21:17Innis dallaa ishee safare, .
dhundhuma dhibbaa fi afurtamii afur, .^{G4083} akka safartuu namaatti, .^{G444} jechuun kan ergamaa.

- **Mul 21:17** Tyeroo dallaa ishee safare;**144,000 dhundhuma**⁹⁰¹akka safartuu namaatti, jechuunis kan ergamaa tokkootti.

⁸⁹⁹Furlong: Bakka ykn fageenya gara miila 600 (meetira 185) ta'u.

"G4712 - istaadiyeemii - Jechoota Giriikii Strong's (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4712/kjv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁰Ilaali**Mul 7:4-8**.

⁹⁰¹Kiyuubii: safartuu dheerina fageenya walqabsiisa jilbaa irraa hanga fiixee qaba giddu galeessaa (jechuunis gara 18) wajjin walqixa ta'e

inchii, (.5 m) garuu dheerinni isaa sirrii ta'e garaagarummaa waan qabuuf falmisiisaa dha. "G4083 - pēchys - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjv)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu.

Kan argame 25 Apr, 2023. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4083/kjv/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dingisiiso Afaan Oromoo..>

- Safartuu dallaa kan **144,000 dhundhuma** safartuu namaati (innis safartuu ergamaa ti).
([Mul 7:4](#) *Lakkoofta warra chaappaa godhaman nan dhaga'e*;
144,000 ta'eera gosoota ilmaan Israa'el hundumaa keessaacufamanii turan.)
- Akka namoota 144,000 ta'an kanneen keessatti chaappaan [Mul 7:4](#), dallaa Yersaalem Qulqulleettii irraa dhundhuma tokko (1) ilma Israa'el kan chaappaa godhame tokko (1) wajjin wal qixa.
- Jecha biraatiin, firii Kiristoos isa angafa ykn 144,000, mana Waaqayyoo keessatti Qulqulluu isa Qulqulluu keessa jiraatan, ⁹⁰²tokkoon tokkoon isaanii utubaa mana qulqullummaa Waaqayyoo ta'anii, yoomiyyuu keessaa hin ba'an ([Mul 3:12](#)).

([Mul 21:18-20](#)) Dhagaa gati jabeessa dallaa magaalattii

[Mul 21:18](#) Jaarsi dallaa isaas yaasperii irraa hojjetame. ^{G2393}

magaalattiin immoo qulqulluu turte ^{G2513}warqee, akka qulqulleessuu (qulqulluu) . ^{G2513}fuullee.

[Mul 21:19](#) Bu'uurri dallaa magaalattiis faayame (faayame) . ^{G2885}

dhagaa gati jabeessa gosa hundumaa.

Hundeen inni jalqabaa yaasper ture; ^{G2393}

inni lammaffaan immoo saafiraa; ^{G4552} inni sadaffaan immoo, chalcedony; ^{G5472} inni afraffaan immoo, emerald; ^{G4665}

[Mul 21:20](#) Inni shanaffaan, sardonyx; inni ja' affaan immoo sardius; inni torbaffaan immoo kiriisolaayitii; inni

saddeettaffaan immoo, beerii; inni sagalffaan immoo topaazii tokko;

inni kurnaffaan immoo, kiriisopraas; inni kudha tokkoffaan immoo jacinth; inni kudha lamaffaan immoo ametistii dha.

- [Mul 21:18](#) Jaarsi dallaa yaasperii irraa kan hojjetame yoo ta'u, magaalattiin warqee qulqulluu akka feesbuukii qulqulluu ture.
- [Mul 21:19](#) The hundee dallaa magaalattiidhagaa gati jabeessa gosa hundumaatiin faayamanii turan.
 - Bu'uura 1ffaa: jasper, ⁹⁰³
 - bu'uura 2ffaa: saafiraa, ⁹⁰⁴
 - bu'uura 3ffaa: chalcedony, ⁹⁰⁵
 - bu'uura 4ffaa: emerald. ⁹⁰⁶
- [Mul 21:20](#) - .bu'uura 5ffaa: sardonyx, ⁹⁰⁷
 - .hundee 6ffaa: sardius, ⁹⁰⁸
 - .bu'uura 7ffaa: kiriisolaayitii, ⁹⁰⁹

⁹⁰²Diyaagirama Viidiyoo 9 irraa argame ilaali. "1. Ayyaana Faasikaa."

www.therhemaofthelord.com/ayyaana-gooftaa-7/9-faasikaa-ot-gara-nt/.

⁹⁰³Yaasper: dhagaa gati jabeessa halluu adda addaa qabu (kaan diimaa, kaan halluu diimaa, kaan magariisa, kaan immoo halluu naasaa).

"G2393 - iaspis - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.
<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g2393/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁴Saafiraa: dhagaa gati jabeessa, tarii lapis lazuli keenya.

"G4552 - sapphiros - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.
<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4552/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁵Chalcedony: dhagaa gati jabeessa halluu adii awwaaraa qabu, kan halluu diimaa, keelloo ykn diimaa ta'een duumessa.

"G5472 - chalkēdōn - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.
<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5472/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁶Emerald: dhagaa gati jabeessa iftoomina qabuu fi keessumaa halluu magariisa salphaa ta'een beekamu.

"G4665 - smaragdos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.
<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4665/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁷Sardonyx: dhagaa gati jabeessa halluu diimaa carnelian (sard) fi adii onyx tiin mallatteeffame.

"G4557 - sardonyx - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.
<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4557/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁸Sardius: dhagaa gati jabeessa gosa lama kan qabu yoo ta'u, inni duraa kaarneeliyaan jedhama (halluu foon waan qabuuf) fi kan lammaffaa immoo sardiidha. "G4556 - sardion - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g4556/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo..>

⁹⁰⁹Kiriisolaayitii: dhagaa gati jabeessa halluu warqee qabu.

- .bu'uura 8ffaa: beryl, .⁹¹⁰
- .bu'uura 9ffaa: topaazii tokko, .⁹¹¹
- .hundee 10ffaa: kiriisopraas, .⁹¹²
- .bu'uura 11ffaa: jacinth⁹¹³
- .bu'uura 12ffaa: ametistii⁹¹⁴

(Mul 21:21) Karra 12 irratti luqqisii 12 & magaalaa warqee qulqulluu

Mul 21:21 Karrawwan kudha lamaan immoo luqqisii kudha lama turan; karra hedduun hundinuu luqqisii tokko irraa kan hojjetame yoo ta'u, daandii magaalattiis warqee qulqulluu akka feesbuukii ifa ta'e ture.

- **Mul 21:21** QEENXEEnd karrawwan kudha lama (12) luqqisii kudha lama (12) turan: tokkoon tokkoon karra dhuunfaa luqqisii tokko ture.

QEENXEEnd daandii magaalattii warqee qulqulluu, akka geejjibaa iftoomina qabuu ture.

- **Qulqulleettii Yerusaalem**

- .Tokkoon tokkoon karra 12 luqqisii 1, walumaa galatti luqqisii 12 irraa hojjetame.

(Mul 21:22) Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa fi Hoolicha

Mul 21:22 Achi keessattis mana qulqullummaa tokkollee hin argine. Gooftaadhaa^{G2962} Waaqa^{G2316} Hundumaa danda'u^{G3841 fi G2532} hoolaa (arnion) .^{G721} mana qulqullummaa isaati.

- **Mul 21:22** Mana qulqullummaa tokko illee keessa hin argine, sababni isaas **Waaqayyo gooftaa hundumaa danda'u fi Hoolicha** mana qulqullummaa isaati.

- **Mana qulqullummaa Waaqayyoo**

- **.Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa⁹¹⁵ fi Hoolicha** mana qulqullummaa dha.

(Mul 21:23) . **Ulfina Waaqayyoo** (mana qulqullummaa Waaqayyoo keessatti) .

Mul 21:23 Magaalattiin aduus ta'e ji'i ishee keessatti ifuu hin barbaachifne.

"G5555 - chrysolithos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.

[https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5555/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5555/kjb/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹¹⁰Beryl: dhagaa gati jabeessa halluu magariisa xixiqqoo qabu. "G969 - beryllus - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Argame

25 Ebla, 2023. [https://www.bluetterbible.org/lexicon/g969/kjb/tr/0-1/irradi kan argamudha](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g969/kjb/tr/0-1/irradi%20kan%20argamudha)

⁹¹¹Topaaz: dhagaa gati jabeessa keelloo magariisaa (kiriisolaayitii keenya). "G5116 - topazion - Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu.

Kan argame 25 Apr, 2023. [https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5116/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5116/kjb/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹¹²Chrysoprasus: dhagaa halluu magariisa qabu, kan warqeetti kan jilbeeffate, maqaan isaas kan irraa argate; sababiin isaas kun harma keessa agate dha

saanii, innis dhagaa Naftaal ture. "G5556 - chrysoprasos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2019 .

2023. Bara 2023. <https://www.macaafa.org/lexicon/g5556/kjb/tr/0-1/> .

⁹¹³Hyacinth: maqaa daraaraa, akkasumas dhagaa gati jabeessa halluu walfakkaataa qabu, halluu diimaa dukkanaa'aa gurraacha irratti kan argamu.

"G5192 - hyacinthos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Kan argame 25 Apr, 2023.

[https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5192/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g5192/kjb/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹¹⁴Amethyst: dhagaa gati jabeessa halluu vaayilaayitii fi diimaa qabu. "G271 - amethystos - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb)." Xalayaa Biluu

Macaafa Qulqulluu. Kan argame 25 Apr, 2023. [https://www.bluetterbible.org/lexicon/g271/kjb/tr/0-1/Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.](https://www.bluetterbible.org/lexicon/g271/kjb/tr/0-1/Afaan%20Oromoo%20fi%20Jechoota%20Dinqisiiso%20Afaan%20Oromoo)

⁹¹⁵"[Fakkii 21-d]," ykn

Viidiyoo 44. "Rajii macaafa (2 Phepros 1) 2/2." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/44-logos-the-rhema-guyyoota-dhumaatti-2-phexros-3-raajii-macaafa-kaaffata-2-phexros-1-3/.

-fulfina kan Waaga did salphise^{G5461} it, fi Hoolicha (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} jechuun ifa (shugguxii) .^{G3088} kan jedhu.

□ [Mul 21:23](#) Tinni (Qulqulluu) magaalaaduus ta'e ji'a keessa ifuu hin barbaachisu ture, sababiin isaas **ulfin** kan **Deemid** keessa ibsi, .

fi **Hoolicha** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} kan jedhudha **shugguxii** kan jedhu.

- Mana qulqullummaa Waaqayyoo

- .**Tinni Hoolaa** (arnion jechuun ni danda'ama) .^{G721} dha **shugguxii sana** ulfina kan **Waaqa**.

- .**Haadha manaa Hoolichaa** gaara guddaa fi olka'aa samii irra jira, kunis **magaalaa guddittii** kan dhaloota ishee, .

- qulqulluu Yerusaalem, .⁹¹⁶ eessa **Waaqayyoo gooftaa hundumaa danda'u** (Gooftaa fi Fayyisaa Iyyasuus

- Kiristoos) fi Hoolicha (icha

- shugguxii ulfina Waaqayyootiin ibse) ni **mana qulqullummaa**.⁹¹⁷

⁹¹⁶ Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf “Sabni Waaqayyoo gara dunkaana Waaqayyoo, ulfina adda addaa fiduudhaan. .” fi “Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa” irraa “([Mul 21:27](#)) Kanneen keessatti barreeffaman

kitaaba Jireenyaa Hoolichaa. .” sana booda diyaagiraamii “[Fakkii 21-2]” jedhu hubadhu.

⁹¹⁷ “[Fakkii 21-e],” ykn Viidiyoo 24 ilaali. “Ati Qulqulleettii Yerusaalem (3/3) dha.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/35-duuka-buutota-aangoo-aangoo-qaban/.

(Mul 21:24) .2ffaa Mootota lafaa & .3ffaa Saboonni fayyan

Mul 21:24 Saboonnis^{G1484} warra fayyan keessaa ifa keessa in deddeebi'u^{G5457} keessaa: 1.1.
mootota dachii (lafa) immoo .^{G1093} ulfinaa fi ulfina isaanii gara isaatti fidaa.

- [Mul 21:24](#) QEENXE End **saboota** warra fayyan keessaa in ni adeemu (**Kan Waaqayyoo**) .ifakan jedhu, .
fi **mootota lafaa** isaanii fidaa **ulfinafi kabajatti** seenu.

2ffaa **Mootota lafaa**

→ Mootonni lafaa kan eeru **durboota gowwaa** kan isaanii fidu **ulfinafi kabajagara** keessaatti
mana qulqullummaa Waaqayyoo Yerusaaalem Haaraa keessatti.⁹²⁰

3ffaa **Saboonni fayyan**

→ Saboonni fayyan eeruun **durboota kaan** kan waggaa 1,000 lafarra turee booda fayyu, .
isaanis ni Deemu ifa Waaqayyoo irraa ibsu keessatti mana qulqullummaa.

(Mul 21:25-26) .3ffaa Saboonni fayyan

Mul 21:25 Halkan achitti hin ta'u waan ta'eef, karrawwan ishee guyyaa matumaa hin cufaman.

Mul 21:26 Ulfinaa fi ulfina saboota gara isaatti ni fidu.

- [Mul 21:25](#) Karrawwan (Yerusaaalem Qulqulleettii) halkan tasumaa hin cufaman, halkan achitti waan hin jirreef.
- [Mul 21:26](#) QEENXE End isaan (saboonni fayyan) isaanii ni fidu **ulfinafi kabajakan saboota** gara isaatti (magaalaa Qulqulleettii).

→ Karrawwan kan **magaalaa guddittii Holy of Holyest jedhamtu** guyyaa tasumaa hin cufamu, kanaaf halkanis ta'e
dukkanni keessa hin jiraatu

mana qulqullummaa Waaqayyoo samii irratti akka ifa Waaqayyoo guyyaa guutuu ni ibsa.

→ Mana godoo Waaqayyoo keessa halkan hin jiru ([Mul 22:14](#)) , eessa **Qulqulleettii Yerusaaalem** mana keessa jira
([Mul 21:2](#)).⁹²¹

1Yo 1:5 Ergaan nuti waa'ee isaa dhageenyee fi isinitti himnu kana

***Waaqadhaifa**, .^{G5457} isa keessas tasuma dukkanni hin jiru.*

(Mul 21:27) Maqaawwan Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman

Mul 21:27 Wanti xuraa'u tokko illee ishiitti hin seenu;
wanti jibbisiisoo hojjete, sobas hin dubbatu;
warra macaafa jireenyaa hoolichaa keessatti caafaman malee.

- [Mul 21:27](#) Wanti xureessituu fi wanti jibbisiisoo hojjatu, sobas gonkumaa iyyuu keessa hin seenu;
kanneen keessatti barreeffaman garuu **kan Hoolichaa Kitaaba Jireenyaa**.

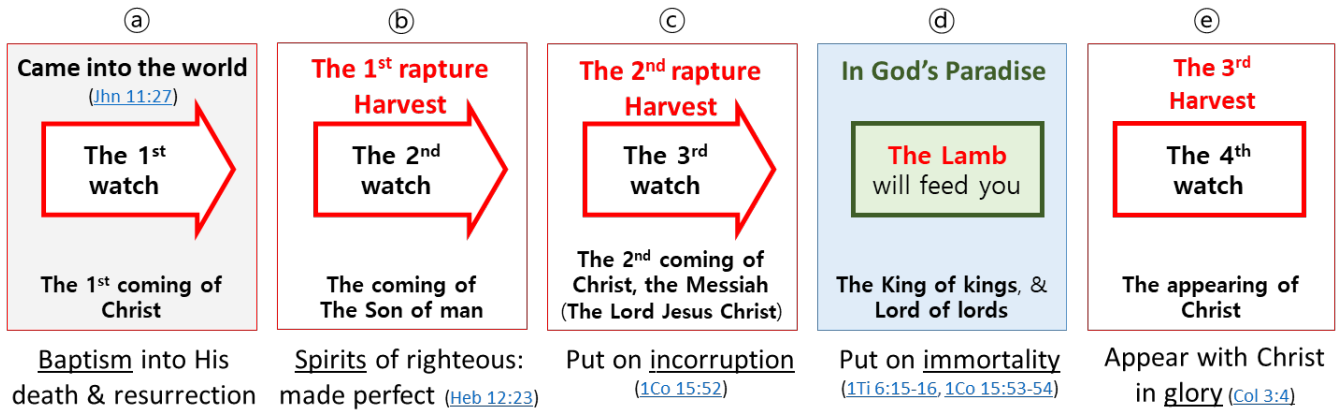
→ Warra mo'attoota maqaan isaanii keessatti barreeffame qofa **kitaaba Jireenyaa Hoolichaa** seenuu ni danda'a **mana qulqullummaa Waaqayyoo**.

⁹²⁰ Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf "Sabni Waaqayyoo gara dunkaana
Waaqayyoo, ulfina adda addaa fiduudhaan." fi "Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa" irraa "([Mul 21:27](#))
Kanneen keessatti barreeffaman

kitaaba Jireenyaa Hoolichaa." sana booda diyaagiraamii "[Fakkii 21-2]" jedhu hubadhu.

⁹²¹ "[Fakkii 21-2] Godoo haaraa samii & Mana qulqullummaa Waaqayyoo" ilaali.

[Fakkii 21-1] Sabni Waaqayyoo akkamitti gara dunkaana Waaqayyootti akka seenu⁹²²

- Qaama qabeenya gadi aanaa irraa kaasee hanga qaama ulfina qabeessaatti

- |+1.1 Midhaan 1ffaa (kan 144,000 ta'an) + | Midhaan 2ffaa (qulqulloota Rakkina Guddaa).
→ Fayyisaa, Gooftaa Iyyasuu Kiristoos, . eenyu ...dha Hoolicha (arniyoon) .^{G721} (yookaan Kiristoos) ., .⁹²³ qaama qabeenyaa keenya gadi aanaa ni jijjiira, . akka kan Isaatti akka tolfamuuf qaama ulfina qabeessa.

Phl 3:20 irratti Dubbiin keenya samii irratti waan ta'eef; eessaas barbaanna Fayyisaa, Gooftaa Iyyasuu Kiristoos: 1.1.

Fil 3:21 Eenyutu fokkisa (qabeenya gadi aanaa) keenya jijjiira .^{G5014} qaama, akka fakkaattuuf^{G4832} Kan isaa qaama ulfina qabeessa, akka hojii inni waan hundumaa of jala galchuu illee danda'utti.

- Wantoota manca'aniin hin furamneabboota keessan irraa kan darbe, garuu dhiiga qaalii kan Kiristoos, akka bara hoolaa tokko (amn) jedhu) .^{G286} mudaa fi tuqaa kan hin qabne, yookaan loogoo, kan jalqaba irratti dhiyaatee fi waliin ture Waaqa, fi ture Waaqa. Kana hoolaa (amn) jedhu) .^{G286} kanaan dura dursee muudamee ture hundee addunyaa, fi kakuu gidduu jiru Waaqa ('ēlōhīm jechuun ni danda'ama) fi Abrahaam kan mirkanaa'e Waaqa^{G2316} keessa^{G1519} Kiristoos.⁹²⁴

Yesuus, kan aarsaa gubamuuf dhihaate akka korbeessa hoolaa ('ayil, Uma 22:13), .^{H352} akka addunyaatti dhufe hoolaa tokko^{G286} kan Waaqa (Yoh 1:29) ta'ee hoolaa tokko (arniyoon) .^{G721} (yookaan Kiristoos, .1Phe 1:19) bara dhumaa kanattis nuuf mul'ateera, akka Gooftaa fi Fayyisaa Yesuus Kiristoos (Waaqa) .Hundumaa danda'u (1Phe 1:20).

Karaa Isaatti, ati itti amanta Waaqa, kan du'aa isa kaase, ulfina isaaf kenne, akka amantii fi abdiin keessan keessa jiraatu Waaqa.⁹²⁵

- When Kiristoos, keenya jireenya, mul'ata, warra mo'attoota itti cuuphaman Kiristoos qeenxeend kaa'aniiru Kiristoos (Gal 3:27), akkasumas Isa waliin ni mul'ata ulfina karaa Hafuura kan jireenya keessa Kiristoos.

Qol 3:4 Yoom Kiristoos, kan keenya jireenya, ni mul'atu, sana booda isinis isa wajjin in mul'attu ulfina.

⁹²² "[Fakkii 10-2] Midhaan 3 & Sa'aatii 4" irraa kan qabame.

⁹²³ "Gooftaan Hundumaa Danda'u, .Mul 1:8 & Waaqayyo Gooftaa Hundumaa Danda'aa, .Mul 4:8".

⁹²⁴ "(Mul 5:7-14) Qulqullooni Qulqullooni (warri Kiristoosiin Yesusiin rafan) Waaqayyoof mootii fi luboota taasifamu." Korbeessa hoolaa^{H352} → hoolaa (Yesuus) .^{G286} → hoolaa tokko (arnion) .^{G721} (yookaan Kiristoos) . (Gooftaa fi Fayyisaa Iyyasuu Kiristoos) → Waaqayyo inni hundumaa danda'u

⁹²⁵ "Ilaali" (Mul 6:1-2) Baniinsa chaappaa 1ffaa (farda adii)."

- Sabni Waaqayyoo ulfina adda addaa fiduudhaan gara dunkaana Waaqayyoo ni seenu⁹²⁶

1.1 144,000 ta'an(durboota ogeeyyii, .Mul 21:9) magaalaa guddittii Yerusaalem Qulqulleettii ulfinni Waaqayyoo itti ibsu keessa jiru.

→KeessaMul'ata 21, .misirroo jedhamtu(durba ogeettii) .akka Yerusaalemitti fakkeeffamti(1Qor 3:16), magaalaa warra samii irratti diriifamte

Yerusaalem (ykn Tulluu Tsiyoon) kan ifa fudhatuWaaqa, garaYerusaalem haaraa, achiis gara magaalaa guddittii, .qulqulluu Yerusaalem, eessaWaaqayyoo gooftaa hundumaa danda'ufiHoolichamana qulqullummaa dhakan jedhu (Mul 21:22).

- Kana boodas abaarsi ykn halkan hin jiraatu, kanaaf shugguxii ykn ifa aduu ykn kan ji'a, sababni isaasHoolichadhashugguxii sanakan magaalattii, .shining jedhuIfa Waaqayyoo.

2ffaa Mootota lafaa(durboota gowwaa, . Mul 21:24) isaanii ni fidaulfinafi kabajagara mana qulqullummaa Waaqayyoootti seene

Yerusaalem Haaraa keessatti.

→Durboonni gowwaan warra hin qabneedhadibataisaan wajjin yeroo Ilmi Namaa dhufee, sababni isaas qophii hin turre, hanga butamuu 2ffaatti lafa irra turan.

3ffaaSaboonni fayyan(durboota kaan, .Mul 21:24-26) warra waggaa 1,000 lafara jiranii booda fayyanidha.

→Saboota fayyan keessaa warri du'an hafan garajireenyawaggaa 1,000 erga xumuramee booda, ni qabaata kan isaaniidu'aa ka'uu jalqabaa.⁹²⁷

→Saboonni fayyan ni demulfa Waaqayyoo kan godoo qulqullaa'aa Waaqayyoo keessatti ibsu, eessattiWaaqahundumaa wajjin jiraata

kan Isaanamoota, akkasitti raawwachuuabdii gooftaa keessaHisqi'eel 37:27fi2 Qorontos 6:16.⁹²⁸

➤ Yeroo hunduu kanSabni Waaqayyoo mana qulqullummaa Waaqayyoo seenaniiru, .His 37:27 ni raawwatama: 1.1.

“ .Godoo qulqullaa'aan koos isaanii wajjin in ta'a (qeenxeend isaan keessa nan jiraadha, isaan keessas nan deddeebi'a): eeyyee, .Ani Waaqa isaanii nan ta'a, . fiisaan saba koo ta'u.”

⁹²⁶“[Fakkii 21-2]” ilaali. Ulfinni adda addaa akkamitti gara mana qulqullummaatti akka fidamu hubachuuf “ .Sabni Waaqayyoo ni fedha

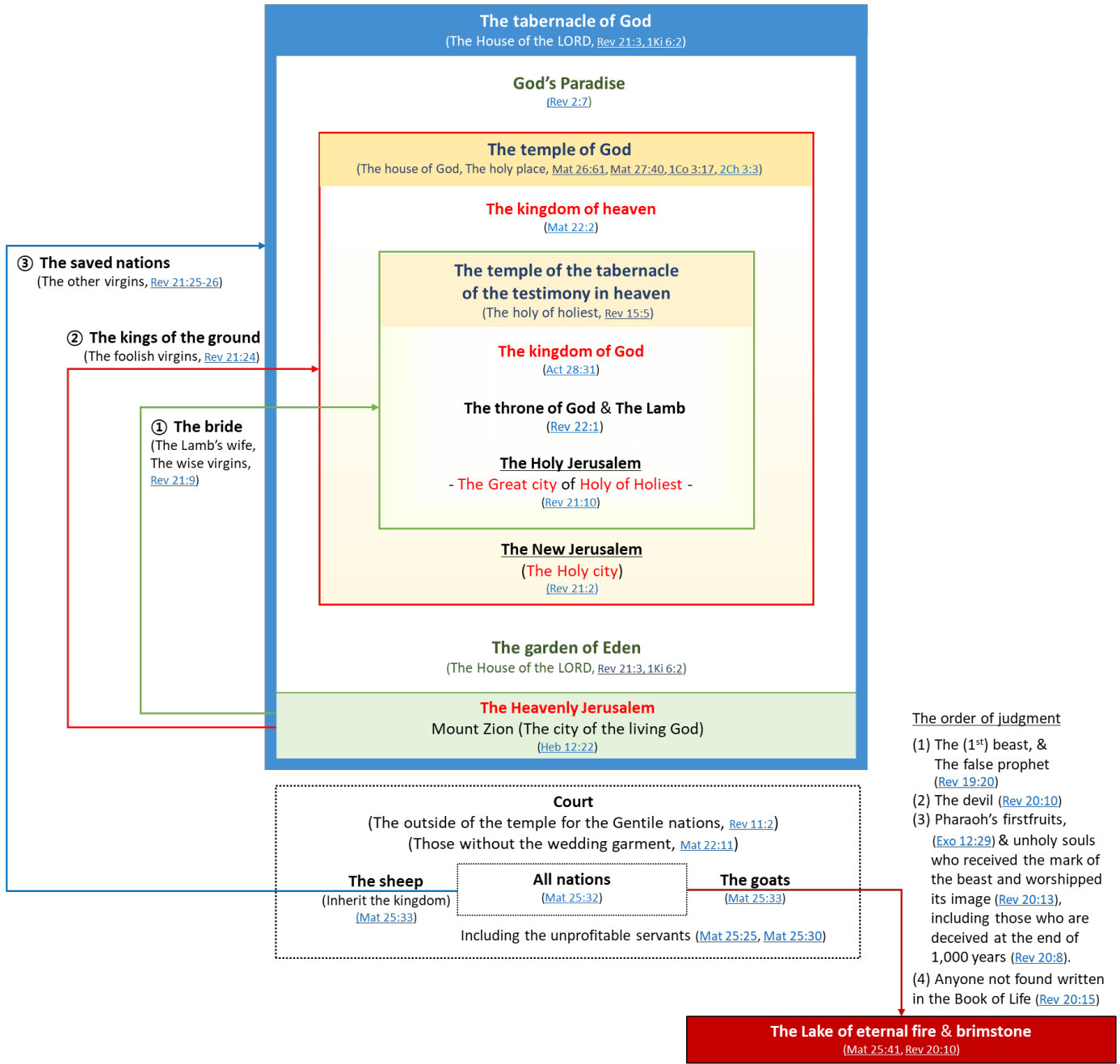
ulfina adda addaa fiduudhaan gara dunkaana Waaqayyoootti seena.” fi “Qaama gad-aanaa irraa gara qaama ulfina qabeessa” irraa

“(Mul 21:27) Kanneen Kitaaba Jireenyaa Hoolichaa keessatti barreeffaman, .” sana booda diyaagiraamii “[Fakkii 21-2]” jedhu hubadhu.

⁹²⁷“(Mul 20:5-6) Du'aa ka'uu isa jalqabaa (Midhaan 3ffaa eega 4ffaa).”

⁹²⁸“[Fakkii 21-f],” ykn Viidiyoo 48 ilaali. “8. Hanukkaa.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/48-ayyaana-gooftaa-8-hanukkah/.

Boqonnaa 22

([Mul 22:1](#)) Teessoo Waaqayyoo fi kan hoolaa (Laga qulqulluu bishaan jireenyaa) .

[Mul 22:1](#) Laga bishaan jireenyaa qulqulluu akka kiristaala qulqulluu natti argisiise. teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolichaa keessaa ba'u. ^{G721}

- ☐ [Mul 22:1](#) QEENXEEnd inni laga qulqulluu bishaan jireenyaa, akka kiristaala qulqulluu natti agarsiise, . teessoo irraa bahuun kan **Waaqafi kanHoolicha**.

→ Lagni qulqulluun bishaan jireenyaa teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolaa Qulqulluu Qulqulluu keessaa ba'a.

([Mul 22:2](#)) Muka jireenyaa (laga qulqulluu bishaan jireenyaa irraa biqile) .

[Mul 22:2](#) Karaa isaa gidduu fi gama lamaan laga sanaa mukni jireenyaa ni jira ture; ishiin firii gosa kudha lama kan godhatte, ji'a ji'aan immoo firii ishee ni argamti turte. baalli mukaas (gara) . ^{G1519} fayyisuu (tajaajila mana keessaa) . ^{G2322} kansaboota. ^{G1484}

- ☐ [Mul 22:2](#) Ann gidduu daandii isaa (**magaalaa qulqulluu**), fi gama lamaan laga sanaa, ture **muka jireenyaa**, . kan kudha lama (**12. 12.**) . **firiwwan**, tokkoon tokkoon mukaa ji'a ji'aan firii isaa kan argamsiisu dha. **Baalli muka** mana saboota tajaajiluuf turan.

→ Mukti jireenyaa (laga qulqulluu bishaan jireenyaa irraa biqile) laga magaalattii gama lamaanii jiru kan **muka ejersaa lama** (ragaa lama keessa **Zek 4.**) . tkophee gooftaan nyaachisaa turan (**'ädön jechuun ni danda'ama**) . ^{H113} **kan guutummaa lafaa**, . lolaa zayitii warqee qulqulluu damee gurra qamadii keessaa dhangalaasaa, baala isaa baasee mana saboota tajaajiluuf. ⁹³⁰

([Mul 22:3-4](#)) Tajaajiltoonni Waaqayyoo fuula Waaqayyoo ni argatu (Guyyaa Waaqayyoo) .

[Mul 22:3](#) Kana booda abaarsi hin jiraatu; teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolichaa garuu isa keessa in jiraata; akkasumas tajaajiltoota isaati ^{G1401} **ni tajaajila**: 1.1.

[Mul 22:4](#) Isaanis fuula isaa in argan; maqaan isaas morma isaanii keessa in ta'a.

- ☐ [Mul 22:3](#) QEENXEEnd kana booda abaarsi hin jiraatu, garuu **teessoo Waaqayyoo fi kan Hoolichaa** keessa ni jiraata, . tajaajiltoonni isaas (gaboanni Waaqayyoo) Isa (Waaqayyoo) ni tajaajilu.
- ☐ [Mul 22:4](#) Isaanis fuula isaa in argan, maqaan isaas morma isaanii irratti in ta'a.

→ Mataa irratti maqaan barreeffamee jira **Waaqayyoo gooftaa** ⁹³¹ kan Inni ofii malee namni hin beekne ([Mul 19:12](#)) .
garuutinni hojjetaa kan **Waaqani argu Kan Waaqayyoo fuula**, fi **Kan Waaqayyoo maqaan morma isaanii irratti in ta'a**.

[Mul 7:3](#) Jechuun, . " *Hin miidhinaalafa, galaana ykn mukkeen hanga qabnutti **cufame** tajaajiltoota keenya **Waaqamorma isaanii irratti**.* "

<[Guyyaa Waaqayyoo](#)>

* "[3] Torban 70 Daani'el" irraa kan qabame.

⁹³⁰ Irraa qabame [Mul 11:3-4](#).

⁹³¹ Ilaali [Mul 19:11](#).

	The day of the Lord Jesus (Rev 14:12-13)	The day of the Lord Wrath of God (WOG)	Day of Christ	The day of God		
Abomination (AOD)			The Garden of Eden			
			1,000 years	∞		
		Heavenly Jerusalem	On the ground	In heaven		
Great Tribulation Daniel's 2nd half of 70th week		Armageddon	Mount Zion (Heb 12:22)	God's paradise (Rev 2:7)	New Jerusalem	Holy Jerusalem
Abomination (AOD)	The hour of temptation (Rev 3:10)	Wrath of God (Rev 16)				

- [Guyyaa Waaqayyoo](#) jechuun guyyaa sana agarsiisa [Waaqasaba Isaa](#) (ilmaan Waaqayyoo) keessa jiraatee deddeebi'ee kan ta'u

[Waaqa](#) kan saba Isaa ([2Qor 6:16](#)) isaan keessa nan jiraadha, isaan keessas nan deddeebi'a; isaanis nan ta'a [Waaqa](#), [isaanis koo ta'u namoota](#).) keessa [dunkaana Waaqayyoo](#).

[2Phe 3:12](#) Dhufaati eegu fi ariifachuu [guyyaa Waaqayyoo](#), isa samiin irratti argamu [abiddani diigama](#), fi elementoota (bu'uuraalee) [G4747](#) ni baala (ta'uu [dhangala'aa](#)) [G5080 jedhamuun beekama](#) ho'a cimaa wajjin?

[2Phe 3:13](#) Kanas ta'e sana nuti akka isaatti [waadaa](#), barbaadaa [samii haaraa](#) (danuu) [G3772](#) fi [lafa haaraa](#) (tokkicha), [G1093](#) kan keessa jiraatu [qajeelummaa](#) [G1343](#).

[2Phe 3:14](#) Kanaaf yaa jaalatamtoota, waan akkasii eeggachaa jirtan; nagaadhaan, xurii kan hin qabnee fi mudaa kan hin qabnee akka argattanitti jabaadhaa [G298](#) ([mudaa kan hin qabnehanga dhumaatti](#), ykn hanga guyyaa keenyaatti [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), [1Qor 1:8](#)).

[2Phe 3:15](#) Obsa dheeraa keenyas herrega [Goftaadha fayyina](#); akkuma obboleessi keenya inni jaallatamaan Phaawulos ogummaa isaaf kennametti isiniif barreesse;

([Tinni logos jedhagarakan rhema jedhu](#)).

- Dhufaati bara... [guyyaa Waaqayyoo](#), samiin irratti ni diigama [abidda](#) ([2Phe 3:12](#)), fi bu'uuraalee addunyaa ([asxaawwan jedhaman](#), [Gal 4:3](#)) ni baala'ee dhangala'aa ta'a ([kan rhema jedhu](#), laga bishaan qulqulluu. [Mul 22:1](#)) ho'a cimaa wajjin. ⁹³²
- Garuu akka waadaa Isaatiin guutuu ta'a [rhema Waaqayyoo](#) samii fi lafa Haaraa keessatti, bakka qajeelummaan jiraatutti. ⁹³³

([Mul 22:5](#)) Tajaajiltoonni Waaqayyoo bara baraan ni moo'u

[Mul 22:5](#) Halkan achitti hin jiraatu; akkasumas shugguxiin isaan hin barbaachisu, [G3088](#) ifa aduus hin ta'u; Waaqayyoo gooftaan ni kenna [G5461](#) isaan ifa: 1.1. [G5461](#) isaanis bara baraa bara baraan ni moo'u.

- [Mul 22:5](#) Halkan achitti hin ta'u; Shugguxii fi ifa aduu isaan hin barbaachisu, sababni isaas [Waaqayyoo gooftaa](#) ifa isaaniif kenna. QEENXE End bara baraan ni moo'u.

→ [Waaqayyoo Goftaa](#) hojjettootaaf ibsaa kenna [Waaqa](#) ([Mul 22:3](#)) Qulqulleettii Yersaalemitti bara baraan ni moo'u.

([Mul 22:6](#)) The logos (Amanamaa fi dhugaa).

[Mul 22:6](#) Innis, Jechoota kana (logos) [G3056](#) amanamoo fi dhugaa ta'uu isaanii: Waaqayyoo Goftaan raajota qulqullootaas ergamaa isaa erge garboota isaatti agarsiisuuf (dachaa) [G1401](#) wantoota yeroo gabaabaa keessatti hojjetamuu qaban.

- [Mul 22:6](#) Then inni (ergamaan) Yohaannisiin, "Kanneen [asxaalee](#) amanamoo fi dhugaa ta'uu isaaniiti."

⁹³² Viidiyoo 32. "(Iccitii guddaa) Kiristoos & Waldaa 1/2."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/32-iccitii-guddaa-kiristoos-waldaa-wanti-hunduu-kan-waaqayyoo-ti/.

⁹³³ Samii fi lafa Haaraa ilaalchisee "([Mul 21:1](#)) Samii Haaraa fi Lafa Haaraa."

Fi **Waaqayyo gooftaa** kan raajota qulqullootaa ergamaa Isaa erge wantoota yeroo gabaabaa keessatti hojjetamuu qaban tajaajiltoota isaatti agarsiisuuf.

- .**Asxaaleen** & .**rhema Waaqayyoo**⁹³⁴

- **Waaqakenne** **Mul'ata Yesus Kiristoos** gara Yohaannisitti ergamaa isaa gara garbicha isaatti erge **Yohaanniskan** ragaa ba'e **asxaawwan jedhaman** kan **Waaqa** (yookaan **Yesuus Kiristoos**), wantoota yeroo gabaabaa keessatti ta'uu qaban tajaajiltoota isaatti agarsiisuuf (**rhema Waaqayyoo**).⁹³⁵

Bau 23:20 "Kunoo, **Ergamaa si dura nan erga**, karaa si eeguuf, . gara iddoo ani qopheessettis si galchuuf."

- God ergamaa kan **tinni Waaqayyo gooftaa** (**Kiristoos**, .**Mul 4:8**).⁹³⁶ kan raajota **Qulqullootaa**, si duratti **sitti agarsiisuuf** sana **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos dhalma Waaqayyoo**, . akkasumas wantoota yeroo gabaabaa keessatti raawwatamuu qabaniif karaa isin eeguuf, . akkasumas gara iddoo inni qopheessetti isin fiduuf.⁹³⁷
- ➔ Mul'achuun kun kan **Yesuus Kiristoos**, kan wangeela kan isinitti lallabamu **Yesuus Kiristoos**, . dha " **rhema Gooftaa**," fi kanneen **asxaalee** amanamummaadhaan ni dhugooma.

(**Mul 22:7**) Logos raajii Kitaaba kanaa eeggadhaa (dafee dhufaa jira) .

Mul 22:7 Kunoo, ani dafee dhufa, inni dubbii (logos) eegu eebbifamaa dha^{G3054} kan raajii kitaaba kanaa.

☐ **Mul 22:7** B. Behold, .**Dafee dhufaa jira**! B. Bkan eegu xiqqaadha **asxaawwan jedhaman** kan raajii kitaaba kanaa.

- **Lubbuu keekaraa** dhugaa keessatti qulqullaa'a **hafuura**, sanyii hin badne irraas lammata dhalatteetta, . **logos Waaqayyoo** kan bara baraan jiraatu fi jiraatu.

➔ Kana **rhema jedhamuun beekama** kan **Gooftaa** (firii kan **asxaawwan jedhaman**: firii isaa warra qajeelota + firii isaa **hafuura**) . ciminaan akka hojjetu si dandeessisa **jaalalawalii wajjin garaa qulqulluu**.⁹³⁸

(**Mul 22:8-9**) Ergamaan Yohaannis wajjin hojjetaa, obbolootaa fi raajota ture

Mul 22:8 Ani Yohaannis waan kana argee dhaga'e. Ergan dhaga'ee fi argees, . Miila ergamaa waan kana natti argisiise duratti sagaduudhaaf kufe.

Mul 22:9 Achiis, "Ani garbicha kee fi obboloota kee warra raajotaa waanan ta'eef, kana hin godhin" naan jedhe. warra jechoota (logos) eeganis .^{G3056} kan kitaaba kanaa: waaqeffannaa **Waaqa**.

☐ **Mul 22:8** Amma ani, .**Yohaannis**, wantoota kana argee dhaga'e. QEENXE End yeroon dhaga'ee fi arge, . Miila ergamaa wantoota kana natti agarsiise duratti sagaduuf kufe.

⁹³⁴ Irraa qabame **Mul 1:1**.

⁹³⁵ **Mul 22:6**, "[Fakkii 1-a]" ykn Viidiyoo 15 ilaali. "Wangeela loogoos Waaqayyoo." therhemaofthelord.com/wangeela/15/.

⁹³⁶ "(**Mul 6:7-8**) *Banamuu chaappaa 4ffaa (farda magariisa: Du'a & Si'ool)*."

➔ **Waaqayyo gooftaa** (**Deu 30:20 irratti**) jechuun kee **jireenya** kan itti maxxanuu qabdan. Kakuu Moofaa keessatti, .**Kiristoos** keenya **jireenya** (**Qol 3:4**) eenyu ...dha

Gooftaa (kyrios jedhamuun beekama) .^{G2962} samii irraa, tokkicha keenya **gooftaa** (hojii abbaa aangoo) . **Waaqa**^{G2316} eenyutu keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** (**ld 1:4**).

Tkanaaf, filadhu **jireenya** (**Kiristoos**) sagalee Isaatiif ajajamuu fi Isatti maxxanuudhaan.

⁹³⁷ Viidiyoo 28. "Ija hafuura." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/ .

⁹³⁸ Viidiyoo 20. "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu."

www.therhemaofthelord.com/sword/20-billaa-qola-qara-qara-lamaa-2/ .

☐ [Mul 22:9](#) Then inni (ergamaan) naan jedhe, .

“Akkas hin godhinaa. Ani garbicha akka keetii, obbolloota kee raajota keessaas ti.
kan warra eeganis **asxaawwan jedhaman** kan kitaaba kanaa. Waaqeffannaa **Waaqa**.”

→Tajaajiltoonni, obbollooni, raajonnis ni eegu **asxaawwan jedhaman kan macaafa mul'atafi** ibaadaa **Waaqa**.

• **Tajaajiltoota waliin hojjetan**, obbollootaa fi raajota

→Ergamaan (kan Yesuus, .[Mul 22:16](#)) kan waa'ee wantoota yeroo gabaabaa keessatti hojjetamuu qaban Yohaannisitti agarsiise, kan isaa ture

obbolloota koo garbicha waliin ta'aa, .⁹³⁹ fi raajota.

→Hubachiisa: Hojjetaan fi obbollooni waliin hojjetan “raajota” yoo ta'an, isaan keessaa tokko ergamaa Yesuus ture

kan Yohaannis waa'ee wantoota dhufuuf jiran agarsiise.

([Mul 22:10](#)) Loogoo raajii kitaaba kanaa irraa hiikaa

[Mul 22:10](#) Innis Yohaannisiin, "Jechoota (logos) hin chaappaan .^{G3056} kan raajii kitaaba kanaa: yeroon isaa waan dhihaateef.

☐ [Mul 22:10](#) Innis (ergamaan) Yohaannisiin, .

“Hin **chaappeessuu asxaawwan jedhaman** kan raajii kitaaba kanaa, f **yeroon isaa dhihaateera**.”

• **Sanyii buddeenichaa foon Ilma namaa**, kan ture **asxaawwan jedhaman**. Qabuuf **jireenya**, foon Isaa nyaachuu (fudhachuu) si barbaachisa **asxaawwan jedhaman**), jechuunis **foon hafuuraa**, dhiiga Isaas dhuguun (fudhadhaa **kan rhema jedhu**) kan jedhu **dhugaatii hafuuraa**.⁹⁴⁰

• **Logos Waaqayyoo** kan gara dhagaa jiraataatti jijjiirame ni **kan Gooftaa qaama hin mancaane**, kan billaa guddaa qabus ni **Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa**, karaa eenyuu **Waaqadu'aa kaasa logos Waaqayyoo** si keessa gara **rhema Waaqayyoo**.

† **Yesuus Kiristoos** (buddeena jiraataa samii irraa bu'e, .[Yoh 6:51](#)), eenyuu **Waaqa** qabacufame gara **Ilma namaa** hanga bara dhumaatti ([Yoh 6:27](#)), nagaa (manca'aa) lafa irraa fudhachuuf gara addunyaatti kan dhufedha.

([Mul 22:11](#)) Qajeelaa (qulqulluu) vs. Qajeelaa (qulqulluu hin qabne) .

[Mul 22:11](#) Inni haqa hin qabne, .^{G91} haqa irraa haa ta'u ^{G91} ammayyuu: ^{G2089} inni xuraa'e immoo amma iyyuu xuraa'aa haa ta'u;

inni qajeelaan immoo, .^{G1344} ammas qajeelaa haa ta'u, inni qulqulluun immoo amma iyyuu qulqulluu haa ta'u.

☐ [Mul 22:11](#) Inni jal'aa ta'e, jal'aa ta'ee haa itti fufu;

kan xuraa'e immoo xuraa'aa ta'uu itti fufaa;

qeenxeend inni qajeelaan, qajeelaa ta'ee haa itti fufu;

kan qulqulluu ta'es qulqullaa'uu itti fufaa.

• **Namni waan facaase hundumaas ni haama** ([Gal 6:6-8](#)) .

→ Inni foon isaatiif facaasu foon irraa manca'iinsa ni haama.

→ Kan facaasu (**asxaawwan jedhaman**) gara **hafuura** fedha hafuura haama **jireenya bara baraa** (**kan rhema jedhu**).

• **Keessatti barsiifamu asxaawwan jedhaman**

⁹³⁹ “ 10” jedhu ilaali. [Mul 6:11](#).”

- Tajaajiltoonni waliin hojjetan tajaajiltoota amanamoo Kiristoos Gooftaa keessatti (kyrios) .^{G2962} akka Ephafraas ^{G1889} ([Qol 1:7](#), .[Qol 4:7-12](#), . [Phm 1:23 irratti](#)).

- Obbolloota jechuun warra hafuura raajii fudhatanii Yesuus dhugaa ba'aniidha.

⁹⁴⁰ Viidiyoo 26. “Ayyaana Faasikaa Gooftaa (Kakuu Haaraa).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/26-gooftota-fakkaa-kakuu-haaraa/.

[Gal 6:6](#) Dubbiin haa barsiifamu ([asxaawwan jedhaman](#)) .^{G3056}

nama barsiisutti himaa [waan gaarii hunda](#).

[Gal 6:7](#) Hin gowwoomfamin; [Waaqahin qoosamu: namni waan facaase hundumaas in haama](#).

[Gal 6:8](#) Namni foon isaatiif facaasu foon isaa keessaa badaa in haama;

kan facaasu garuu [hafuura](#) shall of [hafuura haamaa jireenya bara baraa](#).

([Mul 22:12-13](#)) Dhufaati Gooftaa Iyyasuus Kiristoos & mindaa Isaa

[Mul 22:12](#) Kunoo, dafee nan dhufa; tokkoon tokkoon namaa akka hojii isaatti kennuudhaaf mindaan koos anaa wajjin jira.

[Mul 22:13](#) Ani Alfaa fi Omega, jalqabaa fi dhuma, isa jalqabaa fi isa dhuma dha.

☐ [Mul 22:12](#) "Kunoo, .Dafee dhufaa jira, .

fi [Badhaasa koon](#) nama hundumaaf akka hojii isaatti kennuudhaaf Ana wajjin jira."

☐ [Mul 22:13](#) "Ani ... dha [Alfaa fi Omega jedhamuun beekama](#), .[jalqabafidhuma](#), .[kan jalqabaafikan dhuma](#)."

→ Yohaannis dhugaa ba'a [logos Waaqayyoo](#), .[Mul'ata Yesus Kiristoos](#), gara waldoota torbanitti gara sana ifa godha [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), hundee fi sanyii Daawit, . akka fooniitti sanyii Daawit irraa kan uumame dha.

→ Kana [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) dha [Alfaa fi Omega jedhamuun beekama](#), .[jalqabafidhuma](#), .[kan jalqabaafikan dhuma](#), .

fi [Dafee ni dhufa](#) tokkoon tokkoon namaas akka hojii isaaniitti badhaasaa.⁹⁴¹

† [Gooftaan](#) warra mul'achuu Isaa jaallataniif ni mul'ata [gonfoo qajeelummaa](#) guyyaa sanatti ([2Xim 4:8](#)).

Sana yoo ilaalle [gonfoo tokkokaan ulfinaa](#) karaa qajeelummaatti argama, .[kan rhema jedhu](#) warra amananiif ni mul'ata [Yesuus dha ilma Waaqayyoo](#).⁹⁴²

[Gooftaan](#) duraan qulqullummaadhaan garaa keessan kan hin komatamin ni hundeesa [Waaqakeenya Abbaa dhufaati keenya irratti Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#) qulqulloota isaa hundumaa wajjin ([1Th 3:13](#)), fi qaama keenya fokkisaa (low estate) gara qaama ulfina qabeessa kan [fayyisaa](#), [Gooftaa Iyyasuus Kiristoos](#), .⁹⁴³ eenyu ... dha [Hoolicha Kiristoos](#) ([Fil 3:21](#)).⁹⁴⁴

([Mul 22:14](#)) Karra mana godoo Waaqayyoo

[Mul 22:14](#) Warri abboommii isaa raawwatan, mirga (aangoo) akka qabaataniif eebbifamaa dha .^{G1849} gara muka jireenyaatti, .

akkasumas karra keessaa gara magaalatti seenuu ni danda'a.

☐ [Mul 22:14](#) B. Warri kan Isaa hojjetan xiqqaadha [abboommii](#), mirga akka qabaataniif [muka jireenyaa](#), fi karaa seenuu danda'a [karra magaalatti keessa seenu](#).

• [Karra gara magaalatti seenu](#)

- .Those warri abboommii isaa raawwatan karaa seenuuf aangoo ni qabaatu [karra magaalatti keessa seenu](#), kam

dha [karra mana Waaqayyoo](#) yookaan [mana dankaana Waaqayyoo](#) ([1Sen 9:23](#)).

[1Sen 9:23](#) Kanaaf isaanis ta'e ijoolleen isaanii to'annaa [karra mana Waaqayyoo](#), .

jechuunis, .[mana godoo qulqullaa'aa](#), kutaaleedhaan.

† [Abboommii Israa'eliif](#): (1) Waaqayyoo gooftaa kee jaalladhu, (2) nama akka ofii keetii jaalladhu.

[Kes 6:4](#) Yaa Israa'el dhaga'i: [GOOFTAAN](#) (Yaahiwwee)^{H3068} keenya [Waaqa](#) ('[ëlöhîm](#)) jedhu) .^{H430} tokkodha [GOOFTAAN](#) (Yaahiwwee): 1.1.^{H3068}

[Kes 6:5](#) Atis ni jaallatta [GOOFTAAN](#) (Yaahiwwee)^{H3068} kee [Waaqa](#) ('[ëlöhîm](#)) jedhu) .^{H430}

⁹⁴¹ Irraa qabame [Mul 1:18](#), ykn Viidiyoo 28. "Ija hafuura."

[www.therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuura/](#).

⁹⁴² Ilaali [Mul 6:2](#) bal'ina isaaf.

⁹⁴³ Viidiyoo 45. "6. Araarsummaa." [www.therhemaofthelord.com/uncategorized/45-ayyaana-gooftaa-6-arrabsuu/](#).

⁹⁴⁴ "Gooftaan Hundumaa Danda'u, .[Mul 1:8](#) & Waaqayyoo Gooftaa Hundumaa Danda'aa, .[Mul 4:8](#)."

garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, humna kee hundumaan.^{H3966}
[Kes 6:6](#)Jechoonni kun immoo (yookaankan rhema jedhu), .^{H1697}kan har'a si ajaja, garaa kee keessa in

ta'a;

(1) Abboommii isa jalqabaa

[Mar 12:29](#)Yesuus immoo deebisee, "Abboommii hundumaa keessaa inni jalqabaa, "Yaa Israa'el dhaga'i;
Gooftaan(kyrios) jedhamu.^{G2962}keenya**Waaqa**^{G2316}tokkodha**Gooftaa**(kyrios jedhamuun

beekama).^{G2962}: 1.1.

[Mar 12:30 irratti](#)Atis ni jaallatta**Gooftaa** (kyrios) jedhamu.^{G2962}kee**Waaqa**^{G2316}

guutuudhaan;

garaa kee guutuudhaan, lubbuu kee guutuudhaan, yaada kee guutuudhaan, humna kee

kun abboommii isa jalqabaati.

→ Tokko**GGOFTAA** (Yaahiwwee) Gooftaa tokko (kyrios) dha.

Kanaaf, "Gooftaa Waaqayyo kee jaallachuu" jechuun "Gooftaa Tokko jaallachuu" jechuun

sana labsuu dha

"nuti (ilmaan Waaqayyoo) jaalala Abbaa Waaqayyoo (kan) Gooftaa Iyyasuus Kiristoosiin (kan)

jirra".⁹⁴⁵

(2) Abboommii lammaffaa

[Mar 12:31 irratti](#)Inni lammaffaan immoo akka, innis kana, . **Nama kee akka ofii keetii jaalladhu.**

Abboommiin isaan kana caalu hin jiru.

([Jhn15:12 irratti](#)Kun abboommii kooti, Akka**wal jaallattu**, .**akkuman isin jaalladhetti**.) .

→ **Yesuus**jedhee si ajajegara**jaalalawalii** isaanii waliin, akkuma qabutti**jaallatamaati**.

- **Muka jireenyaa**

Waaqayyo gooftaa kaa'e Kiruubelota fi**billaa abiddaan gubatu**baha iddoo dhaabaa Eden yeroo Namicha ari'u, fi**billaa abiddaan gubatu**karaa hundumaa garagalee karaa eeguuf**muka jireenyaa** ([Uma 3:24](#)).

→ **Muka jireenyaa** keessa**iddoo biqiltuu Eden** laga gama lamaan karaa gidduutti argama-**icha** **Magaalaa qulqulluu**, .kan jannata jidduu jiru**Waaqa**.⁹⁴⁶

- † **Kan qara qabu**billaa qara lamaa afaan ilma namaa keessaa ba'e jechuun billaa abiddaa karaa hundumaa garagalee karaa eeguudha**muka jireenyaa**, innis firii mana dhokataa ykn**kan rhema jedhukan Gooftaa**, kan kennamuuf ta'a-**ichamo'attoota**nyaachuuf.⁹⁴⁷
- † **Kiristoos**akka cuuphamnuuf du'etokkotti garagalcha**qaama**tokkoon tokkoon**Hafuura**, Yihudoota, Giriikota, garba, bilisa, dhiira ,dubartii, Barbarian, ykn Iskiiyyaa, sababni isaas**Waaqa**dhiiga isaatiin isaan (Yihudoota, Giriikota fi Ormoota) bite. Kanaaf amantoonni warra samii irraa mallattoo barbaadan, warra ogummaa gubbaa irraa hin buune (kan lafaa, uumamaa fi seexanaa) barbaadan, waldaa Waaqayyoo mufachiisuu hin qaban.⁹⁴⁸

- † **Tokko keessattiqaama= Tokko keessattiHafuura= Tokko keessattiWaaqa**

→ Kan itti makame**kan Gooftaaqaama**, Yihudoota yookaan Ormoota, hafuura tokko waliin**Gooftaa**.⁹⁴⁹
Hafuura tokkoon, Abbaa bira gahuu qabna, tokko**Waaqa**, Abbaa hundaa, kan ta'ea **Hafuura**.⁹⁵⁰

⁹⁴⁵"Fayyadama maqaa "Waaqa gooftaa" jedhu, "([Mul 11:10-13](#)) *Du'aa ka'uu raajota 2*"

⁹⁴⁶Irraa qabame[Mul 2:7](#), ykn viidiyoo 20, "(Qaraa) Qoloo, Seeyfii, & Seeyfii Qara Lama Qabu."

<https://therhemaofthelord.com/billaa/20-qaaraa-qaaraa-billaa-qara-lama-2/>

⁹⁴⁷Ilaali[Mul 1:16& .Mul 2:17](#), viidiyoo 23, "Buddeena, Mana, & Manna dhokataa", viidiyoo 24, "Mana Waaqayyoo (*Seera Uumamaa 28*).", viidiyoo 28, "Ija hafuuraa"), .<https://therhemaofthelord.com/uncategorized/28-firii-hafuuraa/>

⁹⁴⁸Viidiyoo 16ffaa, "Ormoota, Saboonni hundi (Fayyina Waaqayyoo hundumaaf)

8/10."www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/..

⁹⁴⁹[Efe 4:4](#), .[1Qor 6:17](#), .[1Qor 12:13](#).

⁹⁵⁰[Efe 2:18](#), .[Jhn4:24 irratti](#), .[Efe 4:6](#).

→Kanaaf amantaa wangeelaa irratti yaada tokkoon hafuura tokkoon jabaadhaa. ([Phl1:27 irratti](#)).⁹⁵¹

([Mul 22:15](#)) Warra magaalaa qulqulluun ala jiran

[Mul 22:15](#) Malee (alaa) .^{G1854} saawwan, .^{G2965} falfaltoota, sagaagaltoota, warra nama ajjeesan, warra waaqa tolfamaa waaqeffatan;
namni jaallatee sobdus.

□ [Mul 22:15](#) B. But warra jiran **aladha**

saawwan, akkasumas falfaltootaa fi sagaagaltoota fi ajjeestoota fi waaqa tolfamaa waaqeffatan, akkasumas nama soba dubbachuu jaallatu.

- **Jarreenala** jechuun warra jiran jechuudha **alakan karra mana dunkaana Waaqayyoo** ([Mul 22:14](#)) ..
- **Saroota** hojjatoota badii dha ([Fil 3:2](#)) kanneen qabeenya hafuura miila isaanii jala dhiitan, .[Mat 7:6](#)

([Mul 22:16](#)) Urjii Ifa & Ganamaa (Gooftaa Iyyasuus Kiristoos) .

[Mul 22:16](#) Ani Yesus ergamaa koo akka dhugaa ba'uuf (dhuga ba'uuf) ergeera .^{G3140} jedhamuun beekama **waldoota keessatti wanti kun isiniif haa ta'u.**

Ani hundee fi sanyii Daawit, urjii ifaa fi ganamaa ti.

□ [Mul 22:16](#) An, .**Yesuus**, ergamaa koo gara **dhugaa ba'aa** waldoota keessatti wantoota kana isiniif dhiheessa. Andha **Hundee jedhufi Sanyii Daawit**, .**kan Ifaafi Urjii Ganama**.

- Ergamaa kan **GOOFTAA** (Yaahiwwee) .^{H3068} argaa jira **Gooftaa** ('ädönāy) jedhu.^{H136} **WAAQA** (y'hövâ jedhu) .^{H3069}
([Abo 6:22](#)) eenyu ...dha **Waaqa** ('ëlöhîm) jedhu^{H430}, .[Abo 16:28](#)).⁹⁵²
- **Bara ayyaana Waaqayyoo** jechuun kanuma **Waaqa** iccittii isaa Phaawulositti beeksiseera **Kiristoos**, . kan dhaloota biraatti ilmaan namaatti hin beeksifamne amma malee **mul'ifame gara Isaatti Ergamoota qulqulluufi** raajota-n **hafuura** ([Efe 3:2-5](#)).
→ Hiika, **Kiristoos** jechuun maqaa dha **GOOFTAA** (Yaahiwwee), kan dhalootan hin beekamne ilmaan namootaa, abbootiin isaanii Abrahaam, Yisihaaq fi Yaaqoob.
- **Dhugaa ba'umsa Yesuus** dha **hafuura raajii dubbachuu** ([Mul 19:10](#)), Yohaannis immoo dhugaa ba'a **logos Waaqayyoo**, .**Mul'ata Yesus Kiristoos**, waldoota torbanittis akkas ifa godheera **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, hundee fi sanyii Daawit, akka foonitti sanyii Daawit irraa kan uumame yoo ta'u, kunis kan mirkanaa'e **dhugaa ba'umsa Kiristoos** si keessa.⁹⁵³
- Yoo **ragaa ba'aa** (ragaa) .**kan Kiristoos** si keessatti mirkanaa'eera, ati dhufaati keenya osoo eegduu kennaa tokko malee duubatti dhufu **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, guyyaa keenyattis akka isin mudaa hin qabnetti hamma dhumaatti isin jabeessa **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** ([1Qor 1:6-8](#)).
- **Hundee Daawit**: 1.1. **Kan Waaqayyoo** ilma, .**Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa** ([Rom 15:12](#)).⁹⁵⁴
- **Yesuus** jechuun ifaa dha **urjii ganama**
- **Urjii ganama**: Keessa [sa 14:12](#), ilmi ganamaa jechuun mootii Baabiloon agarsiisa.⁹⁵⁵

⁹⁵¹Viidiyoo 39. "Du'aa ka'uu warra du'anii." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/39-yeroo-tartiiba-fannifamuu-adaamii-jalqabaa-fi-dhuma-du'aa-ka'uu-warra-du'anii-danda'uu-danda'u/.

⁹⁵²Irraa qabame [Mul 4:8](#).

⁹⁵³Viidiyoo 43. "(Hafuuraan geggeeffamu) ilmaan Waaqayyoo." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/43-hafuuraan-ilmaan-waaqayyoo-geggeeffame/

⁹⁵⁴Irraa qabame [Mul 5:5](#).

⁹⁵⁵"([Mul 18:1-2](#)) Kufaati Baabiloon guddittii."

Keessa [Isa 14:16-17](#), namoonni kufaatii Baabilon humna guddaa qabduun kan rifatan si'a ta'u, mootichatti ni qoosu kan Baabilon jedhaa, .

"Namni lafa uume kun? ^{H776}raafamuu, kan mootummoota raase; Inni biyya lafaa akka lafa onaa godhee magaalota ishee balleesse; kan bane miti kan mana hidhamtoota isaa?"

Hundee fedhii mootii hamaa kanaa boolla gadi fagoo irraa gara iddoo olka'aa duumessatti ol ba'uu, . akka isa ol aanaa ykn Waaqa ta'uudha ('[e](#)'), . ^{H410}abbaa samii fi dachii kan ta'e **Kiristoos**, keessa eenyu **Waaqa** waan hundumaa kaa'eera ([1Qor 15:27](#)). ⁹⁵⁶

([Mul 22:17](#)) Kottaa bishaan jireenyaa bilisaan fudhadhaa

[Mul 22:17](#) Hafuura fi misirroon immoo ^{G3565}kottaa jedhi. Namni dhaga'us, 'Kottu! Kan dheebote immoo haa dhufu. Namni fedhe immoo bishaan jireenyaa bilisaan haa fudhatu.

- [Mul 22:17](#) QEENXEEnd **hafuura** fi **misirroo jedhamtu** jechuu, "**Kottu.**"
Namni dhaga'es, " **Kottu.**"
QEENXEEnd kan dheebote, **Kottu.**
Namni fedhes haa fudhatu **bishaan jireenyaa bilisaan.**

→ **Misirroon dhahaadha manaa Hoolichaa** magaalaa guddittii keessatti, isheen immoo hafuuraan sitti dubbachaa jirti
Qulqulleettii Yerusaalem ([Mul 21:9](#)). Misirroon Qulqulleettii Yerusaalem keessatti bishaan dhugaa jirti, akkasitti jirti
nama bishaan jiraataa hawwu hunda akka fudhatu affeeruun **bishaan jireenyaa bilisaan**, garuu warra qaban qofa
gurra hafuura (warra qajeelota, [.Mul 22:11](#)) waamicha ishee dhaga'uu ni danda'a.

([Mul 22:18](#)) Loogoo raajii kitaaba kanaa irratti hin dabalinaa

[Mul 22:18](#) Nama dubbii (logos) dhaga'u hundumaaf dhugaa nan ba'a . ^{G3056}kan raajii kitaaba kanaa, .
Namni kamiyyuu yoo itti dabale ^{G2007}gara wantoota kanaatti, **Waaqa** dha'icha macaafa kana keessatti barreeffame ni dabalata;

- [Mul 22:18](#) Fykn nama dhaga'u hundaaf ragaa nan ba'a **asxaawwan jedhaman kan raajii kitaaba kanaa**: 1.1.
Anf namni wantoota kana irratti dabale, **Waaqa** nama sanatti dha'icha Kitaaba kana keessatti barreeffame ni dabalata.

→ Dha'icha Macaafa Mul'ata Keessatti: Hundi isaanii qaruuraa torban dha'icha dhumaa torbaniin guutaman dabalatee
([Mul 21:9](#)).

([Mul 22:19](#)) Loogoo raajii kitaaba kanaa irraa hin fudhatinaa

[Mul 22:19](#) Namni tokko yoo fudhatu ^{G851}jechoota (logos) irraa . ^{G3056}kan macaafa raajii kanaa, .
Waaqayyo macaafa jireenyaa keessaa, mandara qulqulleettii keessaa qooda isaa in baasa;
wantoota kitaaba kana keessatti barreeffaman irraas.

- [Mul 22:19](#) QEENXEEnd namni irraa fudhate yoo jiraate **asxaawwan jedhaman kan macaafa raajii kanaa**, .

⁹⁵⁶Irree qabame [Mul 2:28](#).

Waaqaqooda nama sanaa irraa ni fudhata **Kitaaba jireenyaa** fi irraa **magaalaa qulqulluu**, . wantoota Kitaaba kana keessatti barreeffaman irraas.

→Maqaan warra keessatti hin barreeffamne **Kitaaba Jireenyaa** ni gatama **haroo ibiddaa** ([Mul 20:15](#)).

([Mul 22:20](#)) Gooftaan Yesuus dafee dhufaa jira

[Mul 22:20](#) Kan ragaa bahu (dhugaa ba'aa) . ^{G3140} jedhamuun beekama wanti kun, Dhuguma (eeyyee) . ^{G3483} Dafeen dhufa. Ameen. Kanas ta'e sana (eeyyee), . ^{G3483} kottu gooftaa Yesuus.

□ [Mul 22:20](#) He warri waa'ee kanaa dhugaa ba'u, “ **.Eeyyee dafee dhufaa jira.**”
“ **.Ameen. Eeyyee, .Kottu, .Gooftaa Yesuus.**”

→Wantoota kanaaf kan dhugaa ba'u ni **Yesuus Kiristoos keenya Gooftaa** ([Rom 15:12](#)) akkasumas ni ta'a “ **.dafii koottaa**”.

- Gooftaa wajjin ta'uuf godoo kee ofirraa baasuuf qophaa'aa⁹⁵⁷
[2Qor 5:6](#) Kanaaf yeroo hundumaa ofitti amanamummaa qabna, osoo qaama keenyaan mana jirruu, .
nuti irraa hin jirre Gooftaa: 1. 1.
[2Qor 5:7](#) (Nutu ijaan osoo hin taane amantiidhaan deemna.)
[2Qor 5:8](#) Ofitti amanamummaa qabna jedha, qaama irraa fagaachuu caalaas fedhii qabna, .
akkasumas Gooftaa biratti argamuuf.
[2Qor 5:9](#) Kanaaf, nuti argannus hin jirres isa biratti fudhatama akka argannuuf ni dadhabna.
[2Qor 5:10](#) Hundi keenya teessoo firdii Kiristoos duratti dhiyaachuu qabna;
namni hundinuu wanta raawwatame akka fudhatuuf
qaama isaa keessatti, akka waan inni hojeteetti, gaariis ta'e hamaas.
[2Qor 5:11](#) Kanaaf sodaa Gooftaa beeknee namoota amansifna; nuti garuu uumamne
Waaqayyooti mul'adhaa; qalbii keessan keessattis akka mul'atan nan amana.
- “ .Qaama keessa osoo mana jirruu” keessa [2Qor 5:6](#) jedhamee hiikama “Mana lafaa keessa osoo jirruu (foon)” kanaaf, .[2Qor 5:6](#) akka armaan gadiitti hiikuun ni danda'ama:
→ “Osoo foon keessa jirruu, biyya alaa irraa jiraanna **Gooftaa akkuma Inni samii keessa jiraatutti.**”
- Jechuun, yoo ijaan osoo hin taane iimaanaan deemte qaama (ykn dunkaana kee ofirraa baasuuf) wajjin ta'uuf **Gooftaa** samii irratti.
- **Du'aa ka'uu Gooftaa Yesuus**
[2Th 1:7](#) Isin warra dhiphataniif immoo nu waliin boqodhu, .
yoom Gooftaa Yesuus ta'amul'ifame ergamoota isaa jajjaboo wajjin samii irraa, .
[2Th 1:8](#) Keessa **ibidda abiddaan gubatu** warra Waaqayyoon hin beekne irratti haaloo ba'uu, .
kan hin ajajamne immoo wangeela Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos.

→ **Icha Gooftaa Yesuus** ni argata **hafuurota qulqullootaa**, kan amantii isaanii eeggatanii itti awwaalaman
maasii suphe dhooftuu, kanaaf lafa abaaramaa irratti orma miti.⁹⁵⁸

Gooftaa Yesuus samii irraa mul'achuuf jechuun akkas jechuudha **logos dhugaa** (wangeela kee **fayyina**) ibidda boba'aa keessatti gubatee mul'isa **kan rhema jedhu** karaa wangeela keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**.

→ Amantii qabaachuu qabda **Gooftaa Yesuus** fi jaalala hunda **qulqulloota Qulqullootaa**, fi kadhachuu **Waaqaa** kan keenya
Gooftaa Iyyasuus Kiristoos, Abbaa ulfinaa, hafuura ogummaa fi mul'ata keessa isiniif kennuuf beekumsa isa. Akka ijji hubannaa keetii ifa ta'ee abdi beekuuf

⁹⁵⁷Viidiyoo 47. “7. Godoo Qulqullootaa.” www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkanaa/.

⁹⁵⁸Viidiyoo 37. “Dirree dhiigaa (Qabeenya).”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

kan waamicha Isaa, fi badhaadhina ulfina dhaala isaa qulqulloota qulqulloota keessatti, fi kan caalu guddummaa humna isaa nu-ward warra amananiif, akka hojii humna isaa isa guddaatti, . kan Inni keessatti hojjete **Kiristoos**, eenyu **Waaqadu'**aa ka'ee gara mirga isaatti isa kaa'ee iddoowwan samii, addunyaa kana qofa osoo hin taane, isa dhufu keessattis ([Efe 1:17-21](#)).⁹⁵⁹

([Mul 22:21](#)) Ayyaana Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos

[Mul 22:21](#) Ayyaanni Gooftaa keenya Iyyasuus Kiristoos hunda keessaniif haa ta'u. Ameen.

☐ [Mul 22:21](#) The ayyaana keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos** hunda keessan waliin ta'aa. **Ameen**.

- **Duuti injifannoon liqimfama!** ([1Qor 15:54](#)), .
→ Galatni haa ta'u **Waaqa** kan nuuf kennu **injifannoo** karaa keenya **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, eenyu ...dha **Ilma Waaqayyoo**.⁹⁶⁰
→ Isaan kun akkas akka amantaniif caaffamaniiru **Yesuus** dha **Kiristoos jedhama**, **Ilma Waaqayyoo**; fi sana "**.amanuu**" qabaachuu dandeessu **jiireenya** karaa maqaa Isaa ([Yoh 20:31 irratti](#)).
- ✦ "Ani waliin fannifameera **Kiristoos: 1.1.**
kanas ta'e sana ani jiraadha; ammas ana miti, garuu **Kiristoosna keessa jiraata: 1.1.**
fjiireenya kan amma keessa jiraadhu **foon**
Ani ittiin jiraadha amanti kan **Ilma Waaqayyoo**, .
eenyu jaallatamaana, fi kenneofii isaati anaaf" ([Gal 2:20](#)).
- ✦ "Namni hin jaallanne yoo jiraate **Gooftaa Iyyasuus Kiristoos**, Anathema haa ta'u (**abaaramaa**).
Maranatha (keenya **Gooftaadhufera**)!"⁹⁶¹ ([1Qor 16:22](#)).
- "**.Ayyaana keenya Gooftaa Iyyasuus Kiristoos waliin ta'ati.**" ([1Qor 16:23](#)).

⁹⁵⁹Viidiyoo 47. "7. Godoo Qulqullootaa." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/47-ayyaanota-gooftaa-7-godoo-dukkaana/

⁹⁶⁰"([Mul 1:1-2](#)) *Mul'ata Yesus Kiristoos.*"

⁹⁶¹Maranatha: Madda Aramaayikii (Gooftaan keenya dhufe jechuudha).

"G3134 - marana tha - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjk)." Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. 13 Sep, 2023 kan argame. <https://www.bluetterbible.org/lexicon/g3134/kjv/tr/0-1/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo..>

“ .Gooftaan tiksee koo waan ta’eef, ani hoolota isaa waanan ta’eef, .
Beekumsa Waaqayyoo keessatti guddachuu kootti homaa hin hanqanne.

Maddi dheedichaa marga guutummaatti guddate, baala mukaa, .
akkasumas muka firii qabu kan firii gosa Waaqayyoo godhu
lubbuuwwan lafa irra jiran hundaaf jireenya (logos) kennuuf, .
tiksee koos bishaan boqonnaa cinatti dheedichaa margaa keessa akkan ciisu na taasisaa fi
baala magariisa hundumaa fi firii muka irraa argamu kan gaarii qofa fi hamaa hin hojjenne
naaf kenna.

Waaqayyo lubbuu koo isa iddoo dhaabaa Eeden keessatti bade deebisee in deebisa
muka gaarii fi hamaa beekuu irraa firii seeraa erga nyaadhee booda, .
Gooftaan tiksee koos maqaa isaatiif jedhee daandii qajeelaa irratti na geggeessa.

Karaa qajeelummaa irra gammoojjiin gaaddidduu du’aa jiraatus, .
Tiksee koo na waliin waan jiruuf hamaa hin sodaadhu.

Ija harbuu fi muka wayinii nyaachuun na jabaadheera, .
Waaqayyo garuu Dhagaa hafuura irraa dhugaatii hafuura ni kenna, akkasumas
bishaan dhiqachuu rhema keessatti kan na qulqulleessu fi na qulqulleessu.

Gooftaan diina jabaan na jibbu jalaa na oolche.
Guyyaa balaa kootti na dhoorkan, .
uleen tiksee kootii fi uleen Isaa garuu na jajjabeessan.
Waaqayyo mootummaa samii keessatti diinota koo duratti minjaala naaf qopheessa;
mataa koos zayitiin diba, xoofoo koos ni dhangala’a.

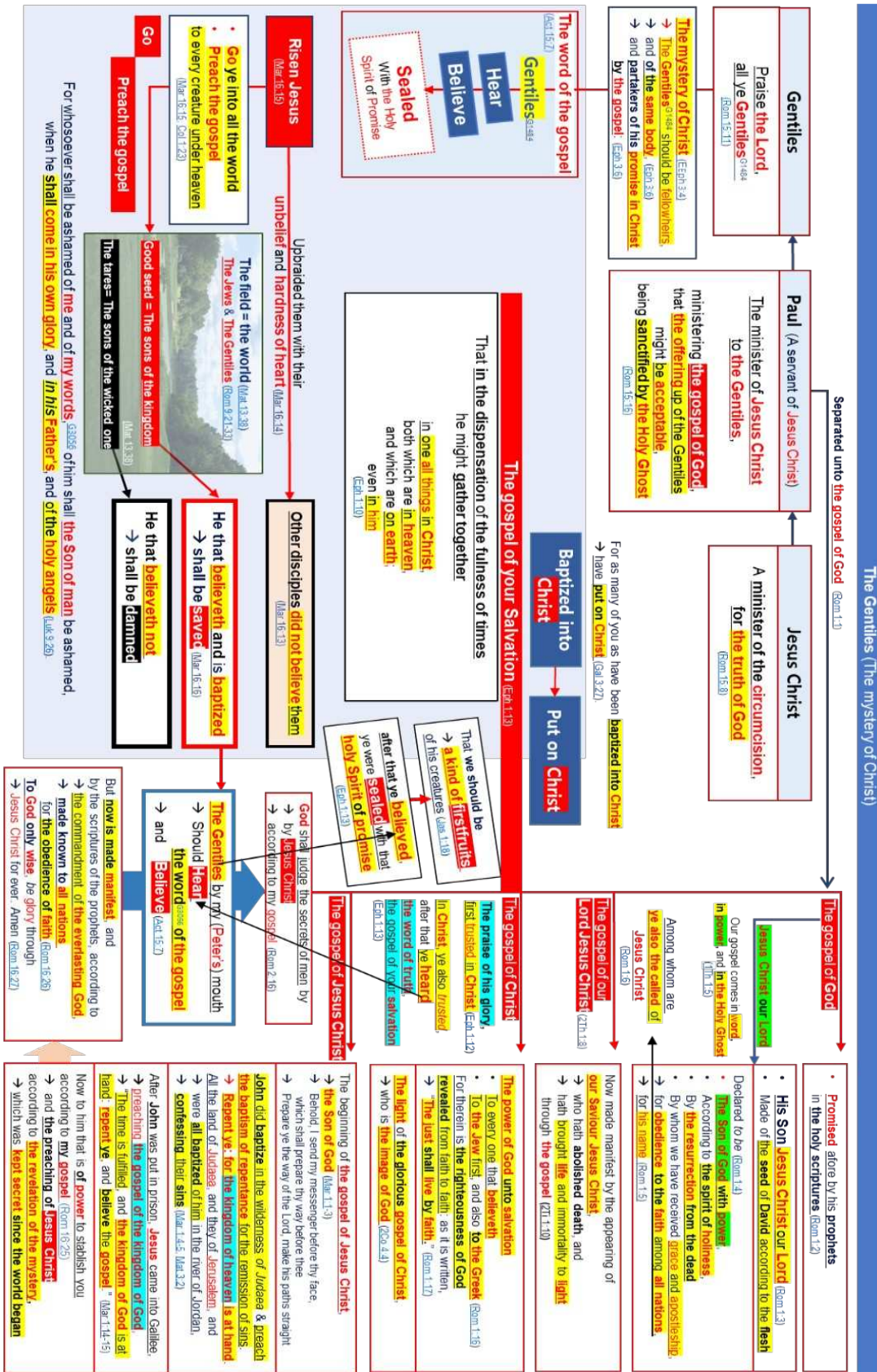
Gaarummaan isaa fi araarri isaa bara jireenya koo hundumaa mootummaa samii keessatti
na ari’a, .
yeroo dheeraadhaafis mana Gooftaa keessa nan jiraadha, .
xoofoo reemaadhaan guutame irraa dhuguu, .
guyyaa dhumaattis ka’ee mootummaa Waaqayyoo nan seena.”⁹⁶³

⁹⁶²Viidiyoo 27. “(Foonii, Lubbuu, & Hafuura) Faarfannaa 23.”

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

⁹⁶³“[Fakkii 22-a] Imala Fayyinaa,” ykn viidiyoo 49, “Imala Fayyinaa” ilaali.

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/49-imala-fayyina-dhiyeessuu-cuunfaa-1-hanga-48/.

⁹⁶⁵Viidiyoo 16. Ormoota, Saboota hundumaa." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/..

- Ergaa Phaawuloos Yihudootaaf & .tinni Qulqulloota(1/10) .

Ergamaan Phaawuloos

Wangeelli Phaawulos lallabe mul'ata Yesus Kristosiin malee akka namaatti miti, ^{G444}akkasitti fooniifi dhiiga ykn nama foonatiin hin mari'anne⁹⁶⁷ ergamaa wajjinis ta'e. Samii irraa ifa osoo hin argin waldaa Waaqayyoo ari'atee balleessee, duudhaa abbootii isaatiif caalaatti hinaaffaa qaba ture ([Gál 1:11-17 irratti](#)).

Ergamaan Phaawuloos Yihudii saba Ormoota ofii isaa keessa Fariisii ta'ee jiraachaa turedha. Garuu, abdi Waaqayyoo gosoota keenya kudha lamaaf karaa abbootii keenyaaf kenneef jecha, Phaawuloos saba isaa filatamoo Yihudoota dabarsee kenne jedhamee himatame. Yihudoonni (jechuunis Agriphaan) Yihudoota biratti aadaa fi gaaffii hundumaa irratti ogeeyyii ta'uu isaanii fHech ta'us, Waaqayyoo warra du'an kaase jedhanii amanuu didan ([Hek 26:3-7](#)).

Angafoonni lubootaa Phaawuloos wantoota maqaa Yesus nama Naazireet wajjin wal faallessu hedduu kan akka qulqulloota mana hidhaatti galchuu, ari'uu, adabuu fi ajjeesuu fi arrabsoo dirqisiisuu akka hojjetu aangoo kennan. Haa ta'u malee, ifni Waaqayyoo tokko samii irraa lafa Phaawuloos irratti bu'ee, Yesus inni Phaawuloos isa ari'ate, Damaasqootti isa qunnamee, waan inni arge fi waan Yesus itti mul'ateef qondaala fi dhugaa ba'aa isa godhe ([Hek 26:9-16](#)).

Phaawuloos mooticha Agriiphaatti akka inni mul'ata samiitiif ajajamuu fi akkamitti saba saba ormaa jalaa akka bilisa ba'e namootatti himuu akka qabu itti hime (Yihudoota dabalatee akkuma Phaawuloos sabni isaa saba Ormootaa ta'uu isaa ibse, [.Hek 26:4](#)). Garuu Yihudoonni Phaawuloos ajjeesuuf yaalan yeroo inni "Kiristoos ni dhiphata, warra du'an keessaa ka'uufis dursa in ta'a, ifa Waaqayyoo sabaa fi saba ormootaaf in argisiisa" ([Hek 26:17-24](#)).

Phaawulos - .lallabaa fi ergamaa Ormoota barsiisuuf

Phaawulos lallabaa fi ergamaa ta'ee saboota Ormootaa barsiisuuf muudame (isaan Yihudoota Waaqayyoo warra du'an kaasa jedhanii hin amanne, [.Hek 26:8](#)), karaa wangeela Kiristoos Yesusiin isaan dhalche. Phaawuloos waa'ee wantoota inni Damaasqootti dhugaa ba'e, innis ifa Waaqayyoo samii irraa ([1Xim 2:5-7](#)).

Phaawuloos - qulqulloota qulqullootaaf wangeela Kiristoos lallabe

Phaawulos Yihudoota tajaajilaa ture ([Hek 26:21](#)) waa'ee wantoota inni dhugaa ba'ee fi kenna hafuura tokko tokko kennuudhaaf, wangeela lallabuu fi wantoota Yesus Phaawuloositti mul'ise dhugaa ba'uuf gara Roomaa dhufe ([Hek 26:16](#)) warra qulqulloota qulqulloota ta'uuf waamamaniif, Giriikota, Barbaroota, ogeeyyii, yookaan gowwaa ta'uu isaanii osoo hin ilaalin, isaanis hundi isaanii saba Ormootaa akkuma isaanis Yesus Kiristoosiin waamaman. Mitiakkamitti Phaawuloos akka saba Ormoota birootti, jechuunis Yihudoota biratti firii akka qabaataniif warra Roomaa keessa akka dhufe ibse, kanaanis maqaa Yesus Kristoos keenyaaf wangeela "saboota Ormoota hundumaatti" babal'ise Gooftaa, keessatti caqafame [Rom 1:5 \(Rom 1:1-14\)](#) .

- Yihudoota & dhaqna qabaa (2/10) .

Yihudoonni

Keessa [Hek 8:2](#), Samaariyaa saba saba Ormootaa jedhamee waama. Ija dubartii Samaariyaa tokkootti Yesus Yihudii ta'ee mul'ateera. Dubartiin Samaariyaa tokko abbaa warraa foonii qofa qabdi turte malee abbaa manaa qajeelaa fi qulqulluu ta'e takkaa hin qabdu turte ([Mar 6:20](#)) ..⁹⁶⁸Yesus garuu waa'ee dhoksa abbaa manaashee yommuu itti himu, Yesusiin akka raajii bakki waaqeffannaa isaa Yersaalem keessa jirutti hubatte. Egaa, Yesus dubartittiin gaara irratti waaqeffatan (akka abbootiin dubartii sanaatti, warra Yihudoota hin taane) Abbaa kam akka sagadan hin beekan, garuu raajonni (Yihudoonni) sa'aatiin yoom akka dhufu beeku gaara keessas ta'e Yersaalemitti Abbaa hin waaqeffattu. Jecha biraatiin, Yesus sa'aatiin akka dhufu (fannifamuu fi du'aa ka'uu isaa booda), yeroo sabni Waaqayyoo (warri Yihudoota hin taane yookaan sabni Ormootaa, akkasumas Yihudoonni saba ofii Yesus ta'an ija dubartii Samaariyaatiin), ni dhufa jechaa jira Hafuura fi dhugaan waan isa waaqeffataniif abbaa waaqeffadhaa. Haa ta'u malee, dubartittiin sun hanga Yesus waa'ee isaa itti himutti Yesusiin

⁹⁶⁶Viidiyoo 16. Ormoota, Saboota hundumaa." www.therhemaofthelord.com/wangeela/16/ .

⁹⁶⁷Viidiyoo 3. "Lafee cinaachaa dhiiraa maal ture?" www.therhemaofthelord.com/koorsii1/3-2/ .

⁹⁶⁸Viidiyoo 7. "Dhaloota Addaam hanga Abrahaam) + Dubartii." www.therhemaofthelord.com/course2/7-dhaloota-addaam-gara-dubartii-abrahaamitti-nama-fakkeenya-keenya-hojjennu/ .

Masihii sana (Kiristoos jedhame) ta'uu isaa hanga ammaatti beekuu hin qabdu turte ([Jhn4:7-26 irraa kan fudhatame](#)). Kanaaf, “fayyinni kan Yihudootaa ([Juan 4:22 irratti](#))” jechuun “fayyinni kan Yihudoota isa Yesus Kiristoos, Masiihicha, Kiristoos” jechuudha.

Yihudootaa fi dhaqna qabaa

Yihudoonni waa'ee seera ni dhaadatu, garuu karaa isaanii, Waaqayyo saboota Ormoota gidduutti arrabsama, sababiin isaas dhaqna qabaan yoo seerri eegame qofa, dhaqna qabaa kan hin qabne ta'a yeroo seerri cabse. Akka Phaawuloos jedhutti Yihudii jechuun nama dhaqna qabaan isaa garaa fi hafuuraan kan ta'e, innis keessaan, akkasitti alaa fooniifi xalayaan kan hin taane, galatni isaa kan namaa osoo hin taane kan Waaqayyoo ([Rom 2:17-29](#)).

Yihudii tokkoof waan seeraan ala ta'e

Yihudoonni gosa lama qabu: Yihudoota Yesusitti amanan (Yihudoonni amanan, [.Jhn8:31 irratti](#)) fi Yihudoota hin amanne (Yihudoota hin amanne, [.Hek 14:2](#)).

- **Yihudoonni amantoonni:** Nama^{G435} Kiristoosiin qajeelummaa Waaqayyoo kan ta'ee fi qulqulluu ([Mar 6:20](#)). Jecha biraatiin, “nama^{G435} sun Yihudii dha” jedhu kan agarsiisu Yihudii qajeelaa fi qulqulluu Kiristoos keessatti kan loogoos fudhate karaa amantii ([Hek 13:46](#)).
- **Yihudoota hin amanne:** Israa'el hundinuu kan Israa'el ykn saba Waaqayyoo miti, warra sanyii isaanii Yisihaaq keessa jiru qofa ([Rom 9:6](#)). Kanaaf Yihudoonni loogoo Waaqayyoo didanhave jireenya bara baraa argachuuf akka hin malle ofitti murteessan ([Hek 13:46](#)).

Gocha Phaawulos dhaqna qabaa ilaalchisee fudhate

Phaawulos Barnaabaasii fi Tiitoo wajjin gara Yerusaaalem dhaqe. Tiitoos nama Giriikii ta'us, obboleessi sobaa tokko garbummaatti isaan galchuuf jecha bilisummaa isaanii Kiristoos Yesusiin waan basaaseefi dhaqna hin qabamne. TRut wangeelaa saboota Ormaa wajjin akka itti fufuuf sa'aatii tokkoof illee bitamuudhaan bakka hin kennine ([Hek 21:21](#), [.Gál 2:1-5](#)).

Yesus kana booda Yihudoota wajjin ifatti hin deemne

Yesuus guyyaa afur boolla keessatti du'ee ture Alaazaar akka ba'u dubbatee obboleettiin isaa Maartaan dhagaa boolla sanarra kaa'ame yeroo fudhattu akkas godhe. Mallattoolee baay'ee Yesusiin hojjete arguun Yihudoonni baay'een isatti amanan, garuu angafoonni lubootaa fi Fariisonni saboonni hundinuu (Yihudoonni fi Ormoonni) isatti akka amananiifi Roomaan bakka isaanii fi sabni isaanii inni fHek keessa jiru akka bu'u yaaddoo keessa galan saba Ormootaa Waaqayyoon hin beekne ([Jhn11:38-53 irratti kan argamu](#)).

Achiis Qayyaafaan angafa lubaa, “namni tokko sabaaf du'uun, sabni Ormootaa hundinuu akka hin badne nuuf gaariidha” jedhe garuu dubbiin hamaan kun gara raajii gaarii Yesus saba ormaa hundaaf akka du'utti jijjiirame ijoollee Waaqayyooos faffaca'an bakka tokkotti walitti qabaa. Kanaaf, Yesus kana booda ifatti Yihudoota gidduu hin deemini duuka buutota isaa wajjin itti fufe ([Jhn11:54 irratti](#)).

- Ergamummaa Phaawuloos & Pheexiroos (3/10) .

Ergamummaa: Pheexiroos gara dhaqna qabaa & Phaawuloos Ormootaaf

Ergamaa Pheexiroos gara dhaqna qabaa: 1.1.

- **Pheexiroos**wangeela dhaqna qabaa (hojjetoota waliin hojjetan: Yaaqoob, Keefaa fi Yohaannis) imaanaa itti kenname.

Ergamaa ta'uu Phaawuloos Ormootaaf: 1.1.

- **Phaawuloos**wangeela warra dhaqna qabaa hin qabneef imaanaa itti kenname (hojjetaa: Barnaabaas, [.Gál2:7-9 irratti](#)).

Hiika Yihudootaafi Ormoota

Yihudoonni harkaan fooniin dhaqna qabaman ilmaan Israa'el jedhamanii kan waamaman yoo ta'u, warri fooniin hin dhaqnamin ammoo Yihudoota fooniin dhaqna qabamaniin Ormoota (ilmaan Israa'el osoo hin taane) jedhamanii waamamu turan. Jecha biraatiin, **.dhaqna qabamuu ykn dhaqna qabamuu dhabuun dhimma foonii ilaallatafi hafuura miti.**

Ija Yihudootaa duratti, Santiyaagoo warra ormoota fooniin “hin dhaqna qabannee” wajjin nyaachuun seeraan ala ture:

- **Yihudoonni:** Warra foon harkaan tolfameen dhaqna qabaman.
- **Ormoonni:** Warra fooniin hin dhaqnaanne (akka Yihudoonni jedhanitti) ..
(*Phexros wangeela dhaqna qabaa imaanaa itti kenname*). Yihudoonni uumamaan akkuma isaan (ilmaan Israa'el) fooniin dhaqna qabaman cubbamoota saboota (ummata) miti. Hiikni isaas, Pheexiroos Yihudoota fooniin dhaqna qabamaniif wangeela dhaqna qabaa imaanaa itti kenname ([Ef 2:10](#), [.Gál 2:12-15 irratti](#)).

→ Ija hafuuraatiin yoo ilaalle, . **Yihudoota fi Ormoota warra foon irraa ulfina Waaqayyoo irraa hanqatan** ([Rom 3:23](#)).

Ergamaan Phaawuloos

Saa'ol maqaa Yihudootaa ergamaa Phaawuloos yoo ta'u, inni garee Fariisichaa isa hunda caalaa dhiphoo ta'e keessaa tokko ture, garuu Gooftaan (kyrios) akka meeshaa isaatti maqaa isaa saba Ormootaa, moototaa fi ilmaan Israa'eliif akka baatuuf filatame ture.

(*Phaawuloos wangeela warra dhaqna hin qabannee imaanaa itti kenname*). Dhaqna qabaa dhiisuu jechuun warra fooniin hin dhaqnamin kan argisiisudha; kanaaf ergamaa Phaawuloos wangeela saboota Ormaa ilmaan Israa'el hin taaneef imaanaa itti kenname ([Hek 9:11-15](#), [.Rom 11:13](#)). Haa ta'u malee, ija hafuuraatiin tajaajilli isaa dhaqna qabaa (Yihudoota) fi dhaqna qabaa kan hin qabne (Ormoota) ulfina Waaqayyoo irraa hanqatan kan hammatedha.

Pheexiroos ergamaan

Fariisonni amanan tokko tokko waa'ee dhaqna qabaa fi seera Musee eeguu namootaa fi obbolootatti dubbataniiru, kanaaf Pheexiroos ka'ee akkas jedhe "Waaqayyoo namoota keessaa isa filate, saboonni ormaa asxaa wangeelaa dhaga'anii karaa isaa akka amananiif afaan. Waaqayyoo inni garaa namaa beeku, akkuma nuuf kenne hafuura qulqulluu isaaniif kenne, dhugaa ba'e." Akkasitti dhaqna qabaa fi seera Musee kabajuun Waaqayyoon qora, morma duuka buutotaa irrattis harqoota kaa'a. Saboonni hundinuu ayyaana Gooftaa Iyyasuus Kiristoosiin ni fayyuu, Yihudootaa fi saba Ormoota gidduutti addaan hin baane ([Hek 15:5-19](#)).

Santiyaagoo sana booda waan Simi'oon ([Luk2:25 irratti](#)) waa'ee Waaqayyoo saboota Ormootaatti yeroo jalqabaaf daawwachuu isaa kan logos raajotaa wajjin walii galu labseera, "Kana booda nan deebi'a, godoo qulqullaa'aa Daawit isa kufe deebisee nan ijaara; diigama ishee deebisee nan ijaara, nan dhaaba: Hafteen namootaa ^{G444}Gooftaa fi saboota Ormaa hundumaa barbaaduu. . maqaan koo isa irratti waamame, jedha Gooftaan inni wantoota kana hundumaa godhu."

Kanaaf namootni fi obboloonni sabni Ormoota gara Waaqayyoo akka deebi'an rakkisuu osoo hin taane, xuraa'ummaa waaqa tolfamaa, ejja, ciniinsuu, dhiiga irraa akka of qusatan barreessuudha ([Hek 15:5-19](#)).

Yesuus Kiristoos = tajaajilaa dhaqna qabaa tRut Waaqayyoo

Yesuus Kiristoos tajaajilaa dhaqna qabaa ture kan hafuuraan garaa saba Ormootaa dhaqna qabatani ilmaan hafuuraa akka **Israa'el** (yookaan **Yihudoota hafuura**), akka tRut Waaqayyoo abdi abbootiidhaaf kenname mirkaneessuuf ([Rom 15:8](#)).

Ergamaa Phaawulosii fi Pheexiroos akka midhaan qamadii tokkootti

Phaawulos wangeela warra dhaqna hin qabannee imaanaa itti kenname saba Ormootaaf (kana keessatti, Giriikotaaf), kanaaf bu'uura kaa'e, innis Yesuus Kiristoos, sanyii (logos Waaqayyoo) immoo Yesuus Kiristoos irratti dhaabe, isas Apollos (Yihudii Kiristaana barate) bishaan obaase akka Waaqayyoo akka guddatu taasisa ture. Phaawulos namoota sana akka gargaaru ajajameera Yerusaleemitti, . akkasumas naannoo Yihudaa hundumaatti, achiis gara Ormootaatti qalbii diddiiratanii gara Waaqayyoo akka deebi'an, hojiiwwan qalbii diddiirannaadhaaf malu akka hojjetan ([Hek 26:20](#)).

Wangeelli dhaqna qabaa hin qabne saba Giriikii irraa Ormoota keessatti erga facaafamee booda warri cubbuu isaaniitti qalbii geddaratan lafa isaanii keessatti loogoo Waaqayyoo argachuu danda'u turan. Pheexiroos, sana booda logos dhiifama cubbuu isaaniif maqaa Yesuus Kiristoosiin cuuphaadhaan akka du'an ni gargaara. Du'aa ka'uutti amanuudhaan kennaa hafuura qulqulluu firii baay'ee fidu ni argatu sababiin isaas logos isaan keessa jiru gara rhema ([Hek 2:38](#)).

Warri du'uu didan ykn maqaa Iyyasuus Kiristoosiin cuuphamuu didan warra lubbuu isaanii jaallataniidha, lubbuu isaaniis ni dhabu lubbuus du'aa ka'uu waan hin qabneef ([Jhn12:20-26 irraa kan fudhatame](#)).⁹⁶⁹

⁹⁶⁹Video 29. "(Ayyaana Faasikaa Gooftaa) Duuka buutonni vs Ergamoota - Yeroon ga'eera."

- .Yihudoota, Giriikota, & Ormoota(4/10)

Afaan Giriikii (Strong's [G1672](#)) Heelen (Giriik) ykn jiraataa Heelaas ti; bal'inaan nama afaan Giriikii dubbatu, keessattuu Yihudii hin taane: Orma, Giriikii.⁹⁷⁰

Yihudootaa fi Giriikota

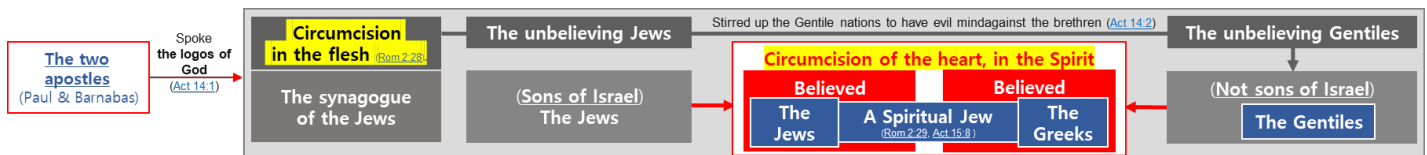
Yesuus dhaloonni hamaa fi ejaan (warri amantii hin qabne) mallattoo barbaada, garuu mallattoo Yoonaas raajii malee mallattoon biraa hin jiru jedheera. Haa ta'u malee, Yihudoonni samii irraa mallattoo gaafatu, Giriikonni ogummaa gubbaa irraa hin buune, kan lafaa, uumamaa fi seexanaa barbaadu. Garuu Kiristoos humnaa fi ogummaa Waaqayyoo warra Waaqayyo waamamaniif, Yihudootaa fi Giriikotaaf (Yesuus Yihudii ture, garuu Yihudoonni akka Masiihii isaaniitti isa hin beekan; kana irraa kan ka'e, wantoota Inni keessatti dubbate hin hubatan [Jhn7:33 irratti-34](#). Kanaaf Yihudoonni Yesus itti aansee isaan barsiisuuf gara Giriikota (saboota Ormaa) akka deemu yaadu ([Mat 16:1-4](#), [.1Qor 1:23-24](#)).

Giriikonni tokko tokko ayyaanicha irratti waaqeffachuuf kan dhufan si'a ta'u, Yesusiin arguuf gara Filiphoos dhufan. Filiphoos sana booda Indiriyaasitti himee lamaan isaanii iyyuu waa'ee kanaa Yesuusitti himan (Giriikota → Duuka buutota → Yesuus). Achiis Yesus, "Yeroon Ilmi namaa itti ulfina ([Jhn12:20-22 irraa kan fudhatame](#))."

Yihudoonni, Giriikonni, .& Ormoota

Tuutni guddaan Yihudootaa fi Giriikotaa yeroo ergamoonni lamaan (Phaawuloos fi Barnaabaas) mana sagadaa Yihudootaa keessatti isaanitti dubbatan amanan, jechuunis garaa isaanii hafuuraan dhaqna qabamaniiru, hundi isaanii Yihudii hafuuraa ta'an. Yihudoonni hin amanne garuu saba Ormootaa kakaasan, sammuu isaaniis obboloota irratti akka hamaa godhan. Obboloonni warra akaakayyuu uumamaa waloo kan qooddatanidha, kanaaf obboloonni haala kana keessatti Giriikota Ormootaa warra Giriikota amantoota morman Referrse a.

Ergamoonni garuu mallattoo fi dinqii harka isaanitiin hojjetamaniin waa'ee loogoos dhugaa ba'uuf Gooftaa keessatti ija jabinaan dubbatan. Yeroo sanatti tuutni magaalattii warra Yihudoota cinaa dhaabbachuu fi ergamoota cinaa dhaabbachuutti qoodame. Achiis, sabni Ormootaas ta'e Yihudoonni bulchitoota isaanii wajjin, ergamoota lamaan dhagaadhaan rukutuuf haleellaa raawwatan ([Hek 14:1-5](#)).

Saboonni Ormootaa

Iseen abbaa Daawit yoo ta'u, Iyyesus Kiristoos Gooftaan keenya sanyii Daawit irraa dhalate ([Mat 1:6, 7](#), [.Is 11:1](#), [.Rom 1:3](#)), kan saboonni Ormaa itti amanan. Kanaaf Phaawuloos saboota Ormootaaf tajaajilaa Yesus Kiristoos ta'ee, aarsaan saboota ormaa fudhatama akka qabaatuuf, hafuura qulqulluudhaan qulqullaa'ee, wangeela Waaqayyoo akka tajaajiluuf waamame. Kanaaf Phaawuloos waa'ee waan Kiristoos karaa isaa hin hojjenne tokko dubbachuuf ija hin jabaanne. Anf Ormoonni wantoota hafuuraa isaanii irraa hirmaattoota ta'aniiru, dirqamni isaaniis wantoota qaamaatiin isaan tajaajiluudha ([Rom 15:12-27](#)).

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/29-gooftota-faasikaa-bartoota-vs-ergamoota-sa'aatiin-dhufa/

& Video 41. "Waaqayyo biratti fudhatama argachuuf Gooftaa keessatti guddadhaa."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/41-gooftaa-itti-guddadhu-waaqayyo-biratti-fudhatama-ta'uuf/

⁹⁷⁰ Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. "G1672 - hellen - Galmee Jechoota Giriikii Strong (kiv)." 4 Sep, 2022 kan argame.

<https://www.bluetterbible.org/lexicon/g1672/kiv/tr/0-1/ss0/Afaan-Oromoo-fi-Jechoota-Dinqisiiso-Afaan-Oromoo.>

- Saba tokkicha Waaqayyoo vs. Saboota Ormaa(5/10) jedhu.

Ormoota^{G1484} (ἔθνος, sabaa fi sablamoota)

Ormoota (Strong's **G1484** ethnos, namoota) macaafa qulqulluu adda addaa keessatti afaan Giriikii, warra ormaa ykn saba jedhamee hiikama; maal jedhamee hiikamuu qaba?

→ Gentile kakuu moofaa keessatti "saboota" jedhamee hiikama, "Waaqayyo Abrahaamiin abbaa saba baay'ee godheera"

([Rom 4:17](#)) karaa sanyii isaa (isperma); kanaaf kakuu haaraanis hiikkaadhuma kana fayyadamuu qaba.

Abrahaam = Abbaa saba hedduu(saba guddaa + saba cimaa) .

Saba guddaa: Sanyii Ismaa'eel ijoollee fooniiti, akkasitti ijoollee Waaqayyoo miti, kanaaf saba guddaa qofa ta'e.⁹⁷¹

Saba guddaa fi jabaa: Sanyii Yisihaaq ijoollee abdi, ijoollee Waaqayyootiif lakkaa'ama ([Uma 17:20 irratti](#), [.Uma 18:18](#)).⁹⁷²

God's one nation^{H1471} = **Israel**

→ **One nation**^{H1471} of **God's people on earth** is **Israel** ([2Sa 7:23](#) or refer to "*The sons of Israel*" for details).

Saboonni eenyu(warra Ormoota)?

- Saboonni Israa'el hin taane lafarra hafan, Israa'el osoo hin dabalatin, kanaaf saba ykn ummoota Ormootaati.

- Saboonni Ormootaa (waaqayyoon hin beekne) saba Israa'el waan hin taaneef akkasitti saba gowwaa seera hin beekne, qajeelummaa duukaa hin hordofne jedhamanii waamamu. Kanaaf Waaqayyoof osoo hin taane seexanaaf aarsaa kan dhiyeessan yoo ta'u, kanarraa kan ka'es gara waaqa tolfamaa afaan hin qabneetti geeffamu. Yaadni isaanii maal akka nyaatan, maal akka dhugan, fi maal akka uffatan irratti xiyyeeffata; sammuu isaanii waa'ee hin baafne keessa deddeebi'u.

- Saboonni Ormootaa saalqunnamtii, fedhii saalqunnamtii, daadhii wayinii biyya lafaa garmalee dhuguu, gammachuu, affeerraa biyya lafaa fi waaqeffannaa waaqa tolfamaa jibbisiisoo ta'een haasa'uuf fedhii qabaatanis, halalummaa kiristaanonni Qorontos raawwatan, kan akka haadha manaa abbaa isaa qabaachuu dhiisuuf ulaagaalee murtaa'oo qabu ([1Th4:5 irratti](#), [.Rom 2:14](#), [.Rom 9:30](#), [.Rom10:19 irratti](#) [1Qor 10:20](#), [.Mat 6:31](#), [.Ef 4:17](#), [.1Phe 4:3](#)).

Ilma namaa kan ajjeese?

Yesus Yihudii yoo ta'u, sabni Ormootaa ofii isaatii Yihudootaa fi angafoota lubootaa irraa kan ijaarame ture. Yihudoonni fi sabni Israa'el ilma namaa dabarsanii, du'a itti murteessan. Sana booda saboota Ormootaan gantee, isatti qoosan, isa dha'anii, isa fannisan, garuu guyyaa sadaffaatti deebi'ee ka'e. Ilmi namaa saba isaa, Yihudootaa fi Israa'eloota mana Israa'el guutuu of keessaa qaban qofaan osoo hin taane, Ormootaan gantee ajjeefameera. Haa ta'u malee, Yesus isa isaan (ati) fannifan sun Gooftaa fi Kiristoos ture. Yihudoonni Gooftaa Iyyesuusii fi raajota ofii isaanii ajjeesanii Phaawuloos saboota Ormootaatti akka hin dubbanne dhorkan, akka isaan hin fayyine ([Jhn18:35 irratti](#), [.Mat 20:19](#), [.Hek 4:27](#), [.1Th 2:15-16](#)).

- From Yihudoota irraa gara saboota Ormootaatti (6/10) .

Saboota Ormootaaf kennaa Hafuura Qulqulluu

Akka seeraatti Yihudii qajeelaan tokko saba Ormoota biroo wajjin jiraachuun ykn dhufuun seeraan ala ta'us Waaqayyo nama kamiyyuu qulqulluu ykn xuraa'aa akka hin jenne Pheexiroositti rhema agarsiiseerga Waaqayyo isaan qulqulleessee ture

([Hek 10:13-28](#)).

⁹⁷¹Sanyii Ismaa'eel maaliif ijoollee foonii akka ta'e bal'inaan ilaaluuf Viidiyoo 7, "(Dhaloota Addaam hanga Abrahaam) + Dubartii" jedhu ilaali.

⁹⁷²Akkamitti sanyii Ismaa'eel saba guddaa akka ta'e, akkasumas akkamitti Abrahaam (ispermaan Yisihaaq keessa jiru) akka guddaa & . saba cimaa.

Loogoo lallabuu& kan rhema jedhamu

- (**Loogoo irratti lallabuu**) Waaqayyo loogoos ilmaan Israa'eliif ergee Yesuus Kiristoos Gooftaa hundumaa akka ta'e isaan barsiise.
- (**Rhema irratti lallabuu**) Waaqayyo Yesus nama Naazireet hafuura qulqulluu fi humnaan dibee, guyyaa sadaffaatti isa kaase, ifatti isa (Yesus Kiristoos nama Naazireet) nutti agarsiise, namoota hundumaaf osoo hin taane, nuyi, "dhuga-baatoota filatamoo Waaqayyo duratti ilma Namaa erga du'aa ka'ee booda waliin nyaatee dhuge".

→ Namni logos fudhate, dhiifama cubbuu ni argata, Hafuurri Qulqulluun warra amanan irratti ni bu'a rhema kana ([Hek 10:36-44](#)).

- (Ilmaan Israa'el amantoota keessaa warra dhaqna qabaman)
 - Warri Pheexiroosiin (wangeela dhaqna qabaa imaanaa itti kenname) wajjin dhufan, arguun ajaa'ibsiifatan kenna Hafuura Qulqulluu saboota Ormaa "hin dhaqna qabannee" irratti dhangala'uu, isaan afaan biraatiin dubbatan dhaga'uu akkasumas Waaqayyoon guddisuudha.

Pheexiroos akka jedhetti namni kamiyyuu saboota Ormootaaf cuuphaa bishaanii (logos) dhorkuu hin danda'u sababni isaas isaan, akkuma ergamoota, akkasumas Hafuura Qulqulluu ([Hek 10:45-47](#)).

Waaqayyo saba Ormootaatti fayyadamee Yihudoota hinaaffaatti kakaasa

Karaa balleessaa Israa'el, fayyinni gara warra saba Waaqayyoo hin taane (ykn saboota Ormoota) Israa'el hinaaffaatti kakaasuuf ([Rom 10:19](#), [Rom 11:11](#)). Ummanni Ormootaa kan amanan **logos Waaqayyoo** fudhatame **rhema Waaqayyoo** ([Hek 13:42](#)). Yihudoonni magaalattii guutuun Phaawulos dubbatu dhaga'uuf akka dhufan yommuu argan **logos Waaqayyoo**, inaaffaadhaan guutamani akkasitti isa irratti dubbatanii arrabsan ([Hek 13:42-46](#)).

Phaawuloos gara saboota Ormootaatti garagala

Sanbata hundumaatti Phaawulos Yihudootaa fi Giriikota mana sagadaa keessatti amansiisee ture. Yesuus Kiristoos ta'uu isaa Yihudootaaf yommuu dhugaa ba'u garuu isaan mormaniiru, arrabsaniiru, kanaaf Phaawuloos uffata isaa raasee ^{G2440} [jedhamuun beekama](#) jedheen, .

→ "Dhiigni keessan mataa keessan irratti haa ta'u; Ani qulqulluudha, kana booda gara saboota Ormootaatti nan deema" ([Hek 18:4-6](#)).

Phaawulos lallabaa, ergamaa fi gooftaa saboota Ormootaati. Waaqayyo akka humna Waaqayyootti warra dhiphina Wangeelaa irraa hirmaanne nu fayyisee, waamicha qulqulluu yeroo bara baraa dura Kiristoos Yesuusiin nuuf kennameen nu waame.

Amma mul'achuu fayyisaa keenya Iyyasuu Kiristoos isa du'a dhabamsiisee wangeelaan ifa kennuudhaaf jireenya fi hin mancaane kan fide, Phaawuloos lallabaa, ergamaa fi gooftaa saboota Ormaa ta'ee muudamee ([2Xim 1:8-11](#)).

- Gooftaa, Gooftaa Yesuus, & Gooftaa Yesuus Kiristoos (7/10)

Logos Gooftaa

Yihudoonni loogoos Waaqayyoo irratti waan dubbataniifi arrabsoo waan turaniif, Phaawulosii fi Barnaabaas Yihudoonni jireenya bara baraa argachuuf akka hin malle ofitti murteessuu isaanii arganii, "Sun barbaachisaa ture **logos Waaqayyoodursee sitti dubbatamuu qaba ture**" ([Hek 13:46](#)).

Kunis sababii ga'aa gara saboota Ormootaatti deebi'aniif kan raajii Musee raawwate, .
→ "Warra saba hin taaneen isin hinaaffaa, saba gowwaatiin isin aarsa" ([Rom 10:19](#)).

Logos Waaqayyoo jalqaba Yihudootatti dubbatame, garuu kan ulfina kan kennan fi kan amanan saboota Ormaa turan **loogoos Gooftaa** fi rhema fudhate, Yihudoota hinaaffaa ([Hek 13:46-48](#)).

Giriikonni hundinuu logos, maqaa, .& Seera Yihudootaa

Yihudoonni Phaawulos teessoo murtii duratti namoota amansiisee Waaqayyoon akka waaqeffatan kan seera faallaa ta'e jedhanii fincila kaasan. Haa ta'u malee, itti aanaan Akaayaa (Galiyoo) gaaffiin isaanii loogoo, maqaa fi seera isaanii waan ta'eef teessoo murtii keessaa isaan ari'e. Sana booda Giriikonni (sabni Ormootaa) hundinuu bulchaa mana sagadaa sanaa (Sosthenes, hiriyyaa Phaawuloos) teessoo firdii fuulduratti ([Hek 18:12-17](#)).

Asxaaleenkan Gooftaa Yesuus

Mana sagadaa keessatti Phaawuloos wantoota mootummaa Waaqayyoo irratti wal falmee amansiise, garuu namoonni hin amanne namoota hedduu duratti akkasitti hamaa yeroo dubbatan duuka buutota wajjin ba'e, mana barumsaa murtaa'aa Tiraanos keessattis guyyaa guyyaan wal falmaa ture.

Waggaa lama booda Yihudoonni fi Giriikonni Eeshiyaa keessa jiran logos Gooftaa Iyyesuu dhaga'anii, Waaqayyoo harka Phaawuloosiin humna addaa hojjetee isaan fayyise, dhukkuboonni fi hafuuronni hamaan isaan dhiisanii ([Hek 19:8-12](#)).

Hafuurri hamaan humna maqaa Gooftaa Yesuus karaa Yihudootaa hin beeku

Hafuurri hamaan humna maqaa Gooftaa Yesuus Phaawuloos dubbate ni beeka ture, garuu humna Yihudoota daddarbaa warra jinniwwan baasan fi ilmaan luba angafa Yihudootaa torban hin beekne. Kanaaf, namichi hafuura hamaa qabu sun isaan irratti utaalee, isaan irratti ol'aantummaa qabaatee, isaan mo'ee qullaa fi madaa'anii manaa akka baqatan taasiseera.

→ Yihudoonni fi Giriikonni Efesoon keessa jiran hundinuu yeroo isaanitti beekamu sodaatan, maqaan Gooftaa Yesuus ni ture

guddifame, fi [logos Waaqayyoo](#) humna guddaa guddatee injifate ([Hek 19:13-20](#)).

Amantii gara Gooftaa keenya Iyyasuu Kiristoositti

Phaawuloos jaarsolii waldaa waamee osoo Yihudoonni isa irratti shira xaxan Gooftaa akka tajaajile, akkasumas ifatti jaarsolii manaa manatti barsiisee, Yihudootaa fi Giriikotaaf gara Waaqayyootti qalbii diddiirrachuu, gara keenyatti immoo amantii dhugaa ba'uu isaa itti hime Gooftaa Iyyasuu Kiristoos. Hafuurri Qulqulluun Phaawuloos Yerusaalemitti hidhaa fi rakkinni akka isa eeggatu dhugaa ba'us, adeemsa isaa fi tajaajila, wangeela dhugaa ba'uuf Gooftaa Yesuus irraa argate akka xumuruuf lubbuu isaa akka jaallataatti ofitti hin lakkaa'in ayyaana Waaqayyoo fi lallaba mootummaa Waaqayyoo ([Hek 20:17-24](#)).

Mul'ata qajeelummaa Waaqayyoo seera malee

Hundi isaanii cubbuu hojjetanii ulfina Waaqayyoo jalaa hanqataniiru. Iyyesuu Kiristoositti amanuudhaan garuu qajeelummaan Waaqayyoo amma hojii seeraa malee warra amanaman hundumaatti mul'ateera, Yihudoonni Yihudootaas ta'e saboonni Ormootaa karaa furuu Kiristoos Yesusiin ayyaana Waaqayyootiin bilisaan qajeeloo ta'u. Waaqayyoo dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa kan hin qabne amantiidhaan qajeelota ni taasisa; akkasitti, of jajuun keenya seera amantii, warra seera hundeessan ([Rom 3:21-31](#)).

- Fayyina waaqayyoo hundaaf (8/10)

Saboonni Ormootaa ni fayyu

Mootummaa Waaqayyoo wakka angafoota lubootaa fi Fariisota (Yihudota) irraa fudhatamee saba Ormootaa firii fiduuf kennameetti ([Mat 21:43 irratti](#)).

Fayyina Waaqayyoo

Phaawuloos mootummaa Waaqayyoo dhugaa bahee seera Musee fi raajota irratti hundaa'ee waa'ee Yesus angafa Yihudootaa amansiisee, gariin ni amanaman, gariin immoo hin amanne ([Hek 28:17-24](#)), kan Isaayaas dubbate, .

→ "Dhagatanii in dhageessan, hin hubattan; argitaniis ni argitu malee hin hubattu. Sababni isaas, garaan saba kanaa gurguddaa dha, gurri isaaniis dhaga'uu dadhabeera, iji isaaniis cufameera; akka isaan hin argineef

[ija isaaniitiin, gurra isaaniitiinis dhaga'aa, garaa isaaniitiin hubatanii, garagalfamuu qabu, anis nan fayyisa isaan.](#) Fayyinni Waaqayyoo gara Ormootaatti akka ergame, isaanis akka dhaga'an isiniitti beekaa" ([Hek 28:25-28](#)).

Fayyinni Waaqayyoo saboota Ormootaaf akka ergamu, isaanis akka dhaga'an beeknee, Phaawuloos ofitti amanamummaadhaan mootummaa Waaqayyoo lallabuu fi waan Gooftaa Iyyasuu Kiristoos barsiisuu itti fufe ([Hek 28:23-30](#)).

Waaqayyoo loogii hin argisiisu, kanaaf namni qajeelaan amantiidhaan ni jiraata

Abrahaam Waaqayyoon amanee qajeelummaatti lakkaa'ame, kanaaf ilmaan Abrahaam illee kan amantiiti. Waaqayyoo saba ormaa amantiidhaan qajeelota saboonni Yihudootaa fi Ormootaa hundinuu Abrahaamiin ni eebbifamu.

Namni waan macaafa seeraa keessatti barreeffame itti hin fufne hundi abaaramaa dha; akkasuma warri hojii seeraa hojjetan abaarsa jala jiru, sababiin isaas namni tokko illee fuula Waaqayyoo duratti seeraan qajeelaa waan hin taaneef.

Kanaaf, “Namni muka irratti fannifame hundi abaaramaa dha” ([Gál 3:13 irratti](#)) .jechuun

→ “ **warri muka beekumsa gaarii fi hamaa irratti fannifaman seera tokko jala waan jiraniif abaaramaa dha.**”

B. Butsababni isaas Kiristoos abaarsa seeraa jalaa nu fureera (nuuf abaarsa ta'uudhaan), eebbi Abrahaam karaa Yesus Kiristoosiin saboota Ormootaatti waan dhufeef, abdii hafuura immoo karaa amantii fudhanna; kanaanis qajeelaan amantiidhaan jiraachuu qaba ([Gál 3:6-14 irratti](#)).

Yihudoota dursanii, akkasumas kan Giriikii

Waaqayyo biratti kabajni namootaa yoo hin jiraanne, Yihudoonni dursanii fi akkasumas Giriikonni maaliif?

→ Yihudoonni uumamaan cubbamoota saba Ormootaa miti ([Gál 2:15 irratti](#)), kanaaf Phaawuloos jalqaba Yihudii keessatti firii akka godhatuuf wangeela Kiristoos lallabe, akkasumas Giriikii (innis saba Ormootaati). Haala kanaan warri firii qajeelummaa godhatan ni uumamu [qajeelummaa Waaqayyoo](#) keessa [Kiristoos](#). [Rom 2:9-11](#), [Rom 1:16](#), [Rom 3:9](#)).

Hafuuraan saboonni hundinuu (dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa dhabuu fooniin) akkuma hundi isaanii cubbuu jala turan Kiristoos Yesuus cubbamoota fayyisuuf gara biyya lafaa osoo hin dhufin ([1Xim 1:15](#)), akkasitti garaagarummaan isaan gidduu hin jiru; kana jechuun Gooftaan hundumaaf tokkicha waan ta'eef namni maqaa Gooftaa waamu (kyrios) .^{G2962} qabeenya (wantoota kan Waaqayyoo ta'aniin) ni baay'ata fayyuu ([Rom 10:12-13](#)).

Hundi isaanii qaama tokko, qaama Kiristoositti cuuphamaniiru

Kiristoos hafuura tokkoon qaama tokkotti akka cuuphamnuuf du'e, nuyi Yihudoota, Giriikota, garboonni, bilisa ta'an, dhiira ,dubartii, Barbaar, ykn Iskiitiyaa, Waaqayyo dhiiga isaatiin isaan (Yihudoota, Giriikota, fi Ormoota) waan biteef .⁹⁷³Kanaaf amantoonni warra samii irraa mallattoo gaafatan, warra ogummaa gubbaa irraa hin buune (kan lafaa, uumamaa fi seexanaa) barbaadan, waldaa Waaqayyoo mufachiisuu hin qaban.

Kiristoos hunduma hundumaa waan ta'eef, warri Hafuura tokkicha irraa dhugan, dhaqna qabaa ykn dhaqna qabaa dhabuu fooniin osoo hin ilaalin qaama Kiristoos ti. Sababa kanaaf Pheexiroos Waaqayyo saba Ormoota isa sodaatu hundumaa waan fudhatuufi hafuuraan fi tRut ([Jhn4:24 irratti](#), [1Qor 10:32](#), [1Qor 12:13](#), [1Qor 12:27](#), [Gál 3:28 irratti](#), [Qol 3:11](#), [Hek 10:34](#)).

- Iccitii & Saboota Ormaa (9/10)

Iccitii

Phaawuloos hamma guutummaan saboota Ormaa (ilmaan Israa'el miti, Yihudoota hin taane) mootummaa Waaqayyoo seenutti gartokkee Israa'el (ilmaan Israa'el ykn Yihudoota) irraa jaamummaan akka jiraatu iccitii akka hin beekne isin gorsa ([Mat 21:43 irratti](#)). Israa'eloonni hundinuu (Yihudoonni hafuura) Tiyyoon irraa bilisa kan baasu Iyyasuu Kiristoosiin ([1Pe2:5-6](#), [Rom 11:25-26](#)).

Maqaa Gooftaatiin kan dhufu eebbifamaa dha

Yesuus Yihudoota (barreessitoota seeraa fi Fariisota) fakkeessitoota, bofa, dhaloota bofa jedhee waama akkuma isaan ilmaan warra raajota ajjeesan, isaan garuu awwaala raajotaa ijaaran, awwaala qajeelotaas miidhagsan. Yesuus Yihudoonni hanga “Maqaa Gooftaan dhufu eebbifamaa” jedhanitti Yesusiin akka hin argine itti hima, kana jechuunis hanga ayyaana gooftaa keenyaa fi [Fayyisaa Iyyesuu Kiristoosiin Gooftaan akka fayyisaa isaaniitti fudhadhu](#). Haa ta'u malee, saboonni Ormaa gidduu kana ni fayyuu ([Mat 23:29-39](#)).

Iccitii waaqayyummaa

Israa'el hundumaa fayyisuuf, warra foon irraa ta'aniin fi ulfina Waaqayyoo irraa hanqatan, Waaqayyo foon ilma namaatiin mul'ate, hafuura ilma Waaqayyootiin qajeelaa ta'e, ergamootaan argame , saboota Ormootaatti lallabame . Biyyi lafaa isatti amantee, gara ulfinaatti ol fudhatame.

⁹⁷³Viidiyoo 37. “Gatii (kabajaan) bittamte” jechuun bal'inaan hubachuuf.

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/37-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

Yesuus yeroo dheeraaf lafa irratti barsiisaa erga dabarsee booda, duuka buutota Yesuus keessaa tokko (Filiphos) Abbaa akka itti argisiisu isa (Gooftaan) gaafate. Yesuus duuka bu'aan Kiristoosiin arges Waaqayyo Kiristoos keessa waan tureef Abbaa argeera jedheera. Kanaaf duuka buutonni Gooftaa keessa jiran Kiristoos Abbaa keessa akka jiru, Abbaan immoo Kiristoos keessa akka jiru amanuu qabu. Kun rhema Abbaan inni Kiristoos keessa jiraatu karaa ilma isaa ([1Xim 3:16](#), [.Jhn14:8-10 irraa kan fudhatame](#)).

Iccitii Kiristoos& Bara ayyaana Waaqayyoo

Barri ayyaana Waaqayyoo Waaqayyo iccitii Kiristoos Phaawuloositti beeksisuu isaati, inni dhaloota biroo keessatti ilmaan namaatti kan hin beekamne amma garuu ergamoota isaa fi raajota isaa qulqullootaaf hafuuraan mul'ateera.

Ilmaan namaa Referrse a ilmaan Israa'el ykn Yihudoota fooniin harkaan dhaqna qabaman.

- Mul'anni Phaawuloositti beeksifame "saboanni Ormootaa (Yihudoonnis ta'e Ormoonni foon irraa ta'anii fi ilaalcha hafuuraatiin ulfina Waaqayyoo irraa hanqatan) dhaaltota waliinii fi qaama tokko (kan Kiristoos) ta'uu qabu, . akkasumas wangeelaan (kan karaa waldaa fayyinaatti nu geessu) Kiristoos keessatti abdii inni kenne irraa hirmaattota (logos)"⁹⁷⁴([Ef 3:1-8](#)).

Iccitii keessa jirusaboanni Ormootaa mul'atan

Mul'achuun iccitii jalqaba biyya lafaa irraa kaasee dhokatee ture, amma qulqulloota Waaqayyoof abboomamummaa amantiitiin akka lallaba mul'ata Yesuus Kiristoositti mul'ateera.

Walumaagalatti, badhaadhina ulfina iccitii saboota ormaa keessatti dhokate (dhaqna qabaa fi dhaqna qabaa dhabuu fooniin) "Kiristoos isin keessa jiru, abdii ulfinaa." Kanaaf namni hojii malee amantiidhaan qajeelaa ta'a jennee xumurra kan seeraa. Kanaaf, isin saboanni Ormootaa araara isaatiif Waaqayyoon ulfina kennitanii saba Waaqayyoo wajjin gammadaa. Isin saba Waaqayyoo hundinuu Gooftaan galateeffadhaa, Waaqayyoo tokkicha ogeessa karaa Yesuus Kiristoos ulfina kennaa, bara baraan ulfina isaaf haa ta'u.

Ameen ([Qol 1:26-27](#), [.Rom 16:26-27](#), [.Rom 15:9-10](#)).

Saba qulqulluu Israa'el

Ati (sabni Ormootaa) saba Waaqayyoo hin turre, garuu amma saba Waaqayyoo (saba qulqulluu Israa'el hafuuraan dhaqna qabame) araara argatte.

Isin (sabni Ormootaa saba Waaqayyoo ta'an) dhaloota filatamaa, lubummaa mootii, akkasumas saba qulqulluu ykn saba Israa'el adda ta'e dukkana keessaa ba'anii gara ifa Waaqayyoo isa dinqisiisaatti waamamtaniidha ([1Phe 2:9-10](#)).

Sabni Israa'el Yerusaalem Haaraa keessatti

Lagni jireenyaa qulqulluun teessoo Waaqayyoo fi Hoolicha keessaa karaa Yerusaalem Haaraa gidduutti ba'ee jira, mukti jireenyaas gama tokkoon tokkoon isaa, firii gosa kudha lama kan baasu fi ji'a ji'aan firii ishee kan argamsiisu dha. Baalli muka jireenyaas mana saba Israa'el keessa ture ([Mul 22:1-2](#)).

- Bulchaa amanamaa fi ogeessa Gooftaa ta'i (10/10) .

Saboota Ormaa hundumaatti maqaa isaatiin Kiristoosiin lallabi

Wanti waa'ee loogoos seera Musee, raajotaa fi Faarfannaa keessatti barreeffame hundi raawwatamuu qaba. Hubannoo kee yoo bane macaafa qulqulluu siif banama ([Luk24:44-47 irratti kan argamu](#));

"Kiristoos rakkina, guyyaa sadaffaattis du'aa ka'uu, gaabbii fi dhiifamni cubbuu maqaa isaatiin saboota Ormoota hundumaatti, Yerusaalem irraa jalqabee akka lallabamu isa barbaachise" ([Luk 24:46-47](#)).

Lallaba lallabaa(yeroo dhumaa) Wangeela mootummaa saba Ormoota hundaaf

Yesuus gamoo mana qulqullummaa keessaa dhagaan tokko kan isaan argan akka hin hafne duuka buutota isaatti hima akkuma gamoo sana gatamu. Jecha biraatiin, sa'aatiin fannoo fi du'aa ka'uu isaa erga dhufee booda, abbaan biyya lafaa ni faradama ([Jhn16:11 irratti](#)).

⁹⁷⁴Viidiyoo 31. "Namni Naazarii Waaqayyoof (Rifeensa Mataa)."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/31-nazarii-waaqayyootti-rifeensa-mataa/.

Duuka buutonni kana booda gaara irrattis ta'e Yerusaaletti Abbaa hin waaqeffatan sababni isaas Gooftaan gara samiitti waan fudhatameef akkasitti kana booda firii wayinii irraa hin dhugne garuu mootummaa Waaqayyoo keessatti haaraa dhugu. Yesusii fi Abbaan Isaa tokko waan ta'aniif, nuti warri Yesus Kiristoosiin ulfina nuuf kennames tokko; kanaaf waaqeffattoonni dhugaa hafuuraan fi tRut ([Jhn4:23 irratti](#)).

Yesus duuka buutonni isaa dhuma biyya lafaa irratti akka hin gowwoomfamne akeekkachiiseera. Yeroo mallattoon dhufaatii isaa jiraatu baay'een maqaa isaatiin dhufanii "Ani Kiristoos" jedhu, namoonnis waraanaa fi oduu waraanaa ni dhaga'u garuu dhumni isaa ammallee hin geenye. Sabni Ormootaa saba Israa'el irratti ni ka'a, mootummaan biyya lafaa hamaa kanaas mootummaa samii irratti ni ka'a ([2Xim 4:18](#)) bakka adda addaattis beelli, dha'ichaan fi kirkirri lafaa ni jiraata, kunis jalqaba gaddaati.

Duuka buutonni Yesuus maqaa isaatiif jecha saba Ormoota amantii hin qabne hundumaa biratti akka dhiphataniif, akka ajjeefamanii fi akka jibbaman dabarfamee ni kennamu. Biyyi lafaa karaa Kiristoos Waaqayyoo keessatti tokko akka ta'aniif Waaqayyoo Yesuusiin akka erge amanuu qaba. Jecha biraatiin nuti amantoonni Kiristoos keessa jiraachuun "Waaqayyoo keessatti Tokko" ta'uu qabna ([Mat 24:3-14](#), [.Mat 28:18](#), [.Jhn10:30 irratti](#), [. Jhn17:22 irratti](#)).

Tiksee keenya gaafa dhufu saboonni amantii qabaniifi hin qabnes isa duratti walitti qabamu, hoolota (saba amanamaa, ilmaan Waaqayyoo) re'oota (saboonni amantii hin qabne, ilmaan hamaa) irraa adda ni baasa ([Mat 25:32 irratti](#), [.Luk18:8 irratti](#)).

* Tajaajiltoota haqa dhabuu hundumaaf (Amanamaa fi ogeessa bulchaa Gooftaa ta'i) .

Waaqajalqaba kana ifa godhe **Yesuus Kiristoos** garbicha isaa Yohaannis ([Mul 1:1](#)) wantoota yeroo gabaabaa keessatti ta'uu qaban tajaajiltoota isaatti agarsiisuuf, warri tajaajiltoota qajeelummaa ta'uuf harka kennatan Phaawuloos ([Rom 1:1](#)), Yihudaa ([Jde1:1](#)), Tiitoos ([Tit 1:1](#)), Santiyaagoo ([Qulqulluu 1:1](#)), fi Simoon Pheexiroos ([2Phe 1:1](#)). Tajaajiltoonni qajeelota kan Gooftaa waan ta'eef, Kiristoos warra jiranii fi warra du'an irratti Gooftaa ta'uuf akka du'e, ka'uu fi du'aa ka'uu isaa beekanii jiraatu, du'us Gooftaaf ([Mul 1:1](#), [.Rom 6:16-17](#), [17 . Rom 14:7-9](#)).

Insiin gabroota cubbuu turtan, garuu bifa barumsa siif kennamee fi tajaajiltoota qajeelummaa ta'an garaadhaa ajajamtanii cubbuu irraa bilisa ba'uu keessaniif galata Waaqayyoo haa ta'u.

Warri taatan **gabroota qajeelummaa** dirqama '**waldaa Waaqayyoo isa dhiiga ofii isaatiin bite akka soorattaniif hoolota Hafuurri Qulqulluun ilaaltoota isin godhe hundumaa soodhaa**' ([Hek 20:28](#)).

Tuuta soorataahirmaachuu jechuudha " **.walitti dhufeenya qaama Kiristoos** ([1Qor 10:16](#), [.1Qor 11:24](#))," kan ergamaan Phaawulos namoota duratti Gooftaa Yesuus yaadachuuf godhe ([Hek 27:35-37](#)).

B. Be qophaa'aa, **.Ilma namaasa** aatii ati hin eegnetti ni dhufa; kanaaf, **Yesuus** siin jechaa jira, .
→ " **.Bulchaa amanamaa fi ogeessa Gooftaa kan Gooftaan bulchaa mana isaa itti godhu eenyu gooda foon isaanii yeroo isaa eeggatee isaaniif kenni?**" ([Luk12:36-42 irraa kan fudhatame](#)).

* Yoo butamuu isa jalqabaa si jalaa darbe kana raawwadhu

Yesuus balbala namni tokko Kiristoosiin ittiin seenudha

Ati akka namoota gooftaan isaanii cidha irraa deebi'uu eeggatan ta'uu qabda akka isaan battalumatti balbala bananiif yeroo inni dhufee rurrukutaa ([Luk12:36 irratti](#), [.Mul 3:20](#)).

Dhiironni dhaga'an **Gooftaa** hoolota dha, balballi hoolotaas ni **Yesuus** (ykn logos Waaqayyoo), akkasumas hoolota balbala seenan (**Kiristoos**) ni fayyuu sababni isaas seenanii ba'anii dheedichaa bakka jireenya baay'ee itti argatan waan argataniif (**rhema Waaqayyoo**) ..⁹⁷⁵ Kanaaf, sagalee Gooftaa dhaggeeffadhaa balbala banaa akka **Kiristoos** ni seena (garaa kee keessatti) si waliin nyaadhaa, Isa waliinis ni nyaatta, kunis logos si keessa jiru gara rhemaatti jijjiira.⁹⁷⁶

Inni akka hattuuutti deebi'ee dhufuun isaa hin oolu, kanaaf uffata kee (uffata dhiigaan cuuphame = **asxaawwan jedhaman** kan Waaqayyoo, [.Mul 19:13](#)) hanga dhufaatii **Gooftaafi Fayyisaa Iyyesuus Kiristoos** ([Mul 16:15](#)) ..

⁹⁷⁵Viidiyoo 27. "Foonii, Lubbuu, & Hafuura."

www.therhemaofthelord.com/uncategorized/27-dirree-dhiigaa-qabeenya-gatii-kabajaan-bitamta/.

⁹⁷⁶Viidiyoo 30. "Irbaata." www.therhemaofthelord.com/uncategorized/30-irbaata/ ..

→ “Namni maqaa Gooftaatiin dhufu eebbifamaa” ([Mat 23:39 irratti](#)), kanaaf Waaqayyoon eeggadhaa, .garuugidduu kana, .
HIN FUDHATIN .**MALLATTOO BINEENSA**” garuu **DU'UUF FEDHAA TA'AA**” jedhee maqaa Isaatiif jecha samii bara baraa seena.

Goftaan deebi'ee siif dhufuuf waadaa gale, kanaaf deebi'ee dhufuuf qophaa'aa.

B. Bibliyoogiraafii

Macaafa Qulqulluu Xalayaa Biluu. Galmee Jechoota Giriikii Strong (kjb). www.bluetterbible.org irratti kan argamudha.

Tajaajila Harka Gargaarsaa. Ergaa Ameerikaaf. https://www.harka_gargaarsaa.com/mul'ata_1.php.

Faarfannaa, Kilaar HC. Rhema Gooftaa (Viidiyoowwan #1 hanga #49). www.therhemaofthelord.com irratti kan argamudha.

Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. Gabaasa Galmoota Misooma Mileniyeemii 2015. (2016). Gabaasa galmoota misoomaa Mileniyeemii keessatti.

<https://doi.org/10.18356/6cd11401-en> Afaan Oromoo fi Jechoota Dinqisiiso Afaan Oromoo.

Wajaajira Qindoomina Dhimma Namoomaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii - Naannoo Falasxiin qabame | Daandii 700 Ol

Gufuwwan Sochii Falasxiin Weest Baankii Keessatti To'atu. Waxabajjii 8, 2018.

<https://www.ochaopt.org/content/sochii-gufuu-karaa-700-ol-sochii-falasxiin-baankii-lixaa-keessa-to'achuu#:~:text=Lixa%20Baankii%20gufuu%20gosoota,%2C%20lafaa%20dallaa%2C%20fi%20kkf>.

Wajaajira Qindoomina Dhimma Namoomaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. Gabaasa haaromsaa Ebla 2004. ImpHech adda bahuu Israa'el

hawaasa West Baankii miidhaman irratti danqaa - Gaaffii Falasxiin. Amajjii 12, 2019.

<https://www.un.org/unispal/document/of-galchuu-199846/>.

Kutaa Istaatistiksii Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii. (nd), Garee naannoo - Agarsiistota SDG.

<https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/gareewwan-naannoo/>.

Wiikiipiidiyaa. Gufuu Israa'el West Baankii. July 29, 2023. Biyya isaa ta'aa jira. https://en.wikipedia.org/wiki/Gufuu_Baankii_Lixaa_Israa'el.